

LENIN

OPERE COMPLETE

Proletari din toate țările, uniți-vă!

LENIN

OPERE
COMPLETE

35

TRADUCEREA ÎN LIMBA ROMÂNĂ
APARE ÎN URMA HOTĂRIRII C.C.
AL P.C.R. EA A FOST ÎNTOCMITĂ
DUPĂ ORIGINALUL ÎN LIMBA RUSĂ,
ED. A V-A

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C. C. AL P. C. U. S.

V. I. LENIN

OPERE
COMPLETE

EDIȚIA A DOUA

EDITURA POLITICA
BUCUREȘTI — 1965

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C. C. AL P. C. U. S.

V. I. LENIN

VOL.

35

Octombrie 1917 — martie 1918

EDITURA POLITICĂ
BUCUREȘTI — 1965

P R E F A Ț A

Volumul al treizeci și cincilea al Operelor complete ale lui V. I. Lenin cuprinde lucrările scrise începînd de la 25 octombrie (7 noiembrie) 1917 pînă la 5 martie 1918 — de la victoria insurecției armate din Octombrie la Petrograd pînă la Congresul al VII-lea al partidului.

Aceasta este perioada în care revoluția proletară a străbătut în marș triumfal întreaga țară necuprinsă. Cu fiecare zi, Puterea sovietică se întărea tot mai mult. În jurul proletariatului, forța conducătoare a revoluției, se uneau masele muncitoare de la orașe și sate, și în primul rînd țărănimea săracă. Această puternică mișcare populară era condusă de partidul comunist, care a devenit partidul de guvernămînt al primului stat socialist din lume al muncitorilor și țăranilor. După victoria Marii Revoluții din Octombrie, în fața partidului se puneau noi sarcini istorice : crearea și consolidarea Statului sovietic, transformarea societății pe baze socialiste, organizarea apărării țării împotriva încercuirii capitaliste dușmane, consolidarea legăturilor internaționale cu proletariatul din celelalte țări.

Marea Revoluție Socialistă din Octombrie este indisolubil legată de numele lui Lenin. Sub conducerea lui, partidul bolșevic a reușit să unească într-un torent revoluționar unic lupta clasei muncitoare pentru socialism, mișcarea întregului popor pentru pace, lupta țăranilor pentru pămînt, lupta de eliberare națională a popoarelor asuprite din Rusia și să îndrepte aceste forțe spre răsturnarea capitalismului. Victoria Revoluției Socialiste din

Octombrie a constituit un exemplu strălucit de aplicare în practică a teoriei lui Lenin cu privire la revoluția socialistă, o confirmare a justeții concluziei lui Lenin cu privire la posibilitatea victoriei socialismului la început într-o singură țară capitalistă.

Lucrările lui Lenin incluse în acest volum arată importanța istorică-mondială a Revoluției din Octombrie, primii pași în activitatea creatoare și transformatoare a Statului sovietic, politica lui externă de pace. În ele se reflectă lupta dusă de proletariat și de țărănimea muncitoare împotriva claselor exploatare, care opuneau rezistență, împotriva partidelor contrarevoluționare ale cadeților, menșevicilor și socialiștilor-revoluționari de dreapta și este dat la iveală caracterul mic-burghez al partidului socialiștilor-revoluționari de stînga. Într-o seamă de documente este caracterizată lupta intransigentă dusă de Lenin, de partidul bolșevic împotriva elementelor oportuniste de dreapta și împotriva „comuniștilor de stînga“ în cele mai importante probleme ale politicii interne și externe.

Revoluția socialistă din Rusia a deschis o nouă eră în istoria omenirii — era prăbușirii capitalismului și a instaurării socialismului. „De azi înainte, în istoria Rusiei începe o nouă epocă, și această revoluție rusă, cea de-a treia, trebuie să ducă, în ultimă instanță, la victoria socialismului“ — spunea Lenin în cuvîntarea rostită la ședința Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd în prima zi a revoluției (vezi volumul de față, p. 2).

Revoluția din Octombrie a dus la scindarea lumii în două sisteme opuse. Pe arena internațională a apărut primul stat socialist.

Lichidînd proprietatea privată asupra principalelor mijloace de producție, Revoluția Socialistă din Octombrie a subminat baza economică a orînduirii bazate pe exploatare și nedreptate socială: pămîntul, fabricile, uzinele, căile ferate au devenit un bun al poporului — creatorul tuturor valorilor materiale și spirituale.

Marea importanță istorică a Revoluției din Octombrie constă în faptul că ea a scuturat jugul robiei naționale, a proclamat și a asigurat dreptul națiunilor la autodetermi-

nare, mergînd pînă la despărțire și crearea unor state independente, a deschis în fața popoarelor largi perspective de dezvoltare economică, politică și culturală, de consolidare a prieteniei frățești pe baza socialismului. În „Declarația drepturilor poporului muncitor și exploatat”, scrisă de Lenin, se proclama: „Republica Sovietică Rusă se constituie pe baza unirii libere a unor națiuni libere, ca federație a Republicilor Sovietice naționale” (p. 231).

Marca importanță istorică a Revoluției Socialiste din Octombrie a constat în faptul că a scos Rusia din războiul imperialist, a salvat țara de la catastrofa națională la care o împingeau clasele exploatatoare, a salvat popoarele Rusiei, amenințate de pericolul înrobirii de către capitalul străin.

Statul sovietic a lansat marea lozincă a păcii și a pornit la aplicarea unor principii noi în relațiile dintre popoare și țări.

Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o uriașă importanță internațională. Ea a însuflețit pe muncitorii și țărani din lumea întreagă, făcîndu-i să pornească o luptă hotărîtă și plină de abnegație împotriva războiului imperialist, pentru pace între popoare, pentru democrație și socialism. Revoluția rusă a exercitat o uriașă influență revoluționară asupra clasei muncitoare din Europa și din toată lumea, a ridicat întreaga mișcare muncitorească mondială pe o treaptă nouă. Sub influența Revoluției din Octombrie s-au pus în mișcare popoarele din țările coloniale și semicoloniale. În primul stat din lume al muncitorilor și țăranilor, omenirea muncitoare a dobîndit un sprijin de nădejde în lupta ei împotriva războaielor de cotropire, pentru pace și securitatea popoarelor. „Republica noastră socialistă a Sovietelor — spunea Lenin — se va înălța trainic, ca un far al socialismului internațional și ca un exemplu pentru toate masele de oameni ai muncii. Acolo este încăierare, război, vărsare de sînge, jertfirea a milioane de oameni, exploatare de către capital, aici e adevărata politică a păcii și republica socialistă a Sovietelor” (p. 289).

Victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie a marcat o nouă etapă în viața și activitatea lui V. I. Lenin.

Lenin a condus lupta partidului bolșevic și a poporului sovietic pentru rezolvarea sarcinilor istorice ale dictaturii clasei muncitoare, pentru construirea socialismului. El a condus nemijlocit crearea Statului sovietic, a elaborat problemele teoretice ale construirii noii societăți și a îndrumat aplicarea în practică a planurilor de transformare socialistă a Rusiei. Lenin era întruchiparea omului de stat de tip nou, socialist. El a fost primul conducător de stat din istoria omenirii animat de o profundă credință în forțele creatoare ale poporului, strâns legat de masele largi de oameni ai muncii și bucurându-se de încrederea și sprijinul lor nelimitat.

Volumul al 35-lea începe cu istoricele documente scrise de Lenin : apelul „Către cetățenii Rusiei !“, în care anunța răsturnarea guvernului provizoriu burghez și trecerea puterii în mâna Sovietelor ; raportul cu privire la sarcinile puterii Sovietelor, prezentat la ședința din 25 octombrie (7 noiembrie) a Sovietului din Petrograd ; rapoartele asupra păcii și asupra pământului, prezentate la cel de-al doilea Congres general al Sovietelor, care s-a deschis în aceeași zi la Smolnîi (Petrograd). Congresul a proclamat trecerea întregii puteri din țară în mâna Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor și a format guvernul sovietic în frunte cu V. I. Lenin.

Primul act al Puterii sovietice a fost adoptarea Decretului asupra păcii, scris de Lenin. Guvernul sovietic a propus popoarelor și guvernelor tuturor țărilor beligerante să încheie pace în condiții echitabile pentru toate popoarele, o pace fără anexiuni și contribuții. În raportul prezentat de Lenin și în Decretul asupra păcii au fost formulate principiile noului tip de relații internaționale bazate nu pe aservirea națiunilor slabe, ci pe instaurarea păcii între toate popoarele, pe recunoașterea egalității în drepturi a națiunilor, a independenței tuturor statelor și au fost proclamate metodele fățișe, cinstite ale diplomației sovietice. Decretul scris de Lenin opunea politicii imperialiste de războaie și cotropiri politica coexistenței pașnice a statelor cu orînduiri sociale diferite. Principiile coexistenței pașnice, elaborate de Lenin, constituie un puternic mijloc de unire

pe plan internațional a popoarelor din toate țările în lupta pentru pace.

La al doilea Congres general al Sovietelor a fost rezolvată problema pământului. Prin Decretul lui Lenin asupra pământului, proprietatea moșierească a fost desființată imediat, fără nici o despăgubire. Proprietățile moșierești, domeniile coroanei, mănăstirești și bisericești au fost puse la dispoziția comitetelor agrare de plasă și a Sovietelor județene de deputați ai țăranilor. Prin acest Decret, Puterea sovietică a dat în folosință gratuită țăranilor peste 150 de milioane deseatine de pământ. Decretul asupra pământului a însemnat realizarea aspirațiilor de veacuri ale țăranimii muncitoare.

Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a instaurat pentru prima oară în istorie dictatura proletariatului, a creat un nou tip de stat — Statul sovietic socialist. Conducerea statului a trecut în mâna Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor și soldaților, create de oamenii muncii. „...Prin organizarea acestor Soviete — spunea Lenin — se făurește ceva mareț, nou și fără precedent în istoria revoluției mondiale“ (p. 248). Sovietele, apărute în cursul revoluției, constituiau o formă de dictatură a proletariatului, care reprezenta o democrație fără precedent, principial deosebită de cea burgheză, democrație pentru majoritatea poporului, exploatată pînă atunci.

Lenin ne învâța că unul din principalele izvoare ale forței statului socialist este participarea conștientă a maselor largi de oameni ai muncii la conducerea treburilor statului. El chema să se pună cu hotărîre capăt prejudecății că statul nu poate fi condus decît de burghezie, de așa-zisele clase de sus ale societății. El avea o încredere nestrămutată în forțele creatoare ale maselor trezite de revoluție. „Victoria va fi de partea celor exploatați — scria el —, deoarece de partea lor este viața, de partea lor este forța numărului, forța masei, forța nesecatelor izvoare a tot ce este plin de abnegație, principial, cîstit, a tot ce tinde să meargă înainte, ce se trezește la construirea noului, a întregii uriașe rezerve de energie și de talente din rîndurile așa-numitului «popor de rînd», muncitorii și țăranii. A lor va fi victoria“ (p. 203—204).

Congresele Sovietelor de deputați ai țăranilor, congresele muncitorilor și funcționarilor de la căile ferate, congresul general al armatei, congresul flotei militare etc., care au avut loc în noiembrie-decembrie 1917, au constituit o mărturie a activității maselor care năzuiau să reorganizeze societatea pe baze socialiste. În rapoartele și cuvântările rostite la aceste congrese și incluse în volumul de față, Lenin explică situația politică, sarcinile și perspectivele revoluției, îi cheamă pe oamenii muncii la creație de sine stătătoare, la luptă hotărâtă împotriva contra-revoluției, la construirea cu abnegație a societății noi, socialiste, îi previne împotriva dificultăților și uneltirilor dușmanilor, le insuflă încredere în victoria Puterii sovietice, în triumful socialismului.

Marele merit al lui Lenin este acela de a fi elaborat în lucrările sale programul concret al construcției socialiste, principiile administrării sovietice, generalizând experiența maselor de oameni ai muncii în făurirea vieții noi. Un rol imens în organizarea maselor pentru înfăptuirea primelor măsuri de transformare socialistă a Rusiei au avut decretelor istorice ale Puterii sovietice. Aceste decrete, scrise în majoritatea lor de către Lenin sau elaborate cu participarea lui, sînt documente programatice ale construirii societății socialiste. În ele își găsesc expresia probleme de importanță capitală — desființarea proprietății private asupra pămîntului, introducerea controlului muncitoresc în întreprinderi, naționalizarea băncilor, crearea Consiliului economic superior etc. Aceste decrete au constituit, după cum s-a exprimat Lenin, niște jaloane pe drumul dezvoltării formelor noi de viață.

Una dintre primele măsuri menite să submineze dominația economică a capitalului a fost naționalizarea băncilor. Apreciind această măsură economică revoluționară a dictaturii proletariatului, Lenin spunea: „Băncile sînt centre importante ale economiei capitaliste contemporane. Aici se adună bogății nemaipomenite, care sînt repartizate în toată țara noastră uriașă, aici e nervul întregii vieți capitaliste“ (p. 283). Guvernul sovietic a transformat băncile într-un instrument al dictaturii proletariatului, într-un aparat de evidență și control socialist. Concentrarea în

mîna Statului sovietic a căilor ferate, naționalizarea flotei fluviale și maritime au constituit un pas important în procesul de socializare a mijloacelor de producție.

Lenin a formulat principalele teze cu privire la căile de socializare a celor mai importante mijloace de producție în „Proiectul de decret cu privire la înfăptuirea naționalizării băncilor și la măsurile necesare în legătură cu aceasta“, precum și în notele „Problemele politicii economice“, în „Schită a programului de măsuri economice“ și în alte documente incluse în acest volum.

După victoria Revoluției din Octombrie, Lenin a acordat o deosebită atenție pregătirii naționalizării marii industrie — pas deosebit de important, hotărîtor în transformarea socialistă a economiei. Controlul muncitoresc asupra producției și repartiției produselor introdus în primele zile ale revoluției socialiste a jucat un rol de seamă în pregătirea naționalizării industriei. Lenin a arătat în repetate rînduri că introducerea controlului și a evidenței constituie primii pași spre socialism. Sarcinile controlului muncitoresc asupra producției au fost schițate în „Proiectul de lege cu privire la controlul muncitoresc“, care a stat la baza „Legii cu privire la controlul muncitoresc“, adoptată de C.E.C. din Rusia în decembrie 1917.

„De la controlul muncitoresc am mers spre crearea Consiliului economic superior“ — spunea Lenin în ianuarie 1918 (p. 284). Călăuzindu-se după indicațiile lui Lenin că „munca de organizare este accesibilă și unui muncitor sau țaran de rînd care știe carte, se pricepe la oameni și are experiență practică“ (p. 208—209), partidul comunist a creat organele economice ale Statului sovietic, promovînd în munca economică pe cei mai buni oameni din rîndul clasei muncitoare. Paralel cu organizarea comisariatelor și departamentelor economice, Lenin a trasat sarcina creării unui organ economic superior care să conducă și să reglementeze întreaga economie a Statului sovietic. Acesta a fost Consiliul economic superior, creat în decembrie 1917. Consiliul economic superior și-a desfășurat activitatea sub conducerea nemijlocită a lui V. I. Lenin.

Sistemul sovietic de conducere a economiei a fost creat cu participarea activă a maselor de oameni ai muncii.

Lenin arăta că numai masele pot elabora planuri concrete de organizare a vieții economice, că „începutul trebuie făcut simultan și de sus și de jos“ (p. 154).

Încă de la primele transformări socialiste au ieșit la iveală forțele creatoare și organizatorice ale clasei muncitoare și ale maselor muncitoare ale țărănimii, capacitatea lor nu numai de a desființa rînduielile burgheze și de a-i expropria pe capitaliști, dar și de a organiza în mod independent producția socială. „Lumea n-a mai văzut vreodată ceva asemănător celor ce se petrec în prezent la noi în Rusia — spunea Lenin — în această țară uriașă, împărțită într-o serie de state separate, alcătuită dintr-un număr imens de naționalități și popoare eterogene : o uriașă muncă organizatorică în toate județele și regiunile, organizarea păturilor de jos, muncă desfășurată nemijlocit de mase, activitate creatoare...“ (p. 294).

Lenin a descoperit în întrecerea socialistă o formă excelentă de dezvoltare a inițiativei creatoare și a activității maselor, un mijloc puternic de atragere a oamenilor muncii la construcția economică și culturală. În binecunoscutul articol „Cum trebuie organizată întrecerea?“, el subliniază că numai în socialism poate avea loc o întrecere în masă. Socialismul nu numai că nu înăbușă întrecerea, cum afirmă în mod mincinos publiciștii burghezi, dar creează pentru prima oară în istoria omenirii posibilitatea de a o aplica pe scară largă, de a atrage uriașa majoritate a oamenilor muncii la construirea vieții noi, le dă posibilitatea să-și vadăască aptitudinile, să dea la iveală talentele care stau ascunse în popor — izvor neatins, după cum spunea Lenin, și pe care capitalismul le apăsa și le înăbușea cu miile și cu milioanele. Dar posibilitatea largă pe care o are întrecerea socialistă în Statul sovietic nu înseamnă că ea se poate desfășura spontan. „Acum, cînd la putere se află un guvern socialist — scria Lenin —, sarcina noastră este să organizăm întrecerea“ (p. 206).

Toți oamenii muncii sînt vital interesați în întrecerea socialistă, ea întărește economia țării și contribuie la ridicarea nivelului de trai și cultural al populației. Dar, arată Lenin, unii păstrează vechiul obicei, care-și are rădăcinile în capitalism, de a privi munca și mijloacele de

producție din punctul de vedere al omului înrobît : „să smulgă o bucată cît mai mare și să-și ia tălpășița“. Lupta împotriva acestui obicei cere introducerea controlului și a evidenței asupra producției și repartiției. Lenin considera că aceasta este principala sarcină economică. El acorda o deosebită însemnătate controlului și evidenței în lupta împotriva exploatatorilor, trîntorilor, pungășilor și huliganilor. „«Cine nu muncește să nu mănînce» — iată imperativul *practic* al socialismului. Iată ce trebuie organizat *în mod practic*“ (p. 213—214).

Au trecut peste patru decenii de cînd a fost scris articolul „Cum trebuie organizată întrecerea?“. Indicațiile lui Lenin cu privire la rolul întrecerii în construirea socialismului și comunismului au fost însușite și puse în practică de masele largi populare. Mișcarea pentru crearea brigăzilor și întreprinderilor muncii comuniste, care este o etapă nouă, superioară a întrecerii socialiste a devenit o mișcare a întregului popor. Cuvintele lui Lenin : „Socialismul nu se creează prin decrete de sus. Automatismul cancelarist-birocratic este străin de spiritul lui ; socialismul viu, creator este opera maselor populare înseși“ (p. 60) își găsesc aici o confirmare concretă.

În același articol, Lenin a formulat și fundamentat principiul centralismului democratic în conducerea economiei naționale, principiu după care partidul comunist și Puterea sovietică se călăuzesc invariabil în construirea socialismului și comunismului. Lenin se ridică împotriva oricărei șablonări, împotriva oricăror încercări de a înăbuși de sus inițiativa creatoare locală. „Nici munca după șablon, nici uniformizarea de sus în jos — scria el — n-au nimic comun cu centralismul democratic și socialist. Unitatea în chestiunile fundamentale, capitale, esențiale nu este știrbită, ci este asigurată prin *diversitatea* în ceea ce privește amănuntele, particularitățile locale, *modul de a trata* problemele, *metodele* de înfăptuire a controlului...“ (p. 213).

În însemnările „Din jurnalul unui publicist (Teme de prelucrat)“, Lenin notează o serie de probleme dintre cele mai importante din sfera politicii interne și externe a Puterii sovietice. El a consacrat problemelor schițate în acest document o serie de lucrări și intervenții, inclusiv

lucrarea „Sarcinile imediate ale Puterii sovietice“, scrisă în martie—aprilie 1918 și inclusă în volumul următor al Operei complete.

O serie de lucrări incluse în volumul 35 caracterizează activitatea lui Lenin în domeniul construcției de stat sovietice. Un loc de seamă ocupă aici „Declarația drepturilor poporului muncitor și exploatat“, scrisă de Lenin și aprobată în ianuarie 1918 de Congresul al III-lea al Sovietelor. „Declarația“ consfințea prin lege cuceririle Revoluției Socialiste din Octombrie, cuceririle clasei muncitoare din Rusia, care prin practica revoluționară a transpus în fapt învățătura lui Marx, Engels, Lenin potrivit căreia statul perioadei de trecere de la capitalism la socialism nu poate fi decît dictatura proletariatului. Ea a confirmat decretul cu privire la desființarea proprietății private asupra pământului, la controlul muncitoresc, la crearea C.E.S., la naționalizarea băncilor. În „Declarație“ a fost decretată formarea Armatei Roșii, au fost proclamate principiile fundamentale ale politicii externe a Statului sovietic — anularea tratatelor secrete, respectarea suveranității naționale a tuturor popoarelor, ruptura totală cu politica colonialistă barbară a statelor burgheze.

În „Declarație“, pentru prima oară în istoria omenirii, au fost trasate în mod concret principalele sarcini ale dictaturii proletariatului — desființarea exploatării omului de către om, lichidarea claselor exploatatoare, construirea socialismului. Fiind un act constituțional de o deosebită importanță, „Declarația“ a format primul capitol din Constituția R.S.F.S.R. adoptată în iulie 1918 de cel de-al V-lea Congres general al Sovietelor.

Statornicirea Puterii sovietice, primii ei pași pe calea transformării socialiste a Rusiei au avut loc în condițiile unei lupte înverșunate duse de dușmanii revoluției împotriva dictaturii proletariatului, împotriva construcției socialiste în plină desfășurare. Contrarevoluția a făcut uz de toate mijloacele de luptă împotriva Puterii sovietice — răscoale și rebeliuni, teroare și sabotajul la care se dedau funcționarii burghezi. Clasele exploatatoare răsturnate de la putere au dezlănțuit războiul civil. Revoluția socialistă putea să învingă numai reprimînd împotrivirea dușmani-

lor de clasă. Respingînd acuzațiile aduse bolșevicilor de a fi dezlănțuit războiul civil, Lenin a arătat în repetate rînduri că războiul civil a fost impus Țării sovietice de burghezie și moșieri. „Leninismul ne învață și experiența istorică confirmă — se spune în Programul P.C.U.S. — că de bunăvoie clasele dominante nu cedează puterea. În aceste condiții, gradul de înverșunare și formele luptei de clasă vor depinde nu atît de proletariat, cît de forța de împotrivire opusă de cercurile reacționare voinței majorității covîrșitoare a poporului, de folosirea violenței de către aceste cercuri într-o etapă sau alta a luptei pentru socialism“.

Dușmanii revoluției mizau mult pe subminarea Puterii sovietice pe dinăuntru, folosind în acest scop atît pe socialiștii-revoluționari și pe menșevici, cît și elementele oportuniste din partidul bolșevic. În toiul rebeliunii anti-sovietice pe care Kerenski și Krasnov au pus-o la cale a doua zi după victoria revoluției, partidul menșevic și socialiștii-revoluționari de dreapta au cerut schimbarea componenței guvernului, confirmat de Congresul al II-lea al Sovietelor, și formarea unui așa-numit „guvern socialist omogen“, compus din reprezentanții diferitelor partide și organizații. O parte din membrii C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia — L. B. Kamenev, G. E. Zinoviev, A. I. Rîkov, V. P. Miliutin, V. P. Noghin —, precum și unii activiști cu munci de conducere în aparatul de stat — I. Larin, I. A. Teodorovici etc. — au sprijinit cererea menșevicilor și socialiștilor-revoluționari. Acest grup s-a situat pe poziții oportuniste de dreapta, ridicîndu-se împotriva liniei principiale, consecvente a C.C. al partidului care considera că guvernul bolșevic format de cel de-al II-lea Congres al Sovietelor este un guvern cu adevărat sovietic. Ca răspuns la ultimatumul dat de Comitetul Central opoziționiștilor de dreapta, ei au ieșit din C.C. și din Consiliul Comisarilor Poporului.

În documentele adoptate de Comitetul Central al partidului: „Rezoluția C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia în problema opoziției din cadrul C.C.“, „Ultimatum adresat de majoritatea C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia minorității“, apelul „Din partea Comitetului Central al

P.M.S.D. (b) din Rusia. Către toți membrii de partid și către toate clasele de oameni ai muncii din Rusia“, V. I. Lenin sublinia că părăsirea posturilor de conducere din aparatul de partid și de stat de către sabotorii și dezertorii revoluției care au trădat principiile fundamentale ale bolșevismului nu va clinti partidul și nu va zdruncina unitatea maselor care îl urmează. „Așadar, toți oamenii muncii trebuie să fie calmi și hotărâți! — scria Lenin. — Partidul nostru, partidul majorității din Soviete, cu rîndurile strîns unite, veghează asupra intereselor lor, partidul nostru are de partea sa, ca și înainte, milioane de muncitori în orașe, de soldați în tranșee, de țărani la sate, care sînt gata să obțină cu orice preț victoria păcii și victoria socialismului!“ (p. 80).

Capitulării au fost destituiți din toate posturile de răspundere și înlocuiți cu oameni devotați cauzei revoluției.

Socialiștii-revoluționari de dreapta și menșevicii, care s-au pronunțat împotriva componentei bolșevice a guvernului aprobat de cel de-al II-lea Congres al Sovietelor, s-au demascat și mai mult în ochii maselor ca slugi ale burgheziei. Temîndu-se să nu-și piardă definitiv influența asupra țărănimii, socialiștii-revoluționari de stînga au încheiat în noiembrie 1917 un acord cu bolșevicii și au intrat în Consiliul Comisarilor Poporului. Dar, după cum au arătat evenimentele ulterioare, acest acord era un acord temporar. În 1918, o dată cu desfășurarea luptei de clasă la sate, mulți dintre socialiștii-revoluționari de stînga au trecut în tabăra adversarilor activi ai Puterii sovietice.

În primele luni de existență a Sovietelor, partidul cadet a constituit statul-major al contrarevoluției. Prin decretul cu privire la arestarea conducătorilor războiului civil împotriva revoluției, decret scris de Lenin și adoptat de C.E.C. din Rusia la 28 noiembrie (11 decembrie) 1917, partidul cadet a fost declarat partid al dușmanilor poporului. În lupta împotriva Puterii sovietice, contrarevoluționarii au încercat să folosească Adunarea constituantă. O serie de lucrări incluse în volumul de față — „Teze cu privire la Adunarea constituantă“, „Proiect de decret cu privire la dizolvarea Adunării constituante“, „Oameni de

pe lumea cealaltă“ etc. — sînt consacrate problemelor legate de convocarea și dizolvarea Adunării constituante.

Republica sovietică, creată de Marea Revoluție din Octombrie, era un stat cu adevărat democratic și popular, o formă incomparabil mai înaltă de democrație față de democrația burgheză, cu parlamentele și adunările sale constituante. Încheind victorios revoluția proletară, partidul bolșevic n-a renunțat însă la convocarea Adunării constituante. Partidul s-a călăuzit după indicația lui Lenin : „să nu considerăm ceea ce și-a trăit traiul *pentru noi* ca ceea ce și-a trăit traiul *pentru clasă*, ca *ceva ce și-a trăit traiul pentru mase*“ (Opere, vol. 31, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 41). Masele nu renunțaseră încă la lozinca Adunării constituante.

„Tezele cu privire la Adunarea constituantă“, scrise de Lenin și discutate la 12 (25) decembrie 1917 în ședința fracțiunii bolșevice a Adunării constituante, sînt deosebit de importante pentru înțelegerea tacticii bolșevicilor în această problemă. În teze Lenin amintea că partidul bolșevic, recunoscînd Adunarea constituantă ca cea mai înaltă formă a democratismului burghez și cerînd la timpul său convocarea ei, chiar de la începutul revoluției din 1917, a subliniat în repetate rînduri că Republica Sovietelor este o formă de democrație superioară oricărei republici burgheze. În urma Revoluției din Octombrie în țară s-a creat un nou raport de forțe politice și puterea a trecut în mîna Sovietelor — organe de conducere, care, după cum arăta Lenin, „sînt mai presus de orice parlamente, de orice adunări constituante“ (p. 146).

În ajunul deschiderii Adunării constituante, C.E.C. din Rusia a aprobat „Declarația drepturilor poporului muncitor și exploatat“, scrisă de Lenin, în care erau proclamate principiile statului socialist.

Adunarea constituantă s-a deschis la 5 (18) ianuarie 1918. Alegerile pentru Adunare, care au avut loc în noiembrie 1917 pe baza listelor întocmite de partide înainte de Revoluția din Octombrie, înainte de scindarea partidului socialiștilor-revoluționari și constituirea socialiștilor-revoluționari de stînga într-un partid independent, au exclus, după cum arăta Lenin, „posibilitatea de exprimare

justă a voinței poporului în general și a maselor muncitoare în special“ (p. 170—171) și au făcut ca partidul socialiștilor-revoluționari de dreapta să câștige majoritatea. Adunarea constituantă a refuzat să discute „Declarația“ aprobată de C.E.C. din Rusia, refuzînd implicit să recunoască Puterea sovietică. În noaptea de 6 spre 7 (19 spre 20) ianuarie, C.E.C. din Rusia a adoptat decretul scris de Lenin cu privire la dizolvarea Adunării constituante. Răspunzînd acuzației de încălcare a democrației adusă de burghezie bolșevicilor, Lenin arăta că războiul civil declarat Sovietelor de către cadeți și kalediniști a înlăturat orice posibilitate de a rezolva problemele politice acute pe cale formal-democratică și orice încercare de a privi problema dizolvării Adunării constituante din punct de vedere formal-juridic este o trădare a cauzei proletariatului.

În „Planul tezelor cu privire la Adunarea constituantă“, Lenin a formulat cu o simplitate și claritate remarcabile tezele programatice ale bolșevicilor în problema dezvoltării formelor statului democrat :

„Republica cu Adunare constituantă este superioară republicii cu parlament.

Republica Sovietelor este superioară republicii cu Adunare constituantă.

Republica socialismului deplin este superioară Republicii Sovietelor.

Societatea comunistă este superioară republicii socialiste“ (p. 441).

Puterea sovietică a opus Adunării constituante cel de-al III-lea Congres al Sovietelor, care a avut loc între 10 și 18 (23 și 31) ianuarie 1918. Congresul a aprobat politica partidului și guvernului față de Adunarea constituantă și a adoptat „Declarația drepturilor poporului muncitor și exploatat“, scrisă de Lenin. Prin adoptarea „Declarației“, congresul a consfințit crearea orînduirii sovietice și a pus bazele Constituției sovietice. Programul de transformări socialiste proclamate în „Declarația drepturilor poporului muncitor și exploatat“ a devenit lege.

Lenin a prezentat la congres raportul de activitate al Consiliului Comisarilor Poporului și a rostit cuvîntul de

încheiere la raport, făcînd bilanțul primilor pași ai Puterii sovietice pe calea spre socialism. În raport, Lenin a caracterizat cauzele care au dus la victoria Puterii sovietice, la succesele ei în lupta împotriva contrarevoluției și a subliniat că, în afară de dictatura proletariatului, altă cale spre socialism nu există. Trasînd sarcinile practice în domeniul organizării economiei socialiste, Lenin și-a exprimat încrederea în victoria revoluției socialiste în Rusia. Totodată, el a arătat că victoria definitivă a socialismului este indisolubil legată de dezvoltarea mișcării de eliberare a oamenilor muncii din celelalte țări. Indicațiile date de Lenin au fost traduse în fapt.

Situația tinerei Republici sovietice nu putea fi considerată complet consolidată cît timp continua războiul imperialist. Chiar din primele zile ale existenței sale, guvernul sovietic, dînd publicității tratatele secrete încheiate de guvernul țarist, a acționat ca un apărător curajos și consecvent al păcii. În urma refuzului țărilor Antantei de a participa la tratativele de pace, guvernul sovietic a fost nevoit să înceapă tratative de pace separată cu Germania. La 2 (15) decembrie 1917, în urma tratativelor preliminare, la Brest a fost încheiat armistițiul cu Germania. La 9 (22) decembrie s-a deschis Conferința de pace de la Brest. „...În cîteva săptămîni, în politica externă, în locul minciunii imperialiste care prelungea războiul și camufla jaful și cotropirea prin tratate secrete — scria ulterior Lenin —, a fost promovată o politică cu adevărat revoluționar-democrată în vederea unei păci cu adevărat democratice, politică care a și dus la un succes practic atît de important cum este armistițiul și creșterea de o sută de ori a forței propagandistice a revoluției noastre“ (p. 200).

Lupta cea mai grea, cea mai încordată pentru pace s-a desfășurat în ianuarie-februarie 1918. Ea își găsește oglindirea în intervențiile lui Lenin la ședințele C.C. al partidului și în documentele și articolele sale, cuprinse în acest volum: „Conspect de program al tratativelor de pace“, „În legătură cu istoricul unei păci nenorocite“, „Prin radio — către toți cetățenii. Către delegația pentru tratativele de pace de la Brest-Litovsk în special“ etc. Lupta pentru pace era dictată de necesitatea de a căpăta un

răgaz pentru dezvoltarea și consolidarea revoluției socialiste și pentru crearea unei armate puternice care să poată ține piept contrarevoluției externe și interne.

În această perioadă, grupul „comuniștilor de stînga” — activiști cu munci de conducere ai partidului — N. I. Buharin, A. Lomov (G. I. Oppokov), N. Osinski (V. V. Obolenski) etc. — s-a pronunțat împotriva încheierii păcii, lansînd lozinca „război revoluționar”. Troțki, care a condus delegația sovietică la tratativele de pace, considera că la Brest-Litovsk trebuie să se declare: nu încheiem pace, dar încetăm războiul, demobilizăm armata. Poziția „comuniștilor de stînga”, ca și poziția lui Troțki erau expresia neîncrederii în forțele clasei muncitoare din Rusia, în posibilitatea victoriei revoluției socialiste în țară. Ea punea în pericol cuceririle Revoluției din Octombrie. O serie de activiști de partid, ademeniți de frazeologia revoluționară de stînga, s-au pronunțat pentru încetarea tratativelor de pace și pentru declararea unui război revoluționar Germaniei. Situația creată în partid era cît se poate de grea.

Era nevoie de marea stăpînire de sine și de fermitatea lui Lenin pentru a dovedi cadrelor de partid necesitatea acceptării condițiilor grele de pace, pentru a cîștiga un răgaz. „Tezele cu privire la încheierea imediată a unei păci separate și anexioniste”, prezentate de Lenin la adunarea membrilor C.C. și a activiștilor de partid din 8 (21) ianuarie, intervențiile la ședințele Comitetului Central al partidului din 11 (24) ianuarie, 19 ianuarie (1 februarie), 18 și 23 februarie 1918, incluse în volumul de față, arată cît de ascuțită era lupta care se desfășura în cadrul C.C. și în partid în general în problema păcii. Demascînd tactica aventuristă și funestă pentru Republica sovietică promovată de „comuniștii de stînga” și de Troțki, Lenin demonstra că lucrul cel mai important atît pentru clasa muncitoare din Rusia cît și pentru desfășurarea revoluției socialiste mondiale este menținerea Republicii sovietice. Lozinca războiului revoluționar, spunea el, este o demonstrație, o vorbă goală; ea dă apă la moară imperialiștilor, care vor să atragă Țara sovietică în războiul imperialist și să o zdrobească.

Troțki nu a dus la îndeplinire directivele date de Lenin cu privire la semnarea păcii în cazul când germanii vor da un ultimatum și, trădînd interesele Țării sovietice, a declarat la Brest că Rusia va înceta războiul și armata va fi demobilizată fără să încheie pacea. Profitînd de declarația lui Troțki, la 18 februarie germanii au pornit ofensiva pe tot frontul ruso-german. La ședința C.C. din seara aceleiași zile, Lenin, cerînd încheierea păcii, declara : „Acum nu se mai poate aștepta. Aceasta ar însemna să expunem revoluția rusă la o înfrîngere... Acum o soluție de mijloc nu este cu putință“ (p. 348).

La această ședință a fost adoptată cu majoritate de voturi hotărîrea de a se comunica guvernului german că se acceptă încheierea imediată a păcii.

Pentru a-i respinge pe cotropitorii germani au fost mobilizate toate forțele Țării sovietice. Pretutindeni se formau detașamente ale armatei revoluționare care se îndreptau spre front. La 21 februarie 1918 Consiliul Comisarilor Poporului a adresat poporului apelul, scris de Lenin, „Patria socialistă este în primejdie!“ , în care chema la apărarea Republicii Sovietelor împotriva Germaniei imperialiste. În aceste zile de restriște pentru Republica sovietică, Lenin a formulat cunoscuta sa teză cu privire la apărarea patriei socialiste : „Acum, începînd de la 25 octombrie 1917, începînd din această zi, noi sîntem defensiști, sîntem pentru apărarea patriei“ (p. 409).

La 23 februarie Comitetul Central a discutat răspunsul guvernului german la propunerea sovietică de a încheia pace. Condițiile propuse de germani erau și mai grele decît în primul ultimatum. „Comuniștii de stînga“ — M. S. Urițki, A. Lomov (G. I. Oppokov) ș.a. — s-au pronunțat împotriva propunerii lui Lenin de a accepta imediat condițiile puse de Germania. Troțki a declarat că argumentele lui Lenin sînt neconvîngătoare. În acest moment hotărîtor, I. V. Stalin, care înainte îl sprijinise pe Lenin, a șovăit. În prima sa cuvîntare, Stalin a declarat că condițiile puse de Germania „pot să nu fie semnate, dar trebuie să se pornească la tratative de pace“. După ce Lenin a criticat poziția lui Stalin, acesta a fost de acord că trebuie să se accepte imediat condițiile puse de Germa-

nia. Propunerea lui Lenin cu privire la necesitatea de a semna condițiile de pace propuse de germani a fost adoptată cu o majoritate de 7 voturi, 4 împotriva și 4 abțineri. Ca răspuns la această hotărîre, „comuniștii de stînga“ au declarat că părăsesc posturile de răspundere din aparatul de partid și de stat.

La 3 martie a fost semnată pacea. Congresul al VII-lea al partidului, care a avut loc între 6 și 8 martie, a adoptat hotărîrea de a aproba încheierea păcii de la Brest. Tratatul de la Brest a fost apoi ratificat de cel de-al IV-lea Congres general extraordinar al Sovietelor din Rusia.

„Comuniștii de stînga“ au pășit pe calea luptei fracționiste împotriva partidului. Ei l-au acuzat pe Lenin și pe adepții lui că au capitulat în fața imperialismului internațional. În rezoluția adoptată la 24 februarie, Comitetul regional Moscova, în care predominau „comuniștii de stînga“, și-a exprimat neîncrederea în Comitetul Central, declarînd că, în interesul revoluției internaționale, el consideră că trebuie să se admită chiar posibilitatea pierderii Puterii sovietice, care ar fi devenit formală. Lenin a spus despre această declarație că este „stranie și monstruoasă“. În raportul prezentat la ședința din 24 februarie a C.E.C. din Rusia și în articolele „Despre frazeologia revoluționară“, „Despre rîie“, „Pace sau război?“, „O pace nefericită“, „O lecție dureroasă, dar necesară“, „Un lucru straniu și monstruos“, „O lecție serioasă și o răspundere serioasă“, Lenin a criticat cu asprime concepțiile „comuniștilor de stînga“. El a caracterizat aceste concepții drept „absurditate înzorzonată“, „rîia frazeologiei revoluționare“ și îndemna să se declare război „frazeologiei revoluționare cu privire la un război revoluționar“.

Unii „comuniști de stînga“ — N. Osinski (V. V. Obolenski), I. N. Stukov — au mers pînă acolo încît au negat în principiu posibilitatea păcii și a încheierii unor acorduri economice între statele socialiste și statele imperialiste. „Din punctul de vedere al celor care emit asemenea păreri — scria Lenin —, o republică socialistă înconjurată de puteri imperialiste n-ar putea să încheie nici un fel de tratate economice, n-ar putea să existe decît dacă s-ar instala în lună“ (p. 416).

Lenin s-a pronunțat cu vehemență împotriva teoriei „stimulării” revoluției internaționale prin război și a arătat că revoluția socialistă este rezultatul dezvoltării obiective a contradicțiilor de clasă. Teoria „stimulării” revoluției, scria Lenin, este în totală contradicție cu marxismul, ea „ar echivala cu concepția potrivit căreia insurecția armată este o formă de luptă obligatorie întotdeauna și în orice împrejurări. În realitate, interesele revoluției internaționale cer ca Puterea sovietică, care a doborât burghezia din țară, să ajute această revoluție, dar forma de ajutorare să fie aleasă în concordanță cu forțele ei” (p. 417).

În concordanță deplină cu aceste teze leniniste, în Programul P.C.U.S. se spune: „Revoluția proletară din fiecare țară, fiind o parte a revoluției socialiste mondiale, este înfăptuită de clasa muncitoare, de masele populare ale țării respective. Revoluția nu se face la comandă. Ea nu poate fi impusă din afară poporului. Ea apare ca un rezultat al profundelor contradicții interne și internaționale ale capitalismului. Proletariatul învingător nu poate impune fericirea altui popor fără a submina prin aceasta propria lui victorie”.

Articolele scrise de Lenin în legătură cu încheierea păcii de la Brest constituie un exemplu de aplicare în practica revoluționară a tezei marxiste potrivit căreia în elaborarea tacticii sale partidul revoluționar trebuie să se călăuzească nu după teze abstracte, ci după oportunitatea revoluționară, trebuie să țină seama de situația obiectivă, de raportul forțelor de clasă și de starea de spirit a maselor. „...Orice adevăr abstract — scria V. I. Lenin — devine o vorbă goală dacă este aplicat la *indiferent* ce situație concretă” (p. 410). Ulterior, în lucrarea sa „Stângismul» — boala copilăriei comunismului”, consacrată elaborării strategiei și tacticii marxiste, și într-o serie de alte lucrări, Lenin, vorbind despre necesitatea unor compromisuri silite cu imperialiștii, a revenit în repetate rânduri la problema păcii de la Brest. „A fost într-adevăr un compromis cu imperialiștii — scria el —, dar un compromis *obligatoriu* în împrejurările de atunci” (Opere, vol. 31, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 20).

Istoria a confirmat întru totul justețea politicii înțelepte a lui Lenin. Căpătînd un răgaz, Statul sovietic s-a întărit, s-a consolidat, și-a adunat forțe pentru a da o ripostă imperialismului internațional. Planurile de cotropire ale imperialiștilor germani au suferit un eșec. Revoluția din noiembrie 1918 din Germania a dat posibilitate guvernului sovietic să denunțe tratatul de la Brest.

*

* * *

În volum sînt cuprinse o serie de documente publicate pentru prima oară în Operele lui V. I. Lenin. Majoritatea au fost publicate anterior în „Culegeri din Lenin“ și în presa sovietică și de partid.

În notele „Problemele politicii economice“ și „Ciornă a programului de măsuri economice“ sînt arătate cele mai importante sarcini economice care stăteau în fața Puterii sovietice în primele luni ale existenței ei. Cuvîntarea rostită la ședința C.C.P. din 3 (16) noiembrie 1917 este îndreptată împotriva politicii conciliatoare a Vikjelului. În nota „Cu privire la lozincile demonstrației“ sînt formulate lozincile lansate de partid în preajma convocării Adunării constituante.

Proiectele de rezoluție ale C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia cu privire la răspunderea pentru formularea unor acuzații neîntemeiate și cu privire la excluderea lui S. A. Lozovski din partid conțin teze importante legate de principialitatea bolșevică, de lupta pentru puritatea rîndurilor partidului.

O serie de documente sînt legate de lupta partidului pentru încheierea păcii de la Brest. Printre acestea se numără : cuvîntarea rostită la ședința comună din 19 februarie 1918 a fracțiunii bolșevice și a fracțiunii eserilor de stînga din C.E.C. din Rusia, cuvîntarea rostită în fața pușcașilor letoni la 20 februarie 1918, telefonograma către comisia executivă a Comitetului din Petrograd și către comitetele raionale de partid, convorbirea prin fir direct cu V. N. Podbelski și hotărîrea C.C.P. cu privire la acceptarea condițiilor de pace propuse de Germania.

Multe dintre documentele publicate pentru prima oară în Opere sînt proiecte de hotărîri ale Consiliului Comisarilor Poporului și de decrete ale Puterii sovietice. Un important document îl constituie tezele proiectului de decret cu privire la dizolvarea Adunării constituante, care au fost adoptate la ședința Consiliului Comisarilor Poporului și au stat la baza decretului C.E.C. din Rusia în această problemă. Tot în legătură cu dizolvarea Adunării constituante este și proiectul de decret cu privire la înlăturarea din legislația sovietică a referirilor la Adunarea constituantă. O serie de documente — două proiecte de hotărîre cu privire la trecerea uzinelor militare la o activitate economică utilă, proiectele de hotărîre cu privire la retribuirea slujbașilor și funcționarilor superiori, cu privire la normele de retribuire a persoanelor cu funcții de răspundere, la salarii, la organizarea unei comisii de practicieni, cu privire la măsurile în vederea îmbunătățirii situației aprovizionării, hotărîrea C.C.P. cu privire la primirea în serviciu a sabotorilor, tezele legii cu privire la confiscarea imobilelor de locuit, răspunsurile la întrebările puse de delegația muncitorilor din raionul Aleksandrov-Gruşevski — reflectă activitatea creatoare a Puterii sovietice în domeniul construcției economice și de stat. Hotărîrea C.C.P. cu privire la lupta împotriva lui Kaledin și completarea la această hotărîre caracterizează activitatea C.C.P. în lupta împotriva contrarevoluției albgardiste.

Un deosebit interes prezintă intervențiile lui V. I. Lenin la ședința C.C.P. din 4 martie 1918, publicate pentru prima oară. Ele reflectă metodele folosite de V. I. Lenin în conducerea activității Consiliului Comisarilor Poporului în domeniul construcției Statului sovietic și al creării bazelor economiei socialiste. Un document deosebit de important este intervenția în problema administrării transporturilor navale ale Republicii sovietice, îndreptată împotriva tendințelor anarho-sindicaliste ale Comitetului Central al sindicatului lucrătorilor din transporturile navale. Toate intervențiile se publică după stenograma ședinței C.C.P., care se păstrează în Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.

Pentru prima oară se publică în Opere articolul „Plehanov despre teroare“, publicat fără semnătură în decembrie 1917 în „Pravda“ și în „Izvestiia C.E.C.“, întrucât s-a stabilit că el aparține lui Lenin.

Capitolul „Materiale pregătitoare“ cuprinde cinci documente incluse pentru prima oară în Opere: „Planul cuvântării în problema agrară, rostită la Congresul general extraordinar al Sovietelor de deputați ai țăranilor din Rusia, 14 (27) noiembrie 1917“ (publicat pentru prima oară), „Tezele cu privire la sarcinile partidului + momentul actual“, „Planul tezelor cu privire la Adunarea constituantă“, ciorna și tezele „Proiectului de decret cu privire la înfăptuirea naționalizării băncilor și la măsurile necesare în legătură cu aceasta“.

*Institutul de marxism-leninism
de pe lângă C.C. al P.C.U.S.*

V. I. LENIN
1918

CĂTRE CETĂȚENII RUSIEI !¹

Guvernul provizoriu a fost răsturnat. Puterea de stat a trecut în mâinile Comitetului militar-revoluționar — organ al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd, care se află în fruntea proletariatului și garnizoanei din Petrograd².

Cauza pentru care a luptat poporul — propunerea imediată a unei păci democratice, desființarea proprietății moșierești asupra pământului, controlul muncitoresc asupra producției, crearea guvernului sovietic — această cauză este asigurată.

Trăiască revoluția muncitorilor, soldaților și țăranilor !

*Comitetul militar-revoluționar
de pe lângă Sovietul de deputați
ai muncitorilor și soldaților
din Petrograd*

25 octombrie 1917, ora 10 dimineața.

„*Rabocii i Soldat*” nr. 8
din 25 octombrie (7 noiembrie) 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

ȘEDINȚA SOVIETULUI DE DEPUTAȚI
AI MUNCITORILOR
ȘI SOLDAȚILOR DIN PETROGRAD
25 OCTOMBRIE (7 NOIEMBRIE) 1917³

1

RAPORT CU PRIVIRE
LA SARCINILE PUTERII SOVIETELOR

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Tovarăși ! Revoluția muncitorilor și țăranilor, despre a cărei necesitate au vorbit întotdeauna bolșevicii, s-a înfăptuit.

Care este însemnătatea acestei revoluții a muncitorilor și țăranilor ? În primul rînd, însemnătatea acestei revoluții constă în faptul că vom avea un guvern sovietic, propriul nostru organ al puterii, fără nici un fel de participare a burgheziei. Masele asuprite vor crea ele însele puterea de stat. Vechiul aparat de stat va fi sfărîmat din temelii și va fi creat un nou aparat de conducere : organizațiile sovietice.

De azi înainte, în istoria Rusiei începe o nouă epocă, și această revoluție rusă, cea de-a treia, trebuie să ducă, în ultimă instanță, la victoria socialismului.

Una dintre sarcinile noastre imediate este necesitatea de a pune neîntîrziat capăt războiului. Dar pentru toată lumea este limpede că, pentru a pune capăt acestui război, strîns legat de actuala orînduire capitalistă, trebuie să doborîm capitalul însuși.

În această privință ne va ajuta mișcarea muncitorească mondială, care de pe acum începe să se dezvolte în Italia, Anglia și Germania.

Pacea dreaptă, imediată, propusă de noi democrației internaționale, va trezi pretutindeni un puternic răsunset în rîndurile maselor proletare internaționale. Pentru a întări încrederea proletariatului, trebuie ca toate tratatele secrete să fie imediat date publicității⁴.

În Rusia, o foarte mare parte dintre țărani au spus : am făcut destul jocul capitaliștilor, — să mergem cu muncitorii. Numai printr-un singur decret, care va desființa proprietatea moșierească, vom câștiga încrederea țărănimii. Țăranii vor înțelege că salvarea lor constă numai în alianța cu muncitorii. Vom institui un adevărat control muncitoresc asupra producției.

Acum am învățat să activăm uniți. O dovadă în acest sens este revoluția care abia a avut loc. De partea noastră este forța organizării maselor, care va învinge totul și va duce proletariatul la revoluția mondială.

Acum trebuie să ne ocupăm de construirea statului socialist proletar în Rusia.

Trăiască revoluția socialistă mondială ! (Aplauze furtunoase.)

2

REZOLUȚIE

Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd salută revoluția victorioasă a proletariatului și a garnizoanei din Petrograd. Sovietul subliniază îndeosebi coeziunea, organizarea și disciplina, precum și unanimitatea deplină de care au dat dovadă masele în această insurtecție nesângeroasă, cum puține au fost, și încununată de un succes rar întâlnit.

Sovietul își exprimă convingerea nestrămutată că guvernul muncitoresc și țărănesc, care va fi creat de revoluție ca guvern sovietic și care va asigura sprijinirea proletariatului orășenesc de către întreaga masă a țărănimii sărace, că acest guvern va păși ferm spre socialism, singura cale pentru a salva țara de calamitățile nemaipomenite și de urgia războiului.

Noul guvern muncitoresc și țărănesc va propune fără întârziere o pace democratică dreaptă tuturor popoarelor beligerante.

El va desființa fără întârziere proprietatea moșierească asupra pământului și va da pământ țăranilor. El va institui controlul muncitoresc asupra producției și repartiției produselor și va stabili controlul întregului popor asupra băncilor, pe care le va transforma totodată într-o întreprindere de stat unică.

Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd cheamă pe toți muncitorii și întreaga țărănime să sprijine cu toată energia și cu un devotament nețărmurit revoluția muncitorilor și țăranilor. Sovietul își exprimă

convingerea că muncitorii de la orașe, în alianță cu țărănimea săracă, vor da dovadă de o disciplină tovarășească de nezdruccinat, vor crea o ordine revoluționară fermă, necesară pentru victoria socialismului.

Sovietul este convins că proletariatul din țările Europei occidentale ne va ajuta să ducem cauza socialismului la o victorie deplină și trainică.

„Izvestiia C.E.C.” nr. 207
din 26 octombrie 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

AL DOILEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR ȘI SOLDAȚILOR DIN RUSIA ⁵

25—26 OCTOMBRIE (7—8 NOIEMBRIE) 1917

Publicat : apelul „Către muncitori, soldași și țărani !” — la 26 octombrie (8 noiembrie) 1917, în ziarul „Rabocii i Soldat” nr. 9 ; rapoartele asupra păcii și asupra pământului, cuvântul de încheiere la raportul asupra păcii — la 10 noiembrie (28 octombrie) 1917, în ziarele „Pravda” nr. 171 și „Izvestiia C.E.C.” nr. 209 ; Decretul asupra păcii — la 9 noiembrie (27 octombrie) 1917, în ziarele „Pravda” nr. 170 și „Izvestiia C.E.C.” nr. 208 ; Decretul asupra pământului — 10 noiembrie (28 octombrie) 1917, în ziarele „Pravda” nr. 171 și „Izvestiia C.E.C.” nr. 209 ; hotărîrea cu privire la formarea guvernului muncitoresc și țărănesc — la 27 octombrie (9 noiembrie) 1917, în ziarul „Rabocii i Soldat” nr. 10

Se tipărește : apelul și hotărîrea — după textul apărut în ziarul „Rabocii i Soldat” ; rapoartele asupra păcii și asupra pământului, cuvântul de încheiere la raportul asupra păcii — după textul apărut în ziarul „Pravda” ; decretul asupra păcii și asupra pământului — după textul apărut în ziarul „Izvestiia C.E.C.”

СЛЕДСТВЕННАЯ ВЕЧЕРНЯЯ ГАЗЕТА

РАБОЧИЙ И СОЛДАТЪ

Органъ Петроградскаго Съюза Рабочихъ и Солдатскихъ Депутатовъ

№ 6 ПЕРВОЕ Ч. К.
№ 11 ИЗЪ ДРУГОГО Ч. К.

№ 9.

Четвергъ, 26 Октября (8 ноября нов. ст.) 1917 года.

№ 9

Адресъ конторы и редакціи: Смольный Институтъ, 3-й этажъ, Выходы № 30 (Тел. 115-16, 100-62) 20-60-60. Число изданий въ годъ 42

РАБОЧИМЪ, СОЛДАТАМЪ и КРЕСТЬЯНАМЪ!

Второй Всероссийскій Съездъ Советовъ Рабочихъ и Солдатскихъ Депутатовъ открылся. На немъ представлено громадное большинство Советовъ. На съездѣ присутствуетъ и рядъ делегатовъ отъ крестьянскихъ Советовъ. Полномочія солдатскаго Ц. И. К. окончилась. Опираясь на волю громаднаго большинства рабочихъ, солдатъ и крестьянъ, опираясь на совершившееся въ Петроградѣ победоносное возстаніе рабочихъ и гарнизона, Съездъ беретъ власть въ свои руки.

Временное Правительство вынуждено. Большинство членовъ Временнаго Правительства уже арестовано.

Советская власть предложитъ немедленный демократическій миръ всемъ народамъ и немедленное перемиріе на всѣхъ фронтахъ. Она обезпечиваетъ безвозмездную передачу помещичьихъ, удѣльныхъ и монастырскихъ земель въ распоряженіе крестьянскихъ комитетовъ, отстоитъ права солдата, проведетъ полную демократизацію армии, установитъ работный контроль надъ производствомъ, обезпечитъ своевременный союзъ Учредительнаго Собранія, обезпечитъ доставку хлеба въ города и предметовъ первой необходимости въ деревню, обезпечитъ асъзъ націямъ, населяющимъ Россію, поднятое право на самоопредѣленіе.

Съездъ постановляетъ вся власть на мѣстахъ переходить къ Советамъ Рабочихъ, Солдатскихъ и Крестьянскихъ депутатовъ, которые и должны обезпечить подлинный революціонный порядокъ.

Съездъ призываетъ солдатъ въ оцепякъ къ бдительности и стойкости. Съездъ Советовъ увѣренъ, что революціонная армія сумеетъ защитить революцію отъ всякихъ посягательствъ империализма, пока новое правительство не добьется заключенія демократическаго мира, который оно непосредственно предложитъ всемъ народамъ. Новое Правительство приметъ всѣ мѣры къ тому, чтобы обезпечить революціонную армію всемъ необходимымъ, путемъ рѣшительной политики реквизицій и обложкии вышшихъ классовъ, а также и, чинить ополженіе солдатскихъ семей.

Корниловцы — Керенскій, Калединъ и др. дѣлаютъ попытки вести войска въ Петроградъ. Несколько отрядовъ обманнымъ путемъ двинулись Керенскія, вѣрши на сторону возставшаго народа.

Солдаты, окажите активное противодействие корниловцу Керенскому! Будьте на сторожѣ!

Жельзнодорожники, оставявливайте всѣ эшалоны, посылаемые Керенскимъ на Петроградъ!

Солдаты, рабочіе, служащіе, — въ вашихъ рукахъ судьба революціи и судьба демократическаго мира!

ДЯ ЗДРАВСТВУЕТЪ РЕВОЛЮЦІЯ!

Всероссійскій Съездъ Советовъ Рабочихъ и Солдатскихъ Депутатовъ. Делегаты отъ Крестьянскихъ Советовъ.

Prima pagină a ziarului „Rabocii i Soldat” nr. 9 din 26 octombrie (8 noiembrie) 1917, cu apelul „Către muncitori, soldați și țărani!”, scris de V. I. Lenin

1

CĂTRE MUNCITORI, SOLDAȚI ȘI ȚĂRANI !

Cel de-al doilea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, la care este reprezentată imensa majoritate a Sovietelor, este deschis. La congres participă și un număr de delegați ai Sovietelor de țărani. Mandatul Comitetului Executiv Central, care ducea o politică conciliatoare, a luat sfârșit⁶. Sprijinindu-se pe voința imensei majorități a muncitorilor, soldaților și țăranilor, sprijinindu-se pe insurecția victorioasă a muncitorilor și a garnizoanei din Petrograd, congresul ia puterea în mâinile lui.

Guvernul provizoriu a fost doborât. Cei mai mulți dintre membrii guvernului provizoriu au și fost arestați.

Puterea sovietică va propune tuturor popoarelor o pace democratică imediată și un armistițiu imediat pe toate fronturile. Ea va asigura trecerea fără despăgubire a pământurilor moșierești, ale coroanei și mănăstirești la dispoziția comitetelor țărănești, va apăra drepturile soldatului, înfăptuind deplina democratizare a armatei, va institui controlul muncitoresc asupra producției, va asigura convocarea la timp a Adunării constituante, se va îngriji ca orașele să fie aprovizionate cu pîine și satele cu articole de primă necesitate, va asigura tuturor națiunilor care trăiesc în Rusia dreptul real la autodeterminare.

Congresul hotărăște : întreaga putere locală trece în mâinile Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor, care trebuie să asigure o ordine cu adevărat revoluționară.

Congresul cheamă soldații din tranșee să dea dovadă de vigilență și fermitate. Congresul Sovietelor este convins că armata revoluționară va ști să apere revoluția împotriva tuturor atentatelor imperialismului, pînă cînd noul guvern va obține încheierea unei păci democratice, pe care o va propune direct tuturor popoarelor. Noul guvern va lua toate măsurile pentru a asigura armatei revoluționare toate cele necesare printr-o politică hotărîită de rechiziții și de impunere a claselor avute; de asemenea va îmbunătăți situația familiilor soldaților.

Korniloviștii — Kerenski, Kaledin și alții — fac încercări de a aduce trupe împotriva Petrogradului. Cele cîteva detașamente pe care Kerenski le-a pus în mișcare prin înșelăciune au trecut de partea poporului răscolat.

Soldați, opuneți o rezistență energetică kornilovistului Kerenski! Fiți cu ochii în patru!

Muncitori de la căile ferate, opriți toate eșaloanele pe care Kerenski le trimite împotriva Petrogradului!

Soldați, muncitori, slujbași, — soarta revoluției și soarta păcii democratice este în mîinile voastre!

Trăiască revoluția!

*Congresul general al Sovietelor de deputați
ai muncitorilor și soldaților din Rusia*

Delegații Sovietelor de țărani

*Scris la 25 octombrie
(7 noiembrie) 1917*

2

RAPORT ASUPRA PĂCII
26 OCTOMBRIE (8 NOIEMBRIE)

Problema păcii este o problemă arzătoare, problema nevralgică a zilelor noastre. Despre această problemă s-a vorbit și s-a scris mult, și probabil că și voi toți ați dezbătut-o de multe ori. Permiteți-mi deci să dau citire declarației pe care va trebui s-o publice guvernul ales de voi.

DECRET ASUPRA PĂCII

Guvernul muncitoresc și țărănesc, care a fost creat de revoluția din 24—25 octombrie și care se sprijină pe Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor, propune tuturor popoarelor beligerante și guvernelor lor să înceapă imediat tratativele în vederea încheierii unei păci democratice drepte.

Guvernul consideră că pacea dreaptă sau democratică, dorită cu atâta ardoare în toate țările beligerante⁷ de majoritatea covârșitoare a muncitorimii și a claselor de oameni ai muncii, istovite, chinuite și sleite de pe urma războiului, — pacea pe care, după doborârea monarhiei țariste, muncitorii și țăranii ruși au cerut-o stăruitor și cu toată hotărârea este o pace imediată, fără anexiuni (adică fără cotropirea unor teritorii străine, fără alipirea cu forța a altor naționalități) și fără contribuții.

Guvernul Rusiei propune tuturor popoarelor beligerante încheierea imediată tocmai a unei asemenea păci, declarându-se gata să întreprindă imediat, fără cea mai mică întârziere, toate demersurile necesare pînă în momentul în

care toate condițiile acestei păci vor fi fost definitiv ratificate de către adunările împuternicite ale reprezentanților poporului din toate țările și ai tuturor națiunilor.

Potrivit sentimentului de justiție al democrației în general și al claselor de oameni ai muncii în special, prin anexarea sau cotopirea unor teritorii străine, guvernul înțelege orice alipire a unei naționalități mici sau slabe la un stat mare sau puternic fără consimțământul și dorința — exprimate precis, clar și de bunăvoie — ale acestei naționalități, indiferent când a fost săvârșită această alipire forțată și indiferent de gradul de dezvoltare sau de înapoiere al națiunii alipite cu forța sau reținute cu forța în granițele statului respectiv. Și, în sfârșit, indiferent dacă această națiune trăiește în Europa sau în depărtate țări de peste ocean.

Dacă o națiune oarecare este reținută cu forța în granițele statului respectiv, dacă în ciuda dorinței exprimate de ea — indiferent dacă este exprimată prin presă, prin adunări populare, prin hotărâri ale partidelor sau prin revolte și insurecții împotriva asupririi naționale —, dacă acestei națiuni nu i se acordă dreptul ca, prin vot liber și în urma retragerii complete a trupelor națiunii anexante sau, în general, ale națiunii mai puternice, să rezolve fără cea mai mică constrângere problema formei de existență a ei ca stat, alipirea ei constituie o anexiune, adică o cotopire și o silnicie.

Guvernul consideră drept cea mai mare crimă împotriva omenirii continuarea acestui război, purtat pentru împărțirea între națiunile puternice și bogate a națiunilor slabe cotoprite de ele, și declară solemn că este gata să semneze imediat clauzele unei păci care să pună capăt acestui război pe baza condițiilor mai sus arătate, deopotrivă de drepte pentru toate națiunile, fără excepție.

Totodată, guvernul declară că el nu consideră nicidecum condițiile de pace mai sus arătate ca fiind ultimative, cu alte cuvinte, el este de acord să examineze și orice alte condiții de pace, insistînd doar ca ele să fie cît mai grabnic propuse de către oricare dintre țările beligerante și ca propunerile privitoare la condițiile de pace să fie făcute cît mai clar și absolut fără nici un echivoc sau secret.

Guvernul desființează diplomația secretă, declarând că, în ceea ce-l privește, are intenția neclintită de a duce toate tratativele în mod absolut deschis, în fața întregului popor, și de a da fără întârziere publicității textul complet al tratatelor secrete pe care guvernul moșierilor și capitaliștilor le-a ratificat sau le-a încheiat începînd din februarie și pînă la 25 octombrie 1917. În măsura în care prin aceste tratate secrete se urmărește — așa cum este de cele mai multe ori cazul — asigurarea unor avantaje și privilegii pentru moșierii și capitaliștii ruși, menținerea sau extinderea anexiunilor velicorușilor, guvernul declară conținutul lor nul și neavenit, imediat și fără rezerve.

Propunînd guvernelor și popoarelor din toate țările să înceapă imediat și în mod deschis tratative pentru încheierea păcii, guvernul declară că, în ceea ce-l privește, este gata să ducă aceste tratative prin corespondență, prin telegraf, cît și pe calea unor discuții directe cu reprezentanții diferitelor țări sau într-o conferință a acestor reprezentanți. Pentru înlesnirea acestor tratative, guvernul numește un reprezentant plenipotențiar în țările neutre.

Guvernul propune tuturor guvernelor și popoarelor din toate țările beligerante încheierea imediată a unui armistițiu, considerînd că, în ceea ce-l privește, este de dorit ca acest armistițiu să fie încheiat pe cel puțin 3 luni, adică pe un termen în cadrul căruia să fie pe deplin posibilă atît terminarea tratativelor de pace duse cu participarea reprezentanților tuturor popoarelor sau națiunilor, fără excepție, atrase în război sau silite să ia parte la el, cît și convocarea unor adunări împuternicite ale reprezentanților poporului din toate țările în vederea ratificării definitive a condițiilor de pace.

Adresînd aceste propuneri de pace guvernelor și popoarelor tuturor țărilor beligerante, guvernul provizoriu muncitoresc și țărănesc al Rusiei se adresează de asemenea, și în special, muncitorilor conștienți ai celor trei națiuni, cele mai înaintate ale omenirii, și ai celor mai mari state care participă la actualul război: Anglia, Franța și Germania. Muncitorii acestor țări au adus cele mai mari servicii cauzei progresului și socialismului: exemplele mărețe

ale mișcării cartiste din Anglia⁸, revoluțiile de importanță istorică mondială săvârșite de proletariatul francez, în sfârșit lupta eroică dusă împotriva legii excepționale din Germania⁹, precum și activitatea îndelungată, fermă, disciplinată, care poate servi drept model muncitorilor din lumea întreagă, în vederea creării organizațiilor proletare de masă în Germania. Toate aceste exemple de eroism proletar și de creație istorică sînt pentru noi o chezășie că muncitorii din aceste țări vor înțelege că sarcina care le revine în momentul de față este de a izbăvi omenirea de ororile războiului și de consecințele lui, că acești muncitori, prin activitatea lor multilaterală, hotărîită, de o energie neprecupețită, ne vor ajuta să ducem la bun sfârșit cauza păcii și totodată cauza eliberării maselor muncitoare și exploatare ale populației de orice robie și de orice exploatare.

Guvernul muncitoresc și țărănesc, care a fost creat de revoluția din 24—25 octombrie și care se sprijină pe Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor, trebuie să înceapă imediat tratative de pace. Apelul nostru trebuie să fie adresat atît guvernelor, cît și popoarelor. Nu putem ignora guvernele, căci aceasta ar face să se amîne posibilitatea de a încheia pace, iar unui guvern popular nu-i este îngăduit să facă un asemenea lucru; dar n-avem dreptul să nu ne adresăm în același timp și popoarelor. Pretutindeni, guvernele și popoarele sînt în dezacord, și de aceea trebuie să ajutăm popoarele să intervină în problemele războiului și păcii. Noi vom apăra, desigur, prin toate mijloacele întregul nostru program cu privire la pacea fără anexiuni și fără contribuții. Nu ne vom abate de la linia acestui program, dar nu trebuie să lăsăm dușmanilor noștri posibilitatea de a declara că condițiile stipulate de ei sînt diferite de ale noastre și că, de aceea, n-are rost să înceapă tratative cu noi. Nu trebuie să le oferim această situație avantajoasă, prezentîndu-le condi-

țiile noastre sub formă de ultimatum. De aceea am și precizat că vom examina orice condiții de pace, orice propuneri. Să le examinăm nu înseamnă să le acceptăm: Vom aduce aceste condiții în discuția Adunării constituante, care va avea căderea să hotărască ce concesii se pot face și ce concesii nu se pot face. Noi luptăm împotriva minciunii guvernelor care în vorbă se declară toate pentru pace și pentru dreptate, iar în fapt duc războaie de cotropire și jaf. Nici un guvern nu va spune tot ceea ce crede. Noi însă sîntem împotriva diplomației secrete și vom lucra deschis, în fața întregului popor. Noi n-am închis și nu închidem ochii în fața greutăților. Războiului nu i se poate pune capăt printr-un refuz, războiului nu i se poate pune capăt de către o singură parte. Noi propunem un armistițiu de trei luni, dar nu respingem nici un termen mai scurt, pentru ca armata istovită să poată răsufla în voie măcar cîtva timp, și, în afară de aceasta, în toate țările civilizate trebuie să fie convocate adunări populare în vederea discutării condițiilor.

Propunînd încheierea imediată a unui armistițiu, ne adresăm muncitorilor conștienți din țările care au avut un mare aport la dezvoltarea mișcării proletare. Ne adresăm muncitorilor din Anglia, unde a existat mișcarea cartistă, muncitorilor din Franța, care în repetate rînduri au arătat prin insurecții toată forța conștiinței lor de clasă, și muncitorilor din Germania, care au luptat contra legii împotriva socialiștilor și au creat organizații puternice.

În manifestul din 14 martie, noi am propus să fie doborîți bancherii¹⁰; dar, în ceea ce ne privește, nu numai că nu i-am doborît pe ai noștri, dar am intrat chiar în alianță cu ei. Acum am doborît guvernul bancherilor.

Guvernul și burghezia vor depune toate eforturile pentru a se uni și pentru a înăbuși în sînge revoluția muncitorească și țărănească. Dar masele au tras suficiente învățăminte din cei trei ani de război. Dovadă: mișcarea sovietică din alte țări, răscoala din flota germană, înăbu-

șită de iuncherii călăului Wilhelm¹¹. În sfârșit, nu trebuie să uităm că nu trăim în fundul Africii, ci în Europa, unde totul poate fi aflat cu repeziciune.

Mișcarea muncitorească va reuși să-și impună punctul de vedere și va deschide calea spre pace și socialism. (Aplauze prelungite, care nu mai conținesc.)

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE
LA RAPORTUL ASUPRA PĂCII
26 OCTOMBRIE (8 .NOIEMBRIE)

Nu mă voi referi la caracterul general al declarației. Guvernul pe care-l va crea congresul vostru va putea modifica punctele neesențiale.

Mă pronunț în mod hotărât împotriva ideii de a da cererii noastre de pace un caracter ultimativ. Caracterul ultimativ ar putea fi dezastruos pentru întreaga noastră cauză. Nu putem admite ca o abatere neînsemnată de la condițiile noastre să dea guvernelor imperialiste posibilitatea să afirme că nu s-au putut duce tratative de pace din cauza intransigenței noastre.

Vom trimite apelul nostru pretutindeni ; toată lumea îl va cunoaște. Condițiile propuse de guvernul nostru muncitoresc și țărănesc nu vor putea fi trecute sub tăcere.

Nu poate fi trecută sub tăcere revoluția noastră muncitorească-țărănească, revoluție care a doborât guvernul bancherilor și al moșierilor.

Dacă cererea ar fi ultimativă, guvernele ar putea să nu răspundă ; așa cum am redactat-o însă, ele vor fi nevoite să răspundă. Să știe oricine ce gândește guvernul său. Noi nu vrem secrete. Vrem ca guvernul să fie întotdeauna sub controlul opiniei publice din țara lui.

Ce va zice țăranul dintr-o gubernie îndepărtată dacă, în urma atitudinii noastre ultimative, el nu va putea și ce vor celelalte guverne ? El va zice : tovarăși, de ce ați exclus posibilitatea de a fi propuse orice condiții de pace ? Eu le-aș fi judecat, le-aș fi examinat, apoi aș fi dat mandat reprezentanților mei în Adunarea constituantă

cum să procedeze. Dacă guvernele nu vor cădea de acord, sînt gata să duc o luptă revoluționară pentru condiții drepte ; dar s-ar putea ca unor țări să li se pună asemenea condiții, încît eu să fiu gata să îndemn aceste guverne să lupte mai departe. Năzuințele noastre nu pot fi pe deplin înfăptuite decît prin răsturnarea întregului sistem capitalist. Iată ce ne-ar putea spune țăranul, și el ne-ar învinui că sîntem de o intransigență inutilă și că ne pierdem în lucruri mărunte atunci cînd pentru noi principalul este să dezvăluim întreaga mîrșăvie, întreaga ticăloșie a burgheziei și a călăilor ei încoronați și neîncoronați, cocoțați în fruntea guvernelor.

Nu ne este îngăduit acest lucru, nu trebuie să oferim guvernelor posibilitatea de a-și lua drept paravan intransigența noastră și de a ascunde popoarelor motivele pentru care sînt trimise la măcel. Asta nu este decît o picătură, dar nu ne e îngăduit, nu trebuie să renunțăm la această picătură, care găurește piatra politicii burgheze de cotropire. Caracterul ultimativ ar ușura situația adversarilor noștri. Noi însă vom înfățișa poporului toate condițiile. Vom pune toate guvernele în fața condițiilor noastre, și ele să ne dea răspunsul în fața popoarelor lor. Toate propunerile de pace le vom supune hotărîrii Adunării constituante.

Mai este un punct căruia trebuie, tovarăși, să-i acordați cea mai mare atenție. Tratatete secrete trebuie să fie date publicității. Trebuie anulate clauzele cu privire la anexiuni și la contribuții. Dar sînt clauze și clauze, tovarăși ; guvernele prădălnice au încheiat acorduri nu numai cu privire la jafuri ; printre acestea, ele introduceau și acorduri economice și diferite alte clauze privitoare la relațiile de bună vecinătate.

Noi nu ne legăm prin tratate. Nu ne vom lăsa prinși în mrejele tratatelor. Noi respingem toate punctele privitoare la jafuri și la acte de violență, dar vom accepta bucuros toate clauzele referitoare la relații de bună vecinătate și la acorduri economice ; aceste clauze nu le putem respinge. Noi propunem un armistițiu pe un termen de trei luni — alegem un termen lung pentru că popoarele sînt istovite, pentru că, după acest măcel

sîngeros, care durează de mai bine de trei ani, ele jinduiesc după odihnă. Trebuie să înțelegem că este necesar ca popoarele să chibzuiască asupra condițiilor de pace, să-și exprime voința prin parlament, dar pentru toate acestea e nevoie de timp. Cerem un armistițiu de lungă durată pentru ca armata care se află în tranșee să se odihnească după acest coșmar de asasinat fără număr, dar nu respingem nici propunerile de încheiere a unui armistițiu pe un termen mai scurt ; le vom examina și va trebui să le acceptăm, chiar dacă ni se va propune un armistițiu de o lună sau de o lună și jumătate. Propunerea noastră de armistițiu nu trebuie nici ea să fie ultimativă, căci nu înțelegem să oferim dușmanilor noștri posibilitatea de a ascunde popoarelor întregul adevăr, luîndu-și drept paravan intransigența noastră. Nu trebuie să fie ultimativă, căci guvernul care nu dorește încheierea armistițiului este un guvern criminal. Or, dacă nu vom da propunerii noastre de armistițiu un caracter ultimativ, aceasta va face ca guvernele care o vor respinge să apară în ochii popoarelor lor ca niște criminali, iar cu asemenea criminali popoarele nu se vor purta cu mînuși. Ni se obiectează că, dacă nu vom formula propunerea în termeni ultimativi, aceasta ar fi o dovadă a neputinței noastre ; dar e timpul să lăsăm la o parte în discuții întreaga minciună burgheză cu privire la forța poporului. Forța, în concepția burghezii, există atunci cînd masele merg orbește la măcel, supunîndu-se ordinelor guvernelor imperialiste. Burghezia consideră că un stat este puternic numai atunci cînd, folosind întreaga putere a aparatului guvernamental, poate să arunce masele în direcția în care vor guvernanții burghezii. Altceva înțelegem noi prin forță. În concepția noastră, un stat este puternic prin conștiința maselor. El este puternic atunci cînd masele știu totul, cînd sînt în stare să judece totul și cînd fac totul în mod conștient. Nu trebuie să ne temem să spunem adevărul în ceea ce privește oboseala, căci care stat nu este obosit acum, care popor nu vorbește deschis despre acest lucru ? Iată, de pildă, Italia, unde această oboseală a dat naștere unei mișcări revoluționare de lungă durată, care cerea încetarea măcelului. Iar în Germania nu au oare loc demonstrații de

masă ale muncitorilor, în timpul cărora sînt lansate lozinci pentru încetarea războiului? Oare nu oboseala a provocat răscoala din flota germană, reprimată cu atîta cruzime de călăul Wilhelm și de slugile lui? Dacă sînt cu puțință asemenea fenomene într-o țară atît de disciplinată cum este Germania, unde oamenii au început să vorbească de oboseală și de încetarea războiului, n-avem de ce ne teme să spunem și noi deschis acest lucru, căci acesta-i adevărul, deopotrivă de valabil atît pentru noi, cît și pentru toate țările beligerante și chiar nebeligerante.

4

RAPORT ASUPRA PĂMÎNTULUI .
26 OCTOMBRIE (8 NOIEMBRIE)

Credem că revoluția a demonstrat și a dovedit cât de important este ca problema pământului să fie pusă limpede. Dezlănțuirea insurecției armate, a celei de-a doua revoluții — Revoluția din Octombrie —, dovedește clar că pământul trebuie să treacă în mâinile țăranilor. Guvernul care a fost răsturnat și partidele conciliatoriste, partidul menșevic și cel socialist-revoluționar¹², au făcut o crimă amînînd sub diferite pretexte rezolvarea problemei pământului și aducînd astfel țara la ruină și la răscoala țărănească. Cuvintele lor despre pogromuri și despre anarhia de la sate sună fals, a minciună lașă. Unde și cînd s-a mai întîmplat ca niște măsuri înțelepte să provoace pogromuri și anarhie? Dacă guvernul ar fi procedat cu înțelepciune și dacă măsurile lui ar fi urmărit satisfacerea nevoilor sărăcimii satelor, s-ar mai fi agitat oare masa țărănească? Dar toate măsurile guvernului, aprobate de Sovietele lui Avksentiev și Dan, au fost îndreptate împotriva țăranilor, împingîndu-i la răscoală.

Provocînd răscoala, guvernul a început să vocifereze împotriva pogromurilor și a actelor de anarhie pe care el însuși le provocase. El voia să înăbușe răscoala în foc și sînge, dar a fost el însuși măturat de insurecția armată a soldaților, marinarilor și muncitorilor revoluționari. Guvernul revoluției muncitorești-țărănești trebuie să rezolve în primul rînd problema pământului, ceea ce va liniști și va satisface masele imense ale sărăcimii satelor. Vă voi citi punctele decretului pe care trebuie să-l dea

guvernul vostru sovietic. La unul din punctele acestui decret veți găsi mandatul pentru comitetele agrare, întocmit în baza celor 242 de mandate ale Sovietelor locale de deputați ai țăranilor.

DECRET ASUPRA PĂMÎNTULUI

1) Proprietatea moșierească asupra pământului se desființează imediat, fără nici o despăgubire.

2) Pământurile moșierești, precum și toate pământurile coroanei, mănăstirești și bisericești, cu tot inventarul lor viu și mort, cu toate acareturile și accesoriile lor, trec, pînă la întrunirea Adunării constituante, la dispoziția comitetelor agrare de plasă și a Sovietelor județene de deputați ai țăranilor.

3) Orice avariere a bunurilor confiscate, care de acum înainte aparțin întregului popor, este declarată crimă gravă și se pedepsește de către justiția revoluționară. Sovietele județene de deputați ai țăranilor vor lua toate măsurile necesare pentru ca la confiscarea pământurilor moșierești să se păstreze cea mai riguroasă ordine, pentru a se stabili care anume terenuri și pînă la ce întindere sînt supuse confiscării, pentru a se inventaria exact întreaga avere confiscată și pentru a se asigura cea mai strictă pază revoluționară a întregii gospodării agricole, care trece în mâinile poporului împreună cu toate clădirile, uneltele, vitele, rezervele de produse etc.

4) Pînă în momentul cînd Adunarea constituantă va lua o hotărîre definitivă în această privință, pentru înfăptuirea marilor prefaceri agrare pretutindeni trebuie să servească drept îndreptar următorul mandat al țăranilor, întocmit de redacția ziarului „Izvestiia Sovietului de deputați ai țăranilor din Rusia”¹³ pe baza a 242 de mandate locale ale țăranilor și publicat în numărul 88 al acestui ziar (Petrograd, nr. 88 din 19 august 1917).

MANDATUL ȚĂRANILOR CU PRIVIRE LA PĂMÎNT

„Problema pământului, în toată amplexarea ei, poate fi rezolvată numai de către o Adunare constituantă a întregului popor.

Cea mai justă rezolvare a problemei pământului este următoarea :

1) Dreptul de proprietate privată asupra pământului se desființează pentru totdeauna; pământul nu poate fi nici vândut, nici cumpărat, nici dat în arendă sau ipotecat, nici înstrăinat în vreun alt mod.

Toate pământurile: ale statului, domeniiale, ale coroanei, mănăstirești, bisericesti, posesionale, precum și majoratele*, pământurile aflate în proprietate privată, pământurile obștilor și ale țăranilor etc. se expropriază fără despăgubiri, devenind un bun al iatregului popor și trecînd în folosința tuturor celor care le muncesc.

Celor care au suferit de pe urma răsturnării relațiilor de proprietate li se recunoaște numai dreptul de a beneficia de sprijin obștesc pe timpul necesar pentru a se adapta noilor condiții de existență.

2) Toate bogățiile subsolului: minereurile, petrolul, cărbunele, sarea etc., precum și pădurile și apele de importanță națională trec în folosința exclusivă a statului. Toate rîurile mici, lacurile, pădurile etc. trec în folosința obștilor, cu condiția să fie administrate de organele de autoadministrare locale.

3) Terenurile pe care există gospodării cu culturi speciale: grădini, plantații, răsadnițe, pepiniere, sere etc. nu sînt supuse împărțirii; ele vor fi transformate în gospodării model și date în folosința exclusivă a statului sau a obștilor, în funcție de întinderea și însemnătatea lor.

Pământul din jurul casei, împreună cu grădinile de fructe și de zarzavat de pe lîngă casă, atît la orașe cît și la sate, rămîne în folosința proprietarilor actuali, iar întinderea acestor terenuri și cuantumul impozitului care urmează să fie plătit pentru folosința lor se stabilesc prin lege.

4) Crescătoriile de cai, căscătoriile de vite și de păsări de rasă aparținînd statului, particularilor etc. se confiscă, devenind bunuri ale întregului popor și trecînd în folosința exclusivă a statului sau a obștii, în funcție de mărimea și însemnătatea lor.

Problema despăgubirilor urmează să fie examinată de Adunarea constituantă.

5) Întregul inventar agricol viu și mort al pământurilor confiscate trece, fără despăgubire, în folosința exclusivă a statului sau a obștii, în funcție de întinderea și însemnătatea acestor pămînturi.

Confiscarea inventarului nu se aplică țăranilor cu pămînt pușin.

6) De dreptul de folosință a pământului se bucură toți cetățenii statului rus (fără deosebire de sex) care doresc să-l lucreze cu brațele lor, cu ajutorul familiei lor sau în tovrășie, și numai atîta timp cît sînt în stare să-l lucreze. Munca salariată nu este admisă.

În cazul cînd vreunul dintre membrii obștii sătești devine inapt de muncă pe o perioadă care nu depășește 2 ani, obștea sătească

* — proprietate imobiliară — inalienabilă și indivizibilă — care se transmitea prin succesiune, de obicei, primului născut. — Nota trad.

își ia obligația ca în perioada respectivă, pînă la redobîndirea capacității de muncă de către acesta, să-i vină în ajutor lucrîndu-i pămîntul în comun.

Agricultorii care, din cauza bătrîneții sau a invalidității, nu-și mai pot lucra singuri pămîntul pierd dreptul la folosința lui, cîpătînd în schimb o pensie din partea statului.

7) Folosința pămîntului trebuie să fie egalitară, adică pămîntul trebuie să fie repartizat între cei ce-l muncesc, în funcție de condițiile locale, după norma de muncă sau de consum.

Formele de folosință a pămîntului trebuie să fie cu desăvîrșire libere : gospodării individuale, hutore *, obști, arteluri, după cum se va hotărî în fiecare sat sau cătun.

8) După expropriere, tot pămîntul intră în fondul agrar al întregului popor. Repartizarea pămîntului între cei ce muncesc este asigurată de organele de autoadministrare locală și centrală, începînd cu obștile sătęști și orășenești — organizate pe baze democratice, în cadrul cărora nu se face deosebire de stare socială — și terminînd cu instituțiile centrale ale regiunilor.

Fondul agrar este supus unor reîmpărțiri periodice, în funcție de creșterea populației și de ridicarea productivității și nivelului agriculturii.

La modificarea hotarelor dintre loturi, nucleul inițial al lotului trebuie să rămînă neatins.

Pămîntul persoanelor care încetează de a mai fi membri ai obștii reintră în fondul agrar, iar la primirea acestor loturi rudele cele mai apropiate ale foștilor membri și persoanele indicate de aceștia se bucură de prioritate.

Valoarea investițiilor pentru îngrășăminte și ameliorări (îmbunătățiri radicale) ale pămîntului, în cazul cînd n-au fost folosite înainte ca lotul să reintre în fondul agrar, trebuie să fie rambursată.

Dacă în unele localități fondul agrar existent se va dovedi a fi neîndestulător pentru satisfacerea nevoilor întregii populații locale, prisosul de populație trebuie mutat în alte locuri.

Organizarea mutării, precum și cheltuielile de mutare și de înregistrare cu inventar etc. urmează să fie suportate de stat.

Mutarea se face în următoarea ordine : în primul rînd țărani fără pămînt care doresc să se mute, apoi elementele vicioase din obștile sătęști, dezertorii etc. și, în sfîrșit, prin tragere la sorți sau prin bună învoială*.

Acest mandat, fiind în întregime expresia voinței absolute a imensei majorități a țărănilor conștienți din întreaga Rusie, este declarat, pînă la întrunirea Adunării

* — gospodărie țărănească individuală pe un teren aflat în folosința proprietarului ei și situat în afara obștii sătęști. — *Nota trad.*

constituante, lege provizorie, care va fi pusă în aplicare — pe cât posibil — imediat, iar în ceea ce privește anumite prevederi ale sale, în mod treptat, în ritmul stabilit de Sovietele județene de deputați ai țăranilor.

5) Pământurile țăranilor de rînd și ale cazacilor de rînd nu se confiscă.

Se aud aici voci care spun că decretul și mandatul au fost întocmite de socialiștii-revoluționari. Fie și așa. Are oare importanță cine le-a întocmit? Noi însă, ca guvern democratic, nu putem trece peste o hotărîre a maselor largi ale poporului, chiar dacă n-am fi de acord cu ea. În vîltoarea vieții, punînd în practică această lege, înfăptuind-o pe teren, țăranii vor înțelege ei înșiși care e adevărul. Și chiar dacă țăranii îi vor urma și mai departe pe socialiștii-revoluționari, chiar dacă vor da acestui partid majoritatea în Adunarea constituantă, chiar și atunci vom spune: fie și așa. Viața este cel mai bun dascăl, ea va arăta cine are dreptate, și nu-i nimic dacă la rezolvarea acestei probleme noi vom porni de la un capăt, iar țăranii de la celălalt. Viața ne va apropia în șuvoiul comun al creației revoluționare, în elaborarea unor noi forme de stat. Trebuie să urmăm viața, trebuie să lăsăm maselor populare toată libertatea de creație. Vechiul guvern, doborât de insurecția armată, voia să rezolve problema agrară prin intermediul vechii birocrății țariste, care nu fusese înlocuită. Dar, în loc de a rezolva această problemă, birocrăția nu făcea decît să lupte împotriva țăranilor. Țăranii au învățat cîte ceva în cele opt luni ale revoluției noastre, vor să rezolve ei înșiși toate problemele în legătură cu pămîntul. De aceea noi ne pronunțăm împotriva oricăror amendamente la acest proiect de lege; noi nu vrem să intrăm în amănunte, căci ceea ce întocmim aici e un decret, și nu un program de acțiune. Rusia este mare, și în cadrul ei condițiile locale sînt variate; noi credem că țărănia va ști ea însăși,

mai bine decît noi, să rezolve problema în mod just, așa cum se cuvine. Important nu este dacă o va rezolva în spiritul nostru sau în spiritul programului socialiștilor-revoluționari. Important este ca țărănimea să capete certitudinea că nu mai există moșieri la sate și că țărani trebuie să rezolve ei înșiși toate problemele, să-și organizeze ei înșiși viața. (Aplauze puternice.)

5

HOTĂRÎRE CU PRIVIRE LA FORMAREA GUVERNULUI MUNCITORESC ȘI ȚĂRĂNESC

Congresul general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din Rusia hotărăște :

Pentru a conduce țara pînă la întrunirea Adunării constituante să se formeze un guvern provizoriu muncitoresc și țărănesc, care să poarte denumirea de Consiliu al Comisarilor Poporului. Conducerea diferitelor domenii ale vieții de stat se încredințează unor comisii ai căror membri, în strînsă unire cu organizațiile de masă ale muncitorilor, muncitoarelor, marinarilor, soldaților, țăranilor și funcționarilor, să asigure îndeplinirea programului proclamat de congres. Puterea guvernamentală aparține colegiului de președinți ai acestor comisii, adică Consiliului Comisarilor Poporului.

Dreptul de control asupra activității comisarilor poporului și dreptul de a-i destitui revin Congresului general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din Rusia și Comitetului Executiv Central al acestuia.

În momentul de față Consiliul Comisarilor Poporului este alcătuit din următoarele persoane :

Președinte al Consiliului — *Vladimir Ulianov (Lenin)* ;

Comisar al poporului pentru afacerile interne — *A. I. Rîkov* ;

Agricultura — *V. P. Miliutin* ;

Munca — *A. G. Șleapnikov* ;

Treburile militare și maritime — un comitet format din : *V. A. Ouseenko (Antonov)*, *N. V. Krîlenko* și *P. E. Dîbenko* ;

Comerț și industrie — *V. P. Noghin* ;
Învățământul public — *A. V. Lunacearski* ;
Finanțe — *I. I. Skvorțov (Stepanov)* ;
Afacerile externe — *L. D. Bronștein (Troțki)* ;
Justiție — *G. I. Oppokov (Lomov)* ;
Aprovizionare — *I. A. Teodorovici* ;
Poștă și telegraf — *N. P. Avilov (Glebov)* ;
Președinte pentru problemele naționalităților —
I. V. Djugașvili (Stalin).

Postul de comisar al poporului pentru căile ferate rămâne deocamdată neocupat.

*Scris la 26 octombrie
(8 noiembrie) 1917*

PROIECT DE LEGE
CU PRIVIRE LA CONTROLUL MUNCITORESC ¹⁴

1. În toate întreprinderile industriale, comerciale, bancare, agricole etc. cu un număr de cel puțin 5 muncitori și funcționari (în total) sau cu un fond de rulment de cel puțin 10 000 de ruble anual se introduce *controlul muncitoresc* asupra producției, păstrării și cumpărării-vânzării tuturor produselor și materiilor prime.

2. Controlul muncitoresc este exercitat de toți muncitorii și funcționarii întreprinderii fie direct, dacă întreprinderea este atât de mică încât acest lucru să fie cu putință, fie prin reprezentanții lor aleși, care trebuie să fie aleși *neîntârziat* în adunări generale, în cadrul cărora să se întocmească procese-verbale de alegere și să se comunice guvernului și Sovietelor locale de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor numele celor aleși.

3. Scoaterea din funcțiune a unei întreprinderi sau a unei industrii de importanță națională (vezi § 7), precum și orice modificări în activitatea ei fără permisiunea reprezentanților aleși ai muncitorilor și funcționarilor sînt cu desăvîrșire interzise.

4. Acestor reprezentanți aleși trebuie să le fie permis accesul la *toate* registrele și documentele, fără excepție, precum și la *toate* depozitele și stocurile de materiale, unelte și produse, fără nici o excepție.

5. Hotărârile reprezentanților aleși ai muncitorilor și funcționarilor sînt obligatorii pentru proprietarii întreprinderilor și pot fi anulate numai de către sindicate și de către congresele sindicale.

6. În toate întreprinderile de importanță națională, *toți* proprietarii și *toți* reprezentanții aleși ai muncitorilor și funcționarilor, aleși pentru a exercita controlul muncitoresc, sînt declarați răspunzători față de stat pentru menținerea celei mai riguroase ordini și discipline, precum și pentru paza bunurilor. Cei ce se vor face vinovați de neglijență, de tăinuire a rezervelor, a dărilor de seamă etc. se vor pedepsi cu confiscarea întregii averi și cu închisoare pînă la 5 ani.

7. Întreprinderi de importanță națională sînt considerate toate întreprinderile care lucrează pentru nevoile apărării, precum și cele care într-un fel sau altul sînt legate de producția de bunuri necesare pentru existența masei populației.

8. Regulile mai amănunțite ale controlului muncitoresc vor fi stabilite de către Sovietele locale de deputați ai muncitorilor și de către conferințele comitetelor de întreprindere, precum și de către comitetele funcționarilor la adunările generale ale reprezentanților lor.

*Scris la 26 sau 27 octombrie
(8 sau 9 noiembrie) 1917*

*Publicat pentru prima oară în
1929, în edițiile a 2-a și a 3-a
ale Opereilor lui V. I. Lenin,
vol. XXII*

Se tipărește după manuscris

CONVORBIRE
PRIN FIR DIRECT CU HELSINGFORS
27 OCTOMBRIE (9 NOIEMBRIE) 1917

1

CONVORBIRE CU A. L. ŞEINMAN, PREŞEDINTELE
COMITETULUI EXECUTIV AL SOVIETULUI
DIN HELSINGFORS DE DEPUTAŢI AI ARMATEI,
FLOTEI ŞI MUNCITORILOR DIN FINLANDA

— Puteţi vorbi în numele comitetului regional al armatei şi flotei ?

— Desigur.

— Puteţi trimite imediat spre Petrograd un număr cât mai mare de torpiloare şi de alte vase înarmate ?

— Vom chema imediat pe preşedintele Țentrobalt-ului, deoarece aceasta este o chestiune cu caracter pur maritim.

— Ce mai e nou pe la voi la Petrograd ?

— Avem ştiri că trupele lui Kerenski s-au apropiat şi au ocupat Gacina, şi, întrucît o parte din trupele din Petrograd sînt oboseite, este neapărat necesar ca în timpul cel mai scurt să se trimită întăriri foarte puternice.

— Şi altceva ?

— În locul întrebării „şi altceva“ mă aşteptam să vă aud spunînd că sînteţi gata să porniţi la luptă.

— Dar cred că nu mai e nevoie să repet acest lucru ; am declarat că sîntem hotărîţi să facem acest lucru, deci totul se va îndeplini întocmai.

— Aveți rezerve de puști și mitraliere și în ce cantitate ?

— Vorbiți cu Mihailov, președintele secției militare a comitetului regional, care este aici. El vă va da relații cu privire la armata din Finlanda.

2

CONVORBIRE CU MIHAILOV, PREȘEDINTELE
SECȚIEI MILITARE A COMITETULUI REGIONAL
AL ARMATEI, FLOTEI ȘI MUNCITORILOR DIN FINLANDA

— De câți oameni aveți nevoie ?

— Avem nevoie de cât mai mulți, dar numai de oameni siguri și hotărâți să lupte. Câți oameni din aceștia aveți ?

— Vreo cinci mii. Oameni care pot fi trimiși urgent și care vor lupta.

— În câte ore se poate garanta că vor fi la Petrograd dacă vor fi trimiși cât mai urgent ?

— Maximum în 24 de ore începînd din momentul de față.

— Pe uscat ?

— Cu trenul.

— Dar puteți asigura și aprovizionarea lor ?

— Da. Alimente avem din belșug. Avem și vreo 35 de mitraliere ; putem trimite și un mic număr de tunuri de cîmp cu servanții lor, fără ca situația de aici să sufere.

— În numele guvernului Republicii, vă rog insistent să trimiteți totul imediat și, totodată, să-mi spuneți dacă aveți cunoștință despre formarea noului guvern și cum a fost primită această știre de Sovietele de la voi ?

— Despre guvern am aflat, deocamdată, numai din ziare. Tre-cerea puterii în mâinile Sovietelor a fost primită la noi cu entuziasm.

— Va să zică trupele terestre vor porni imediat și puteți asigura aprovizionarea lor ?

— Da. Vom lua imediat toate măsurile pentru expedierea și aprovizionarea lor. La aparat este locșitorul președintelui Țentrobalt-ului, căci Dîbenko a plecat astăzi la ora 10 seara la Petrograd.

3

CONVORBIRE CU N. F. IZMAILOV,
PREȘEDINTELE ȚENTROBALT-ULUI

— Cîte torpiloare și alte vase înarmate puteți trimite ?

— Putem trimite vasul de linie „Respublika“ și două torpiloare.

— Le veți asigura și pe acestea cu alimente ?

— Flota dispune de alimente și vasele vor fi aprovizionate. Toate torpiloarele pe care le vom trimite și vasul de linie „Respublika“ — o spun cu toată certitudinea — își vor îndeplini misiunea de a apăra revoluția. Să nu aveți nici cea mai mică îndoială în privința trimerii de forțe armate. Totul se va executa întocmai.

— În cîte ore ?

— Maximum în 18 ore. Este necesar să le trimitem chiar acum ?

— Da. Guvernul este absolut încredințat de necesitatea de a fi trimise imediat, iar vasul de linie trebuie să intre în Morskoi Kanal cît mai aproape de țarm.

— Vasul de linie fiind un vas mare, cu tunuri de 12 țoli, nu poate ancora lîngă țarm, deoarece în acest caz ar putea fi capturat cu mîinile goale. Iar pentru ceea ce spuneți dumneavoastră servesc torpiloarele cu tunuri de calibru mic și cu mitraliere ; cît despre vasul de linie, el trebuie să stea, aproximativ, în radă sau în rînd cu crucișătorul „Aurora“, întrucît artileria lui bate la 25 de verste, — în general, de acest lucru se vor ocupa marinarii și corpul de comandă.

— Torpiloarele trebuie să intre în Neva cam în apropiere de satul Rîbațkoe pentru a apăra calea ferată Nikolaievskaja și toate căile de acces spre aceasta.

— Bine, toate acestea vor fi îndeplinite. Mai aveți ceva de spus ?

— Există un post de telegraf fără fir pe vasul „Respublika“, și în timpul mersului poate să țină legătură cu Petrogradul ?

— Există nu numai pe vasul „Respublika“, dar și pe torpiloare, care ar putea fi puse în legătură chiar și cu turnul Eiffel. În general, vă asigurăm că totul va fi îndeplinit cum trebuie.

— Așadar, putem conta că toate vasele menționate vor porni imediat ?

— Da, puteți conta. Vom da imediat dispoziții urgente pentru ca vasele menționate să ajungă la Petrograd la timp.

— Dacă aveți rezerve de puști și cartușe, trimiteți cât mai multe.

— Avem, dar numai pe vase și în cantități mici, — ceea ce avem vom trimite.

— La revedere. Salut.

— La revedere. Cu cine am vorbit ? Numele dumneavoastră ?

— Lenin.

— La revedere. Pornim la executare.

*Publicat pentru prima oară în 1922,
în revista
„Proletarskaia Revoluția“ nr. 10*

Se tipărește după banda de telegraf

**CONSFĂTUIREA REPREZENTANȚILOR
REGIMENTELOR DIN GARNIZOANA PETROGRAD
29 OCTOMBRIE (11 NOIEMBRIE) 1917¹⁵**

RELATARE APARUTĂ ÎN PRESĂ

1

RAPORT CU PRIVIRE LA MOMENTUL ACTUAL

Nu este cazul să insistăm prea mult asupra situației politice. În momentul de față, problema politică se identifică cu problema militară. Este mai mult decât limpede că Kerenski i-a atras de partea lui pe korniloviști; în afară de ei, nu are pe cine să se sprijine. La Moscova ei au ocupat Kremlinul, dar periferia, unde locuiesc muncitorii și în general populația săracă, nu se află sub stăpânirea lor. Pe front nimeni nu este de partea lui Kerenski. Chiar și elementele șovăitoare, cum sînt, de pildă, membrii sindicatului feroviarilor, se pronunță în favoarea decretului asupra păcii și a decretului asupra pămîntului.

Imensa majoritate a țăranilor, soldaților și muncitorilor sînt pentru o politică de pace.

Aceasta nu este politica bolșevicilor și în general nu este o politică „de partid“, ci politica muncitorilor, soldaților și țăranilor, adică a majorității poporului. Noi nu înfăptuim programul bolșevicilor, și în problema agrară programul nostru este luat în întregime din mandatele țăranilor.

Nu este vina noastră că socialiștii-revoluționari și menșevicii au plecat. Noi le-am propus să împărțim puterea, dar ei vor să aștepte pînă se va termina lupta împotriva lui Kerenski.

Noi i-am invitat pe toți să participe la guvern. Socialiștii-revoluționari de stînga¹⁶ au declarat că ei vor să sprijine politica guvernului sovietic. Nu s-au încumetat

nici măcar să declare că nu sînt de acord cu programul noului guvern.

În provincie se dă crezare ziarelor de felul lui „Delo Naroda”¹⁷. Aici toată lumea știe că socialiștii-revoluționari și menșevicii au plecat pentru că rămăseseră în minoritate. Garnizoana din Petrograd știe acest lucru. Știe că noi am vrut un guvern sovietic de coaliție. Nu am exclus pe nimeni din Soviet. Dacă ei nu au vrut să colaboreze, cu atît mai rău pentru ei. Masele de țărani și de soldați nu-i vor urma pe menșevici și pe socialiștii-revoluționari. Nu am nici cea mai mică îndoială că, în orice adunare a muncitorilor sau soldaților, nouă zecimi dintre participanți se vor pronunța pentru noi.

Tentativa lui Kerenski este o aventură tot atît de lamentabilă ca și tentativa lui Kornilov. Dar acum trecem printr-un moment greu. Este nevoie de măsuri energice pentru a se face ordine în domeniul aprovizionării, pentru a pune capăt calamităților războiului. Noi nu putem aștepta și nu putem tolera nici o singură zi rebeliunea lui Kerenski. Dacă korniloviștii organizează o nouă ofensivă, li se va răspunde așa cum s-a răspuns astăzi rebeliunii iuncherilor. Iuncherii n-au decît să suporte consecințele. Noi am luat puterea aproape fără vărsare de sînge. Dacă au fost jertfe, au fost numai de partea noastră. Întregul popor a dorit politica pe care o duce noul guvern. Noul guvern a luat această politică nu de la bolșevici, ci de la soldații de pe front, de la țărani de la sate și de la muncitorii de la orașe.

Decretul cu privire la controlul muncitoresc trebuie să apară zilele acestea. Repet : situația politică se reduce acum la situația militară. Noi nu putem îngădui victoria lui Kerenski : în acest caz n-ar mai putea fi vorba nici de pace, nici de pămînt, nici de libertate. Nu mă îndoiesc că soldații și muncitorii din Petrograd, care zilele acestea au săvîrșit o insurecție victorioasă, vor și să-i zdrobească pe korniloviști. Noi am avut unele lipsuri. N-are rost să negăm acest lucru. De aceea am suferit oarecare prejudicii. Dar aceste lipsuri pot fi înlăturate. Fără a pierde nici un ceas, nici un minut, trebuie să ne organizăm noi înșine, să organizăm statul-major, acest lucru trebuie făcut chiar

azi. Dacă ne organizăm, vom putea să ne asigurăm victoria în câteva zile și, poate, chiar mai curînd.

Guvernul, creat prin voința deputaților muncitorilor, soldaților și țăranilor, nu va îngădui korniloviștilor să-și bată joc de el.

Sarcina politică și sarcina militară : organizarea statului-major, concentrarea forțelor materiale, asigurarea soldaților cu toate cele necesare ; trebuie să facem acest lucru fără a pierde nici un ceas, nici un minut, pentru ca totul să meargă mai departe cu tot atîta succes ca și pînă acum.

2

INTERVENȚIE ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA
ÎNARMĂRII UNITĂȚILOR

Perioadei de mare dezorganizare i s-a pus capăt. A fost numit șeful statului-major. Acest lucru va fi anunțat. Perioada oscilărilor a trecut. Lipsa de ordine și de legături în armată am resimțit-o foarte acut. Acum, în unități se constată multă coeziune și avânt. Trebuie să vă apucați voi singuri de lucru, să controlați voi singuri fiecare acțiune, să controlați dacă însărcinările date au fost duse la îndeplinire, dacă s-a luat legătura cu organizațiile muncitorești etc. Muncitorii vă vor veni în ajutor în această privință. Îmi permit să vă dau un sfat: cu ajutorul comisiei de control sau al reprezentanților regimentelor să controlați fiecare comunicat, să nu vă bizuiți pe nimeni, să controlați dacă au fost executate ordinele, dacă informațiile cu privire la rezerve corespund realității. Apucați-vă voi înșivă de lucru, controlați singuri totul, țineți evidența oricărei rezerve, luați în considerație orice pas făcut — aceasta e cea mai bună cheazășie a succesului.

3

INTERVENȚIE ÎN LEGĂTURĂ
CU INSTAURAREA ORDINII ÎN ORAȘ

Mă raliez întru totul la părerea exprimată aici : muncitorii trebuie să ia asupra lor o parte din munca de apărare a orașului. În cadrul acestei munci comune, soldații vor învăța pe muncitori să mînuiască armele. Sarcina noastră pe care nu trebuie s-o scăpăm nici un moment din vedere este înarmarea întregului popor și desființarea armatei permanente. Dacă va fi atrasă populația muncitorească, munca va merge mai ușor. Propunerea tovarășilor de a se întruni în fiecare zi are un caracter practic. Într-adevăr, revoluția rusă aduce multe lucruri noi, care n-au existat în nici o altă revoluție. Un organ ca Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților n-a mai existat. Trebuie să vă uniți strîns cu muncitorii, ei vă vor da tot ceea ce pînă acum burghezia vă dădea ca vai de lume. Fiecare unitate, împreună cu organizația muncitorească, trebuie să se îngrijească să aibă tot ce e necesar pentru războiul acesta al vostru, fără a aștepta indicații de sus. Chiar din noaptea aceasta trebuie să porniți la îndeplinirea în mod independent a acestei sarcini. Unitatea nu trebuie să aștepte indicații de la statul-major, ci să facă ea însăși propuneri. Voi dispuneți de un mijloc pe care burghezia nu l-a avut niciodată : ei au un singur mijloc — să cumpere, pe cînd voi puteți intra în legătură chiar cu muncitorii care produc toate acestea.

RADIOGRAMĂ
A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI
30 OCTOMBRIE (12 NOIEMBRIE) 1917

Către toți cetățenii Rusiei.

Congresul general al Sovietelor din Rusia a format un nou guvern, guvernul sovietic. Guvernul lui Kerenski a fost răsturnat și arestat. Kerenski a fugit. Toate instituțiile se află în mâinile guvernului sovietic. La 29 octombrie a început o rebeliune a iuncherilor, care la 25 octombrie fuseseră puși în libertate pe cuvânt de onoare. Rebeliunea a fost înăbușită în aceeași zi. Kerenski și Savinkov, împreună cu iuncherii și cu o parte din cazaci, s-au strecurat prin înșelăciune pînă la Țarskoe Selo. Guvernul sovietic și-a mobilizat forțele pentru a zdrobi noua campanie kornilovistă împotriva Petrogradului. Flota, în frunte cu cuirasatul „Respublika“, a fost chemată la Petrograd¹⁸. Iuncherii și cazacii lui Kerenski șovăie. Vin la noi prizonieri din lagărul lui Kerenski și ne încredințează că cazacii au fost înșelați și că, dacă vor înțelege despre ce este vorba, nu vor trage. Guvernul sovietic ia toate măsurile pentru a preîntîmpina o vărsare de sînge. Dacă nu va reuși să evite vărsarea de sînge, dacă detașamentele lui Kerenski vor începe totuși să tragă, guvernul sovietic nu va șovăi să ia măsuri necruțătoare pentru a zdrobi noua campanie kerenskistă-kornilovistă.

Facem cunoscut că congresul Sovietelor, care s-a și încheiat, a adoptat două decrete importante: 1) cu privire

la trecerea imediată a tuturor pământurilor moșierești în
mâinile comitetelor țărănești și 2) cu privire la propunerea
unei păci democratice.

Președintele guvernului sovietic,
Vladimir Ulianov (Lenin)

„Gazeta Vremennogo Raboego
i Krestianskogo Pravitelstua”, nr. 2
din 30 octombrie (12 noiembrie) 1917
și „Izvestiia C.E.C.” nr. 212
din 31 octombrie 1917

*Se tipărește după textul apărut
în ziarul „Izvestiia C.E.C.”*

CIORNA DE REGULAMENT PENTRU FUNȚIONARI

1. Toți funcționarii din întreprinderile industriale de stat, publice și particulare mai importante (cu cel puțin 5 muncitori salariați) sînt obligați să-și îndeplinească toate îndatoririle care le revin și să nu-și părăsească postul fără permisiunea specială a guvernului, a Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor sau a sindicatelor.

2. Încălcarea regulii prevăzute la § 1, precum și orice neglijență în ceea ce privește predarea treburilor și obligația de a da socoteală guvernului și organelor puterii sau în ceea ce privește deservirea publicului și a economiei naționale se pedepsesc cu confiscarea întregii averi a celui vinovat și cu închisoare pînă la 5 ani.

Scris la sfîrșitul lunii octombrie 1917

*Publicat pentru prima oară în 1928,
în „Culegeri din Lenin”, vol. VIII*

Se tipărește după manuscris

CUVÎNTĂRI ROSTITE
LA ȘEDINȚA C.C. AL P.M.S.D.(b) DIN RUSIA
1 (14) NOIEMBRIE 1917

PROCES-VERBAL "

1

Tov. Lenin consideră că trebuie să se pună imediat capăt politicii lui Kamenev. În momentul de față nu este cazul să se discute cu Vikjelul²⁰. Trebuie trimise trupe la Moscova. Propune o rezoluție cu privire la Vikjel. Vikjelul nu face parte din Soviet și nu trebuie admis în acesta; Sovietele sînt organe create pe bază de liber consimțămînt, iar Vikjelul nu se bucură de sprijin în mase.

2

Tov. Lenin consideră că tratativele ar trebui să fie un fel de camuflare diplomatică a acțiunilor militare. Singura soluție justă ar fi să se pună capăt șovăielilor celor care șovăie și noi înșine să avem o atitudine hotărîită. Trebuie să venim în ajutorul celor din Moscova, și victoria noastră va fi asigurată.

3

Tov. Lenin. Problema care se pune este o problemă fundamentală, și e timpul să se pună capăt șovăielilor. Este limpede că Vikjelul se situează de partea Kaledinilor și Kornilovilor. Nu ne este îngăduit să șovăim. Majoritatea

muncitorilor, a țăranilor și a armatei este cu noi. Nimeni nu a dovedit aici că masele sînt împotriva noastră ; ori cu agenții lui Kaledin, ori cu masele. Trebuie să ne sprijinim pe mase, trebuie să trimitem agitatori la sate. Vikjelului i s-a propus să transporte trupe la Moscova, și el a refuzat ; trebuie să apelăm la mase, și ele îl vor răsturna.

*Publicat pentru prima oară în 1922,
în revista
„Proletarskaia Revoluția” nr. 10*

*Se tipărește după exemplarul scris de
mină al procesului-verbal*

REZOLUȚIA C.C. AL P.M.S.D.(b) DIN RUSIA
ÎN PROBLEMA OPOZIȚIEI DIN CADRUL C.C.
2 (15) NOIEMBRIE 1917²¹

Comitetul Central consideră că ședința de față are o importanță istorică și de aceea este necesar să precizeze cele două poziții care s-au manifestat aici.

1) Comitetul Central consideră că opoziția care s-a format în cadrul C.C. se îndepărtează cu desăvârșire de toate pozițiile fundamentale ale bolșevismului și ale luptei proletare de clasă în general, repetînd vorbăria profund nemarxistă despre imposibilitatea unei revoluții socialiste în Rusia, despre necesitatea de a ceda în fața ultimatumurilor și a amenințărilor cu plecarea din partea minorității vădite a organizației sovietice, zădărnicind prin aceasta voința și hotărîrea celui de-al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, sabotînd dictatura proletariatului și a țărănimii sărace, care a și fost instaurată.

2) Comitetul Central consideră că întreaga răspundere pentru frînarea muncii revoluționare și pentru oscilările criminale în momentul de față o poartă această opoziție, și o invită să-și mute discuțiile și scepticismul ei în coloanele presei și să părăsească munca practică, în care ea nu crede. Căci, în afară de teama față de burghezie, de reflectarea stării de spirit a părții oboseite (iar nu revoluționare) a populației, opoziția nu exprimă nimic.

3) Comitetul Central confirmă că, fără a trăda lozinca: puterea în mîna Sovietelor, nu se poate renunța la un guvern pur bolșevic, întrucît majoritatea celui de-al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, fără a exclude pe nimeni din congres, a încredințat acestui guvern puterea.

4) Comitetul Central confirmă că, fără a trăda lozinca : puterea în mîna Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor, nu se poate trece la tocmeli meschine în vederea alăturării la Soviete a unor organizații de tip nesovietic, adică a unor organizații ce nu se bazează pe unirea liber consimțită a avangărzii revoluționare a maselor care luptă pentru răsturnarea moșierilor și capitaliștilor.

5) Comitetul Central confirmă că concesiile făcute ultimatumurilor și amenințărilor minorității din Soviete echivalează cu o renunțare totală nu numai la Puterea sovietică, dar și la democratism, deoarece aceste concesi echivalează cu teama majorității de a face uz de majoritatea sa, echivalează cu supunerea în fața anarhiei și cu o repetare a ultimatumurilor din partea oricărei minorități.

6) Comitetul Central confirmă că, fără a exclude pe nimeni din cel de-al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, el și acum este într-un tot gata să readucă persoanele plecate și să recunoască coaliția acestor persoane în cadrul Sovietelor, că, prin urmare, afirmațiile că bolșevicii nu ar vrea să împartă puterea cu nimeni sînt pe de-a-ntregul false.

7) Comitetul Central confirmă că în ziua formării guvernului actual, cu cîteva ore înainte de formarea lui, C.C. a invitat la ședința sa trei reprezentanți ai socialiștilor-revoluționari de stînga și le-a propus formal să participe la guvern. Refuzul socialiștilor-revoluționari de stînga, cu toate că a fost provizoriu și condiționat, face ca întreaga răspundere pentru nerealizarea unei înțelegeri cu ei să revină în întregime acestor socialiști-revoluționari de stînga.

8) Comitetul Central amintește că există o hotărîre adoptată de al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, la propunerea fracțiunii bolșevice, prin care congresul se declară de acord cu completarea Sovietului atît cu soldați din tranșee, cît și cu țărani de la sate, — că deci afirmațiile potrivit cărora guvernul bolșevic ar fi împotriva coaliției cu țărani sînt pe de-a-ntregul false. Dimpotrivă, C.C. declară că legea agrară a guvernului nostru, copiată în întregime după mandatul socialist-re-

voluționar, a dovedit în realitate hotărârea deplină și sinceră a bolșevicilor de a realiza o coaliție cu imensa majoritate a populației Rusiei.

9) Comitetul Central confirmă, în sfârșit, că, în pofida tuturor greutăților, victoria socialismului atât în Rusia, cât și în Europa este asigurată numai prin continuarea fermă a politicii actualului guvern. Comitetul Central își exprimă încrederea deplină în victoria acestei revoluții socialiste și invită pe toți scepticii și șovăitorii să renunțe la toate șovăielile lor și să sprijine din tot sufletul și cu o energie fără preget activitatea acestui guvern.

Lenin

*Publicat, fără primele trei puncte,
la 17 (4) noiembrie 1917,
în ziarul „Pravda” nr. 180*

*Publicat pentru prima oară
în întregime în 1932, în edițiile
a 2-a și a 3-a ale Opereilor
lui V. I. Lenin, vol. XXX*

Se tipărește după manuscris

ULTIMATUM ADRESAT DE MAJORITATEA C.C. AL P.M.S.D.(b) DIN RUSIA MINORITĂȚII ²²

Majoritatea C.C. al P.M.S.D.(bolșevic) din Rusia, care aprobă în întregime politica dusă de Consiliul Comisarilor Poporului pînă în momentul de față, consideră necesar să adreseze minorității C.C. următoarea declarație categorică.

Politica dusă în momentul de față de partidul nostru este stabilită prin rezoluția propusă de tovarășul Lenin și adoptată ieri, 2 noiembrie, de către C.C. * Această rezoluție califică drept trădare a cauzei proletariatului orice încercare de a se impune partidului nostru să renunțe la putere, din moment ce Congresul general al Sovietelor din Rusia, în numele a milioane de muncitori, soldați și țărani, a încredințat puterea reprezentanților partidului nostru, pe baza programului nostru. Această linie fundamentală a tacticii noastre, care rezultă din întreaga noastră luptă împotriva conciliatorismului, linie pe care am urmat-o în insurecția împotriva guvernului lui Kerenski, constituie astăzi esența revoluționară a bolșevismului și C.C. a aprobat-o din nou ; ea este absolut obligatorie pentru toți membrii partidului, și în primul rînd pentru minoritatea C.C.

Or, reprezentanții minorității, atît înainte de ședința de ieri a C.C., cît și după ședință, au dus și duc o politică îndreptată în mod vădit împotriva liniei fundamentale a partidului nostru, o politică care demoralizează propriile noastre rînduri, care duce la șovăieli într-un moment cînd este nevoie de cea mai mare fermitate și hotărîre.

* Vezi volumul de față, p. 47—49. — *Nota red.*

Astfel, ieri, la ședința C.E.C., fracțiunea bolșevică, cu participarea directă a membrilor C.C. din rîndurile minorității, a votat pe față împotriva hotărîrii C.C. (în problema efectivului și componenței reprezentanței partidului nostru în guvern). Această nemaipomenită încălcare a disciplinei, săvîrșită de membri ai C.C., în spatele C.C., după discuții în cadrul C.C., care au durat ore întregi și care au fost provocate de aceiași reprezentanți ai opoziției, face ca pentru noi să devină evident că opoziția intenționează să silească instituțiile partidului să cedeze, hărțuindu-le, sabotînd munca partidului într-un moment în care soarta partidului, soarta revoluției depind de rezultatul imediat al acestei munci.

Noi nu putem și nu vrem să purtăm răspunderea pentru această stare de lucruri.

Adresînd minorității din C.C. prezenta declarație, cerem să ni se dea în scris un răspuns categoric la întrebarea dacă minoritatea își ia sau nu obligația de a se supune disciplinei de partid și de a promova politica formulată în rezoluția propusă de tovarășul Lenin și adoptată de C.C.

În cazul cînd la această întrebare vom primi un răspuns negativ sau neprecis, vom adresa imediat Comitetului din Petrograd, Comitetului din Moscova, fracțiunii bolșevice din C.E.C., Conferinței orașenești a organizației Petrograd și congresului extraordinar al partidului o propunere cu următoarea alternativă :

Ori partidul trebuie să însărcineze actuala opoziție să formeze noua putere împreună cu aliații ei, în numele cărora opoziția sabotează în prezent munca noastră, — și atunci noi ne vom considera cu desăvîrșire liberi față de această nouă putere, care nu poate aduce altceva decît șovăieli, slăbiciune și haos.

Ori — lucru de care nu ne îndoim — partidul va aproba linia revoluționară, singura posibilă, exprimată în hotărîrea adoptată ieri de C.C., — și atunci partidul trebuie să ceară în mod hotărît reprezentanților opoziției să-și mute întreaga lor muncă dezorganizatoare în afara organizației noastre de partid. Altă soluție nu există și nu poate exista. Bineînțeles, o sciziune ar fi un fapt extrem de regretabil. Dar în momentul de față o sciziune cin-

stită și fățișă este incomparabil mai bună decât sabotajul dinăuntru, decât zădărnicierea propriilor hotărâri, decât dezorganizarea și starea de prostrație. În orice caz, noi nu ne îndoim nici un moment că aducerea divergențelor noastre (care în linii generale reprezintă o repetare a divergențelor noastre cu grupul de la „Novaia Jizn”²³ și al lui Martov) în fața judecării maselor va asigura politiciii noastre sprijinul necondiționat și plin de abnegație al muncitorilor, soldaților și țăranilor revoluționari și va condamna în timpul cel mai scurt opoziția șovăielnică la o izolare neputincioasă.

Scris la 3 (16) noiembrie 1917

*Publicat pentru prima oară în 1922,
în revista
„Proletarskaia Revoluția” nr. 7*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA
CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI
3 (16) NOIEMBRIE 1917

Tovarășul Lenin protestează împotriva oricăror acorduri cu Vikjelul, care mâine va fi înlăturat pe cale revoluționară de către mase. Moscova trebuie să primească drept întărire forțe revoluționare organizate, creatoare din Petrograd, și anume element marinăresc. Problema aprovizionării: spre nord sîntem asigurați. După instaurarea Puterii sovietice la Moscova și înlăturarea pe cale revoluționară de către mase a Vikjelului, vom fi asigurați cu alimente din regiunea Volgăi.

Publicat pentru prima oară la 6-7 noiembrie 1927, în ziarul „Pravda” nr. 255, în articolul lui N. Gorbunov „Cum a fost creat în zilele lui octombrie aparatul de lucru al Consiliului Comisarilor Poporului”

Se tipărește după exemplarul scris de mînă al procesului-verbal

PROIECT DE REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA LIBERTATEA PRESEI ²⁴

Prin libertatea presei burghezia înțelegea libertatea de a edita ziare pentru cei bogați, acapararea presei de către capitaliști, ceea ce pretutindeni, în toate țările, inclusiv cele mai libere, ducea în fapt la corupția presei.

Guvernul muncitoresc și țărănesc înțelege prin libertatea presei eliberarea presei de sub jugul capitalului, trecerea fabricilor de hîrtie și a tipografiilor în proprietatea statului, acordarea dreptului egal de a folosi o cantitate corespunzătoare din stocurile de hîrtie și o cantitate corespunzătoare de muncă tipografică oricărui grup de cetățeni alcătuit dintr-un anumit număr de oameni (de pildă 10 000).

Ca prim pas spre înfăptuirea acestui scop, care este indisolubil legat de eliberarea oamenilor muncii de sub jugul capitalului, guvernul provizoriu muncitoresc și țărănesc numește o Comisie de anchetă pentru a cerceta legăturile pe care publicațiile periodice le au cu capitalul, sursa lor de fonduri și venituri, componența donatorilor în favoarea publicației respective, modul de acoperire a deficitelor lor și întreaga gospodărie a ziarelor în general. Orice tănuire față de Comisia de anchetă a registrelor, a conturilor sau a altor documente, precum și orice fel de declarație falsă dată cu bună-știință vor fi pedepsite de tribunalul revoluționar.

Toți proprietarii de ziare, toți acționarii, precum și toți funcționarii sînt obligați să prezinte imediat *Comisiei de anchetă*, cu sediul la Institutul Smolnîi din Petrograd, ra-

poarte și informații în scris în legătură cu chestiunile menționate, în vederea descoperirii legăturilor presei cu capitalul și a dependenței presei față de capital.

Comisia de anchetă este alcătuită din următoarele persoane : *

Comisia are dreptul de a coopta noi membri, de a chema experți și martori, de a cere să i se pună la dispoziție toate registrele etc.

Scris la 4 (17) noiembrie 1917

Publicat pentru prima oară
la 7 noiembrie 1932,
în ziarul „Pravda” nr. 309

Se tipărește după manuscris

* În manuscris este lăsat loc liber pentru indicarea numelor. — *Nota red.*

1

CUVÎNTARE
ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA PRESEI

Tov. Karelin ne-a încredințat că drumul pe care-l urmează el duce spre socialism, dar a merge astfel spre socialism înseamnă a merge cu spatele înainte. Troțki a avut dreptate : în numele libertății presei a fost organizată rebeliunea iuncherilor, a fost declarat războiul la Petrograd și la Moscova. De data aceasta, socialiștii-revoluționari nu s-au manifestat ca socialiști și ca revoluționari. În această săptămână, telegraful s-a aflat în întregime în mâna lui Kerenski. Vikjelul a fost de partea lor. Dar armată n-au avut. Armata s-a dovedit a fi de partea noastră. Un grup neînsemnat a pornit războiul civil. Acesta nu s-a terminat. De Moscova se apropie kalediniștii, de Petrograd — trupe de șoc. Noi nu vrem război civil. Trupele noastre au dat dovadă de multă răbdare. Ele au stat în așteptare, nu au tras, au început cei din trupele de șoc, omorînd trei dintre ai noștri. Împotriva lui Krasnov s-au luat măsuri blînde. I s-a dat numai arest la domiciliu. Noi sîntem împotriva războiului civil. Dacă, totuși, războiul civil continuă, ce putem face ? Troțki a avut dreptate cînd v-a întrebat în numele cui vorbiți. L-am întrebat pe Krasnov dacă ne garantează că Kaledin nu va continua războiul. El a răspuns, firește, că nu poate garanta. Cum să încetăm noi măsurile de urmărire împotriva unui dușman care nu a încetat acțiunile dușmănoase ?

Cînd ni se vor propune condiții de pace, noi vom consimți să ducem tratative. Dar, deocamdată, pacea ne-o propun aceia de care ea nu depinde. Astea nu sînt decît

vorbe frumoase. Doar „Revi“²⁵ este organul kalediniștilor. Noi admitem întru totul că socialiștii-revoluționari sînt sinceri, dar în spatele lor se află Kaledin și Miliukov.

Cu cît voi, soldații și muncitorii, veți fi mai fermi, cu atît vom obține mai mult. În caz contrar se va spune despre noi : „nu sînt încă destul de tari dacă-i dau drumul lui Miliukov“. Noi am declarat și mai înainte că, dacă vom lua puterea în mîna noastră, vom interzice ziarele burgheze. Dacă am îngădui existența acestor ziare, ar însemna că încetăm de a mai fi socialiști. Cel care spune : „revocați interzicerea ziarelor burgheze“ nu înțelege că noi mergem cu toată viteza spre socialism. Doar și după răsturnarea țarismului ziaarele țariste au fost interzise. Acum am răsturnat jugul burgheziei. N-am născocit noi revoluția socială ; ea a fost proclamată de membrii congresului Sovietelor, nimeni n-a protestat, toți au adoptat decretul prin care a fost proclamată. Burghezia a proclamat libertatea, egalitatea și fraternitatea. Muncitorii spun : „nouă ne trebuie altceva“. Ni se spune : „noi ne retragem“. Nu, tovarăși, socialiștii-revoluționari au luat-o înapoi, spre Kerenski. Ni se spune că în rezoluția noastră este ceva nou. Desigur, noi aducem ceva nou pentru că mergem spre socialism. Cînd socialiștii-revoluționari luau cuvîntul în Duma I și a II-a, erau și ei întîmpinați cu ironii pe motiv că spun ceva nou.

Trebuie să se instituie monopolul anunțurilor particulare. Membrii sindicatului tipografilor privesc lucrurile din punctul de vedere al bucății lor de pîine. Noi le-o vom da, dar sub altă formă. Nu se poate să dăm burgheziei posibilitatea de a ne calomnia. Trebuie să numim chiar acum o comisie pentru cercetarea dependenței ziarelor burgheze față de bănci. De ce fel de libertate au nevoie aceste ziare ? Oare nu de libertatea de a cumpăra mari cantități de hîrtie și de a angaja o sumedenie de scribi ? Noi trebuie să ne descotorosim de această libertate a presei care depinde de capital. Această problemă are o însemnătate principială. Dacă ne îndreptăm spre revoluția socială, nu putem să lăsăm ca bombelor lui Kaledin să li se adauge bombele minciunii.

Desigur că proiectul nostru de lege are și lipsuri. Dar el va fi aplicat pretutindeni de Soviete potrivit cu condițiile locale. Noi nu sîntem birocrați și nu vrem ca el să fie pretutindeni aplicat ad litteram, așa cum se făcea în cancelariile de pe vremuri. Îmi amintesc că socialiștii-revoluționari spuneau : ce infinit de puțin știu oamenii la sate. Ei iau totul din „Russkoe Slovo“²⁶. Și iată că noi ne-am făcut vinovați de faptul de a fi lăsat ziarele în mîna burgheziei. Trebuie să mergem înainte, spre o nouă societate, și să adoptăm față de ziarele burgheze aceeași atitudine pe care am adoptat-o în februarie-martie față de ziarele pogromiștilor.

2

RĂSPUNS LA INTERPELAREA
SOCIALIȘTILOR-REVOLUȚIONARI DE STÎNGA

Lenin răspunde la interpelarea socialiștilor-revoluționari de stînga²⁷. El amintește că, în primele zile ale revoluției, bolșevicii au propus reprezentanților socialiștilor-revoluționari de stînga să intre în noul guvern, dar colaborarea cu bolșevicii a fost respinsă chiar de fracțiunea socialiștilor-revoluționari de stînga, care n-au vrut ca în aceste zile grele, critice să împartă răspunderea cu vecinii lor dinspre stînga.

Noua putere nu putea să țină seama în activitatea sa de toate obstacolele care i-ar fi putut sta în cale, dacă ar fi respectat cu strictețe toate formalitățile. Momentul era mult prea grav și nu permitea nici o întîrziere. Nu se putea pierde timpul cu netezirea asperităților, ceea ce ar fi dat doar o spoială aparentă, dar n-ar fi schimbat nimic în ceea ce privește esența noilor măsuri. Chiar și cel de-al doilea Congres general al Sovietelor din Rusia, eliminînd toate obstacolele de ordin formal, a adoptat într-o singură mare ședință două legi de importanță mondială. Nu are importanță dacă, din punctul de vedere al societății burgheze, aceste legi au lipsuri de ordin formal, căci puterea se află în mîna Sovietelor, care pot introduce corectivele necesare. Inactivitatea criminală a guvernului Kerenski a adus țara și revoluția în pragul pieirii; orice întîrziere ar fi fost într-adevăr echivalentă cu moartea, și, emițînd legi care corespund năzuințelor și nădejdelor maselor largi populare, noua putere pune jaloane pe calea dezvoltării noilor forme de viață. Sovietele locale pot modifica, lărgi

și completa, în funcție de condițiile de loc și de timp, principiile fundamentale pe care le stabilește guvernul. Creația vie a maselor — acesta este factorul fundamental al noii vieți sociale. Muncitorii să procedeze la introducerea controlului muncitoresc în fabricile și uzinele lor, să aprovizioneze satul cu produse industriale, schimbându-le pe cereale. Nici un obiect fabricat, nici un funt de cereale nu trebuie să rămână în afara evidenței, căci socialismul înseamnă înainte de toate evidență. Socialismul nu se creează prin decrete de sus. Automatismul cancelarist-birocratic este străin de spiritul lui; socialismul viu, creator este opera maselor populare înseși.

3

INTERVENȚIE ÎN LEGĂTURĂ CU
INTERPELAREA
SOCIALIȘTILOR-REVOLUȚIONARI DE STÎNGA

1

Lenin examinează învinuirile concrete aduse Consiliului Comisarilor Poporului. Despre ordinul lui Muraviev²⁸, Consiliul Comisarilor Poporului a aflat abia din ziare, întrucât comandantului-șef i s-a acordat dreptul de a emite cu de la sine putere ordinele care nu suferă amânare. Avînd în vedere că acest ordin, deși nu conținea nimic contrar spiritului noii puteri, putea totuși, datorită formei în care a fost redactat, să ducă la confuzii supărătoare. Comitetul Executiv Central l-a anulat. Apoi voi criticați decretul asupra pămîntului. Dar acest decret corespunde cerințelor poporului. Ne acuzați de schematism. Dar unde sînt proiectele, amendamentele, rezoluțiile voastre? Unde sînt roadele creației voastre legislative? Erați liberi să creați. Dar noi nu le vedem. Spuneți că noi sîntem extremiști, dar voi ce sînteți? Apologeți ai obstrucției parlamentare, a ceea ce înainte se numea a face șicane. Dacă sînteți nemulțumiți, convocați un nou congres, acționați, dar nu vorbiți despre destrămarea puterii. Puterea aparține partidului nostru, care se sprijină pe încrederea maselor largi populare. Cîțiva dintre tovarășii noștri s-au situat pe o platformă care nu are nimic comun cu bolșevismul. Dar masele muncitorești din Moscova nu-i vor urma pe Rîkov și Noghin. Tov. Proșian a spus că în Finlanda, unde socialiștii-revoluționari de stînga au avut legături cu masele, au considerat că întreaga aripă de stînga a socialismului revoluționar trebuie să colaboreze îndeaproape. Dacă aici însă socialiștii-revoluționari de stînga nu ni se ală-

tură, prin aceasta ei dovedesc numai că aici ei au avut aceeași soartă ca și predecesorii lor — defensiștii. S-au rupt de popor.

2

Invocînd exemplul congreselor partidului și necesitatea de a se supune disciplinei de partid, Lenin și Troțki au declarat că vor participa la vot.

4

CUVÎNTARE ȘI REZOLUȚIE
ÎN LEGĂTURĂ CU DECLARAȚIA UNUI GRUP
DE COMISARI AI POPORULUI CĂ SE RETRAG
DIN CONSILIUL COMISARILOR POPORULUI

Tov. Lenin aduce obiecții oratorului precedent. El arată că expresia : „Apusul tace în mod rușinos“²⁹ este inadmisibilă în gura unui internaționalist. Numai un orb ar putea să nu vadă fierberea de care sînt cuprinse masele muncitorești din Germania și din Apus. Acolo, ca și pretutindeni, vîrfurile proletariatului german, intelectualitatea socialistă, sînt alcătuite în cea mai mare parte din defensiști. Dar, împotriva voinței vîrfurilor lor, păturile de jos ale proletariatului sînt gata să răspundă chemării noastre. Disciplina feroce care domnește în armata și în flota germană n-a putut împiedica acțiunea elementelor opoziționiste. Marinarii revoluționari din flota germană, deși știau dinainte că încercarea lor este sortită eșecului, au mers eroic la o pieire sigură numai pentru a trezi prin moartea lor spiritul insurecțional care dormita încă în popor. Grupul „Spartacus“³⁰ desfășoară tot mai intens propaganda sa revoluționară. Numele lui Liebknecht, neobositul luptător pentru idealurile proletariatului, pe zi ce trece devine tot mai popular în Germania.

Noi credem în revoluția din Apus. Știm că ea este inevitabilă, dar, firește, nu poate fi făcută la comandă. Puteam noi oare ști cu precizie în decembrie anul trecut că în curînd vor surveni evenimentele din februarie ? În septembrie știam noi oare sigur că o lună mai tîrziu democrația revoluționară din Rusia va săvîrși cea mai mare revoluție din lume ? Știam că vechea putere stă pe un vulcan. Bănuiam, pe baza multor indicii, marea muncă subterană

care avea loc în adâncurile conștiinței poporului. Simțeam electricitatea acumulată în atmosferă. Știam că, în mod inevitabil, se va descărca într-o furtună purificatoare. Dar ziua și ora când va izbucni această furtună n-o puteam prevedea. Același tablou, ca și la noi, îl vedem acum în Germania. Și acolo crește aceeași nemulțumire surdă a maselor populare, care va lua în mod inevitabil forma unei mișcări populare. Noi nu putem decreta revoluția, dar putem s-o înlesnim. Vom desfășura în tranșee o muncă organizată în vederea fraternizării, vom ajuta popoarele din Apus să înceapă invincibila revoluție socialistă. Tov. Zaks a vorbit apoi despre decretarea socialismului. Dar oare puterea actuală nu cheamă masele înseși la crearea celor mai bune forme de viață? Schimbul produselor industriei prelucrătoare contra cereale, controlul și evidența strictă a producției — acesta este începutul socialismului. Da, noi vom avea o republică a muncii. Cine nu vrea să muncească să nu mănânce.

Mai departe. Și prin ce se manifestă izolarea partidului nostru? Prin faptul că unii intelectuali se desprind de el. Dar pe zi ce trece găsim tot mai mult sprijin în rîndurile țărănimii. Numai cei care se încred în popor, care se adapă din izvorul creației vii a poporului vor învinge și vor păstra puterea.

Mai departe, tov. Lenin propune C.E.C. următoarea rezoluție:

Însărcinînd Consiliul Comisarilor Poporului să desemneze pentru ședința următoare candidații pentru posturile de comisari ai poporului pentru afacerile interne și pentru comerț și industrie, C.E.C. propune tov. Kolegaev să ocupe postul de comisar al poporului pentru agricultură.

„Pravda” nr. 182
din 20 (7 noiembrie) 1917
și „Izvestia C.E.C.” nr. 218
din 7 noiembrie 1917

Se tipărește după textul apărut în ziarul „Izvestia C.E.C.”; rezoluția cu privire la declarația grupului de comisari ai poporului — după textul cărții „Procese-verbale ale ședințelor C.E.C. al Sovietetelor de deputați ai muncitorilor, soldaților, țărănilor și cazacilor în a II-a legislatură”, editura C.E.C. din Rusia, 1918

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA COMUNA
A SOVIETULUI DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR
ȘI SOLDAȚILOR DIN PETROGRAD
ȘI A REPREZENTANȚILOR DE PE FRONT
4 (17) NOIEMBRIE 1917

RELATARE APARUTĂ ÎN PRESĂ

Nu am posibilitatea să prezint un raport amplu, pot numai să vorbesc pe scurt despre situația noului guvern, despre programul și despre sarcinile lui.

Știți cât de unanimă a fost revendicarea de a se duce o politică de pace, de a se propune imediat pacea. Nici în întreaga Europă și nici la noi n-a existat ministru burghez care să nu fi promis pacea ; soldații ruși s-au convins de falsitatea acestor promisiuni ; li se făgăduia o politică de pace, dar nu se propunea pacea și, în loc de aceasta, erau mînați la ofensivă. Noi am considerat că prima datorie a guvernului nostru este să propună imediat pacea, și acest lucru s-a făcut.

Lenin arată condițiile pe baza cărora a propus noul guvern pacea, și în continuare spune : dacă statele și-ar păstra coloniile, ar însemna ca acest război să nu se termine niciodată. Care este soluția ? Există o singură soluție : victoria revoluției muncitorești și țărănești asupra capitalului. Noi n-am promis niciodată că se poate pune capăt războiului dintr-o singură lovitură, înfigînd baioneta în pămînt. Războiul are loc pentru că s-au ciocnit capitaluri de miliarde, care și-au împărțit între ele întreaga lume, și, fără a distruge puterea capitalului, nu se poate pune capăt războiului.

Vorbînd despre trecerea puterii în mîna Sovietelor, Lenin declară că el observă acum un nou fenomen : țărani refuză să creadă că întreaga putere aparține Sovietelor ; ei mai așteaptă încă ceva de la guvern, uitînd că Sovietul

nu este o instituție particulară, ci o instituție de stat. Noi declarăm că vrem un stat nou, că Sovietul trebuie să ia locul vechii funcționării, că întregul popor trebuie să învețe să conducă. Sculați-vă, dezdoiți-vă spinările, și atunci nu ne vom teme de amenințări. Iuncherii au încercat să organizeze o rebeliune, dar noi le-am venit de hac; ei au organizat la Moscova un măcel și i-au împușcat pe soldați la zidul Kremlinului. Dar atunci când poporul a învins, el nu numai că n-a știrbit dușmanilor onoarea militară, dar le-a lăsat și armele.

Vikjelul ne amenință cu greva, dar noi ne vom adresa maselor și le vom întreba dacă vor ca, făcând grevă, să condamne pe soldații de pe front și poporul din spatele frontului la foame, și nu mă îndoiesc că proletarii de la căile ferate nu vor comsimți să facă acest lucru. Ni se aduc imputări că operăm arestări. Da, este adevărat, chiar astăzi l-am arestat pe directorul Băncii de stat. Ni se aduc imputări că recurgem la teroare, dar noi nu recurgem și sper că nu vom recurge la teroarea la care au recurs revoluționarii francezi, ghilotinînd oameni neînarmați. Și sper acest lucru, deoarece forța este de partea noastră. Când operăm arestări, spunem: vă dăm drumul dacă declarați în scris că nu veți sabota. Și oamenii dau asemenea declarații. Deficiența noastră este că organizația sovietică n-a învățat încă să conducă, că ne ținem prea mult de mitinguri. Sovietele trebuie să se împartă în detașamente și să înceapă să conducă. Sarcina noastră este de a merge spre socialism. Zilele acestea muncitorii au căpătat legea cu privire la controlul asupra producției³¹. Conform acestei legi, comitetele de întreprindere constituie o instituție de stat. Muncitorii trebuie să treacă fără întârziere la aplicarea acestei legi. Muncitorii vor da țăranilor țesături și fier, iar țăranii le vor da cereale. L-am întîlnit acum pe un tovarăș din Ivanovo-Voznesensk care mi-a spus că acesta este principalul. Socialismul înseamnă evidență. Dacă veți ține evidența fiecărei bucăți de fier și a fiecărei țesături, acest lucru va însemna socialism. Pentru producție avem nevoie de ingineri, și munca lor o apreciem foarte mult. Îi vom plăti bucuros. Nu intenționăm deocamdată să-i privăm de situația lor privilegiată. Oricine

vrea să muncească este prețios pentru noi, dar să muncească nu ca un șef, ci ca un egal, sub controlul muncitorilor. Nu avem nici un fel de resentiment față de ei personal, și vom depune toată stăruința pentru a-i ajuta să treacă la noua situație.

Cît despre țărani, noi spunem : țăranul muncitor trebuie ajutat, cel mijlocăș nu trebuie nedreptățit, cel bogat trebuie constrîns. După revoluția din 25 octombrie am fost amenințați că vom fi nimiciți. Unii oameni s-au lăsat intimidați și au vrut să fugă de putere, dar n-am putut fi nimiciți. N-am putut fi nimiciți, pentru că dușmanii noștri se pot sprijini numai pe iuncheri, pe cînd noi avem de partea noastră poporul. Dacă nu ar fi fost avîntul general al soldaților și muncitorilor, cei care dețineau puterea n-ar fi scăpat-o niciodată din mîini. Puterea a trecut în mîna Sovietelor. Sovietele sînt o organizație a libertății depline a poporului. Noi, guvernul sovietic, am primit împuternicirile noastre din partea congresului Sovietelor și vom acționa așa cum am acționat și pînă acum, siguri de sprijinul vostru. Noi nu am exclus pe nimeni. Dacă menșevicii și socialiștii-revoluționari s-au retras, aceasta este o crimă din partea lor. Am propus socialiștilor-revoluționari de stînga să participe la guvern, dar ei au refuzat. Noi nu vrem să ne tîrguim pentru putere, nu vrem să se facă o supralicitație. Nu vom îngădui ca Duma orășenească, acest centru al korniloviștilor, să participe la putere. Se spune că sîntem izolați. Burghezia a creat în jurul nostru o atmosferă de minciuni și calomnii, dar n-am văzut încă nici un soldat care să nu salute cu entuziasm trecerea puterii în mîna Sovietelor. N-am văzut nici un țăran care să se pronunțe împotriva Sovietelor. Trebuie să se realizeze alianța între țărănimea săracă și muncitori, și atunci socialismul va învinge în lumea întreagă. (Membrii Sovietului se ridică de la locurile lor și îi însoțesc pe Lenin cu ovații furtunoase.)

CĂTRE POPULAȚIE

Tovarăși muncitori, soldați, țărani, toți oamenii muncii !
Revoluția muncitorească și țărănească a învins definitiv la Petrograd, împrăștiind și arestînd ultimele rămășițe ale unui mic număr de cazaci înșelați de Kerenski. Revoluția a învins și la Moscova. Înainte de a sosi acolo cîteva trenuri cu trupe trimise din Petrograd, iuncherii și alți korniloviști au semnat la Moscova condițiile păcii, dezarmarea iuncherilor, dizolvarea Comitetului salvării³².

De pe front și din sate sosesc în fiecare zi și în fiecare ceas știri despre sprijinul pe care majoritatea covârșitoare a soldaților din tranșee și a țăranilor din județe îl dau noului guvern și legilor sale cu privire la propunerile de pace și la trecerea imediată a pămîntului în mîna țăranilor. Victoria revoluției muncitorilor și țăranilor este asigurată, căci în apărarea ei s-a ridicat majoritatea poporului.

Este de la sine înțeles că moșierii și capitaliștii, funcționarii și slujbașii *superiori*, strîns legați de burghezie, pe scurt toți bogătașii și toți cei care sînt mînă în mînă cu ei întîmpină cu ostilitate noua revoluție, se împotrivesc victoriei ei, amenință cu încetarea activității băncilor, sabotează sau încetează munca în diferite instituții, o împiedică în fel și chip, o frînează fie direct, fie indirect. Fiecare muncitor conștient își dădea cît se poate de bine seama că în mod inevitabil vom întîmpina o astfel de rezistență ; întreaga presă de partid a bolșevicilor a arătat în repetate rînduri acest lucru. Nici măcar o clipă clasele celor ce muncesc nu se vor speria de această rezistență, nu

vor tremura cîtuși de puțin în fața amenințărilor și greve-
lor partizanilor burgheziei.

Majoritatea poporului este de partea noastră. Majorita-
tea oamenilor muncii și a asupriților din lumea întreață
este cu noi. Dreptatea este de partea noastră. Victoria
noastră este asigurată.

Împotrivirea capitaliștilor și a funcționarilor superiori
va fi înfrîntă. Noi nu luăm nimănui averea fără o lege
specială a statului cu privire la naționalizarea băncilor și
sindicatelor *. Această lege este în pregătire. Nici un om
al muncii și nici un muncitor nu va pierde vreun ban ;
dimpotrivă, i se va da ajutor. În afară de o evidență și de
un control din cele mai riguroase, în afară de perceperea
impozitelor, dinainte stabilite, guvernul nu intenționează
să introducă nici o altă măsură.

În numele acestor revendicări juste, uriașa majoritate a
poporului s-a unit strîns în jurul guvernului provizoriu
muncitoresc și țărănesc.

Tovarăși oameni ai muncii ! Nu uitați că *voi înșivă*
conduceți acum statul. Nimeni nu vă va ajuta, dacă voi
singuri nu vă veți uni și nu veți lua *toate treburile*
statului în mîna *voastră*. Sovietele *voastre* sînt de
azi înainte organe ale puterii de stat, cu puteri depline,
organe care iau hotărîri.

Uniți-vă strîns în jurul Sovietelor voastre. Întăriți-le.
Porniți singuri la treabă, de jos, fără să așteptați nimic
de la nimeni. Introduceți cea mai strictă ordine revoluțio-
nară, zdrobiți fără milă încercările de a provoca anarhie
din partea unor bețivi, huligani, iuncheri contrarevoluțio-
nari, Korniloviști și alții de teapa lor.

Introduceți un control riguros asupra producției și evi-
denței produselor. Arestați și dați pe mîna justiției revo-
luționare a poporului pe oricine va îndrăzni să aducă
prejudicii cauzei poporului, fie prin sabotarea (deteriorarea,
frînarea, subminarea) producției sau prin dosirea rezervelor
de grîu și alimente, fie prin întîrzierea transporturilor de
grîu sau prin dezorganizarea transportului feroviar, a co-
municațiilor poștale, telegrafice, telefonice sau în general

* E vorba de sindicatele capitaliștilor. — *Nota trad.*

prin orice rezistență manifestată față de marea cauză a păcii, față de trecerea pământului în mâna țăranilor, față de asigurarea controlului muncitorilor asupra producției și repartiției produselor.

Tovarăși muncitori, soldați, țărani și toți oamenii muncii! Luați *întreaga* putere în mâna Sovietelor *voastre*. Păstrați ca ochii din cap pământul, grânele, fabricile, uneltele, produsele, transportul — de azi înainte toate acestea vor fi *întru totul* ale voastre, bunul întregului popor. Încetul cu încetul, cu asentimentul și cu aprobarea majorității țăranilor, conformându-ne învățămintelor trase de ei și de muncitori din experiența *practică*, noi vom păși ferm și neabătut spre victoria socialismului, victorie care va fi consolidată de muncitorii înaintați din țările cele mai civilizate și care va asigura popoarelor o pace trainică și eliberarea de orice asuprire și exploatare.

5 noiembrie 1917.

Petrograd.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

„Pravda” nr. 4 (ediția de seară)
din 19 (6) noiembrie 1917

Se tipărește după manuscris

RĂSPUNS LA ÎNTREBĂRILE ȚĂRANILOR ³³

Ca răspuns la numeroasele întrebări ale țăranilor, le spunem că întreaga putere de stat se află de acum înainte în întregime în mâna Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor. Revoluția muncitorească a învins la Petrograd și la Moscova; ea învinge în toate celelalte părți ale Rusiei. Guvernul muncitoresc și țărănesc asigură alianța masei țăranilor, a țăranilor săraci, a majorității țăranilor cu muncitorii împotriva moșierilor, împotriva capitaliștilor.

De aceea, începînd de astăzi și pînă la întrunirea Adunării constituante, Sovietele de deputați ai țăranilor, în primul rînd cele județene, apoi cele guberniale, sînt organe locale competente ale puterii de stat. Proprietatea moșierească asupra pămîntului *a fost desființată* de al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. Decretul asupra pămîntului a și fost emis de actualul guvern provizoriu muncitoresc și țărănesc. În baza acestui decret, toate pămînturile moșierești trec în întregime în mâna Sovietelor de deputați ai țăranilor.

Comitetele agrare de plasă trebuie să ia imediat în primire toate pămînturile moșierești, ținînd o evidență foarte strictă, păstrînd o ordine deplină, păstrînd cu cea mai mare strictețe fosta avere moșierească, care de acum înainte este un bun al întregului popor și pe care, de aceea, poporul însuși trebuie s-o păstreze.

Toate dispozițiile comitetelor agrare de plasă, date cu asentimentul Sovietelor județene de deputați ai țăranilor,

au putere de *lege* și trebuie să fie aplicate în mod necondiționat și fără rezerve.

Guvernul muncitoresc și țărănesc, numit de al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, poartă denumirea de Consiliul Comisarilor Poporului.

Consiliul Comisarilor Poporului cheamă pe țărani să ia ei singuri la sate toată puterea în mâna lor. Muncitorii îi vor sprijini pe deplin, întru totul și prin toate mijloacele pe țărani, vor organiza producția de mașini și unelte și îi roagă pe țărani să-i ajute prin furnizarea de cereale.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Petrograd.
5 noiembrie 1917.

„Izvestiia C.E.C.” nr. 219
din 8 noiembrie 1917

Se tipărește după manuscris

DIN PARTEA COMITETULUI CENTRAL
AL PARTIDULUI MUNCITORESC
SOCIAL-DEMOCRAT (BOLȘEVIC) DIN RUSIA

Către tovarășii Kamenev, Zinoviev,
Reazanov și Larin

C.C. a mai dat o dată un ultimatum unor exponenți de seamă ai politicii voastre (Kamenev și Zinoviev), cerându-le să se supună întru totul hotărârilor C.C. și liniei lui, să renunțe definitiv la sabotarea muncii lui, precum și la activitatea dezorganizatoare *.

Retrăgându-se din C.C., dar rămânând în partid, exponenții politicii voastre și-au luat prin aceasta obligația de a se supune hotărârilor C.C. Or, voi nu vă mulțumiți cu critica făcută în cadrul partidului și semănați șovăieli în rîndurile luptătorilor insurecției, care încă nu s-a terminat, și, încălcînd disciplina de partid, continuați, în afara partidului nostru, în Soviete, în instituțiile municipale, în syndicate etc., să subminați hotărârile C.C. și să-i frînați munca.

De aceea C.C. este nevoit să repete ultimatumul său și să vă ceară ca ori să vă luați imediat în scris obligația de a vă supune hotărârilor C.C. și de a promova politica lui în toate acțiunile voastre, ori să renunțați la orice activitate de partid publică și să părăsiți, pînă la congresul partidului, toate posturile de răspundere pe care le dețineți în mișcarea muncitorească.

* Vezi volumul de față, p. 47—50. — *Nota red.*

Refuzul vostru de a vă lua una din aceste două obligații va pune C.C. în fața necesității de a pune chestiunea excluderii voastre imediate din partid.

Scris la 5 sau 6 (18 sau 19) noiembrie 1917

*Publicat pentru prima oară în 1917,
în broșura „Partidul împotriva
acțiunii de streikbrecheri
a lui Zinoviev și Kamenev
din octombrie 1917”*

Se tipărește după manuscris

DIN PARTEA COMITETULUI CENTRAL
AL PARTIDULUI MUNCITORESC
SOCIAL-DEMOCRAT (BOLȘEVIC) DIN RUSIA

CĂTRE TOȚI MEMBRII DE PARTID
ȘI CĂTRE TOATE CLASELE DE OAMENI AI MUNCII DIN RUSIA

Tovarăși !

Toată lumea știe că la al doilea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, majoritatea delegaților aparțineau partidului bolșevic.

Acest fapt este esențial pentru înțelegerea revoluției care a avut loc și a învins acum atât la Petrograd și la Moscova, cât și în toată Rusia. Și tocmai acest fapt este dat uitării și ocolit mereu de toți partizanii capitaliștilor și de acoliții lor inconștienți, care subminează principiul de bază al noii revoluții, și anume : *toată puterea în mâna Sovietelor*. În Rusia nu trebuie să existe alt guvern în afară de *guvernul sovietic*. Puterea sovietică a fost cucerită în Rusia, iar trecerea guvernului din mâna unui partid sovietic în mâna altuia este asigurată fără revoluție, prin simpla hotărâre a Sovietelor, prin simpla înlocuire, ca urmare a unor noi alegeri, a deputaților în Soviete. Al doilea Congres general al Sovietelor din Rusia a dat partidului bolșevic majoritatea. De aceea, numai un guvern constituit de acest partid este un guvern sovietic. Și toată lumea știe că, cu câteva ore înainte ca noul guvern să fi fost format și lista membrilor lui să fi fost prezentată celui de-al doilea Congres general al Sovietelor din Rusia, Comitetul Central al partidului bolșevic a invitat la ședința sa trei membri marcanți ai grupului socialiștilor-revoluționari de stînga, pe tovarășii Kamkov,

Spiro și Karelin, și le-a propus să intre în noul guvern. Regretăm foarte mult că tovarășii socialiști-revoluționari de stînga au refuzat, considerăm că refuzul lor este inadmisibil din partea unor revoluționari, din partea unor partizani ai oamenilor muncii, și sîntem gata să consimțim în orice moment la intrarea socialiștilor-revoluționari de stînga în guvern, dar declarăm că, în calitate de partid care a obținut majoritatea la al doilea Congres general al Sovietelor din Rusia, avem dreptul și datoriam față de popor de a constitui guvernul.

Toată lumea știe că Comitetul Central al partidului nostru a propus celui de-al doilea Congres general al Sovietelor din Rusia o listă de comisari ai poporului în care figurau numai bolșevici și că lista acestui guvern pur bolșevic a fost aprobată de congres.

De aceea afirmațiile mincinoase potrivit cărora guvernul bolșevic nu ar fi un guvern sovietic, afirmații care pornesc și nu pot porni decît de la dușmanii poporului, de la dușmanii Puterii sovietice sînt absolut false. Dimpotrivă, numai un guvern bolșevic poate fi recunoscut acum, după al doilea Congres general al Sovietelor din Rusia și pînă la convocarea celui de-al treilea, sau pînă la noi alegeri în Soviete, sau pînă la constituirea unui nou guvern de către Comitetul Executiv Central, — numai un guvern bolșevic poate fi recunoscut acum ca un guvern sovietic.

*

* *

Tovarășii! Cîțiva membri ai Comitetului Central al partidului nostru și ai Consiliului Comisarilor Poporului, Kamenev, Zinoviev, Noghin, Rîkov, Miliutin și încă cîțiva, au ieșit ieri, 4 noiembrie, din C.C. al partidului nostru, iar ultimii trei din Consiliul Comisarilor Poporului. Într-un partid atît de mare ca al nostru, cu toată orientarea proletar-revoluționară a politicii noastre, era firesc să se găsească și unii tovarășii care să nu fie suficient de fermi și de hotărîți în lupta împotriva dușmanilor po-

porului. Sarcinile care revin acum partidului nostru sînt cu adevărat uriașe, greutățile sînt enorme, — și cîțiva membri ai partidului nostru, care ocupau înainte posturi de răspundere, au cedat în fața presiunii burgheziei și au fugit din mijlocul nostru. Întreaga burghezie și toți acolii ei jubilează cu acest prilej, se bucură, proclamînd cu zgomot destrămarea noastră și prorocind prăbușirea guvernului bolșevic.

Tovarăși! Nu dați crezare acestei minciuni. Tovarășii care au plecat s-au comportat ca niște dezertori nu numai pentru că au părăsit posturile care le fuseseră încredințate, dar și pentru că au încălcat hotărîrea expresă a Comitetului Central al partidului nostru, care le-a cerut să nu plece măcar înainte ca organizațiile de partid din Petrograd și din Moscova să ia o hotărîre³⁴. Condamnăm cît se poate de categoric această dezertare. Sîntem profund convinși că toți muncitorii, soldații și țărani conștienți care fac parte din partidul nostru sau care simpatizează cu el vor condamna tot atît de categoric fapta dezertorilor.

Totodată însă declarăm că dezertarea cîtorva oameni din veriga conducătoare a partidului nostru nici o clipă nu va clinti cîtuși de puțin unitatea *maselor* care urmează partidul nostru și deci nu va clinti partidul nostru.

Nu uitați, tovarăși, că doi dintre dezertori, Kamenev și Zinoviev, încă înainte de insurecția din Petrograd s-au manifestat ca niște dezertori și streikbrecheri, căci nu numai că în ședința hotărîtoare a Comitetului Central din 10 octombrie 1917 au votat împotriva insurecției, dar și *după* ce Comitetul Central a adoptat hotărîrea au făcut agitație printre activiștii de partid împotriva insurecției. Toată lumea știe că ziarele care se tem să se alătore muncitorilor și care trag mai mult spre burghezie (de pildă „Novaia Jizn“), împreună cu toată presa burgheză, au făcut atunci un tărăboi grozav în jurul „destrămării“ partidului nostru, „al eșecului insurecției“ etc. Dar în scurtă vreme viața a dezmințit minciunile și calomniile unora, îndoielile, șovăielile și lașitatea altora. „Furtuna“ pe care au vrut s-o stîrneasă în legătură cu cele între-

prinse de Kamenev și Zinoviev în vederea zădărnicii insurecției din Petrograd s-a dovedit a nu fi decît o *furtună într-un pahar cu apă*, și marele avînt al maselor, mărețul eroism al milioanei de muncitori, soldați și țărani la Petrograd și la Moscova, pe front, în tranșee și la sate i-au înlăturat pe dezertori cu ușurința cu care un tren dă la o parte niște surcele din drumul lui.

Să le fie rușine tuturor scepticilor, tuturor acelor care șovăie, tuturor acelor care se îndoiesc, tuturor acelor care s-au lăsat intimidăți de burghezie sau influențați de strigătele acoliților ei direcți și indirecti. În rîndurile *maselor* muncitorilor și soldaților din Petrograd, din Moscova și din alte părți *nu există nici umbră* de șovăială. Partidul nostru stă ferm și unit, ca un singur om, strajă Puterii sovietice, strajă intereselor tuturor celor ce muncesc, și în primul rînd ale muncitorilor și ale țăranilor săraci !

Scribii burgheziei și cei care s-au lăsat intimidăți de burghezie ne acuză în cor că sîntem neconcilianți, că sîntem intransigenți, că nu vrem să împărțim puterea cu un alt partid. Asta nu e adevărat, tovarăși ! *Noi am propus* și propunem și acum socialiștilor-revoluționari de stînga să împartă puterea cu noi. Nu e vina noastră dacă *ei au refuzat*. Noi am început tratativele și, după încheierea celui de-al doilea Congres al Sovietelor, în cursul acestor tratative am făcut tot felul de concesi, consimțind chiar, în anumite condiții, să acceptăm și reprezentanți ai unei părți a Dumei orășenești din Petrograd — acest cuib de korniloviști care va fi cel dintîi măturat de popor dacă nemernicii korniloviști, dacă iuncherii, odraslele capitaliștilor și ale moșierilor vor încerca încă o dată să se împotrivescă voinței poporului, așa cum au încercat duminica trecută la Petrograd și cum intenționează s-o facă din nou (după cum dovedește descoperirea complotului lui Purișkevici și hîrțiile confiscate la el ieri, 3 noiembrie). Dar domniile care se află în spatele socialiștilor-revoluționari de stînga, acționînd, prin mijlocirea acestora, în interesul burgheziei, au interpretat atitudinea noastră con-

ciliantă drept slăbiciune și au folosit-o pentru a ne prezenta noi ultimatumuri. La Consfătuirea din 3 noiembrie ³⁵ au venit domnii Abramovici și Martov și ne-au prezentat un ultimatum : nici un fel de tratative pînă cînd guvernul nostru nu va înceta cu arestările și cu interzicerea ziarelor burgheze.

Atît partidul nostru, cît și Comitetul Executiv Central al congresului Sovietelor *au refuzat* să se conformeze acestui ultimatum, pornit în mod vădit din partea adepților lui Kaledin, ai burgheziei, ai lui Kerenski și ai lui Kornilov. Complotul lui Purișkevici și venirea la Petrograd, în ziua de 5 noiembrie, a delegației unei părți a Corpului 17 armată, care ne amenința cu o expediție împotriva Petrogradului (amenințare ridicolă, căci detașamentele de avangardă ale acestor korniloviști fuseseră zdrobite și puse pe fugă lîngă Gacina, iar cea mai mare parte au refuzat să meargă împotriva Sovietelor), — toate aceste evenimente au arătat de la cine pornea *de fapt* ultimatumul domnilor Abramovici și Martov, au arătat cui slujeau ei *de fapt*.

Așadar, toți oamenii muncii trebuie să fie calmi și hotărîți ! Partidul nostru nu va ceda niciodată în fața unui ultimatum al minorității din Soviete, al unei minorități care s-a lăsat intimidată de burghezie și care, în realitate, în ciuda „bunelor“ ei „intenții“, nu este de fapt decît o păpușă în mîna korniloviștilor.

Noi susținem cu fermitate principiul Puterii sovietice, adică al puterii *majorității* obținute la ultimul congres al Sovietelor ; noi am fost de acord și *sîntem și acum de acord* să împărțim puterea cu minoritatea din Soviete, cu condiția ca această minoritate să-și ia în mod loial, cinstit obligația de a se supune majorității și de a aplica programul care a fost *aprobat de întreg* Congresul al doilea general al Sovietelor din Rusia și care prevede înaintarea treptată, dar fermă și consecventă spre socialism. Nu ne vom supune însă nici unui ultimatum al grupulețelor de intelectuali, în spatele cărora nu se află masele, în spatele cărora nu se află *de fapt* decît korniloviștii, savinkoviștii, iuncherii etc.

Așadar, toți oamenii muncii trebuie să fie calmi și hotărâți ! Partidul nostru, partidul majorității din Soviete, cu rîndurile strîns unite, veghează asupra intereselor lor, partidul nostru are de partea sa, ca și înainte, milioane de muncitori în orașe, de soldați în tranșee, de țărani la sate, care sînt gata să obțină cu orice preț victoria păcii și victoria socialismului !

Scris la 5—6 (18—19) noiembrie 1917

*Publicat la 20 (7) noiembrie 1917,
în ziarul „Pravda” nr. 182*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

CONVORBIREA GUVERNULUI
CU CARTIERUL GENERAL PRIN FIR DIRECT
9 (22) NOIEMBRIE 1917³⁶

— La aparat e comandantul-șef ?

— Aici Diterihs.

— Fiți bun și chemați pe comandantul-șef ad interim. Dacă generalul Duhonin nu mai deține această funcție, binevoii să chemați persoana care îl înlocuiește în prezent. După câte știm, generalul Duhonin nu și-a dat încă demisia.

Cartierul general răspunde : — Comandantul-șef ad interim, gen. Duhonin, v-a așteptat pînă la ora unu noaptea, acum doarme. Aparatul n-a funcționat, iar apoi a fost ocupat, întrucît s-a transmis o telegramă prin firul cartierului general.

— Dacă puteți, spuneți-mi dv. : ați primit radiotelegrama Consiliului Comisarilor Poporului transmisă la ora 4 și ce s-a făcut în vederea executării recomandărilor Consiliului Comisarilor Poporului ?

Cartierul general răspunde : — S-a primit o telegramă avînd importanță de stat, fără număr și fără dată, și de aceea generalul Duhonin l-a întreat pe generalul Manikovski ce garanții există în privința autenticității telegramei.

— Ce a răspuns la această întrebare Manikovski, la ce oră i-a fost pusă întrebarea și în ce mod : prin radio, prin telefon sau prin telegraf ?

Cartierul general răspunde : — Nu s-a primit încă răspuns, și acum o oră s-a transmis rugămintea de a se grăbi răspunsul.

— Vă rog să ne indicați exact la ce oră și în ce mod anume i-a fost transmisă prima întrebare? Nu s-ar putea mai repede?

Cartierul general răspunde: — Telegrama a fost transmisă generalului Manikovski prin telegraf și prin radio, — voi afla imediat la ce oră.

— Telegrama a fost transmisă la ora 19 și 50 de minute.

— De ce nu mi-a fost transmisă concomitent și mie, în calitate de comisar al poporului pentru treburile militare³⁷, această întrebare, căci comandantul-șef știa dintr-o convorbire personală avută cu mine că generalului Manikovski îi revine numai obligația de a continua munca tehnică în legătură cu aprovizionarea și furniturile, în timp ce conducerea politică a activității Ministerului de război și răspunderea pentru această activitate îmi revin mie.

Cartierul general răspunde: — În această chestiune eu nu pot da nici un răspuns.

— Declarăm categoric că facem întru totul răspunzător pe generalul Duhonin pentru întârziere într-o problemă de stat atât de importantă și cerem în mod necondiționat: în primul rând să se trimită imediat parlamentari, iar în al doilea rând generalul Duhonin să vină personal la aparat mâine la ora 11 dimineața fix. Dacă din pricina întârzierii se va ajunge la foamete, la haos sau la înfrângere, sau la rebeliuni anarhiste, întreaga vină va cădea asupra voastră, lucru pe care îl vom face cunoscut soldaților.

Cartierul general răspunde: — Voi raporta acest lucru generalului Duhonin.

— Când veți raporta? — Acum? — În cazul acesta îl așteptăm pe Duhonin.

Cartierul general răspunde: — Îl vom trezi imediat.

— La aparat comandantul-șef ad interim, generalul Duhonin.

— La aparat comisari ai poporului, așteptăm răspunsul dv.

— După ce, din citirea benzii de telegraf, care mi-a fost predată acum, a convorbirii avute de cartierul general cu dumneavoastră, m-am convins că dumneavoastră mi-ați trimis telegrama, înainte de a lua o hotărâre cu privire la fondul telegramii semnate de comisarii poporului Ulianov-Lenin, Troțki și Krîlenko, am absolută nevoie de următoarele date factice: 1) dacă Consiliul Comisarilor Poporului a primit vreun răspuns la mesajul cu privire la pace pe care l-a adresat statelor beligerante; 2) ce hotărâre s-a luat în privința comportării față de armata română care face parte din frontul nostru; 3) urmează să intrăm în tratative în vederea unui armistițiu separat și cu cine, numai cu germanii sau și cu turcii, sau vom duce tratative în vederea unui armistițiu general?

— Textul telegramii pe care v-am trimis-o este cât se poate de precis și de limpede; în el se vorbește despre începerea imediată a unor tratative de armistițiu cu toate statele beligerante, și noi, respingînd cu hotărâre dreptul de a tergiversa prin întrebări preliminare, oricare ar fi ele, această chestiune care are o importanță de stat, insistăm să se trimită imediat parlamentari și să fim în-cunoștințați ceas de ceas despre mersul tratativelor.

Cartierul general răspunde: — Problemele ridicate de mine au un caracter pur tehnic, și fără rezolvarea lor nu se pot duce tratative.

— Nu se poate ca dv. să nu înțelegeți că în cursul tratativelor se ivesc multe probleme de ordin tehnic — mai exact, de amănunt —, la care noi vă vom răspunde pe măsură ce aceste probleme se vor ivi sau vor fi ridicate de inamic; de aceea vă cerem încă o dată și în mod ultimativ să începeți neapărat și imediat tratative oficiale de armistițiu cu toate țările beligerante, atît cu cele aliate cît și cu cele cu care ne aflăm în stare de război. Binevoii să dați un răspuns precis.

— Pot să înțeleg numai că pentru dumneavoastră tratativele directe cu statele nu sînt posibile. Cu atît mai pușin sînt ele posibile pentru mine în numele dumneavoastră. Numai un guvern central, care să se bucure de sprijinul armatei și al țării, poate prezenta suficientă greutate și importanță în fața dușmanilor pentru a imprima

acestor tratative autoritatea necesară ca să se obțină rezultate. Consider de asemenea că este în interesul Rusiei să se încheie cât mai curînd o pace generală.

— Refuzați categoric să ne dați un răspuns precis și să executați ordinul pe care vi l-am dat ?

— Am dat un răspuns precis cu privire la cauzele care mă pun în imposibilitate de a aduce la îndeplinire telegrama dumneavoastră și repet din nou că numai un guvern central poate da pacea de care Rusia are nevoie. *Duhonin*.

— În numele guvernului Republicii ruse și din însărcinarea Consiliului Comisarilor Poporului, pentru neexecutarea ordinelor guvernului și pentru comportarea dv., care aduce calamități nemaipomenite maselor muncitoare din toate țările și în special armatelor, vă destituim din postul pe care-l dețineți. Vă ordonăm, sub sancțiunea prevederilor legilor din timp de război, să continuați a conduce treburile pînă cînd va sosi la cartierul general noul comandant-șef sau persoana împuternicită de acesta să preia treburile de la dv. Comandant-șef este numit praporgicul * Krîlenko.

Lenin, Stalin, Krîlenko

„*Rabocii i Soldat*” nr. 20
din 9 (22) noiembrie 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

* Praporgic — cel mai mic grad ofițeresc în fosta armată țaristă. — *Notă red.*

PRIN RADIO CĂTRE TOȚI

CĂTRE TOATE COMITETELE DE REGIMENT,
DIVIZIE, CORP, ARMATĂ ȘI ALTE COMITETE,
CĂTRE TOȚI SOLDAȚII ARMATEI REVOLUȚIONARE
ȘI MARINARII FLOTEI REVOLUȚIONARE "

În noaptea spre 7 noiembrie, Consiliul Comisarilor Poporului i-a trimis comandantului-șef Duhonin o radiotelegramă, în care-i dădea dispoziții să propună imediat și în mod oficial un armistițiu tuturor țărilor beligerante, atât celor aliate, cât și celor cu care ne aflăm în stare de război.

Această radiotelegramă a fost primită de cartierul general la 8 noiembrie, ora 5 și 5 minute dimineața. I s-a ordonat lui Duhonin să țină în permanență la curent Consiliul Comisarilor Poporului cu mersul tratativelor și să semneze actul de armistițiu numai după ce acesta va fi fost confirmat de Consiliul Comisarilor Poporului. Totodată, propunerea de a se încheia armistițiu a fost transmisă în mod oficial tuturor reprezentanților diplomați ai țărilor aliate aflați la Petrograd.

Întrucât pînă în seara zilei de 8 noiembrie nu a primit nici un răspuns de la Duhonin, Consiliul Comisarilor Poporului i-a împuternicit pe Lenin, Stalin și Krîlenko să-l întrebe prin fir direct pe Duhonin care sînt cauzele acestei întîrzieri.

Tratatивele au fost duse în noaptea spre 9 noiembrie, între orele 2 și 4 și jumătate dimineața. Duhonin a făcut numeroase încercări de a ocoli explicațiile în legătură cu comportarea sa, precum și răspunsul precis la dispozițiile primite din partea guvernului. Iar cînd i s-a dat ordinul categoric de a începe imediat tratative oficiale în vederea armistițiului, Duhonin a refuzat să se supună. Atunci, în numele guvernului Republicii ruse și din însărcinarea

Consiliului Comisarilor Poporului, i s-a comunicat lui Duhonin că este destituit din funcția sa pentru refuzul de a executa ordinele guvernului și pentru o comportare care aduce calamități nemaipomenite maselor muncitoare din toate țările și în special armatelor. Totodată i s-a ordonat lui Duhonin să-și continue activitatea pînă la sosirea noului comandant-șef sau a persoanei împuternicite de acesta să preia conducerea de la Duhonin. În funcția de comandant-șef a fost numit praporgicul Krîlenko.

Soldați! Cauza păcii este în mîna voastră. Nu îngăduiți generalilor contrarevoluționari să submineze mărrea cauză a păcii, țineți-i sub pază pentru a-i împiedica pe soldați să se răfuiască din proprie inițiativă cu ei, lucru nedemn de o armată revoluționară, și pentru a-i împiedica pe acești generali să se sustragă de la judecata care-i așteaptă. Păstrați cea mai riguroasă ordine revoluționară și militară.

Regimentele care se află pe poziții să aleagă fără întârziere împuterniciți pentru a începe în mod oficial tratative de armistițiu cu inamicul.

Consiliul Comisarilor Poporului vă dă dreptul să faceți acest lucru.

Țineți-ne la curent prin orice mijloace cu fiecare pas al tratativelor. Numai Consiliul Comisarilor Poporului are dreptul să semneze tratatul definitiv de armistițiu.

Soldați! Cauza păcii este în mîna voastră! Vigilență, stăpînire de sine, energie, și cauza păcii va învinge!

În numele guvernului Republicii ruse

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Comisar al poporului pentru treburile militare
și comandant-șef, N. Krîlenko

Scris la 9 (22) noiembrie 1917

Publicat la 9 (22) noiembrie 1917
în ziarul „Rabocii i Soldat” nr. 20

Se tipărește după textul
apărut în ziar

PREFAȚĂ LA BROȘURA :
 „CUM AU ÎNȘELAT POPORUL
 SOCIALIȘTII-REVOLUȚIONARI
 ȘI CE A DAT POPORULUI
 NOUL GUVERN BOLȘEVIC“

Țărănimea din Rusia trebuie să ia acum destinele țării în mîna sa.

Victoria revoluției muncitorești în ambele capitale și în imensa majoritate a localităților din Rusia a asigurat țăranilor *posibilitatea* de a lua în mîna lor stabilirea rînduielilor agrare. Încă nu toți țărăanii au înțeles, dar vor înțelege în curînd, că tocmai *Sovietele lor* de deputați ai țăranilor reprezintă adevărata, autentică, suprema putere *de stat*.

Atunci cînd țărăanii vor înțelege acest lucru, alianța lor cu muncitorii, alianța majorității țăranilor, a țăranilor muncitori, a țăranilor săraci, se va întări. Atît în *Soviete* cît și în Adunarea constituantă *această* alianță, și nu alianța țăranilor cu capitaliștii, este singura în stare să asigure cu adevărat interesele oamenilor muncii.

Nu încapă îndoială că țărăanii vor înțelege foarte curînd că, pentru a scăpa de ororile războiului și de jugul moșierilor și al capitaliștilor, este nevoie de o alianță a țăranilor cu oamenii muncii de la orașe și în primul rînd cu muncitorii din fabrici și uzine, și *nu* cu bogătașii.

Pentru ca țărăanii să înțeleagă mai repede acest lucru, este necesar, între altele, ca țărăanii să pună față în față, să confrunte, să compare cu mai multă precizie, mai documentat promisiunile și proiectele de lege ale eserilor („socialiștii-revoluționari“) cu legea asupra pămîntului emisă de noul guvern, guvernul muncitoresc și țărănesc.

Unei astfel de comparații îi este consacrată broșura de față. În această broșură, cititorii vor găsi *documentele* care sînt în primul rînd necesare oricui dorește să aibă o atitudine conștientă față de această problemă. Principalul document referitor la socialiștii-revoluționari este proiectul de lege cu privire la pămînt al ministrului socialist-revoluționar Maslov. Acest proiect de lege îl reproduc în întregime după „Delo Naroda” (ziarul lui Cernov). De asemenea, reproduc și articolul meu din „Rabocii Puti”³⁹ în legătură cu această chestiune*.

Este reprodusă în întregime și legea cu privire la pămînt a guvernului muncitoresc și țărănesc**.

Tovarăși țărani! Căutați adevărul cu privire la diferitele partide și îl veți găsi. Luați voi singuri proiectele de lege cu privire la pămînt ale diferitelor partide și comparați-le.

Citiți cu atenție proiectul de lege cu privire la pămînt al ministrului socialist-revoluționar și legea cu privire la pămînt emisă de guvernul actual, guvernul bolșevic, care a fost împuternicit de cel de-al doilea Congres general al Sovietelor din Rusia. Nu ne îndoim nici o clipă care va fi hotărîrea definitivă a țăranilor.

N. Lenin

Petrograd,
9 noiembrie 1917.

Publicat în 1917 în broșura editată la Petrograd de către tipografia „Selskii Vestnik”

Se tipărește după textul broșurii

* Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 34, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 448—454. — *Nota red.*

** Vezi volumul de față, p. 24—27. — *Nota red.*

ȘEDINȚA C.E.C. DIN RUSIA
DIN 10 (23) NOIEMBRIE 1917

1

RAPORT CU PRIVIRE LA TRATATIVELE
DUSE CU DUHONIN

Textul tratativelor noastre cu Duhonin a fost tipărit în întregime, așa că mă pot limita la niște scurte declarații. Pentru noi a fost clar că avem de-a face cu un om care se împotrivesc voinței poporului, cu un dușman al revoluției. Duhonin a recurs la tot felul de tertipurii și subterfugii pentru a tergiversa lucrurile. S-au exprimat îndoieli în privința autenticității telegramii noastre, și confirmarea autenticității ei au cerut-o nu lui Krîlenko, ci generalului Manikovski. În felul acesta, generalii ne-au răpit cel puțin 24 de ore într-o problemă atât de importantă și de arzătoare cum este problema păcii. Numai atunci când am declarat că ne vom adresa soldaților, la aparat s-a prezentat generalul Duhonin. I-am declarat lui Duhonin că-i cerem să înceapă imediat tratative de armistițiu, atât și nimic mai mult. Noi nu i-am dat lui Duhonin dreptul de a încheia armistițiul. Nu numai că încheierea armistițiului nu intră în competența lui Duhonin, dar fiecare pas făcut de el în desfășurarea tratativelor de armistițiu urma să se afle sub controlul comisarilor poporului. Presa burgheză ne impută că noi am propune un armistițiu separat, că n-am ține seama de interesele armatei române. Aceasta este o minciună sfruntată. Noi propunem să se înceapă imediat tratative de pace și să se încheie armistițiu cu toate țările fără excepție. Avem informații că radiotelegramele noastre parvin în Europa. Astfel, radiotelegrama noastră cu pri-

vire la victoria repurtată asupra lui Kerenski * a fost interceptată și transmisă de radiotelegraful austriac. Germanii însă au emis unde de acoperire pentru a împiedica recepționarea ei. Avem posibilitatea de a ne pune în legătură prin radiotelegraf cu Parisul, și, când tratatul de pace va fi întocmit, vom avea posibilitatea de a face cunoscut poporului francez că tratatul poate fi semnat și că depinde de poporul francez ca armistițiul să fie încheiat în două ore. Să vedem ce va spune atunci Clemenceau. Partidul nostru n-a declarat niciodată că poate da o pace imediată. El a spus că va propune imediat pacea și va publica tratatele secrete. Și acest lucru a fost făcut — lupta pentru pace începe. Va fi o luptă grea și înverșunată. Imperialismul internațional își va mobiliza toate forțele împotriva noastră, dar, oricât de mari ar fi forțele imperialismului internațional, noi avem foarte multe șanse; în această luptă revoluționară pentru pace vom îmbina lupta pentru pace cu fraternizarea revoluționară. Burghezia ar vrea ca guvernele imperialiste să încheie o înțelegere împotriva noastră.

* Vezi volumul de față, p. 42. — *Nota red.*

2

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE

Tov. Ciudnovski a spus aici că „și-a permis“ să supună unei critici aspre acțiunile comisarilor. Aici nu poate fi vorba dacă poți sau nu să-ți permiți o critică aspră, această critică constituie o datorie pentru un revoluționar, și comisarii poporului nu se consideră infailibili.

Tov. Ciudnovski a spus că o pace rușinoasă este inacceptabilă pentru noi, dar el n-a putut spune nici un singur cuvânt, n-a putut invoca nici un singur fapt care să poată fi interpretat în sensul că această pace este inacceptabilă. Noi am spus: tratatul de pace poate fi semnat numai de Consiliul Comisarilor Poporului. Când am început tratativele cu Duhonin, știam că pornim la tratative cu un dușman, dar când ai de-a face cu un dușman nu trebuie să-ți tergiversezi acțiunile. Nu știam ce rezultate vor avea tratativele. Dar eram hotărâți. Trebuia să luăm o hotărâre pe loc, chiar în fața aparatului. Trebuia să luăm imediat măsuri împotriva generalului care refuza să se supună. Noi nu puteam chema C.E.C. prin fir direct; aici nu e vorba de nici o încălcare a prerogativelor C.E.C. În război nu stai să aștepti deznodământul, iar acesta era un război împotriva generalilor contrarevoluționari, și împotriva lor noi am făcut pe dată apel la soldați *. L-am destituit pe Duhonin, dar noi nu sîntem formalisti și birocrați și știm că nu ajunge numai să-l destituim. El merge împotriva noastră, iar noi facem apel împotriva lui la masa soldaților. Îi dăm dreptul să în-

* Vezi volumul de față, p. 85—86. — *Nota red.*

ceapă tratativele de armistițiu. Dar nu încheiem armistițiul. Soldaților li s-a pus în vedere: generalii contrarevoluționari să fie ținuți sub pază. Socot că orice regiment este îndeajuns de organizat pentru a menține ordinea revoluționară necesară. Dacă momentul în care soldații vor începe tratativele de armistițiu va fi folosit pentru o trădare, dacă în timpul fraternizării se va produce un atac, soldații sînt datori să-i împuște pe trădători pe loc, fără nici o formalitate.

A spune că am slăbit acum frontul, în eventualitatea că germanii ar trece la ofensivă, este o absurditate. Atîta timp cît Duhonin nu a fost demascat și destituit, armata nu avea certitudinea că ea promovează o politică internațională de pace. Acum există această certitudine, împotriva lui Duhonin nu se poate lupta decît făcînd apel la spiritul de organizare și de inițiativă al masei soldaților. Pacea nu poate fi încheiată numai de sus. Pacea trebuie dobîndită de jos. Noi nu avem nici pic de încredere în generalii germani, dar avem încredere în poporul german. O pace încheiată de comandanții-șefi, fără participarea activă a soldaților, nu ar fi o pace trainică. Sînt împotriva propunerii lui Kamenev nu pentru că în principiu aș fi împotriva lui, ci pentru că ceea ce propune Kamenev nu este suficient, este prea puțin⁴⁰. Eu nu am nimic împotriva creării unei comisii, dar propun să nu se stabilească dinainte funcțiile ei; sînt împotriva măsurilor slabe și propun să nu ne legăm mîinile în această privință.

„Pravda” nr. 188
din 26 (13) noiembrie 1917

Se tipărește după textul cărții: „Procese-verbale ale ședințelor C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților, țărănilor și cazacilor din Rusia, legislatura a II-a”, ed. de C.E.C. din Rusia, 1918

CONSILIUL COMISARILOR POPORULUI CĂTRE COMITETUL MILITAR-REVOLUȚIONAR

Totala dezorganizare din domeniul aprovizionării, provocată de război, de proasta gospodărire, este agravată în cel mai înalt grad de speculanți, jefuitori și complicii lor de la căile ferate, de la serviciul de navigație, birourile de transport etc.

În condițiile în care poporul îndură cele mai mari suferințe, acești jefuitori criminali, pentru a se îmbogăți, se joacă cu sănătatea și viața a milioane de soldați și muncitori.

Această situație nu mai poate fi îngăduită nici o zi.

Consiliul Comisarilor Poporului propune Comitetului militar-revoluționar să ia măsurile cele mai hotărâte pentru a stârpi din rădăcina specula și sabotajul, tăinuirea rezervelor, întârzierea cu rea-voință a transporturilor de mărfuri etc.

În baza unor decizii speciale ale Comitetului militar-revoluționar, toate persoanele care se fac vinovate de asemenea acțiuni trebuie să fie imediat arestate și deținute în închisorile din Kronstadt până la judecarea lor de către tribunalul militar-revoluționar.

Toate organizațiile populare trebuie să fie antrenate în lupta împotriva bandiților care dezorganizează aprovizionarea.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (Lenin)

Scris în noiembrie,
nu mai târziu de 10 (23), 1917

Publicat la 12 noiembrie 1917
în ziarul „Izvestiia C.E.C.” nr. 223

Se tipărește după textul
apărut în ziar

SCRISOARE CĂTRE TOVARĂȘII FINLANDEZI

Manner, Sirola, Kuusinen, Walpas, Wiik

Stimați tovarăși! Cu mare bucurie am aflat de la prietenii mei finlandezi că dumneavoastră vă situați în fruntea aripii revoluționare a Partidului muncitoresc social-democrat din Finlanda și că luptați pentru cauza proletariatului și a revoluției socialiste. Pot afirma cu certitudine, în numele proletariatului revoluționar din Rusia, că marele talent organizatoric al muncitorilor finlandezi, înalta lor dezvoltare și îndelungata școală politică în cadrul instituțiilor democratice le vor ajuta să înfăptuiască cu succes reorganizarea socialistă a Finlandei. Noi contăm pe ajutorul frățesc al social-democrației revoluționare din Finlanda.

Trăiască revoluția socialistă internațională!

Cu salutări cordiale,

N. Lenin

11/XI. 1917.

*Publicat pentru prima oară
la 21 ianuarie 1931,
în ziarul „Pravda” nr. 21*

*Se tipărește după manuscris
Tradus din limba germană*

CONGRESUL GENERAL EXTRAORDINAR AL SOVIETELOR DE DEPUTAȚI AI ȚĂRANILOR DIN RUSIA⁴¹

10—25 NOIEMBRIE (23 NOIEMBRIE—8 DECEMBRIE) 1917

Publicat : cuvîntarea în legătură cu problema agrară și proiectul de rezoluție — la 28 (15) noiembrie 1917 în ziarul „Pravda” nr. 190 și „Izvestiia C.E.C.” nr. 226 ; cuvîntarea în legătură cu declarația reprezentantului Vikjelului — la 19 noiembrie 1917 în ziarul „Izvestiia C.E.C.” nr. 230 ; cuvîntul de încheiere în problema agrară — la 19 noiembrie 1917 în ziarul „Izvestiia C.E.C.” nr. 230 din 4 decembrie (21 noiembrie) 1917 și în ziarul „Pravda” nr. 195

Se tipărește : cuvîntare în legătură cu problema agrară și cuvîntul de încheiere în problema agrară după textul apărut în ziarul „Pravda” ; proiectul de rezoluție și cuvîntarea în legătură cu declarația reprezentantului Vikjelului după textul apărut în ziarul „Izvestiia C.E.C.”

Declarația adresată fracțiunii bolșevice a fost publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin” vol. XXI

Se tipărește după manuscris

1

DECLARAȚIE ADRESATĂ FRAȚIUNII BOLȘEVICE
DIN CONGRESUL GENERAL EXTRAORDINAR
AL SOVIETELOR DE DEPUTAȚI
AI ȚĂRANILOR DIN RUSIA ⁴²

Cerem în mod categoric ca bolșevicii să prezinte cererea ultimativă ca invitarea *imediată* a reprezentanților guvernului să fie supusă unui vot deschis.

Dacă se respinge *citirea* acestei propuneri și punerea ei la vot în ședință plenară, întreaga fracțiune a bolșevicilor, în semn de protest, trebuie să părăsească ședința.

Lenin

Scris la 12 (25) noiembrie 1917

2

CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ
CU PROBLEMA AGRARĂ 14 (27) NOIEMBRIE

RELATARE APĂRUTA ÎN PRESĂ

Din însărcinarea fracțiunii bolșevice, tov. Lenin expune punctul de vedere al partidului bolșevic în problema agrară.

Partidul socialiștilor-revoluționari a suferit un eșec în problema agrară, întrucât în vorbă propovăduia confiscarea pământurilor moșierești, iar în fapt refuza s-o îndeplinească.

Proprietatea funciară moșierească constituie baza asupririi iobăgiste, și confiscarea pământurilor moșierești este primul pas făcut de revoluție în Rusia. Dar problema agrară nu poate fi rezolvată independent de celelalte sarcini ale revoluției. Pentru a pune în mod just aceste sarcini este nevoie de o analiză a etapelor parcurse de revoluție. Primul pas l-a constituit răsturnarea absolutismului și instaurarea puterii burgheziei și a moșierilor. Interesele moșierilor se împleteau strâns cu interesele burgheziei, ale băncilor. A doua etapă o constituie consolidarea Sovietelor și politica de conciliere cu burghezia. Greșeala socialiștilor-revoluționari de stînga constă în faptul că în acea perioadă ei nu s-au ridicat împotriva politicii de conciliere, invocînd pretextul că masele nu sînt îndeajuns de dezvoltate. Partidul este avangarda clasei, și sarcina lui nu este nicidecum de a reflecta starea de spirit medie a masei, ci de a antrena după sine masele. Dar, pentru a-i antrena pe șovăielnici, e necesar ca tovarășii socialiști-revoluționari de stînga să înceteze ei înșiși de a șovăi.

Tovarăși socialiști-revoluționari de stînga, perioada în care masele populare au pășit la o ruptură cu politica de conciliere a început în iulie, dar socialiștii-revoluționari de stînga pînă în ziua de azi continuă să dea toată mîna Avksentievilor, în timp ce muncitorilor le întind doar degetul cel mic. Dacă conciliatorismul va continua, revoluția va fi pierdută. Numai dacă țărănimea îi va sprijini pe muncitori, numai în acest caz sarcinile revoluției vor putea fi rezolvate. Conciliatorismul este încercarea maselor de muncitori, țărani și soldați de a obține satisfacerea nevoilor lor pe calea reformelor, pe calea unor concesiuni din partea capitalului, fără revoluție socialistă. Dar pacea, pămîntul nu pot fi date poporului fără răsturnarea burgheziei, fără socialism. Sarcina revoluției constă în a rupe cu conciliatorismul, iar a rupe cu conciliatorismul înseamnă a păși pe calea revoluției socialiste.

În continuare, tov. Lenin susține instrucțiunile date comitetelor de plasă⁴³ și vorbește despre necesitatea de a rupe cu astfel de verigi superioare cum sînt comitetele de armată, Comitetul executiv al deputaților țăranilor etc. De la țărani am luat legea emisă de noi cu privire la comitetele de plasă. Țăranii vor pămînt, interzicerea muncii salariate, inventar agricol. Dar acestea nu pot fi dobîndite fără a răsturna capitalul. Noi le spuneam: voi vreți pămînt, dar pămînturile sînt ipotecate și aparțin capitalului rus și celui internațional. Voi aruncați o sfidare capitalului, urmînd în această privință altă cale decît a noastră, dar ceea ce ne unește este faptul că și noi și voi mergem și trebuie să mergem spre revoluția socială. Cît despre Adunarea constituantă, raportorul a spus: activitatea Adunării constituante va depinde de starea de spirit care va domni în țară, iar eu spun: pune-ți nădejdea în starea de spirit, dar nu uita să te îngrijești de arme.

Tov. Lenin se oprește apoi asupra problemei războiului. Cînd oratorul vorbește despre destituirea lui Duhonin și despre numirea lui Krîlenko în calitate de comandant-șef, se aud rîsete. — Vouă vă vine să rîdeți, dar soldații vă vor osîndi pentru aceste rîsete. Dacă se găsesc aici oameni

căroră le vine să rîdă cînd aud că am destituit un general contrarevoluționar și l-am numit pe Krîlenko, care, în pofida generalului, a și plecat să ducă tratative⁴⁴, cu asemenea oameni n-avem ce vorbi. Cu cei care nu admit lupta împotriva generalilor contrarevoluționari noi nu avem nimic comun și vom prefera să plecăm de la putere, să intrăm, poate, în ilegalitate, dar nu vom avea nimic comun cu asemenea oameni.

3

PROIECT DE REZOLUȚIE

Congresul țăranilor sprijină în întregime și prin toate mijloacele legea (decretul) asupra pământului din 26 octombrie 1917, confirmată de cel de-al doilea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia și emisă de Consiliul Comisarilor Poporului, ca guvern provizoriu muncitoresc și țărănesc al Republicii ruse. Congresul țăranilor își exprimă hotărârea fermă și neștăruțată de a lupta cu toată energia pentru aplicarea acestei legi și cheamă pe toți țărani să o sprijine în unanimitate și ei înșiși să o traducă fără întârziere în fapt în satele lor; de asemenea, cheamă pe țărani să aleagă pentru toate posturile și funcțiile de răspundere de orice fel numai oameni care au dovedit nu prin vorbe, ci prin fapte că sînt devotați cu trup și suflet intereselor țăranilor muncitori și exploatați, că sînt hotărâți și în stare să apere aceste interese în pofida oricărei împotriviri a moșierilor, capitaliștilor și a partizanilor sau a acoliților lor.

Congresul țăranilor își exprimă, totodată, convingerea că îndeplinirea deplină a tuturor măsurilor prevăzute în legea cu privire la pământ este posibilă numai cu condiția succesului revoluției socialiste muncitorești care a început la 25 octombrie, deoarece numai revoluția socialistă poate să asigure și trecerea fără despăgubire a pământurilor în mâinile țăranimii muncitoare, și confiscarea inventarului moșieresc, și ocrotirea deplină a intereselor muncitorilor salariați din agricultură — paralel cu începerea imediată a desființării absolute a întregului sistem al robiei salariate

capitaliste —, și repartitia justă și planificată între regiunile și între locuitorii statului a produselor agriculturii și a produselor industriei, și stăpînirea asupra băncilor (fără de care nu este posibilă stăpînirea pămîntului de către popor nici chiar în condițiile desființării proprietății private asupra pămîntului), și ajutorarea multilaterală de către stat tocmai a celor ce muncesc și sînt exploatați etc.

De aceea, congresul țaranilor, sprijinind întru totul revoluția din 25 octombrie, și sprijinind-o tocmai ca revoluție socialistă, își exprimă hotărîrea nestrămutată ca în mod treptat, în ritmul cuvenit, dar fără nici un fel de șovăieli, să aducă la îndeplinire măsurile de transformare socialistă a Republicii ruse.

O condiție necesară pentru victoria revoluției socialiste, singura care poate să asigure succesul trainic și aplicarea întru totul a legii asupra pămîntului, este alianța deplină între țărănimea muncitoare — țaranii muncitori și exploatați — și clasa muncitoare — proletariatul — în toate țările înaintate. De azi înainte, în Republica rusă întreaga organizare și conducere a statului, de sus pînă jos, trebuie să fie construită pe această alianță. Această alianță, zădărnîcind orice fel de încercări, directe și indirecte, fățișe și ascunse de revenire la conciliatorism — pe care viața l-a condamnat — față de burghezie și de promotorii politicii burgheze, este singura care va asigura victoria socialismului în lumea întreagă.

Scris la 14 (27) noiembrie 1917

4

CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ
CU DECLARAȚIA REPREZENTANTULUI
VIKJELULUI
18 NOIEMBRIE (1 DECEMBRIE)

RELATARE APARUTA IN PRESA

Tovarăși !

Declarația Vikjelului nu este, fără îndoială, decît rezultatul unei pure neînțelegeri. Puteți oare admite, măcar un singur moment, că este posibil ca niște trupe care sînt conștiente de datoria lor revoluționară, care luptă pentru interesele poporului, ajungînd la Cartierul general să fi început să distrugă tot ce le ieșea în cale, fără a prezenta anumite revendicări, fără a explica, cel puțin soldaților care înconjurau Cartierul general, motivul pentru care au venit ? Vă dați seama, tovarăși, că un asemenea lucru este cu neputință. Armata revoluționară, conștientă de ceea ce face, vrea ca cei cărora li se adresează să știe ce li se cere. Cînd au fost prezentate revendicările s-a făcut mai mult, s-a arătat, s-a explicat că împotrivirea înseamnă împotrivire față de voința poporului, o crimă gravă, nu numai o crimă de rînd, ci și o crimă morală împotriva libertății, intereselor și celor mai înalte aspirații ale poporului. Armata revoluționară nu trage niciodată ea cea dintîi, ci ripostează cu mînie numai împotriva cotropitorilor și asupritorilor poporului. Dacă n-ar fi așa, cuvîntul revoluție și-ar pierde sensul. Nu pot să nu relev că Vikjelul, aducînd învinuiri neverificate, se declară totodată „neutru“. Vikjelul nu are nici cel mai mic drept de a face acest lucru. Într-o perioadă de luptă revoluționară, oînd fiecare clipă este prețioasă, cînd, dacă nu te declari de acord, dacă te declari neutru, dai dușmanului posibilitatea de a-și spune cuvîntul, și cînd cuvîntul lui se va face totuși ascultat,

cînd nu te grăbești să sari în ajutorul poporului în lupta pentru drepturile sale sfinte, — o astfel de poziție eu nu pot cu nici un chip s-o numesc neutralitate, aceasta nu este neutralitate, revoluționarul va numi aceasta instigare. (Aplauze.) Printr-o astfel de poziție voi instigați pe generali să treacă la acțiune; prin faptul că nu ne sprijiniți, voi sînteți împotriva poporului.

Altceva nici nu-i trebuie generalului Duhonin pentru a întîrzia armistițiul. Dîndu-i apă la moară, voi zădărniciți armistițiul. Gîndiți-vă ce răspundere grea apasă asupra voastră și ce va spune poporul despre voi.

În continuare, tov. Lenin spune că în unele locuri este sabotat telegraful. Guvernul rămîne fără știri, iar taberele ostile răspîndesc zvonuri absurde. Un exemplu este știrea despre batalioanele poloneze care s-ar fi ridicat împotriva guvernului. Or, polonezii au declarat în repetate rînduri că ei nu se amestecă și nici de acum înainte nu se vor amesteca în treburile rușilor, și s-a primit din partea lor declarația că sînt pentru armistițiu.

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE ÎN PROBLEMA AGRARĂ
18 NOIEMBRIE (1 DECEMBRIE)

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Tov. Lenin a arătat mai întâi că acuzația de anarhism pe care socialiștii-revoluționari de stînga o aduc bolșevicilor este neîntemeiată.

Prin ce se deosebesc socialiștii de anarhiști? Prin aceea că anarhiștii nu recunosc necesitatea unor organe ale puterii, în timp ce socialiștii, inclusiv bolșevicii, sînt pentru existența unor organe ale puterii în perioada de trecere dintre situația în care ne aflăm și socialism, spre care ne îndreptăm.

Noi, bolșevicii, sîntem pentru o putere fermă, dar pentru o putere care să fie puterea muncitorilor și țăranilor.

Orice putere de stat înseamnă constrîngere, dar pînă acum această putere a fost puterea unei minorități, puterea moșierului și capitalistului, împotriva muncitorului și țăranului.

Noi însă sîntem pentru o putere care să fie o putere fermă a majorității, a muncitorilor și țăranilor, împotriva capitaliștilor și moșierilor.

Arătînd mai departe că în rezoluția socialiștilor-revoluționari de stînga cu privire la pămînt noul guvern este denumit guvern socialist popular, tov. Lenin a vorbit pe larg despre ceea ce poate uni printr-o strînsă legătură pe bolșevicii și pe socialiștii-revoluționari de stînga.

Alianța între țărani și muncitori constituie baza înțelegerii între socialiștii-revoluționari de stînga și bolșevici.

Aceasta este o coaliție cinstită, o alianță cinstită, dar această alianță va fi o coaliție cinstită și în verigile superioare ale socialiștilor-revoluționari de stînga și ale bolșevicilor dacă socialiștii-revoluționari de stînga își vor

exprima mai precis convingerea că revoluția prin care trecem este o revoluție socialistă. Această revoluție este o revoluție socialistă. Desființarea proprietății private asupra pământului, introducerea controlului muncitoresc, naționalizarea băncilor — toate acestea sînt măsuri care duc spre socialism. Ele nu sînt încă socialism, dar sînt măsuri care duc cu pași uriași spre socialism. Noi nu promitem de la început țăranilor și muncitorilor rîuri de lapte și munți de pilaf, dar le spunem : alianța strînsă între muncitori și țăranii exploatați, lupta fermă și hotărîtă pentru puterea Sovietelor ne duc spre socialism, și orice partid care doarește într-adevăr să fie un partid popular trebuie să spună în mod limpede și hotărît că revoluția noastră este o revoluție socialistă.

Și numai în cazul cînd socialiștii-revoluționari de stînga vor afirma limpede și fără echivoc acest lucru, alianța noastră cu ei se va întări și se va dezvolta.

Ni se spune că sîntem împotriva socializării pământului și că, de aceea, nu vom reuși să ajungem la o înțelegere cu socialiștii-revoluționari de stînga.

La aceasta noi răspundem : da, sîntem împotriva socializării pământului așa cum a fost preconizată de socialiștii-revoluționari, dar acest lucru nu ne împiedică să fim într-o alianță cinstită cu socialiștii-revoluționari de stînga.

Azi-mîine, socialiștii-revoluționari de stînga vor desemna din rîndurile lor pe ministrul agriculturii și, dacă acesta va veni cu legea socializării, noi nu vom vota contra. Ne vom abține.

Incheindu-și cuvîntarea, tov. Lenin a subliniat că numai prin alianța între muncitori și țărani se poate obține pămînt și pace.

Tov. Lenin i s-a pus, printre altele, întrebarea : cum vor proceda bolșevicii în Adunarea constituantă dacă socialiștii-revoluționari de stînga vor fi în minoritate și vor propune legea socializării pământului. În acest caz, bolșevicii se vor abține ? Desigur că nu. Bolșevicii vor vota pentru această lege, făcînd rezerva că votăm pentru această lege pentru a-i sprijini pe țărani împotriva dușmanilor lor.

ALIANȚA DINTRE MUNCITORI ȘI ȚĂRANII MUNCITORI ȘI EXPLOATAȚI

SCRISOARE CATRE REDACȚIA „PRAVDEI“

Astazi, sîmbătă 18 noiembrie, luînd cuvîntul la congresul țăranilor, mi s-a pus în mod public o întrebare la care am răspuns pe dată. Întrebarea pusă și răspunsul meu trebuie să fie imediat aduse la cunoștința întregului public cititor, căci, deși formal am vorbit numai în numele meu, de fapt am vorbit în numele întregului partid bolșevic.

Lucrurile s-au petrecut astfel :

Vorbind despre problema alianței muncitorilor bolșevici cu socialiștii-revoluționari de stînga, partid care în prezent se bucură de încrederea multor țărani, am demonstrat în cuvîntarea mea că această alianță *poate* fi o „coaliție cinstită“, o alianță cinstită, deoarece *nu există* o divergență fundamentală între interesele muncitorilor salariați și interesele țăranilor muncitori și exploatați. Socialismul poate satisface *pe deplin* și interesele unora și ale celorlalți. *Nu mai* socialismul poate satisface interesele lor. De aici rezultă posibilitatea și necesitatea unei „coaliții cinstite“ între proletari și țărani muncitori și exploatați. Dimpotrivă, „coaliția“ (alianța) dintre clasele muncitoare și exploatare, pe de o parte, și burghezie, pe de altă parte, *nu* poate fi o „coaliție cinstită“ din cauza divergențelor fundamentale care există între interesele acestor clase.

Închipuiți-vă — am spus eu — că în guvern ar fi majoritatea bolșevici și o minoritate formată din socialiști-revoluționari de stînga, să presupunem chiar că nu va fi decît un singur socialist-revoluționar de stînga, comisarul pentru agricultură. Pot realiza bolșevicii, în acest caz, o coaliție cinstită ?

Pot, căci, rămânând intransigenți în lupta împotriva elementelor contrarevoluționare (inclusiv socialiștii-revoluționari de dreapta și defensiștii), bolșevicii ar fi datori să se abțină de la vot în chestiunile privitoare la punctele pur eseriste ale programului agrar aprobat de Congresul al doilea al Sovietelor din Rusia. De pildă, punctul privitor la folosința egalitară a pământului și la reîmpărțirea pământului între micii proprietari.

Prin faptul că se abțin de la votarea unui asemenea punct, bolșevicii nu-și trădează nicidecum programul. Căci, în condițiile victoriei socialismului (controlul muncitoresc asupra fabricilor și, apoi, exproprierea lor, naționalizarea băncilor, crearea unui consiliu economic superior, care să reglementeze întreaga economie națională a țării), în aceste condiții muncitorii sînt datori să fie de acord cu măsurile de trecere pe care le propun micii țărani muncitori și exploatați dacă aceste măsuri nu aduc prejudicii cauzei socialismului. Și Kautsky — am spus eu —, pe vremea cînd era încă marxist (în anii 1899—1909), a recunoscut în repetate rînduri că măsurile de trecere spre socialism nu pot fi aceleași în țările cu mare agricultură și în țările cu mică agricultură.

În Consiliul Comisarilor Poporului sau în Comitetul Executiv Central, noi, bolșevicii, am fi datori să ne abținem de la votarea unui astfel de punct, căci, dacă socialiștii-revoluționari de stînga (precum și țăranii care sînt de partea lor) consimt la controlul muncitoresc, la naționalizarea băncilor etc., folosința egalitară a pământului n-ar fi decît una din măsurile de trecere spre socialismul deplin. Ar fi absurd ca proletariatul să impună asemenea măsuri de trecere; în interesul victoriei socialismului, el este dator să facă concesii micilor țărani muncitori și exploatați în ceea ce privește alegerea acestor măsuri de trecere, deoarece ele nu ar aduce vreun prejudiciu cauzei socialismului.

Un socialist-revoluționar de stînga (dacă nu mă înșel, tovarășul Feofilaktov) mi-a pus atunci următoarea întrebare :

„Dar cum vor proceda bolșevicii, în cazul cînd țărani vor voi să determine adoptarea în Adunarea constituantă

a legii cu privire la folosința egalitară a pământului, dacă burghezia va fi împotriva țăranilor, iar hotărârea va depinde de bolșevici?”

Am răspuns : în acest caz, din moment ce cauza socialismului ar fi asigurată prin introducerea controlului muncitoresc, prin naționalizarea băncilor etc., alianța muncitorilor cu țăranii muncitori și exploatați ar obliga partidul proletariatului să voteze în favoarea țăranilor și împotriva burgheziei. După părerea mea, bolșevicii ar fi atunci în drept să facă, cu prilejul votării, o declarație separată, să precizeze că ei nu sînt totuși de acord etc. ; dar să se abțină într-un asemenea caz ar însemna ca, din cauza unei divergențe de amănunt, să-și trădeze aliații lor *în lupta pentru socialism*. Niciodată bolșevicii nu i-ar trăda pe țăranii într-o asemenea situație. Niciodată folosința egalitară a pământului și alte asemenea măsuri *nu* vor aduce prejudicii socialismului dacă puterea se află în mîna unui guvern muncitoresc și țărănesc, dacă au fost introduse controlul muncitoresc și naționalizarea băncilor, dacă a fost creată o instituție economică superioară muncitorească și țărănească, care să îndrume (să reglementeze) *întreaga* economie națională etc.

Acesta a fost răspunsul meu.

N. Lenin

Scris la 18 noiembrie (1 decembrie) 1917

*Publicat la 2 decembrie (19 noiembrie)
1917, în ziarul „Pravda” nr. 194*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

CU PRIVIRE LA RETRIBUIREA SLUJBAȘILOR ȘI FUNCȚIONARILOR SUPERIORI

PROIECT DE HOTĂRIRE A C.C.P. 45

Considerînd că este necesar să se treacă la cele mai energice măsuri în vederea reducerii salariilor slujbașilor și funcționarilor superiori în toate instituțiile și întreprinderile de stat, publice și particulare, Consiliul Comisarilor Poporului hotărăște :

1) salariul maxim al comisarilor poporului fără copii se stabilește la suma de 500 de ruble lunar, iar cei cu copii primesc un supliment de 100 de ruble pentru fiecare copil ; locuințele nu vor avea mai mult de 1 cameră pentru fiecare membru al familiei ; 2) să se adreseze tuturor Sovietelor locale de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor rugămîntea de a pregăti și îndeplini măsuri revoluționare cu privire la impunerea specială a funcționarilor superiori ; 3) să se traseze Ministerului de Finanțe sarcina de a pregăti un proiect de lege general cu privire la această reducere ; 4) să se traseze Ministerului de Finanțe și tuturor celorlalți comisari sarcina de a studia neîntîrziat bugetele ministerelor și de a reduce salariile și pensiile exagerat de mari.

Scris la 18 noiembrie (1 decembrie) 1917

*Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXI*

Se tipărește după manuscris

PROIECT DE DECRET CU PRIVIRE LA DREPTUL DE REVOCARE ⁴⁶

Orice instituție electivă sau adunare a reprezentanților poate fi considerată cu adevărat democratică și reprezentând cu adevărat voința poporului numai cu condiția de a se recunoaște și aplica dreptul alegătorilor de a revoca pe aleșii lor. Această teză fundamentală, principială a adevăratului democratism și care se referă la toate adunările reprezentative, fără excepție, se referă și la Adunarea constituantă.

Sistemul electoral proporțional, care este mai democratic decît sistemul majoritar, necesită măsuri mai complicate pentru înfăptuirea dreptului de revocare, adică a subordonării reale a aleșilor poporului față de acesta. Dar orice refuz bazat pe acest motiv de a aplica dreptul de revocare, orice tergiversare a aplicării lui, orice limitare a acestui drept ar fi o trădare a democratismului și o totală renegare a sarcinilor și principiilor fundamentale ale revoluției socialiste care a început în Rusia. Sistemul electoral proporțional reclamă doar schimbarea formei dreptului de revocare, și nicidecum restrîngerea lui.

Întrucît sistemul electoral proporțional este bazat pe recunoașterea principiului de partid și pe efectuarea alegerilor de către partide organizate, orice schimbare importantă în raportul de forțe dintre clase și în raportul dintre clase și partide, în special sciziunile din cadrul partidelor mai importante, determină neapărat necesitatea unor noi alegeri în circumscripțiile electorale în care neconcordanța dintre voința diferitelor clase și forța lor, pe de o parte,

și componența de partid a celor aleși, pe de altă parte, este evidentă și incontestabilă. Totodată, interesele adevăratului democratism cer în mod imperios ca fixarea noilor alegeri să nu depindă numai de instituția pentru care se fac noi alegeri, adică interesul celor aleși de a-și păstra mandatele să nu poată împiedica înfăptuirea voinței poporului de a-și revoca reprezentanții.

De aceea C.E.C. al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din Rusia hotărăște :

Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților, precum și Sovietele de deputați ai țăranilor din orice circumscripție electorală au dreptul să fixeze noi alegeri pentru toate instituțiile orășenești, de zemstvă și în general pentru orice instituții reprezentative, inclusiv Adunarea constituantă. De asemenea, Sovietele au dreptul de a fixa data noilor alegeri. Noile alegeri se vor efectua potrivit normelor obișnuite, în strictă concordanță cu principiile sistemului electoral proporțional.

Scris la 19 noiembrie (2 decembrie) 1917

*Publicat în 1918, în cartea
„Procese-verbale ale ședințelor C.E.C.
al Sovietelor de deputați
ai muncitorilor, soldaților
și țăranilor din Rusia,
legislatura a doua”, ed. de C.E.C.
din Rusia*

Se tipărește după manuscris

TEZELE LEGII CU PRIVIRE LA CONFISCAREA IMOBILELOR CU LOCUINȚE DE ÎNCHIRIAT ⁴⁷

1) *Intregul* pămînt (urban) devine bunul (proprietatea) poporului.

2) Imobilele închiriate *în mod sistematic* se confiscă și trec în proprietatea poporului.

3) Proprietarii imobilelor care *nu* se închiriază rămîn, pînă la hotărîrea Adunării constituante, proprietari fără nici un fel de schimbare a dreptului de proprietate.

4) Se acordă despăgubiri pentru cîteva luni (2—3) proprietarilor imobilelor confiscate dacă vor dovedi că nu... *

5) Perceperea chiriei (de către cine?) de către *Soviete* (în contul curent al Sovietelor).

6) Comisiile de construcții (sindicate + uniunea întreprinderilor de construcții) se vor ocupa și de administrare (combustibil etc.).

7) Se trece imediat la perceperea chiriilor.

8) Comisiile de construcții și gospodărie își vor începe activitatea treptat, pe măsură ce vor fi create de către syndicate și Soviete.

9) Încălzitul imobilelor și întreținerea lor în stare normală constituie obligația comitetelor de imobile și a altor instituții (sindicate, Soviete, serviciile combustibilului de pe lîngă Dumele orașenești etc.).

Scris la 20 noiembrie (3 decembrie) 1917

Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXI

Se tipărește după manuscris

* Fraza a rămas neterminată. — Nota red.

RAPORT CU PRIVIRE LA DREPTUL DE REVOCARE
PREZENTAT LA ȘEDINȚA C.E.C. DIN RUSIA
21 NOIEMBRIE (4 DECEMBRIE) 1917

Problema unor noi alegeri este o problemă de aplicare reală a principiului democratic. În toate țările înaintate este introdus și statornicit principiul potrivit căruia activitatea legislativă de stat poate fi exercitată numai de reprezentanți aleși. Deși a acordat dreptul de a chema la conducerea mașinii de stat, burghezia însă în mod intenționat nu a dat dreptul de revocare — dreptul la un control efectiv.

Totuși, în toate perioadele revoluționare ale istoriei ca un fir roșu trece prin toate schimbările aduse constituțiilor admiterea dreptului de revocare.

Reprezentarea democratică există și este recunoscută oriunde există un regim parlamentar, dar acest drept de reprezentare este limitat la dreptul poporului de a vota o dată la doi ani, și, deși adeseori se dovedește că datorită voturilor sale au fost aleși oameni care contribuie la reprimarea lui, poporul nu are dreptul democratic de a-i revoca, de a lua măsuri efective pentru a curma acest lucru.

În țările însă unde s-au păstrat vechile tradiții democratice, ca, de pildă, în unele cantoane din Elveția și în unele state din America, s-a păstrat și dreptul democratic de revocare*.

* În relatarea publicată în ziarul „Pravda” nr. 196 din 5 decembrie (22 noiembrie) 1917, acest paragraf a apărut în următoarea redactare: „În țările însă unde s-au păstrat vechile tradiții ale perioadei revoluționare în care s-au format ele — ca, de pildă, în unele cantoane din Elveția și în unele state din America — s-a păstrat și dreptul democratic de revocare”. — *Nota red.*

Orice răsturnare importantă pune în mod limpede în fața poporului nu numai problema folosirii legilor existente, dar și pe aceea a creării unor legi noi, cores-punzătoare. De aceea în ajunul convocării Adunării constituante, trebuie să revizuiim noile principii electorale.

Sovietele au fost făurite de oamenii muncii înșiși, de energia și forța lor creatoare revoluționară, și acest lucru constituie singura cheazăie că ele lucrează exclusiv pentru satisfacerea intereselor maselor. Orice țaran, trimițând reprezentanți în Soviet, poate să-i și revoce, și în aceasta constă sensul cu adevărat popular al Sovietelor.

La noi se perindau la putere diferite partide; ultima oară, trecerea puterii de la un partid la altul a fost în-soțită de o răsturnare, de o răsturnare destul de furtunoasă, pe cînd, dacă ar fi existat dreptul de revocare, ar fi fost suficient un simplu vot.

Noi vorbim despre libertate. Ceea ce în trecut se numea libertate era libertatea burgheziei de a înșela cu ajutorul milioanei de care dispunea, libertatea ei de a-și folosi forțele cu ajutorul acestei înșelăciuni. Cu burghezia și cu acest fel de libertate am rupt definitiv. Statul este o instituție de constrîngere. Înainte aceasta era violența exercitată asupra întregului popor de către un pumn de bogătași; noi însă vrem să transformăm statul într-o instituție care să constrîngă la înfăptuirea voinței poporului. Vrem să organizăm violența în numele intereselor oamenilor muncii.

A nu acorda dreptul de revocare din Adunarea constituantă înseamnă a nu da posibilitate poporului să-și exprime voința revoluționară și a uzurpa drepturile poporului. La noi există sistemul electoral proporțional, care este cu adevărat cel mai democratic. În condițiile acestui sistem electoral, introducerea dreptului de revocare prezintă unele dificultăți, dar acestea sînt dificultăți de ordin pur tehnic și pot fi foarte ușor biruite. În orice caz, nu există o contradicție între sistemul electoral proporțional și dreptul de revocare.

Poporul nu votează pentru anumite persoane, ci pentru partide. În Rusia sînt foarte multe partide, și partidele

apar în fața poporului cu o anumită fizionomie politică. De aceea orice sciziune într-un partid aduce în mod inevitabil după sine haosul dacă nu este prevăzut dreptul de revocare. Partidul socialist-revoluționar se bucura de o mare influență. Dar după depunerea listelor a avut loc sciziunea. Listele nu puteau fi schimbate și nici Adunarea constituantă nu putea fi amânată. Și poporul a votat de fapt pentru un partid care nu mai exista. Cel de-al doilea Congres țărănesc de stînga ⁴⁸ a dovedit acest lucru. Țărănimea a fost înșelată nu de persoane, ci de sciziunea din partid. Această situație necesită un corectiv. Trebuie să fie aplicat imediat, direct și consecvent principiul democratic al introducerii dreptului de revocare.

Lucrul de care ne putem teme este să nu ne găsim în fața unor alegeri nejuste. Dar introducerea dreptului la noi alegeri — atunci cînd masele posedă un înalt nivel de conștiință, așa cum reiese din compararea mersului revoluțiilor din 1905 și 1917 — nu are nimic de temut.

Poporului i s-a spus că Sovietul este un organ cu depline puteri, și el a crezut și a înfăptuit acest lucru. Trebuie să continuăm linia democratizării și să facem ca dreptul de revocare să devină o realitate.

Dreptul de revocare trebuie să fie acordat Sovietelor ca fiind cel mai desăvîrșit exponent al ideii de stat, de constrîngere. Și atunci trecerea puterii de la un partid la altul se poate face pe cale pașnică, pe calea unei simple înlocuiri, prin noi alegeri.

„Pravda” nr. 196 din
5 decembrie (22 noiembrie) 1917
și „Soldatskaia Pravda” nr. 87
din 24 noiembrie 1917

Se tipărește după textul apărut
în ziarul „Soldatskaia Pravda”

CUVÎNTĂRE ROSTITĂ
LA PRIMUL CONGRES GENERAL
AL FLOTEI MILITARE
22 NOIEMBRIE (5 DECEMBRIE) 1917 ⁴⁹
PROCES-VERBAL

În numele Consiliului Comisarilor Poporului, tov. Lenin salută congresul, salutînd prin el armata marinarilor, care s-a dovedit a fi un luptător înaintat pentru dezrobirea claselor de oameni ai muncii.

Mai departe, tov. Lenin trece la caracterizarea momentului actual. Relevînd că politica guvernului conciliatorist al lui Kerenski, care nu era orientată spre satisfacerea nevoilor maselor largi populare și care avea ca principiu călăuzitor teama de a nu știrbi cîtuși de puțin interesele burgheziei, interesele clasei asupritorilor, trebuia în mod inevitabil să ducă la falimentul acestui guvern, oratorul spune în continuare :

— Dar alături de guvernul provizoriu existau Societele de deputați ai muncitorilor și soldaților, care erau produsul creației revoluționare a poporului răsculat și care, pe măsură ce trecea timpul, uneau în jurul lor păături tot mai largi ale maselor muncitoare. Numai datorită Societelor s-a putut realiza în Rusia ceea ce nu s-a putut realiza în nici una din revoluțiile europene : poporul a adus la putere și a sprijinit un guvern cu adevărat popular. În fața maselor asuprite s-a pus o sarcină extrem de grea — să construiască ele însele statul. Vedeți cu ce forță s-a năpustit asupra noastră împotrivirea burgheziei, cum se străduiesc să zădărnicească prin sabotaj activitatea noastră, cu ce torente de minciuni și calomnii ne împroașcă ei cu orice prilej și fără nici un prilej.

Asupra capului nostru plouă cu învinuiri de teroare și violență, dar noi rămînem calmi în fața acestor atacuri.

Noi spunem : nu sîntem anarhiști, sîntem partizani ai statului. Da, dar statul capitalist trebuie să fie distrus, puterea capitalistă trebuie să fie nimicită. Sarcina noastră este de a construi un stat nou — statul socialist. Vom lucra neîncetat în această direcție, și nici un fel de piedici nu ne vor speria și nu ne vor opri din calea noastră. Chiar și primii pași ai noului guvern au fost o dovadă în acest sens. Dar trecerea la o orînduire nouă este un proces extrem de complicat, și pentru a ușura această trecere este nevoie de o putere de stat fermă. Pînă acum puterea se afla în mîna monarhilor și a marionetelor burgheziei. Toate eforturile lor, toată politica lor erau orientate spre constrîngerea maselor populare. Noi însă spunem : este nevoie de o putere fermă, este nevoie de violență și de constrîngere, dar noi le vom folosi împotriva unui mănunchi de capitaliști, împotriva clasei burgheziei. Ca răspuns la încercările de împotrivire față de puterea sovietică — încercări nebunești, lipsite de orice perspectivă — vom folosi întotdeauna măsuri de constrîngere. Și în toate aceste cazuri răspunzători pentru aceasta vor fi cei care se împotrivesc.

Trecînd apoi la problema creării aparatului de stat, care, în interesul poporului, trebuie să fie debarasat de orice birocratism și care trebuie să ofere un cîmp larg de manifestare tuturor forțelor creatoare ale țării, tov. Lenin spune :

— Burghezia și cercurile intelectuale burgheze ale populației sabotează prin toate mijloacele puterea populară. Masele populare nu trebuie să se bizuie pe nimeni altul decît pe ele însele. Fără îndoială că sarcinile care stau în fața poporului sînt nespuse de mari și de grele. Dar trebuie să avem încredere în propriile noastre forțe ; toate forțele care s-au trezit în popor și care sînt în stare să creeze trebuie să se integreze în organizațiile noastre existente și în cele pe care masele muncitoare le vor crea în viitor. Masele sînt slabe dacă sînt răsleațite ; ele sînt puternice dacă sînt unite. Masele au căpătat încredere în forțele lor și, fără a se lăsa tulburate de prigoana burgheziei, au început să îndeplinească în mod de sine stătător munca de conducere a statului. La primii pași s-ar

putea să întâmpinăm greutăți, s-ar putea să se facă simțită pregătirea insuficientă. Dar trebuie să învățăm în mod practic să conducem țara, să învățăm să facem ceea ce înainte constituia monopolul burgheziei. În această privință, flota ne oferă un exemplu strălucit sub raportul posibilităților de creație ale maselor muncitoare, în această privință flota s-a dovedit a fi un detașament înaintat.

În continuare, trecînd la examinarea problemelor celor mai importante ale momentului actual — problema agrară, problema politicii muncitorești, problema națională și problema păcii —, tov. Lenin se oprește pe larg asupra fiecăreia dintre ele.

Cel de-al doilea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia a adoptat decretul asupra pămîntului, decret în care bolșevicii reproduc în întregime principiile indicate în mandatele țăranilor. Aceasta înseamnă o abatere de la programul social-democraților, deoarece mandatele sînt în spiritul programului socialiștilor-revoluționari, dar este și o dovadă că puterea populară nu a vrut să impună poporului voința sa, ci a căutat să țină seama de voința acestuia.

Oricum s-ar rezolva problema agrară, oricare ar fi programul pe baza căruia s-ar înfăptui trecerea pămîntului în mîna țăranilor, — aceasta nu poate constitui o piedică în calea unei alianțe trainice între țărani și muncitori. Important este numai faptul că de sute de ani țăranii luptă cu îndîrjire pentru desființarea proprietății asupra pămîntului, și ea trebuie să fie desființată.

Arătînd mai departe că problema agrară se împletește strîns cu problema industriei, că paralel cu revoluția agrară trebuie să aibă loc o transformare radicală a relațiilor capitaliste, oratorul subliniază importanța excepțională pe care o are alianța trainică dintre muncitori și țărani.

Dezvoltarea revoluției ruse a arătat că politica de conciliatorism slugarnic față de moșieri și capitaliști s-a spulberat ca un balon de săpun. Voința majorității trebuie să domine; alianța oamenilor muncii, coaliția cinstită a muncitorilor și a țăranilor, va promova pe baza intereselor comune tocmai această voință a majorității. Partidele

se schimbă și pier, dar oamenii muncii rămân, și oratorul îndeamnă ca de trăinicia acestei alianțe să se aibă grijă mai mult decât de orice.

Flota — spune el — trebuie să-și consacre toate forțele țelului de a păstra această alianță ca bază a vieții de stat; dacă această alianță va fi trainică, nimic nu va putea împiedica trecerea la socialism.

În legătură cu problema națională — spune tov. Lenin — trebuie să relevăm că Rusia are o componentă națională foarte pestriță; velicorușii nu reprezintă decât aproximativ 40%, iar restul, majoritatea, îl formează alte naționalități. În timpul țarismului, asupra națională la care erau supuse acestea din urmă, asupra de o sălbăticie și stupiditate nemaipomenite, a făcut ca în inima naționalităților lipsite de drepturi depline să se dezvolte un puternic sentiment de ură împotriva monarhilor. Nu-i de mirare că această ură împotriva acelor care interziceau chiar și folosirea limbii materne și condamnau la analfabetism masele poporului s-a extins asupra tuturor velicorușilor. Aceste populații aveau credința că velicorușii, în calitatea lor de privilegiați, doresc să păstreze numai pentru ei avantajele pe care li le păstrau cu sfințenie Nicolaie al II-lea și Kerenski.

Ni se spune că Rusia se va fărâmița, se va împărți în diferite republici, dar noi n-avem de ce să ne temem de acest lucru. Oricâte republici independente ar fi, pe noi acest lucru nu ne sperie. Pentru noi important este nu locul pe unde trece frontiera de stat, ci menținerea alianței între oamenii muncii tuturor națiunilor în vederea luptei împotriva burgheziei oricărei națiuni. (Aplauze furtunoase.)

Dacă burghezia finlandeză cumpără arme de la germani pentru a face uz de ele împotriva muncitorilor ei, noi le propunem acestora din urmă o alianță cu oamenii muncii ruși. Burghezia n-are decât să se ocupe cu tot felul de ciorovăieli și tocmeli odioase și mizerabile pentru frontiere, muncitorii din toate țările și aparținând tuturor națiunilor însă nu se vor dezbinda pe baza acestor motive josnice. (Aplauze furtunoase.)

În prezent — voi întrebuița un cuvînt nepotrivit — „cucerim“ Finlanda, dar nu în felul cum fac acest lucru tîlharii capitaliști internaționali. Noi o cucerim prin faptul că, acordînd Finlandei deplina libertate de a trăi în alianță cu noi sau cu alții, garantăm oamenilor muncii de toate naționalitățile un sprijin deplin împotriva burgheziei din toate țările. Această alianță nu se întemeiază pe tratate, ci pe solidaritatea exploataților împotriva exploataților.

Acum observăm o mișcare națională în Ucraina și spunem: sîntem în mod necondiționat pentru libertatea deplină și nelimitată a poporului ucrainean. Trebuie să rupem cu trecutul învechit, sîngeros și mîrșav, cînd Rusia capitaliștilor-asupritori juca rolul de călău al altor popoare. Vom rupe cu acest trecut, din acest trecut nu va rămîne piatră pe piatră. (Aplauze furtunoase.)

Vom spune ucrainenilor: ca ucrâineni, vă puteți organiza viața la voi acasă așa cum vreți. Dar vom întinde o mîna frățească muncitorilor ucraineni și le vom spune: împreună cu voi vom lupta împotriva burgheziei noastre și a burgheziei voastre. Numai alianța socialistă a oamenilor muncii din toate țările va înlătura orice teren pentru persecuțiile și discordia națională. (Aplauze furtunoase.)

Trec la problema războiului. Noi am pornit o luptă hotărîită împotriva războiului provocat de conflictul dintre tîlhari pentru împărțirea prăzii. Pînă acum toate partidele au vorbit despre această luptă, dar mai departe de vorbe și de fățarnicie nu au mers. Acum lupta pentru pace a început. Este o luptă grea. Cine și-a închipuit că pacea poate fi obținută ușor, că ajunge să pomenim de pace, și burghezia ne-o va servi pe tavă, acela este un om foarte naiv. Cei care au atribuit bolșevicilor această părere au mințit. Capitaliștii s-au încăierat într-o luptă pe viață și pe moarte pentru împărțirea prăzii. Este clar: a nimici războiul înseamnă a învinge capitalul, și în acest sens a pornit Puterea sovietică lupta. Noi am dat publicității tratatele secrete și vom continua să le dăm. Oricîtă furie am stîrni și cu oricîte calomnii am fi împroșcați,

nimic nu ne va putea împiedica să urmăm această cale. Domnii burghezi sînt furioși că poporul își dă seama pentru ce a fost mînat la măcel. Ei vor să sperie țara cu perspectiva unui nou război, în care Rusia ar fi izolată. Dar pe noi nu ne va opri ura turbată pe care burghezia o manifestă împotriva noastră, împotriva mișcării noastre pentru pace. N-are decît să încerce să arunce popoarele unul împotriva celuilalt în al patrulea an de război ! Nu va reuși. Nu numai la noi, ci în toate țările beligerante crește lupta împotriva propriilor guverne imperialiste. Chiar și în Germania, pe care timp de zeci de ani imperialiștii s-au străduit s-o transforme într-un lagăr militar și în care întregul aparat de stat este îndreptat spre înăbușirea în germene a celei mai mici manifestări de revoltă a poporului, chiar și acolo s-a ajuns la o răscoală fățișă în rîndurile flotei. Numai cine știe cît de nemai-pomenit de mare este arbitrarul polițienesc în Germania își dă seama ce importanță are această răscoală. Dar revoluția nu se face la comandă ; revoluția apare ca urmare a exploziei indignării maselor populare. Dacă a fost atît de ușor să venim de hac unei bande de mizerabili pe jumătate nebuni cum erau Romanov și Rasputin, infinit mai greu este să lupti împotriva clicii organizate și puternice a imperialiștilor germani, încoronați și neîncoronați. Dar putem și trebuie să activăm mîna în mîna cu clasa revoluționară a oamenilor muncii din toate țările. Și pe această cale a pășit guvernul sovietic dînd publicității tratatele secrete și arătînd că guvernantii tuturor țărilor sînt niște tîlhari. Aceasta este propagandă nu prin vorbe, ci prin fapte. (Aplauze furtunoase.)

Referindu-se, în încheiere, la problema tratatelor de pace, oratorul a spus :

— După ce, la cererea noastră de a nu transfera trupele pe frontul de vest și pe frontul italian, germanii au dat un răspuns evaziv, noi am întrerupt tratativele și le vom relua peste cîtva timp. Și cînd vom aduce în mod public la cunoștință întregii lumi acest lucru, nu va exista nici un muncitor german care să nu știe că nu din vina noastră au fost întrerupte tratativele de pace. Dacă însă am presupune că clasa muncitoare germană ar merge alături de

guvernul său de tâlhari imperialiști, iar noi am fi puși în fața necesității de a continua războiul, nu încape nici o îndoială că poporul rus, care a consimțit să-și verse fără murmur sîngele, executînd fără să știe pentru ce și în ce scop, voința unui guvern care îl sugruma, de astă dată ar porni la luptă cu o energie înzecită, cu un eroism înzecit, deoarece ar fi vorba de lupta pentru socialism, pentru libertate, împotriva căreia își îndreaptă baionetele burghezia internațională. Dar noi credem în solidaritatea internațională a maselor muncitoare, care vor învinge toate piedicile și toate obstacolele din calea luptei pentru socialism. (A p l a u z e f u r t u n o a s e.)

„Izvestia C.E.C.” nr. 235
din 25 noiembrie 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar, confruntat
cu exemplarul dactilografiat
al procesului-verbal

PREFAȚĂ LA BROȘURA
„MATERIALE CU PRIVIRE
LA PROBLEMA AGRARĂ“

În broșura pe care o supunem atenției cititorilor au fost adunate (nu din inițiativa autorului, ci a unuia dintre bolșevici) principalele articole și cuvîntări ale mele, care se pretează la o largă răspîndire, în legătură cu problema agrară. Articolele și cuvîntările adunate în această broșură cuprind perioada dintre sfîrșitul lunii aprilie și sfîrșitul lunii octombrie 1917. La articole au mai fost adăugate: rezoluția Conferinței din aprilie a P.M.S.D. (bolșevic) din Rusia *, decretul asupra pămîntului, adoptat la 26 octombrie 1917 de către al doilea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia **. Textele ambelor acestor documente în forma lor inițială (adică *proiectele*) au fost scrise de mine.

Luete în ansamblu, aceste documente și articole oferă un tablou exact al dezvoltării concepțiilor bolșevismului în decurs de șase luni de revoluție și al aplicării acestor concepții în practică.

Mă pot referi și la articolul meu din ziarul „Rabocii“ (Petersburg, 11 septembrie (29 august) 1917, nr. 6): „Din jurnalul unui publicist. Țărani și muncitori“ ***. În acest articol am analizat pe larg acel rezumat al mandatelor țăranilor care a apărut în nr. 88 al ziarului

* Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 430—433. — *Nota red.*

** Vezi volumul de față, p. 24—26. — *Nota red.*

*** Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 34, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 116—124. — *Nota red.*

„Izvestiia Sovietului de deputați ai țăranilor din Rusia” din 19 august și care a intrat în decretul asupra pământului din 26 octombrie 1917. Cu două luni înainte de revoluția din 25 octombrie, articolul menționat arată că trebuie „să se schimbe linia principală a limbajului folosit de muncitor față de țăran”.

N. Lenin

Petersburg,
27 noiembrie 1917

*Publicat în decembrie 1917,
în broșura: N. Lenin. „Materiale
cu privire la problema agrară”,
Petersburg, ed. „Priboi”*

Se tipărește după textul broșurii

CONSPECT DE PROGRAM AL TRATATIVELOR DE PACE ⁵⁰

- 1) Tratatative politice și economice.
- 2) Tema principală a tratativilor politice și principiul fundamental :

„fără anexiuni și contribuții“

- 3) Noțiunea de anexiune :

a) *nu* este bună definiția potrivit căreia anexiunile sînt teritorii alipite după declararea războiului actual *.

b) se declară anexiune orice teritoriu a cărui populație în decursul ultimelor decenii (începînd din a doua jumătate a secolului al XIX-lea) și-a exprimat nemulțumirea față de alipirea teritoriului ei la un alt stat sau față de situația ei în stat, — indiferent dacă această nemulțumire a fost exprimată în literatură, în hotărîrile seimurilor, municipalităților, adunărilor și ale altor instituții asemănătoare, în acte de stat și diplomatice determinate de mișcarea națională desfășurată pe aceste teritorii, în fricțiuni, ciocniri, tulburări etc. cu caracter național ⁵¹.

- 1) Recunoașterea oficială a dreptului de liberă autodeterminare mergînd pînă la despărțire și la formarea unui stat independent pentru fiecare națiune (minoritate națională) care face parte din țara beligerantă respectivă ;
- 2) dreptul de autodeterminare se realizează printr-un re-

* Se respinge definiția anexiunii potrivit căreia se consideră teritorii anexate teritoriile alipite după declararea războiului.

ferendum al întregii populații din regiunea care se autodetermină ; 3) granițele geografice ale regiunii care se autodetermină se stabilesc în mod democratic de către reprezentanți aleși ai acestei regiuni și ai regiunilor învecinate ; 4) condițiile preliminare pentru garantarea realizării dreptului națiunii la liberă autodeterminare sînt :

a) retragerea trupelor de pe teritoriul cuprins între granițele regiunii care se autodetermină ;

b) stabilirea în această regiune a refugiaților, precum și a locuitorilor acestei regiuni care au fost expulzați de autorități în toată perioada de la începutul războiului ;

c) crearea în regiunea respectivă a unei conduceri provizorii, alcătuită din reprezentanții aleși în mod democratic ai națiunii care se autodetermină, împuterniciți (printre altele) de a aplica punctul *b* ;

d) crearea pe lîngă conducerea provizorie a unor comisii ale părților contractante cu dreptul de control reciproc ;

e) cheltuielile necesare pentru aplicarea punctelor *b* și *c* vor fi acoperite dintr-un fond special pe seama părții ocupante.

*Scris la 27 noiembrie
(10 decembrie) 1917*

*Publicat pentru prima oară în 1929,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XI*

Se tipărește după manuscris

PROBLEME ALE POLITICII ECONOMICE ⁵²*Instrucțiuni?*

- 1) Naționalizarea băncilor.
- 2) Sindicalizare obligatorie.
- 3) Monopol de stat asupra comerțului exterior.
- 4) Măsuri revoluționare de luptă împotriva escrocilor.
- 5) Demascarea jafului financiar și bancar.
- 6) Finanțarea industriei.
- 7) Șomajul.
- 8) Demobilizare — a armatei? a industriei? ⁵³
- 9) Aprovizionarea cu alimente.

*Scris la 27 noiembrie
(10 decembrie) 1917*

*Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXI*

Se tipărește după manuscris

SCHIȚĂ A PROGRAMULUI DE MĂSURI ECONOMICE

Naționalizarea băncilor
Readucerea banilor în visterie
Bani noi pentru hîrțile de valoare mari
Măsuri revoluționare în vederea trecerii fabricilor la producția utilă
Centralizarea consumului prin asocierea obligatorie în asociații de consum
Monopol de stat asupra comerțului exterior
Naționalizarea industriei
Împrumuturi de stat.

*Scris nu înainte de 27 noiembrie
(10 decembrie) 1917*

*Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXI*

Se tipărește după manuscris

CU PRIVIRE LA LOZINCILE DEMONSTRAȚIEI ⁵⁴

Sînt de părere ca la lozincile demonstrației, publicate la 28. XI., să se mai adauge :

Rușine eserilor „de dreapta” și „adeptilor lui Cernov” care au părăsit congresul țărănilor !

Trăiască al II-lea Congres general al deputaților țărănilor, care s-a pronunțat pentru Puterea sovietică !

Poporul muncitor cere ca Adunarea constituantă să recunoască Puterea sovietică și guvernul sovietic !

Trăiască naționalizarea băncilor !

Jos cu sabotorii și cu funcționarii greviști ! Să-i boicotăm, teroare revoluționară împotriva lor !

Lenin

*Scris la 28 noiembrie
(11 decembrie) 1917*

*Publicat pentru prima oară în 1957,
în revista
„Voprosi Istorii K.P.S.S.” nr. 3*

Se tipărește după manuscris

DECRET CU PRIVIRE LA ARESTAREA
CONDUCĂTORILOR RĂZBOIULUI CIVIL
ÎMPOTRIVA REVOLUȚIEI ⁵⁵

Membrii instituțiilor conducătoare ale partidului cadeților, partid al dușmanilor poporului, trebuie să fie arestați și deferiți tribunalelor revoluționare.

Sovietelor locale le revine obligația de a supraveghea îndeaproape partidul cadeților, dată fiind legătura acestuia cu războiul civil kornilovist-kaledinist împotriva revoluției.

Decretul intră în vigoare din momentul semnării lui.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Petrograd, 28 noiembrie 1917,
ora 10^{1/2} seara

„Pravda” nr. 23 (ediția de seară)
din 12 decembrie (29 noiembrie) 1917
și „Izvestiia C.E.C.” nr. 239
din 29 noiembrie 1917

Se tipărește după manuscris

CU PRIVIRE LA RĂSPUNDEREA PENTRU
FORMULAREA UNOR ACUZAȚII NEÎNTEMEIATE

PROIECT DE HOTĂRIRE A C.C. AL P.M.S.D.(b) DIN RUSIA **

C.C. stabilește principiul :

În ceea ce privește intrigile și acuzațiile aduse anumitor persoane, acela care aduce asemenea acuzații fără a prezenta tribunalului acuzații precise este socotit calomniator ;

— acela care se socoate lezat de asemenea acuzații este invitat să se adreseze tribunalului.

*Scris la 29 noiembrie
(12 decembrie) 1917*

*Publicat pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

INTERVENȚII FĂCUTE LA ȘEDINȚA
DIN 29 NOIEMBRIE (12 DECEMBRIE) 1917
A C.C. AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA

PROCES-VERBAL

1

Se discută componența colegiului de redacție al ziarului „Pravda”. N. I. Buharin cere să fie eliberat din munca pe care o desfășoară în Comisia economică pentru a se putea dedica muncii în cadrul redacției ziarului „Pravda”⁵⁷.

Tov. Lenin arată că pînă acum Comisiei economice nu i s-a acordat suficientă atenție, deși ea reprezintă unul dintre cei mai importanți factori ai construcției de stat în momentul de față⁵⁸, și de aceea e nevoie ca din ea să facă parte oameni competenți, cum este tov. Buharin. Din această cauză, el insistă ca tov. Buharin să nu intre în colegiul de redacție al ziarului „Pravda”.

2

E. D. Stasova propune ca din colegiul de redacție al ziarului „Pravda” să facă parte următorii trei: I. V. Stalin, G. I. Sokolnikov și N. I. Buharin.

Tov. Lenin propune un alt grup de trei: Sokolnikov, Stalin, Troțki.

3

Se discută cererea lui A. I. Rikov, L. B. Kamenev, V. P. Miliutin și V. P. Noghin de a fi reprimiți în C.C. al partidului.

Tov. Lenin dă citire ciornei răspunsului său la această adresă⁵⁹, în care arată că din cererea celor patru reiese

limpede totalul dezacord dintre ei și noi. deoarece ei consideră că C.C. a pornit pe calea concesiilor. Concret, el propune să li se ceară celor patru o declarație în scris în care să precizeze unde vor să fie transmisă scrisoarea lor, adică dacă vor să fie dată publicității. Din proprie inițiativă, noi n-o vom publica și le vom răspunde în scris că nu-i reprimim în C.C.

*Publicat pentru prima oară în 1929,
în : „Procesele-verbale ale C.C. al P.M.S.D.R.
August 1917—februarie 1918”*

*Se tipărește după exemplarul
scris de mână
al procesului-verbal*

CU PRIVIRE
LA TRECEREA UZINELOR MILITARE
LA O ACTIVITATE ECONOMICĂ UTILĂ

HOTĂRIRE A CONSILIULUI COMISARIILOR POPORULUI

Tov. Raskolnikov este însărcinat să se ducă de urgență la Comisariatul comerțului și industriei, precum și la Comisariatul aprovizionării (secția aprovizionării cu mașini) în vederea organizării neîntârziată a comenzilor care ar putea fi transmise uzinelor ocupate cu construcții maritime-militare și cu lucrări de reparații. O deosebită urgență prezintă producția de unelte agricole, de mașini, producția și reparatul locomotivelor. Atenția trebuie îndreptată, în primul rând, spre Uzina metalurgică din Petersburg, care este aprovizionată cu cărbune și metal pentru o bună bucată de timp.

Direcția economică generală a marinei este însărcinată să revizuiască bugetul Ministerului Marinei pe 1917, în scopul sistării tuturor cheltuielilor prevăzute în programul de construire a vaselor militare și în general a tuturor cheltuielilor neproductive, alocațiile respective urmînd să fie folosite la efectuarea unor lucrări utile pentru economia națională. Tov. I. E. Gukovski este delegat să participe la această muncă în calitate de comisar special pentru revizuirea bugetelor tuturor departamentelor.

Tov. Raskolnikov și persoanei împuternicite de Direcția economică generală a marinei (sau tov. Gukovski), pre-

cum și împuternicitului Comisariatului comerțului și industriei le revine sarcina de a prezenta zilnic Consiliului Comisarilor Poporului un raport cu privire la executarea acestui ordin.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scris la 29 noiembrie (12 decembrie) 1917

Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXI

Se tipărește după manuscris

DESPRE SARCINILE BIBLIOTECII PUBLICE DIN PETROGRAD

Pentru a participa în mod rațional, conștient și cu succes la revoluție, trebuie să învățăm.

Ca urmare a sistemului detestabil practicat ani de-a rândul de către țarism în privința instrucțiunii publice, munca bibliotecilor din Petrograd este organizată din caleafară de prost.

Este neapărat necesar să se procedeze imediat la următoarele schimbări esențiale, care decurg din principii realizate de mult în statele libere din Apus, în special în Elveția și în Statele Unite ale Americii de Nord :

1) Biblioteca publică (fosta Bibliotecă imperială) trebuie să organizeze imediat *schimbul* de cărți atît *cu toate* bibliotecile publice și de stat din Petrograd și din provincie, cît și cu unele biblioteci din *străinătate* (din Finlanda, Suedia *etc.*).

2) Schimbul de cărți *între biblioteci* trebuie să fie declarat *gratuit*, prin lege.

3) Sala de lectură a bibliotecii trebuie să fie deschisă, așa cum se procedează în țările civilizate în bibliotecile și în sălile de lectură *particulare* destinate oamenilor *bogați*,

zilnic, inclusiv sărbătorile și duminicile de la ora 8 dimineața pînă la ora 11 seara.

4) Trebuie să se transfere fără întârziere la biblioteca publică numărul necesar de funcționari de la departamentele Ministerului Învățămîntului Public (extinzîndu-se munca femeilor, avînd în vedere că munca bărbaților este necesară pentru treburile militare), unde $\frac{9}{10}$ dintre funcționari sînt ocupați cu o muncă nu numai nefolositoare, dar și dăunătoare.

Scris în noiembrie 1917

*Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXI*

Se tipărește după manuscris

ȘEDINȚA C.E.C. DIN RUSIA
1 (14) DECEMBRIE 1917

1

INTERVENȚIE ÎN PROBLEMA CREĂRII
CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR ⁶⁰

RELATARE APĂRUTA ÎN PRESĂ

Lenin ia cuvîntul în apărarea proiectului sovietic și arată că Consiliul economic superior nu poate fi redus la un parlament, ci trebuie să fie un organ la fel de combativ în lupta împotriva capitaliștilor și moșierilor în economie cum este Consiliul Comisarilor Poporului în politică.

„*Novaia Jizn*” nr. 192
din 3 (16) decembrie 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

2

CUVÎNTARE
ÎN PROBLEMA ADUNĂRII CONSTITUANTE ⁶¹

Dacă luăm Adunarea constituantă în afara condițiilor luptei de clasă ajunse la război civil, nu cunoaștem pînă acum o instituție mai desăvîrșită pentru a exprima voința poporului. Dar nu trebuie să ne lăsăm furati de fantezie. Adunarea constituantă va trebui să acționeze în condițiile războiului civil. Războiul civil l-au început elementele burghezo-kalediniste.

După încercarea de a prelungi rebeliunea din Moscova, după încercarea nereușită a lui Kerenski de a arunca trupe asupra Petrogradului, după încercarea infructuoasă de a organiza vîrfurile contrarevoluționare ale corpului de comandă al armatei, acum ei încearcă să organizeze o răscoală la Don. E o încercare lipsită de orice perspectivă, deoarece căzăcimea muncitoare este împotriva kalediniștilor.

După ce ripostează la imputarea cu privire la persecutarea partidului cadet, tov. Lenin declară : lupta de clasă nu poate fi despărțită de adversarul politic. Afirmația că partidul cadet nu este o grupare puternică este un neadevăr. Comitetul central al cadeților este statul-major politic al clasei burgheziei. Cadeții au înglobat în rîndurile lor toate clasele avute ; cu ei s-au contopit elementele situate mai la dreapta decît cadeții. Ele toate sprijină partidul cadet.

Ni se propune să convocăm Adunarea constituantă așa cum a fost ea concepută. Nu, s-avem iertare ! Ea a fost

concepută împotriva poporului. Noi am făcut revoluția pentru a avea garanția că Adunarea constituantă nu va fi folosită împotriva poporului, pentru ca guvernul să aibă în mîna sa această garanție. În decretul nostru se spune limpede, fără echivoc cînd va fi convocată Adunarea constituantă⁶². În decret am dat un răspuns precis la această întrebare. Nu căutați să ne citiți gîndurile, noi nu ascundem nimic. Noi am spus că atunci cînd vor fi prezente 400 de persoane vom convoca Adunarea constituantă. Nu este vina noastră dacă alegerile s-au ținut mai tîrziu decît data la care au fost fixate. În unele locuri, chiar Sovietele au fixat date mai îndepărtate pentru alegeri. Întrucît alegerile au avut loc la date diferite, trebuia să se stabilească ce număr de deputați este suficient pentru întrunirea Adunării constituante. S-a făcut încercarea de a profita de faptul că în lege acest număr nu este prevăzut, pentru a întruni Adunarea constituantă cu orice număr de deputați. În ce situație s-ar fi găsit puterea care ar fi admis acest lucru? Puterea sovietică a procedat just stabilind numărul de deputați necesar pentru ca Adunarea constituantă să fie considerată legal constituită. Puterea sovietică a făcut acest lucru. Cine nu este de acord trebuie să critice decretul. Dacă în loc de critică auzim aluzii, presupuneri cu caracter general, le respingem.

Cînd clasa revoluționară luptă cu clasele avute, care se împotrivesc, ea trebuie să reprime această împotrivire; și noi vom reprima împotrivirea celor avuți prin toate acele mijloace folosite de ei pentru a reprima proletariatul, — alte mijloace n-au fost inventate.

Voi spuneți că trebuie izolată burghezia. Dar în fapt, sub paravanul unei lozinci formal-democratice, lozinca Adunării constituante, cadeții încep războiul civil. Ei spun: „Noi vrem și să fim în Adunarea constituantă și în același timp să organizăm și războiul civil“, iar la aceasta voi răspundeți cu fraze goale despre izolare.

Noi nu numai că urmărim pe cei care se fac vinovați de încălcări formale, noi aducem o acuzație politică directă

unui partid politic. Așa au procedat și revoluționarii francezi. Acesta este răspunsul nostru pentru acei țărani care au ales fără să știe pe cine aleg. Să știe poporul că Adunarea constituantă nu se va întruni așa cum a vrut Kerenski. Noi am introdus dreptul de revocare, și Adunarea constituantă nu va fi așa cum a conceput-o burghezia. Când nu ne mai despart decît cîteva zile de convocarea Adunării constituante, burghezia pune la cale războiul civil și intensifică sabotajul, subminînd încheierea armistițiului. Noi nu ne vom lăsa înșelați de lozinci formale. Ei vor să fie în Adunarea constituantă și în același timp să organizeze războiul civil. Acuzația adusă de noi partidului cadeților să fie analizată în fond, să se dovedească că partidul cadeților nu este statul-major al războiului civil, al unui război civil sortit în mod vădit eșecului și care înecă țara în sînge. Tov. Steinberg nu și-a dat osteneala să aducă dovezi. El a uitat tot ce s-a stabilit în privința legăturii dintre cadeți și Kornilov ; nu noi, ci Cernov, adversarul nostru politic, a dat în vileag această legătură. Ni se propune să găsim niște țapi ispășitori. Noi nu vom ascunde acuzația politică împotriva statului-major al unei clase întregi, urmărind anumite persoane.

În continuare, tov. Lenin se oprește asupra obiecției că și bolșevicii au fost declarați dușmani ai poporului. Ne-au amenințat că ne vor declara dușmani ai poporului, dar n-au făcut acest lucru. N-au îndrăznit să facă acest lucru. Noi le-am spus atunci : „Dacă puteți face acest lucru, încercați. Încercați să spuneți poporului că partidul bolșevic, ca partid, ca curent, este dușmanul poporului“. N-au avut curajul să facă acest lucru, au trecut la urmărirea unor persoane izolate, au calomniat. Noi le-am spus : nu ne puteți declara dușmani ai poporului, nu puteți aduce nici cele mai mici obiecții principiale împotriva bolșevicilor, singurul lucru pe care-l puteți face este să răspîndiți calomniile. Acuzația noastră împotriva unui partid pune capăt metodelor meschine de luptă politică. Vom spune poporului adevărul. Vom spune poporului că interesele

lui sînt mai presus de interesele unei instituții democratice. Nu trebuie să ne întoarcem la vechile prejudecăți care subordonează interesele poporului democratismului formal. Cadeții strigă : „Toată puterea în mîna Adunării constituante“, dar, în realitate, pentru ei asta înseamnă : „Toată puterea în mîna lui Kaledin“. Trebuie să spunem acest lucru poporului, și poporul ne va aproba.

„Pravda“ nr. 207
din 19 (6) decembrie 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

3

REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA DECRETUL
ÎN LEGĂTURĂ CU PARTIDUL CADET

După ce a ascultat explicațiile date de reprezentanții Consiliului Comisarilor Poporului în legătură cu decretul prin care cadeții sînt declarați un partid al dușmanilor poporului și prin care se dispune arestarea membrilor instituțiilor conducătoare ale acestui partid și supravegherea de către Soviete a partidului în întregul lui, C.E.C. declară că trebuie să se ducă lupta cea mai hotărîtă împotriva burgheziei contrarevoluționare, condusă de partidul cadet, care a pornit un război civil înverșunat împotriva bazelor înseși ale revoluției muncitorilor și țăranilor.

C.E.C. declară că va asigura și de acum înainte Consiliului Comisarilor Poporului sprijinul său în această direcție și respinge protestele grupurilor politice care prin șovăielile lor subminează dictatura proletariatului și a țăranimii sărace.

„Izvestiia C.E.C.” nr. 243
din 3 decembrie 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

CUVÎNTARE ROSTITA
LA AL DOILEA CONGRES GENERAL
AL SOVIETELOR DE DEPUTAȚI AI ȚĂRANILOR
DIN RUSIA
2 (15) DECEMBRIE 1917 ⁶³

Tovarăși, la precedentul Congres extraordinar al deputaților țaranilor m-am prezentat din partea fracțiunii bolșevice, și nu din partea Consiliului Comisarilor Poporului, tot astfel iau cuvîntul și acum, deoarece socot că este important ca voi, congresul deputaților țaranilor, să cunoașteți părerea partidului bolșevic.

Cînd am venit aici, am auzit o parte din cuvîntarea ultimului vorbitor, care, întorcîndu-se spre mine, v-a spus că eu vreau să vă alung cu baionetele. Tovarăși, Rusia a depășit faza în care cineva putea s-o conducă după bunul lui plac. Voi știți că, de cînd armata a înțeles să folosească armele pentru a cuceri libertatea, de cînd țaranii îmbrăcați în mantale soldățești au posibilitatea să se întrunească și să se înțeleagă cu țaranii care nu poartă asemenea mantale, nu există forță care să poată frînge voința poporului, voința țaranilor și a muncitorilor.

Tovarăși, vreau să vă spun cum înțelegem noi revoluția din 25 octombrie. Tovarăși, aici s-a spus că s-ar putea ca un nou val al revoluției să măture Sovietele. Eu spun : acest lucru nu se va întîmpla. Sînt ferm convins că Sovietele nu vor pieri niciodată ; revoluția din 25 octombrie ne-a dovedit acest lucru. Sovietele nu vor pieri niciodată pentru că ele s-au format încă în prima revoluție, din 1905, s-au format și după revoluția din februarie, și nu din inițiativa personală a cuiva, ci din voința maselor populare, de jos. În această privință nu poate fi vorba de nici

un fel de îngrădiri, de nici un fel de formalități, pentru că ele s-au format din voința poporului, și poporul este liber să revoce în orice moment pe reprezentanții săi. Sovietele sînt mai presus de orice parlamente, de orice adunări constituante. (Rumoare, strigăte: „Minciună!“) Partidul bolșevic a spus întotdeauna că Sovietele sînt organul suprem. Nu se poate spune că aceasta este o minciună, deoarece revoluțiile care au avut loc în Europa și au răsturnat monarhia au creat prin intermediul Adunării constituante republici burgheze. O revoluție ca aceea care a avut loc la noi nu a mai existat niciodată și nicăieri. Se spune că revoluția din 25 octombrie a dat „un guvern alcătuit“ numai „din bolșevici“. Eu aș putea spune că în Consiliul Comisarilor Poporului nu sînt numai bolșevici. Aceia dintre voi care își amintesc de primul Congres al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților știu, desigur, că pe atunci bolșevicii erau în minoritate; și iată că acum poporul, care s-a convins din experiență unde duce politica de conciliere, la Congresul al doilea al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților a dat majoritatea partidului bolșevic. Cînd în presa dușmană mi se spune și mi se strigă că armele pot fi îndreptate împotriva Sovietelor, îmi vine să rîd. Armele se află în mîinile muncitorilor, soldaților și țăranilor, și mîinile lor nu le vor îndrepta niciodată împotriva Sovietelor. Iar contra-revoluția n-are decît să îndrepte armele împotriva Sovietelor, acestea nu se tem.

Trecînd la problema Adunării constituante, trebuie să spun că Adunarea constituantă poate fi de folos numai atunci cînd poporul însuși se va dezvolta în voie și va construi o viață nouă. Și vă întreb: oare așa stau lucrurile?

Am să vă amintesc de o vorbă pe care o știți cu toții: „nu omul este făcut pentru sîmbătă, ci sîmbăta pentru om“. Știți, tovarăși, cum s-au desfășurat alegerile pentru Adunarea constituantă. Acesta este unul dintre cele mai înaintate moduri de a alege, pentru că în acest caz nu se aleg persoane, ci reprezentanți ai partidelor. Și acesta este un pas înainte, pentru că revoluția o fac nu anumite per-

soane, ci partidele. Cînd au avut loc alegerile pentru Adunarea constituantă, exista un singur partid socialist-revoluționar, partid care are majoritatea în Adunarea constituantă. Acum nu mai este așa. Veți spune, poate, că tot bolșevicii au făcut acest lucru? Nu, tovarăși, aceasta este o lege universală. Totdeauna și pretutindeni, încet și cu greu, poporul se împarte în două tabere: tabăra dezmoșteniților, umiliților, tabăra acelor care luptă pentru un viitor mai bun al tuturor oamenilor muncii, — și tabăra acelor care într-un fel sau altul îi sprijină pe moșieri și pe capitaliști. Cînd au avut loc alegerile, poporul nu i-a ales pe aceia care exprimă voința lui, dorințele lui. Spuneți că noi am declarat întregul partid al cadeților un partid al dușmanilor poporului. — Da, așa am făcut, exprimînd voința Congresului al doilea al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților. Și acum, cînd sîntem în pragul păcii, al curmării îngrozitorului măcel care durează de trei ani de zile, sîntem convinși că aceasta este cerința tuturor oamenilor muncii, a tuturor țărilor. Încet și cu greu înaintează acțiunea de răsturnare a imperialismului în Europa, și imperialiștii din toate țările vor vedea acum că poporul este puternic și că prin forța sa îi va răsturna pe toți aceia care-i stau în cale. Dacă se găsesc oameni care organizează o rebeliune împotriva muncitorilor și țăranilor, împotriva Sovietelor, iar în cealaltă mîna arată înaltul mandat de deputat în Adunarea constituantă, acest lucru nu va constitui o piedică pentru noi. În iulie ni s-a spus: „vă vom declara dușmani ai poporului“. Și noi am răspuns: „încercați“. Să fi încercat domniile burghezi și partizanii lor să spună poporului în mod deschis acest lucru; dar ei n-au făcut-o, ei au recurs la tot felul de insinuări, calomnii și mîrșăvii. Cînd burghezia a început războiul civil — la care am fost martori —, ei au dezlănțuit o rebeliune a iuncherilor, și noi, învingătorii, am fost generoși față de ei, învinșii. Ba, am făcut mai mult: nu le-am știrbit nici chiar onoarea militară. Și iată că acum, cînd urmează să fie convocată Adunarea constituantă, noi spunem: cînd vor fi de față 400 de membri ai Adunării

constituante, o vom deschide *. Noi vedem că complotul cadeților continuă, vedem că, în numele sacului cu bani, al rapacității, al bogăției, ei organizează o rebeliune împotriva Sovietelor; îi declarăm deschis dușmani ai poporului. În timp ce zilele acestea la noi se vor cunoaște condițiile de pace, în timp ce vom avea armistițiul, în timp ce membrii comitetelor agrare nu vor mai fi arestați, pământurile moșierești vor fi confiscate și va fi instituit controlul asupra fabricilor și uzinelor, ei pun la cale un complot împotriva noastră, împotriva Sovietelor. Și noi spunem că ei, partidul cadet — partidul burgheziei —, sînt dușmanii poporului, și vom lupta împotriva partidului lor.

„Rabocii i Soldat” nr. 42
din 4 (17) decembrie 1917

Se tipărește după
exemplarul dactilografiat
al procesului-verbal

* În textul publicat în ziarul „Rabocii i Soldat” nr. 42 din 14 (17) decembrie 1917, încheierea cuvîntării este redactată astfel: „Puterea populară nu consimte la nici un fel de coaliții cu capitalul. Noi nu încheiem tratate secrete. Fiecare pas al său, puterea populară îl aduce la cunoștința Sovietelor. În numele Sovietelor am propus armistițiul, și, dacă condițiile nu vor fi acceptabile, poporul nu le va accepta. Nu s-a făcut uz de nici un fel de violență împotriva poporului revoluționar. („Dar Duhonin?” — ș e a u d e d i n b ă n c i.) Da, lui Duhonin i s-a propus să înceapă tratativele în vederea armistițiului. El a refuzat. Duhonin a intrat în alianță cu Kornilovii, cu Kaledinii și cu alți dușmani ai poporului, și, cuprîns de o mare indignare împotriva dușmanului său, poporul l-a ucis. Dar, uitați un alt fapt. Pe Șpalernaia, muncitorul Voinov, care împărțea manifeste bolșevice, a fost ucis de cazaci. Și iată ce deosebire există între aceste două fapte. Cînd a fost ucis muncitorul Voinov, numai «Raboceaia Gazeta» a pomenit despre acest lucru, și nici acest ziar n-a scris că a fost ucis, ci că a murit. În cazul acesta era vorba de uciderea unui muncitor de rînd, în celălalt caz de uciderea unui om care s-a pus de-a curmezișul caii spre pace, de-a curmezișul voinței a 99% din armata rusă. Și totuși, cînd a fost ucis generalul Duhonin, ziarele noastre au fost primele care au condamnat această răfuială fără judecată. Iată care este asemănarea și care este deosebirea. Cine este pentru controlul muncitoresc asupra industriei, cine este pentru o pace democratică, cine este împotriva continuării războiului sîngeros, acela nu va fi de partea cadeților”. — *Nota red.*

MANIFEST CĂTRE POPORUL UCRAINEAN
CU REVENDICĂRI ULTIMATIVE
ADRESAT RADEI UCRAINENE ⁶⁴

Pornind de la interesele unității și ale alianței frățești dintre muncitori și masele muncitoare și exploatare în lupta pentru socialism, pornind de la faptul că aceste principii au fost recunoscute prin numeroase hotărâri ale organelor democrației revoluționare, ale Sovietelor, și în special ale celui de-al doilea Congres general al Sovietelor din Rusia, guvernul socialist din Rusia, Consiliul Comisarilor Poporului, confirmă încă o dată pentru toate națiunile care au fost asuprite de țarism și de burghezia velicorusă dreptul la autodeterminare, mergînd pînă la dreptul acestor națiuni de a se despărți de Rusia.

De aceea noi, Consiliul Comisarilor Poporului, recunoaștem Republica populară ucraineană, dreptul ei de a se despărți complet de Rusia sau de a încheia cu Republica rusă un acord în vederea stabilirii unor relații federative sau a altora asemănătoare între ele.

Noi, Consiliul Comisarilor Poporului, recunoaștem imediat, fără nici o îngrădire și în mod necondiționat tot ce privește drepturile naționale și independența națională a poporului ucrainean.

Împotriva republicii burgheze finlandeze, care rămîne deocamdată o republică burgheză, noi nu am făcut nici un pas în sensul îngrădirii drepturilor naționale și a independenței naționale a poporului finlandez, și nu vom face nici un pas de natură să îngrădească independența națională a vreuniei dintre națiunile care au făcut parte și doresc să facă parte din Republica rusă.

Noi învinuim Rada că, ascunzându-se sub paravanul unei frazeologii naționale, duce o politică burgheză echivocă, care încă de mult își găsește expresia în faptul că Rada nu recunoaște Sovietele și Puterea sovietică în Ucraina (între altele, Rada a refuzat să convoace fără întârziere, la cererea Sovietelor din Ucraina, Congresul pe ținut al Sovietelor din Ucraina). Această politică echivocă, care ne pune în imposibilitate de a recunoaște Rada ca reprezentant împuternicit al maselor muncitoare și exploatare din Republica ucraineană, a împins nu de mult Rada la acțiuni care înseamnă înlăturarea oricărei posibilități de înțelegere.

O astfel de acțiune a fost, în primul rînd, dezorganizarea frontului.

Rada transferă și recheamă prin ordine *unilaterale* unitățile ucrainene de pe front, distrugînd astfel frontul unic comun *înainte* de a se fi procedat la o delimitare, care poate fi realizată numai pe calea unei înțelegeri organizate între guvernele ambelor republici.

În al doilea rînd, Rada a trecut la dezarmarea trupelor sovietice care se află în Ucraina.

În al treilea rînd, Rada sprijină complotul și rebeliunea cadeto-kaledinistă împotriva Puterii sovietice. Invocînd în mod vădit fals drepturi de autonomie ale „Donului și Cubanului“, camuflînd prin aceasta acțiunile contrarevoluționare ale lui Kaledin, care contravin intereselor și revendicărilor imensei majorități a căzăcimii muncitoare, Rada lasă să treacă pe teritoriul său trupe care se îndreaptă spre Kaledin, *refuzînd să permită trecerea trupelor trimise împotriva lui Kaledin.*

Pășind pe această cale de nemaipomenită trădare a revoluției, pe calea sprijinirii cadeților și kalediniștilor, cei mai înrăiți dușmani atît ai independenței naționale a popoarelor din Rusia, cît și ai Puterii sovietice, pe calea sprijinirii dușmanilor maselor muncitoare și exploatare, — Rada ne-ar sili să-i declarăm fără nici o ezitare război, chiar dacă ea ar fi organul indiscutabil și recunoscut în mod absolut formal al puterii supreme de stat al unei republici ucrainene burgheze independente.

În prezent însă, avînd în vedere toate împrejurările expuse mai sus, Consiliul Comisarilor Poporului pune⁶⁵ Radei, în fața popoarelor Republicii ucrainene și ale Republicii ruse, următoarele întrebări :

1. Se obligă Rada să renunțe la încercările de a dezorganiza frontul comun ?

2. Se obligă Rada ca de acum înainte, fără consimțămîntul comandantului-șef, să nu mai lase să treacă nici un fel de unități militare care s-ar îndrepta spre Don, spre Ural sau în alte direcții ?

3. Se obligă Rada să sprijine trupele revoluționare în lupta lor împotriva rebeliunii contrarevoluționare cadetokalediniste ?

4. Se obligă Rada să înceteze toate încercările ei de a dezarma regimentele sovietice și Garda roșie muncitorească din Ucraina și să restituie imediat armele celor cărora le-au fost luate ?

În cazul cînd în 48 de ore nu va primi un răspuns satisfăcător la aceste întrebări, Consiliul Comisarilor Poporului va considera Rada în stare de război fățiș împotriva Puterii sovietice din Rusia și din Ucraina.

Scris la 3 (16) decembrie 1917

*Publicat la 18 (5) decembrie 1917,
în ziarul „Pravda” nr. 206
și la 6 decembrie 1917, în ziarul
„Izvestiia C.E.C.” nr. 244*

Se tipărește după manuscris

RAPORT CU PRIVIRE LA SITUAȚIA ECONOMICĂ
A MUNCITORILOR DIN PETROGRAD
ȘI SARCINILE CLASEI MUNCITOARE
PREZENTAT LA ȘEDINȚA SECȚIEI
MUNCITOREȘTI A SOVIETULUI DE DEPUTAȚI
AI MUNCITORILOR ȘI SOLDAȚILOR
DIN PETROGRAD
4 (17) DECEMBRIE 1917

RELATARE APĂRUTA ÎN PRESĂ

Revoluția din 25 octombrie a dovedit excepționala maturitate politică a proletariatului, care a arătat că este în stare să țină cu dârzenie piept burgheziei. Dar pentru victoria deplină a socialismului este nevoie de un înalt grad de organizare, pătrunsă de conștiința că proletariatul trebuie să devină clasă dominantă.

În fața proletariatului stau sarcinile transformării socialiste a orînduirii de stat, căci orice soluții de mijloc, oricît de ușor ar fi să aduci argumente în favoarea lor, nu au nici o valoare, deoarece situația economică a țării a ajuns la un stadiu în care soluțiile de mijloc nu pot fi admise. În lupta noastră gigantică împotriva imperialismului și capitalismului nu este loc pentru jumătăți de măsuri.

Problema se pune astfel : a învinge sau a fi învins.

Muncitorii trebuie să înțeleagă, și ei înțeleg acest lucru ; aceasta reiese limpede din faptul că ei resping soluțiile de mijloc, de compromis. Cu cît transformarea este mai adîncă, cu atît este nevoie de un număr mai mare de lucrători activi pentru a îndeplini munca de înlocuire a capitalismului printr-un aparat socialist. În acest scop, chiar dacă nu există sabotaj, forța micii burghezii nu este suficientă. Numai din adîncurile maselor populare, numai prin activitatea lor această sarcină poate fi îndeplinită.

De aceea acum nu trebuie să ne preocupe gândul de a ne îmbunătăți chiar în momentul de față situația, ci gândul de a deveni clasă dominantă. Nu putem nădăjdui ca proletariatul de la sate să aibă conștiința clară și fermă a intereselor sale. De acest lucru este capabilă numai clasa muncitoare, și fiecare proletar, conștient de mărirea perspectivă, trebuie să se simtă conducător și să ducă după sine masele.

Proletariatul trebuie să devină clasă dominantă în sensul de a conduce pe toți oamenii muncii și de a fi o clasă dominantă din punct de vedere politic.

Trebuie să luptăm împotriva prejudecății potrivit căreia numai burghezia poate conduce statul. Sarcina de a conduce statul trebuie să și-o asume proletariatul.

Capitaliștii fac absolut totul pentru a îngreua sarcinile clasei muncitoare. Și fiecare organizație muncitorească — sindicat, comitet de întreprindere etc. — va avea de dat o luptă hotărâtă pe plan economic. Burghezia deteriorează totul, sabotează totul, pentru a zădărnici revoluția muncitorească. Și sarcinile organizării producției revin în întregime clasei muncitoare. Să sfârșim o dată pentru totdeauna cu prejudecata că treburile de stat, conducerea băncilor, a uzinelor reprezintă o sarcină căreia muncitorii nu pot să-i facă față. Dar toate acestea nu pot fi îndeplinite decât printr-o uriașă muncă de organizare dusă zi de zi.

Trebuie organizat schimbul de produse; evidența, controlul trebuie să devină un sistem — acestea sînt sarcinile care revin clasei muncitoare, iar viața în fabrici și uzine i-a dat cunoștințele necesare pentru a le îndeplini.

Fiecare comitet de întreprindere trebuie să se simtă nu numai ca o organizație care se ocupă cu treburile întreprinderii respective, ci și ca o celulă organizatorică în vederea organizării întregii vieți de stat.

Nu e greu să se emită un decret pentru desființarea proprietății private, dar cei care pot și trebuie să-l aplice sînt numai muncitorii. Și chiar dacă se vor face greșeli, vor fi greșeli săvârșite de o clasă nouă, care creează o viață nouă.

Un plan concret de organizare a vieții economice nu există și nu poate exista.

Nimeni nu-l poate da. Acest lucru îl poate face masa de jos, pe calea experienței. Desigur că se vor da indicații și se vor trasa căile, dar începutul trebuie făcut simultan și de sus și de jos.

Sovietele trebuie să se transforme în organe care reglementează întreaga producție a Rusiei, dar pentru ca ele să nu devină niște state-majore fără armată este necesar să se desfășoare munca în mase... *

Masa muncitorească trebuie să pornească la organizarea controlului și producției pe scară largă, de stat. Chezășia succesului este nu organizarea unor persoane, ci organizarea întregii mase muncitoare, și dacă vom realiza acest lucru și vom pune la punct viața economică, tot ce ne stă în cale va dispărea de la sine.

„Pravda” nr. 208
din 20 (7) decembrie 1917
și „Soldatskaia Pravda” nr. 104
din 14 decembrie 1917

Se tipărește după textul apărut
în ziarul „Soldatskaia Pravda”

* Au fost omise câteva cuvinte care n-au putut fi descifrate. — Nota red

CU PRIVIRE LA DESCHIDEREA ADUNĂRII CONSTITUANTE

Din cauza tărăgănării alegerilor pentru Adunarea constituantă, tărăgănare care s-a produs mai ales din vina fostei Comisii electorale centrale din Rusia, precum și din cauză că grupurile contrarevoluționare au format o comisie separată pentru Adunarea constituantă, opunînd-o comisariatului creat de Puterea sovietică, au început să circule zvonuri că Adunarea constituantă nici nu va mai fi convocată în actuala ei componență. Consiliul Comisarilor Poporului consideră necesar să declare că aceste zvonuri, răspîndite în mod intenționat și cu rea intenție de către dușmanii Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor și soldaților, sînt cu desăvîrșire false. Potrivit decretului Consiliului Comisarilor Poporului, confirmat de Comitetul Executiv Central al Sovietelor, Adunarea constituantă va fi convocată de îndată ce jumătate din numărul membrilor Adunării constituate, și anume 400 de deputați, se vor înregistra, potrivit normelor stabilite, la cancelaria Palatului Tavriceski.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
Vl. Ulianov (Lenin)

„Pravda” nr. 207
din 19 (6) decembrie 1917

Se tipărește după textul
apărut în ziar

PROIECT DE APEL
AL CELUI DE-AL DOILEA CONGRES GENERAL
AL SOVIETELOR DE DEPUTAȚI
AI ȚĂRANILOR DIN RUSIA
CĂTRE ȚĂRĂNIME ⁶⁶

Al doilea Congres general al țăranilor din Rusia adresează un apel fierbinte țăranimii tuturor națiunilor și popoarelor din Rusia, cerîndu-i să-și încordeze toată puterea minții și a voinței, toată forța numărului și a energiei sale pentru a trezi pe cei care dorm, a îmboldi pe cei nehotărîți și a spune în auzul tuturor, din toate colțurile țării, din fiecare sat, din fiecare cartier al marilor orașe, cuvîntul său cu greutate, cuvîntul său hotărîtor în acest moment — poate cel mai grav și mai de răspundere — al mării revoluții din Rusia.

Tovarăși țărani ! Noi alcătuim majoritatea covârșitoare a populației țării noastre. Noi formăm principala masă a celor ce muncesc și sînt exploatați. Noi formăm principala masă a celor care luptă pentru satisfacerea revendicărilor legitime și drepte ale oamenilor muncii, a revendicărilor cu privire la pămînt în primul rînd, principala masă a celor care luptă împotriva oricărei asupriri și oricărei exploatari atît din partea moșierilor, cît și din partea capitaliștilor.

Tovarăși țărani ! Noi formăm principala masă a armatei noastre, care mai mult decît oricine a avut de suferit chinurile supraomenești ale războiului pus la cale de țari și de capitaliști și prelungit de-a lungul a mai bine de trei ani de zile, armată căreia i-a revenit de asemenea rolul greu, dar nobil, un rol de cinste, de a fi luptător de avangardă — alături de muncitori — pentru libertate, pentru pămînt, pentru pace, pentru eliberarea deplină a oame-

nilor muncii de sub jugul oricărei asupriri și oricărei exploatați.

Tovarăși țărani! Chibzuiți asupra chemării noastre, asupra apelului nostru, pe care deputații țăranilor îl adresează țăranilor tuturor națiunilor din Rusia, citiți apelul nostru în fiecare sat, în fiecare casă, discutați-l la toate adunările, întrunirile, instituțiile țărănești fără excepție, luați voi înșivă în satele voastre hotărâri ferme și de nestrămutat. Căci de hotărârile voastre, de hotărârile majorității poporului, de hotărârile țăranilor înșiși depinde în cea mai mare măsură soarta patriei noastre.

Se apropie un ceas de grea cumpănă. Se apropie bătălia de pe urmă. Întreaga țară, toate națiunile republicii noastre s-au împărțit în două mari tabere.

Una este cea a moșierilor și capitaliștilor, a bogătașilor și slugilor lor, a funcționarilor aristocrați și prietenilor lor, a celor care poruncesc poporului și sînt partizanii războiului.

Cealaltă tabără este cea a muncitorilor și a țăranilor muncitori și exploatați, a poporului sărac și a prietenilor săi, a soldaților de rînd și a partizanilor păcii, a partizanilor luptei revoluționare — hotărîte, pline de abnegație, îndrăznețe, necruțătoare față de asupritorii poporului — pentru pace.

În unele părți ale țării, lupta între aceste două tabere s-a ascuțit, ajungînd la un război civil direct și fățiș, la un război al Armatei Sovietice împotriva unui număr neînsemnat de oameni care contează pe forța bogăției și care vor să răstoarne Puterea sovietică, puterea și guvernul Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor.

Tovarăși țărani! De cuvîntul vostru cu greutate, ferm și hotărît depind acum multe, de el depinde și încetarea acestui război civil, depinde posibilitatea trecerii pașnice a Rusiei la predarea fără despăgubire a întregului pămînt în mîna celor ce muncesc, la victoria socialismului. Tovarăși țărani, sculați-vă ca un singur om, ridicați-vă glasul, formulați-vă revendicarea, alcătuiți *mandatele voastre* din partea fiecărui sat, voi vă puteți face ascultați, vă veți face ascultați de toți!

Tovarăși țărani ! În primul rînd trebuie să vă spuneți cuvîntul condamnînd cu hotărîre pe acei deputați la cel de-al II-lea Congres general al țăranilor din Rusia care *s-au desprins* de congres. Condamnați-i pe scizioniști. Condamnați pe cei care distrug unitatea țăranilor, unitatea poporului muncitor, unitatea dintre țărani și muncitori. Acești scizioniști, acești oameni care dezbină țărănimea, acești transfugi în tabăra bogătaşilor, în tabăra moșierilor și capitaliștilor au săvîrșit o orimă fără seamăn. Acești oameni își spun „socialiști-revoluționari“ din aripa de dreapta și centru, partizani ai lui Avksentiev și Cernov. Ei au trădat toate teoriile și programul socialiștilor-revoluționari, au trecut de partea dușmanilor socialismului, de partea sugrumătorilor revoluției. Ei au rupt cu păstrătorii credincioși ai teoriei, programului și revendicărilor socialiștilor-revoluționari, cu partidul „socialiștilor-revoluționari internaționaliști de stînga“, care a rămas credincios intereselor țărănimii muncitoare. Ei, acești partizani ai lui Avksentiev și Cernov, au părăsit cel de-al II-lea Congres general al țăranilor din Rusia, refuzînd să se supună hotărîrii majorității țăranilor, pentru a promova voința bogătaşilor și a capitaliștilor împotriva țăranilor, pentru a frîna cauza păcii, pentru a împiedica trecerea imediată, fără despăgubire, a tuturor pămînturilor în mîna poporului muncitor și a salva politica funestă pentru țărani a lui Avksentiev, Cernov, Maslov și a celor de teapa lor.

Condamnați pe acești trădători ai cauzei țărănimii. Condamnîndu-i pe ei, veți salva pe mulți dintre cei șovăielnici și slabi, veți salva Rusia de încercările nebunești de dezlănțuire a unui război civil. Aceste încercări sînt nebunești, deoarece ele vor face numai să curgă în zadar rîuri de sînge, dar nu vor schimba nimic ; nimic pe lume nu va putea frînge hotărîrea unanimă a muncitorilor, soldaților și țăranilor, hotărîrea celui de-al II-lea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia și hotărîrea celui de-al II-lea Congres general al deputaților țăranilor din Rusia.

Condamnați pe acești trădători ai cauzei țărănimii. Fiecare sat să-și exprime încrederea în hotărîrile acestor două congrese, congresele Sovietelor muncitorilor, solda-

ților și țăranilor. Fiecare sat *să revoc*e din Adunarea constituantă pe acei deputați ai partidului socialist-revoluționar sau ai Sovietelor și instituțiilor țărănești care n-au declarat în auzul tuturor și n-au dovedit prin fapte că recunosc în totul aceste hotărîri.

Tovarăși țărani! Știți cu toții că numai *prin înșelăciune* au putut pătrunde și au pătruns în Adunarea constituantă, ca reprezentanți ai țăranilor, oameni care sînt adversari ai hotărîrilor celui de-al II-lea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, precum și ai hotărîrilor celui de-al II-lea Congres general al deputaților țăranilor din Rusia. În realitate, acești oameni, ce adeseori își spun „socialiști-revoluționari“, i-au înșelat pe țărani, care încă nu cunoșteau adevărul despre politica lui Avksentiev, Cernov, Maslov, politică de concesi față de moșieri, de conciliere cu capitaliștii, politică de arestare a membrilor comitetelor agrare locale ale țăranilor. Acești Avksentievi, Maslovi, Cernovi i-au înșelat pe țărani, deoarece listele comune ale partidului socialist-revoluționar au fost încheiate la 17 octombrie, iar adevărul a fost dezvăluit în fața întregii Rusii *după* 17 octombrie.

Adevărul a fost dezvăluit în fața întregii Rusii de către cel de-al II-lea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, care a avut loc la 25—26 octombrie 1917. Apoi acest adevăr a fost dezvăluit de Puterea sovietică, de guvernul sovietic, care pentru prima oară a dat publicității rușinoasele tratate secrete, pentru prima oară a pornit o luptă cu adevărat revoluționară pentru pace, pentru prima oară a arătat *în fapt* cum trebuie să fie această luptă și a și obținut primul succes: armistițiul pe unul din fronturi.

Acest adevăr a fost dezvăluit de guvernul sovietic, care a emis decretul asupra pămîntului, situîndu-se astfel fără nici o rezervă de partea țăranilor, și a înlăturat orice posibilitate de a se pune piedici din afară puterii locale depline a țăranilor.

Acest adevăr a fost dezvăluit de cel de-al II-lea Congres general al țăranilor din Rusia, care printr-o rezoluție

specială amănunțită a dat pentru prima oară la iveală în fața țărănimii rolul rușinos al Comitetului executiv avksentievist-cernovist. Congresul se încheie la 8 decembrie, iar de început el (?) a început la 30 noiembrie 1917.

Vă dați seama, tovarăși țărani, că la 17 octombrie, când s-au întocmit listele, și la 12 noiembrie, când au avut loc alegerile pentru Adunarea constituantă, țărănimea *nu putea* încă să cunoască adevărul despre pământ și pace, *nu-i putea* deosebi pe prieteni de dușmani, de lupii îmbrăcați în blană de oaie. Vă dați seama că *numai prin înșelăciune* pot vorbi în numele țăranilor acei socialiști-revoluționari care se împotrivesc hotărîrilor celui de-al II-lea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, precum și hotărîrilor celui de-al II-lea Congres al deputaților țăranilor din Rusia.

Nu trebuie să îngăduiți, tovarăși țărani, ca *din pricina acestei înșelăciuni* să se ajungă la o vârsare de sânge. Rostiți-vă cuvîntul ferm de protest împotriva acelor care au părăsit cel de-al II-lea Congres general al deputaților țăranilor din Rusia. În fiecare gubernie, în fiecare județ, în fiecare plasă, în fiecare sat, adoptați *mandate*, exprimați-vă protestul împotriva acelor care au părăsit congresul, *arătați numele* acelor deputați locali ai țărănimii în Adunarea constituantă care *nu* au acceptat hotărîrile acestor congrese, cereți ca deputații respectivi să iasă din Adunarea constituantă, căci numai prin înșelarea poporului se pot ei da drept aleși ai poporului.

Tovarăși țărani! Adunarea constituantă trebuie să exprime voința poporului. Cei care au părăsit cel de-al II-lea Congres general al deputaților țăranilor din Rusia, cei care au încălcat voința acestuia, cei care i-au dezbinat pe țărani, cei care au trecut de la țărani la bogătași nu sînt aleșii poporului, sînt niște trădători și nu au ce căuta în Adunarea constituantă. Ei nu aduc pacea, nu aduc pământ celor ce muncesc, ei aduc poporului revolta stupidă și criminală a bogătașilor împotriva Puterii sovietice. Poporul nu va îngădui să fie înșelat. Poporul nu va în-

gădui să fie încălcată voința sa. Poporul nu va ceda Puterea sovietică pentru a fi pe placul bogătașilor. Poporul nu va lăsa pradă bogătașilor cauza pe care el a luat-o în mîna sa, cauza *păcii*, a trecerii imediate a *pămînturilor*, fără excepție și fără despăgubire, în mîna oamenilor muncii.

Pentru întreaga țară nu există decît două soluții :

Ori războiul civil al kalediniștilor, cadeților, korniloviștilor (și al aliaților lor camuflați, avksentievistii, cernoviștii, masloviștii) împotriva Puterii sovietice, război sîngeros, fără sorți de izbîndă pentru cei care l-au pus la cale, război care nu va smulge puterea din mîna Sovietelor, ci va face doar să crească îndîrjirea, să crească numărul victimelor, să curgă mai mult sînge, să întîrzie mai mult marile transformări socialiste, să se agraveze foamea în guberniile lipsite de cereale.

Ori recunoașterea cinstită a adevărului evident pentru toată lumea, și anume : că adversarii hotărîrilor celui de-al II-lea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, precum și ai hotărîrilor celui de-al II-lea Congres general al deputaților țăranilor din Rusia, numai prin înșelăciune au putut pătrunde în Adunarea constituantă ca reprezentanți ai țărănilor și că deci acești deputați trebuie să fie înlocuiți prin noi alegeri.

O a treia cale nu există. Ori bogătașii, avksentievistii, cernoviștii, masloviștii să fie supuși unei exterminări sîngeroase. Ori să consimtă la înlocuirea prin noi alegeri a deputaților țărănimii de îndată ce adversarii hotărîrilor celor două congrese ale Sovietelor, ale celui de-al II-lea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia și ale celui de-al II-lea Congres general al Sovietelor de deputați ai țăranilor din Rusia, îi vor reprezenta pe țărani în Adunarea constituantă.

Voi aveți cuvîntul, tovarăși țărani !

Voi aveți cuvîntul hotărîtor !

Prin cuvîntul ferm al *tuturor* țăranilor, prin *mandate locale* din partea *tuturor* țăranilor, *voi puteți* instaura pacea în întreaga țară, în rîndurile

tuturor națiunilor din Rusia, puteți pune capăt războiului civil, puteți asigura o Adunare constituantă care să nu fie bazată pe înșelăciune, ci dreaptă, adevărată, puteți să grăbiți și să înlesniți curmarea războiului printr-o pace dreaptă, să grăbiți trecerea tuturor pământurilor în mâinile celor ce muncesc, să întăriți alianța dintre țărani și muncitori, să grăbiți victoria socialismului.

Voi aveți cuvântul hotărîtor, tovarăși țărani! Trăiască trecerea pământului în mîna celor ce muncesc! Trăiască pacea! Trăiască socialismul!

*Al doilea Congres general
al deputaților țăranilor din Rusia*

Scris la 6—7 (19—20) decembrie 1917

*Publicat pentru prima oară în 1925.
în „Culegeri din Lenin”, vol. IV*

Se tipărește după manuscris

NOTĂ CĂTRE F. E. DZERJINSKI
 CONȚINÎND PROIECTUL DE DECRET
 CU PRIVIRE LA LUPTA ÎMPOTRIVA
 CONTRAREVOLUȚIONARILOR ȘI SABOTORILOR ⁶⁷

Tovarășului Dzerjinski

În legătură cu raportul dumatile de astăzi cu privire la măsurile de luptă împotriva sabotorilor și contrarevoluționarilor.

Nu s-ar putea da un decret *cam în felul acesta* :

*Despre lupta împotriva contrarevoluționarilor
 și sabotorilor*

Burghezia, moșierii și toate clasele bogate fac eforturi desperate pentru a submina revoluția care trebuie să asigure interesele muncitorilor, ale maselor muncitoare și exploatare.

Burghezia se dedă la crimele cele mai infame, cumpărînd lepădăturile societății și elementele decăzute și îmbătîndu-le în scopul de a dezlănțui pogromuri. Partizanii burgheziei, în special cei din rîndurile funcționarilor superiori, funcționarilor de bancă etc., sabotează munca, organizează greve, pentru a zădărnici măsurile luate de guvern în vederea înfăptuirii transformărilor socialiste. Se merge chiar pînă la sabotarea muncii de aprovizionare, sabotare care amenință să ducă la înfometarea a milioane de oameni.

Trebuie să se ia măsuri excepționale de luptă împotriva contrarevoluționarilor și sabotorilor. Pornind de la această necesitate, Consiliul Comisarilor Poporului hotărăște :

1. Persoanele care fac parte din clasele bogate (adică care au un venit lunar de 500 de ruble sau mai mult, proprietarii de imobile urbane, de acțiuni și sume de bani de peste 1 000 de ruble), precum și funcționarii de la bănci, de la societățile pe acțiuni, de la instituțiile publice și de stat sînt obligați ca în termen de trei zile * să prezinte la comitetele de imobil o declarație în trei exemplare sub semnătură proprie în care să indice adresa, venitul, serviciul și ocupația lor.

2. Comitetele de imobil vor confirma aceste declarații prin semnătura lor, păstrînd un exemplar și înaintînd celelalte două exemplare primăriei și Comisariatului poporului pentru afacerile interne (adresa :... **).

3. Persoanele care se vor face vinovate de neexecutarea dispozițiilor prezentei legi (prin faptul că nu depun declarația sau indică date false etc.), precum și membrii comitetelor de imobil care se vor face vinovați de nerespectarea dispozițiilor cu privire la păstrarea acestor declarații, la strîngerea și înaintarea lor către instituțiile menționate mai sus se vor pedepsi cu amendă pînă la 5 000 de ruble pentru fiecare abatere, cu închisoare pînă la 1 an sau cu trimiterea pe front, potrivit gradului de culpabilitate.

4. De aceeași pedeapsă sînt pasibile și persoanele vinovate de a fi sabotat munca sau de a se fi șustras de la muncă în bănci, instituții publice și de stat, societăți pe acțiuni, la căile ferate etc.

5. Ca un prim pas spre introducerea obligativității generale a muncii se hotărăște că persoanele prevăzute la § 1 sînt obligate, în primul rînd, să aibă în permanență asupra lor o copie a declarației menționate mai sus, care să poarte viza comitetului de imobil, precum și a direcției sau a instituțiilor electivă (comitetele de întreprindere, comitetele de aprovizionare, comitetele feroviare, sindicatele funcționarilor etc.); în viză se va arăta ce muncă sau funcție publică îndeplinește persoana respectivă, dacă

* În manuscris, deasupra cuvintelor „în termen de trei zile”, V. I. Lenin a scris : „în 24 de ore”. — *Nota red.*

** În manuscrisul lui V. I. Lenin este lăsat loc pentru adresă. — *Nota red.*

este întreținută de familie ca membru inapt de muncă al acesteia etc.

6. În al doilea rând, aceste persoane sînt obligate ca în termen de o săptămîină de la data publicării prezentei legi să aibă o cărțuție de consum și muncă (se anexează modelul), în care să-și treacă săptămînal veniturile și cheltuielile și în care comitetele și instituțiile să menționeze ce funcție publică îndeplinește persoana respectivă.

7. Persoanele care nu intră în prevederile § 1 vor depune la comitetele de imobil o declarație într-un singur exemplar cu privire la venitul și la locul lor de muncă, fiind obligate să aibă asupra lor o copie a acestei declarații certificată de comitetul de imobil.

Scris la 7 (20) decembrie 1917

*Publicat pentru prima oară în 1924,
în revista „Krasnii Arhiv” nr. 5*

Se tipărește după manuscris

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRILE PUSE
DE DELEGAȚIA MUNCITORILOR
DIN RAIONUL ALEKSANDROV-GRUȘEVSK ⁶⁸

1) Despre confiscarea minelor și uzinelor din raionul Aleksandrov-Grușevsk.

Minele și uzinele pot fi confiscate numai după eliberarea raionului de trupele și de sub influența lui Kaledin.

2) Dacă în momentul de față muncitorii trebuie să părăsească minele și să plece în Rusia centrală.

Să nu plece, ci să continue să lucreze atîta timp cît vor putea rezista. Rezoluția adoptată de Consiliul Comisarilor Poporului în această problemă : să se propună muncitorilor din raionul Aleksandrov-Grușevsk să ia legătura cu Harkovul în vederea înarmării Gărzii roșii. Tovarășii să fie rugați să reziste, cît pot mai mult, pînă la capătul puterilor și să nu părăsească locul de muncă.

3) În legătură cu trimiterea unor unități de ocrotire a minerilor.

Trupele noastre înaintează cu un efectiv suficient în direcția trupelor lui Kaledin.

4) În legătură cu alocarea unei sume de 3 000 000 de ruble pentru efectuarea lucrărilor.

La sosirea tov. Artem de la Harkov se va clarifica problema Monotopului ⁶⁹.

5) Dacă banii emiși de guvernul Kaledin trebuie considerați valabili.

Acești bani nu trebuie considerați valabili.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (Lenin)

Scris la 11 (24) decembrie 1917

*Publicat pentru prima oară în 1953,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

*Se tipărește după copia
dactilografiată*

CUVÎNTARE ROSTITĂ
LA ȘEDINȚA C.C. AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA
11 (24) DECEMBRIE 1917⁷⁰

PROCES-VERBAL

Tov. Lenin propune : 1) să fie înlocuit biroul fracțiunii din Adunarea constituantă ; 2) să se expună în fața fracțiunii, sub formă de teze, atitudinea noastră față de Adunarea constituantă ; 3) să se întocmească o adresă către fracțiune în care să se reamintească prevederile statutului partidului în legătură cu problema subordonării tuturor instituțiilor reprezentative față de C.C. ; 4) să fie numit un membru al C.C. pentru a conduce fracțiunea ; 5) să se elaboreze statutul fracțiunii.

*Publicat pentru prima oară în 1929,
în cartea „Procesele-verbale
ale C.C. al P.M.S.D.R.
August 1917—februarie 1918”*

*Se tipărește după exemplarul
scris de mână
al procesului-verbal*

PROIECT DE REZOLUȚIE
CU PRIVIRE LA BIROUL PROVIZORIU
AL FRAȚIUNII BOLȘEVICE
DIN ADUNAREA CONSTITUANTĂ

Luînd în considerație că biroul provizoriu al fracțiunii social-democrate bolșevice din Adunarea constituantă a dat dovadă de inactivitate în ceea ce privește principala sa sarcină, aceea de a elabora o rezoluție principială cu privire la atitudinea partidului nostru față de Adunarea constituantă ;

că dintr-un mare număr de declarații, propuneri și voturi ale majorității (sau ale tuturor ?) membrilor biroului provizoriu a reieșit că ei au concepții cu desăvîrșire nesocial-democrate, vădind un punct de vedere burghezodemocratic cu privire la Adunarea constituantă, punct de vedere care nu ține seama de condițiile reale ale luptei de clasă și ale războiului civil,

— fracțiunea hotărăște ca biroul provizoriu să fie destituit și să fie ales un nou birou.

*Scris la 11 sau 12
(24 sau 25) decembrie 1917*

*Publicat pentru prima oară
în 1949, în V. I. Lenin,
Opere, ed. a 4-a, vol. 26*

Se tipărește după manuscris

TEZE CU PRIVIRE LA ADUNAREA CONSTITUANTĂ

1. Revendicarea de a se convoca Adunarea constituantă era în mod pe deplin legitim inclusă în programul social-democrației revoluționare, deoarece într-o republică burgheză Adunarea constituantă reprezintă cea mai înaltă formă a democratismului și deoarece, prin crearea pre-parlamentului, republica imperialistă, în frunte cu Kerenski, pregătea falsificarea alegerilor și o seamă de încălcări ale democrației.

2. Formulând revendicarea de a se convoca Adunarea constituantă, social-democrația revoluționară, chiar de la începutul revoluției din 1917, a subliniat în repetate rânduri că republica Sovietelor reprezintă o formă mai înaltă a democrației decât obișnuita republică burgheză cu Adunare constituantă.

3. Pentru trecerea de la orînduirea burgheză la cea socialistă, pentru dictatura proletariatului, republica Sovietelor (de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor) reprezintă nu numai o formă a unor instituții democratice de un tip mai înalt (în comparație cu obișnuita republică burgheză încununată cu o Adunare constituantă), ci și singura formă în stare să asigure o trecere cât mai puțin dureroasă spre socialism.

4. Convocarea Adunării constituante în revoluția noastră, pe baza listelor prezentate la mijlocul lunii octombrie 1917, are loc în condiții în care posibilitatea de exprimare justă a voinței poporului în general și a mase-

lor muncitoare în special în alegerile pentru această Adunare constituantă este exclusă.

5. În primul rînd, sistemul reprezentării proporționale exprimă cu adevărat voința poporului numai atunci cînd listele partidelor corespund într-adevăr modului real în care e împărțit poporul în grupările politice oglindite în aceste liste. La noi însă, după cum se știe, partidul care din mai pînă în octombrie a avut cei mai mulți aderenți în popor și mai ales în țărănime — partidul socialiștilor-revoluționari — a prezentat la mijlocul lunii octombrie 1917 liste unice pentru Adunarea constituantă, dar după alegerile pentru Adunarea constituantă, înainte de convocarea acesteia, acest partid s-a scindat.

De aceea, nici măcar formal componența celor aleși în Adunarea constituantă nu corespunde și nu poate corespunde voinței masei alegătorilor.

6. În al doilea rînd, un izvor și mai important — nu sub raport formal, nu juridic, ci social-economic, de clasă — al neconcordanței dintre voința poporului și în special cea a claselor de oameni ai muncii, pe de o parte, și componența Adunării constituante, pe de altă parte, este faptul că alegerile pentru Adunarea constituantă au avut loc atunci cînd majoritatea covârșitoare a poporului nu putea încă cunoaște întreaga amploare și importanță a Revoluției din Octombrie, a revoluției sovietice, proletar-țăărănești, care a început la 25 octombrie 1917, adică după ce fuseseră prezentate listele de candidați pentru Adunarea constituantă.

7. Revoluția din Octombrie, cucerind puterea pentru Soviete, smulgînd dominația politică din mîna burgheziei și predînd-o în mîna proletariatului și a țărănimii sărace, străbate sub ochii noștri etapele succesive ale dezvoltării ei.

8. Ea a început cu victoria din 24—25 octombrie în capitală, cînd Congresul al II-lea al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia — această avangardă a proletarilor și a părții celei mai active politicește a țărănimii — a dat precumpănirea partidului bolșevic și l-a adus la putere.

9. Apoi, în cursul lunilor noiembrie și decembrie, revoluția a cuprins întreaga masă a armatei și a țărănimii, găsimu-și expresia în primul rînd în revocarea și înlocuirea prin noi alegeri a vechilor organe superioare (comitetele din armată, comitetele țărănești guberniale, Comitetul Executiv Central al Sovietului de deputați ai țăranilor din Rusia etc.), care reprezentau o fază depășită, conciliatoare a revoluției, etapa ei burgheză, și nu proletară, și care, de aceea, trebuiau în mod inevitabil să părăsească scena sub presiunea unor mase populare mai adînci și mai largi.

10. Această puternică mișcare a maselor exploatate pentru crearea unor noi organe conducătoare ale organizațiilor lor nici acum, la mijlocul lunii decembrie 1917, nu s-a terminat încă, și congresul feroviarilor, care nu s-a încheiat încă, constituie una dintre etapele acestei mișcări.

11. Deci, în fapt, în noiembrie și decembrie 1917, în Rusia, gruparea forțelor de clasă, în lupta de clasă dintre ele, este principial diferită de cea care și-a putut găsi expresia în listele de candidați prezentate de partide la mijlocul lunii octombrie 1917 pentru Adunarea constituantă.

12. Ultimele evenimente din Ucraina (în parte și din Finlanda, și din Belorusia, precum și din Caucaz) indică și ele o nouă grupare a forțelor de clasă, care are loc în procesul luptei dintre naționalismul burghez al Radei ucrainene, al Seimului finlandez etc., pe de o parte, și Puterea sovietică, revoluția proletar-țărănească din fiecare dintre aceste republici naționale, pe de altă parte.

13. În sfîrșit, războiul civil, început prin răscoala contrarevoluționară cadeto-kaledinistă împotriva autorităților sovietice, împotriva guvernului muncitoresc și țărănesc, a ascuțit definitiv lupta de clasă și a înlăturat orice posibilitate de a se rezolva pe cale democratică formală problemele cele mai acute pe care istoria le-a pus în fața popoarelor din Rusia, și în primul rînd în fața clasei sale muncitoare și a țărănimii sale.

14. Numai victoria deplină a muncitorilor și țăranilor asupra răscoalei burgheze și moșierești (care și-a găsit

expresia în mișcarea cadeto-kaledinistă), numai reprimarea fără cruțare, pe calea armelor, a acestei răscoale a stăpînilor de sclavi poate asigura efectiv revoluția proletar-țărănească. Mersul evenimentelor și dezvoltarea luptei de clasă în cursul revoluției au făcut ca lozincă „Toată puterea în mîna Adunării constituante” — care nu ține seamă de cuceririle revoluției muncitorești-țărănești, care nu ține seamă de Puterea sovietică, care nu ține seamă de hotărîrea Congresului al II-lea al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia și de cea a Congresului al II-lea al deputaților țăranilor din Rusia etc. —, au făcut ca această lozincă să devină în fapt lozincă cadeților și kalediniștilor și a complicilor lor. Pentru tot poporul devine cît se poate de limpede că, dacă ar fi în dezacord cu Puterea sovietică, Adunarea constituantă ar fi inevitabil condamnată la moarte politică.

15. Una dintre problemele deosebit de acute ale vieții poporului este problema păcii. Lupta cu adevărat revoluționară pentru pace a început în Rusia numai după victoria revoluției din 25 octombrie, și primele roade date de această victorie au fost publicarea tratatelor secrete, încheierea armistițiului și începerea tratativilor publice în vederea unei păci generale fără anexiuni și fără contribuții.

Abia acum capătă masele largi populare în mod efectiv, pe deplin și deschis posibilitatea de a vedea o politică de luptă revoluționară pentru pace și de a studia rezultatele ei.

În timpul alegerilor pentru Adunarea constituantă, masele populare nu au avut această posibilitate.

E limpede că și din acest punct de vedere neconcordanța dintre componența celor aleși în Adunarea constituantă și adevărata voință a poporului în ceea ce privește terminarea războiului este inevitabilă.

16. Totalitatea împrejurărilor expuse mai sus au drept rezultat faptul că Adunarea constituantă, convocată pe baza listelor unor partide care existau înainte de revoluția proletar-țărănească, în condițiile dominației burgheziei,

În mod inevitabil vine în conflict cu voința și cu interesele claselor muncitoare și exploatate, care la 25 octombrie au pornit revoluția socialistă împotriva burgheziei. Fiește că interesele acestei revoluții sînt mai presus de drepturile formale ale Adunării constituante, chiar și dacă aceste drepturi formale n-ar fi infirmate de faptul că legea cu privire la Adunarea constituantă nu recunoaște poporului dreptul de a-și înlocui deputații în orice moment prin noi alegeri.

17. Orice încercare, directă sau indirectă, de a considera problema Adunării constituante din punct de vedere juridic, formal, în cadrul democrației burgheze obișnuite, fără a ține seama de lupta de clasă și de războiul civil, înseamnă a trăda cauza proletariatului și a adopta punctul de vedere al burgheziei. Datoria indiscutabilă a social-democrației revoluționare este de a pune în gardă pe toți și pe fiecare în parte împotriva acestei greșeli, pe care o fac unele vîrfuri ale bolșevismului care n-au știut să aprecieze just insurecția din octombrie și sarcinile dictaturii proletariatului.

18. Singura șansă a unei rezolvări nedureroase a crizei care s-a ivit din cauza neconcordanței dintre alegerile pentru Adunarea constituantă, pe de o parte, și voința poporului și interesele claselor celor ce muncesc și sînt exploatați, pe de altă parte, este ca poporul să-și exercite în mod cît mai larg și mai rapid dreptul de a înlocui pe membrii Adunării constituante prin noi alegeri, ca Adunarea constituantă să se alătore ea însăși la legea Comitetului Executiv Central cu privire la aceste noi alegeri, ca Adunarea constituantă să declare fără rezerve că recunoaște Puterea sovietică, revoluția sovietică, politica ei în problema păcii, a pămîntului și a controlului muncitoresc, ca Adunarea constituantă să se alătore în mod hotărît taberei adversarilor contrarevoluției cadeto-kale-diniste.

19. Fără aceste condiții, criza ivită în legătură cu Adunarea constituantă nu poate fi rezolvată decît pe cale revoluționară, pe calea unor cît mai energice, mai rapide,

mai ferme și mai hotărâte măsuri revoluționare ale Puterii sovietice împotriva contrarevoluției cadeto-kalediniste, indiferent de lozincile și instituțiile (fie chiar și calitatea de membru al Adunării constituante) îndărătul cărora s-ar ascunde această contrarevoluție. Orice încercare de a lega mâinile Puterii sovietice în această luptă ar constitui un ajutor dat contrarevoluției.

*Scris la 11 sau 12
(24 sau 25) decembrie 1917*

*Publicat la 26 (13) decembrie 1917,
în ziarul „Pravda” nr. 213*

*Se tipărește după manuscrisul
confruntat cu copia dactilografată,
corectată de V. I. Lenin*

CUVÎNTARE ROSTITĂ
LA CONGRESUL GENERAL EXTRAORDINAR
AL MUNCITORILOR ȘI MAIȘTRILOR FEROSIARI
13 (26) DECEMBRIE 1917 ⁷¹

— Permiteți-mi să salut congresul în numele Consiliului Comisarilor Poporului și să nădăjduiesc că organizația feroviară se va comporta la fel cu uriașa majoritate a muncitorilor și țăranilor din Rusia. Revoluția din Octombrie, săvârșită de muncitori, țărani și soldați, este, fără îndoială, o revoluție socialistă. Împotriva ei s-au ridicat toate forțele burgheziei și ale păturilor superioare ale funcționării, care s-au obișnuit cu vechile rînduiri și nu pot să înțeleagă că această revoluție va transforma întreaga veche orînduire. Priviți cîtă zarvă fac ei, susținînd că Puterea sovietică nu este recunoscută de majoritatea Rusiei. Voi știți cît valorează această zarvă. Sîntem bombardați cu telegrame în care sîntem anunțați că trupele înaintează spre Petrograd, împotriva cuceririlor Revoluției din Octombrie. Le aruncăm la coș, întrucît știm că dezmințirea nu se va lăsa prea mult așteptată. Forurile superioare ale primului Congres al țăranilor, în persoana domnilor Avksentievi, au declarat, în numele masei de țărani, că sînt împotriva puterii acaparate prin violență de uzurpatori ⁷². Iar noi am spus: „lasă-i să înjure, vom vedea ce vor zice țăranii cînd vom începe să confiscăm pămînturile moșierilor și să le dăm țăranilor“. Și, după cum vedeți, al doilea Congres al țăranilor a însemnat victoria Puterii sovietice. Noi am stabilit un contact strîns cu Sovietul de deputați ai țăranilor, a doua legislatură. Împreună cu ei am organizat Puterea sovietică a muncitorilor, soldaților și țăranilor. Fără îndoială că vom găsi

în masa feroviarilor același lucru. Voi știți ce greutate a creat pentru țară dezorganizarea căilor ferate, agravată de sabotajul vîrfurilor funcționării. Știți că dezorganizarea căilor ferate face ca schimbul normal între oraș și sat, atît de necesar pentru reglementarea aprovizionării, să fie cu neputință. Iar pentru a reglementa traficul feroviar avem nevoie de ajutorul vostru, tovarăși. Numai prin eforturi comune, din partea voastră și a noastră, vom reuși să punem capăt dezorganizării și să întărim puterea muncitorilor, soldaților și țăranilor. Puterea sovietică se bazează numai pe sprijinul maselor largi muncitoare. Sîntem convinși că actualul congres al feroviarilor va întări puterea comisarilor poporului prin crearea unei organizații care să ne ajute în lupta pentru pace și pămînt. Așadar, tovarăși, termin salutîndu-vă încă o dată și urîndu-vă muncă rodnică. (Tovarășul Lenin părăsește sala de ședințe însoțit de aplauzele aproape întregii asistențe. În aplauze generale, congresul îl alege președinte de onoare.)

„Pravda” nr. 214
din 27 (14) decembrie 1917
și „Izvestiia C.E.C.” nr. 251
din 14 decembrie 1917

Se tipărește după textul apărut
în ziarul „Izvestiia C.E.C.”

PENTRU PÂINE ȘI PACE ⁷³

Două probleme se pun în momentul de față pe primul plan, înaintea tuturor celorlalte probleme politice: problema pîinii și problema păcii! Războiul imperialist, războiul dintre cele mai mari și mai bogate firme bancare — „Anglia“ și „Germania“ —, război dus pentru dominația lumii, pentru împărțirea prăzii, pentru jefuirea popoarelor mici și slabe, acest război îngrozitor, criminal, a ruinat toate țările, a stors de puteri toate popoarele și a pus omenirea în fața unei dileme: ori să sacrifice întreaga civilizație și să piară, ori să scuture de pe umerii săi, pe calea revoluției, jugul capitalului, să doboare dominația burgheziei, să cucerească socialismul și o pace trainică.

Dacă socialismul nu va învinge, pacea între statele capitaliste nu va fi decît un armistițiu, un răgaz, o perioadă de pregătire pentru un nou măcel al popoarelor. Pace și pîine — acestea sînt principalele revendicări ale muncitorilor și ale celor exploatați. Războiul a făcut ca aceste revendicări să devină cît se poate de acute. Războiul a adus foametea în țările cele mai civilizate, cele mai dezvoltate sub raport cultural. Dar, pe de altă parte, războiul, ca uriaș proces istoric, a accelerat într-un ritm nemaipomenit dezvoltarea socială. Sub influența războiului, capitalismul, care se transformase în imperialism, adică în capitalism monopolist, a devenit capitalism monopolist de stat. Noi am atins acum această treaptă de dezvoltare a economiei mondiale, și ea reprezintă nemișlocit pragul socialismului.

De aceea, revoluția socialistă care a izbucnit în Rusia reprezintă numai începutul revoluției socialiste mondiale. Pace și pâine, răsturnarea burgheziei, mijloace revoluționare pentru vindecarea rănilor pricinuite de război, victoria deplină a socialismului — iată țelurile luptei.

Petrograd, 14 decembrie 1917.

*Scris în limba rusă
la 14 (27) decembrie 1917.
Semnat : L e n i n*

*Publicat pentru prima oară
în limba germană în mai 1918,
în ziarul
„Jugend-Internationale“ nr. 11
Semnat : W. L e n i n*

*Publicat pentru prima oară
în limba rusă (traducere din limba
germană) în 1927, în „Zapiski
Instituta Lenina“, vol. 11*

*Facsimilul primului paragraf
al manuscrisului a apărut în 1919
în publicația
„Det röda Ryssland. 1917 7/11 1919“
(Stockholm)*

*Se tipărește : primul paragraf
după facsimil, celelalte după
textul apărut în ziarul
„Jugend-Internationale“
(traducere din limba germană)*

CUVÎNTARE
CU PRIVIRE LA NAȚIONALIZAREA BĂNCILOR,
ROSTITĂ LA ȘEDINȚA
DIN 14 (27) DECEMBRIE 1917
A C.E.C. DIN RUSIA ⁷⁴

PROCES-VERBAL

Oratorul care a vorbit înaintea mea a încercat să ne sperie spunînd că mergem spre o pieire sigură și spre o prăpastie sigură. Dar aceste încercări de a ne speria nu sînt o noutate pentru noi. Același ziar care exprimă părerea fracțiunii din care face parte oratorul — „Novaia Jizn” —, înainte de evenimentele din octombrie scria că revoluția noastră nu va duce decît la pogromuri și la rebeliuni anarhice. De aceea, afirmațiile că am merge pe un drum greșit constituie o reflectare a psihologiei burgheze, cu care nu pot să rupă nici chiar unii oameni care nu sînt cointeresați. (Exclamații de pe băncile internaționaliștilor: „Demagogie!”) Nu, aceasta nu este demagogie, pe cînd discursurile voastre permanente despre popor sînt cu adevărat demagogie.

Toate măsurile preconizate în decret nu reprezintă decît o asigurare efectivă a controlului.

Voi vorbiți despre complexitatea aparatului, despre fragilitatea lui și despre faptul că problema este încurcată, — acesta este un adevăr elementar și toată lumea îl cunoaște. Dacă acest adevăr este folosit numai pentru a frîna orice măsuri socialiste, noi spunem că cel care pășește pe această cale este un demagog, și încă un demagog periculos.

Noi vrem să începem revizuirea seifurilor, dar, în numele unor specialiști savanți, ni se spune că în ele nu se găsește nimic altceva decît documente și titluri de valoare. Atunci ce rău vedeți în faptul că reprezentanții poporului le vor controla ?

Dacă este așa, atunci de ce se ascund acești specialiști savanți care critică? Orice hotărîre adoptă Consiliul, ei declară că sînt de acord cu noi, dar numai în principiu. Acesta este sistemul intelectualității burgheze, al tuturor conciliatoriştilor, care, fiind întotdeauna de acord în principiu și nefiind de acord în practică, duc totul de rîpă.

Dacă sînteți pricepuți în toate chestiunile și aveți experiență, de ce nu ne ajutați, de ce din partea voastră nu întîlnim în drumul nostru greu nimic altceva decît sabotaj?

Voi porniți de la o teorie științifică justă, dar pentru noi teoria este fundamentarea acțiunilor întreprinse pentru a fi siguri de aceste acțiuni, iar nu pentru a ne teme de ele ca de moarte. Desigur, începutul este greu și adeseori avem de-a face cu lucruri fragile, dar le-am făcut față, le facem și le vom face față.

Dacă cartea n-ar servi la nimic altceva decît drept frînă și pentru a inspira o veșnică teamă în fața unui pas nou, ea ar fi lipsită de orice valoare.

Nimeni, în afară de socialiștii-utopiști, nu a afirmat că se poate învinge fără a întîmpina împotrivire, fără a instaura dictatura proletariatului și fără a recurge la o mîină de fier împotriva lumii vechi.

În principiu voi ați admis și această dictatură, dar cînd acest cuvînt este tradus în limba rusă, cînd i se spune „mîină de fier“, și este aplicat în practică, voi începeți să preveniți împotriva fragilității, împotriva caracterului încurcat al problemei.

Voi refuzați cu încăpăținare să vedeți că această mîină de fier, distrugînd, construiește. Dacă noi trecem de la principiu la fapt, acest lucru este, fără îndoială, un plus pentru noi.

Pentru efectuarea controlului, noi am chemat pe bancheri și împreună cu ei am elaborat măsuri cu care au fost de acord, pentru ca, în condițiile unui control deplin și ale unei evidențe depline, să obțină împrumuturi. Dar printre funcționarii de bancă s-au găsit oameni căroro le sînt scumpe interesele poporului și care au spus: „ei caută să vă înșele, grăbiți-vă să curmați activitatea lor criminală îndreptată direct împotriva voastră“. Și noi ne-am grăbit.

Știm că aceasta este o măsură complexă. Nimeni dintre noi, nici chiar cineva care are studii economice, nu se va apuca de aplicarea ei. Vom chema specialiștii care se ocupă de această treabă, dar numai atunci cînd cheile vor fi în mîna noastră. Atunci vom putea chiar să angajăm consultanți dintre foștii milionari. Cine vrea să muncească — poftim, numai să nu transforme orice inițiativă revoluționară într-o literă moartă, — în această cursă nu ne vom lăsa prinși. Noi luăm în serios cuvintele dictatura proletariatului, și o vom înfăptui.

Am vrut să mergem pe calea unei înțelegeri cu băncile, le-am acordat credite pentru finanțarea întreprinderilor, dar ele au pus la cale un sabotaj de o amploare fără precedent, și practica ne-a împins să recurgem la alte măsuri pentru efectuarea controlului.

Tovarășul socialist-revoluționar de stînga a spus că în principiu ei vor vota pentru naționalizarea imediată a băncilor, pentru ca apoi, în termenul cel mai scurt, să fie elaborate măsurile practice. Dar asta este o greșeală, căci proiectul nostru nu conține nimic altceva decît principii. Consiliul economic superior este gata să le discute, dar, dacă decretul nu va fi aprobat, rezultatul imediat va fi că băncile vor lua toate măsurile pentru a ruina cu desăvîrșire economia.

Aprobarea decretului nu poate fi amînată, altfel vom fi nimicîți de cei care ni se împotrivesc și de sabotaj. (Aplauze care se transformă în ovații.)

„Pravda” nr. 216
din 29 (16) decembrie 1917
și „Izvestiia C.E.C.” nr. 253
din 16 decembrie 1917

Se tipărește după textul cărții
„Procese-verbale ale ședințelor
C.E.C. al Sovietelor de deputați
ai muncitorilor, soldaților, țără-
nilor și cazacilor din Rusia, le-
gislatura a II-a”, cd. de C.E.C.
din Rusia, 1918

PROIECT DE DECRET CU PRIVIRE LA
INFĂPTUIREA NAȚIONALIZĂRII BĂNCILOR ȘI LA
MĂSURILE NECESARE ÎN LEGĂTURĂ
CU ACEASTA ⁷⁵

Situația critică în care se află aprovizionarea cu produse alimentare, pericolul foametei, creat de speculă, de sabotajul capitaliștilor și al funcționarilor, precum și de ruina generală, impune luarea unor măsuri revoluționare extraordinare în vederea combaterii acestui rău.

Pentru ca toți cetățenii statului, și în primul rînd toate clasele de oameni ai muncii, sub conducerea Sovietelor lor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor, să poată porni imediat și din toate direcțiile, fără a se da înapoi de la nici un mijloc și acționînd pe calea cea mai revoluționară, la această luptă și la organizarea unei vieți economice normale în țară, se stabilesc următoarele reguli :

„PROIECT DE DECRET CU PRIVIRE
LA INFĂPTUIREA NAȚIONALIZĂRII BĂNCILOR
ȘI LA MĂSURILE NECESARE ÎN LEGĂTURĂ CU ACEASTA*
—

1. Toate întreprinderile pe acțiuni sînt declarate proprietate a statului.

2. Membrii consiliilor de administrație și directorii societăților pe acțiuni, precum și toți acționarii aparținînd claselor bogate (respectiv cei care au o avere de peste 5 000 de ruble sau un venit lunar de peste 500 de ruble) sînt obligați să conducă mai departe în deplină ordine treburile întreprinderii, respectînd legea controlului muncitoresc, prezentînd Băncii de stat toate acțiunile și înain-

tînd Sovietelor locale de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor dări de seamă săptămînale asupra activității lor.

3. Împrumuturile de stat, externe și interne, sînt anulate (desființate).

4. Interesele micilor deținători de obligații și de orice fel de acțiuni, adică interesele deținătorilor aparținînd claselor de oameni ai muncii ale populației, sînt pe deplin asigurate.

5. Se introduce obligativitatea generală a muncii. Toți cetățenii, indiferent de sex, între 16 și 55 de ani sînt obligați să îndeplinească muncile ce vor fi stabilite de către Sovietele locale de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor sau de către alte organe ale Puterii sovietice.

6. Ca un prim pas pentru aplicarea în practică a obligativității generale a muncii se hotărăște: persoanele care fac parte din clasele bogate (vezi § 2) sînt obligate să aibă și să țină în regulă carnetele de muncă și de consum sau carnetele de muncă și de buget, pe care trebuie să le prezinte organizațiilor muncitorești respective sau Sovietelor locale și organelor lor pentru a se nota săptămînal modul cum și-a îndeplinit fiecare munca pe care și-a asumat-o.

7. În vederea unei evidențe și repartiții juste atît a alimentelor cît și a altor produse necesare, toți cetățenii statului sînt obligați să facă parte dintr-o asociație de consum. Serviciile pentru repartiția produselor alimentare, comitetele de aprovizionare și alte organizații similare, precum și sindicatele feroviarilor și ale lucrătorilor din transporturi, sub conducerea Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor, exercită controlul aplicării acestei legi. Persoanele din clasele bogate sînt îndeosebi obligate să îndeplinească în domeniul organizării și administrării asociațiilor de consum lucrările care li se vor încredința de către Soviete.

8. Sindicatele muncitorilor și ale funcționarilor de la căile ferate sînt obligate să elaboreze de urgență și să înceapă să pună imediat în practică măsuri extraordinare în vederea unei mai bune organizări a transporturilor, mai ales pentru transportul alimentelor, combustibilului și altor

articole de primă necesitate, dând curs în primul rînd comenzilor și bonurilor emise de Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor și apoi celor ale instituțiilor împuternicite de Soviete și celor ale Consiliului economic superior.

De asemenea, sindicatelor feroviarilor, în colaborare cu Sovietele locale, le revine obligația de a lupta în modul cel mai energic, fără a se da înapoi de la măsurile revoluționare, împotriva celor care fac comerț cu desaga și de a urmări fără cruțare pe speculanții de orice fel.

9. Organizațiile muncitorești, sindicatele funcționarilor și Sovietele locale sînt obligate să ia imediat măsuri pentru ca întreprinderile care se închid sau care sînt demobilizate, precum și șomerii să treacă la lucrări utile și la producția unor produse necesare, sînt obligate să înceapă să procure comenzi, materii prime și combustibil. Fără a amîna în nici un caz această activitate, precum și începerea schimbului de produse agricole pe produse de la orașe, pînă la primirea unor ordine speciale de sus, sindicatele și Sovietele locale sînt obligate să se conformeze cu strictete dispozitiilor și prescripțiilor Consiliului economic superior.

10. Persoanele aparținînd claselor bogate sînt obligate să păstreze la Banca de stat și la sucursalele ei, precum și la casele de economii toate sumele de bani de care dispun, primind cel mult 100—125 de ruble pe săptămîină (după cum vor hotărî Sovietele locale) pentru nevoile lor de consum, iar pentru nevoile de producție și de comerț numai pe baza unor certificate eliberate de instituțiile de control muncitoresc.

Pentru supravegherea aplicării reale a acestui decret, se vor introduce norme de înlocuire a semnelor monetare aflate astăzi în circulație cu altele, iar cei ce se vor face vinovați de înșelarea statului și a poporului vor fi pedepsiți cu confiscarea întregii averi.

11. La aceeași pedeapsă, precum și la pedeapsa cu închisoarea ori cu trimiterea pe front sau la muncă obligatorie vor fi supuși toți cei care vor încălca dispozițiile acestei legi, sabotorii și funcționarii care fac grevă, precum și speculanții. Sovietele locale și instituțiile de pe lîngă

ele sînt obligate să elaboreze de urgență cele mai revoluționare măsuri de luptă împotriva acestor adevărați dușmani ai poporului.

12. Sindicatul și celelalte organizații ale oamenilor muncii, în colaborare cu Societățile locale, organizează, cu participarea persoanelor celor mai demne de încredere, recomandate de organizațiile de partid și altele, grupuri volante de controlori, menite să vegheze la aplicarea acestei legi, să controleze cantitatea și calitatea muncii și să trimită în fața tribunalelor revoluționare pe cei vinovați de încălcarea sau de ocolirea legii.

Muncitorii și funcționarii din întreprinderile naționalizate au datoria să depună toate eforturile și să ia măsuri extraordinare în vederea îmbunătățirii organizării muncii, întăririi disciplinei și creșterii productivității muncii. Organele controlului muncitoresc trebuie să prezinte săptămînal Consiliului economic superior dări de seamă cu privire la cele realizate în acest domeniu. Cei care se vor face vinovați de lipsuri și neglijențe vor răspunde în fața justiției revoluționare.

*Scris în decembrie,
nu înainte de 14 (27) 1917*

*Publicat parțial pentru prima oară
în noiembrie 1918, în revista
„Narodnoe Hozeaistvo” nr. 11*

Se tipărește după manuscris

*În întregime publicat
pentru prima oară în 1949,
în V. I. Lenin. Opere, ed. a 4-a,
vol. 26*

CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA UNEI COMISII DE PRACTICIENI

PROIECT DE HOTĂRIRE A C.C.P. *

Consiliul Comisarilor Poporului propune Consiliului economic superior să organizeze neîntârziat o comisie de practicieni, care urmează să fie însărcinată să strângă de la toate departamentele, instituțiile și organizațiile comenzile de produse utile, să transmită aceste comenzi uzinelor care au fost închise sau celor care nu au de lucru, să verifice în ce măsură prezentarea acestor comenzi și executarea lor sînt traduse în viață. Comisia, călăuzindu-se după planul economic general al Consiliului economic superior, trebuie să propună Consiliului Comisarilor Poporului măsuri revoluționare în vederea îndeplinirii fără întîrziere a sarcinilor ce-i revin și să prezinte de două ori pe săptămîină dări de seamă cu privire la activitatea sa.

Scris la 15 (28) decembrie 1917

*Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXI*

Se tipărește după manuscris

ÎNTREBĂRI PUSE DELEGAȚILOR
LA CONGRESUL GENERAL AL ARMATEI
ÎN LEGĂTURĂ CU DEMOBILIZAREA ARMATEI 77

1) Dacă e puțin sau, dimpotrivă, foarte probabil ca germanii să înceapă ofensiva într-un viitor apropiat :

a) din punctul de vedere al posibilităților fizice și tehnice de a desfășura ofensiva în timpul iernii ;

b) din punctul de vedere al stării de spirit a soldaților germani ; această stare de spirit ar putea să împiedice ofensiva sau cel puțin s-o întârzie ?

2) Se poate presupune că germanii, în cazul când noi am rupe imediat tratativele de pace și trupele lor ar trece imediat la ofensivă, ar putea să ne pricinuiască o înfrîngere decisivă ? Pot ei să ia Petrogradul ?

3) Este cazul să ne temem că vestea ruperii tratativelor de pace ar putea provoca în rîndurile armatei o stare de spirit anarhică și dezertări în masă de pe front, sau putem fi siguri că armata va menține cu tărie frontul și după aflarea acestei știri ?

4) Poate armata noastră, sub raportul capacității ei de luptă, să țină piept ofensivei germane dacă aceasta ar începe la 1 ianuarie ? Dacă nu, după cît timp ar putea armata noastră să opună rezistență ofensivei germane ?

5) Ar putea armata noastră, în cazul unei ofensive rapide a germanilor, să se retragă în ordine, păstrîndu-și artileria, și, dacă da, în asemenea condiții înaintarea germanilor în adîncul Rusiei ar putea fi întârziată mult timp ?

6) Concluzia generală : din punctul de vedere al stării armatei, trebuie oare să căutăm să prelungim tratativele de pace, sau, ca o trecere hotărîată și fermă, care să pregă-

tească terenul în vederea posibilității unui război revoluționar, e preferabil ca tratativele de pace să fie rupte în mod revoluționar, imediat și brusc din cauza anexionismului germanilor ?

7) Este cazul să începem imediat o intensă agitație împotriva anexionismului germanilor și în favoarea unui război revoluționar ?

8) S-ar putea organiza, într-un timp foarte scurt (în 5—10 zile, de pildă), consultarea unor unități destul de largi ale armatei de operații, pentru a obține răspunsuri complete și mai potrivite ca formă la întrebările puse mai sus ?

9) Putem spera că discordia cu ucrainenii se va atenua sau chiar va ceda locul unei uniri strânse a forțelor atunci când anexionismul germanilor va deveni cunoscut, sau ne putem aștepta ca ucrainenii să folosească situația mai grea în care se află velicorușii pentru a-și intensifica lupta împotriva lor ?

10) Dacă armata ar putea vota, s-ar pronunța pentru o pace imediată pe baza unor condiții anexioniste (pierderea tuturor regiunilor ocupate) și extrem de grele din punct de vedere economic pentru Rusia sau pentru încordarea la extrem a forțelor în vederea unui război revoluționar, adică pentru a se opune rezistență germanilor ?

Scris la 17 (30) decembrie 1917

*Publicat pentru prima oară în 1927,
în „Zapiski Instituta Lenina”, vol. II*

Se tipărește după textul cărții

PROIECT DE REZOLUȚIE
AL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI ⁷⁸

1. Agitație intensă împotriva politicii anexioniste a germanilor.
2. Alocarea unor fonduri suplimentare în vederea acestei agitații.
3. Mutarea tratativilor de pace la Stockholm.
4. Să se continue tratativele de pace, opunându-se rezistență încercărilor făcute de germani de a le forța.
5. Măsuri intense în vederea reorganizării armatei prin reducerea efectivului ei și prin sporirea capacității ei de apărare.
6. Măsuri urgente în vederea preîntâmpinării unei străpuneri în direcția Petrogradului.
7. Propagandă și agitație în favoarea necesității unui război revoluționar.

Scris la 18 (31) decembrie 1917

*Publicat pentru prima oară în 1929,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XI*

Se tipărește după manuscris

REZOLUȚIA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA TRATATIVELE CU RADA

Ascultînd raportul tov. Proșian, care, în calitate de delegat al congresului țărănesc, a avut o convorbire cu Vinnicenko, Grușevski, Porș și alții, reprezentanți oficiali ai Radei,

— și luînd în considerație faptul că acești reprezentanți oficiali ai Radei s-au declarat în principiu de acord cu începerea tratativelor în vederea unei înțelegeri cu Consiliul Comisarilor Poporului bazate pe recunoașterea independenței Republicii populare ucrainene de către Consiliul Comisarilor Poporului și pe recunoașterea de către Radă a contrarevoluționarismului lui Kaledin și al acoliților săi ; —

— luînd mai departe în considerație faptul că Consiliul Comisarilor Poporului a recunoscut întotdeauna și în mod necondiționat dreptul fiecărei națiuni, inclusiv al celei ucrainene, la o existență de stat independentă ; —

— că orice încercare de a evita războiul cu Rada, în cazul cînd Rada ar recunoaște contrarevoluționarismul lui Kaledin și n-ar stînjeți războiul împotriva lui, este fără îndoială binevenită ;⁷⁹ —

exprimîndu-și convingerea că numai Sovietele țăranilor săraci, ale muncitorilor și soldaților din Ucraina pot crea în Ucraina o putere în condițiile căreia ciocnirile dintre popoarele frățești vor deveni imposibile, —

Consiliul Comisarilor Poporului, considerînd totodată util să înceapă tratative concrete cu Rada în scopul de a

înlătura ciocnirile care au fost provocate de politica dusă de Radă față de frontul general și față de răscoala contra-revoluționară a lui Kaledin, hotărăște :

să se propună Radei tratative în vederea unei înțelegeri pe baza arătată mai sus și să se indice orașul Smolensk sau Vitebsk ca unul dintre locurile cele mai indicate, probabil, pentru a duce tratative.

Scris la 19 decembrie 1917

(1 ianuarie 1918)

Publicat la 21 decembrie 1917

(3 ianuarie 1918)

*în ziarul „Pravda” nr. 220
și „Izvestiia” C.E.C. nr. 257*

Se tipărește după manuscris

PLEHANOV DESPRE TEROARE

A fost o vreme cînd Plehanov era socialist — unul dintre cei mai de seamă reprezentanți ai socialismului revoluționar.

În vremea aceea — apusă, din păcate, pentru totdeauna —, Plehanov și-a expus punctul de vedere într-o problemă de o importanță fundamentală tocmai pentru epoca prin care trecem noi în prezent.

Aceasta s-a întîmplat în 1903, cînd social-democrația din Rusia și-a elaborat în cadrul Congresului al doilea programul său.

În procesele-verbale ale acestui congres s-a păstrat o pagină extrem de instructivă, scrisă parcă special pentru ziua de azi :

„*Posadovski*. Declarațiile făcute aici pro sau contra modificărilor nu sînt, după părerea mea, o controversă în jurul unor amănunte, ci o divergență serioasă. Nu încapе îndoială că dezacordul nostru se referă la o problemă esențială : *trebuie să subordonăm politica noastră viitoare unora sau altora dintre principiile democratice fundamentale, recunoscîndu-le o valoare absolută, sau toate principiile democratice trebuie subordonate exclusiv foloaselor pe care le poate trage partidul nostru?* Eu mă pronunț categoric pentru a doua alternativă. Nu există nici un principiu democratic pe care să nu trebuie să-l subordonăm *foloaselor pe care le poate trage partidul nostru*. (O exclamație : „Și inviolabilitatea persoanei?”) Da ! Și inviolabilitatea persoanei ! Ca partid revoluționar care tinde spre țelul său final — revoluția socială —, noi trebuie să privim principiile democratice numai din punctul de vedere al celei mai rapide realizări a acestui scop, din punctul de vedere al folosului

pe care-l trage partidul nostru. Dacă o revendicare sau alta nu este avantajoasă pentru noi, n-o vom adopta.

De aceea, eu mă pronunț împotriva modificărilor propuse, care ar putea îngredi pe viitor libertatea noastră de acțiune.

Plehanov. Mă alătur întru totul celor spuse de tov. Posadovski. Fiecare principiu democratic trebuie să fie considerat nu în mod de sine stătător, nu abstract, ci în raport cu principiul care poate fi denumit principiul fundamental al democrației, și anume cu principiul care proclamă: *salus populi suprema lex**. Tradus în limba revoluționarului, aceasta înseamnă că succesul revoluției este lege supremă. Și dacă pentru succesul revoluției este nevoie ca unul sau altul dintre principiile democratice să fie îngredit pentru un timp, ar fi cu totul condamnabil să ne oprim în fața acestei îngrediri. După părerea mea, chiar și principiul votului universal trebuie privit din punctul de vedere al principiului fundamental al democrației, pe care l-am amintit. Ipotetic se poate concepe un caz în care noi, social-democrații, ne-am putea pronunța împotriva votului universal. Cîndva, burghezia republicanilor italieni a privat de drepturi politice pe cei care aparțineau nobilimii. Proletariatul revoluționar ar putea îngredi drepturile politice ale claselor de sus întocmai așa cum acestea au îngredit odinioară drepturile lui politice. Oportunitatea unei asemenea măsuri trebuie apreciată numai din punctul de vedere al principiului: *salus revolutionis suprema lex*** . Pe același punct de vedere trebuie să ne situăm și în ceea ce privește durata parlamentelor. Dacă poporul, în avîntul entuziasmului său revoluționar, ar alege un parlament foarte bun — un fel de *chambre introuvable* — atunci noi va trebui să facem în așa fel, încît el să devină o reeditare a parlamentului lung; dacă însă alegerile nu ar fi încununare de succes, atunci noi ar trebui să căutăm să-l dizolvăm nu după doi ani, ci, dacă se poate, după două săptămîni[†]. (Procese-verbale ale Congresului al doilea al partidului, p. 168—169).

Dușmanii socialismului pot fi exceptați pentru un timp nu numai de la principiul inviolabilității persoanei, nu numai de la libertatea presei, ci și de la votul universal. Parlamentul necorespunzător trebuie să căutăm „să-l dizolvăm“ în două săptămîni. Folosul revoluției, folosul clasei muncitoare — aceasta este legea supremă. Așa judeca Plehanov pe vremea cînd era socialist. Așa judecau pe atunci, împreună cu Plehanov, uriașa majoritate a menșevicilor de azi, care fac acum atîta zarvă în legătură cu „teroaarea bolșevică“.

* — binele poporului este legea supremă. — *Nota trad.*

** — binele revoluției este legea supremă. — *Nota trad.*

„Folosul revoluției“ impune acum o luptă crâncenă împotriva sabotorilor, a celor care organizează răzcoalele iuncherilor, împotriva ziarelor finanțate de bancheri. Când Puterea sovietică pornește pe calea acestei lupte, domnii „socialiști“ din tabăra menșevicilor și a socialiștilor-revoluționari țină cât îi ține gura despre inadmisibilitatea războiului civil și a terorii.

Când Kerenski al vostru a reintrodus pedeapsa cu moartea pe front, asta nu a fost teroare, domnilor ?

Când guvernul vostru de coaliție a împușcat cu mîna lui Kornilov regimente întregi pentru că nu au vădit suficient entuziasm în luptă, acesta nu a fost război civil, domnilor ?

Cînd numai într-o singură închisoare, cea din Minsk, Kerenskii și Avksentievii voștri au întemnițat 3 000 de soldați pentru „agitație ostilă“, asta nu a fost teroare, domnilor ?

Cînd voi ați interzis ziarele *muncitorilor*, asta nu a fost teroare, domnilor ?

Singura deosebire este că Kerenskii, Avksentievii și Liberdanii, în cîrdășie cu alde Kornilov și Savinkov, au practicat teroarea *împotriva muncitorilor, soldaților și țărănilor*, în interesul unui mănunchi de moșieri și bancheri, iar Puterea sovietică aplică măsuri hotărîte împotriva moșierilor, sabotorilor și a uneltelor lor, *în interesul muncitorilor, soldaților și țărănilor*.

„Pravda“ nr. 221 din 4 ianuarie 1918
(22 decembrie 1917)
și „Izvestiia C.E.C.“ nr. 259
din 23 decembrie 1917

Se tipărește după textul
apărut în „Pravda“, confruntat
cu cel apărut în „Izvestiia C.E.C.“

DIN JURNALUL UNUI PUBLICIST

(TEME DE PRELUCRAT) *

1. „Acum nu mai trebuie să-ți fie teamă de omul cu arma“.
- 1 bis : Locuințe pentru săraci și aprovizionarea acestora.
- 1 ter. Părțile slabe ale Puterii sovietice, care nu s-a dezvoltat încă.
2. „Propaganda prin fapte“.
3. Agitator sau procuror ?
4. Practicismul și „munca pozitivă“.
5. Munca organizatorică și organizatori din popor.
- 5 bis : cf. „Pravda“ dinainte de 4 aprilie despre minunile de organizare *.
6. Atitudinea noastră față de anarhiști.
- 6 bis : Anarhiști dintr-o înțelegere greșită, — din nerăbdare, — din înclinație, — din instinct.
7. Nemulțumiții din rândurile muncitorilor.
8. Birocratismul și indolența intelectualilor.
9. Este oare înfrîntă împotrivirea capitaliștilor ? (Fraza istorică a bunului Peșehonov ⁸¹.)
- 9 bis : Războiul civil, importanța, greutățile (dezerterii) și inevitabilitatea lui în 1917—1918.
10. Șovinismul național în cadrul națiunilor asuprite și al celor asupritoare.
- 10 bis : Parazitismul micii burghezii și trădarea comisă de social-democrația finlandeză.

* Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 21. — Nota red.

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin
„Din jurnalul unui publicist (femeie de prelucrat)”. —
Sfârșitul lunii decembrie 1917

11. Cum „să fie cîştigate“ celelalte națiuni, în general, și națiunile asuprite în trecut de velicoruși, în special, de partea Republicii socialiste ruse a Sovietelor ?
12. Reprimarea exploataților.
13. Cum să organizăm întrecerea ?
14. Evidența și controlul ca esență a socialismului.
- 14 bis : Grupuri volante de controlori.
- 14 ter : Escrocii în revoluții.
15. Să conducem întreprinderile sau să discutăm despre socialism ?
16. Disciplina muncitorilor și apucăturile de golan.
- 16 a. Pedepsa cu moartea și împușcarea hoților de către ostașii din Garda roșie.
17. Prin ce se aseamănă între ei golanii și intelectualii ?
- 17 bis : „Bolșevismul de dreapta“ ; are el ce căuta în partidul nostru ?
18. Adunarea constituantă și Republica socialistă a Sovietelor.
- Valurile revoluției nu se rostogolesc unul după altul în mod lin, uniform, egal.
- 18 bis : Democratismul formal al burgheziei și (versus) aparatul de antrenare a poporului de către proletariat în războiul împotriva burgheziei.
- 18 ter : Democrația și (versus) dictatura proletariatului.
19. Citatul din cuvîntarea rostită de Plehanov în 1903⁸². În ce constă totalul „lor“ faliment ideologic ? (al micilor burghezi, al socialiștilor-oporuniști, al menșevicilor, al eserilor de dreapta și al eserilor adepți ai lui Cernov, al celor de la ziarul „Novaia Jizn“ et Co.).
20. „Pacea separată“, pericolul pe care-l comportă și eventuala ei importanță. Înseamnă oare pacea separată o „conciliere“ („conciliatorism“) cu imperialiștii ?
- 20 bis. Pacea separată și datoria noastră față de proletariatul internațional. „Die Deutschen brauchen eine Niederlage“⁸³.

Cf. ↗
18 ter

21. Treptele sau stadiile revoluției. Luarea în considerare a forțelor de clasă și a aliaților. Pace și pământ în Rusia.
22. Provocările imperialiștilor : dă-ne un prilej favorabil ca să te sugrumăm cât mai repede, Republică a Sovietelor !
- 22 bis : „Pravda“ din 24.XII : „Planul lor“. Cuvintele istorice ale lui Lloyd George. „Pe socoteala Rusiei“ ⁸⁴.
23. Trecerea internaționaliștilor revoluționari la „defensism“.
24. Politica internațională a Republicii socialiste a Sovietelor.
25. Frazeologia revoluționară și datoria revoluționară în problema războiului revoluționar.
26. Cum trebuie „pregătit“ războiul revoluționar ?
27. Războiul revoluționar al proletariatului aflat la putere nu poate fi decît un război pentru consolidarea socialismului.
28. Mai întîi să învingem burghezia din Rusia și pe urmă să luptăm împotriva burgheziei din afară, din alte țări.
29. Dificultățile pe care le întîmpină revoluția în țările „parazitare“ din Europa occidentală.
- 31 *. Revoluțiile sînt locomotivele istoriei.
Să dai viteză locomotivelor și să ai grijă să nu sară de pe șine.
32. Să ridici păturile cele mai de jos la creația istorică : Mit dem Umfang der geschichtlichen Aktion wird auch der Umfang der Masse zunehmen, deren Aktion sie ist. „O dată cu profunzimea acțiunii istorice va crește deci și amploarea masei care o înfăptuiește“ ⁸⁵.

33. Spre τῆμα ἐς ἀελ**

<p>A și fost cucerit :</p> <p>α. maximum de democratism</p> <p>β. concretizarea primilor pași spre socialism</p> <p>γ. pace și pământ.</p>
--

* În manuscris numărul de ordine „30“ este omis. — *Nota red.*
 ** — dobîndit pentru totdeauna. — *Nota trad.*

34. Finanțele și aprovizionarea cu alimente.
Centrul și provincia.
35. „Goana“ după speculanți și sabotori.
36. Bani. Rolul lor. Atragerea lor în „vistierie“.
37. Naționalizarea industriei și „datoria“ muncitorilor
în muncă.
38. Monopolul statului asupra comerțului exterior.
39. Fiscul („vistieria“) și schimbarea sensului acestei
noțiuni în revoluția socialistă.
40. Băncile — o formă a contabilității.
(Articolul lui Peatakov din „Pravda“⁸⁶.)
41. „A câștiga timp“ = pace separată (*pînă la re-*
voluția din întreaga Europă).
42. Trei „date“. „Înfrîngere“ 20.IV. și 3.VII ver-
sus victorie 25.X.
43. A se compara această „înfrîngere“ cu pacea se-
parată.
44. Repartiția muncii și repartiția produselor = $\Sigma\Sigma^*$.
Problemele economice :
Problema națională :
Problemele politice :
Problemele organizatorice :
Politica internațională :

Scris la 24—27 decembrie 1917
(6—9 ianuarie 1918)

Publicat pentru prima oară în 1929,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XI

Se tipărește după manuscris

* — Summa summarum. — Nota trad.

CEI SPERIAȚI DE PRĂBUȘIREA VECHIULUI ȘI CEI CARE LUPTĂ PENTRU NOU

„De două luni sînt bolșevicii la putere, și în locul raiului socialist vedem infernul haosului, al războiului civil, al unei ruine de și mai mari proporții“. Așa scriu, spun și gîndesc capitaliștii împreună cu partizanii lor conștienți și semiconștienți.

Numai de două luni sînt bolșevicii la putere — vom răspunde noi —, dar s-a și făcut un pas uriaș spre socialism. Acest lucru nu-l vede numai cine nu vrea să-l vadă sau cine nu știe să aprecieze evenimentele istorice în conexiunea lor. Nu vor să vadă că în decurs de cîteva săptămîni au fost distruse aproape pînă-n temelii instituțiile nedemocratice din armată, de la sate, din fabrici. Iar altă cale spre socialism în afară de această distrugere nu există și nu poate exista. Nu vor să vadă că, în cîteva săptămîni, în politica externă, în locul minciunii imperialiste care prelungea războiul și camufla jaful și cetropirea prin tratate secrete, a fost promovată o politică cu adevărat revoluționar-democrată în vederea unei păci cu adevărat democratice, politică care a și dus la un succes practic atît de important cum este armistițiul și creșterea de o sută de ori a forței propagandistice a revoluției noastre. Nu vor să vadă că controlul muncitoresc și naționalizarea băncilor au și început să fie aplicate, or acestea constituie tocmai primii pași spre socialism.

Nu știu să vadă perspectiva istorică cei striviți de rutina capitalismului, cei năuciți de puternica prăbușire

a vechiului, de zgomotul, de gălăgia, de „haosul“ (haos aparent) provocat de năruirea și prăbușirea edificiilor seculare ale țarismului și ale burgheziei, cei speriați de ascuțirea la extrem a luptei de clasă, de transformarea acesteia în război civil, singurul război legitim, singurul drept, singurul sfânt, — sfânt nu în sensul pe care-l are acest cuvânt pentru popi, ci în înțelesul lui omenesc: războiul sfânt al celor asupriți împotriva asupritorilor, războiul pentru răsturnarea acestora, pentru eliberarea oamenilor muncii de orice asuprire. În fond, toți acești burghezi, mic-burghezi și „slujitori ai burgheziei“, care sînt striviți, năuciți, speriați, se călăuzesc, adeseori fără să-și dea nici ei seama de acest lucru, după vechea, absurda, sentimentală, intelectualist-vulgara idee a „introducerii socialismului“, pe care și-au format-o „din auzite“, prinzînd frînturi din învățătura socialistă, repetînd denaturările acestei învățături de către ignoranți și semidocti, atribuindu-ne nouă, marxiștilor, ideea și chiar planul de „a introduce“ socialismul.

Nouă, marxiștilor, asemenea idei, ca să nu mai vorbim de planuri, ne sînt străine. Noi întotdeauna am știut, am afirmat, am repetat că socialismul nu poate fi „introdus“, că el se dezvoltă în cursul celei mai încordate, celei mai ascuțite, ascuțite pînă la turbare, pînă la desperare, lupte de clasă și al războiului civil; că între capitalism și socialism va fi o perioadă lungă de „dureri ale facerii“; că întotdeauna violența e moașa vechii societăți; că perioadei de trecere de la societatea burgheză la societatea socialistă îi corespunde un stat deosebit (adică un sistem deosebit de violență organizată, exercitată împotriva unei anumite clase), și anume: dictatura proletariatului. Iar dictatura presupune și înseamnă o stare de război latent, o stare în care se recurge la măsuri militare în lupta împotriva dușmanilor puterii proletare. Comuna a fost o dictatură a proletariatului, iar Marx și Engels au imputat Comunei și au considerat că una din cauzele pieirii ei a fost faptul că Comuna n-a folosit *îndeajuns* de energie

forța ei armată pentru a sfărâma împotrivirea exploatatorilor ⁸⁷.

În fond, toate aceste lamentări intelectualiste în legătură cu sfărâmarea împotrivirii capitaliștilor nu sînt decît o răbufnire a vechiului „conciliatorism“, ca să ne exprimăm „delicat“. Iar dacă e să vorbim cu franchețe proletară, va trebui să spunem: continuarea servilismului în fața sacului cu bani — acesta este fondul lamentărilor împotriva actualei violențe muncitorești exercitate (din păcate, într-o măsură încă prea mică și cu prea puțină energie) împotriva burgheziei, împotriva sabotorilor, împotriva contrarevoluționarilor. „Împotrivirea capitaliștilor a fost zdrobită“, a declarat în iunie 1917 bunul Peșehonov, ministru din rîndurile conciliatorilor. Omul acesta blînd nici n-a bănuț că împotrivirea trebuie într-adevăr să fie *zdrobită*, că ea *va fi* zdrobită, că tocmai această zdrobire se numește în limbaj științific dictatura proletariatului, că o întreagă perioadă istorică se caracterizează prin reprimarea împotrivirii capitaliștilor, se caracterizează, prin urmare, prin exercitarea sistematică a *violenței* împotriva unei clase întregi (burghezia) și împotriva acoliților ei.

Aviditatea, murdara, înrăita, furibunda aviditate a sacului cu bani, frica și servilismul întreținuților lui — aceasta este adevărata bază socială a urletelor de acum ale intelectualilor, începînd cu „Reci“ și terminînd cu „Novaia Jizn“, împotriva violenței exercitate de proletariat și de țărănimea revoluționară. Aceasta este semnificația obiectivă a urletelor lor, a vorbăriei lor jalnice, a urletelor lor de cabotini despre „libertate“ (libertatea capitaliștilor de a asupra poporul) etc. etc. Ei ar fi „gata“ să admită socialismul dacă omenirea ar trece direct la socialism, printr-un salt de efect, fără fricțiuni, fără luptă, fără scrișnirea din dinți a exploatatorilor, fără încercările lor de tot felul de a apăra vremurile de altădată sau de a le readuce pe ocolite, în ascuns, fără a se recurge mereu la alte „răspunsuri“ prin violență revoluționar-proletară

date acestor încercări. Acești întreținuți intelectuali ai burgheziei sînt „gata” să se spele, după cunoscutul proverb german, numai cu condiția ca pielea să le rămîna mereu uscată.

Pe intelectuali îi îngrozește cînd văd burghezia și funcționarii, medicii, inginerii etc., obișnuiți s-o slujească, recurgînd la cele mai extreme măsuri de împotrivire. Ei tremură de frică și urlă cu o voce și mai stridentă despre necesitatea de a reveni la „conciliatorism”. Pe noi însă, ca și pe toți prietenii sinceri ai clasei asuprite, măsurile extreme de împotrivire ale exploatatorilor nu pot decît să ne bucure, căci nu de la îndemnuri și încercări de înduplecare, nu de la școala predicilor dulcele sau a declamațiilor sentențioase așteptăm noi creșterea, maturizarea proletariatului pentru putere, ci de la școala vieții, de la școala luptei. Pentru a deveni clasă dominantă și a învinge definitiv burghezia, proletariatul trebuie să învețe acest lucru, deoarece el nu are cum să capete dintr-o dată această pricepere. Iar de învățat trebuie să învețe în luptă. Și numai dintr-o luptă serioasă, dîrză, înverșunată se poate învăța. Cu cît este mai extremă împotrivirea exploatatorilor, cu atît mai energică, mai hotărîtă, mai necruțătoare, mai victorioasă va fi reprimarea lor de către cei exploatați. Cu cît vor fi mai variate încercările și eforturile exploatatorilor de a apăra ceea ce este vechi, cu atît mai repede va învăța proletariatul să alunge din ultimele ascunzișuri pe dușmanii lui de clasă, să smulgă din rădăcini dominația lor, să distrugă chiar și terenul pe care au putut (și au trebuit) să crească robia salariată, mizeria maselor, îmbuibarea și impertinența sacului cu bani.

Pe măsură ce crește împotrivirea burgheziei și a întreținuților ei, crește forța proletariatului și a țărănimii care i se alătură. Cei exploatați se întăresc, se maturizează, cresc, învață, scutură de pe grumazul lor pe „bătrînul Adam” al robiei salariate pe măsură ce crește împotrivirea dușmanilor lor — exploatatorii. Victoria va fi de partea

celor exploatați, deoarece de partea lor este viața, de partea lor este forța numărului, forța masei, forța nescacatelor izvoare a tot ce este plin de abnegație, principial, cinstit, a tot ce tinde să meargă înainte, ce se trezește la construirea noului, a întregii uriașe rezerve de energie și de talente din rîndurile așa-numitului „popor de rînd“, muncitorii și țărani. A lor va fi victoria.

*Seris la 24—27 decembrie 1917
(6—9 ianuarie 1918)*

*Publicat pentru prima oară
la 22 ianuarie 1929
în ziarul „Pravda“ nr. 18
Semnat · L e n i n*

Se tipărește după manuscris

CUM TREBUIE ORGANIZATĂ ÎNTRECEREA ?

Publiciștii burghezi au înnegrit și înnegresc teancuri întregi de hîrtie pentru a preamări concurența, inițiativa privată și alte minunate calități și virtuți ale capitaliștilor și ale orînduirii capitaliste. Socialiștilor li se aducea învinuirea că nu vor să înțeleagă importanța acestor virtuți și nu țin seama de „firea omului”. În realitate însă, capitalismul a înlocuit de mult mica producție de mărfuri independentă — în cadrul căreia concurența putea să dezvolte pe o scară cît de cît *largă* spiritul întreprinzător, energia, inițiativa îndrăzneță — prin producția de fabrică, mare și foarte mare, prin întreprinderi pe acțiuni, prin sindicate și prin alte monopoluri. În condițiile unui *astfel* de capitalism, concurența înseamnă înăbușirea cu o nemaipomenită sălbăticie a spiritului întreprinzător, a energiei, a inițiativei îndrăznețe, însușiri pe care le posedă *masa* populației, uriașa ei majoritate, nouăzeci și nouă la sută din oamenii muncii. Această concurență înseamnă, de asemenea, înlocuirea întrecerii prin escrocherie financiară, nepotism și servilitate în vîrfurile piramidei sociale.

Socialismul nu numai că nu înăbușă întrecerea, dar, dimpotrivă, creează pentru prima oară posibilitatea de a o aplica pe o scară cu adevărat *largă*, în proporții cu adevărat de *masă*, posibilitatea de a atrage într-adevăr majoritatea oamenilor muncii în arena unei activități în care ei pot să se manifeste, să-și vadăască aptitudinile, să dea la iveală talentele care stau ascunse în popor

— acest izvor neînceput — și pe care capitalismul le apăsa, le strivea și le înăbușea cu miile și cu milioanele.

Acum, cînd la putere se află un guvern socialist, sarcina noastră este să organizăm întrecerea.

Lacheii și întreținutii burgheziei au zugrăvit socialismul ca pe o cazarmă monotonă, uniformă, oficială și cenușie. Lacheii sacului cu bani, slugoii exploatatorilor — domnii intelectuali burghezi — făceau din socialism o „sperioasă” pentru popor, pentru acest popor care tocmai în condițiile capitalismului este osîndit la o viață de ocnă și de cazarmă, la o muncă peste puteri și plicticoasă, la o viață de foamete, de mizerie neagră. Primul pas spre eliberarea oamenilor muncii din această ocnă îl constituie confiscarea pămînturilor moșierești, introducerea controlului muncitoresc, naționalizarea băncilor. Pasul următor va fi naționalizarea fabricilor și uzinelor, organizarea obligatorie a întregii populații în asociații de consum menite să fie totodată și asociații de desfacere a produselor, apoi monopolul statului asupra comerțului cu grîne și alte articole de primă necesitate.

Abia acum se ivește posibilitatea pentru manifestarea pe scară largă, cu adevărat de masă, a spiritului întreprinzător, a întrecerii, a inițiativei îndrăznețe. Fiecare fabrică din care capitalistul a fost alungat sau cel puțin este ținut în frîu de un adevărat control muncitoresc, fiecare sat din care moșierul exploator a fost gonit și i s-a luat pămîntul constituie acum, și abia acum, un tărîm pe care omul muncii se va putea manifesta, își va putea dezdoi spinarea, va putea ridica fruntea, se va putea simți om. Pentru prima oară după veacuri de muncă pentru alții, de muncă silnică în folosul exploatatorilor se ivește posibilitatea ca omul să muncească *pentru el însuși*, posibilitatea unei munci bazate pe toate cuceririle tehnicii și ale culturii moderne.

Desigur, această înlocuire — cea mai grandioasă din istoria omenirii — a muncii înrobite cu munca omului pentru el însuși nu se poate face fără fricțiuni, fără greutăți, fără conflicte, fără a se recurge la violență împotriva trîntorilor înrăiți și a slugilor lor. În această privință, nici un muncitor nu-și face iluzii: căliți în anii

nesfârșiți ai unei munci de ocazi în folosul exploatatorilor, căliți de nenumăratele batjocuri și umilințe suferite din partea acestora și de neagra mizerie îndurată, muncitorii și țăranii săraci știu că este nevoie de timp pentru a *înfrînge* împotrivirea exploatatorilor. Muncitorii și țăranii nu s-au contaminat cîtuși de puțin de iluziile sentimentale ale domnilor intelectuali, ale întregii mocirle de la „Novaia Jizn“ sau ale altora, care „au vociferat“ pînă la răgușire împotriva capitaliștilor, „au gesticulat“, „au tunat și fulgerat“ împotriva lor, pentru ca acum, cînd s-a ajuns *la fapte*, la punerea în practică a amenințărilor, *la înlăturarea* capitaliștilor, să se pună pe bocit și să se comporte ca niște cățeluși bătuți.

Măreța înlocuire a muncii înrobite prin munca omului pentru el însuși, prin munca organizată metodic pe o scară uriașă, pe scară națională (într-o anumită măsură și pe scară internațională, mondială), cere din partea proletariatului și a țăranimii sărace, în afara măsurilor „militare“ de reprimare a împotrivirii exploatatorilor, și uriașe eforturi în domeniul *organizării*. Sarcina de organizare se împletește într-un tot indisolubil cu sarcina de reprimare militară necruțătoare a proprietarilor de sclavi de mai ieri (capitaliștii) și a bandei lor de lachei — domnii intelectuali burghezi. Noi am fost întotdeauna organizatorii și șefii, noi am comandat întotdeauna — așa vorbesc și gîndesc proprietarii de sclavi de mai ieri și trepădușii lor din rîndurile intelectualilor — și vrem să rămînem ce-am fost ; nu vom da ascultare „prostimii“, muncitorilor și țăranilor, nu ne vom supune lor, ci vom transforma cunoștințele într-o armă de apărare a privilegiilor sacului cu bani și a dominației capitalului asupra poporului.

Așa vorbesc, gîndesc și acționează burghezii și intelectualii burghezi. Din punctul de vedere al *profitorului*, atitudinea lor este explicabilă : și celor care au trăit de pe urma moșierilor feudali, precum și celor care le lingeau blidele — popii, conțopiștii, funcționarii descriși de Gogol, „intelectualii“ care l-au urît pe Belinski — le-a fost „greu“ să se despartă de iobăgie. Dar cauza exploatatorilor și a slugilor lor intelectuale este o cauză pierdută.

Muncitorii și țărani le înfrîng împotrivirea — din păcate, nu încă cu destulă fermitate, hotărîre și necruțare — și le-o vor înfrînge.

„Ei“ cred că „poporul de rînd“, muncitorii „de rînd“ și țărani săraci nu vor putea face față sarcinii mărețe, cu adevărat eroice, în sensul istoric universal al cuvîntului, sarcinii de organizare pe care revoluția socialistă a pus-o pe umerii oamenilor muncii. „Nu se vor putea lipsi de noi“ — se consolează intelectualii deprinși să-i slujească pe capitaliști și statul capitalist. Socoteala lor impertinentă nu le va reuși: chiar de pe acum oamenii culți se desprind și trec de partea poporului, de partea oamenilor muncii, dînd o mîină de ajutor la înfrîngerea rezistenței slugilor capitalului. Iar în rîndurile țărănimii și ale clasei muncitoare se găsesc numeroase talente organizatorice, și aceste talente abia acum încep să devină conștiente de ele însele, abia acum încep să se trezească, să tindă spre o muncă vie, creatoare, măreață, să treacă în mod independent la construirea societății socialiste.

În prezent, una dintre sarcinile cele mai importante, dacă nu chiar cea mai importantă, este de a da o cît mai largă dezvoltare acestei inițiative independente a muncitorilor, și în general a tuturor celor ce muncesc și sînt exploatați, în munca lor *organizatorică* creatoare. Trebuie lichidată cu orice preț vechea prejudecată *absurdă*, barbară, mîrșavă și ticăloasă, potrivit căreia numai așa-zisele „clase de sus“, numai cei bogați sau cei care au trecut prin școala claselor bogate ar putea cîrmui statul, ar putea conduce din punct de vedere organizatoric construcția societății socialiste.

Aceasta este o prejudecată. Ea este întreținută de rutina putredă, de anhilozare, de deprinderile slugarnice și mai ales de aviditatea murdară a capitaliștilor, interesați să guverneze jefuind și să jefuiască guvernînd. Nu. Muncitorii nu vor uita nici o clipă că ei au nevoie de forța cunoștințelor. Rîvna extraordinară la învățătură pe care o vădesc muncitorii, pe care o vădesc tocmai acum, este o dovadă că în această privință nu există și nu pot exista concepții greșite în rîndurile proletariatului. Iar munca *de organizare* este accesibilă și unui muncitor sau țăran *de rînd*

care știe carte, se pricepe la oameni și are experiență practică. În „prostimea“ de care vorbesc de sus și cu dispreț intelectualii burghezi, asemenea oameni sînt *extrem de numeroși*. Clasa muncitoare și țărănimea constituie un izvor bogat și încă neînceput de asemenea talente.

Muncitorii și țăranii sînt încă „sfioși“, nu sînt încă deprinși cu faptul că *ei* reprezintă acum clasa *dominantă*, nu dau încă dovadă de destulă hotărîre. Răsturnarea socială n-a putut crea *dintr-o dată* aceste însușiri la milioanele și milioanele de oameni pe care foametea și mizeria i-au silit toată viața să lucreze sub amenințarea bîtei. Dar forța Revoluției din Octombrie 1917, vitalitatea ei, invincibilitatea ei constau tocmai în faptul că ea *trezește* aceste însușiri, că sfărîmă toate vechile zăgazuri, că rupe vechile cătușe și aduce oamenii muncii pe drumul pe care pot să creeze *în mod independent* o viață nouă.

Evidența și controlul — aceasta este sarcina economică *de căpetenie* a fiecărui Soviet de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor, a fiecărei asociații de consum, a fiecărei asociații sau a fiecărui comitet de aprovizionare, a fiecărui comitet de întreprindere sau a fiecărui organ de control muncitoresc în general.

Lupta împotriva vechiului obicei de a privi felul de a munci și mijloacele de producție din punctul de vedere al omului înrobît, care se întrebă cum să mai arunce din povară, cum să smulgă măcar o bucățică *de la burghezie*, această luptă este necesară. Muncitorii înaintați, conștienți, au și început această luptă, dînd o ripostă hotărîtă noilor veniți în mediul fabricilor, al căror număr este deosebit de mare în timpul războiului și care ar vrea să aibă acum față de fabrica *poporului*, față de fabrica devenită proprietatea poporului, aceeași atitudine izvorîtă dintr-un singur gînd : „să smulgă o bucățică cît mai mare și să-și ia tîlpășița“. În această luptă tot ce este conștient, cinstit, toți cei care gîndesc din rîndurile țărănimii și ale maseilor muncitoare vor fi de partea muncitorilor înaintați.

Evidența și controlul, *dacă* sînt exercitate de Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor, ca putere de stat supremă, sau pe baza directivelor și împunătornicirilor date de *această* putere, evidența și controlul,

exercitate pretutindeni, în mod general, universal, evidența și controlul cantității de muncă și repartitiei produselor, aceasta este *esența* transformărilor socialiste din momentul în care dominația politică a proletariatului este realizată și asigurată.

Evidența și controlul, necesare pentru trecerea la socialism, pot fi numai opera maselor. Numai colaborarea conștiincioasă și de bunăvoie — colaborare plină de entuziasm revoluționar — a masei muncitorilor și țăranilor la acțiunea de evidență și control exercitată *asupra bogătaşilor, a pungașilor, a trântorilor și a huliganilor* poate birui aceste rămășițe ale blestematei societăți capitaliste, aceste lepădături ale omenirii, aceste mădulare putrede și atrofiate, această molimă, ciumă, plagă pe care capitalismul a lăsat-o moștenire socialismului.

Muncitori și țărani, oameni ai muncii și exploatați! Pământul, băncile, fabricile, uzinele au trecut în proprietatea întregului popor! Luați *voi înșivă* în mână evidența și controlul producției și repartitiei produselor: acesta, și *numai* acesta, este drumul care duce la victoria socialismului, aceasta este cheazășia victoriei lui, a victoriei asupra oricărei exploatări, oricăror mizerii și sărăcii! Căci în Rusia grânele, fierul, lemnul, lina, bumbacul și inul ar ajunge pentru toată lumea dacă munca și produsele ar fi just repartizate, dacă întregul popor ar exercita un control *eficace, practic* asupra repartitiei, dacă dușmanii poporului, adică bogătașii, întreținuuții lor, precum și pungașii, trântorii și huliganii ar fi învinși *nu numai* în politică, ci și în viața *economică de zi cu zi*.

Nici o milă față de acești dușmani ai poporului, față de dușmanii socialismului, față de dușmanii oamenilor muncii! Război pe viață și pe moarte împotriva bogătaşilor și întreținuuților lor, împotriva intelectualilor burghezi; război pungașilor, trântorilor și huliganilor! Și unii și alții, și primii și ultimii, sînt frați buni, odraslele capitalismului, fiii societății boierești și burgheze, societate în care o mîna de oameni jefuiau și batjocoreau poporul, în care mizeria și nevoia împingeau mii și mii de oameni la huliganism, corupție, pungășie, făcîndu-i să-și piardă aspectul omenesc, societate în care în mod inevitabil în-

colțea în conștiința oamenilor muncii dorința de a scăpa, fie și prin înșelăciune, de exploatare, de a se strecura, de a se elibera măcar pentru o clipă de munca ce le inspira silă, de a smulge, în orice chip, cu orice preț, cel puțin o bucățică de pâine, numai să nu flămânzească, numai să știe că ei și ai lor pot mânca pe săturate.

Bogătașii și pungașii nu sînt decît două fețe ale aceleiași medalii, cele două categorii principale de *paraziți* pe care capitalismul i-a crescut la sînul său, principalii dușmani ai socialismului. Acești dușmani trebuie să fie supuși unei supravegheri speciale din partea întregii populații, trebuie să fie loviți fără cruțare la cea mai mică nerespectare a regulilor și a legilor societății socialiste. În această privință, orice slăbiciune, orice șovăială, orice sentimentalism ar constitui cea mai mare crimă față de socialism.

Pentru a feri societatea socialistă de acești paraziți, trebuie să organizăm evidența și controlul asupra cantității de muncă, asupra producției și repartiției produselor, evidență și control exercitate de întregul popor, susținute în mod voluntar, cu energie și cu entuziasm revoluționar de milioanele de muncitori și țărani. Iar în vederea organizării acestei evidențe și a acestui control, care sînt *întru totul accesibile* și pe măsura puterilor oricărui muncitor sau țaran cinstit, inteligent și cu spirit gospodăresc, trebuie trezite talentele organizatorice care provin din propriile lor rînduri; trebuie stimulată în rîndurile lor și organizată pe scară națională *întrecerea* în obținerea succeselor de organizare; trebuie ca muncitorii și țăranii să înțeleagă limpede deosebirea dintre sfatul necesar al omului cult și controlul necesar al muncitorului și al țaranului „de rînd” asupra *indolenței*, atît de frecventă la oamenii „culți”.

Această indolență, dezordine, neglijență și lipsă de punctualitate, pripă nervoasă, tendința de a înlocui acțiunea prin discuții și munca prin vorbărie, înclinarea de a se apuca de toate și a nu duce nimic pînă la capăt, toate acestea sînt însușiri ale „oamenilor culți”, care nu se datoresc nicidecum firii lor rele, și cu atît mai puțin relei-voințe, ci tuturor obiceiurilor lor de viață, condițiilor

lor de muncă, surmenajului, separației nefirești a muncii intelectuale de cea fizică etc.

Cît privește greșelile, lipsurile, gafele care s-au constatat în cursul revoluției noastre, un rol mare îl au greșelile etc. care rezultă din aceste însușiri regretabile, dar de neînlăturat în momentul de față, ale intelectualilor din mijlocul nostru și, totodată, din lipsa unui control suficient exercitat de *muncitori* asupra muncii *organizatorice* a intelectualilor.

Muncitorii și țărani „se sfiesc” încă, dar ei trebuie să se lepede de acest cusur, și se vor lepăda *cu siguranță*. Este cu neputință să ne lipsim de sfaturile, de îndrumările oamenilor culți, ale intelectualilor, ale specialiștilor. Orice muncitor, orice țăran, oricît de puțin priceput ar fi el, înțelege foarte bine acest lucru, iar intelectualii din mijlocul nostru nu se pot plînge că muncitorii și țărani nu le acordă destulă atenție și stimă tovarășească. Dar una este sfatul și îndrumarea, și alta organizarea evidenței și controlului *practic*. Intelectualii dau foarte adesea cele mai admirabile sfaturi și îndrumări, dar se vădesc a fi ridicol, *absurd*, rușinos de „stîngaci”, de incapabili să *aplice* aceste sfaturi și îndrumări, să înfăptuiască controlul *practic*, astfel ca vorbele să se transforme în fapte.

Iată unde nu ne putem în nici un caz lipsi de ajutorul și *de rolul conducător* al organizatorilor-practicieni ieșiți din „popor”, din rîndurile muncitorimii și ale țărănimii muncitoare. „Nu zeii sînt aceia care ard oalele în cuptor” — adevărul acesta trebuie să le intre bine în cap muncitorilor și țăranilor. Ei trebuie să înțeleagă că acum *practica* este totul, că a sosit momentul istoric cînd teoria se transformă în practică, cînd ea e înviorată de practică, e corectată de practică, e verificată prin practică, momentul cînd se dovedesc deosebit de juste cuvintele lui Marx: „fiecare pas de adevărată mișcare e mai important decît o duzină de programe”⁸⁸. Orice pas făcut în vederea frînării și restrîngerii reale și practice a puterii bogătașilor și a pungașilor, în vederea supunerii lor unui control sever și unei evidențe severe este mai important decît o duzină de disertații frumoase pe tema socialismu-

lui. Căci „ce seacă e, amice, orice teorie, dar cât de verde viața, cât de aurie“⁸⁹.

Trebuie organizată întrecerea între organizatorii-practicieni ieșiți din rîndurile muncitorilor și ale țăranilor. Trebuie combătută orice tendință de a se lucra după șablon și orice încercare de uniformizare de sus în jos, lucru spre care sînt atît de înclinați intelectualii. Nici munca după șablon, nici uniformizarea de sus în jos n-au nimic comun cu centralismul democratic și socialist. Unitatea în chestiunile fundamentale, capitale, esențiale nu este știrbită, ci este asigurată prin *diversitatea* în ceea ce privește amănunțele, particularitățile locale, *modul de a trata* problemele, *metodele* de îmfăptuire a controlului, *mijloacele* de a stîrpi și de a face inofensivi paraziții (bogătașii și pungașii, indolenții și istericii din rîndul intelectualilor etc. etc.).

Comuna din Paris a dat o pildă măreață de îmbinare a inițiativei, a independenței, a libertății de mișcare, a desfășurării energiei de jos cu un centralism acceptat de bunăvoie, străin de orice șablon. Sovietele noastre pășesc pe același drum. Ele „se sfiesc“ încă, ele nu și-au desfășurat încă toate posibilitățile, nu „s-au angrenat“ încă în noua, minunata lor activitate constructivă de creare a orînduirii socialiste. Sovietele trebuie să pornească la lucru cu mai multă îndrăzneală, cu mai multă inițiativă. Fiecare „comună“ — orice fabrică, orice sat, orice asociație de consum și orice comitet de aprovizionare — trebuie să se manifeste, *luîndu-se la întrecere*, ca organizatori în practică ai evidenței, ai controlului muncii și ai repartiției produselor. Programul acestei evidențe și al acestui control este simplu, limpede, pe înțelesul tuturor : toată lumea să aibă pîine, să poarte încălțăminte solidă și haine în bună stare, să aibă locuințe încălzite, să lucreze conștiincios ; nici un pungaș (inclusiv cel care se eschivează de la muncă) să nu se plimbe în libertate, ci să stea în închisoare să-și execute pedeapsa printr-o muncă forțată dintre cele mai grele ; orice bogătaș care încalcă regulile și legile socialismului să împărțășească soarta pungașului, care trebuie, pe bună dreptate, să fie și soarta bogătașului. „Cine nu muncește să nu mănînce“ — iată

imperativul *practic* al socialismului. Iată ce trebuie organizat *în mod practic*. Iată cu ce fel de succese *practice* trebuie să se mîndrească „comunele“ noastre și organizatorii noștri proveniți din rîndurile muncitorilor și ale țăranilor și cu atît mai mult din rîndurile intelectualilor (cu atît *mai mult*, cu cît ei *prea* s-au deprins, *prea mult* s-au deprins să se mîndrească cu indicațiile și cu rezoluțiile lor generale).

Comunele înseși, micile nuclee din sate și orașe trebuie să elaboreze și să verifice în practică mii de forme și de metode de evidență și de control practic asupra bogătașilor, pungașilor și trîntorilor. Diversitatea în acest domeniu este o garanție de vitalitate, o cheazășie a succesului în atingerea țelului unic și comun : acela de a *curăți* pămîntul rus de toate insectele dăunătoare, de pureci-pungași, de ploșnițele-bogătașe etc. etc. Ici vor fi băgați la închisoare vreo zece bogătași, vreo duzină de pungași, vreo cinci-șase muncitori care se sustrag de la muncă (la fel de huliganic ca și numeroși zețari din Petrograd, mai ales din tipografiile partidului). Colo vor fi puși să curețe closetele. Într-alt loc vor primi, după ce își vor fi ispășit pedeapsa, legitimații galbene, pentru ca, pînă la îndreptarea lor, tot poporul să-i supravegheze ca pe niște elemente *dăunătoare*. În altă parte va fi împușcat pe loc cîte unul la fiecare zece indivizi vinovați de trîndăvie. Apoi se vor găsi combinații între diferitele mijloace și se va practica, de pildă, eliberarea condiționată, pentru a se obține grabnica îndreptare a elementelor corigibile dintre bogătași, intelectualii burghezi, pungași și huligani. Cu cît experiența generală va fi mai variată, cu atît ea va fi mai eficace și mai bogată, cu atît succesul socialismului va fi mai sigur și mai rapid ; cu atît mai ușor practica va elabora — căci numai practica le poate elabora — *cele mai bune* metode și mijloace de luptă.

În care comună, în care cartier de oraș mare, în care fabrică, în care sat *nu* mai există flămînzi, *nu* mai există șomeri, *nu* mai există trîntori bogați, *nu* mai există ticăloși proveniți din rîndurile lacheilor burgheziei, sabotori care-și zic intelectuali? În care din ele s-a făcut mai mult pentru creșterea productivității mun-

cii, pentru construirea unor case noi și bune destinate oamenilor nevoiași, pentru instalarea acestora în casele bogătaşilor, pentru aprovizionarea regulată cu cîte o sticlă cu lapte a fiecărui copil din familiile nevoiașe ? — iată problemele în jurul cărora trebuie să se desfășoare *întrecerea* între comune, între comunități, între asociațiile și întovărășirile de consum și de producție, între Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor. Iată terenul de muncă pe care trebuie să se evedențieze în mod *practic* și să se ridice pînă la posturi de conducere în stat *talentele organizatorice*. În popor, talentele acestea sînt în număr mare, numai că nu reușesc să se manifeste. Ele trebuie ajutate să-și desfășoare posibilitățile. Ele, și numai ele, vor putea, cu sprijinul maseilor, să salveze Rusia, să salveze cauza socialismului.

Scris la 24—27 decembrie 1917
(6—9 ianuarie 1918)

Publicat pentru prima oară
la 20 ianuarie 1929
în ziarul „Pravda” nr. 17
Semnat : V. L e n i n

Se tipărește după manuscris

PROIECT DE DECRET
CU PRIVIRE LA COMUNELE DE CONSUM⁹⁰

1

TEZE PRELIMINARE

Proiectele Comisariatului pentru aprovizionare cu privire la „direcțiile aprovizionării”, „comitetele de delegați” etc., precum și proiectul C.E.S. cu privire la „cónsiliile economice raionale”⁹¹ ne fac să credem că unificarea acestor organizații este necesară.

Tezele preliminare :

(Etwa *) :

comitete pentru aprovizionare și desfacere ?**

Celula de bază trebuie s-o constituie asociațiile de plășă pentru producție și consum (mai bine decît cele pentru achiziționare și vînzare etc.), care au rolul și de comitete pentru aprovizionare și de organe de desfacere. Delimitarea teritorială a plășilor ar putea fi modificată în caz de nevoie.

La orașe, acest rol l-ar putea avea comitetele de cartier sau de stradă.

Dacă vom reuși să creăm astfel de comitete-celule locale, din unirea lor ar rezulta o rețea capabilă să or-

* — Aproximativ. — *Nota trad.*

** Comitetele pentru aprovizionare și desfacere de pe lîngă Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor.

ganizeze cum se cuvine aprovizionarea întregii populații cu toate cele necesare, să organizeze producția pe scara întregului stat.

În locul acestor „asociații“ ar putea fi „Societetele de deputați ai muncitorilor și țăranilor“ cu participarea funcționarilor comerciali etc. etc.

În vederea reglementării generale a producției și a consumului, fiecare dintre aceste asociații sau comitete sau soviete (sau comitete pentru aprovizionare și desfacere) ar fi împărțite pe secții sau pe servicii după felul produselor destinate desfacerii și după felul produselor destinate aprovizionării (pe lângă fiecare comitet pentru aprovizionare și desfacere trebuie să existe un serviciu financiar sau un serviciu care să țină evidența veniturilor și cheltuielilor bănești). În cazul când li s-ar acorda dreptul de a face impuneri pe venit și de a credita, fără dobândă, pe cetățenii lipsiți de mijloace, ele ar putea constitui, în condițiile obligativității generale a muncii, o celulă a societății socialiste. Băncile de plasă ar trebui contopite în acest caz cu casele de economii ale statului, transformându-le într-o contabilitate generală de stat, într-o totalizare a registrelor de venituri și cheltuieli ale statului.

Transportul produselor, precum și vânzarea-cumpărarea lor s-ar admite în acest caz numai de la un comitet pentru aprovizionare și desfacere la altul, interzicându-se orice desfacere individuală. Produsele s-ar putea vinde din depozitele centrale și unor persoane particulare, pe baza unor adeverințe eliberate de comitetele pentru aprovizionare și desfacere de plasă (în general din „veriga de bază“, din veriga de jos), cu condiția ca aceste vânzări să fie trecute în registrele comitetelor pentru aprovizionare și desfacere de plasă etc. (în afară de cele efectuate în cadrul unor unități mici, precum și de cumpărarea unor lucruri mărunte). Nu se vor admite nici un fel de transporturi de produse fără o adeverință din partea comitetului pentru aprovizionare și desfacere.

Aceasta ar reprezenta

o unificare a comisariatelor pentru agricultură }
 pentru comerț și industrie }
 pentru problemele muncii }
 pentru aprovizionare }

și a C.E.S.

și a comisariatului pentru finanțe }
 și pentru căile de comunicație }

N.B. :

„Comitete pentru aprovizionare și desfacere“ : de plasă, județene, guberniale, regionale ($\Sigma\Sigma^* = \text{C.E.S.}$)
 secțiile lor : Centrala țesăturilor, Centrala zahărului, Centrala cărbunelui etc. ($\Sigma\Sigma = \text{C.E.S.}$), Centrala băncilor etc.

N.B. :

La orașe, cartierele avute (sau cele cu vile luxoase din afara orașului etc.), acele cartiere etc. în care procentul de muncitori și țărani este mai mic de 60%, să zicem, ar trebui subordonate unor emisari din partea Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor.

2

PROIECT DE DECRET

Războiul provocat de lupta dintre capitaliști pentru împărțirea prăzii obținute prin jaf a dus la o ruină nemaipomenită. Specula criminală și goana după îmbogățire, îndeosebi în rîndurile claselor avute, au agravat și mai mult această ruină, au făcut ca sute de mii și milioane de oameni să fie supuși la chinurile foametei și ale șomajului. Necesitatea unor măsuri excepționale în vederea ajutorării înfometaților și a unei lupte necruțătoare împotriva speculanților determină guvernul muncitorilor și țăranilor să introducă ca lege a Republicii ruse următoarele reguli :

* — Summa summarum. — Nota trad.

Toți cetățenii statului trebuie să facă parte dintr-o asociație locală de consum (sătească, de plasă, de cătun sau care grupează o anumită parte din oraș, o parte din stradă etc.).

Gruparea familiilor în asociațiile de consum este liberă, cu singura restricție că cel puțin $\frac{2}{3}$ din numărul familiilor din fiecare asociație trebuie să facă parte din clasele neavute (adică să fie muncitori, țărani care nu folosesc de loc munca salariată etc.).

În afară de achiziționarea și de repartitia produselor, fiecare asociație de consum are în atribuția sa desfacerea produselor locale. Asociațiile de consum sînt conduse de *comitete pentru aprovizionare*, și nici un fel de transport de produse nu este îngăduit fără o adeverință scrisă din partea comitetului pentru aprovizionare respectiv.

Asociațiile de consum existente se naționalizează, fiind obligate să cuprindă în cadrul lor absolut întreaga populație din localitatea respectivă.

Persoanele particulare pot cumpăra produse nu numai din depozitul local, ci și din depozitele centrale, dar numai cu condiția ca acest lucru să fie consemnat în registrele asociației locale de consum.

Transportul și vînzarea-cumpărarea produselor fără o adeverință eliberată de comitetul pentru aprovizionare se pedepsește cu confiscarea întregii averi a celui vinovat, cu cel puțin 6 luni închisoare și cu trimiterea la muncă forțată.

Adeverințele pentru transportul și vînzarea-cumpărarea produselor trebuie să fie întocmite în două exemplare, semnate de cel puțin trei membri din consiliul de conducere al comitetului pentru aprovizionare respectiv și cu obligația ca unul dintre exemplare să fie păstrat în arhiva consiliului de conducere.

În fiecare adeverință trebuie să se indice: ce asociație de consum trimite produsele și cărei asociații îi sînt destinate.

Oficiile telegrafice urmează să transmită cu precădere telegramele expediate de comitetele pentru aprovizionare.

Toate comitetele pentru aprovizionare acționează sub controlul și după indicațiile Sovietelor locale de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor.

Prin asociația de consum respectivă, fiecare este liber să-și procure orice produse, fără nici o restricție, cu excepția restricțiilor care pot fi introduse în ceea ce privește importul produselor din străinătate.

Produsele destinate desfacerii se predau în mod obligatoriu comitetului local pentru aprovizionare, la prețuri libere, cu excepția cazurilor când sînt stabilite prin lege prețuri fixe. Baniile conveniți pentru plata produselor se vor trece în contul curent al proprietarului la sucursala locală (sătească, de plasă, orășenească, de fabrică etc.) a Băncii naționale.

Fiecare Soviet de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor este obligat să formeze grupuri de controlori, revizori și instructori care să sprijine populația în organizarea asociațiilor de consum (comitete pentru aprovizionare) și să le verifice gestiunea acestora, precum și, în general, să le sprijine în activitatea lor.

Instrucțiunile cu privire la modul în care comitetele pentru aprovizionare trebuie să-și conducă gestiunea și să-și țină corespondența se vor publica separat.

*Scris la 24—27 decembrie 1917
(6—9 ianuarie 1918)*

*Publicat pentru prima oară
la 22 ianuarie 1929 în ziarul
„Izvestiia C.E.C.” nr. 18*

Se tipărește după manuscris

**HOTĂRÎREA
CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI
CU PRIVIRE LA RĂSPUNSUL DAT DE RADĂ
CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI**

Consiliul Comisarilor Poporului consideră că răspunsul Radei este atât de vag și de evaziv, încât reprezintă aproape o insultă. Principalul izvor de divergențe cu Rada l-a constituit împrejurarea indicată în mod limpede de Consiliul Comisarilor Poporului în prima sa adresă către Radă, în care-i propunea tratative de pace*. Și anume, în această adresă se spunea că sprijinul direct sau indirect pe care Rada îl acordă kalediniștilor constituie pentru noi un motiv indiscutabil pentru a porni operații militare împotriva Radei. În jurul lui Kaledin se grupează elementele contrarevoluționare din rândurile moșierilor și ale burgheziei, adunate din toate colțurile Rusiei. Împotriva lui Kaledin este în mod vădit majoritatea țăranilor și a căzăcimii muncitoare, chiar și de pe Don. Recunoașterea Puterii sovietice de către majoritatea populației din Rusia, și în primul rând de către majoritatea maselor muncitoare ale tuturor națiunilor, este un fapt evident pentru toată lumea. Chiar în Ucraina, mișcarea revoluționară a claselor de oameni ai muncii ucraineni pentru trecerea deplină a puterii în mâna Sovietelor ia proporții din ce în ce mai mari și promite ca într-un viitor apropiat să repurteze victoria asupra burgheziei ucrainene.

Faptul că Rada ocolește răspunsul la întrebarea dacă încetează sau nu să mai sprijine, direct sau indirect, pe kalediniști zădărnicește tratativele de pace începute și face ca asupra Radei să cadă întreaga răspundere pentru con-

* Vezi volumul de față, p. 149—151. — *Nota red.*

tinuarea războiului civil, care a fost început de clasele burgheze ale diferitelor națiuni și care nu are nici cei mai mici sorți de izbândă, pentru că majoritatea covârșitoare a muncitorilor, țăranilor și armatei sînt în mod hotărît pentru republica sovietică socialistă.

Cît despre revendicările naționale ale ucrainenilor cu privire la independența republicii lor populare, la dreptul ei de a cere relații federative, ele sînt pe de-a-ntregul recunoscute de Consiliul Comisarilor Poporului și nu dau loc la nici un fel de controverse.

*Scris la 30 decembrie 1917
(12 ianuarie 1918)*

*Publicat la 31 decembrie 1917
(13 ianuarie 1918)
în zărele „Pravda” nr. 227
și „Izvestiia C.E.C.” nr. 264*

Se tipărește după manuscris

PROIECT DE REZOLUȚIE
A C.C. AL P.M.S.D.(b) DIN RUSIA
CU PRIVIRE LA EXCLUDEREA LUI S. A. LOZOVSKI
DIN PARTID

Rezoluția C.C. al P.M.S.D.(bolșevic) din Rusia

Avînd în vedere că

1) tov. Lozovski, chiar de la începutul Revoluției din Octombrie, expune concepții în totală divergență cu cele ale partidului și cu punctul de vedere al proletariatului revoluționar în general, dar identice în esență cu negarea mic-burgheză a dictaturii proletariatului ca perioadă necesară de trecere la socialism ;

2) prin declarațiile publicate la...* noiembrie în ziarul „Novaia Jizn“, care a trecut de partea burgheziei, tov. Lozovski a stîrnit indignarea generală nu numai a tuturor oamenilor de partid, dar și a muncitorilor conștienți în general⁹², iar hotărîrea C.C. al P.M.S.D.R. cu privire la excluderea tov. Lozovski din partid, adoptată imediat după publicarea acestor declarații, nu a fost dată publicității și nici nu a fost aplicată numai pentru că unii tovarăși și-au exprimat speranța că oscilările tovarășului Lozovski reprezintă un fenomen vremelnic, care se datorește numai incapacității lui de a înțelege dintr-o dată importanța revoluției istorice, care s-a petrecut cu o neobișnuită repeziciune ;

3) speranța tovarășilor care au vrut să acorde tov. Lozovski timp pentru a înțelege importanța revoluției săvîrșite nu s-a confirmat, și întreaga comportare politică a tov. Lozovski în general, precum și articolele publicate

* În manuscrisul lui V. I. Lenin este lăsat loc pentru dată. — *Nota red.*

de el în nr. 7 și 8 ale revistei „Professionalnîi Vestnik“⁹³ în special dovedesc totala divergență a acestui tovarăș cu principiile de bază ale socialismului privitoare la rolul proletariatului în revoluția socialistă ;

4) apartenența la partid a unui om care ocupă un post important în mișcarea sindicală și care introduce o pervertire burgheză nemaipomenită în această mișcare nu numai că compromite partidul și face imposibilă orice muncă de organizare în mediul proletar, dar aduce un uriaș prejudiciu practic sarcinii imediate de organizare a producției socialiste de către sindicate ;

5) nu este posibil să activăm împreună în același partid cu un om care nu a înțeles necesitatea dictaturii proletariatului, recunoscută de programul partidului nostru, cu un om care nu a înțeles că fără această dictatură, adică fără reprimarea împotrivirii exploataților, reprimare sistematică, fără cruțare, care nu se oprește în fața nici unei formule burghezo-democratice, nu se poate concepe nu numai o revoluție socialistă, dar nici măcar o revoluție consecvent democratică, nu se pot concepe nici un fel de măsuri serioase de luptă împotriva crizei și ruinei provocate de război ;

6) nu este posibil să activăm împreună în același partid cu un om care neagă sarcinile socialiste ale proletariatului ce a cucerit puterea politică, cu un om care neagă datoria sindicatelor de a-și asuma funcții de stat și de a traduce în viață, cu cea mai mare energie și cu hotărâre plină de abnegație, reorganizarea socialistă a producției și a repartiției produselor pe scara întregului stat ; —

— avînd în vedere toate acestea, C.C. al P.M.S.D.R. a hotărît : tovarășul Lozovski să fie exclus din rîndurile P.M.S.D.(bolșevic) din Rusia și să se dea fără întîrziere publicității această hotărâre.

*Scris la 30 decembrie 1917
(12 ianuarie 1918)*

*Publicat în 1959 în
„Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA LUPTA ÎMPOTRIVA LUI KALÉDIN

1

HOTĂRÎREA C.C.P.

Consiliul Comisarilor Poporului salută măsurile hotărîte luate de tov. Antonov în lupta împotriva kalediniștilor și a complicilor lor și hotărăște, totodată, că comandantul trupelor are dreptul să aplice împotriva capitaliștilor și a sabotorilor care amenință să provoace șomaj și foamete măsuri represive mergînd pînă la condamnarea celor vinovați la muncă forțată în mine.

2

COMPLETARE LA HOTĂRÎREA C.C.P.

De îndată ce crearea tribunalelor revoluționare va fi posibilă, acestea vor examina de urgență fiecare caz de trimitere la muncă forțată și, de la caz la caz, vor decide fie termenul de condamnare la muncă forțată, fie eliberarea celor arestați.

Au fost scrise : hotărîrea la 30 decembrie 1917 (12 ianuarie 1918) ; completarea la hotărîre — la 1 (14) ianuarie 1918

Au fost publicate pentru prima oară : hotărîrea în 1942, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV ; completarea la hotărîre în 1959, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PLECAREA
PRIMELOR EȘALOANE ALE ARMATEI SOCIALISTE
1 (14) IANUARIE 1918⁹⁴

SCURTĂ RELATARE APARUTĂ ÎN PRESĂ

Tovarăși, salut în persoana voastră hotărîrea proletariatului rus de a lupta pentru triumful revoluției ruse, pentru triumful mărețelor ei lozinci nu numai în țara noastră, ci și în rîndurile popoarelor din lumea întreagă. Salut în persoana voastră pe primii eroi-voluntari ai armatei socialiste, care vor crea o puternică armată revoluționară. Această armată este chemată ca, împotriva tuturor dușmanilor poporului, care folosesc acum toate mijloacele pentru a duce la pieire revoluția, să apere cuceririle revoluției, puterea noastră populară, Sovietele de deputați ai soldaților, muncitorilor și țăranilor, întreaga nouă orînduire cu adevărat democratică. Acești dușmani sînt capitaliștii din lumea întreagă, care în momentul de față organizează o campanie împotriva revoluției ruse, revoluție care aduce izbăvire tuturor oamenilor muncii. Trebuie să arătăm că sîntem o forță capabilă să învingă toate piedicile care stau în calea revoluției mondiale. Tovarășii care pleacă pe front trebuie să-i sprijine pe cei slabi, să inspire fermitate celor care șovăie și să însușească prin exemplul lor personal pe toți cei obosiți. Popoarele se trezesc și aud chemarea înflăcărată a revoluției noastre, și în curînd nu vom mai fi singuri, în armata noastră se vor încadra forțe proletare din alte țări. (Cuvintele tovarășului Lenin au fost întîmpinate cu strigăte de salut

și cu aplauze care nu mai conteneau... În sunetele „Internaționalei“, voluntarii armatei socialiste l-au condus pe tovarășul Lenin pînă la automobil.)

„Pravda” nr. 3 (ediția de seară)
din 17 (4) ianuarie 1918

Se tipărește după textul
apărut în ziar

CU PRIVIRE LA NORMELE DE RETRIBUIRE A PERSOANELOR CU FUNCȚII DE RĂSPUNDERE

PROIECT DE HOTĂRIRE A C.C.P.⁹⁵

În legătură cu interpelarea tov. Șleapnikov cu privire la normele de retribuire a persoanelor cu funcții de răspundere, C.C.P. hotărăște :

1) să se confirme că decretul prin care s-a stabilit salariul lunar de 500 de ruble pentru membrii Consiliului Comisarilor Poporului reprezintă o normă *aproximativă* pentru cele mai mari salarii ; decretul nu prevede însă interdicția de a se plăti mai mult specialiștilor ;

2) să se reamintească că decretul C.C.P. prevede luarea unor măsuri revoluționare pentru reducerea salariilor exagerat de ridicate⁹⁶ ;

3) să se propună tuturor comisarilor poporului să prezinte fără întârziere rapoarte în care să se arate ce anume s-a făcut în direcția aplicării acestui decret ;

4) să se propună comisarului pentru finanțe să prezinte un raport în care să arate dacă s-au luat măsuri energice pentru perceperea impozitului pe venit și împotriva sus-tragerii de la plata acestui impozit ;

5) să se propună Sovietelor locale de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor să ia măsuri mai energice pentru perceperea impozitelor excepționale pe veniturile exagerat de mari.

Scris la 2 (15) ianuarie 1918

Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXI

Se tipărește după manuscris

DECLARAȚIA DREPTURILOR POPORULUI MUNCITOR ȘI EXPLOATAT ⁹⁷

Adunarea constituantă hotărăște :

- I. 1. Rusia este declarată republică a Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor. Toată puterea centrală și locală aparține acestor Soviete.
2. Republica Sovietică Rusă se constituie pe baza unirii libere a unor națiuni libere, ca federație a Republicilor Sovietice naționale.
- II. Fixându-și ca sarcină principală desființarea oricărei exploatare a omului de către om, înlăturarea totală a împărțirii societății în clase, reprimarea fără cruțare a împotrivirii exploatare, statornicirea organizării socialiste a societății și victoria socialismului în toate țările, Adunarea constituantă hotărăște de asemenea :
1. Proprietatea privată asupra pământului este desființată. Întregul pământ, împreună cu toate construcțiile, inventarul și celelalte accesorii ale producției agricole, este declarat bun al întregului popor muncitor.
2. Se confirmă legea sovietică cu privire la controlul muncitoresc și la Consiliul economic superior, în scopul de a asigura puterea poporului muncitor asupra exploatare și ca prim pas spre trecerea deplină a fabricilor, uzinelor, minelor, căilor ferate și celorlalte mijloace de producție și de transport în proprietatea statului muncitoresc-țăranesc.
3. Se confirmă trecerea tuturor băncilor în proprietatea statului muncitoresc-țăranesc, aceasta fiind

una dintre condițiile eliberării maselor muncitoare de sub jugul capitalului.

4. În vederea desființării păturilor parazitare ale societății, se introduce obligativitatea generală a muncii.

5. În scopul de a asigura maselor muncitoare puterea deplină și de a înlătura orice posibilitate de restaurare a puterii exploatorilor, se decretează înarmarea oamenilor muncii, formarea unei armate roșii socialiste a muncitorilor și țăranilor și dezarmarea totală a claselor avute.

III. 1. Exprimându-și hotărârea nestrămutată de a smulge omenirea din ghearele capitalului financiar și ale imperialismului, care au scaldat pământul în sânge în acest război, cel mai criminal dintre toate, Adunarea constituantă se raliază întru totul la politica Puterii sovietice, politică ce constă în ruperea tratatelor secrete, în organizarea fraternizării celei mai largi cu muncitorii și țăranii armatelor care se luptă astăzi între ele și în obținerea cu orice preț, prin măsuri revoluționare, a unei păci democratice între popoare, fără anexiuni și fără contribuții, pe baza liberei autodeterminări a națiunilor.

2. În același scop, Adunarea constituantă stăruie să se rupă definitiv cu politica barbară a civilizației burgheze, care a întemeiat bunăstarea exploatorilor aparținând câtorva națiuni alese pe înrobirea populației muncitoare de sute de milioane de suflete din Asia, din colonii în general și din țările mici.

Adunarea constituantă salută politica Consiliului Comisarilor Poporului, care a proclamat deplina independență a Finlandei, a început retragerea trupelor din Persia și a proclamat dreptul Armeniei de liberă autodeterminare⁹⁸.

3. Adunarea constituantă consideră legea sovietică cu privire la anularea împrumuturilor contractate de guvernele țarului, moșierilor și burgheziei ca o primă lovitură dată capitalului internațional bancar, financiar, și își exprimă convingerea că Puterea sovietică va merge cu fermitate pe acest drum pînă la victoria deplină a insurecției internaționale a muncitorilor împotriva jugului capitalului.

IV. Fiind aleasă pe baza listelor întocmite de partide înainte de Revoluția din Octombrie, când poporul nu putea încă să se ridice în întreaga lui masă împotriva exploataților, când poporul nu cunoștea încă întreaga forță a împotrivirii opuse de aceștia în apărarea privilegiilor lor de clasă, când poporul nu pornise încă în mod practic la construirea societății socialiste, Adunarea constituantă consideră că chiar și din punct de vedere formal ar fi fundamental greșit să se opună pe sine Puterii sovietice.

Iar din punctul de vedere al fondului, Adunarea constituantă consideră că în prezent, în momentul luptei finale a poporului împotriva exploataților săi, pentru exploatați nu poate fi loc în nici unul dintre organele puterii. Puterea trebuie să aparțină în întregime și exclusiv maselor muncitoare și reprezentanței lor, investite cu depline puteri, Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor.

Sprijinind Puterea sovietică și decretele Consiliului Comisarilor Poporului, Adunarea constituantă consideră că misiunea ei se limitează la stabilirea bazelor fundamentale ale transformării socialiste a societății.

Totodată, în tendința de a crea o uniune cu adevărat liberă și liber consimțită, și deci cu atât mai strânsă și mai trainică, a claselor de oameni ai muncii ale tuturor națiunilor din Rusia, Adunarea constituantă își limitează sarcina la stabilirea principiilor fundamentale ale federației Republicilor Sovietice din Rusia, lăsând muncitorilor și țăranilor fiecărei națiuni libertatea de a hotărî în mod independent, la propriul lor congres sovietic, investit cu depline puteri, dacă vor, și pe ce baze, să participe la guvernul federal și la celelalte instituții sovietice federale.

*Scris în ianuarie, nu mai târziu de
3 (16), 1918*

*Publicat la 4(17) ianuarie 1918
în ziarul „Pravda” nr. 2
și „Izvestiia C.E.C.” nr. 2*

Se tipărește după manuscris

CĂTRE CONGRESUL GENERAL AL ARMATEI ÎN LEGĂTURĂ CU DEMOBILIZAREA ARMATEI

Dragi tovarăși!

Tovarășul Podvoiski mi-a transmis propunerea dv. și vă rog să mă scuzați și să nu interpretați greșit faptul că sînt nevoit să mă mulțumesc să vă răspund printr-o scrisoare. Salut cu căldură convingerea dv. că, date fiind greutățile momentului prin care trecem și în pofida acestor greutăți, *dv. veți îndeplini cu succes marea sarcină a creării unei armate socialiste*. Noi trecem, poate, printr-una dintre perioadele critice ale revoluției, cînd Puterea sovietică este amenințată atît de dușmanul din afară — imperialiștii din Germania și din alte țări —, cît și de dușmanul dinăuntru — contrarevoluția, care s-a ascuns în spatele lozincii „toată puterea în mîna Adunării constituante“.

Vom birui și această criză. În această privință nu încapă nici umbră de îndoială! Puterea cucerită de Soviete va rămîne a Sovietelor. Revoluția socialistă a început. Ea va merge mai departe spre victorie, atît în Rusia cît și în lumea întreagă.

Cu cele mai sincere urări de succes și de voie bună în muncă.

Al. dv., *Lenin*

(Scrisoarea este întîmpinată cu aplauze puternice și prelungite.)

Scris la 3 (16) ianuarie 1918

*Publicat pentru prima oară
la 6 (19) ianuarie 1918 în ziarul
„Armia i Flot Raboeci
i Krestianskoi Rosii“ nr. 4*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

CONVORBIRE PRIN FIR DIRECT CU L. D. TROŢKI,
PREŞEDINTELE DELEGAŢIEI SOVIETICE
LA CONFERINŢA DE PACE DE LA BREST-LITOVSK
3 (16) IANUARIE 1918

1

— La aparat e Lenin. Chiar acum am primit scrisoarea dv. specială. Stalin lipseşte şi n-am putut încă să i-o arăt. Planul dv. mi se pare acceptabil. Dar nu s-ar putea ca adoptarea lui definitivă să fie puţin amînată şi hotărîrea definitivă să fie luată după şedinţa specială a C.E.C. care va avea loc aici? De îndată ce se va înapoia Stalin, îi voi arăta şi lui scrisoarea.

Lenin

2

— Înainte de a răspunde la întrebarea dv., aş vrea să mă sfătuiască mai întâi cu Stalin. Astăzi pleacă spre dv. delegaţia C.E.C. ucrainean de la Harkov, care m-a încredinţat că Rada de la Kiev e pe ducă.

Lenin

3

Chiar acum a sosit Stalin, vom discuta împreună şi vă vom da imediat răspunsul nostru comun.

Lenin

4

Transmiteţi lui Troţki. Rugăm să se înţeleagă asupra unei întreruperi şi să vină la Petrograd.

Lenin, Stalin

HOTĂRÎREA C.E.C. DIN RUSIA DIN 3 (16) IANUARIE 1918

Pe baza tuturor cuceririlor Revoluției din Octombrie și în conformitate cu Declarația poporului muncitor și exploatat adoptată în ședința de la 3 ianuarie a.c. a Comitetului Executiv Central, în Republica rusă întreaga putere aparține Sovietelor și instituțiilor sovietice. De aceea, orice încercare, indiferent de persoana sau de instituția care ar face-o, de a-și atribui o funcție sau alta a puterii de stat va fi considerată ca o acțiune contrarevoluționară. Orice încercare de acest fel va fi reprimată prin toate mijloacele de care dispune Puterea sovietică, inclusiv folosirea forței armate.

„Pravda” nr. 2 din
17 (4) ianuarie 1918
și „Izvestiia C.E.C.” nr. 2
din 4 ianuarie 1918

Se tipărește după textul
apărut în ziarul „Pravda”

DECLARAȚIA FRAȚIUNII
P.M.S.D.(BOLȘEVIC) DIN RUSIA
CITITĂ LA ȘEDINȚA ADUNĂRII CONSTITUANTE
DIN 5 (18) IANUARIE 1918 ⁹⁹

Urișa majoritate a Rusiei muncitoare — muncitorii, țărani, soldații — au cerut Adunării constituante să recunoască cuceririle Marii Revoluții din Octombrie, decretele sovietice cu privire la pământ, la pace, cu privire la controlul muncitoresc și în primul rând să recunoască puterea Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor. C.E.C. din Rusia, îndeplinind voința acestei uriașe majorități a claselor de oameni ai muncii din Rusia, a cerut Adunării constituante să considere această voință ca fiind obligatorie pentru ea. Dar majoritatea Adunării constituante, fiind de acord cu pretențiile burgheziei, a respins această cerință, aruncînd o sfidare întregii Rusii muncitoare.

În Adunarea constituantă majoritatea o are partidul socialiștilor-revoluționari de dreapta, partidul lui Kerenski, Avksentiev, Cernov. Acest partid, care se intitulează socialist și revoluționar, se află în fruntea luptei duse de elementele burgheze împotriva revoluției muncitorești și țărănești și în fapt este un partid burghez și contrarevoluționar.

În compoziția ei actuală, Adunarea constituantă reprezintă rezultatul raportului de forțe care s-a creat înainte de Marea Revoluție din Octombrie. Actuala majoritate contrarevoluționară a Adunării constituante, aleasă pe baza listelor de partid învechite, este expresia zilei de ieri a revoluției și încearcă să se pună de-a curmezișul mișcării muncitorești și țărănești.

Dezbaterile, care au durat o zi întreagă, au arătat în mod concret că, întocmai ca pe timpul lui Kerenski, partidul socialiștilor-revoluționari de dreapta hrănește poporul cu promisiuni, promițându-i în vorbă marea cu sarea și hotărînd în fapt să lupte împotriva puterii Sovietelor de muncitori, țărani și soldați, împotriva măsurilor socialiste, împotriva trecerii fără răscumpărare în mîna țăranilor a pămîntului și a întregului inventar, împotriva naționalizării băncilor, împotriva anulării datoriiilor de stat.

Întrucît noi nu vrem să acoperim nici pentru o clipă crimele dușmanilor poporului, declarăm că părăsim Adunarea constituantă, urmînd ca Puterea sovietică să ia o hotărîre definitivă în problema atitudinii față de partea contrarevoluționară a Adunării constituante.

*„Pravda” nr. 5 (ediția de seară)
din 19 (6) ianuarie 1918*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

OAMENI DE PE LUMEA CEALALTĂ

„Mi-am pierdut zadarnic ziua, prieteni“. Așa sună o veche maximă latină, care fără să vrei îți vine în minte când te gîndești cum a fost pierdută ziua de 5 ianuarie.

După o muncă sovietică, vie, adevărată printre muncitori și țărani care fac *treabă*, taie pădurea și smulg rădăcinile exploatării moșierești și capitaliste, deodată am fost nevoiți să ne transportăm în „altă lume“, să avem de-a face cu un fel de apariții de pe lumea cealaltă, din lagărul burgheziei și al acoliților, lingăilor, slugoilor și al apărătorilor ei, cu voie și fără voie, conștienți și inconștienți. Din lumea luptei maselor muncitoare și a organizației lor sovietice împotriva exploatatorilor — în lumea frazelor dulcegi, a declamațiilor pomădate, lipsite de conținut, a unor nesfîrșite promisiuni, care se bazau, ca și înainte, pe politica de conciliere cu capitaliștii.

Ai fi zis că, din nebagare de seamă sau din greșeală, istoria și-a întors ceasul înapoi, și în loc de luna ianuarie 1918 ne-am trezit pentru o zi în mai sau iunie 1917 !

Este îngrozitor ! Dintr-o lume de oameni vii să nimerești în societatea unor cadavre, să respiri duhoare de cadavru, să asculți aceleași mumii ale frazeologiei „sociale“, louis-blanciste, pe Cernov și Țereteli, e de nesuportat.

A avut dreptate tov. Skvorțov cînd, în cîteva fraze scurte, bine dăltuite, simple, calme și totodată necruțător de tăioase, a spus socialiștilor-revoluționari de dreapta : „Între noi totul s-a sfîrșit. Noi ducem pînă la capăt Re-

voluția din Octombrie împotriva burgheziei. Noi sîntem de o parte a baricadei, iar voi de cealaltă“.

Iar drept răspuns — torentele de fraze foarte, foarte netede ale lui Cernov și Țereteli, care ocolesc cu grijă numai (numai!) o singură problemă, problema Puterii sovietice, a Revoluției din Octombrie. „Să nu fie război civil, să nu fie sabotaj“, descîntă Cernov revoluția în numele socialiștilor-revoluționari de dreapta. Iar socialiștii-revoluționari de dreapta, care timp de șase luni — din iunie 1917 pînă în ianuarie 1918 — au dormit parcă somnul celor drepti, se ridică și aplaudă cu înverșunare, cu îndărătnicie. Într-adevăr e atît de ușor și atît de plăcut să rezolvi problemele revoluției prin descîntece. „Să nu fie război civil, să nu fie sabotaj, toată lumea să recunoască Adunarea constituantă“. În fond prin ce se deosebește aceasta de descîntecul : muncitorii și capitaliștii să trăiască în bună pace? Absolut prin nimic. Kaledinii și Reabușinskii, împreună cu prietenii lor imperialiști din toate țările, nu vor dispărea și nu-și vor schimba politica nici în urma descîntecelor dulceagului nostru bard Cernov, nici în urma povețelor plicticoase, citite parcă dintr-o carte confuză, superficială, plină de denaturări, ale lui Țereteli.

Ori îi învingem pe Kaledini și pe alde Reabușinski, ori abandonăm revoluția. Ori victoria în războiul civil împotriva exploatorilor, ori pieirea revoluției. Așa s-a pus problema în toate revoluțiile, și în cea engleză din secolul al XVII-lea, și în cea franceză din secolul al XVIII-lea, și în cea germană din secolul al XIX-lea. Cum se poate oare concepe că în revoluția rusă din secolul al XX-lea problema s-ar pune *altfel*? Cum ar fi cu puțință ca lupii să devină miei?

Țereteli și Cernov nu se gîndesc nici un pic, nu vădese nici cea mai mică dorință de a recunoaște existența luptei de clasă, care nu întîmplător, nu dintr-o dată, nu din capriciul sau din reaua-voință a cuiva, ci în mod inevitabil, în cursul unui îndelungat proces de dezvoltare revoluționară, s-a transformat în război civil.

O zi grea și plictisitoare în elegantele săli ale palatului Tavriceski, care și în ceea ce privește aspectul său se deosebește de palatul Smolnîi aproape tot atît cît se deosebește elegantul, dar lipsitul de viață, parlamentarism burghez de aparatul sovietic, proletar, simplu, în multe privințe încă dezordonat și nedeșăvîrșit, dar viu și viabil. Acolo, în vechea lume a parlamentarismului burghez, se *duelan* conducătorii claselor dușmane și ai grupurilor dușmane ale burgheziei. Aici, în lumea nouă a statului socialist proletar-țărănesc, clasele asuprite acționează cam brutal, stîngaci... *

Scris la 6 (19) ianuarie 1918

Publicat pentru prima oară
la 21 ianuarie 1926 în ziarul
„Pravda” nr. 17

Se tipărește după manuscris

* Aici manuscrisul se întrerupe. — Nota red.

PROIECT DE DECRET CU PRIVIRE
LA DIZOLVAREA ADUNĂRII CONSTITUANTE 100

1

TEZE

1. Abordarea din punct de vedere istoric a problemei dezvoltării revoluției ruse spre un conflict între Adunarea constituantă și Puterea sovietică :
 - Sovietele ca singura forță populară care a izbutit să doboare monarhia ;
 - creșterea și consolidarea Sovietelor începînd de la 28.II. pînă la 25.X. inclusiv ;
 - alegerile pentru Adunarea constituantă *înainte* de sciziunea din rîndurile socialiștilor-revoluționari și de Marea Revoluție din Octombrie ;
 - alegerea socialiștilor-revoluționari pe listele Sovietelor.
2. Părăsirea Adunării constituate de

{	Retra- gerea musul- mani- lor	}	Isto- ricul unei zile		?
---	---	---	--------------------------------	--	---

 către bolșevici și socialiștii-revoluționari de stînga, partide care reprezintă în mod vădit majoritatea în Soviete și în rîndurile maselor de oameni ai muncii, a demonstrat cît se poate de limpede ruptura dintre Adunarea constituantă și Soviete și a creat o situație imposibilă.
3. Necesare pentru revoluția socialistă sînt nu așa-zisele instituții „naționale“ ale parlamentarismului burghez, ci instituțiile de clasă ale maselor celor ce muncesc și sînt exploatați.

Dezvoltarea revoluției ruse a dus, în cursul luptei, la lichidarea parlamentarismului burghez și a conciliatorismului, creînd republica sovietică ca formă a dictaturii proletariatului și țărănimii sărace.

Nici un pas înapoi.

4. La întrebarea directă a C.E.C. Adunarea constituantă nu a răspuns...
5. Partidul socialiștilor-revoluționari de dreapta și cel al menșevicilor duc în afara Adunării constituante o furibundă luptă contrarevoluționară împotriva Revoluției din Octombrie.
6. Concluzie: În componența care a rămas, Adunarea constituantă nu e decît un *paravan* al luptei duse de contrarevoluționari pentru răsturnarea Puterii sovietice...
7. Adunarea constituantă este dizolvată.
8. Acest proiect de decret va fi prezentat chiar astăzi Comitetului Executiv Central.

2

PROIECT DE DECRET

Încă de la începuturile ei, revoluția rusă a dat naștere Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țărănilor, ca organizație de masă a tuturor claselor muncitoare și exploatate, singura în stare să conducă lupta acestor clase pentru deplina lor eliberare politică și economică.

În tot cursul primei perioade a revoluției ruse, numărul Sovietelor a crescut. Ele s-au dezvoltat și s-au întărit, debarasîndu-se, pe baza propriei lor experiențe, de iluziile politicii de conciliere cu burghezia, de formele amăgitoare ale parlamentarismului burghezo-democratic și ajungînd în mod practic la concluzia că, fără a rupe cu aceste forme și cu orice politică de conciliere, dezrobirea claselor asuprite nu este cu putință: o asemenea ruptură a fost Revoluția din Octombrie, care a predat întreaga putere în mîna Sovietelor.

Adunarea constituantă, aleasă pe baza unor liste întocmite înainte de Revoluția din Octombrie, era expresia vechiului raport de forțe politice, cînd la putere se aflau

conciliatorii și cadeții. Votînd pentru candidații partidului socialiștilor-revoluționari, poporul n-a putut atunci să facă o alegere între socialiștii-revoluționari de dreapta, partizani ai burgheziei, și cei de stînga, partizani ai socialismului. Așadar, această Adunare constituantă, care trebuia să constituie o încununare a republicii parlamentare burghize, nu putea să nu se pună de-a curmezișul drumului Revoluției din Octombrie și al Puterii sovietice.

Revoluția din Octombrie, prin faptul că a dat puterea Sovietelor și, prin Soviete, claselor muncitoare și exploatate, a stîrnit împotrivirea disperată a exploatatorilor, și în reprimarea acestei împotriviri ea s-a afirmat întru totul ca un început de revoluție socialistă. Clasele muncitoare s-au putut convinge din experiență că vechiul parlamentarism burghez este perimat, că este cu desăvîrșire incompatibil cu sarcinile înfăptuirii socialismului, că numai niște instituții de clasă (cum sînt Sovietele), și nu niște instituții general-naționale, sînt în stare să înfrîngă împotrivirea claselor avute și să pună bazele societății socialiste. Orice renunțare la deținerea întregii puteri de către Soviete, la Republica sovietică cucerită de popor, în favoarea parlamentarismului burghez și a Adunării constituante, ar însemna în prezent un pas înapoi și prăbușirea întregii Revoluții muncitorești-tărănești din Octombrie.

Ca urmare a împrejurărilor mai sus arătate, în Adunarea constituantă întrunită la 5 ianuarie majoritatea a căpătat-o partidul socialiștilor-revoluționari de dreapta, partidul lui Kerenski, Avksentiev și Cernov. Cum e și firesc, acest partid a refuzat să ia în discuție propunerea, absolut precisă, clară și excluzînd orice rătălmăcire, făcută de organul suprem al Puterii sovietice, Comitetul Executiv Central al Sovietelor, de a se recunoaște programul Puterii sovietice, de a se recunoaște „Declarația drepturilor poporului muncitor și exploatat“, de a se recunoaște Revoluția din Octombrie și Puterea sovietică. Prin aceasta Adunarea constituantă a rupt orice legătură dintre ea și Republica sovietică a Rusiei. Era inevitabil ca o asemenea Adunare constituantă să fie părăsită de către fracțiunea bolșevicilor și cea a socialiștilor-revoluționari de stînga, care acum formează, fără doar și

poate, uriaşa majoritate în Soviete şi se bucură de încrederea muncitorilor şi a majorităţii țăranilor.

În fapt, partidul socialiștilor-revoluționari de dreapta și cel al menșevicilor duc, în afara zidurilor Adunării constituante, cea mai înverșunată luptă împotriva Puterii sovietice, chemînd deschis, prin ziarele lor, la răsturnarea acesteia, denumind samavolnicie și ilegalitate reprimarea prin forța claselor muncitoare a împotrivirii exploata-torilor — reprimare necesară pentru eliberarea de sub jugul exploatării —, luînd apărarea sabotorilor, care se află în slujba capitalului, și mergînd pînă la îndemnuri fățișe la teroare, pe care „grupuri de necunoscuți“ au și început s-o practice. E clar că, așa stînd lucrurile, cei rămași în Adunarea constituantă n-ar putea să joace decît un rol de paravan pentru lupta dusă de contra-revoluționari în vederea răsturnării Puterii sovietice.

De aceea Comitetul Executiv Central hotărăște:
Adunarea constituantă este dizolvată.

Scris la 6 (19) ianuarie 1918

*Tezele au fost publicate
pentru prima oară în 1931, în
„Culegeri din Lenin“, vol. XVIII;
decretul a fost publicat
la 7 (20) ianuarie 1918,
în ziarele „Pravda“ nr. 5
și „Izvestiia C.E.C.“ nr. 5*

Se tipărește după manuscris

CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA DIZOLVAREA
ADUNĂRII CONSTITUANTE
ROSTITĂ LA ȘEDINȚA
COMITETULUI EXECUTIV CENTRAL DIN RUSIA
6 (19) IANUARIE 1918

Tovarăși ! Ciocnirea dintre Puterea sovietică și Adunarea constituantă a fost pregătită de întreaga istorie a revoluției ruse, care a fost pusă în fața sarcinilor fără precedent ale transformării socialiste a societății. După evenimentele din 1905 nu mai încăpea nici o îndoială că țarismul își trăiește ultimele zile, și numai datorită stării de înapoiere și de ignoranță a satului a reușit să se salveze de la piere. Revoluția din 1917 a fost însoțită de următorul fenomen : pe de o parte, partidul burghez imperialist, prin forța împrejurărilor, s-a transformat într-un partid republican, iar pe de altă parte au apărut organizații democratice — Sovietele, create încă în 1905, căci încă de pe atunci socialiștii au înțeles că prin organizarea acestor Soviete se făurește ceva mareț, nou și fără precedent în istoria revoluției mondiale. Sovietele, pe care poporul a știut să le creeze din proprie inițiativă, reprezintă o formă a democratismului care nu-și găsește asemănare în nici o țară.

Revoluția a dat la iveală două forțe : unirea maselor, în scopul doborârii țarismului, și organizațiile poporului muncitor. De obicei, când îi aud pe adversarii Revoluției din Octombrie strigând că ideile socialismului sînt utopice și irealizabile, le pun, în asemenea cazuri, o întrebare simplă și clară : Sovietele ce fel de fenomen sînt ? Cărui fapt i se datorește nașterea acestor organizații populare neîntîlnite încă în istoria desfășurării revoluției mondiale ? La această întrebare n-am primit, și nici n-am putut primi,

de la nimeni un răspuns precis. Ei se ridică împotriva acestor puternice organizații, care n-au apărut încă în nici una din revoluțiile lumii, pentru că, în virtutea inerției, ei apără orînduirea burgheză. Cine luptă împotriva moșierilor se alătură Sovietelor de deputați ai țăranilor. Sovietele cuprind pe toți cei care, întrucît nu vor să rămînă inactivi, merg pe calea muncii creatoare. Rețeaua lor a acoperit întreaga țară, și cu cît această rețea a Sovietelor populare va fi mai deasă, cu atît va fi mai puțin posibilă exploatarea reprezentanților poporului muncitor, căci existența Sovietelor nu este compatibilă cu propășirea orînduirii burgheze; de aici decurg toate aceste contradicții ale reprezentanților burgheziei, care își duc lupta împotriva Sovietelor noastre exclusiv în numele intereselor lor.

Trecerea de la capitalism la orînduirea socialistă este însoțită de o luptă îndelungată și îndîrjită. Răsturnînd țarismul, revoluția rusă trebuia în mod inevitabil să meargă mai departe, să nu se mulțumească cu triumful revoluției burgheze, căci războiul și calamitățile fără precedent pe care le pricinuieste el popoarelor istovite au creat un teren prielnic pentru izbucnirea revoluției sociale. De aceea, nimic nu stîrnește atîta rîsul ca afirmația potrivit căreia desfășurarea revoluției, mînia maselor ar fi provocată de un partid oarecare, de o persoană oarecare sau, așa cum țipă ei, de voința „dictatorului”. Flacăra revoluției s-a încins numai din pricina suferințelor de neînchipuit ale Rusiei și a tuturor condițiilor create de război, care au pus în mod acut și hotărît în fața poporului muncitor următoarea problemă: sau să facă un pas curajos și îndrăzneț, sau să piară — să moară de foame.

Și elanul revoluției și-a găsit expresia în crearea Sovietelor — acest sprijin al revoluției muncitoare. Poporul rus a făcut un salt gigant — o săritură de la țarism la Soviete. Acesta este un fapt incontestabil, care nu s-a mai întîmplat nicăieri. Și în timp ce parlamentele burgheze din toate țările și statele, îngrădite în cadrul capitalismului și al proprietății, nu dădeau niciodată și nicăieri vreun sprijin mișcării revoluționare, Sovietele, aprinzînd mai tare flacăra revoluției, dictează poporului în mod imperativ:

luptă, preia totul în mîna ta și organizează-te. Fără îndoială că în procesul de dezvoltare a revoluției, dezvoltare determinată de puterea Sovietelor, se vor mai constata destule greșeli și gafe de tot felul; dar nu este pentru nimeni un secret că orice mișcare revoluționară este întotdeauna în mod inevitabil însoțită de fenomene vremelnice de haos, ruină și dezordine. Societatea burgheză înseamnă tot război, înseamnă tot măcel, și acest fenomen a provocat și a ascuțit conflictul dintre Adunarea constituantă și Soviete, iar toți cei care ne reproșează că noi, care altădată am apărat Adunarea constituantă, acum o „dizolvăm“ n-au nici un dram de minte și nu fac altceva decît să rostească fraze pompoase, lipsite de orice conținut. Dacă altădată, în comparație cu țarismul și republica lui Kerenski, Adunarea constituantă a fost din punctul nostru de vedere mai bună decît faimoasele lor organe ale puterii, pe măsură ce apăreau Sovietele însă, acestea, ca organizații revoluționare ale întregului popor, s-au situat, desigur, cu mult deasupra tuturor parlamentelor din lumea întreagă, și acest fenomen eu l-am subliniat încă în aprilie. Sovietele, distrugînd din rădăcini proprietatea burgheză și moșierească și contribuind la desăvîrșirea revoluției care a măturat toate urmele orînduirii burgheze, ne-au împins pe calea care a adus poporul la construirea vieții sale. Noi am și pornit la această măreață construire, și foarte bine am făcut. Fără îndoială că revoluția socialistă nu poate fi oferită dintr-o dată poporului într-o formă curățică, netedă și ireproșabilă, nu poate să nu fie însoțită de război civil, de sabotaj și de împotrivire. Și cei ce vă demonstrează contrarul sînt ori niște mincinoși, ori oameni în cutie. (Aplauze furtivoase.) Evenimentele din 20 aprilie — cînd poporul, din proprie inițiativă și fără nici un fel de instrucțiuni din partea „dictatorilor“ sau partidelor, s-a ridicat el singur împotriva guvernului conciliator — au demonstrat încă de pe atunci întreaga slăbiciune și șubrezenie a temeliiilor burgheziei. Masele și-au dat seama de puterea lor, și atunci, pentru a le fi lor pe plac, s-a pornit acel vestit cadrul ministerial, în scopul de a înșela poporul; poporul însă, foarte curînd, a început să vadă limpede, mai ales după

ce Kerenski, avînd în ambele buzunare tratatele secrete de jaf încheiate cu imperialiștii, a împins trupele la ofensivă. Încetul cu încetul, poporul înșelat, care se apropia tot mai mult de limita răbdării, a înțelea întreaga activitate a conciliatorilor, și rezultatul tuturor acestor lucruri a fost Revoluția din Octombrie. Poporul a învățat din propria sa experiență, fiind supus la torturi, execuții și împușcături în masă, și zadarnic încearcă călăii să-l convingă că bolșevicii sau nu știu ce „dictatori” sînt vinovați de izbucnirea insurecției oamenilor muncii. O dovadă în acest sens o constituie sciziunile din rîndurile maselor populare, produse la congrese, adunări, conferințe etc. Poporul nici pînă acum nu a valorificat pe deplin Revoluția din Octombrie. Această revoluție a arătat în mod concret cum trebuie să pornească poporul la preluarea în mîna sa, în mîna statului muncitoresc și țărănesc, a pămîntului și a bogățiilor lui naturale, a mijloacelor de transport și de producție. Toată puterea în mîna Sovietelor — am spus noi, și pentru acest scop luptăm. Poporul a vrut să convoace Adunarea constituantă, și noi am convocat-o. Dar el și-a dat imediat seama ce reprezintă această faimoasă Adunare constituantă. Acum noi am îndeplinit voința poporului, și această voință era: toată puterea în mîna Sovietelor. Cît despre sabotori, îi vom zdrobi. Cînd de la Smolnîi, unde viața pulsa din plin, am ajuns în palatul Tavriceski, am avut senzația că mă aflu printre cadavre și mumii lipsite de viață. Apelînd, în lupta lor împotriva socialismului, la toate mijloacele existente, recurgînd la forță și sabotaj, ei pînă și știința — marea mîndrie a omenirii — au transformat-o într-o unealtă de exploatare a poporului muncitor, și, deși în felul acesta ei au frînat în oarecare măsură înaintarea spre revoluția socialistă, totuși n-au reușit s-o zădărnicească și nici nu vor reuși vreodată. Căci prea este mare puterea Sovietelor, care au început să distrugă nu în chip boieresc, ci în chip proletar, țărănesc, vechile temelii ale perimatei orînduiri burgheze.

Transmiterea întregii puteri Adunării constituate în seamnă și ea același conciliatorism cu odioasa burghezie. Sovietele ruse pun interesele maselor de oameni ai muncii

cu mult mai presus de interesele conciliatorismului trădător, îmbrăcat într-o haină nouă. Cuvântările lui Cernov și Tereteli, acești politicieni învechiți care continuă să scînceană plicticos că războiul civil trebuie să înceteze, răspîndesc miasme de vechi mucegai. Atîta timp însă cît există Kaledin, iar sub lozinca : „toată puterea în mîna Adunării constituante“ se ascunde lozinca : „jos Puterea sovietică“, noi nu vom putea evita războiul civil, căci pentru nimic în lume nu vom ceda Puterea sovietică ! (Aplauze furtunoase.) Iar cînd Adunarea constituantă și-a afirmat din nou intenția de a amîna toate sarcinile și chestiunile spinoase și urgente ce i-au fost puse de Soviete, noi i-am răspuns că nu poate fi vorba de o amînare nici măcar de un minut. Și prin voința Puterii sovietice, Adunarea constituantă, care n-a recunoscut puterea poporului, este dizolvată. Alde Reabușinski au pierdut partida, și rezistența lor va provoca doar o agravare, o nouă izbucnire a războiului civil.

Adunarea constituantă este dizolvată, și Republica sovietică revoluționară va triumfa cu orice preț. (Aplauze furtunoase, care se transformă în ovații ce nu mai conținesc.)

„Pravda“ nr. 6
din 22 (9) ianuarie 1918

Se tipărește după textul
apărut în ziar

ÎN LEGĂTURĂ CU ISTORICUL UNEI PĂCI NENOROCITE

S-ar putea spune că nu e momentul acum să ne ocupăm de istorie. Da, o asemenea afirmație poate fi admisă atunci cînd într-o anumită problemă nu există o legătură practică strînsă și directă între trecut și prezent. Dar problema păcii nenorocite, extrem de grele, este atît de actuală, încît trebuie să insistăm asupra lămuririi ei. Și de aceea public tezele privitoare la această problemă cărora le-am dat citire la 8 ianuarie 1918 în fața unei adunări alcătuite din vreo 60 de activiști de vază din Petrograd ai partidului nostru.

Iată aceste teze :

7/I.1918.

TEZE CU PRIVIRE LA ÎNCHEIEREA IMEDIATĂ A UNEI PĂCI SEPARATE ȘI ANEXIONISTE ¹⁹¹

1. Situația revoluției ruse în momentul de față este de așa natură, încît aproape toți muncitorii și uriașa majoritate a țăranilor sînt, fără îndoială, de partea Puterii sovietice și a revoluției socialiste începute de aceasta. În acest sens, succesul revoluției socialiste în Rusia este asigurat.

2. În același timp, războiul civil, provocat de împotrivirea turbată a claselor avute, care și-au dat foarte bine

seama că se află în fața luptei finale și hotărâtoare pentru păstrarea proprietății private asupra pământului și asupra mijloacelor de producție, n-a ajuns încă la punctul lui culminant. Victoria Puterii sovietice în acest război este asigurată, dar pînă cînd va fi înăbușită împotrivirea burgheziei va mai trece, în mod inevitabil, o bucată de timp, în mod inevitabil va mai fi nevoie de o mare încordare a forțelor, în mod inevitabil va urma o anumită perioadă de gravă dezorganizare și haos, care sînt inerente oricărui război și mai ales unui război civil.

3. În plus, această împotrivire, în formele ei mai puțin active și nemilitare — sabotajul, corupția elementelor declasate, corupția agenților burgheziei care se strecoară în rîndurile socialiștilor pentru a duce de rîpă cauza acestora etc. etc. —, împotrivirea aceasta s-a dovedit atît de îndîrjită și capabilă să îmbrace forme atît de variate, încît lupta împotriva ei se va mai prelungi în mod inevitabil cîtva timp și este puțin probabil ca ea să se termine, în formele ei principale, într-un timp mai scurt de cîteva luni. Or, fără o victorie hotărâtoare asupra acestei împotriviri pasive și camuflate a burgheziei și a partizanilor ei, succesul revoluției socialiste nu este cu putință.

4. În sfîrșit, sarcinile organizatorice ale transformării socialiste din Rusia sînt atît de mari și de grele, încît pentru îndeplinirea lor — dat fiind numărul mare de tovarăși de drum mic-burghezi pe care-i are proletariatul socialist și nivelul cultural scăzut al acestuia — este de asemenea nevoie de un timp destul de îndelungat.

5. Toate aceste împrejurări, luate la un loc, sînt de așa natură, încît din ele rezultă foarte precis că pentru succesul socialismului în Rusia este nevoie de un anumit interval de timp, cel puțin de cîteva luni, în cursul căruia guvernul socialist trebuie să aibă mîinile absolut libere pentru a învinge burghezia mai întîi în propria lui țară și pentru a pune la punct o muncă organizatorică de masă pe scară largă și în adîncime.

6. Situația revoluției socialiste din Rusia trebuie să stea la baza oricărei definiții a sarcinilor internaționale ale

Puterii noastre sovietice, dat fiind că în al patrulea an de război situația internațională se prezintă în așa fel, încît este absolut cu neputință să se prevadă momentul probabil al izbucnirii revoluției și al doborîrii vreunui dintre guvernele imperialiste din Europa (inclusiv cel german). Nu încape nici o îndoială că revoluția socialistă trebuie să vină și va veni în Europa. Toate speranțele noastre în victoria *definitivă* a socialismului se bazează pe această convingere și pe această previziune științifică. Activitatea noastră propagandistică în general și organizarea fraternizării în special trebuie să fie intensificate și dezvoltate. Dar ar fi o greșeală să întemeiem tactica guvernului socialist din Rusia pe încercarea de a stabili dacă revoluția socialistă va izbucni sau nu în Europa, și în special în Germania, în viitoarele șase luni (sau în alt termen scurt). Întrucît lucrul acesta nu poate fi nicidecum stabilit, toate încercările de acest fel s-ar reduce, din punct de vedere obiectiv, la un joc orb de noroc.

7. În momentul de față, 7.I.1918, tratativele de pace de la Brest-Litovsk arată foarte clar că în cadrul guvernului german (la remorca căruia se află toate celelalte guverne ale cvadruplei alianțe) cel care a biruit în mod incontestabil este partidul militar, care în fond a și dat Rusiei un ultimatum (de la o zi la alta e de așteptat, trebuie să ne așteptăm, ca el să ne fie prezentat formal). Ultimatumul este următorul: ori continuarea războiului, ori o pace anexionistă, adică pace cu condiția ca noi să restituim toate teritoriile ocupate de noi, iar germanii să păstreze *toate* teritoriile ocupate de ei, impunîndu-ne plata unei contribuții (camuflată sub aparența unei plăți pentru întreținerea prizonierilor), contribuție de aproximativ 3 miliarde de rubele, plătită în cîteva rate anuale.

8. În fața guvernului socialist al Rusiei se pune o problemă care cere o rezolvare urgentă: să acceptăm imediat această pace anexionistă sau să pornim imediat un război revoluționar. În fond, nici o soluție de mijloc nu este posibilă. Nu mai e posibilă nici un fel de amînare, deoarece noi am făcut *deja* tot posibilul și imposibilul pentru prelungirea în mod artificial a tratativelor.

9. Analizînd argumentele aduse în favoarea unui război revoluționar imediat, găsim în primul rînd argumentul că, în mod obiectiv, o pace separată ar însemna acum o înțelegere cu imperialiștii germani, „un tîrg imperialist“ etc. și că, prin urmare, o asemenea pace ar însemna o ruptură completă cu principiile fundamentale ale internaționalismului proletar.

Dar acest argument este în mod vădit nejust. Muncitorii care, după ce au pierdut o grevă, semnează condiții de reluare a lucrului dezavantajoase pentru ei și avantajoase pentru capitaliști nu trădează socialismul. Trădează socialismul doar cei care în schimbul unor avantaje pentru o parte dintre muncitori acceptă avantaje pentru capitaliști, numai asemenea înțelegeri sînt în principiu inadmisibile.

Cel care numește războiul împotriva imperialismului german un război de apărare și drept, iar în fapt primește sprijin din partea imperialiștilor anglo-francezi și ascunde poporului tratatele secrete încheiate cu aceștia, acela trădează socialismul. Cel care, fără a ascunde nimic poporului, fără a încheia nici un fel de tratate secrete cu imperialiștii, consimte să semneze condiții de pace dezavantajoase pentru o națiune slabă și avantajoase pentru unul dintre grupurile imperialiste, întrucît în momentul respectiv nu are destule forțe pentru continuarea războiului, acela nu se face vinovat nici de cea mai mică trădare a socialismului.

10. Un alt argument în favoarea războiului imediat este că, încheind pacea, devenim, obiectiv, agenții imperialismului german, deoarece îi dăm posibilitatea să-și retragă trupele de pe frontul nostru și să-și recapete milioane de prizonieri etc. Dar și acest argument este în mod vădit nejust, deoarece, în momentul de față, un război revoluționar ar face din noi, obiectiv, agenți ai imperialismului anglo-francez, deoarece i-am oferit forțe care l-ar ajuta să-și atingă scopurile. Englezii i-au făcut comandantului nostru suprem Krîlenko propunerea directă de a-i oferi cîte o sută de ruble lunar de fiecare soldat al nostru în

cazul cînd am continua războiul. Chiar dacă n-am lua nici o copeică de la anglo-francezi, obiectiv, noi tot i-am ajuta prin faptul că o parte din trupele germane ar fi reținute pe frontul nostru.

Din acest punct de vedere, în nici unul din cele două cazuri nu ne putem cu totul smulge din una sau alta dintre legăturile imperialiste, și este evident că fără a răsturna imperialismul mondial nu ne putem smulge cu totul din aceste legături. Concluzia justă care se desprinde de aici este că, din momentul în care guvernul socialist a obținut victoria în una dintre țări, problemele trebuie rezolvate nu din punctul de vedere al preferinței pentru unul sau altul dintre imperialisme, ci exclusiv din punctul de vedere al celor mai favorabile condiții pentru dezvoltarea și consolidarea revoluției socialiste care a început.

Cu alte cuvinte, la baza tacticii noastre nu trebuie să stea acum principiul : pe care dintre cele două imperialisme e mai avantajos să-l ajutăm acum, ci principiul : cum să se asigure mai bine și mai temeinic revoluției socialiste posibilitatea de a se consolida sau măcar de a se menține într-o țară pînă cînd i se vor alătura alte țări.

11. Se spune că adversarii social-democrați germani ai războiului au devenit acum „defețiști“ și ne roagă să nu facem concesii imperialismului german. Dar noi am admis defetismul numai în raport cu burghezia imperialistă din *propria țară*, iar victoria asupra unui imperialism străin — victorie obținută în alianță formală sau în alianță de fapt cu un imperialism „amic“ — noi am respins-o întotdeauna ca pe o metodă principal inadmisibilă și în general improprie.

Argumentul acesta nu este deci decît o variantă a celui precedent. Dacă social-democrații de stînga germani ne-ar propune să amînăm pacea separată pe un *anumit* termen, garantîndu-ne că în acest răstimp în Germania va avea loc o acțiune revoluționară, pentru noi problema s-ar pune altfel. Dar cei de stînga din Germania nu numai că nu spun acest lucru, ci, dimpotrivă, declară în mod formal : „Rezistați cît puteți, dar în rezolvarea acestei probleme

țineți seama de situația în care se află revoluția socialistă din Rusia, căci în ceea ce privește revoluția din Germania nu putem promite nimic pozitiv“.

12. Se afirmă că într-un șir de declarații ale partidului noi „am promis“ direct un război revoluționar și că încheierea unei păci separate ar însemna o încălcare a cuvântului dat.

Nu este adevărat. Noi am spus că în epoca imperialismului guvernul socialist *trebuie* „să pregătească și să pornească“ un război revoluționar * ; am spus aceasta pentru a combate pacifismul abstract, teoria negării totale a „apărării patriei“ în epoca imperialismului, în sfârșit, instinctele pur egoiste ale unei părți a soldaților ; dar nu ne-am luat obligația de a începe un război revoluționar fără a ține seama dacă este sau nu posibil de a-l purta într-un moment sau altul.

Și acum trebuie neapărat să *pregătim* războiul revoluționar. Noi ne îndeplinim această promisiune așa cum ne-am îndeplinit în general toate promisiunile care puteau fi îndeplinite imediat : am anulat tratatele secrete, am propus tuturor popoarelor o pace dreaptă, în câteva rînduri am prelungit prin toate mijloacele tratativele de pace, pentru a da timp altor popoare să ni se alătore.

Dar problema dacă *acum, imediat* poate fi dus un război revoluționar trebuie să fie rezolvată ținându-se seama exclusiv de condițiile materiale ale realizării acestui lucru și de interesele revoluției socialiste care a început.

13. Rezumînd aprecierea argumentelor aduse în favoarea unui război revoluționar imediat, trebuie să ajungem la concluzia că o asemenea politică ar corespunde, poate, năzuinței omului spre ceea ce e frumos, strălucitor, de efect, dar n-ar ține cîtuși de puțin seama de raportul obiectiv al forțelor de clasă și de factorii materiali în momentul actual al revoluției socialiste care a început.

14. Nu încapă îndoială că în momentul de față și în săptămînile care urmează (și probabil și în lunile care

* Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 27, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 52. — Nota red.

urmează) armata noastră nu va fi nicidecum în stare să respingă cu succes o ofensivă germană : în primul rând, din pricina oboselii și istovirii extreme a majorității soldaților, aprovizionarea fiind într-o stare de dezorganizare nemaipomenită, din pricina necesității de a înlocui trupele istovite etc. ; în al doilea rând, din pricina stării jalnice a efectivului de cai, care face ca artileria noastră să fie sortită unei pieiri inevitabile ; în al treilea rând, din pricina totalei imposibilități de a apăra litoralul între Riga și Reval, fapt care oferă inamicului o șansă sigură de a cucerii restul Liflandei, apoi Estonia, și de a învâluie pe la spate o mare parte a trupelor noastre, în sfârșit, de a lua Petrogradul.

15. Mai departe. Este, de asemenea, în afară de orice îndoială că în momentul de față majoritatea țărănească a armatei noastre s-ar pronunța categoric în favoarea unei păci anexioniste, și nu în favoarea unui război revoluționar imediat, căci munca de reorganizare socialistă a armatei, integrarea în ea a detașamentelor Gărzii roșii etc. sînt încă abia la început.

În condițiile completei democratizări a armatei, un război dus împotriva voinței majorității soldaților ar însemna o aventură, iar pentru crearea unei armate muncitorești-țărănești socialiste cu adevărat puternice și ideologicește călite e nevoie, în cel mai bun caz, de luni și luni de zile.

16. Țărănimea săracă din Rusia poate să sprijine revoluția socialistă condusă de clasa muncitoare, dar nu e în stare să pornească imediat, în momentul de față, un război revoluționar serios. Ar fi o greșeală fatală să ignorăm acest raport obiectiv al forțelor de clasă în această problemă.

17. Prin urmare, în ceea ce privește războiul revoluționar, lucrurile se prezintă în momentul de față astfel : dacă revoluția germană ar izbucni și ar învinge în viitoarele trei-patru luni, atunci, poate, tactica războiului revoluționar imediat n-ar duce la pieire revoluția noastră socialistă.

Dar dacă revoluția germană nu se produce în lunile care urmează, iar războiul continuă, desfășurarea evenimentelor ar fi în mod inevitabil de așa natură, încât înfrîngerile grele ar sili Rusia să încheie o pace separată și mai dezavantațoasă, și această pace va fi încheiată nu de un guvern socialist, ci de un alt guvern (cum ar fi, de pildă, un bloc al Radei burgheze cu cernoviștii sau ceva asemănător). Căci chiar după primele înfrîngerile — probabil că n-ar trece nici chiar câteva luni, ci câteva săptămîni — armata țărănească, istovită la maximum de război, ar răsturna guvernul muncitoresc socialist.

18. În asemenea condiții, tactica de a pune pe o singură carte soarta revoluției socialiste care a început în Rusia, numai în speranța că revoluția germană ar putea izbucni curînd, într-un termen extrem de scurt, măsurat în săptămîni, ar fi absolut inadmisibilă. O asemenea tactică ar fi o aventură. Noi nu avem dreptul să ne expunem unui asemenea risc.

19. Iar revoluția germană nu va fi cu nimic stingherită, date fiind bazele ei obiective, dacă noi vom încheia o pace separată. S-ar putea ca, pentru un timp, beția șovinismului s-o slăbească, dar situația Germaniei va rămîne extrem de grea, războiul cu Anglia și America va fi de lungă durată, imperialismul agresiv al ambelor părți va fi demascat total și pînă la capăt. Republica Sovietică Socialistă din Rusia va constitui un exemplu viu pentru popoarele din toate țările, și efectul propagandistic, revoluționar al acestui exemplu va fi gigantic. Aici, orînduire burgheză și război de cotropire, definitiv demascat, între două grupuri de țîlhari. Acolo, pacea și republica socialistă a Sovietelor.

20. Încheind o pace separată, noi ne eliberăm, în gradul cel mai înalt *posibil în momentul de față*, de ambele grupuri imperialiste vrăjmașe, folosind vrajba și războiul dintre ele — care fac ca o înțelegere împotriva noastră să fie mai greu de realizat — pentru o anumită perioadă de timp și căpătînd mîna liberă în scopul continuării și consolidării revoluției socialiste. Reorganizarea Rusiei pe baza dictaturii proletariatului, pe baza naționa-

lizării băncilor și a mării industrii, în condițiile *schimbului de produse* în natură între oraș și asociațiile sătești de consum ale micilor țărani, este pe deplin posibilă din punct de vedere economic dacă ne sînt asigurate cîteva luni de activitate pașnică. Iar o asemenea reorganizare va face ca socialismul să fie de nebiruit și în Rusia, și în lumea întreagă, creînd totodată o bază economică trainică pentru o puternică Armată Roșie muncitorească-țăărăneasă.

21. Un război cu adevărat revoluționar ar fi în momentul de față un război al republicii socialiste împotriva țărilor burgheze, cu țelul precis și întru totul aprobat de armata socialistă de a răsturna burghezia din alte țări. Or, în momentul *de față* este *evident* că nu ne putem încă propune un asemenea țel. Din punct de vedere obiectiv, noi am duce acum război pentru eliberarea Poloniei, Lituaniei și Kurlandei. Dar nici un marxist nu va putea nega, fără a rupe cu principiile marxismului și ale socialismului în general, că interesele socialismului sînt mai presus de interesele dreptului națiunilor la autodeterminare. Republica noastră socialistă a făcut și continuă să facă tot ce-i stă în putință pentru realizarea dreptului la autodeterminare al Finlandei, Ucrainei etc. Dar dacă situația concretă este de așa natură încît existența republicii socialiste este amenințată în momentul de față din cauza încălcării dreptului la autodeterminare al cîtorva națiuni (Polonia, Lituania, Kurlanda etc.), se înțelege de la sine că interesele menținerii republicii socialiste sînt mai presus.

De aceea cine spune: „nu putem semna o pace rușinoasă, infamă etc., nu putem trăda Polonia etc.“ nu observă că, încheind pacea cu condiția eliberării Poloniei, el n-ar face decît să întărească și mai mult imperialismul german împotriva Angliei, împotriva Belgiei, Serbiei și altor țări. O pace cu condiția eliberării Poloniei, Lituaniei, Kurlandei ar fi o pace „patriotică“ *din punctul de vedere al Rusiei*, dar n-ar înceta nicidecum să fie o pace cu *anexioniștii*, cu imperialiștii germani.

21 ianuarie 1918. La aceste teze trebuie adăugat :

22. Grevele de masă din Austria și Germania, apoi formarea unor Soviete de deputați ai muncitorilor la Berlin și la Viena, în sfârșit, faptul că la 18—20 ianuarie au avut loc ciocniri armate și ciocniri de stradă la Berlin, toate acestea ne determină să recunoaștem că în Germania a început revoluția.

Din acest fapt rezultă pentru noi posibilitatea ca, o anumită perioadă de timp, să mai prelungim și să mai tergiversăm tratativele de pace.

*Scris : tezele — la 7 (20) ianuarie ;
teza 22 — la 21 ianuarie (3 februarie) ;
introducerea — în februarie,
înainte de 11 (24), 1918*

*Publicat (fără teza 22) în „Pravda”
nr. 34, 24 (11) februarie 1918
Semnat : N. L e n i n*

*Se tipărește după manuscris ;
introducerea — după textul
apărut în ziar*

*Teza 22 publicată pentru prima oară
în 1949 în ediția a IV-a a
Operele lui V. I. Lenin, vol. 26*

POSTFAȚA LA TEZELE
CU PRIVIRE LA ÎNCHEIEREA IMEDIATĂ
A UNEI PĂCI SEPARATE ȘI ANEXIONISTE

Tezelor reproduse mai sus le-am dat citire la 8 ianuarie 1918 în fața unei mici consfătuiri neoficiale a activiștilor de partid. Din discuțiile care au urmat a reieșit că în această problemă în partid există trei opinii: aproximativ jumătate dintre participanți s-au pronunțat pentru un război revoluționar (acest punct de vedere era uneori denumit „moscovit“, deoarece prima organizație care l-a adoptat a fost Biroul organizației regionale Moscova); apoi aproximativ un sfert s-a pronunțat în favoarea propunerii tov. Troțki ca „să se declare încetarea stării de război, armata să fie demobilizată și trimisă la vatră, dar pacea să nu fie semnată“ și, în sfârșit, aproape un sfert s-a pronunțat în favoarea mea.

Situația care s-a creat în partid seamănă extrem de mult cu situația din vara anului 1907, când imensa majoritate a bolșevicilor era pentru boicotarea Dumei a III-a, în timp ce eu, alături de Dan, susțineam participarea la Dumă, și din această cauză am fost cu vehemență atacat pentru oportunismul meu. Din punct de vedere obiectiv, problema se pune acum exact cum se pune și atunci: ca și atunci, majoritatea activiștilor de partid, pornind de la cele mai bune intenții revoluționare și de la cele mai bune tradiții de partid, se lasă atrași de o lozincă „strălucitoare“, fără a sesiza noua situație economică-socială și politică, fără a ține seama de condițiile schimbate, care impun o schimbare rapidă, hotărâtă a tacticii. La fel ca și atunci, sînt nevoit să concentrez întreaga discuție în

jurul lămuririi principiului marxist care cere să se țină seama de condițiile obiective și de schimbarea lor, arătând că problema trebuie pusă în mod concret, aplicată la aceste condiții, că acum schimbarea fundamentală constă în crearea republicii Sovietelor din Rusia, că mai presus de orice, atît pentru noi cît și *din punctul de vedere socialist internațional*, este menținerea acestei republici, care a și început revoluția socialistă, că în momentul de față lozinca unui război revoluționar pornit de Rusia ar însemna sau frazeologie și demonstrație lipsită de conținut, sau ar însemna, din punct de vedere obiectiv, să cădem în cursa pe care ne-o întind imperialiștii, în dorința de a ne *tîrî* după ei, ca pe o părticică deocamdată slabă, la continuarea războiului *imperialist* și de *a zdrobi*, folosind o cale cît se poate de ieftină, tînăra republică a Sovietelor.

„Sînt pentru vechea poziție a lui Lenin“ — a exclamat unul dintre tovarășii tineri de la Moscova (dintre meritele prin care se distinge acest grup de vorbitori, tinerețea este cel mai de seamă). Și același vorbitor mi-a reproșat că eu, chipurile, aș repeta vechile argumente ale defensiștilor în sensul că o revoluție în Germania este puțin probabilă.

Tocmai aceasta este nenorocirea, că tovarășii de la Moscova vor să rămîină pe vechea poziție *tactică*, refuzînd cu încăpăținare să vadă că aceasta *s-a schimbat*, că *s-a creat o nouă poziție obiectivă*.

În zelul lor de a repeta vechile lozinci, tovarășii de la Moscova nu și-au dat seama nici măcar că în prezent noi, bolșevicii, am devenit cu toții defensiști. Deoarece răsturnînd burghezia, anulînd și dînd în vileag tratatele secrete, propunînd tuturor popoarelor o pace cu adevărat... *

Scris între 8 și 11
(21 și 24) ianuarie 1918

Publicat pentru prima oară în 1929
în „Culegeri din Lenin“, vol. XI

Se tipărește după manuscris

* Aici manuscrisul se întrerupe. — Nota red

**CUVÎNTĂRI ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA
 RĂZBOIULUI ȘI PĂCII ROSTITE LA ȘEDINȚA C.C.
 AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA DIN 11 (24)
 IANUARIE 1918¹⁰²**

PROCES-VERBAL

1

Primul ia cuvîntul tov. Lenin, care arată că la ședința din 8 (21) ianuarie s-au conturat trei puncte de vedere în această problemă și pune întrebarea dacă problema să fie discutată pe baza punctelor din tezele expuse de el sau să se treacă la o discuție generală. Se adoptă a doua soluție și se dă cuvîntul tov. Lenin.

El începe prin a expune cele trei puncte de vedere care s-au conturat în ședința precedentă : 1) pace separată și anexionistă, 2) război revoluționar și 3) să se declare încetarea stării de război, armata să fie demobilizată, dar să nu se semneze pacea. În ședința precedentă primul punct de vedere a întrunit 15 voturi, cel de-al doilea — 32 și cel de-al treilea — 16.

Tov. Lenin arată că bolșevicii nu s-au dezis niciodată de ideea de apărare, dar pentru apărarea patriei este nevoie de o anumită situație concretă ; or, în prezent această situație există, și anume apărarea republicii socialiste împotriva imperialismului internațional, care este extrem de puternic. Se pune însă întrebarea : în ce fel trebuie să ne apărăm noi patria — republica socialistă ? Armata este istovită la maximum de pe urma războiului ; efectivul de cai este într-o stare atît de jalnică, încît, în cazul unei ofensive a inamicului, nu am avea posibilitatea de a retrage artileria ; germanii au pe insulele din Marea Baltică o poziție atît de bună, încît, în caz de ofensivă, ei vor putea lua Revalul și Petrogradul cu mîinile goale. Dacă am continua războiul în aceste condiții, noi am întări

foarte mult imperialismul german, iar pacea oricum va trebui încheiată, dar atunci va fi încheiată în condiții mai dezavantajoase, deoarece nu noi vom fi aceia care o vor încheia. Pacea pe care sîntem nevoiți s-o încheiem acum este, fără doar și poate, o pace infamă, dar, dacă va începe un nou război, guvernul nostru va fi măturat, iar pacea va fi încheiată de un alt guvern. Noi ne sprijinim acum nu numai pe proletariat, ci și pe țărănimea săracă, care, în cazul cînd am continua războiul, se va îndepărta de noi. Prelungirea războiului corespunde intereselor imperialismului francez, englez și american, o dovadă în acest sens este, de pildă, propunerea făcută de americani la cartierul general al lui Krîlenko, oferindu-i 100 de ruble de fiecare soldat rus. Adepții războiului revoluționar susțin că prin acesta vom fi în stare de război civil cu imperialismul german și, în consecință, vom determina izbucnirea revoluției în Germania. Dar Germania poartă abia în pîntece revoluția, pe cînd la noi s-a și născut un copil pe deplin sănătos — republica socialistă —, care s-ar prăpădi dacă am începe războiul. Ne aflăm în posesia unei circulare a social-democraților germani, avem informații în legătură cu atitudinea adoptată față de noi de cele două curente ale centrului, dintre care unul consideră că am fost cumpărați și că, în prezent, la Brest se joacă o comedie în care rolurile au fost dinainte distribuite. Această parte ne atacă fiindcă am încheiat armistițiul. Cealaltă parte, a kautskiștilor, declară că cinstea personală a conducătorilor bolșevici nu poate fi nicidecum pusă la îndoială, dar comportarea bolșevicilor constituie o enigmă psihologică¹⁰³. Părerea social-democraților de stînga nu o cunoaștem. Muncitorii englezi sprijină năzuința noastră spre pace. Firește că pacea pe care o vom încheia va fi o pace infamă, avem însă nevoie de un răgaz pentru a putea pune în practică o serie de reforme sociale (dacă am lua chiar și numai transporturile, bunăoară); trebuie să ne consolidăm; or, pentru aceasta avem nevoie de timp. Trebuie să sugrumăm definitiv burghezia, iar pentru aceasta trebuie să avem amîndouă mîinile libere. După ce vom fi făcut acest lucru, amîndouă mîinile ne vor fi libere și atunci vom putea duce un război revoluționar împotriva imperialismului internațional. Eșa-

loanele armatei revoluționare de voluntari create în prezent reprezintă ofițerii viitoarei noastre armate.

Ceea ce propune tov. Troțki — să înceteze starea de război, să refuzăm semnarea păcii și să demobilizăm armata — ar fi o demonstrație politică internațională. Retrăgându-ne armata, n-am face decît să cedăm germanilor Republica socialistă estonă. Unii spun că dacă am încheia pacea, am dezlega mîinile japonezilor și americanilor, care ar pune imediat stăpînire pe Vladivostok. Dar, pînă să ajungă ei la Irkutsk, noi vom reuși să întărim republica noastră socialistă. Prin semnarea păcii, noi am trăda, desigur, Polonia, care își realizează dreptul la autodeterminare, dar am păstra, în schimb, Republica socialistă estonă și am avea posibilitatea să ne consolidăm cuceririle. Firește că facem o cotitură spre dreapta, care trece printr-o mlaștină urît mirositoare, dar sîntem siliți să o facem. Dacă germanii vor începe ofensiva, vom fi nevoiți să semnăm pacea în orice condiții, și în acest caz pacea va fi și mai dezavantajoasă. Pentru salvarea republicii socialiste contribuția de trei miliarde nu reprezintă un preț prea mare. Semnînd pacea acum, noi arătăm în mod concret maselor largi că imperialiștii (din Germania, din Anglia și din Franța), deși au luat Riga și Bagdadul, continuă să se încaiere, în timp ce noi ne dezvoltăm, republica noastră socialistă se dezvoltă.

2

Tov. Lenin arată că în anumite privințe nu este de acord cu tovarășii săi de idei Stalin și Zinoviev¹⁰⁴. Pe de o parte, în Occident există, desigur, o mișcare de masă, dar acolo revoluția nu a început încă. Dacă însă, ca urmare a acestui fapt, ne-am schimba tactica, am fi niște trădători ai socialismului internațional. Tov. Lenin nu este de acord cu afirmația lui Zinoviev că încheierea păcii va slăbi pentru un timp mișcarea în Occident. Dacă am fi încredințați că, în cazul întreruperii tratativelor de pace, mișcarea din Germania va lua imediat amploare, atunci ar trebui să ne sacrificăm, deoarece, în ceea ce privește forța, revoluția germană va fi mult superioară revoluției noastre. Dar fapt

este că acolo revoluția nu a început încă, pe cînd la noi există un prunc nou-născut, care țipă din răsuferință, și, dacă nu vom declara limpede în momentul de față că consimțim la încheierea păcii, vom pieri. Pentru noi este important să ne menținem pînă la izbucnirea revoluției socialiste generale, și nu vom reuși acest lucru decît dacă vom încheia pacea.

3

Tov. Lenin propune să se pună la vot problema tergiversării la maximum a semnării păcii.

*Publicat pentru prima oară în 1922
în Operele lui N. Lenin (V. Ulianov),
vol. XV; intervenția a treia
a fost publicată în 1929,
în „Procesele-verbale
ale C.C. al P.M.S.D.R.
August 1917—februarie 1918”*

*Se tipărește după exemplarul
scris de mînă al
procesului-verbal*

**AL TREILEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR
DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR, SOLDAȚILOR
ȘI ȚĂRANILOR DIN RUSIA ¹⁰⁵**

10—18 (23—31) IANUARIE 1918

Publicat la 12, 13, 14 și 20 ianuarie 1918
în ziarul „Izvestiia C.E.C.” nr. 8, 9, 10
și 15 ; 26 (13), 27 (14) ianuarie, 2 februa-
rie (20 ianuarie) 1918 în ziarul „Pravda”
nr. 9, 10 și 15

Proiectul de decret cu privire la înlăturarea
din legislația sovietică a referirilor la Adu-
narea constituantă a fost publicat pentru
prima oară în 1931 în „Culegeri din Lenin”,
vol. XVIII

Se tipărește după textul apărut
în ziarul „Izvestiia C.E.C.”

Se tipărește după manuscris

1

RAPORTUL DE ACTIVITATE
AL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI
11 (24) IANUARIE

Tovarăși ! În numele Consiliului Comisarilor Poporului trebuie să vă prezint un raport despre activitatea acestuia pe perioada de două luni și 15 zile care s-a scurs de la instaurarea Puterii sovietice și a guvernului sovietic în Rusia.

Două luni și 15 zile înseamnă numai cu 5 zile mai mult decît a durat anterioara putere a muncitorilor asupra unei țări întregi sau asupra exploatatrilor și capitaliștilor — puterea muncitorilor din Paris în epoca Comunei din Paris din 1871.

De această putere a muncitorilor trebuie să ne amintim în primul rînd, aruncînd o privire spre trecut și comparînd-o cu Puterea sovietică, instaurată la 25 octombrie. Iar din această comparație între dictatura anterioară a proletariatului și cea din zilele noastre putem vedea de la început ce pas uriaș a făcut mișcarea muncitorească internațională și în ce situație infinit mai favorabilă se află Puterea sovietică în Rusia, cu toate condițiile nemai-pomenit de complexe pe care le implică starea de război și de ruină.

După ce s-au menținut două luni și 10 zile, muncitorii din Paris care au creat pentru prima oară Comuna — acest embrion de Putere sovietică — au pierit sub gloanțele cadeților, menșevicilor și eserokalediniștilor de dreapta francezi. Muncitorii francezi au trebuit să plătească prin jertfe nemaipomenit de grele prima experiență de guvern

muncitoresc, al cărui sens și scop uriașa majoritate a țăranilor din Franța nu l-au cunoscut.

Noi ne aflăm în condiții mult mai avantajoase, deoarece soldații, muncitorii și țăranii din Rusia au reușit să creeze un aparat — guvernul sovietic — care a făcut cunoscut lumii întregi formele lor de luptă. Iată de ce, în primul rînd, situația muncitorilor și țăranilor din Rusia este alta în comparație cu puterea proletariatului din Paris. Ei nu au avut un aparat, țara nu i-a înțeles, noi însă de la bun început ne-am sprijinit pe Puterea sovietică, și de aceea n-am avut nici cea mai mică îndoială că Puterea sovietică se bucură de simpatia și de cel mai fierbinte, de cel mai devotat sprijin al uriașei majorități a maselor, și aceasta face ca Puterea sovietică să fie de neînving.

Oamenii care priveau sceptic Puterea sovietică și deseori, conștient sau inconștient, au vîndut-o și au trădat-o în înțelegere cu capitaliștii și imperialiștii, acești oameni strigau cît îi ținea gura că o putere aparținînd exclusiv proletariatului nu se poate menține în Rusia. Ca și cum vreun bolșevic sau vreun partizan al bolșevicilor a uitat, fie și numai pentru un moment, că în Rusia numai puterea care va reuși să unească strîns clasa muncitoare, majoritatea țăranilor, toate clasele muncitoare și exploatate într-o singură forță bine încheată, care să lupte împotriva moșierilor și burgheziei, poate fi de lungă durată.

Nu ne-am îndoit niciodată că numai alianța dintre muncitorii și țăranii săraci, semiproletari, despre care vorbește programul nostru de partid, poate cuprinde în Rusia majoritatea populației și asigura puterii un sprijin trainic. Și, după 25 octombrie, am reușit dintr-o dată, în decurs de cîteva săptămîni, să învingem toate greutățile și să întemeiem puterea pe baza acestei alianțe trainice.

Da, tovarăși! Dacă partidul socialist-revoluționar, în vechea lui formă, cînd țăranii încă nu-și dădeau seama cine este cu adevărat partizan al socialismului în acest partid, a lansat lozinca folosirii egalitare a pămîntului, fără să vrea să știe cine va fi cel ce va îndeplini această sarcină, în alianță cu burghezia sau fără ea, noi am spus că aceasta e o înșelătorie. Și această parte, care a văzut acum că nu este urmată de popor, că ea este un simplu

balon de săpun, a avut pretenția că va putea introduce, în alianță cu burghezia, sistemul de folosire egalitară a pământului; în aceasta consta principala înșelătorie. Iar atunci când revoluția rusă a făcut experiența colaborării maselor muncitoare cu burghezia într-un moment deosebit de important din viața poporului, atunci când războiul ducea și continua să ducă la pieire poporul, condamnând milioane de oameni la moarte prin înfometare, iar urmările lui au arătat în practică rezultatele experienței politicii de conciliere, atunci când Sovietele înseși au trăit această experiență și au simțit-o pe pielea lor, trecînd prin școala conciliatorismului, atunci a devenit evident că în învățătura celor care voiau să alătore partea muncitoare a țărănimii la marea mișcare socialistă a muncitorilor din lumea întreagă există un mărteț, sănătos și viabil grăunte socialist.

Și de îndată ce această problemă a devenit pentru țărănime clară și precisă din punct de vedere practic, s-a întîmplat, așa cum au arătat acum Sovietele și congresele țărănești, un lucru de care nimeni nu se îndoia: cînd a sosit momentul înfăptuirii în practică a socialismului, țărani au căpătat posibilitatea să vadă limpede aceste două linii politice fundamentale — alianța cu burghezia sau alianța cu masele muncitoare; ei au înțeles atunci că partidul care exprimă adevăratele năzuințe și adevăratele interese ale țărănimii este partidul socialist-revoluționar de stînga. Și cînd am încheiat alianța noastră guvernamentală cu acest partid, noi de la bun început am pus în așa fel problema, încît la baza acestei alianțe să stea principii cît se poate de clare și de evidente. Dacă țărani din Rusia vor să înfăptuiască socializarea pământului în alianță cu muncitorii, care vor efectua naționalizarea băncilor și vor crea controlul muncitoresc, ei sînt colaboratorii noștri sinceri, cei mai credincioși și mai prețioși aliați. Tovarăși, nu există socialist care să nu recunoască adevărul evident că între socialism și capitalism se află o perioadă de trecere îndelungată, mai mult sau mai puțin grea, perioada dictaturii proletariului, și că în multe privințe formele acestei perioade vor depinde de ceea ce va fi predominant: mica proprietate sau marea proprietate, mica producție agricolă sau marea producție agricolă. Se înțelege că în Estonia, în

această țară mică în care nu există neștiutori de carte și care e alcătuită din mari gospodării agricole, trecerea la socialism nu poate fi aceeași ca într-o țară eminentemente mic-burgheză, cum este Rusia. De acest lucru trebuie să ținem seama.

Orice socialist conștient spune că socialismul nu trebuie să fie impus țăranilor cu forța și că trebuie să ne bizuim numai pe puterea exemplului și pe însușirea experienței vieții de către masa țărănească. Cum socoate ea că este mai bine să treacă la socialism? Iată sarcina care se pune acum în mod practic în fața țărănimii ruse. În ce fel poate ea însăși să sprijine proletariatul socialist și să înceapă trecerea la socialism? Țăranii au și început această trecere, și noi avem toată încrederea în ei.

Alianța pe care am încheiat-o cu socialiștii-revoluționari de stînga a fost construită pe o bază trainică și se întărește văzînd cu ochii. Dacă la început, în Consiliul Comisarilor Poporului, ne puteam teme că lupta fracționistă va frîna munca, acum, pe baza experienței de două luni de muncă în comun, trebuie să spun categoric că în majoritatea problemelor ajungem la hotărîri unanime.

Noi știm că numai atunci cînd experiența arată țăranilor în ce fel trebuie să fie făcut, de pildă, schimbul dintre oraș și sat, numai atunci ei înșiși, de jos, pe baza propriei lor experiențe, stabilesc legătura lor. Pe de altă parte, experiența războiului civil arată concret reprezentanților țăranilor că în afară de dictatura proletariatului și de reprimarea necruțătoare a dominației exploataților altă cale spre socialism nu există. (A p l a u z e.)

Tovarăși! De fiecare dată cînd abordăm această temă, în adunarea de față sau în C.E.C., mi se întîmplă să aud din cînd în cînd răsunînd din partea dreaptă a adunării exclamații: „Dictator!”. Da, „cînd eram socialiști“, atunci toți recunoșteau dictatura proletariatului; au și scris chiar despre dictatură în programele lor, îi indigna prejudecata răspîndită că populația ar putea fi convinsă, că i s-ar putea dovedi că masele muncitoare nu trebuie să fie exploatare, întrucît exploatarea constituie un păcat și o rușine, și atunci va veni raiul pe pămînt. Nu, această pre-

judecată utopică a fost de mult spulberată în teorie și sarcina noastră este de a o zdrobi în practică.

Nu se poate închipui socialismul în sensul că domnii socialiști ni-l vor servi pe tavă de-a gata, nu va fi așa. Nici o problemă a luptei de clasă nu a fost încă rezolvată în istorie altfel decît prin violență. Violență, cînd vine din partea maselor muncitoare, exploatate și este îndreptată împotriva exploatatorilor, da, sîntem pentru o astfel de violență ! (A p l a u z e f u r t u n o a s e.) Nu ne impresionează cîtuși de puțin lamentările oamenilor care, conștient sau inconștient, sînt de partea burgheziei sau sînt atît de speriați de ea, atît de copleșiți de dominația ei, încît, cînd au văzut acum această luptă de clasă nemai-pomenit de ascuțită, s-au zăpăcit, au izbucnit în plîns, au uitat tot ce susțineau înainte și ne cer imposibilul, ne cer ca noi, socialiștii, să obținem victoria totală fără a lupta împotriva exploatatorilor, fără a reprimă împotrivirea lor.

Încă în vara anului 1917, domnii exploatatori au înțeles că e vorba de „ultimele bătălii, bătăliile hotărîtoare“, că ultimul bastion al burgheziei, principalul și cel mai important izvor al reprimării maselor muncitoare de către ea, îi va fi smuls din mîini dacă Sovietele vor obține puterea.

Iată de ce Revoluția din Octombrie a pornit această luptă hotărîtă și sistematică pentru a pune capăt împotrivirii exploatatorilor și pentru ca, oricît de greu le-ar veni chiar și celor mai buni dintre ei, să se împace cu gîndul că nu va mai exista dominația claselor exploatatoare, că de acum înainte va comanda țăranul de rînd, iar ei vor trebui să asculte de el — oricît de neplăcut ar fi aceasta pentru ei, vor fi nevoiți s-o facă.

Acest lucru va fi obținut cu prețul multor greutăți, sacrificii și greșeli, acest lucru este nou, nemaiîntîlnit în istorie, un lucru care nu poate fi învățat din cărți. Se înțelege de la sine că în istorie aceasta reprezintă o măreață, o foarte grea perioadă de trecere, dar această măreață trecere în nici un caz nu poate fi făcută altfel. Și faptul că în Rusia s-a creat Puterea sovietică a arătat că cea care dispune de cea mai bogată experiență revoluționară este însăși masa revoluționară, atunci cînd milioane de oameni

vin în ajutorul cîtorva zeci de oameni de partid, în practică punînd ea însăși mîna în gîtul exploataților ei.

Iată de ce în prezent războiul civil a căpătat precădere în Rusia. Împotriva noastră se lansează lozinca : „să piară războiul civil“. Am avut ocazia să aud aceasta de la reprezentanții părții de dreapta a așa-zisei Adunări constituante. Să piară războiul civil... Ce înseamnă asta ? Războiul civil împotriva cui ? Împotriva lui Kornilov, Kerenski, Reabușinski, care cheltuiesc milioane pentru a corupe elementele de clasă și pe funcționari ? Împotriva saboturilor, care, indiferent dacă o fac conștient sau inconștient, se lasă corupți ? Fără îndoială că printre aceștia din urmă sînt oameni, din rîndurile celor înapoiți, care se lasă corupți în mod inconștient, întrucît ei nici nu-și pot închipui că vechea orînduire burgheză poate și trebuie să fie distrusă pînă în temelii, iar pe ruinele ei să înceapă construirea unei societăți cu desăvîrșire noi, socialiste. Fără îndoială că există astfel de oameni, dar schimbă oare aceasta situația ?

Iată de ce reprezentanții claselor avute pun totul pe o singură carte, iată de ce pentru ei acestea sînt ultimele bătălii, bătăliile hotărîtoare, și nu se vor da în lături de la nici o crimă numai să zdrobească Puterea sovietică. Oare întreaga istorie a socialismului, și în special a celui francez, care este atît de bogată în aspirații revoluționare, nu ne arată că, în momentul în care masele muncitoare iau puterea în mîinile lor, clasele guvernante, cînd este vorba să-și apere propriul lor sac cu bani, recurg la crime și execuții nemaipomenite ? Și cînd acești oameni ne vorbesc de război civil, noi le răspundem printr-un zîmbet, iar cînd își propagă lozinca în rîndurile studenților, le spunem : îi înșelați !

Nu întîmplător lupta de clasă a ajuns la ultima ei formă, cînd clasa exploataților ia în mîna sa toate mijloacele puterii, pentru a lichida definitiv pe dușmanul său de clasă — burghezia, pentru a mătura de pe fața pămîntului Rusiei nu numai pe funcționari, ci și pe moșieri, așa cum i-au măturat țărani ruși în unele gubernii.

Ni se spune că sabotajul pe care l-a întâmpinat Consiliul Comisarilor Poporului din partea funcționarilor și a moșierilor este o dovadă că aceștia nu doresc să sprijine socialismul. Ca și cum nu ar fi fost limpede că toată această bandă de capitaliști și escroci, de derbedei și sabotori nu este altceva decât o bandă coruptă de burghezie, o bandă care se împotrivesc puterii oamenilor muncii. Desigur, cine a crezut că se poate sări dintr-o dată de la capitalism la socialism sau cine și-a închipuit că este posibil să convingi majoritatea populației că acest lucru se poate obține prin Adunarea constituantă, cine a crezut în acest basm burghezo-democratic n-are decât să continue liniștit să creadă în el, dar să n-aibă pretenții la viață dacă ea va spulbera acest basm.

Cine a înțeles ce este lupta de clasă, ce înseamnă sabotajul pe care l-au organizat funcționarii, acela știe că nu putem sări dintr-o dată la socialism. Au mai rămas burghezi, capitaliști care speră să-și redobândească dominația și își apără sacul lor cu bani, au mai rămas elemente declasate, a mai rămas o pătură de oameni venali, cu desăvârșire striviți de capitalism și care nu pot să se ridice pînă la ideea luptei proletare. Au mai rămas slujbași și funcționari care cred că păzirea vechii ordini reprezintă interesul societății. Cum ne putem închipui victoria socialismului altfel decât ca o prăbușire deplină a acestor pături, altfel decât ca o pieire totală a burgheziei, atît a celei ruse cît și a celei europene? Nu cumva ne închipuim că domnii Reabușinski nu-și cunosc interesele lor de clasă? Ei sînt cei care plătesc sabotajilor ca să nu muncească. Sau poate ei acționează de unul singur? Nu acționează ei oare laolaltă cu capitaliștii francezi, englezi și americani, acaparînd titluri de valoare? Dar o să vedem cît o să le ajute acapararea acestor titluri. Și dacă nu cumva teancurile de titluri de valoare pe care și le procură acum nu vor fi altceva decât hîrtie veche, care n-are nici o valoare și nu este bună de nimic.

Iată de ce, tovarăși, la toate reproșurile și învinuirile de dezlănțuire a terorii, de exercitare a dictaturii, de dezlănțuire a războiului civil care ni se aduc, deși noi nu am ajuns încă nici pe departe la adevărata teroare, deoarece

sîntem mai puternici decît ei — noi avem Sovietele, pentru noi va fi suficient să naționalizăm băncile și să confiscăm averile pentru a-i sili să se supună —, la toate învinuirile de dezlănțuire a războiului civil, noi spunem : da, am proclamat deschis ceea ce nici un alt guvern nu a putut proclama. Primul guvern din lume care poate vorbi deschis de război civil este guvernul maselor de muncitori, țărani și soldați. Da, noi am pornit și ducem război împotriva exploatatatorilor. Cu cît vom spune mai deschis acest lucru, cu atît mai repede se va termina acest război, cu atît mai repede ne vor înțelege masele muncitoare și exploatate, vor înțelege că Puterea sovietică duce la înlăturare cauza adevărată, vitală a tuturor oamenilor muncii.

Nu cred, tovarăși, că vom reuși să obținem curînd victoria în această luptă, dar avem o experiență bogată : în decurs de două luni am reușit să obținem mult. A trebuit să facem față tentativei lui Kerenski de ofensivă împotriva Puterii sovietice și am asistat la eșuarea totală a acestei tentative ; am fost martorii organizării puterii de către Kerenskii ucraineni, acolo lupta nu s-a terminat încă, dar pentru oricine o urmărește, pentru oricine a ascultat fie chiar numai cîteva rapoarte veridice făcute de reprezentanții Puterii sovietice, este limpede că elementele burgheze ale Radei ucrainene își trăiesc ultimele zile. (A p l a u z e .) Nu încapă nici cea mai mică îndoială că Puterea sovietică din Republica populară ucraineană va învinge Rada burgheză ucraineană.

Cît despre lupta împotriva lui Kaledin — aici într-adevăr totul se bazează pe exploatarea oamenilor muncii, pe dictatura burgheziei, dacă există vreo bază socială împotriva Puterii sovietice. Congresul țărănesc a arătat concret că acțiunea lui Kaledin nu are nici un fel de sorți de izbîndă, că masele muncitoare sînt împotriva lui. Experiența Puterii sovietice, propaganda prin fapte, prin exemplul organizațiilor sovietice își fac efectul, iar sprijinul intern de care se bucură Kaledin în regiunea Donului slăbește acum nu atît din cauza unei presiuni din afară, cît dinăuntru.

Iată de ce, privind frontul războiului civil din Rusia, putem spune cu toată siguranța : aici victoria Puterii sovie-

tice e deplină și întru totul asigurată. Iar victoria acestei Puteri sovietice, tovarăși, se datorește faptului că, din capul locului, ea a pornit la înlăptuirea vechilor imperative ale socialismului, sprijinindu-se în mod consecvent și hotărât pe mase, considerând că sarcina sa este să trezească la viață, să ridice la creație socialistă păturile asuprite și abrutizate ale societății. Iată de ce vechea armată, care se baza pe muștruliala de cazarmă, pe torturarea soldaților, este acum de domeniul trecutului. Ea a fost dată la fier vechi și piatră pe piatră nu a rămas din ea. (A p l a u z e.) Democratizarea deplină a armatei a fost înlăptuită.

Îmi voi permite să relatez un caz care mi s-a întîmplat. Într-un vagon de cale ferată din Finlanda am avut prilejul să ascult o convorbire între câțiva finlandezi și o bătrnică. Eu nu puteam lua parte la convorbire, deoarece nu cunosc limba finlandeză, însă un finlandez s-a întors spre mine și mi-a spus : „Știți ce lucru interesant a spus această bătrînă ? A spus : acum nu mai trebuie să-ți fie teamă de omul cu armă. Cînd am fost în pădure după vreascuri, am întîlnit un om cu armă, dar în loc să-mi ia vreascurile adunate de mine, el mi-a mai dat cîteva vreascuri“.

Cînd am auzit acest lucru, mi-am zis : n-au decît sute de ziare, oricum s-ar numi ele — socialiste, aproape socialiste etc. —, n-au decît sute de glasuri să ne strige pînă la asurzire : „dictatorilor“, „asupritorilor“ și alte vorbe de felul acesta. Știm că în masele populare se face auzită acum o altă voce ; oamenii își spun : acum nu trebuie să ne fie teamă de omul cu armă, pentru că el apără pe oamenii muncii și va fi necruțător în sfărîmarea dominației exploatatatorilor. (A p l a u z e.) Iată lucrul pe care l-a simțit poporul și iată de ce agitația pe care o desfășoară oamenii simpli, fără cultură, cînd povestesc că ostașii roșii își îndreaptă întreaga putere împotriva exploatatatorilor, — această agitație este de neînvins. Ea va cuprinde milioane și zece de milioane de oameni și va crea în mod trainic ceea ce Comuna din Franța secolului al XIX-lea a început să creeze, dar a creat numai pentru un timp scurt, deoarece a fost zdrobită de burghezie, — va crea Armata Roșie, socialistă, va înlăptui năzuința tuturor socialiștilor : înarmarea generală a poporului. Ea va crea noile

cadre ale Gărzii roșii, care vor face posibil ca masele muncitoare să fie educate în vederea luptei armate.

Dacă despre Rusia se spunea : ea nu va putea lupta pentru că nu va avea ofițeri, nu trebuie să uităm ce spuneau chiar acești ofițeri burghezi, observându-i pe muncitorii care luptau împotriva lui Kerenski și Kaledin : „Într-adevăr, acești ostași roșii nu sînt buni de nimic sub raport tehnic, dar dacă ar învăța puțin, bolșevicii ar avea o armată de neînvinși“. Deoarece, pentru prima oară în istoria luptei mondiale, în armată au intrat elemente care nu vin cu cunoștințe cazone, dar care sînt călăuzite de ideile luptei pentru eliberarea celor exploatați. Și atunci cînd munca începută de noi va fi dusă pînă la capăt, Republica sovietică din Rusia va fi de neînvinși. (A p l a u z e .)

Tovarăși, calea pe care a străbătut-o Puterea sovietică în ceea ce privește armata socialistă a fost străbătută și în ceea ce privește un alt instrument al claselor dominante, un instrument și mai rafinat, și mai complex — justiția burgheză, care se pretindea a fi un scut al ordinii, dar care în realitate era un instrument orb, rafinat de opri-mare necruțătoare a celor exploatați, care apăra interesele sacului cu bani. Puterea sovietică a procedat așa cum au poruncit toate revoluțiile proletare să se procedeze, — de la bun început l-a dat la fier vechi. N-au decît să urle că fără să procedăm la o reformă a vechii justiții, am dat-o de la bun început la fier vechi. Prin aceasta noi am netezit calea pentru adevărata justiție populară, și nu atît prin forța represiunilor, cît prin exemplul maselor, prin prestigiul oamenilor muncii, fără formalități, am făcut dintr-un instrument de exploatare, cum era justiția, un instrument de educare pe baza principiilor trainice ale societății socialiste. Nu încapă nici o îndoială că o astfel de societate nu se poate obține dintr-o dată.

Aceștia sînt pașii cei mai importanți pe care i-a făcut Puterea sovietică, pornind pe drumul indicat de întreaga experiență a celor mai mari revoluții populare din lumea întreagă. Nu a existat nici o revoluție în care masele muncitoare să nu fi încercat să pășească pe acest drum pentru a crea o nouă putere de stat. Din păcate, ele au început numai, dar nu au putut duce lucrurile pînă la capăt, nu

au reușit să creeze o putere de stat de tip nou. Noi am creat-o, noi am și înfăptuit republica socialistă a Sovietelor.

Nu-mi fac iluzii în privința faptului că sîntem abia la începutul perioadei *de trecere* spre socialism, că nu am ajuns încă la socialism. Dar veți proceda just dacă veți spune că statul nostru este o republică socialistă a Sovietelor. Veți proceda tot atît de just ca și cei care numesc multe republici burgheze din Occident republici democratice, deși toată lumea știe că nici una dintre cele mai democratice republici nu este pe deplin democratică. Ele oferă frînturi de democratism, îngrădesc drepturile exploatorilor în probleme mărunte, dar în aceste republici masele muncitoare sînt tot atît de asuprite ca și oriunde în altă parte. Și totuși noi spunem că orînduirea burgheză este reprezentată atît de vechile monarhii, cît și de republicile constituționale.

Așa este și în cazul nostru. Sîntem departe chiar și de a încheia perioada de trecere de la capitalism la socialism. Niciodată nu ne-am lăsat amăgiți de speranța că o vom putea termina fără ajutorul proletariatului internațional. Niciodată nu ne-am înșelat în această privință, și știm cît de grea este calea care duce de la capitalism la socialism, dar sîntem datori să spunem că republica noastră a Sovietelor este o republică socialistă, pentru că am pășit pe această cale, și aceste cuvinte nu vor rămîne vorbe goale.

Am pornit la înfăptuirea unui mare număr de măsuri care subminează dominația capitaliștilor. Noi știm că puterea noastră trebuie să unifice activitatea tuturor instituțiilor pe baza unui singur principiu, iar acest principiu noi îl exprimăm prin cuvintele : „Rusia este proclamată republică socialistă a Sovietelor“. (A p l a u z e.) Acesta va fi adevărul bazat pe ceea ce noi vom trebui să facem, și am și început să facem, aceasta va fi cea mai bună unificare a întregii noastre activități, proclamarea programului ei, un îndemn adresat celor ce muncesc și sînt exploatați din toate țările, care fie că nu știu de loc ce este socialismul, fie că — ceea ce este și mai rău — înțeleg prin socialism acel ghiveci cernovist-țeretelist de reforme burgheze pe care noi l-am gustat, l-am încercat în

cursul unui răstimp de zece luni de revoluție și ne-am convins că este o falsificare, și nu socialism.

Și iată de ce „liberele” țări Anglia și Franța au folosit toate mijloacele pentru ca în cursul celor zece luni ale revoluției noastre să nu lase să pătrundă nici un număr din ziarele bolșevicilor și ale socialiștilor-revoluționari de stînga. Ele trebuiau să procedeze în felul acesta, deoarece vedeau că în toate țările mase de muncitori și țărani sesizau instinctiv tot ce făceau muncitorii ruși. Căci n-a fost adunare unde știrile despre revoluția rusă și lozinca Puterii sovietice să nu fi fost întîmpinate cu ropote de aplauze. Masele celor ce muncesc și sînt exploatați au și intrat pretutindeni în conflict cu vîrfurile lor de partid. Acest vechi socialism al vîrfurilor nu este încă înmormîntat, așa cum s-a întîmplat la noi, în Rusia, cu Ciheidze și Tereteli, dar în toate țările lumii el a fost zdrobit, este deja mort.

Și în fața acestei orînduiri burgheze se află un nou stat — republica Sovietelor, republica claselor celor ce muncesc și sînt exploatați, care sfărîmă vechile bariere burgheze. Au fost create noi forme de stat, în cadrul cărora a apărut posibilitatea de a-i reprima pe exploatarea, de a reprima împotrivirea acestui grup neînsemnat, puternic datorită sacului cu bani de ieri, datorită bagajului de cunoștințe acumulat în trecut. Ei — profesorii, învățătorii, inginerii — fac din cunoștințele lor o uncaltă de exploatare a oamenilor muncii, spunînd: vreau ca știința mea să slujească burgheziei, altfel nu voi lucra. Dar puterea lor e zdrobită de revoluția muncitorească-țărănească și împotriva lor se ridică un stat în care masele își aleg singure și în mod liber reprezentanții.

Acum putem spune că avem cu adevărat o organizare a puterii care arată limpede trecerea spre desființarea deplină a oricărei puteri, a oricărui stat. Acest lucru va fi cu putință atunci cînd nu va mai exista nici urmă de exploatare, adică în societatea socialistă.

Mă voi ocupa acum pe scurt de măsurile la a căror înfăptuire a pornit guvernul sovietic, socialist, al Rusiei. Una dintre primele măsuri prin care se urmărește nu numai ștergerea moșierilor de pe fața pămîntului Rusiei,

ci și smulgerea din rădăcini a dominației burgheziei și a posibilității de asuprire a milioane și zeci de milioane de oameni ai muncii de către capital, a fost trecerea la naționalizarea băncilor. Băncile sînt centre importante ale economiei capitaliste contemporane. Aici se adună bogății nemaipomenite, care sînt repartizate în toată țara noastră uriașă, aici e nervul întregii vieți capitaliste. Băncile sînt organe subtile și complexe, ele s-au dezvoltat în decursul secolelor, și împotriva lor au fost îndreptate primele lovituri ale Puterii sovietice, care la început a întîmpinat o împotrivire înverșunată la Banca de stat. Dar această împotrivire nu a constituit o piedică pentru Puterea sovietică. Am reușit să facem ceea ce era principalul în organizarea Băncii de stat, și principalul constă în faptul că ea se afla în mîna muncitorilor și țăranilor, iar de la aceste măsuri principale, care urmează să fie elaborate încă timp îndelungat, am trecut la luarea în stăpînire a băncilor particulare.

Noi nu am procedat așa cum ne-ar fi recomandat, probabil, conciliatorii: mai întîi să așteptăm Adunarea constituantă, eventual apoi să elaborăm un proiect de lege și să-l prezentăm Adunării constituate și prin aceasta să aducem la cunoștința domnilor burghezi intenția noastră, pentru ca ei să poată găsi o porțiță prin care să scape de acest lucru neplăcut; poate să-i luăm ca asociați, atunci s-ar crea legi de stat, — ar fi „un act de stat“.

Aceasta ar însemna desființarea socialismului. Noi am procedat foarte simplu: fără să ne temem că oamenii „culți“, sau, mai bine zis, partizanii inculți ai burgheziei care fac negoț cu rămășițele științei lor, ne vor blama, am spus: noi avem muncitori și țărani înarmați. În dimineața aceasta ei urmează să ocupe toate băncile particulare. (A p l a u z e.) Iar după ce ei vor fi făcut acest lucru, după ce puterea va fi în mîinile noastre, abia atunci vom discuta ce măsuri trebuie să luăm. Și dimineața băncile au fost ocupate, iar seara C.E.C. a adoptat hotărîrea: „băncile sînt declarate proprietate națională“, — s-a efectuat etatizarea, socializarea sistemului bancar, trecerea lui în mîinile Puterii sovietice.

Nu a existat vreun om în rîndurile noastre care să-și fi închipuit că aparatul atît de iscusit, atît de subtil organizat al sistemului bancar, sistem care s-a dezvoltat de-a lungul secolelor din sistemul economic capitalist, poate fi sfărîmat sau transformat în cîteva zile. Noi nu am afirmat niciodată acest lucru. Iar cînd savanții sau pșeudosavanții clătinau din cap și făceau prorociri, noi spuneam: n-aveți decît să prorociți tot ce poftiți. Noi cunoaștem numai o singură cale a revoluției proletare: să punem stăpînire pe pozițiile dușmanului, să învățăm să exercităm puterea din experiență, din propriile noastre greșeli. Nu minimalizăm cîtuși de puțin greutățile căii noastre, dar esențialul l-am și făcut. Izvorul avuțiilor capitaliste, în ceea ce privește repartizarea lor, este subminat. După aceasta, anularea împrumuturilor de stat, răsturnarea jugului financiar n-au fost decît un pas foarte ușor. Trecerea la confiscarea uzinelor ca măsură ce a urmat controlului muncitoresc a fost de asemenea foarte ușoară. Cînd ni s-a adus învinuirea că, prin introducerea controlului muncitoresc, fărîmițăm producția în secții separate, noi am respins această absurditate. Cînd am introdus controlul muncitoresc, știam că va trece destul timp pînă cînd acesta va fi extins pe întreaga Rusie, dar am vrut să arătăm că nu recunoaștem decît o singură cale — calea transformărilor de jos, ca înșiși muncitorii să elaboreze de jos noile baze ale condițiilor economice. Acest proces de elaborare va necesita destul de mult timp.

De la controlul muncitoresc am mers spre crearea Consiliului economic superior. Numai această măsură, alături de naționalizarea băncilor și a căilor ferate, la a cărei efectuare se va porni zilele acestea, ne va da posibilitatea să începem construirea economiei noi, socialiste. Știm foarte bine cît de grea este sarcina noastră, dar noi spunem că socialist în fapte este numai acela care pornește la îndeplinirea acestei sarcini bizuindu-se pe experiența și pe instinctul maselor muncitoare. Ele vor face multe greșeli, dar esențialul a fost făcut. Ele știu că, adresîndu-se Puterii sovietice, vor găsi tot sprijinul împotriva exploataților. Nu există nici o măsură care să însemne o ușurare în munca lor și care să nu fi fost

Întru totul sprijinită de Puterea sovietică. Puterea sovietică nu are cunoștință de tot ce se întâmplă și nu reușește să facă totul la timp, în fiecare moment trebuie să facă față unor sarcini grele. Adesea sînt trimise la guvern delegații de muncitori care întrebă cum să procedeze, de pildă, cu cutare teren. Chiar și mie mi s-a întîmplat adeseori să mă aflu într-o situație dificilă, cînd îmi dădeam seama că ei nu au un punct de vedere tocmai precis. Și le spuneam : voi sînteți puterea, faceți tot ce vreți să faceți, luați tot ce vă trebuie, noi vă vom sprijini, dar aveți grijă de producție, aveți grijă ca producția să fie folositoare. Treceți la munci folositoare ; veți face greșeli, dar veți învăța. Și muncitorii au și început să învețe, au și început lupta împotriva sabotorilor. Unii oameni au făcut din știință un zid care-i împiedică pe oamenii muncii să meargă înainte ; acest zid va fi dărîmat.

Fără îndoială că războiul îi pervertește pe oameni atît în spatele frontului cît și pe front, plătind peste orice normă pe cei care lucrează pentru război, atrăgînd pe toți cei care s-au ascuns de război, elemente declasate și semideclasate care nu au decît o dorință : „să ciupească“ și să-și ia tîlpășița. Dar pe aceste elemente — cel mai mare rău care ne-a rămas de pe urma vechii orînduirii capitaliste, elemente care transmit toate vechile ei vicii —, noi trebuie să le alungăm, să le înlăturăm, să încadrăm în fabrici și uzine toate elementele proletare bune, făcînd din ele celulele viitoareii Rusii socialiste. Această măsură nu este ușoară, ea duce la numeroase conflicte, fricțiuni și ciocniri. Chiar noi, Consiliul Comisarilor Poporului și eu personal, am avut de-a face cu plîngerile și amenințările lor, dar noi ne-am păstrat calmul, știind că acum există un judecător căruia ne putem adresa. Sovietele de deputați ai muncitorilor și soldaților — iată acest judecător. (A p l a u z e.) Cuvîntul acestui judecător este hotărîtor, ne bizuim întotdeauna pe el.

Capitalismul caută cu tot dinadinsul să producă o diferențiere în rîndurile muncitorilor pentru a lega de burghezie un mînunchi neînsemnat de vîrfuri ale clasei muncitoare, — ciocnirile cu acestea vor fi inevitabile. Fără luptă nu vom ajunge la socialism. Dar noi sîntem

gata de luptă, am început-o și o vom duce la capăt cu ajutorul aparatului care se numește Soviete. Dacă conflictele care se ivesc vor fi aduse spre judecarea Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților, orice problemă va fi rezolvată cu ușurință. Căci oricît de puternic ar fi grupul de muncitori privilegiați, cînd vor fi puși în fața reprezentanței tuturor muncitorilor, această judecată, repet, va fi pentru ei definitivă. Această reglementare este abia la început. Muncitorii și țărani nu au încă suficientă încredere în forțele lor, prea s-au deprins, în virtutea tradiției de veacuri, să aștepte indicații de sus. Nu s-au deprins încă pe deplin cu faptul că proletariatul este clasa stăpînitoare, printre ei mai sînt elemente intimidat, abrutizate, care își închipuie că trebuie să treacă prin odioasa școală a burgheziei. Această prejudecată — cea mai odioasă dintre prejudecățile burgheze — s-a menținut cel mai mult, însă ea este pe cale de a pieri și va pieri fără urmă. Și sîntem convinși că, cu fiecare pas pe care-l face Puterea sovietică, se va ridica un număr tot mai mare de oameni care s-au eliberat pînă la capăt de vechea prejudecată burgheză potrivit căreia statul nu poate fi condus de un muncitor sau de un țaran de rînd. Aceștia pot învăța și vor învăța dacă se vor apuca să conducă ! (A p l a u z e.)

Sarcina organizatorică va consta tocmai în a ridica conducători și organizatori din rîndurile maselor populare. Această muncă uriașă, gigantică este acum la ordinea zilei. Nici nu ne-am putea gîndi la îndeplinirea ei dacă nu ar exista Puterea sovietică, aparatul care filtrează și care poate promova oameni.

La noi există nu numai o lege de stat cu privire la control, există ceva mai prețios chiar : încercările proletariatului de a încheia acorduri cu asociațiile fabricanților, pentru a asigura muncitorilor conducerea unor întregi ramuri ale industriei. Un astfel de acord muncitorii pielari au și început să-l elaboreze și aproape l-au și încheiat cu asociația generală a fabricanților și proprietarilor de întreprinderi din industria pielăriei din Rusia, și acestor acorduri eu le atribui o importanță deosebit de mare¹⁰⁸.

Ele arată că muncitorii devin tot mai conștienți de forța lor.

Tovarăși, în raportul meu nu am atins probleme deosebit de nevralgice și de grele — problema păcii și a aprovizionării —, deoarece aceste probleme figurează ca puncte separate pe ordinea de zi și vor fi discutate în mod special.

Mi-am propus ca scop în scurtul meu raport să arăt cum văd eu și tot Consiliul Comisarilor Poporului în întregul lui istoricul celor trăite în cursul acestor două luni și jumătate, care este raportul forțelor de clasă în această nouă perioadă a revoluției ruse, cum s-a format noua putere de stat, ce sarcini speciale îi stau în față.

Prin naționalizarea băncilor, prin trecerea întregului pământ în mâna maselor muncitoare, Rusia a pășit pe un drum sigur spre înfăptuirea socialismului. Știm foarte bine ce greutatea stau în fața noastră, dar avem convingerea, bazată pe comparația cu revoluțiile anterioare, că vom obține succese uriașe și că am pășit pe drumul care asigură victoria deplină.

Iar alături de noi vor păși masele din țările mai înaintate, dezbinat de războiul de jaf, ai căror muncitori au trecut printr-o școală mai îndelungată de democratizare. Când ni se înfățișează greutatea cauzei noastre, când ni se spune că victoria socialismului este posibilă numai pe scară mondială, noi vedem în aceasta numai o încercare, fără nici o șansă de izbândă, a burgheziei și a partizanilor ei — cu voce sau fără voce — de a denatura un adevăr incontestabil. Desigur, victoria definitivă a socialismului într-o singură țară nu este cu puțință. Detașamentul nostru de muncitori și de țărani care sprijină Puterea sovietică este unul dintre detașamentele armatei mondiale, în prezent fărâmițată de războiul mondial, dar ea tinde spre unire, și proletariatul întâmpină fiecare știre, fiecare frântură de raport cu privire la revoluția noastră, fiecare nume, cu o furtună de aplauze de simpatie, pentru că știe că în Rusia este dusă la înfăptuire cauza comună a proletarilor — cauza insurecției proletariatului, a revoluției socialiste internaționale. Exemplul viu, începutul concret dintr-o țară influențează mai mult decât orice pro-

clamații și conferințe, înflăcărează masele muncitoare din toate țările.

Dacă greva din octombrie 1905 — care reprezintă primii pași ai revoluției victorioase — s-a extins imediat în Europa occidentală și a provocat atunci, în 1905, mișcarea muncitorilor din Austria, dacă încă atunci am putut vedea în practică ce importanță are exemplul revoluției, lupta muncitorilor dintr-o țară, acum putem vedea că revoluția socialistă se coace văzînd cu ochii în toate țările lumii.

Important pentru ei nu este dacă facem greșeli, dacă avem lipsuri, dacă în drumul nostru se iscă fricțiuni ; pentru ei este important exemplul nostru, acesta îi unește ; ei spun : orice ar fi, vom merge împreună și vom învinge. (A p l a u z e.)

Marii întemeietori ai socialismului, Marx și Engels, urmărind de-a lungul unui număr de decenii dezvoltarea mișcării muncitorești și creșterea revoluției socialiste mondiale, au văzut limpede că trecerea de la capitalism la socialism va fi în mod necesar însoțită de îndelungate dureri ale facerii, o îndelungată perioadă de dictatură a proletariatului, dărîmarea a tot ce e vechi, nimicirea necruțătoare a tuturor formelor capitalismului, colaborarea muncitorilor din toate țările, care trebuie să-și unească toate eforturile pentru a asigura victoria pînă la capăt. Și ei au spus că la sfîrșitul secolului al XIX-lea lucrurile se vor petrece astfel : „francezul va începe, iar germanul va duce la bun sfîrșit”¹⁰⁷, francezul va începe pentru că de-a lungul deceniilor de revoluție el a căpătat experiența unei inițiative pline de abnegație în acțiunea revoluționară, care a făcut din el avangarda revoluției socialiste.

Acum putem vedea o altă îmbinare a forțelor socialismului internațional. Noi spunem că este mai ușor să înceapă mișcarea în țările ce nu fac parte din numărul țărilor exploatoare, care au posibilitatea să jefuiască mai ușor și să corupă vîrfurile muncitorilor lor. Aceste partide cernoviste-țereteliste din Europa occidentală, partide, chipurile, socialiste, aproape toate ministeriabibile, nu înfăptuiesc nimic și nu au o bază trainică. Am văzut exemplul Italiei, am urmărit zilele acesteia eroica luptă dusă de muncitorii din Austria împotriva rechinilor im-

perialiști ¹⁰⁸. Chiar dacă pentru un timp rechinii vor reuși să oprească mișcarea, ei nu o vor putea sugruma definitiv, ea este de neînving.

Multă vreme vor avea în fața lor exemplul Republicii sovietice. Republica noastră socialistă a Sovietelor se va înălța trainic, ca un far al socialismului internațional și ca un exemplu pentru toate masele de oameni ai muncii. Acolo este încăierare, război, vărsare de sânge, jertfirea a milioane de oameni, exploatare de către capital, aici e adevărata politică a păcii și republica socialistă a Sovietelor.

Lucrurile s-au petrecut altfel decât se așteptau Marx și Engels ; ele au făcut ca nouă, claselor celor ce muncesc și sînt exploatați din Rusia, să ne revină rolul de cîste de a fi avangarda revoluției socialiste internaționale, și acum putem vedea limpede cum va progresa dezvoltarea revoluției ; rusul a început — germanul, francezul și englezul vor duce la bun sfîrșit, și socialismul va învinge. (A p l a u z e.)

2

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL
CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI
12 (25) IANUARIE

Ascultându-i astăzi pe vorbitorii din partea dreptei care au ridicat obiecții la raportul meu, am rămas mirat că pînă acum n-au învățat nimic și au dat uitării tot ceea ce ei numesc în van „marxism“. Unul dintre oponenții mei a declarat că noi am fost pentru dictatura democrației, că am recunoscut puterea democrației. Această declarație este atît de stupidă, atît de absurdă și de lipsită de sens, încît nu reprezintă decît o simplă înșiruire de cuvinte. Este același lucru ca și cum ai spune zăpadă de fier, sau ceva în genul acesta. (R î s e t e.) Democrația este una dintre formele statului burghez, susținută de toți trădătorii socialismului adevărat ajunși astăzi în fruntea socialismului oficial, care afirmă că democrația este în contradicție cu dictatura proletariatului. Atîta timp cît revoluția nu depășea cadrul orînduirii burgheze, noi am fost pentru democrație ; dar, de îndată ce în întreaga desfășurare a revoluției am zărit primele licăriri de socialism, ne-am situat pe poziția apărării cu fermitate și hotărîre a dictaturii proletariatului.

Și e ciudat că oameni care nu pot sau nu vor să înțeleagă acest adevăr simplu — definirea sensului cuvintelor „democrație“ și „dictatura proletariatului“ — îndrăznesc să vină în fața unei adunări atît de numeroase și să debiteze asemenea idei învechite, care nu sînt bune de nimic și de care abundă toate cuvîntările domnilor oponenți. Democrația este parlamentarism formal, iar în fapt o continuă și cruntă batjocorire, o asuprire fără milă și de

nesuportat a poporului muncitor de către burghezie. Iar acest lucru nu-l pot contesta decât cei care nu sînt adevărați reprezentanți ai clasei muncitoare, ci niște lamentabili oameni în cutie, care tot timpul au stat departe de viață, au dormit, și, în timp ce dormeau, țineau cu grijă sub pernă o cărțuție veche, terfelită, care nimănui nu-i este de folos, dar care lor le servește drept călăuză și îndreptar în propagarea socialismului oficial. Dar mintea a zeci de milioane de creatori făurește ceva infinit mai înalt decât cea mai măreață și mai genială previziune. Socialismul adevărat, revoluționar nu s-a scindat abia acum, ci de la începutul războiului. Nu există nici o țară, nu există nici un stat în care să nu aibă loc această sciziune semnificativă, această fisură în învățătura socialistă. Și este foarte bine că s-a produs această sciziune !

Ca răspuns la acuzația care ni se aduce că luptăm împotriva „socialiștilor“, putem spune numai atît că în epoca parlamentarismului acești partizani ai lui nu mai au nimic comun cu socialismul, că ei s-au descompus, sînt depășiți, au rămas în urmă și, în ultimă instanță, au trecut de partea burgheziei. „Socialiștii“ care, în timpul războiului, provocat de interesele imperialiste ale țîlharilor internaționali, au făcut zarvă în jurul „apărării patriei“ nu sînt socialiști, ci slugoi, acoliți ai burgheziei.

Cei care vorbesc atît de mult despre dictatura democrației nu fac altceva decât să azvîrle fraze lipsite de sens, absurde, care nu vădesc nici cunoștințe economice, nici înțelegere politică.

Unul dintre oponenți a afirmat aici că Comuna din Paris se poate mîndri că în timpul insurecției muncitorilor din Paris în rîndurile lor n-au avut loc nici acte de violență, nici de samavolnicie ; dar nu încapă îndoială că Comuna a fost înfrîntă numai pentru că la momentul oportun n-a recurs în suficientă măsură la forța armată, deși a rămas nemuritoare în istorie, întrucît a fost prima care a tradus în viață ideea dictaturii proletariatului.

Vorbind pe scurt despre lupta împotriva reprezentanților burgheziei, împotriva moșierilor și capitaliștilor, în ropote de aplauze, vorbitorul declară cu fermitate și hotăr-

rîre : — Orice s-ar spune, pînă la urmă, prin voința poporului revoluționar, burghezia va fi silită să capituleze sau să piară.

Făcînd o paralelă între anarhism și concepțiile bolșevicilor, tov. Lenin declară că acum, în epoca sfărîmării radicale a orînduirii burgheze, noțiunea de anarhism capătă, în sfîrșit, contururi concrete. Dar pentru a scutura jugul orînduirii burgheze este nevoie de o putere revoluționară fermă a claselor de oameni ai muncii — puterea unui stat revoluționar. În aceasta constă esența capitalismului. Acum, cînd masele înseși pun mîna pe arme și pornesc o luptă necruțătoare împotriva exploatatrilor, cînd se pune în aplicare noua putere a poporului, care n-are nimic comun cu puterea parlamentară, acum nu mai avem în fața noastră statul vechi, perimat în ceea ce privește tradițiile și formele sale, ci ceva nou, ceva care se bazează pe forța creatoare a păturilor de jos. Și în timp ce unii anarhiști vorbesc cu teamă despre Soviete, fiind încă sub influența unor concepții învechite, curentul nou, proaspăt al anarhismului este categoric de partea Sovietelor, în care vede vitalitatea și capacitatea de a cîștiga simpatia maselor și de a trezi forța lor creatoare.

Păcatul vostru și miopia voastră — declară vorbitorul, adresîndu-se „oponenților“ — constă în faptul că n-ați știut să trageți învățăminte din revoluție. Încă la 4 aprilie am afirmat în această sală că Sovietele reprezintă forma superioară a democratismului*. Ori Sovietele vor pieri, și atunci revoluția este iremediabil pierdută, ori Sovietele vor supraviețui, și atunci e ridicol să vorbim despre nu știu ce revoluție burghezo-democratică în timp ce se apropie deplina înflorire a orînduirii socialiste și prăbușirea capitalismului. Despre revoluția burghezo-democratică bolșevicii au vorbit în 1905, dar acum, cînd Sovietele dețin puterea, cînd muncitorii, soldații și țărani, în condițiile unui război fără seamăn sub raportul lipsurilor și ororilor lui, într-o atmosferă de destrămare, în fața spectrului morții prin înfometare, au spus : noi vom lua întreaga

* Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 115—120. — *Nota red.*

putere și vom porni noi înșine la construirea unei vieți noi, acum nici vorbă nu poate fi de o revoluție burghezo-democratică. Și acest lucru bolșevicii l-au spus la congrese, adunări și conferințe, prin rezoluții și hotărâri încă în aprilie anul trecut.

Iar celor care afirmă că noi n-am făcut nimic, că tot timpul am fost inactivi, că dominația Puterii sovietice n-a dat nici un fel de roade, le putem răspunde doar atât : aruncați o privire în străfundurile vieții poporului muncitor, în adâncurile maselor, acolo clocotește munca organizatorică, creatoare, acolo pulsează din plin viața care se reînnoiește, viața consfințită de revoluție. La sate țărani iau în stăpânirea lor pământul, muncitorii pun mâna pe uzine și fabrici, pretutindeni apar organizații de tot felul.

Puterea sovietică luptă pentru terminarea războiului, și sîntem încredințați că ea va obține acest lucru într-un termen mai scurt decît cel făgăduit de reprezentanții guvernului Kerenski. Căci în problema terminării războiului a intervenit un factor revoluționar, care a dus la denunțarea tratatelor și la anularea împrumuturilor. Războiul va lua sfîrșit datorită mișcării revoluționare internaționale.

În încheiere, vorbitorul se referă în cîteva cuvinte la sabotorii contrarevoluționari : aceștia reprezintă detașamentele corupte de burghezie, căci aceasta copleșește cu pomeni pe funcționarii sabotori care au declarat război Puterii sovietice în numele triumfului reacțiunii. În faptul că poporul, muncitorii și țărani, au pus mâna pe topor pentru a se răfui cu burghezia, ei văd cu adevărat sfîrșitul lumii și pieirea irevocabilă a tot ce există. Dacă avem vreo vină, e că am fost prea umani, prea buni față de reprezentanții orînduirii burghezo-imperialiste, adevărați monștri prin trădarea săvîrșită.

Zilele acestea au venit la mine niște publiciști de la „Novaia Jizn“ și mi-au spus că vin din partea funcționarilor de bancă, care doresc să intre în serviciu și, încetînd politica de sabotare, vor să se supună întru totul Puterii sovietice. Eu le-am răspuns : de mult trebuia să facă asta *. Dar, între noi fie zis, dacă ei își închipuie că începînd

* Vezi volumul de față, p. 318—319. — *Nota red.*

aceste tratative vom ceda cît de cît din pozițiile noastre revoluționare, se înșală amarnic.

Lumea n-a mai văzut vreodată ceva asemănător celor ce se petrec în prezent la noi în Rusia, în această țară uriașă, împărțită într-o serie de state separate, alcătuită dintr-un număr imens de naționalități și popoare eterogene: o uriașă muncă organizatorică în toate județele și regiunile, organizarea păturilor de jos, muncă desfășurată nemijlocit de mase, activitate creatoare, constructivă, care întâmpină piedici din partea diverșilor reprezentanți burghezi ai imperialismului. Ei, acești muncitori și țărani, au pornit o muncă fără precedent prin sarcinile ei gigantice și împreună cu Sovietele vor înfrînge definitiv exploatarea capitalistă, iar, pînă la urmă, jugul burgheziei va fi scuturat o dată pentru totdeauna.

3

PROIECT DE DECRET CU PRIVIRE
LA ÎNLĂTURAREA DIN LEGISLAȚIA SOVIETICĂ
A REFERIRILOR LA ADUNAREA
CONSTITUANTĂ ¹⁰⁹

Decret

O serie de legi, decrete și hotărâri ale Puterii sovietice conțin indicații cu privire la Adunarea constituantă și la caracterul ei legislativ.

După dizolvarea Adunării constituante de către Comitetul Executiv Central și confirmarea acestei măsuri de către cel de-al III-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, toate aceste indicații devin nule și neavenite.

De aceea, al III-lea Congres general al Sovietelor din Rusia hotărăște : din toate decretele și legile noi ale Puterii sovietice să fie înlăturate orice referiri la viitoarea Adunare constituantă.

Scris la 18 (31) ianuarie 1919

4

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE
ROSTIT LA ÎNCHIDEREA CONGRESULUI
18 (31) IANUARIE

Tovarăși, înainte de închiderea celui de-al treilea congres al Sovietelor trebuie să stabilim cu toată obiectivitatea rolul istoric pe care l-a jucat acest congres în istoria revoluției internaționale, în istoria omenirii. Avem toate temeiurile să spunem că cel de-al treilea congres al Sovietelor a deschis o nouă epocă în istoria lumii, și acum, în condițiile revoluției mondiale, întreaga însemnătate a acestui congres începe să devină tot mai limpede. Acest congres, care a consfințit organizarea unei noi puteri de stat, creată de Revoluția din Octombrie, a fixat jaloanele viitoarei construcții socialiste pentru întreaga lume, pentru oamenii muncii din toate țările.

La noi, în Rusia, în domeniul politicii interne a fost acum definitiv recunoscută noua orînduire de stat a Republicii sovietice socialiste, ca o federație de republici libere ale diferitelor națiuni care populează Rusia. Și acum este limpede pentru toți, sînt sigur că chiar și pentru dușmanii noștri, că noua orînduire, puterea Sovietelor, nu este o născocire, nu este un expedient folosit de partid, ci rezultatul dezvoltării vieții însăși, rezultatul revoluției mondiale, care se dezvoltă în mod stihinic. Aduceți-vă aminte că toate revoluțiile mari au tins întotdeauna să distrugă din temelii vechea orînduire capitalistă, au tins nu numai să cucerească drepturi politice, dar și să smulgă chiar conducerea statului din mîna claselor dominante, a tuturor exploataților și asupritorilor oamenilor muncii, pentru

a pune o dată pentru totdeauna capăt oricărei exploatare și oricărei asupriri. Marile revoluții au tins tocmai să sfârșim acest vechi aparat de stat exploator, dar pînă acum acest lucru nu a putut fi dus pînă la capăt. Și iată că Rusia, datorită specificului situației sale economice și politice, este prima țară care a obținut acum trecerea conducerii statului în mîna oamenilor muncii înșiși. Acum, pe drumul curățit de vechiturile istoriei, vom construi mărețul și luminosul edificiu al societății socialiste. Este creat un tip nou, fără precedent în istorie, al puterii de stat, care, prin voința revoluției, este chemată să curețe pămîntul de orice exploatare, silnicie și robie.

Să vedem acum ce a dat în domeniul politicii noastre interne principiul nou, socialist, de conducere a statului. Vă amintiți, tovarăși, că încă mai ieri presa burgheză țipa fără încetare că noi distrugem statul rus, că nu știm să conducem și că din această cauză ne părăsesc toate naționalitățile — Finlanda, Ucraina etc. Presa burgheză, sufocîndu-se de bucurie răutăcioasă, publica aproape zilnic știri despre asemenea „despărțiri“. Noi, tovarăși, am înțeles mai bine decît ei principalele cauze ale acestui fenomen, ale cărui rădăcini se găsesc în neîncrederea maselor muncitoare în guvernul conciliatorist-imperialist al d-lor Kerenski & Co. Noi am tăcut, fiind ferm convinși că principiile noastre juste, propria noastră conducere vor dovedi tuturor oamenilor muncii, mai bine decît cuvintele, care sînt adevăratele noastre țeluri și năzuințe.

Și am avut dreptate. Vedem acum că ideile noastre au biruit în Finlanda, în Ucraina și biruiesc pe Don, trezesc conștiința de clasă a oamenilor muncii, organizîndu-i într-o uniune puternică. Noi am acționat fără diplomați, fără metodele vechi pe care le folosesc imperialiștii, dar rezultatul măreț se vede — victoria revoluției și unirea cu noi într-o singură federație revoluționară puternică a celor care au biruit. Noi stăpînim nu dezbinînd, potrivit legii atroce a Romei antice, ci unind pe toți oamenii muncii prin legăturile indisolubile ale intereselor vii, ale conștiinței de clasă. Și uniunea noastră, noul nostru stat este

mai trainic decît puterea bazată pe silnicie, care unește prin minciună și sabie în acele formații de stat artificiale de care au nevoie imperialiștii. A fost de ajuns, de pildă, ca muncitorii și țărani finlandezi să ia puterea în mîna lor, ca să ni se adreseze, exprimîndu-și sentimentul de credință față de revoluția proletară mondială și salutîndu-ne cu cuvinte din care se vede hotărîrea lor nestrămutată de a merge laolaltă cu noi pe drumul Internaționalei ¹¹⁰. Iată care este baza federației noastre, și eu sînt profund convins că în jurul Rusiei revoluționare se vor grupa din ce în ce mai mult diferite federații de națiuni libere. Absolut de bunăvoie, fără minciună și fără sabie va crește această federație, și va fi de neînfrînt. Cea mai bună cheazășie a invincibilității ei o constituie legile, orînduirea de stat pe care o făurim în țara noastră. Ați luat adineauri cunoștință despre legea socializării pămîntului ¹¹¹. Nu este oare această lege o garanție că unirea muncitorilor și țăranilor este astăzi de nezdruccinat, că prin această unire vom putea birui toate piedicile pe care le vom întîmpina în calea spre socialism ?

Or, aceste piedici, n-o voi ascunde, sînt uriașe. Burghezia va face uz de toate mijloacele, va risca totul pentru a distruge unirea noastră. Se vor găsi mincinoși, provocatori, trădători, se vor găsi, poate, oameni inconștienți, dar de acum înainte nimic nu ne mai sperie, deoarece noi am creat o putere de stat nouă, a noastră, deoarece conducerea statului se află în mîna noastră. Ne vom năpusti cu toată greutatea forței noastre împotriva oricărei tentative contrarevoluționare. Dar principala bază a trăinicieii noii orînduiri sînt măsurile organizatorice pe care le vom înfăptui în numele socialismului. În acest domeniu ne așteaptă o muncă grea. Nu uitați, tovarăși, că tîlharii imperialiști mondiali, care au tîrît națiunile în război, au dezorganizat din temelii întreaga viață economică a lumii. Ei ne-au lăsat o moștenire grea — munca de refacere a tot ce au distrus ei.

Desigur, oamenii muncii n-au avut experiența conducerii, dar acest lucru nu ne sperie. Proletariatul biruitor a dobîndit o țară, un pămînt, devenit astăzi bunul întregului

popor, și el va ști să organizeze noua producție și consumul pe baza principiilor socialiste. Înainte, toată inteligența, tot geniul omenirii creau numai pentru a asigura unora toate binefacerile tehnicii și ale civilizației și a-i lipsi pe ceilalți de lucrul cel mai necesar — instrucțiunea și progresul. Acum însă toate minunile tehnicii, toate cuceririle culturii vor deveni un bun al întregului popor, și de azi înainte inteligența și geniul omenirii nu vor mai fi niciodată transformate în mijloace de constrângere, în mijloace de exploatare. Acest lucru noi îl știm, și nu merită să muncești, nu merită să-ți sacrifici toate forțele pentru această măreață sarcină istorică? Și oamenii muncii vor îndeplini această titanică muncă istorică, deoarece în ei sînt ascunse mărețele forțe dormitînde ale revoluției, ale renașterii și reînnoirii.

Nu mai sîntem singuri. În ultimele zile au avut loc evenimente de seamă nu numai în Ucraina și în regiunea Donului, nu numai în imperiul Kaledinilor și Kerenskiilor noștri, dar și în Europa occidentală. Cunoașteți conținutul telegramelor cu privire la situația revoluției din Germania. Limbile de foc ale stihiei revoluționare izbucnesc tot mai puternic deasupra întregii vechi orînduiri mondiale în descompunere. Nu este o teorie abstractă, ruptă de viață, nu este o fantezie a unor oameni de cabinet faptul că noi, prin crearea Puterii sovietice, am determinat încercări asemănătoare și în alte țări. Căci, repet, pentru oamenii muncii nu exista altă ieșire din acest măcel sîngeros. În prezent aceste încercări se transformă în cuceriri trainice ale revoluției internaționale*. Noi încheiem istoricul congres al Sovietelor sub semnul revoluției mondiale în continuă creștere, și nu este departe timpul cînd oamenii muncii din toate țările se vor uni într-un singur stat al întregii omeniri, pentru ca prin eforturi comune să construiască noul edificiu al socialismului.

* În textul publicat în ziarul „Pravda” nr. 15 din 2 februarie (20 ianuarie) 1918, mai departe urmează alineatul : „Vă amintiți cum ne strigau imperialiștii și lacheii burghezi : «Voi, prin politica voastră, ați pierdut aliații — Anglia, America, Franța», strigau că «noi izolăm Rusia...». Da, tovarăși, noi am pierdut pe capitaliștii englezi, americani și francezi, dar am cîștigat pe muncitorii, soldații și țărani englezi, francezi și germani. Să îndrăznească cineva să ne spună că noi nu avem acum aliați”.

— Nota red.

Drumul acestei construcții trece prin Soviete, ele fiind una dintre formele revoluției mondiale care începe. (Aplauze furtunoase.)

Vă transmit salutul meu și vă chem la construirea acestui edificiu nou. Veți pleca la locurile voastre și veți depune toate eforturile pentru a organiza și a consolida marea noastră victorie. (Delegații se ridică în picioare, salutându-l pe tovarășul Lenin cu aplauze furtunoase.)

DISPOZIȚIE CĂTRE STATUL-MAJOR AL GĂRZII ROȘII

12 ianuarie 1918

Avînd în vedere marea primejdie a foamei care amenință Petrogradul, și potrivit hotărîrii Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la inspectarea căilor ferate din Petrograd și din împrejurimi pentru a stabili dacă pe linii nu se află vagoane cu cereale, dispunem ca statul-major al Gărzii roșii să sprijine efectuarea acestei inspectări și desoperirea speculanților și sabotorilor.

În acest scop dispunem să se formeze fără întârziere un număr corespunzător de detașamente, iar mîine, 13 ianuarie, să fie trimise de dimineață la Comisariatul pentru căile ferate, la tov. Nevski sau la locțiitorul lui, în vederea următoarelor acțiuni comune :

(1) să se meargă pe la toate gările și să se ia declarații în scris de la șefii de gară și de la ceilalți funcționari că nu există nici un vagon cu cereale sau alimente (în gară sau pe linii) ;

(2) să se controleze dacă într-adevăr nu există vagoane cu cereale etc. ; controlul să se efectueze împreună cu feroviarilor ;

(3) în cazul unor declarații false sau al unor informații inexacte, funcționarii să fie arestați (cu consimțămîntul comitetelor muncitorilor feroviarilor) și deferiți tribunalului revoluționar.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului

V. Ulianov (Lenin)

CONGRESUL GENERAL EXTRAORDINAR AL FERVIARILOR DIN RUSIA ¹¹²

5—30 IANUARIE (18 IANUARIE—12 FEBRUARIE) 1918

1

RAPORTUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI 13 (26) IANUARIE

Tovarăși, din păcate, nu am posibilitatea să vă prezint un raport bine încheiat și sper că aceia dintre voi care se interesează mai îndeaproape de starea de lucruri de la noi au putut, în parte din informațiile din ziare, în parte din impresiile pe care ei înșiși și le-au făcut la Congresul Sovietelor, să-și formeze o idee completă și precisă despre situația actuală a Puterii sovietice, despre raporturile dintre ea și celelalte instituții și despre sarcinile care-i stau în față. De aceea, îngăduiți-mi să mă mărginesc la câteva scurte observații suplimentare. Pentru a caracteriza sarcinile și situația Puterii sovietice, trebuie să mă opresc la relațiile dintre ea și organizația proletariatului feroviar, a oamenilor muncii de la căile ferate.

Tovarăși, voi știți că Puterea sovietică a ajuns la un conflict cu Adunarea constituantă și că toate clasele avute : moșierii, burghezia, kalediniștii și partizanii lor revarsă asupra noastră un potop de imputări pentru că Puterea sovietică a dizolvat Adunarea constituantă. Dar cu cât răsună mai tare aceste imputări în coloanele micului număr de ziare burgheze, cu atât se face mai tare auzit glasul muncitorilor, soldaților, al celor ce muncesc și sînt exploatați. Țăranii declară că ei nu s-au îndoit niciodată că Puterea sovietică este superioară oricărei alte puteri și că nici muncitorii, nici soldații, nici țăranii nu vor ceda nimănui niciodată și nici unei instituții Sovietele lor, pe care ei le-au ales, ei le-au creat, ei le controlează și le verifică. Puterea sovietică a ajuns la un conflict cu Adu-

narea constituantă, în primul rînd, pentru că, după cum știți cu toții, alegerile pentru Adunarea constituantă s-au făcut pe baza listelor întocmite încă înainte de Revoluția din Octombrie. Adunarea constituantă a fost aleasă pe baza votului universal, direct, egal și secret, cu reprezentare proporțională. Acest sistem de alegeri este cel mai perfecționat sistem de alegeri, dar el poate exprima just voința poporului cu o singură condiție, și anume dacă partidele, singurele care, potrivit acestui sistem, au dreptul și posibilitatea de a întocmi liste, exprimă efectiv starea de spirit, dorințele, interesele, voința grupurilor de populație care le aleg, pentru că în condițiile unui alt sistem de alegeri, în care fiecare circumscripție își alege separat un candidat sau un deputat, în condițiile acestui sistem de alegeri, oamenii pot cu ușurință să-și îndrepte pe dată greșelile, ținînd seama fie de starea lor de spirit, fie de schimbările politice survenite. Pe cînd în condițiile sistemului de alegeri proporțional, partidul ca un tot întreg trebuie să-și întocmească listele de partid cu mult înainte de a avea loc alegerile, și de aceea s-a întîmplat că pentru Adunarea constituantă, care urma să se întrunească la 12 noiembrie, partidele au trebuit să întocmească listele încă în septembrie și la începutul lunii octombrie. Așa cum vă amintiți cu toții, în conformitate cu legea s-a stabilit un termen limită. În acest termen limită, toate partidele au trebuit să depună listele lor de candidați, iar după aceea listele nu mai puteau fi modificate. Așadar, partidul cel mai mare din Rusia — partid care în vara și toamna aceea era incontestabil cel mai mare —, partidul socialist-revoluționar, la începutul lunii octombrie 1917 a trebuit să depună listele sale în numele întregului partid socialist-revoluționar; așa s-a și întîmplat. Listele au fost depuse la începutul lunii octombrie și în ele figurau candidații partidului socialist-revoluționar; ca și cum ar fi existat un astfel de partid ca un singur tot. După ce listele au fost întocmite, după ce muncitorii și țărani ruși au străbătut, prin crearea Sovietelor, un drum lung, greu și plin de obstacole de la începutul revoluției, s-a pus capăt politicii de conciliere față de Kerenski. Or, acesta era doar și el considerat eser, și am putea spune chiar socialist, am putea

spune chiar revoluționar, dar în realitate nu era decît un imperialist care ținea ascunse în buzunare tratatele secrete, tratatele încheiate cu imperialiștii francezi și englezi, aceleași tratate pe care le încheiase țarul răsturnat în februarie, aceleași tratate care condamnau poporul rus la măcel pentru a oferi capitalistului rus posibilitatea de a pune eventual mîna pe Constantinopol, Dardanele, Armenia sau pe o bucățică din Galiția, iar unii capitaliști ruși care au luat-o razna de tot, ca bunăoară faimosul Miliukov, au întocmit din timp hărți potrivit cărora urma să se despartă chiar și o parte din Prusia orientală și să fie atribuită poporului rus ca răsplată pentru sîngele vărsat de milioanele de muncitori și soldați. Iată ce a fost în realitate republica burghezo-imperialistă rusă a lui Kerenski, care continua să fie considerat și chiar rămîneau efectiv membru al partidului socialist-revoluționar.

La sfîrșitul lunii octombrie s-a întrunit al II-lea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, într-un moment cînd poporul era obosit de această politică de conciliere față de imperialiști, cînd ofensiva din iunie ne-a costat sute de mii de victime și a arătat concret în ce scop se prelungește războiul, a arătat că tratatele secrete condamnă pe soldați la măcel, că „vorbele“ despre pace rămîneau vorbe goale. De aceea, al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia a răsturnat această putere a guvernului burghezo-imperialist și a instaurat Puterea sovietică. Alegerile pentru Adunarea constituantă au avut loc la 12 noiembrie; ele au pus pe muncitori, soldați și îndeosebi pe țărani în situația de a alege pe baza listelor vechi, întrucît alte liste nu existau și nu puteau fi întocmite, și de aceea, cînd ni se spune acum: „Voi ați dizolvat Adunarea constituantă, care reprezintă voința majorității poporului“, cînd acest lucru îl repetă în fel și chip ziarele și scribii burghezi, precum și socialiști de teapa lui Kerenski, noi le răspundem: „Dar de ce nu găsiți să spuneți poporului nici un cuvînt sincer drept răspuns la argumentul pe care l-am expus acum în fața voastră și care a fost invocat și în decretul de dizolvare a Adunării constituante?“ Noi nu putem considera Adunarea constituantă ca o expresie

a voinței poporului, pentru că ea a fost aleasă pe baza listelor vechi. Muncitorii și îndeosebi țărani au votat pentru partidul socialist-revoluționar ca un partid întreg, or, după alegeri acest partid s-a scindat, și de aceea după alegeri a apărut în fața poporului împărțit în două partide — partidul socialiștilor-revoluționari de dreapta, care a mers cu burghezia, și partidul socialiștilor-revoluționari de stînga, care a mers împreună cu clasa muncitoare, împreună cu oamenii muncii și s-a dovedit a fi un adept al socialismului. Ar fi putut oare poporul să aleagă între socialiștii-revoluționari de dreapta și socialiștii-revoluționari de stînga atunci cînd exista Adunarea constituantă? N-ar fi putut, și de aceea, chiar în ceea ce privește întocmirea listelor și alegerile, chiar din acest punct formal de vedere, noi susținem că nimeni nu poate contesta afirmația noastră că Adunarea constituantă nu putea constitui expresia justă a voinței poporului. Revoluția nu este vinovată că ea a survenit după întocmirea listelor și înainte de alegerile pentru Adunarea constituantă, revoluția nu este vinovată că partidul socialist-revoluționar a ținut atîta timp poporul și îndeosebi țărănimea în întuneric și l-a înșelat cu vorbe goale, că abia după 25 octombrie, cînd s-a întrunit Congresul al doilea al țăranilor, ne-am dat seama că între socialiștii-revoluționari de dreapta și socialiștii-revoluționari de stînga nu mai poate fi vorba de împăcare, și după aceasta a început o serie de congrese, și ale soldaților și ale țăranilor, care s-au terminat cu congresul feroviarilor.

Și pretutindeni am avut prilejul să vedem unul și același tablou — pretutindeni, pe de o parte, imensa majoritate a celor care fac efectiv parte din clasele muncitoare și exploatate, se situează în întregime, fără rezerve, definitiv de partea Puterii sovietice, iar pe de altă parte vîrfurile burgheze, funcționarii, cei din aparatul administrativ, țărani bogați — toți aceștia au trecut de partea claselor avute, de partea burgheziei și au lansat lozinca: „Toată puterea în mîna Adunării constituate“, în mîna Adunării constituate alese înainte de revoluție, atunci cînd poporul nu știa să facă o deosebire între socialiștii-revoluționari de dreapta și socialiștii-revoluțio-

nari de stînga. Nu, revoluția claselor de oameni ai muncii este mai presus de listele vechi, interesele celor ce muncesc și sînt exploatați, care înainte de revoluție au fost asupriți, trebuie să fie pe primul plan; iar dacă Adunarea constituantă merge împotriva voinței majorității evidente a oamenilor muncii, atunci jos Adunarea constituantă și trăiască Puterea sovietică. (Aplauze.) Și acum, tovarăși, pe zi ce trece ne convingem că Puterea sovietică se bucură de un sprijin tot mai mare în rîndurile sărăcimii, în rîndurile celor ce muncesc și sînt exploatați din toate ramurile economiei naționale și din toate colțurile țării, și oricît ar trîncăni pe socoteala noastră ziarele burgheze și cele, cu iertăciune fie zis, socialiste de felul ziarelor socialiștilor-revoluționari de dreapta, partidul lui Kerenski, oricît ar trîncăni ele pe socoteala noastră spunînd că puterea noastră merge împotriva poporului, că nu se sprijină pe popor, toate acestea nu sînt decît minciuni evidente. Chiar astăzi am primit o confirmare cît se poate de concretă, am primit o știre din regiunea Donului (printr-o telegramă transmisă în timpul nopții) că la Voronej s-a întrunit un congres al unei unități de cazaci, iar în stanița Kamenskaia s-au întrunit într-un congres 20 de regimente de cazaci și 5 baterii. Cazacii de pe front și-au convocat congresul lor, deoarece își dau seama că în jurul kalediniștilor se strîng ofițerii, iuncherii și odraslele moșierilor, care sînt nemulțumiți că în Rusia puterea trece în mîna Sovietelor și ar dori autodeterminarea regiunii Donului. Acolo se formează partidul lui Kaledin, care se intitulează prim-hatman. Acest congres al cazacilor de pe front a trebuit să fie dizolvat¹¹³. Drept răspuns, ei, în primul rînd s-au unit cu Congresul de la Voronej, în al doilea rînd au declarat război lui Kaledin, în al treilea rînd au arestat pe hatmani și în al patrulea rînd au ocupat toate gările importante.

Acum, domnilor Reabușinski, care trimiteau milioane de ruble, dădeau alte milioane pentru ca sabotorii să-și încâlzească leafa și să pună piedici Puterii sovietice, domnilor Reabușinski, împreună cu domni capitaliști din Franța și Anglia și cu regele României nu le mai rămîne decît

să se jelească și să-și plîngă soarta ; ultima carte pe care au mizat a pierdut pînă și în regiunea Donului, unde sînt cei mai mulți țărani înstăriți, care au trăit de pe urma muncii salariate, care exploatează munca altuia și duc o luptă continuă împotriva populației țărănești venite din altă parte — a acelei populații pe care mizeria a împins-o să vină aici de departe —, pînă și acolo unde țărănimea exploatoare este foarte numeroasă, pînă și acolo această organizare a iucherilor, a ofițerilor și a proprietarilor care au pornit împotriva Puterii sovietice a stîrnit revolta oamenilor, pînă și acolo am putut vedea aceeași împărțire pe care nimeni nu vrea s-o vadă și de care sîntem noi învinuiți. „Bolșevicii declară război civil“. Poate că noi l-om fi născocit pe Kaledin, poate că bolșevicii l-or fi născocit pe Reabușinski ? ! Dar noi știm că și pe timpul țarului aceștia au constituit principalul sprijin al puterii țariste, că acești oameni n-au făcut decît să se ascundă pentru a împinge republica rusă înapoi pe calea unei republici burgheze de felul celor care există în majoritatea țărilor unde, cu toată libertatea și eligibilitatea, poporul muncitor este asuprit la fel, dacă nu chiar mai mult, ca în orice stat monarhic. Cînd se spune că bolșevicii ațîță la un război fratricid, la războiul civil, cînd sîntem împrășcați cu blesteme pentru criminalul război fratricid provocat de bolșevici, noi le răspundem : „Ce fel de război fratricid este acesta ? Oare alde Reabușinski, Kaledin sînt frați cu oamenii muncii ? E ciudat că nici marinarii, nici soldații, nici muncitorii, nici țărani n-au știut acest lucru, e ciudat că ei n-au observat acest lucru, e ciudat că ei spun cu atîta hotărîre că alde Reabușinski și Kaledin trebuie să se supună Puterii sovietice“.

Nebuneasca și absurda încercare a iucherilor și a ofițerilor de a organiza o răscoală la Petrograd și la Moscova nu a dus la nici un rezultat, căci imensa majoritate a muncitorilor și soldaților este fără îndoială de partea Puterii sovietice. Ei știau că, atunci cînd începe războiul, soldații se înarmează și nu vor da nimănui armele din mînă. Poporul s-a unit și s-a organizat pentru a-și lua singur soarta în propriile sale mîini, tocmai în

acest scop a și început el revoluția. Iar ei au văzut și au știut foarte bine că aici, la Petrograd, poporul e într-un totul de partea Puterii sovietice, și după ce au fost înfrinți atât la Petrograd cât și la Moscova, s-au năpustit asupra Donului ca să organizeze un complot acolo, în speranța că în acest complot al contrarevoluției împotriva maselor muncitoare se vor sprijini pe Rada burgheză de la Kiev, care își trăiește ultimele zile, întrucât nimeni nu mai are încredere în ea. Când ei au declarat pretutindeni un război civil oamenilor muncii, ni s-a imputat că noi am fi început războiul, spunându-ni-se: voi ațîțați războiul civil, să piară războiul civil. Noi răspundem: să piară alde Reabușinski și Kaledin și toți complicii lor. (Aplauze.)

Iată de ce, tovarăși, atunci când burghezia ne aduce o acuzație atât de gravă și afirmă că noi distrugem democrația, că am fi distrus credința în formele democrației, în instituțiile democrației, care ei îi sînt atât de scumpe și care au susținut și au alimentat atîta timp mișcarea revoluționară din Rusia, că am fi distrus forma democratică superioară — Adunarea constituantă —, noi răspundem: Nu, nu-i adevărat; cînd în țara noastră a fost republica socialistului Kerenski, republică a conducătorilor imperiaलिști, a conducătorilor burgheziei, care țineau tratatele secrete în buzunar și îi mînau pe soldați la război (numindu-l război drept), atunci, desigur, Adunarea constituantă era mai bună decît preparlamentul, în care Kerenski, în înțelegere cu Cernov și cu Țereteli, promova aceeași politică¹¹⁴. Noi, chiar de la începutul revoluției — din aprilie 1917 — am spus deschis și fățiș că Sovietele reprezintă o formă mult mai înaltă, mult mai desăvîrșită, mult mai rațională a democrației, a democrației oamenilor muncii, decît Adunarea constituantă *. Adunarea constituantă grupează toate clasele, deci și clasele exploatatorilor, deci și clasele avute, deci și burghezia, deci și pe cei care au făcut studii pe socoteala poporului, pe socoteala celor exploatați, și s-au desprins de popor pentru a se uni cu capitaliștii,

* Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 115—120. — Nota red.

pentru a face din cunoștințele lor un instrument de asuprire a poporului, întrucît ei folosesc cunoștințele lor, cele mai mari cuceriri ale științei în lupta dusă împotriva oamenilor muncii. Iar noi spunem : cînd începe revoluția — ea fiind revoluția celor ce muncesc și sînt exploatați —, numai organizației celor ce muncesc, numai organizației celor exploatați îi aparține întreaga putere în stat ; acest democratism este incomparabil superior vechiului democratism. Sovietele nu au fost născocite de vreun partid oarecare. Voi știți prea bine că n-a existat un partid care să le fi putut născoci. Ele au fost generate de revoluția din 1905. Chiar de pe atunci, oricît de puțin timp au dăinuit Sovietele, chiar de pe atunci era limpede că singurul sprijin trainic pe care-l are poporul în lupta împotriva absolutismului îl constituie Sovietele. De îndată ce Sovietele au început să decadă și să fie înlocuite cu instituții reprezentative naționale, — în toate aceste instituții, în toate Dumele, congresele, adunările am putut vedea cum apăreau cadeții, capitaliștii, exploatatorii, cum începea politica de înțelegere cu țarul, iar organele mișcării populare decădeau și revoluția pierdea. De aceea, cînd revoluția din 1917 nu numai că a făcut să renască Sovietele, dar a împînzit întreaga țară cu o rețea de Soviete, ele i-au făcut pe muncitori, soldați și țărani să înțeleagă că ei pot și trebuie să ia în mîna lor întreaga putere în stat nu așa ca în parlamentele burgheze ; acolo fiecare cetățean are drepturi egale cu ceilalți cetățeni. Dar cei săraci nu vor avea o viață mai fericită fiindcă muncitorul va fi proclamat egal cu Reabușinski, iar țaranul egal cu moșierul posesor a 12 000 de deseatine de pămînt. De aceea, cea mai bună formă democratică, cea mai bună republică democratică este puterea fără moșieri și fără bogătași.

Ca urmare a faptului că la noi e război, o stare de ruină nemaipomenită, foamete, că amenință pericolul pieirii, al pieirii fizice directe a milioane de oameni, — ca urmare a acestui fapt, poporul rus, prin propria-i experiență, a trecut mai repede prin toate acestea și a ajuns, în decurs de cîteva luni, la o hotărîre. De la 20 aprilie, cînd rănitul Linde i-a scos pe soldați pe ulițele

Petrogradului pentru a răsturna guvernul lui Miliukov și Gucikov, trecînd printr-o lungă perioadă de cadril ministerial, perioadă în care toate partidele se linguseau pe lîngă cadeți și lansau programe care mai de care mai frumoase, mai ispititoare și mai promițătoare, poporul s-a convins că din toate acestea nu iese nimic, că i se promite pacea, dar în realitate el este condus la ofensivă : în iunie 1917 zeci de mii de soldați au pierit din pricină că a existat un tratat secret încheiat de țar cu imperialiștii din Europa, pe care Kerenski l-a confirmat. Pe baza acestei experiențe, a propriei sale experiențe, și nu datorită propagandei, poporul a putut să facă o comparație între puterea socialistă a Sovietelor și republica burgheză și a ajuns la convingerea că vechile reforme și vechile instituții ale imperialismului burghez nu corespund intereselor celor ce muncesc și sînt exploatați, că acestor interese le corespunde numai puterea Sovietelor, în care atît muncitorii cît și soldații, țărani și feroviarii, precum și toți oamenii muncii sînt liberi să-și aleagă reprezentanții și să-i revoce pe deputații care nu corespund cerințelor și dezi-deratelor poporului. Deputații participă la activitatea Sovietelor nu pentru a interpreta legile, nu pentru a străluci prin discursuri parlamentare, ci pentru a înfăptui libertățile și pentru a scutura jugul exploatării. Muncitorii vor construi ei înșiși statul pe baze noi, vor construi o viață nouă într-o Rusie nouă, în care nu va fi loc pentru exploatatori. Iată ce au creat Sovietele, iată de ce spuneam noi că experiența revoluției ruse a arătat oamenilor și a confirmat ceea ce noi am afirmat de mult, că Puterea sovietică este o formă mult mai înaltă de democrație decît republicile burgheze care s-au format în statele din Europa occidentală ; democrație adevărată, deoarece oamenii muncii, muncitorii pot și trebuie să domine asupra celor care nu muncesc, asupra părții exploatoare a societății ; muncitorii, soldații, țărani și feroviarii pot fi ei singuri stăpîni, pot efectua schimbul de produse dintre oraș și sat, pot stabili salarii judicioase fără moșieri și capitaliști.

Iată de ce Republica sovietică din Rusia s-a format acum întru totul ca republică socialistă, care a luat pă-

mîntul de la moşieri, a instituit controlul muncitoresc în fabrici şi uzine, a luat băncile în mîna ei, în mîna muncitorilor, a organizaţiilor socialiste, oferind poporului posibilitatea de a administra el însuşi bogăţiile nemaipomenite strînse de capitalişti, pe care să le folosească nu pentru a asupri pe oamenii muncii, ci pentru a ridica bunăstarea şi nivelul cultural al tuturor oamenilor muncii. Iată ce este chemată să înfăptuiască Republica sovietică. Iată de ce ne bucurăm de atîta simpatie în rîndurile poporului, ale claselor muncitoare de peste hotare, cu toată cenzura militară a împăraţilor, cu toată prigoana dezlănţuită de domnii Kerenski de peste hotare împotriva ziarelor socialiste. Ziarele burgheze de acolo răspîndesc minciuni neruşinate despre ţara noastră ; ziarele noastre sînt persecutate, nici un număr al „Pravdei“ nu este lăsat să pătrundă. Chiar zilele acestea s-a întors din Elveţia un tovarăş de-al meu care a fost prin locurile unde pînă nu de mult mi-am purtat aleanul atît amar de vreme ; el a povestit că în libera Elveţie nu se cunoaşte nici măcar un singur fapt real, că republicile libere ale liberei Europe nu lasă să intre nici un număr al ziarului nostru, că acolo pot fi citite numai minciunile ziarelor burgheze, care nu fac decît să-i înjure pe bolşevici. Cu toate acestea însă, muncitorii din toate ţările au înţeles că puterea sovietică din Rusia este cu adevărat un guvern al oamenilor muncii. Şi astăzi nu există în Europa — nici în Anglia, nici în Franţa, nici în Germania, nici în alte ţări — muncitori care să nu salute cu aplauze ştirile despre revoluţia rusă, pentru că în ea văd speranţa, pentru că ea reprezintă făclia care va aprinde pîrjolul în întreaga Europă.

Dacă revoluţia rusă s-a săvîrşit atît de simplu, aceasta se explică prin faptul că asupra Rusiei apăsă jugul cel mai barbar, jugul ţarismului, şi că nici o ţară n-a fost atît de sfîrtecată şi de chinuită de război ca Rusia.

Dacă poporul rus a reuşit să ridice cel dintîi făclia revoluţiei socialiste, el ştie că nu este singur în această luptă şi că o va duce la bun sfîrşit cu ajutorul tovarăşilor şi prietenilor celor mai credincioşi. Poate că va trece multă vreme, nu putem şti cît va trece pînă cînd revoluţia so-

cialistă va izbucni și în alte țări. Știți cum se produc, în general, revoluțiile în alte state. Fiecare dintre voi a trăit anul 1917 și știe că cu trei luni înainte de începutul revoluției nimeni n-a știut că ea va veni. Știm că în Austria au pretutindeni loc greve muncitorești. Când partidele din Europa, în frunte cu Cernovii și Țeretelii lor, au început să nu mai aibă nici o influență asupra desfășurării evenimentelor, când au început să se simtă cu totul izolate, atunci a început să se vorbească acolo de introducerea stării de asediu, iar în Germania de introducerea dictaturii militare; în momentul de față, la Viena grevele au încetat și au început să apară ziare. Am primit o telegramă din Stockholm, de la reprezentantul nostru Vorovski, în care acesta spune că nu încape îndoială că mișcarea a fost sistată, dar ea nu va putea fi înăbușită complet și va lua avânt. Iată una dintre urmările faptului că tratativele pentru pace de la Brest au început și că noi ne-am îndeplinit promisiunea făcută. Tratatetele secrete au fost denunțate, date publicității și ținute la stîlpul infamiei. Noi am arătat că aceste obligații ale vechilor capitaliști, indiferent dacă se numesc tratate secrete sau împrumuturi, nu reprezintă pentru noi decît niște petice de hîrtie pe care le aruncăm la coș, pentru că pe noi, masele de oameni ai muncii, ne împiedică să construim societatea socialistă. Când la Brest germanii și-au formulat pretențiile lor nerușinate, în vorbe promițînd să recunoască o pace dreaptă, iar în fapte dînd dovadă de aceleași interese de bandiți și jefuitori, aceasta a făcut ca masele muncitoare să înceapă să-și dea seama de acest lucru. Prelungirea războiului este artificială, pentru mase acest lucru este limpede; ele spun că războiul poate fi curmat de vreme ce a fost curmat de muncitorii și țărani ruși, că se poate porni o ofensivă împotriva guvernelor. Chiar dacă la 17 octombrie 1905 prima mare grevă generală a fost înăbușită de absolutism, ea a determinat în Austria, la Viena și la Praga o serie de evenimente, demonstrații muncitorești, și tocmai cu acest prilej și-au cucerit austriecii dreptul de vot universal. Revoluția rusă din 1905 a fost înăbușită de țarism, dar ea a făcut ca muncitorii din Europa occidentală să creadă în

mărețele reforme ale viitorului, adică în ceea ce se petrece acum.

La deschiderea Congresului al treilea al Sovietelor aș putut cu toții auzi o serie întreagă de reprezentanți ai partidelor de peste hotare, care au spus că au urmărit mișcarea muncitorească din Anglia, Elveția și America, și toți ca unul au afirmat că în Europa revoluția socialistă este o problemă la ordinea zilei. Acolo burghezia e mai puternică și mai inteligentă decât alde Kerenskii ai noștri, ea a reușit să se organizeze, pentru ca maselor să le fie mai greu să se ridice. Acolo muncitorii au o oarecare bunăstare și de aceea e mai greu să zdrobești vechile partide socialiste, care s-au menținut timp de decenii, au intrat în guverne și au câștigat prestigiu în ochii poporului. Dar acest prestigiu a și început să scadă, masa este în fierbere și nu încapă nici o îndoială că într-un viitor apropiat, sau poate mai îndepărtat, revoluția socialistă va fi o problemă la ordinea zilei în toate țările, deoarece pentru jugul capitalului se apropie sfârșitul.

Dacă ni se spune că bolșevicii au născocit o asemenea bazaconie utopică cum este introducerea socialismului în Rusia, că acest lucru nu este cu puțință, noi răspundem : cum se face atunci că simpatia majorității muncitorilor, țăranilor și soldaților este de partea utopiștilor și fanteziștilor ? Nu s-au situat oare majoritatea muncitorilor, țăranilor și soldaților de partea noastră pentru că au simțit pe pielea lor rezultatele războiului, și-au dat seama că nu există nici o ieșire din vechea societate și că capitaliștii, cu toate minunile tehnicii și culturii, s-au angajat într-un război de exterminare, că oamenii au ajuns la animalizare, la sălbăticiie și la foamete ? Iată ce au făcut capitaliștii și iată de ce în fața noastră se pune problema : ori să pierim, ori să sfărîmăm definitiv această veche societate burgheză. Iată în ce constă profunzimea revoluției noastre. Iată de ce vedem că în mica Estonie vecină, unde poporul este știutor de carte, zilele trecute s-a întrunit un congres al muncitorilor agricoli și a ales împuterniciți care au luat în mâna lor toate gospodăriile mai dezvoltate. Aceasta este o cotitură de însemnătate mondială. Munci-

torii agricoli, care în economia capitalistă se aflau pe ultima treaptă a scării sociale, controlează aceste gospodării. Apoi, în ceea ce privește Finlanda, unde Seimul a vorbit în numele națiunii, unde burghezia ne-a cerut să recunoaștem independența țării, — noi nu vom reține cu forța în mâna Rusiei sau în cadrul unui singur stat rus toate națiunile pe care țarismul le reținea prin asuprire. Noi am contat pe faptul că vom atrage celelalte națiuni — Ucraina, Finlanda — nu prin violență, nu prin constrângere, ci pentru că ele își vor crea lumea lor socialistă, republicile lor sovietice. Vedem acum că în Finlanda se așteaptă de la o zi la alta revoluția muncitorească; în Finlanda, care timp de 12 ani, începând din 1905, s-a bucurat de o libertate internă deplină și de dreptul de a-și alege instituții democratice. Între anii 1905 și 1917, în această țară, care se distinge prin cultura sa, prin structura sa economică și prin trecutul său, în această țară au căzut scînteii ale incendiului pe care bolșevicii l-au ațîțat, pretind unii, în mod artificial, și constatăm că aici începe o revoluție socialistă. Acest fenomen dovedește că noi nu sîntem orbiți de lupta de partid, că nu am acționat după un anumit plan, ci că numai situația desperată în care se află întreaga omenire după război a generat această revoluție și a făcut ca revoluția socialistă să fie de neînving.

Tovarăși, dați-mi voie să închei arătînd că același lucru s-a întîmplat și la congresul vostru, al feroviarilor. Am văzut cît de grea a fost lupta împotriva organizațiilor conducătoare ale feroviarilor. Voi, feroviarii, singuri v-ați convins din experiență că masa proletariatului feroviar muncitor a dus pe umerii săi greul organizării căilor ferate. Nu întîmplător, nu artificial au ajuns căile ferate în această situație fără ieșire: fie că munca a fost în mod conștient frînată de burghezia coruptă de milionarii care azvîrleau sute de mii de ruble și erau gata de orice pentru a distruge Puterea sovietică; fie că burghezia refuza să schimbe rînduiala, întrucît considera că asta e porunca lui Dumnezeu ca să existe șefi și săraci care să lucreze la acești șefi, iar șefii să-și bată joc de ei. Într-adevăr, cei

de la conducere gîndeau că dumnezeu a poruncit așa și că altă rînduală nu poate exista, iar dacă cineva ar atenta împotriva acestei rînduieli, s-ar ajunge la haos. Dar nu s-a întîmplat așa. Unirea maselor muncitoare e mai presus de orice, ele vor ști să-și creeze o disciplină a lor, tovărășească, și să folosească toate realizările tehnicii și ale civilizației pentru o justă organizare a transportului feroviar și a schimbului de produse între oraș și sat, pentru a ajuta pe muncitori și pe țărani să organizeze economia națională pe scara întregii Rusii, în așa fel încît masele muncitoare să poată, fără moșieri și fără capitaliști, să se bucure de produsele muncii lor, încît cunoștințele tehnice-științifice să slujească nu la îmbogățirea unui mănunchi de oameni, nu pentru a căptuși bine sacul cu bani, ci să slujească la îmbunătățirea funcționării întregii gospodării feroviare. Acest lucru este deosebit de important pentru noi. Știți cîtă corupție, speculă, cîte înșelătorii se fac în preajma fiecărui nod de cale ferată, știți că exploatorii aruncă milioane pentru a dezorganiza transportul, pentru a duce vagoanele în locuri unde nu le mai găsești. Toate acestea se fac pentru a agrava foametea, pentru a ațîța poporul împotriva Puterii sovietice. Dar voi știți cu toții că numai dacă majoritatea organizațiilor feroviare se vor uni și își vor propune ca sarcină să sprijine Puterea sovietică, atunci toți escrocii, sabotorii, capitaliștii și exploatorii, toate aceste rămășițe ale societății burgheze vor fi măturate printr-o luptă necruțătoare și numai atunci se va putea organiza o gospodărire justă a căilor ferate și se va putea obține eliberarea totală a muncitorilor, soldaților și țăranilor de sub puterea asupritorilor, numai atunci vom avea socialism. (Întreaga sală aplaudă frenetic.)

2

RĂSPUNSURI LA BILETE

Tovarăși, biletele pe care le am în fața mea se împar în două grupe: unele ridică problema Adunării constituante — aceasta este prima grupă. Cealaltă grupă se referă la foamete și la ruina economică. Voi răspunde la aceste două grupe de întrebări, îmbinînd biletele în măsura în care se referă mai mult sau mai puțin la același subiect. În legătură cu Adunarea constituantă, ni se pune întrebarea dacă a fost just ca Adunarea constituantă să fie dizolvată și dacă n-ar fi trebuit convocată o nouă Adunare constituantă. Sau dacă nu era mai just ca această problemă să fi fost supusă unui referendum popular înainte de a dizolva Adunarea constituantă. Nu, tovarăși, nici referendumul, nici o nouă Adunare constituantă nu puteau să ajute la nimic. Așa s-au format partidele în Rusia. De partea cui sînt simpatiile capitaliștilor și de partea cui sînt simpatiile muncitorilor și țăranilor am văzut. Puterea sovietică a fost creată nu printr-un decret emis de cineva, nu pe baza unei hotărîri a vreunui partid oarecare, deoarece ea este mai presus de partide, deoarece ea a fost constituită pe baza experienței revoluționare, a experienței milioanei de oameni; nu întîmplător Sovietele au luat naștere în 1905, iar în 1917 s-au dezvoltat și au constituit o republică nouă cum nu există în țările din Europa și nici nu va exista atîta timp cît acolo domnește capitalul. Dar Republica sovietică va învinge pretutindeni, și atunci capitalul va primi lovitura de grație. Trebuie să arăt că Adunarea constituantă și referendumul

sînt organizate după vechile modele ale parlamentarismului burghez, iar votul poporului, datorită dominației capitalului, e nevoit să țină seama de el și să se tîrguiască cu el. Or, Puterea sovietică nu trimite reprezentanți care să dueleze în parlamente și să se întrecă în discursuri strălucite pentru a crea capitalului și aparatului funcționăresc o dominație trainică. Puterea sovietică își are obîrșia în înseși masele muncitoare, ea dă nu un parlament, ci o adunare a reprezentanților muncitorilor, care emite legi ce sînt aplicate direct, sînt traduse în viață și își propun ca sarcină lupta împotriva exploataților. Vechiul tip de Adunare constituantă și de referendumuri își propunea să unească voința întregii națiuni și să creeze posibilitatea ca lupii și oile, exploatații și exploatații, să conviețuiască în deplină înțelegere. Nu, noi nu vrem acest lucru. Toate acestea le-am trăit și le-am încercat. Ne-am săturat. Și sîntem încredințați că și majoritatea muncitorilor, țăranilor și soldaților s-au săturat de toate acestea. Într-un moment cînd războiul ne silește să facem tot felul de eforturi eroice pentru că sîntem puși în fața alternativei: ori ne smulgem din mîna capitalului, ori vom pieri, ni se impune să facem o experiență care s-a mai făcut în țările europene și care ne-ar aduce vechiul capitalism burghez și o reprezentare a națiunii, nu o reprezentare a maselor muncitoare. Nouă nu ne trebuie o reprezentare burgheză, ci o reprezentare a celor exploatați și asupriți, care să ducă o luptă necruțătoare împotriva exploataților. Iată ce urmărește Puterea sovietică; ea nu urmărește nici parlament, nici referendum. Ea este mai presus de toate aceste lucruri, ea dă posibilitate oamenilor muncii ca, atunci cînd nu sînt mulțumiți de partidul lor, să-și aleagă noi delegați, să transmită puterea unui alt partid și să schimbe guvernul fără cea mai mică revoluție, deoarece experiența lui Kerenski-Kaledin și a Radei burgheze a arătat că lupta împotriva Puterii sovietice nu este cu putință. Iar dacă acum se găsesc în Rusia cîteva zeci de oameni care luptă împotriva Puterii sovietice, apoi numărul unor asemenea caraghioși este mic, iar peste cîteva săptămîni ei nu vor mai fi de loc, și

Puterea sovietică va triumfa ca organizație a clasei asuprite în vederea răsturnării asupritorilor și înlăturării exploatatatorilor.

Trec acum la groaznicul flagel al zilelor noastre — foametea care ne amenință. Care este principala cauză a ruinei economice? Principala cauză a ruinei care ne amenință cu foametea la orașe și în regiunile industriale rezidă în domnia sabotorilor, în ruina economică pe care acești sabotori o întrețin, învinuindu-ne pe noi de ruină. Știm foarte bine că în Rusia sînt destule cereale și că ele se află în regiunile stăpînite de Kaledin, în îndepărtata Siberie și în guberniile producătoare de cereale. Trebuie să spun că clasele exploatare nu se vor putea niciodată elibera dacă nu vor crea o putere revoluționară fermă, necruțătoare. În legătură cu sabotorii, țin să vă spun, tovarăși, că noi cunoaștem adresele la care veneau funcționarii sabotori să semneze de primirea lefei pe trei luni înainte, lucru pentru care Reabușinski a alocat 5 000 000, imperialiștii anglo-francezi o anumită sumă, iar cei români o anumită sumă. Iată ce înseamnă sabotajul: oameni corupți, funcționari superiori care nu urmăresc decît un singur scop — să submineze Puterea sovietică, cu toate că mulți dintre ei nu-și dau seama de acest lucru. Sabotajul este tendința de a aduce din nou raiul din trecut pentru exploatare și iadul din trecut pentru oamenii muncii. Dar pentru ca ei să nu reușească să-și atingă scopul trebuie să le înfrîngem împotrivirea.

Apoi unele bilete se referă la salariile funcționarilor de la căile ferate. Asta este pur și simplu o neînțelegere. Comisarul a interpretat, probabil, în felul acesta problema și a publicat acest decret, dar la prima indicație primită din partea Consiliului Comisarilor Poporului a modificat decretul¹¹⁵, iar cine spune că aceasta a fost intenția Puterii sovietice înseamnă că vorbește în necunoștință de cauză.

Ce trebuie să facem pentru a scăpa de foamete și anarhie? În primul rînd să zdrobim împotrivirea capitaliștilor și să-i punem pe sabotori într-o asemenea situație, încît să nu poată opune împotrivire. Cînd adepții ziarului „Novaia Jizn” și ai altor organe pretins socialiste spun

că în decurs de două luni și jumătate sabotajul nu a încetat, eu le răspund : dar de ce nu ne ajutați să punem capăt acestui sabotaj ? Acum băncile sînt în mîna Sovietelor. Ieri a survenit următoarea întîmplare : a venit la mine un publicist de profesie, Finn-Enotaevski, și, în numele a 50 000 de oameni, mi-a declarat că băncile sînt gata să lucreze supunîndu-se complet Puterii sovietice. (A p l a u z e f u r t u n o a s e.) Eu i-am răspuns delegatului funcționarilor de bancă : „De mult ar fi trebuit să faceți asta“. Noi nu vom refuza să ducem tratative cu nici o organizație, fie ea o organizație a funcționarilor de bancă sau oricare altă organizație, dacă într-adevăr această recunoaștere a Puterii sovietice va însemna o recunoaștere nu în vorbe, ci în fapte din partea majorității oamenilor muncii. Iată declarația pe care am auzit-o din partea funcționarilor de bancă, obișnuiți să facă afaceri de speculă nemaipomenite și să pună mîna, dacă se ivea prilejul, pe partea leului, așa încît și-au umplut buzunarele cu profituri de milioane.

Acum ne propun tratative, dar nu vor fi tratativele pe care le-a dus Kerenski. Noi nu vom sta de vorbă despre reforma băncilor. Noi mai întîi am ocupat băncile cu forța armată și abia după aceea începem tratative, publicăm decizii și dispoziții. Important este să sfărîmăm mai întîi împotrivirea sabotorilor și abia după aceea să începem tratativele. Aceasta este calea de luptă împotriva foametei și a anarhiei, singura cale pe care pot fi înlăturate ororile capitalismului și ale ruinei economice. Știți ce dezastru economic fără precedent domnește în lumea întreagă și în special în Rusia, unde țarismul ne-a lăsat moștenire corupția, violența, ura împotriva oamenilor muncii și batjocorirea lor. Iar acum, dumnealor se plîng de anarhie ; gîndiți-vă și voi, pot oare oamenii care trei ani au stat în tranșee și pe care războiul i-a sleit de puteri să lupte pentru îmbogățirea capitaliștilor ruși, să lupte pentru că capitaliștii ruși au nevoie de Constantinopol ? Ei văd la fiecare pas că unii se folosesc de milioanele lor pentru a răsturna Puterea sovietică și a obține dominația asupra pămîntului.

Tovarăși, astfel de schimbări — în sensul desăvârșirii lor — nu se pot face într-o singură zi. Revoluția socialistă a început, acum totul depinde de formarea unei discipline tovarășești, și nu a unei discipline de cazarmă, nu disciplina capitaliștilor, ci disciplina maselor muncitoare înseși. Atunci cînd muncitorii feroviari vor lua puterea în mîna lor, ei, cu ajutorul organizației armate, vor zdrobi sabotajul și specula și își vor propune ca sarcină să urmărească pe toți cei care practică corupția și dezorganizează mersul normal al traficului pe calea ferată. Astfel de oameni trebuie urmăriți, ca fiind vinovați de cele mai mari crime împotriva puterii populare. Numai de o astfel de organizație, de organizația sovietică, de coeziunea și de energia ei depinde lupta care se duce împotriva capitaliștilor, sabotajilor, escrocilor și a Reabuşinskilor. Aceasta este calea pe care trebuie s-o urmăm pentru a învinge foametea, căci în Rusia există de toate : și fier, și petrol, și cereale, într-un cuvînt toate cele necesare pentru a duce o viață omenească. Dacă vom reuși să-i învingem pe exploatare, atunci Puterea sovietică și buna gospodărire se vor instaura în Rusia, — și așa va fi. (Aplauze furtivoase.)

Publicat pentru prima oară în 1918 în cartea „Lucrările Congresului general extraordinar al funcționarilor, maiștrilor și muncitorilor de la căile ferate care a avut loc la Petrograd între 5 și 30 ianuarie 1918

Se tipărește după textul cărții

**CONSFĂTUIREA PREZIDIULUI SOVIETULUI
DIN PETROGRAD CU REPREZENTANȚII
ORGANIZAȚIILOR DE APROVIZIONARE
14 (27) IANUARIE 1918 ¹¹⁶**

1

**INTERVENȚII ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA
MĂSURILOR CE TREBUIE LUATE
ÎN VEDEREA LUPTEI
ÎMPOTRIVA FOAMETEI**

1

Din datele prezentate de Vladimirov rezultă că rația trebuie să rămână aceeași. Trebuie să luăm măsuri pentru a găsi ceea ce există la Petrograd.

2

Toate aceste informații arată că muncitorii din Petrograd dau dovadă de o inactivitate monstruoasă. Muncitorii și soldații din Petrograd trebuie să înțeleagă că în afară de ei înșiși nimeni altul nu le va ajuta. Faptele de abuz sînt evidente, specula e monstruoasă, dar ce muncă au dus muncitorii și soldații în rîndurile maselor pentru a lupta împotriva ei?! Dacă nu vom ridica masele la inițiativă în această direcție, nu vom ajunge la nici un rezultat. Trebuie să convocăm o adunare plenară a Sovietului și să dispunem să se procedeze la percheziții masive la Petrograd și la gările de mărfuri. Fiecare întreprindere, fiecare companie trebuie să formeze detașamente pentru percheziții; la efectuarea perchezițiilor nu trebuie să se apeleze la voluntari, ci oamenii trebuie să fie obligați să meargă, sub amenințarea de a li se lua cartela de pîine. Atîta timp cît față de speculanți nu vom recurge la teroare — în-

pușcarea pe loc — nu va ieși nimic. Dacă detașamentele vor fi alcătuite din oameni adunați la întâmplare, care nu s-au înțeles între ei, jafurile nu vor fi cu puțință. În afară de aceasta, și cu jefuitorii trebuie să procedăm la fel de hotărât — să fie împușcați pe loc.

Partea înstărită a populației trebuie să nu primească timp de 3 zile pîine, întrucît ea mai are rezerve și de alte alimente și are și posibilitate să cumpere de la speculanți la prețuri ridicate.

2

PROIECT DE REZOLUȚIE

Să se convoace o adunare plenară a Sovietului din Petrograd și să se adopte măsuri revoluționare de luptă împotriva speculanților și pentru a scăpa de foamete :

1) Să fie atrasă întreaga masă de soldați și muncitori la formarea cîtorva mii de detașamente (de cîte 10—15 oameni, poate chiar mai mulți) care să fie obligate să presteze zilnic un anumit număr de ore (de pildă 3—4) în slujba aprovizionării.

2) Regimentele și întreprinderile care nu vor da regulat numărul de detașamente cerut vor fi lipsite de cartelele de pîine, vor suferi sancțiuni și li se vor aplica măsuri revoluționare de constrîngere.

3) Detașamentele trebuie să procedeze imediat la percheziții, în primul rînd, în stațiile de cale ferată, cercetînd și întocmind o evidență a vagoanelor cu cereale ; în al doilea rînd, pe liniile și la nodurile de cale ferată din jurul Petrogradului ; în al treilea rînd, la toate depozitele și la locuințele particulare.

Prezidiul Sovietului din Petrograd, cu participarea delegațiilor Sovietelor raionale, sau o comisie specială va elabora instrucțiuni pentru percheziții, rechiziții și întocmirea evidenței.

4) Detașamentele vor împușca pe loc pe speculanții prinși asupra faptului și împotriva cărora sînt dovezi complete. La aceeași pedeapsă vor fi supuși și membrii detașamentelor care vor fi dovediți ca necinstiți.

5) Din numărul total de detașamente revoluționare, în vederea aplicării măsurilor excepționale pentru a scăpa de

foamete, se vor desemna detașamentele cele mai sigure și mai bine înarmate pentru a fi trimise în toate stațiile și în toate județele principalelor gubernii producătoare de cereale. Aceste detașamente, din care vor face parte și feroviarii desemnați de comitetele feroviare locale, sînt însărcinate, în primul rînd, cu controlul mișcării transporturilor de cereale; în al doilea rînd, cu controlul strîngerii și depozitării cerealelor; în al treilea rînd, cu luarea unor măsuri revoluționare extreme împotriva speculanților și cu rechiziționarea stocurilor de cereale.

6) La încheierea oricărui proces-verbal de rechiziție, de arestare sau de împușcare, detașamentele revoluționare vor chema cel puțin 6 martori, pe care îi vor alege în mod obligatoriu din rîndul populației sărace din apropiere.

*Publicat pentru prima oară în 1924
în revista
„Krasnaia Letopis” nr. 1*

*Se tipărește : intervențiile —
după exemplarul scris de mîna
al procesului-verbal ;
proiectul de rezoluție —
după manuscris*

DESPRE MĂSURILE ÎN VEDEREA ÎMBUNĂTĂȚIRII SITUAȚIEI APROVIZIONĂRII

PROIECT DE HOTĂRIRE a C.C.P. ¹¹⁷

Amînînd publicarea decretelor cu privire la Consiliul pentru aprovizionare pînă la întrunirea congresului în probleme de aprovizionare și propunînd în mod insistent tuturor lucrătorilor din domeniul aprovizionării să nu-și părăsească posturile pe care le dețin și să evite conflictele în probleme mărunte,

Consiliul Comisarilor Poporului recomandă Consiliului pentru aprovizionare din Rusia și Comisariatului pentru aprovizionare să intensifice trimiterea nu numai a comisarilor, ci și a unor detașamente înarmate formate dintr-un mare număr de oameni pentru a lua măsurile cele mai revoluționare în vederea accelerării transporturilor, strîngerii și depozitării cerealelor etc. și pentru a duce o luptă necruțătoare împotriva speculanților, mergînd pînă la a recomanda Sovietelor locale împușcarea pe loc a speculanților și sabotorilor dovediți.

Consiliul Comisarilor Poporului recomandă să nu se mărească rațiile, să se accelereze expedierea trenurilor marșrutizate, urmărindu-se îndeaproape deplasarea lor.

Să se ia măsuri excepționale pentru degajarea nodului de cale ferată din Petersburg, răspunderea pentru efectuarea acestei munci revenind Consiliului pentru aprovizionare din Rusia.

Consiliul pentru aprovizionare din Rusia este obligat să raporteze zilnic C.C.P. despre felul cum se desfășoară aprovizionarea și să propună un plan al operațiilor de aprovizionare.

Scris la 14 (27) ianuarie 1918

*Publicat pentru prima oară în 1931,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XVIII*

Se tipărește după manuscris

CU PRIVIRE LA SALARIU

PROIECT DE HOTĂRIRE A C.C.P. ¹¹⁸

Consiliul Comisarilor Poporului aprobă temporar, pentru două luni, bugetul Comisariatului pentru poștă și telegraf, urmînd să se treacă fără întîrziere la o revizuire generală și la o egalizare a cuantumului lefurilor și salariilor lucrătorilor de toate profesiunile și în toate localitățile țării.

Comisariatul pentru problemele muncii, în acord cu toate celelalte comisariate și organizații muncitorești, este însărcinat să efectueze această revizuire.

Scris la 16 (29) ianuarie 1918

*Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXI*

Se tipărește după manuscris

Manuscrisul lui V. I. Lenin al proiectului de decret
cu privire la naționalizarea flotei
comerciale maritime și fluviale
18 (31) ianuarie 1918

PROIECT DE DECRET
CU PRIVIRE LA NAȚIONALIZAREA FLOTEI
COMERCIALE MARITIME ȘI FLUVIALE ¹¹⁹

1

PROIECT DE DECRET

1. C.C.P. constată că atît C.C. ¹²⁰, cît și Țentrovolga sînt întru totul de acord în ceea ce privește necesitatea naționalizării imediate și fără despăgubire a tuturor vaselor maritime și fluviale care servesc unor scopuri comerciale.

2. De aceea, C.C.P. hotărăște să se treacă fără întîrziere la înfăptuirea acestei naționalizări și însărcinează o comisie specială — formată din reprezentanți ai Comisariatului maritim, doi reprezentanți ai C.C., doi din partea organizației Țentrovolga și un președinte numit de Consiliul economic superior — să elaboreze principiile de bază expuse mai jos ale decretului de naționalizare și să le prezinte C.C.P. în termen de două zile.

3. Se decretează naționalizarea întregii flote.

4. Grija pentru menținerea ordinii pe vase cît și pentru păstrarea lor etc. revine direct echipajelor vaselor, precum și sindicatelor de muncitori de pe vase din fiecare bazin sau mare.

5. Temporar, pînă la congres și pînă la unificare, C.C. și Țentrovolga sînt considerate organe centrale de conducere a întregii flote naționalizate.

În cazul cînd unificarea nu se va face de bunăvoie, ea va fi înfăptuită prin constrîngere de către Puterea sovietică.

6. Organele centrale de conducere acționează în deplină subordonare față de organele centrale și de cele locale ale Puterii sovietice.

2

ADAOS LA PROIECT

La decretul *urgent* cu privire la naționalizare să se adauge :

(α) arestarea (la domiciliu) a tuturor persoanelor care fac parte din conducere

(β) răspunderea deplină pentru deteriorarea vaselor etc.

Scris la 18 (31) ianuarie 1918

*Publicat pentru prima oară în 1945
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

INTERVENȚII FĂCUTE
LA ȘEDINȚA C.C. AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA
19 IANUARIE (1 FEBRUARIE) 1918

PROCES-VERBAL

1

Lenin pune întrebarea : ce conferință urmează să fie convocată ?¹²¹ După părerea lui, trebuie să aibă loc o explicație deschisă cu adepții războiului revoluționar, întrucît Zwischenruf-urile * lor lasă să se întrevadă învinuirea că un grup din partid suspectează celălalt grup de diplomație în problema păcii ; în realitate însă nu poate fi vorba de nici un fel de diplomație, întrucît în hotărîrea cu privire la armistițiu se spune cît se poate de fățiș că oricare dintre părți vrea să curme armistițitul trebuie să anunțe acest lucru cu șapte zile înainte de reînceperea ostilităților. Pe această bază, noi trăgăm încheierea păcii. Cum a fost adoptată hotărîrea la Congresul al treilea al Sovietelor ? Așa cum a fost propusă de C.E.C., iar C.E.C. a adoptat hotărîrea în conformitate cu hotărîrea fracțiunii, și fracțiunea a adoptat-o în conformitate cu hotărîrea C.C. Lenin socotește că cel mai bun lucru pentru ca tovarășii adepți ai războiului revoluționar să se convingă că părerea lor este greșită ar fi să plece pe front și să vadă cu ochii lor că este absolut imposibil de a duce războiul. El consideră că convocarea unei conferințe nu ar avea nici un sens și pentru că hotărîrile ei nu pot fi obligatorii pentru C.C. ; din această cauză este poate necesar ca, pentru a primi directive precise din partea partidului, să se convoace congresul partidului¹²². Prin

* — observații făcute din sală în timp ce vorbitorul își ține cuvîntarea. — *Nota trad.*

tărăgănarea tratativelor de pace, noi dăm posibilitatea să se continue fraternizarea, iar încheind pacea putem face imediat schimb de prizonieri, și în felul acesta vom trimite în Germania o masă uriașă de oameni care au văzut în practică revoluția noastră și care, trăgînd învățăminte din ea, vor putea mai ușor să activeze în direcția trezirii revoluției în Germania. În afară de aceasta, el consideră că, pentru a stabili precis ce se întîmplă în Germania, ar trebui să trimitem la Berlin aviatori, lucru care, după cum spun aceștia, este pe deplin posibil.

2

Tov. Lenin face o propunere la ordinea de zi : Buharin să prezinte o informație bazată pe fapte în legătură cu starea de lucruri din Comitetul din Petrograd.

3

Tov. Lenin face o propunere precisă. El arată adepților organizării unei conferințe că aceasta nu va aduce nici o soluție în ce privește fisura care s-a produs. Congresul partidului este necesar, pe cînd conferința nu oferă decît o posibilitate de a cunoaște părerea partidului, părere care trebuie să fie precizată. În acest scop, el propune să se convoace o consfătuire la care vor fi prezentate toate opiniile, toate punctele de vedere, fiecare dintre acestea urmînd să fie reprezentate de trei persoane. Consfătuirea trebuie să elaboreze un acord.

4

Tov. Lenin se pronunță pentru convocarea consfătuirii peste două-trei zile ; dar tezele să nu fie publicate, întrucît noi nu le putem face cunoscute Germaniei. Să nu se ia nici o hotărîre în problema conferinței înainte de consfătuire, iar a lăsa problema păcii pînă la congres fără a se da publicității tezele este o absurditate.

5

Tov. Lenin propune să se organizeze o consfătuire pentru membrii Congresului al treilea al Sovietelor, dar în scris să nu li se dea nimic.

6

Tov. Lenin arată că pînă la 15 februarie programul partidului nu poate fi gata și propune :

Consfătuirea să fie convocată pe ziua de 20 ianuarie, iar la ea să participe : 1) Comitetul Central, 2) reprezentanții opiniilor exprimate limpede, și anume : Lenin, Sokolnikov, Buharin, Obolenski, Stukov. Dacă între tezele lui Smirnov, Obolenski, Stukov și Peatakov există divergențe, ei vor trimite 2 reprezentanți, iar dacă nu — unul singur. 3) Fenigstein ca reprezentant al Comitetului din Petrograd. 4) un leton.

Buharin și Lomov să fie însărcinați să stea de vorbă cu tovarășii de la Moscova și cu Peatakov. Fiecare grup își prezintă tezele ¹²³.

*Publicat pentru întâia oară :
intervențiile 1 și 6 în 1922,
în Operele lui N. Lenin (V. Ulianov),
vol. XV ; intervențiile 2—5 — în 1929, în :
„Procese-verbale ale C.C. al P.M.S.D.R.
August 1917—februarie 1918”*

*Se tipărește după exemplarul
scris de mină al procesului-verbal*

PRIN RADIO CĂTRE TOȚI CETĂȚENII.
CĂTRE DELEGAȚIA
PENTRU TRATATIVELE DE PACE
DE LA BREST-LITOVSK ÎN SPECIAL

Și noi sîntem extrem de neliniștiți din pricina lipsei de legătură telegrafică ¹²⁴, lucru de care sînt, pare-se, vinovați germanii. Rada de la Kiev a căzut. În Ucraina toată puterea este în mîna Sovietului. Puterea în Ucraina a C.E.C. de la Harkov este incontestabilă; bolșevicul Koțiubinski a fost numit comandant suprem al trupelor din Republica ucraineană. În Finlanda situația contra-revoluționarilor burghezi este desperată, muncitorii sînt peste măsură de porniți împotriva lor. În regiunea Donului, 46 de regimente de cazaci întruniți în congresul de la stanița Kamenskaia s-au proclamat guvern și luptă împotriva lui Kaledin. În rîndurile muncitorilor din Petrograd domnește un mare entuziasm în legătură cu formarea Sovietului de deputați ai muncitorilor la Berlin. Circulă zvonuri că Karl Liebknecht a fost eliberat și că în curînd va fi în fruntea guvernului german. Pe ordinea de zi a ședinței de mîine a Sovietului din Petrograd figurează trimiterea unui mesaj de salut Sovietelor de muncitori din Berlin și Viena.

Lenin

*Scris la 21 ianuarie
(3 februarie) 1918*

*Publicat pentru prima oară în 1929
în „Culegeri din Lenin”, vol. XI*

Se tipărește după manuscris

RADIOGRAMĂ CĂTRE TOȚI CETĂȚENII

O serie de ziare din străinătate relatează știri false cu privire la ororile și haosul care ar domni la Petrograd etc.

Toate aceste știri sînt cu desăvîrșire false. La Petrograd și la Moscova domnește liniște deplină. Nici un socialist nu a fost arestat. Kievul se află în mîna Puterii sovietice ucrainene. Rada burgheză de la Kiev a căzut și a fugit. Puterea sovietică ucraineană de la Harkov a fost pe deplin recunoscută. În regiunea Donului, 46 de regimente de cazaci s-au răscolat împotriva lui Kaledin. Orenburgul a fost ocupat de autoritățile sovietice, iar Dutov, conducătorul cazacilor, a fost înfrînt și a fugit. În Finlanda victoria guvernului muncitoresc finlandez se consolidează în ritm rapid, iar trupele gărzilor albe contra-revoluționare au fost împinse spre nord; înfrîngerea lor de către muncitori este asigurată.

În ce privește aprovizionarea Petrogradului, situația s-a îmbunătățit; astăzi, 22 ianuarie 1918 stil vechi, muncitorii din Petrograd trimit drept ajutor pentru finlandezi 10 vagoane cu alimente.

Știri din Germania sînt puține. Este evident că germanii ascund adevărul în legătură cu mișcarea revoluționară din țara lor. De la Brest-Litovsk, Troțki a telegrafiat la Petrograd că germanii trăgănează tratativele. Presa burgheză germană, evident instigată, răspîndește știri false cu privire la Rusia, căutînd să sperie lumea.

Ieri, 21 ianuarie 1918, a fost dat publicității decretul cu privire la separarea totală a bisericii de stat și cu privire la confiscarea tuturor averilor bisericesti.

*Scris la 22 ianuarie
(4 februarie) 1918*

*Publicat pentru prima oară în 1929
în „Culegeri din Lenin”, vol. XI*

Se tipărește după manuscris

CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN FAȚA AGITATORILOR
TRIMIȘI ÎN PROVINCIE
23 IANUARIE (5 FEBRUARIE) 1918

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Tovarăși, știți cu toții că majoritatea muncitorilor, soldaților și țăranilor, atît din Velicorusia cît și ai celorlalți națiuni care alcătuiau Rusia — înainte prin constrîngere, iar acum ca părți ale Republicii libere din Rusia — au recunoscut Puterea sovietică. Și ne rămîne să dăm o luptă de proporții neînsemnate împotriva jalnicelor rămășițe ale trupelor contrarevoluționare ale lui Kaledin, care, pe cît se pare, chiar la el pe Don este nevoit să fugă de cazacii revoluționari.

Și acum, în momentul cînd ultimul bastion al contra-revoluției cade, putem spune cu toată certitudinea că Puterea sovietică se întărește. Și se va întări. Acest lucru este cît se poate de limpede pentru toată lumea, deoarece experiența practică a arătat că numai această putere, numai muncitorii, soldații și țăranii înșiși, prin Sovietele lor, pot să ducă Rusia pe calea conviețuirii libere a tuturor oamenilor muncii.

Avem în fața noastră doi dușmani puternici : primul este capitalul internațional. El stă în fața noastră, urmărind cu furie turbată întărirea Puterii sovietice, pe care o urăște. Este în afară de orice îndoială că nu se poate ca acești miliardari să nu poarte război pentru a pune mîna pe încă o bucată smulsă de la altul. De asemenea, este în afară de orice îndoială că deocamdată ei sînt mai puternici decît Republica sovietică.

Dar, deși capitaliștii sînt mai puternici decît noi, ei au și înțeput să trimită în secret reprezentanți la comisarii

noștri, și nu e exclus să recunoască și Puterea sovietică, și chiar anularea împrumuturilor — această lovitură îngrozitoare și foarte dureroasă dată buzunarului lor bine burdușit. Acest fel de a vorbi al reprezentanților oligarhiei financiare internaționale dovedește că capitaliștii internaționali au intrat într-un impas. Ei ar fi bucuroși să scape de război și să se năpustească cu toate forțele împotriva Republicii sovietice, pe care o urăsc și care a aprins incendiul în întreaga Europă și Americă, dar nu pot.

Revoluția noastră este generată de război; dacă n-ar fi fost război, am fi fost martorii unirii capitaliștilor din lumea întreagă: unire avînd la bază lupta împotriva noastră. Singurul lor gînd este să împiedice scînteile incendiului nostru să cadă pe acoperișurile lor. Dar nu poți ridica un zid chinezesc în jurul Rusiei. Nu există nici o organizație muncitorească în lume în care decretele noastre despre pămînt, despre naționalizarea băncilor etc. să nu fie întîmpinate cu entuziasm.

S-ar putea ca în viitor să ne aștepte o luptă înverșunată, dar să fiți ferm convinși, tovarăși, că în cele mai multe țări muncitorii asupriți de capitaliștii lor au și început să se trezească, și oricît ar face kalediniștii din toate țările spume la gură, și chiar dacă vremelnice ar reuși să dea o lovitură Rusiei, aceasta nu le-ar consolida situația. În schimb situația noastră este cît se poate de trainică deoarece de partea noastră se situează toți muncitorii din toate țările. (A p l a u z e.)

Celălalt dușman al nostru este ruina economică. Și cu atît mai mult trebuie să luptăm împotriva ruinei acum, cînd situația Sovietelor s-a consolidat. Și voi, tovarăși, sînteți cei care trebuie să duceți această luptă. Misiunea voastră, misiunea agitatorilor celor două partide guvernamentale care se află în prezent în fruntea Puterii sovietice, capătă o mare importanță. Și părerea mea este că în colțurile îndepărtate de provincie veți avea de dus o muncă îndîrjită, dar nobilă, pentru întărirea Puterii sovietice, pentru răspîndirea ideilor revoluționare la sate, pentru lichidarea ruinei și pentru eliberarea țărănimii muncitoare de sub jugul chiaburilor satului.

Avem de dus o muncă grea și îndârjită — vindecarea rănilor pricinuite de război. Burghezia din celelalte țări europene s-a pregătit mai bine decât cea de la noi. Acolo a existat o repartitie justă a produselor și datorită acestui lucru lor le vine acum mai ușor, a existat înlocuirea bine organizată a soldaților pe front. Nimic din toate acestea nu a făcut nici puterea țaristă, nici puterea șovăitoare, burgheză-conciliatoristă a lui Kerenski.

Îată de ce Rusia se găsește acum într-o situație deosebit de grea. Ea trebuie să rezolve sarcini de organizare, sarcini de luptă împotriva elementelor obosite sau pur și simplu huliganice care, de dragul intereselor lor, contribuie la agravarea ruinei, să rezolve aceste sarcini pentru ca pe ruine să ridice temelile societății socialiste.

Tovarăși, vă așteaptă, după cum v-am mai spus, o muncă grea, dar nobilă : punerea la punct a situației economice la sate și consolidarea Puterii sovietice. Dar voi aveți ajutoare, căci știm că fiecărui muncitor și țăran care trăiește din munca mâinilor lui conștiința îi spune că în afara Puterii sovietice nu există salvare de la foamete și pieire. Or, noi putem salva Rusia. Din toate datele reiese că în Rusia există cereale, și le-am fi avut dacă s-ar fi întocmit la timp o evidență și ar fi fost repartizate în mod just. Dacă aruncați o privire asupra necuprinsei Rusii și asupra ruinei căilor ferate, vă veți convinge că este nevoie de un control intens și de repartizarea cerealelor existente, altfel foametea ne va distruge și pe noi și pe voi. Or, acestui lucru îi putem face față numai cu o singură condiție : numai cu condiția ca fiecare muncitor, fiecare țăran, fiecare cetățean să înțeleagă că el singur, și numai el singur, se poate ajuta. Nimeni nu vă va ajuta, tovarăși. Întreaga burghezie, funcționarii, sabotorii merg împotriva voastră, deoarece știu că dacă oamenii muncii vor împărți între ei acest bun al întregului popor, care pînă acum se afla în mîna capitaliștilor și a chiaburilor, vor curăți Rusia de trîntori și de neghină. Și de aceea, după vechea deprindere, deprinderea burgheziei de a exploata, au adunat împotriva oamenilor muncii toate forțele, începînd

cu Kaledin și Dutov și terminând cu sabotajul, coruperea elementelor declasate și a celor care pur și simplu au oboșit și nu se pot împotrivi. Astăzi ei îi corup pe soldații inconștienți, ignoranți pentru a devasta depozitele de băuturi spirtoase. Mîine — pe funcționarii din administrația căilor ferate pentru a opri transporturile spre capitală; după aceea — pe armatori pentru a opri șlepurile cu cereale etc. Dar atunci cînd poporul va înțelege că numai prin organizare va avea posibilitatea de a se uni, de a crea o disciplină tovarășească, atunci nici un fel de uneltiri ale burgheziei nu vor mai putea constitui o primejdie pentru el.

Iată care este sarcina voastră, iată unde trebuie să aduceți unire, organizare și statornicirea Puterii sovietice. Acolo, la sate, veți întîlni țărani-,burghezi“, chiaburi, care vor încerca să submineze Puterea sovietică. Împotriva lor vă va fi ușor să luptați, deoarece masa va fi de partea voastră. Ea își va da seama că cei care vin la sate de la centru nu reprezintă expediții de pedepsire, ci sînt agitatori care le aduc lumină, care vin să unească în fiecare sat pe cei care muncesc cu mîinile lor, care nu au trăit pe spinarea altora.

Să luăm problema pămîntului : pămîntul a fost declarat bun al poporului și toate formele de proprietate se desființează. Prin aceasta s-a făcut un pas uriaș spre lichidarea exploatării.

Aici se va încinge o luptă între bogătani și țărani muncitori, și trebuie să venim în ajutorul sărăcimii nu prin cărți, ci prin experiență, prin luptă proprie. Nu de aceea am luat noi pămîntul de la moșieri ca să ajungă în mîna bogătanilor și chiaburilor, ci ca să ajungă în mîna sărăcimii. Aceasta vă va atrage simpatia țărănimii sărace.

Trebuie să avem grijă ca unelte și mașinile agricole să nu se afle în mîna chiaburilor și bogătanilor. Ele trebuie să aparțină Puterii sovietice și să fie date temporar spre folosință maselor muncitoare prin comitetele de plasă. Masele înseși trebuie să vegheze ca aceste mașini să nu

servească drept mijloc de îmbogățire chiaburilor, ci să fie folosite numai pentru lucrarea pământului lor.

Orice țăran vă va ajuta în munca voastră grea. Explicați oamenilor la sate că chiaburii și lipitorile satului trebuie să fie îngrădiți. E nevoie de o repartizare justă, uniformă a produselor, pentru ca poporul muncitor să se bucure de roadele muncii poporului. Împotriva unui bogătan care își va întinde laba lui rapace spre bunul poporului să opunem zece oameni ai muncii.

Veniturile Sovietelor reprezintă suma de 8 miliarde, iar cheltuielile — 28 de miliarde. Desigur, în această situație, ne vom prăbuși cu toții dacă nu vom ști să scoatem carul statului din mocirla în care l-a vîrît puterea țaristă.

Războiul extern s-a terminat sau este pe cale de a se termina. Acesta este un lucru precis. Acum a început războiul intern. Ascunzînd în ladă tot ce a jefuit, burghezia se gîndește calmă : „Nu-i nimic, o să așteptăm și o să treacă și asta“. Poporul trebuie să-l apuce de guler pe acest „jecmănitor“ și să-l silească să dea înapoi tot ce a jefuit. Voi trebuie să faceți acest lucru în locurile unde vă duceți. Să nu-i lăsăm să se ascundă, altfel ne vom prăbuși la pămînt. Nu poliția trebuie să fie aceea care să-i silească — poliția este moartă și îngropată —, poporul trebuie să facă acest lucru, iar alt mijloc de luptă împotriva lor nu există.

A avut dreptate acel bătrîn bolșevic care-i explica unui cazac în ce constă bolșevismul.

La întrebarea cazacului : E adevărat că voi, bolșevicii, jefuiți ? — bătrînul a răspuns : Da, jefuim bunurile care au fost jefuite ¹²⁵.

Ne vom îneca în această mare dacă nu vom scoate tot ce a fost ascuns, tot ce a fost jefuit în toți anii de nerușinată și criminală exploatare.

În curînd C.E.C. va adopta o lege cu privire la un nou impozit, la care vor fi impuși cei avuți ; voi însă trebuie să faceți singuri acest lucru pe teren, pentru ca fiecare sută de ruble jefuită în timpul războiului să intre în mîna

oamenilor muncii. Nu cu arma în mână trebuie s-o faceți : războiul cu arme s-a terminat, pe cînd acest război abia începe.

Forța exploatatorilor nu va răsturna revoluția noastră dacă pornim acum în mod organizat la treabă, deoarece de partea noastră și alături de noi este întregul proletariat mondial.

„Pravda” nr. 18 din 6 februarie
(24 ianuarie) 1918

Se tipărește după textul
apărut în ziar

CU PRIVIRE
LA TRECEREA UZINELOR DE ARMAMENT
LA O ACTIVITATE ECONOMICĂ UTILĂ

PROIECT DE HOTARIRE A C.C.P.

Exprimându-și regretul profund că comisarii respectivi au târănat extrem de mult trecerea practică a uzinelor metalurgice la o activitate utilă, C.C.P. cere Sindicatului metalurgiștilor din Petrograd ca, cu concursul Comisariatului pentru problemele muncii, al Sovietului din Petrograd și al Consiliului economic superior, să procedeze neîntârziat la trecerea uzinelor metalurgice la lucrări de reparații, la o producție mai intensă de materiale necesare căilor ferate, precum și la producția unor bunuri care pot fi schimbate pe cereale etc.

Efectuarea tuturor comenzilor militare să fie sistată.

*Scris la 23 ianuarie
(5 februarie 1918)*

*Publicat pentru prima oară în 1938,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXI*

Se tipărește după manuscris

INTERVENȚII
 FĂCUTE LA ȘEDINȚA DIN 24 IANUARIE
 (6 FEBRUARIE) 1918 A C.C. AL P.M.S.D.(b)
 DIN RUSIA ¹²⁶

PROCES-VERBAL

1

Tov. Lenin consideră că pe ordinea de zi a congresului trebuie să figureze : programul partidului, problema păcii, probleme de tactică.

2

N. I. Buharin, I. M. Sverdlov și I. V. Stalin fac propuneri concrete în legătură cu ordinea de zi a Congresului al VII-lea al partidului.

Tov. Lenin este de acord cu tot ce s-a spus înainte, dar consideră un inconvenient faptul că în partid exista un număr imens de bolșevici din octombrie, ceea ce poate împiedica congresul să elaboreze un program ferm.

3

Tov. Lenin este de părere că la primirea de noi membri trebuie să se menționeze neapărat data intrării în partid : înainte de 25.X. sau după această dată ; că noii membri trebuie să recunoască ca fiind obligatorie tactica considerată justă de către partid cu privire la Revoluția din Octombrie.

Publicat pentru prima oară în 1929 în :
 „Procesele-verbale ale C.C. al P.M.S.D.R.
 August 1917—februarie 1918”

*Se tipărește după exemplarul
 scris de mână al procesului-verbal*

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA
DIN 28 IANUARIE (10 FEBRUARIE) 1918
A CONGRESULUI COMITETELOR AGRARE
ȘI AL SECȚIEI ȚĂRĂNEȘTI A CELUI
DE-AL III-LEA CONGRES AL SOVIETELOR ¹²⁷

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Înfăptuim acum măreța operă de consolidare a cuceririlor maselor muncitoare, măreța operă de unire a muncitorilor, soldaților și țăranilor. Încă la celălalt congres al țăranilor, la care majoritatea o aveau cei de dreapta, spuneam că dacă țărănimea va recunoaște toate revendicările noastre, la rîndul nostru, vom susține toate revendicările țărănimii, dintre care principala revendicare este socializarea pămîntului*. Acum am făcut acest lucru. Avem prima lege din lume cu privire la desființarea oricărei proprietăți asupra pămîntului. Acum puterea este în mîna noastră, în mîna Sovietelor. Această putere, pe care poporul însuși a promovat-o, creează o bază prielnică pentru pace, măreța cauză a tuturor popoarelor. Războiul a și încetat și demobilizarea a fost anunțată pe toate fronturile. Dăinuie încă războiul împotriva burgheziei, care mobilizează toate forțele pentru lupta împotriva Puterii sovietice. Cu contrarevoluția noastră rusă sîntem pe punctul de a termina. Pe toate fronturile se duce acum o luptă din care aproape întotdeauna ieșim victorioși. Mai există un dușman: acest dușman este capitalul internațional; împotriva lui vom mai avea de luptat încă multă vreme și vom ieși victorioși datorită propriei noastre organizări, datorită sprijinului pe care proletariatul internațional îl dă revoluției noastre. O luptă importantă, lupta de clasă, ne mai așteaptă în țara noastră. Această luptă este o luptă

* Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 32, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 178—199. — *Nota red.*

economică, o luptă împotriva burgheziei, care, direct sau indirect, sprijină pe dușmanii noștri, care va tinde spre dominație economică asupra maselor muncitoare.

Nu avem bani, iată care este punctul nostru slab, iată din ce cauză sîntem slabi și din ce cauză suferă țara noastră. Mai există încă bani mulți la orașe și la sate la chiaburii bogați. Acești bani sînt dovada exploatării muncii poporului și ei trebuie să fie ai poporului. Sîntem convinși că țărănimea muncitoare va declara un război necruțător asupritorilor săi chiaburi și că ne va ajuta în lupta noastră pentru a asigura poporului un viitor mai bun și pentru socialism.

*Publicat la 15 (2) februarie 1918
în ziarul „Izvestiia Sovietelor de
deputați ai muncitorilor, soldaților
și țărănilor din orașul Moscova
și din regiunea Moscova” nr. 25*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

BREST-LITOVSK
DELEGAȚIA RUSĂ PENTRU TRATATIVELE
DE PACE. LUI TROȚKI ¹²⁸

Răspuns

28/I, 6,30 seara.

Cunoașteți punctul nostru de vedere ; în ultimul timp, și îndeosebi după scrisoarea lui Ioffe, n-a făcut decît să se întărească. Repetăm din nou că din Rada din Kiev nu a mai rămas nimic și că germanii vor fi nevoiți să recunoască acest fapt, dacă încă nu l-au recunoscut. Trimițeți-ne mai des informații.

Lenin

*Scris la 28 ianuarie
(10 februarie) 1918*

*Publicat pentru prima oară în 1929
în „Culegeri din Lenin”, vol. XI*

Se tipărește după manuscris

HOTĂRÎREA C.C.P.
CU PRIVIRE LA NORMELE POTRIVIT CĂRORA
POT FI PRIMIȚI ÎN SERVICIU SABOTORII ¹²⁹

Consiliul Camisarilor Poporului hotărăște :
să nu se ducă nici un fel de tratative cu sabotorii.

Unii comisari ai poporului pot primi în serviciu, ca persoane izolate, pe acei sabotori care supunându-se pe deplin Puterii sovietice și sprijinind-o, sînt necesari în munca din departamentele respective.

*Scris la 31 ianuarie
(13 februarie) 1918*

*Publicat la 14 (1) februarie 1918,
în ziarul „Pravda” nr. 25*

Se tipărește după manuscris

INTERVENȚII FĂCUTE LA ȘEDINȚA DIN
18 FEBRUARIE 1918 (DIMINEAȚA) A C.C.
AL P.M.S.D.(b) DIN RUSIA ¹³⁰

PROCES-VERBAL

1

Se discută problema ofensivei germane. A. Lomov (G. I. Oppokov) propune amânarea dezbaterilor.

Tov. Lenin este împotriva, dar se pronunță pentru limitarea timpului vorbitorilor (expunerea opiniei fracțiunilor să fie limitată la 5 minute).

2

După ce s-a luat hotărîrea ca problema să fie discutată, N. I. Buharin propune să se dea posibilitatea de a se pronunța unui număr mai mare de vorbitori.

Tov. Lenin se declară împotriva acestui lucru și propune ca discuțiile să se reducă la problema dacă să se trimită sau să nu se trimită o telegramă în care să se facă propuneri de pace și să se dea posibilitate participanților să se pronunțe pentru sau împotriva acestui lucru.

Propunerea lui Lenin este adoptată.

3

Împotriva trimiterii unei telegrame în care să se propună pacea s-a pronunțat L. D. Troțki.

Tov. Lenin (pentru propunerea de pace). Votul de ieri, cînd toată lumea a recunoscut necesitatea încheierii păcii în cazul cînd în Germania nu se va produce o mișcare, iar

ofensiva va avea loc¹³¹, a fost deosebit de caracteristic. Există bănuiala că germanii ar vrea să pornească ofensiva pentru a răsturna guvernul sovietic. Sîntem puși în fața unei situații cînd trebuie să acționăm. În cazul cînd ofensiva imperialismului va fi absolut vădită, cu toții vom fi pentru apărare și se va putea explica poporului acest lucru. Dacă ofensiva va începe acum, iar maselor le vom explica abia după aceea vom semăna mai multă confuzie decît în cazul cînd am duce acum tratative pentru prelungirea armistițiului; nu putem pierde aici nici o oră, deoarece masele nu vor înțelege acest fel de a pune problema. Ori ducem un război revoluționar pentru socializarea pămîntului, și atunci masele ne vor înțelege, ori ducem tratative pentru pace.

Publicat pentru prima oară :
intervenția 1 și 2 — în 1928

în revista

„Proletarskaia Revoliuția” nr. 2 ;
 intervenția 3 — în 1922

în Operele lui N. Lenin (V. Ulianov), vol. XV

*Se tipărește după exemplarul scris
 de mîna al procesului verbal*

CUVÎNTĂRI ROSTITE LA ȘEDINȚA
DIN 18 FEBRUARIE 1918 (SEARA)
A C.C. AL P.M.S.D.(b) DIN RUSIA ¹³²

PROCES-VERBAL

1

Tov. Lenin. Este o problemă fundamentală. Propunerea lui Urițki ne surprinde. C.C. a votat împotriva războiului revoluționar, iar la noi nu este nici război, nici pace și sîntem antrenați într-un război revoluționar. Cu războiul nu se poate glumi. Pierdem vagoane de cale ferată, și transportul nostru se înrăutățește. Acum nu putem aștepta, deoarece situația s-a precizat pe deplin. Poporul nu va înțelege acest lucru : din moment ce este război, atunci nu trebuia făcută demobilizarea ; germanii vor lua acum totul. Jocul a intrat într-un asemenea impas, încît falimentul revoluției este inevitabil dacă vom continua să ducem o politică de mijloc. Ioffe a scris din Brest că în Germania nu există nici măcar un început de revoluție ; dacă lucrurile stau așa, germanii pot căpăta o recompensă, înaintînd mai departe. Acum nu se mai poate aștepta. Aceasta ar însemna să expunem revoluția rusă la o înfrîngere. Dacă germanii ar fi spus că cer răsturnarea puterii bolșevice, atunci, desigur, ar trebui să luptăm ; acum nici un fel de tergiversări nu mai sînt îngăduite. Acum nu este vorba de trecut, ci de prezent. Dacă vom trimite germanilor o notă, aceasta nu va fi decît un petic de hîrtie. Aceasta nu este politică. Singurul lucru care trebuie să-l facem este să propunem germanilor reluarea tratativelor. Acum o soluție de mijloc nu este cu putință. Dacă e război revoluționar, atunci trebuie să-l declarăm, să încetăm demobilizarea, dar așa nu se poate. Noi scriem hîrtii, iar în

acest timp ei pun mîna pe depozite, vagoane, și noi ne ducem de rîpă. Acum este în joc revoluția ; jucîndu-ne cu războiul, dăm revoluția pe mîna germanilor.

Istoria va spune că ați trădat revoluția. Noi am putut să semnăm o pace care nu amenința cîtuși de puțin revoluția. Noi nu avem nimic, nu vom avea nici măcar timp să aruncăm obiectivele în aer cînd ne vom retrage. Am făcut tot ceea ce am putut ; am ajutat revoluția din Finlanda, acum însă nu mai putem. Acum nu este timpul să facem schimb de note, trebuie să curmăm starea de expectativă. Acum e tîrziu „să tatonăm“, deoarece este limpede că germanul poate trece la ofensivă. Nu putem angaja o controversă împotriva partizanilor războiului revoluționar, dar împotriva partizanilor expectativei putem și trebuie s-o facem. Trebuie să propunem germanilor pace.

2

Tov. Lenin. Buharin nu a observat că a trecut pe pozițiile războiului revoluționar. Țăranul nu vrea război și nu va merge la război. Putem oare să-i spunem acum țăranelui să pornească la un război revoluționar ? Iar dacă vroiam acest lucru, nu trebuia să demobilizăm armata. Un război țărănesc permanent este o utopie. Războiul revoluționar nu trebuie să fie o vorbă goală. Dacă nu sîntem pregătiți, trebuie să semnăm pacea. Din moment ce am demobilizat armata, este ridicol să vorbim despre un război permanent. Acesta nu se poate compara cu un război civil. Țăranul nu va merge la un război revoluționar și va răsturna pe oricine va spune deschis acest lucru. În Germania revoluția încă nu a început, iar noi știm că nici la noi revoluția nu a învins dintr-o dată. Aici s-a spus că Germania va acapara Liflanda și Estonia, dar noi putem ceda aceste ținuturi pentru a salva revoluția. Dacă ei vor cere retragerea trupelor din Finlanda — poftim, să ia Finlanda revoluționară. Dacă vom ceda Finlanda, Liflanda și Estonia, revoluția nu este pierdută. Perspectivele cu care ne speria ieri tov. Ioffe nu înseamnă cîtuși de puțin că revoluția va pieri.

Eu propun să declarăm că semnăm pacea pe care ne-au propus-o ieri germanii ; dacă ei vor cere în plus neamestecul în treburile Ucrainei, Finlandei, Liflandei și Estoniei, trebuie să acceptăm necondiționat și acest lucru. Soldații noștri nu sînt buni de nimic ; germanii vor pîine — ei vor lua cerealele și vor pleca înapoi, făcînd ca Puterea sovietică să devină cu neputință. Să spunem că demobilizarea a fost oprită înseamnă să zburăm.

*Publicat pentru prima oară în 1922
în Operele lui N. Lenin
(V. Ulianov), vol. XV*

*Se tipărește după exemplarul scris
de mîna al procesului-verbal*

PROIECTUL RADIOGRAMEI CĂTRE GUVERNUL IMPERIULUI GERMAN ¹³³

Consiliul Comisarilor Poporului își exprimă protestul în legătură cu faptul că guvernul german a trimis trupe împotriva Republicii Sovietice din Rusia, care a declarat încetarea stării de război și care a început demobilizarea armatei pe toate fronturile. Guvernul muncitoresc și țărănesc din Rusia nu se putea aștepta la o asemenea acțiune, întrucât nici direct, nici indirect, nici una din părțile semnatare ale armistițiului nu a declarat nici la 10 februarie și în general nu a declarat niciodată că rupe armistițiul, așa cum și-au luat ambele părți obligația prin tratatul din 2 (15) decembrie 1917.

Având în vedere situația creată, Consiliul Comisarilor Poporului se vede nevoit să declare că este gata să semneze formal pacea în condițiile stipulate de guvernul german la Brest-Litovsk.

Totodată, Consiliul Comisarilor Poporului declară că este gata, în cazul când guvernul german își va formula condițiile precise de pace, să răspundă într-un termen de cel mult 12 ore dacă aceste condiții sînt acceptabile pentru noi sau nu.

Scris în noaptea de 18 spre 19 februarie 1918

*Radiograma a fost publicată la
19 (6) februarie 1918 în ediția
de seară a ziarului „Pravda” nr. 30*

Se tipărește după manuscris

CUVÎNTARE ROSTITĂ
LA ȘEDINȚA COMUNĂ DIN 19 FEBRUARIE 1918
A FRAȚIUNII BOLȘEVICILOR ȘI A ESERILOR
DE STÎNGA DIN C.E.C. DIN RUSIA

SCURTĂ RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Lenin a rostit o amplă cuvîntare ; el a vorbit timp de două ore. În cuvîntarea sa, Lenin a dezvoltat tezele potrivit cărora pentru Rusia nu există altă ieșire decît încheierea fără întîrziere a unei păci separate, deoarece germanii înaintează pe tot frontul în masă compactă, iar noi nu putem opune rezistență asaltului unei armate de un milion de oameni. După încheierea păcii, ne vom ocupa de construcția internă și de adîncirea pe plan intern a revoluției socialiste și vom reuși să ducem la bun sfîrșit reformele fundamentale datorită cărora ne vom apropia de instaurarea orînduirii socialiste în Rusia.

*„Soțial-Demokrat” nr. 28
din 20 (7) februarie 1918*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

CONVORBIREA DIN 20 FEBRUARIE 1918 CU SOVIETUL DIN MOSCOVA PRIN FIR DIRECT

La ora 2 și 15 min. ziua, președintele Consiliului Comisarilor Poporului, tov. Lenin, a fost chemat prin fir direct de un membru al Comitetului executiv, tov. Feldman. Împuternicitul fracțiunii bolșevice a pus tovarășului Lenin următoarele întrebări :

- 1) Ce fapte au avut loc după telegrama din Berlin.
- 2) Ce măsuri a luat în momentul de față Consiliul Comisarilor Poporului.
- 3) A mai sosit vreun răspuns de la Berlin în afară de telegrama lui Hofmann ?

La prima întrebare tov. Lenin ă răspuns :

Armata nu există ; germanii sînt în ofensivă pe tot frontul, începînd cu Riga. Au ocupat Dvinsk și Rejița, înaintează spre Luțk și Minsk. Cel care pune preț pe fapte, și nu pe vorbe, trebuie să încheie pace și să continue opera de consolidare și de adîncire a revoluției în țara.

La întrebarea a doua :

S-a dat ordin ca, atîta timp cît atacurile nu au încetat, acolo unde e posibil, să se opună rezistență. În retragere să fie distrus absolut totul pînă la ultima bucată de pîine.

La întrebarea a treia :

Nu, nu a sosit.

Publicat la 21 (8) februarie 1918 în ziarul „Izvestiia sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țărănilor din orașul Moscova și din regiunea Moscova” nr. 29

Se tipărește după textul apărut în ziar

CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN FAȚA PUȘCAȘILOR
LETONI
20 FEBRUARIE 1918

SCURTĂ RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Lenin a rostit o amplă cuvîntare în care i-a chemat pe letoni să sprijine Puterea sovietică în problema păcii. Istovitului popor rus trebuie să-i aducem cu orice preț pacea, prin aceasta vom consolida revoluția și vom începe construirea unei Rusii noi, tinere. Germanii oricum nu vor stăpîni regiunile cedate, căci în viitorul apropiat revoluția rusă se va extinde nu numai în Germania, ci și în celelalte state beligerante. Sub influența revoluției sociale mondiale, imperialismul german va fi nevoit să renunțe la toate cuceririle sale.

„*Novaia Jizn*”, nr. 30
din 21 (8) februarie 1918

Se tipărește după textul
apărut în ziar

DESPRE FRAZEOLOGIA REVOLUȚIONARĂ ¹³⁴

Cînd, la o adunare de partid, am spus că frazeologia revoluționară despre un război revoluționar poate duce revoluția noastră la pieire, mi s-a reproșat caracterul violent al polemicii. Dar sînt momente cînd ești dator să pui problema răs-picat și să spui lucrurilor pe nume, căci altfel te-ai expune primejdiei de a pricinui un rău ireparabil atît partidului, cît și revoluției.

Frazeologia revoluționară este boala de care sînt afectate cel mai des partidele revoluționare în împrejurări cînd în aceste partide, direct sau indirect, se înfăptuiesc legătura, unirea, împletirea elementelor proletare cu cele mic-burgheze și cînd mersul evenimentelor revoluționare prezintă cotituri importante și rapide. Frazeologie revoluționară înseamnă a repeta lozinci revoluționare fără a lua în considerare condițiile obiective, într-un anumit moment cînd în mersul evenimentelor se produce o cotitură, în condițiile unei anumite stări de lucruri. Lozinci minunate, ispititoare, ameteitoare, dar lipsite de temelie, iată care este esența frazeologiei revoluționare.

Să analizăm fie și numai cele mai importante grupe de argumente în favoarea unui război revoluționar acum, în ianuarie-februarie 1918, în Rusia, iar confruntarea realității obiective cu această lozincă va demonstra în ce măsură caracterizarea folosită de mine este justă sau nu.

Presă noastră a vorbit întotdeauna despre necesitatea de a pregăti un război revoluționar în cazul victoriei so-

cialismului într-o singură țară și al menținerii capitalismului în țările vecine. Aceasta e indiscutabil.

Se pune întrebarea : cum s-a desfășurat *efectiv* această pregătire după Revoluția noastră din Octombrie ?

Această pregătire s-a desfășurat în așa fel, încît a trebuit să demobilizăm armata ; am fost nevoiți s-o facem, am fost nevoiți de împrejurări atît de evidente, hotărîtoare, de neînlăturat, încît nu numai că în partid nu a apărut nici un „curent“ sau o tendință împotriva demobilizării, dar, în general, nici o voce nu s-a ridicat împotriva demobilizării. Cine va vrea să *reflekteze* asupra cauzelor de clasă care au determinat un fenomen atît de original, cum este demobilizarea armatei Republicii sovietice socialiste înainte de a fi terminat războiul cu statul imperialist vecin, va găsi fără multă greutate aceste cauze în structura socială a țării, țară înapoiată, de țărani cu gospodării mici, pe care cei trei ani de război au adus-o într-o stare de ruină extremă. Demobilizarea unei armate de multe milioane și trecerea la crearea unei Armate Roșii pe bază de *voluntariat* — acestea sînt faptele.

Puneți față în față aceste fapte cu vorbăria despre un război revoluționar în ianuarie-februarie 1918, și esența frazeologiei revoluționare vă va deveni limpede.

Dacă „preconizarea“ unui război revoluționar, să zicem de către organizațiile din Petersburg și Moscova nu ar fi frazeologie, atunci, din octombrie pînă în ianuarie, am fi văzut alte *fapte* : am fi văzut o luptă hotărîită din partea acestor organizații împotriva demobilizării. De așa ceva nici pomeneală n-a fost.

Am fi văzut că cei din Petersburg și Moscova trimit *zeci de mii* de agitatori și soldați pe front și am fi primit zilnic vești de acolo despre lupta dusă de ei împotriva demobilizării, despre succesele acestei lupte, despre sistare demobilizării.

Nimic din toate acestea nu s-a întîmplat.

Am fi auzit sute de știri despre regimente care se formează pentru a se constitui într-o Armată Roșie și care prin mijloace teroriste, opresc demobilizarea, restabilesc dispozitivul de apărare și de fortificare împotriva unei eventuale ofensive a imperialismului german.

Nimic din toate acestea nu s-a întâmplat. Demobilizarea este în toi. Vechea armată nu mai există. Armata nouă abia începe să se nască.

Cine nu vrea să se adoarmă singur cu vorbe, cu declamație, cu exclamații, acela nu se poate să nu vadă că „lozincă“ unui război revoluționar în februarie 1918 este o vorbă goală, îndărătul căreia nu se găsește nici o bază reală, obiectivă. Sentiment, deziderat, indignare, revoltă — iată care este singurul *conținut* al acestei lozinci în momentul de față. Or, o lozincă care nu are decît acest conținut este tocmai ceea ce se numește frazeologie revoluționară.

Ceea ce au putut face propriul nostru partid și întreaga Putere sovietică, ceea ce au putut face bolșevicii din Petersburg și din Moscova arată că, *deocamdată*, în direcția creării unei Armate Roșii formate din voluntari n-am reușit să realizăm mai mult decît primii pași. Să te ascunzi de acest fapt neplăcut, dar fapt, refugiindu-te îndărătul unui paravan de declamație, și în același timp nu numai să nu împiedici demobilizarea, dar nici măcar să *nu aduci obiecții* împotriva ei, înseamnă să te lași amețit de sunele cuvintelor.

O confirmare caracteristică a celor spuse de mine o constituie faptul că în C.C. al partidului nostru, de pildă, *majoritatea* adversarilor de seamă ai unei păci separate au votat *împotriva* războiului revoluționar, au votat *împotriva* și în ianuarie și în februarie¹⁹⁵. Ce înseamnă aceasta? Aceasta înseamnă că imposibilitatea unui război revoluționar este unanim recunoscută de toți cei care nu se tem să privească adevărul în față.

În asemenea cazuri, unii fug sau încearcă să fugă de adevăr, invocînd diferite pretexte. Să aruncăm o privire asupra acestor pretexte.

2

Primul pretext. În 1792, Franța nu era mai puțin ruinată, dar războiul revoluționar a vindecat totul, i-a însuflețit pe toți, a trezit entuziasmul, a biruit totul. În condi-

țiile revoluției mult mai profunde de la noi, numai cei ce nu cred în revoluție, numai niște oportuniști se pot pronunța împotriva unui război revoluționar.

Să punem acest pretext sau acest argument față în față cu faptele. Este un fapt că în Franța, la sfârșitul secolului al XVIII-lea, fusese creată *mai întâi* baza economică a unui mod de producție nou, superior, și numai ca un rezultat, ca o suprastructură a apărut o puternică armată revoluționară. Franța a doborât feudalismul înaintea celorlalte țări, l-a înlăturat *după câțiva ani* de revoluție victorioasă, a condus poporul — pe care nici un război nu-l sleise de puteri, care-și cucerise libertate și pământ și se întărise prin înlăturarea feudalismului — la război împotriva unei serii de popoare înapoiate din punct de vedere economic și politic.

Comparați cu acest fapt situația Rusiei de astăzi. O stare de extremă oboesală de pe urma războiului. O nouă orînduire economică, superioară capitalismului de stat organizat din Germania, care este admirabil utilată din punct de vedere tehnic, *încă* nu există. Această orînduire abia se înfiripă. Țăranul nostru are numai legea cu privire la socializarea pământului, dar nu are încă nici un an de muncă liberă (față de moșier și de chinurile războiului). Muncitorul nostru a pornit la doborîrea capitalistului, dar n-a avut încă timp să organizeze producția, să organizeze schimbul de produse, să normalizeze aprovizionarea cu pîine, *să sporească* productivitatea muncii.

În această direcție am pornit, pe această cale am pășit, dar este clar că o nouă orînduire, superioară din punct de vedere economic, *încă nu există*.

Feudalismul înfrînt, libertatea burgheză consolidată, țăranul sătul împotriva unor țări feudale — iată baza economică a „minunilor“ din 1792—1793 în domeniul militar.

O țară de țărani cu mici gospodării, o țară flămîndă și vlăguită de război, care abia-abia a început să-și vindece rănile, împotriva unei productivități a muncii superioare din punct de vedere tehnic și organizatoric — iată situația obiectivă la începutul anului 1918.

Iată de ce orice invocare a anului 1792 etc. nu este decât frazeologie revoluționară. Unii repetă lozinci, cuvinte, strigăte de război, dar se tem să facă o analiză a realității obiective.

3

Al doilea pretext. Germania „nu va putea dezlănțui o ofensivă“, nu-i va îngădui revoluția ei în plină creștere.

Argumentul că germanii „nu vor putea dezlănțui o ofensivă“ a fost repetat de milioane de ori în ianuarie și la începutul lunii februarie 1918 de către adversarii păcii separate. Cei mai prudenți dintre ei evaluau — aproximativ, desigur, — la 25—33% probabilitatea ca germanii să nu poată dezlănțui o ofensivă.

Faptele au răsturnat aceste calcule. Și în această privință adversarii păcii separate ignorează foarte des faptele, temându-se de logica lor de fier.

În ce a constat sursa greșelii pe care revoluționarii adevărați (și nu revoluționarii din sentiment) trebuie să știe s-o recunoască și să reflecteze asupra ei?

A constat ea oare în faptul că noi în general am manevrat și am făcut agitație în legătură cu tratativele de pace? Nu. Nu în aceasta. Trebuia să manevrăm și să facem agitație. Dar trebuia, de asemenea, să stabilim „momentul potrivit“ atât pentru manevre și agitație — atâta timp cât se putea manevra și se putea face agitație —, cât și pentru încetarea oricăror manevre în momentul când problema se punea răspicat.

Sursa greșelii a constat în faptul că atitudinea noastră de colaborare revoluționară cu muncitorii revoluționari germani a devenit o vorbă goală. Noi i-am ajutat pe muncitorii revoluționari germani cu tot ce am putut și continuăm să-i ajutăm — prin fraternizare, agitație, publicarea tratatelor secrete etc. A fost un ajutor concret, un ajutor practic.

Pe când afirmația unora dintre tovarășii noștri: „germanii nu vor putea dezlănțui o ofensivă“ n-a fost decât o vorbă goală. Noi nu demult am trecut printr-o revoluție în țara noastră. Știm cu toții foarte bine de ce revoluția

a putut mai ușor să înceapă în Rusia decât în Europa. Am văzut că n-am putut să împiedicăm ofensiva imperialismului rus în iunie 1917, deși aveam deja o revoluție care nu numai că începuse, nu numai că răsturnase monarhia, dar și crease pretutindenii Soviete. Am văzut, am știut, am explicat muncitorilor : războaiele sînt duse de guverne. Pentru a pune capăt războiului burghez, trebuie răsturnat guvernul burghez.

De aceea, afirmația : „germanii nu vor putea dezlănțui o ofensivă“ echivalează cu afirmația : „noi știm că guvernul Germaniei va fi răsturnat în săptămînile care vin“. În realitate, noi acest lucru nu-l știam și nu-l puteam ști, și de aceea această afirmație nu era decât o vorbă goală.

Una este să fii convins că revoluția germană se coace și să ajuți în mod serios pentru ca ea să se coacă, să contribui atît cît poți, prin muncă, prin agitație, prin fraternizare — prin tot ce vrei —, dar să contribui prin muncă pentru ca ea să se coacă. Acesta este internaționalismul proletar revoluționar.

Și alta este să afirmi direct sau indirect, fățiș sau voalat, că revoluția germană s-a și coapt (deși e vădit că nu este așa) și pe acest lucru să-ți întemeiezi tactica ta. Aici nu este nici pic de revoluționarism, aici nu e decât frazeologie.

Iată care este sursa greșelii, care constă în afirmația „de efect, trufașă, orbitoare, sonoră“ : „germanii nu vor putea dezlănțui o ofensivă“.

4

Nimic altceva decât o variantă a aceleiași frazeologii absurde este afirmația : „rezistînd în fața imperialismului german, noi ajutăm revoluția germană, prin aceasta facem ca victoria lui Liebknecht asupra lui Wilhelm să se apropie“.

Desigur, victoria lui Liebknecht — posibilă și inevitabilă atunci cînd revoluția germană se va fi coapt și va fi devenit iminentă — ne va scăpa de toate greutățile internaționale, ne va scuti și de războiul revoluționar. Victoria lui Liebknecht ne va scăpa de consecințele oricărei prostii

pe care am face-o. Dar să fie aceasta o justificare a prostiei ?

Oare orice „rezistență“ față de imperialismul german constituie un ajutor dat revoluției germane ? Celui care va vrea să se gîndească puțin sau măcar să-și amintească istoria mișcării revoluționare din Rusia îi va fi ușor să vadă că numai o rezistență *utilă* opusă reacțiunii servește revoluția. Noi cunoaștem și am văzut în cei cincizeci de ani de mișcare revoluționară din Rusia o sumedenie de exemple de rezistență utilă opusă reacțiunii. Noi, marxistii, am fost întotdeauna mîndri de faptul că, ținînd în mod riguros seama de forțele de masă și de raporturile de clasă, am stabilit utilitatea unei forme de luptă sau a alteia. Noi spuneam : nu întotdeauna este util să dezlănțui o insurecție, dacă nu există anumite premise în mase, insurecția este o aventură ; de foarte multe ori noi am condamnat cele mai eroice forme de împotrivire individuală, ca fiind inutile și dăunătoare, din punctul de vedere al revoluției. În 1907, pe baza unei triste experiențe, noi am respins ca inutilă împotrivirea la participarea la Duma a III-a etc. etc.

Pentru a ajuta revoluția germană, trebuie ori să te limitezi la propagandă, agitație, fraternizare, atîta timp cît nu dispui de forțe pentru a da o lovitură grea, serioasă, hotărîtoare într-o ciocnire militară sau insurecțională fățișă, ori să te decizi pentru o astfel de ciocnire, *întrucît știi* că prin aceasta nu vei ajuta pe dușman.

Este limpede pentru toată lumea (în afară doar de cei ce s-au lăsat cu totul amețiți de frazeologie) că a te decide pentru o ciocnire insurecțională sau militară serioasă, atunci cînd *știi bine* că nu ai forțe, cînd *știi bine* că nu ai armată, înseamnă a te angaja într-o aventură care nu este de nici un ajutor pentru muncitorii germani, ci le îngreuiază lupta, înlesnește acțiunea dușmanului lor și a dușmanului nostru.

5

În această chestiune se mai invocă un pretext, care este de un ridicol atît de pueril, încît n-aș fi crezut niciodată

că se poate invoca un astfel de argument dacă nu l-aș fi auzit cu urechile mele.

„Se știe, doar, că și în octombrie oportuniștii ne spuneau că nu avem forțe, nu avem trupe, nu avem mitraliere, nu avem tehnică, dar toate acestea au apărut în cursul luptei, când a pornit lupta unei clase împotriva altei clase. Vor apărea toate acestea și în lupta proletariatului din Rusia împotriva clasei capitaliștilor din Germania, proletarul german ne va veni în ajutor“.

În octombrie situația era de așa natură, încât noi am evaluat exact tocmai forțele *de masă*. Nu numai că credeam, ci, pe baza experienței alegerilor de masă pentru Soviete, *știam* în mod sigur că în septembrie și la începutul lunii octombrie muncitorii și soldații, în marea lor majoritate, trecuseră *deja* de partea noastră. Știam, chiar și numai din voturile date la Consfătuirea democratică¹³⁶, că și în rîndurile țărănimii coaliția a eșuat, prin urmare cauza noastră era *deja* învingătoare.

Iată care au fost premisele *obiective* ale luptei insurecționale din octombrie :

1) peste capul soldaților nu mai plana bîta : ea fusese desființată de februarie 1917 (Germania încă nu a ajuns să aibă un februarie „al ei“) ;

2) soldații, ca și muncitorii, străbătuseră și încheiaseră *faza desprinderii* de coaliție, în mod conștient, bine chibzuit și simțit.

De aici, și numai de aici rezulta *caracterul just al lozincii* „pentru insurecție“ *în octombrie* (această lozincă ar fi fost greșită în iulie, și nici *nu* am lansat-o).

Greșeala oportuniștilor din octombrie¹³⁷ nu constă în aceea că „se preocupau“ de premisele obiective (numai niște copii pot crede așa ceva), ci în aceea că au apreciat *greșit faptele*, s-au ocupat de lucruri mărunte, și nu au văzut *principalul* : faptul că Sovietele făcuseră o cotitură, părăsind politica de conciliere și îndreptîndu-se spre noi.

Să compari o ciocnire militară cu Germania (care nu a trecut încă nici printr-un „februarie“, nici printr-un „iulie“ al ei, ca să nu mai vorbim de un octombrie), cu Germania guvernului *monarhist* burghezo-imperialist, să compari această ciocnire cu lupta insurecțională din octombrie îm-

potriva dușmanilor Sovietelor — ai Sovietelor care începând din februarie 1917 porniseră pe calea maturizării și s-au maturizat pe deplin în septembrie și octombrie — este o asemenea copilărie, încât poate fi arătată cu degetul. Iată la ce aberații îi duce frazeologia pe oameni !

6

Alt gen de pretext : „Dar, prin tratatul de pace separată, Germania ne va înăbuși din punct de vedere economic, ne va lua cărbunele, grânelor, ne va înrobi“.

Grozav de înțelept argument : trebuie să consimțim la o ciocnire militară, *fără a avea armată*, deși această ciocnire ne aduce în mod vădit nu numai înrobirea, ci și sugrumarea, luarea grânelor fără nici un fel de echivalent, ne aduce în situația Serbiei și a Belgiei, — trebuie să consimțim la aceasta, căci *altfel* vom avea un tratat dezavantajos. Germania ne va lua un tribut de 6 sau 12 miliarde cu plata eşalonată, ne va lua cereale dându-ne în schimb mașini etc.

O, eroi ai frazeologiei revoluționare ! Respingând „înrobirea“ față de imperialism, ei trec *cu modestie* sub tăcere faptul că pentru a ne izbăvi pe deplin de înrobire trebuie *doborât* imperialismul.

Noi acceptăm un tratat dezavantajos și o pace separată, întrucât știm că *acum* nu sîntem încă pregătiți pentru un război revoluționar, că trebuie să știi să aștepti momentul potrivit (așa cum am așteptat momentul potrivit îndurînd jugul lui Kerenski, îndurînd jugul burgheziei noastre, din iulie pînă în octombrie), așteptînd momentul cînd vom fi mai tari. De aceea, *dacă se poate* obține o pace separată extrem de dezavantajoasă, ea trebuie *acceptată neapărat*, în interesul revoluției socialiste, care este *încă slabă* (deoarece nouă, rușilor, revoluția care se coace în Germania nu ne-a venit *încă* în ajutor). Numai în cazul cînd nu vom avea *absolut nici o* posibilitate de a încheia imediat o pace separată va trebui să luptăm — *nu pentru că aceasta ar fi o tactică justă, ci pentru că nu vom avea altceva de ales*. Dacă nu va exista posibilitatea de a încheia pacea, nu va exista nici posibilitatea unei discuții

cu privire la o tactică sau alta. Singurul lucru care va exista va fi în mod inevitabil cea mai înverșunată împotrivire. Dar atîta timp cît putem alege, trebuie să alegem pacea separată și tratatul extrem de dezavantajos, deoarece este totuși de o sută de ori mai bine decît să ne pomenum în situația Belgiei ¹³⁸.

Noi ne întărim cu fiecare lună care trece, deși acum sîntem încă slabi. În Europa, revoluția socialistă internațională se coace cu fiecare lună care trece, deși acum nu este încă coaptă. De aceea... de aceea, raționează „revoluționarii“ (nu mă pedepsi, doamne...), trebuie să primim lupta într-un moment cînd imperialismul german, *care slăbește* pe lună ce trece (din cauză că revoluția în Germania se coace lent, dar neconținut), este *vădit* mai puternic decît noi.

Ce admirabil, ce minunat raționează „revoluționarii“ prin sentiment !

7

Ultimul și cel mai „bătăios“, cel mai curent pretext : „Este o pace infamantă, o rușine, ea înseamnă trădarea Letoniei, Poloniei, Kurlandei, Lituaniei“.

Este oare de mirare că tocmai *burghezii* ruși (și acoliții lor de la „Novîi Luci“ ¹³⁹, „Delo Naroda“, „Novaia Jizn“) sînt cei mai zeloși în invocarea acestui argument pretins internaționalist ?

Nu, nu este de mirare, deoarece acest argument reprezintă o cursă în care burghezia vrea să-i atragă pe bolșevicii ruși în mod conștient, iar o parte din bolșevici se lasă prinși în această cursă în mod inconștient, din dragoste pentru frazeologie.

Să analizăm sub raport teoretic acest argument : ce este mai presus — dreptul națiunilor la autodeterminare sau socialismul ?

Socialismul este mai presus.

Este oare admisibil ca din cauza încălcării dreptului națiunilor la autodeterminare să sacrificăm Republica sovietică socialistă, s-o expunem loviturilor imperialismului

Într-un moment cînd imperialismul este vădit mai puternic, iar Republica sovietică vădit mai slabă ?

Nu. Nu este admisibil. Asta nu este o politică socialistă, ci o politică *burgheză*.

Mai departe. Oare o pace care „ne“-ar restitui Polonia, Lituania, Kurlanda, ar fi *mai puțin* rușinoasă, mai puțin anexionistă ?

Din punctul de vedere al burghezului rus, *da*.

Din punctul de vedere al socialistului internaționalist, *nu*.

Deoarece, eliberînd Polonia (lucru pe care-l doreau într-un timp și unii *burghezi* din Germania), imperialismul german ar oprima *cu și mai multă sălbăticie* Serbia, Belgia etc.

Faptul că burghezia rusă urlă împotriva păcii „rușinoase“ este expresia justă a interesului ei de clasă.

Dar cînd unii bolșevici (care suferă de plaga frazeologiei) repetă acest argument, este cît se poate de trist.

Priviți *faptele* referitoare la comportarea burgheziei anglo-franceze. Ea caută acum să ne atragă prin toate mijloacele în războiul cu Germania, ne promite milioane de bunuri, cizme, cartofi, obuze, locomotive (pe credit... asta nu este „înrobire“, nu vă temeți ! asta nu este „decît“ credit !). Ea dorește ca noi *acum* să luptăm împotriva Germaniei.

Este limpede de ce trebuie ea să dorească acest lucru : în primul rînd, pentru că am atrage asupra noastră o parte din forțele germane. În al doilea rînd, pentru că nimic n-ar putea duce mai ușor la prăbușirea Puterii sovietice decît o încăierare militară, într-un moment nepotrivit, cu imperialismul german.

Burghezia anglo-franceză ne întinde o cursă : duceți-vă, drăguților, să luptați *acum*, de pe urma acestui lucru noi am cîștiga strașnic. Germanii vă vor jefui, „vor cîștiga“ în Răsărit și vor lăsa mai ieftin în Apus, iar între timp, Puterea sovietică va zbura... Luptați, drăguți bolșevici „aliați“, noi vă vom ajuta !

Și bolșevicii „de stînga“ (nu mă pedepsi, doamne !) intră în cursă, declamînd frazele cele mai revoluționare...

Da, da, una dintre formele în care se manifestă rămășițele de mic-burghezism este pasiunea pentru frazeologia

revoluționară. Acesta este un adevăr vechi, o poveste veche, care prea des devine nouă...

8

În vara anului 1907, partidul nostru a mai trecut printr-o boală analogă — în unele privințe — boala frazeologiei revoluționare.

La Petersburg și Moscova, aproape toți bolșevicii au fost pentru boicotarea Dumei a III-a, înlocuiau analiza obiectivă prin „sentiment“, cădeau în cursă.

Boala s-a repetat.

Vremurile sînt mai grele. Problema este de un milion de ori mai importantă. Să contractezi această boală în asemenea vremuri înseamnă să riști a expune revoluția la pieire.

Trebuie să luptăm împotriva frazeologiei revoluționare, sîntem nevoiți să luptăm, să luptăm neapărat, pentru ca să nu se spună cîndva despre noi un trist adevăr: „frazeologia revoluționară despre un război revoluționar a dus la pieire revoluția“.

„Pravda“ nr. 31
din 21 (8) februarie 1918
Semnat: К а р п о в

Se tipărește după textul
apărut în ziar

TELEFONOGRAMĂ
CĂTRE COMISIA EXECUTIVĂ
A COMITETULUI DIN PETROGRAD
ȘI CĂTRE TOATE COMITETELE RAIONALE
ALE PARTIDULUI BOLȘEVIC ¹⁴⁰

21(8). II. 1918. Ora 12 și 20 de minute.

Vă sfătuim ca, fără a pierde nici un ceas, să mobilizați pe toți muncitorii pentru ca, în conformitate cu hotărârile Sovietului din Petrograd care urmează să fie adoptate astăzi seară, să fie organizați zeci de mii de muncitori și, sub controlul acestor muncitori, toți burghezii, până la unul, să fie duși la săpatul tranșeelor în împrejurimile Petrogradului. Numai în felul acesta poate fi salvată revoluția. Revoluția este în primejdie. Militarii vor indica linia pe care se vor săpa tranșeele. Pregătiți unelte și, principalul, organizați și mobilizați toți oamenii până la unul.

Lenin

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

PATRIA SOCIALISTĂ ESTE ÎN PRIMEJDIE !¹⁴¹

Pentru a feri țara, istovită și chinuită, de noi încercări pe care le aduce după sine războiul, am acceptat să facem un uriaș sacrificiu și am comunicat germanilor că sîntem de acord să semnăm condițiile lor de pace. Parlamentarii noștri au plecat în seara zilei de 20 (7) februarie de la Rejița la Dvinsk, și pînă acum n-am primit nici un răspuns. După cum se vede, guvernul german nu se grăbește să răspundă. E vădit că el nu dorește pacea. Îndeplinind însărcinarea capitaliștilor din lumea întreagă, militarismul german vrea să-i sugrume pe muncitorii și țărani ruși și ucraineni, să înapoieze moșierilor pămînturile, banche-rilor fabricile și uzinele, iar monarhiei puterea. Generalii germani vor să înscăuneze „ordinea“ lor la Petrograd și la Kiev. *Republica socialistă a Sovietelor este în mare primejdie.* Pînă în momentul cînd proletariatul din Germania se va ridica și va învinge, muncitorii și țărani din Rusia au datoria sfîntă de a apăra fără preget Republica Sovietelor împotriva hoardelor Germaniei burghezo-imperialiste. Consiliul Comisarilor Poporului hotărăște : 1) *Toate forțele și mijloacele țării să fie în întregime consacrate apărării revoluționare.* 2) *Toate Sovietele și organizațiile revoluționare sînt obligate să apere fiecare poziție pînă la ultima picătură de sînge.* 3) *Organizațiile de la căile ferate și Sovietele legate de ele sînt obligate să depună toate eforturile pentru a-l împiedica pe inamic să folosească aparatul căilor de comunicație ; în caz de retragere, să fie distruse liniile ferate, să fie aruncate în aer și incen-*

СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЕ ОТЕЧЕСТВО ВЪ ОПАСНОСТИ!

Чтоб спасти изнуренную, истерзанную страну от новых военных испытаний, мы пошли на величайшую жертву и объявили немцам о нашем согласии поддаться их условиям мира.

Наши парламентарии 20 (7) февраля, вечером, выехали из Рязицы в Двинск и до сих пор не дают ответа.

Немецкое правительство очевидно, медлит ответом. Оно явно и не хочет мира. Выполняя поручение капиталистов всех стран германский милитаризм хочет задушить русских и украинских рабочих и крестьян, вернуть земли помещикам, фабрики и заводы — банкирам, власть монархии.

Германские генералы хотят установить свой „порядок“ в Петроград и в Киев.

Социалистическая Республика Советов находится в величайшей опасности.

До того момента, как мы поднимем и победим пролетариат Германии, священным долгом рабочих и крестьян России является беззаветная защита Республики Советов против полчищ буржуазно-империалистской Германии.

Совет Народных Комиссаров постановляет:

1) Все силы и средства страны целиком предоставляются на дело революционной обороны.

2) Всем Советам и Революционным организациям вменяется в обязанность защищать на любую позицию до последней капли крови.

3) Железнодорожные организации и связанные с ними Советы обязаны всеми силами воспрепятствовать врагу воспользоваться аппаратом путей сообщения; при отступлении увечить пути, взрывать и сжигать железнодорожные здания; весь подвижной состав — вагоны и паровозы, — немедленно направлять на восток в глубь страны.

4) Все хлебные, и вообще продовольственные запасы, а равно всякое ценное имущество, которым грозит опасность попасть в руки врага, должны подвергаться безусловному уничтожению; наблюдение за этим возлагается на местные Советы под личной ответственностью их председателей.

5) Рабочие и крестьяне Петрограда, Киева, всех городов, местечек, сел и деревень по линии нового фронта должны мобилизоваться батальонами для рытья окопов под руководством военных специалистов.

6) В эти батальоны должны быть включены все работоспособные члены буржуазного класса мужчин и женщин под надзором красногвардейцев сопротивляющихся разстреливать.

7) Все издания, противодействующие делу революционной обороны и ставящиеся на сторону немецкой буржуазии, а также стремящиеся использовать нашестие империалистических полчищ в целях свержения Советской власти, выкрываются; работоспособные редакторы в сотрудничестве с изданиями мобилизуются для рытья окопов в других оборонительных работах.

8) Неприятельские агенты, спекулянты, гробовы, хулиганы, контр-революционные агитаторы, германские шпионы разстреливаются на месте преступления.

Социалистическое отечество в опасности. Да здравствует социалистическое отечество!
Да здравствует Международная Социалистическая революция!

Совет Народных Комиссаров.

21 го февраля. Петроград

Decretul C.C.P. „Patria socialistă este în primejdie!“
(foaie volantă), scris de V. I. Lenin. — 21 februarie 1918

Micșorât

diate clădirile căilor ferate ; tot materialul rulant — vagoanele și locomotivele — să fie îndreptat imediat spre răsărit, în adâncul țării. 4) Toate rezervele de grâne și de alimente în general, precum și orice bunuri de valoare care ar fi în primejdie să încapă în mâna inamicului să fie neapărat distruse ; cu supravegherea acestor operații sînt însărcinate Sovietele locale, sub răspunderea personală a președinților lor. 5) Muncitorii și țărani din Petrograd, Kiev și din toate orașele, așezările, satele și cătunele situate pe linia noului front trebuie să mobilizeze batalioane pentru săparea tranșelor sub conducerea unor specialiști militari. 6) *În aceste batalioane trebuie să fie incluși toți membrii apți de muncă ai clasei burgheze, bărbați și femei, sub supravegherea Gărzilor roșii ; cei care se vor opune, să fie împușcați.* 7) Toate publicațiile care se opun apărării revoluționare și se situează de partea burgheziei germane, precum și acelea care caută să profite de invazia hoardelor imperialiste pentru a răsturna Puterea sovietică vor fi interzise ; redactorii și colaboratorii apți de muncă ai acestor publicații vor fi mobilizați la săparea tranșelor și la alte lucrări de apărare. 8) *Agenții inamicului, speculanții, bandiții, huliganii, agitatorii contrarevoluționari, spionii germani să fie executați la locul crimei.*

Patria socialistă este în primejdie ! Trăiască patria socialistă ! Trăiască revoluția socialistă internațională !

Consiliul Comisarilor Poporului

21 februarie 1918.
Petrograd.

„Pravda” nr. 32 din
22 (9) februarie 1918
și „Izvestiia C.E.C.” nr. 31
din 22 (9) februarie 1918

Se tipărește după textul
apărut în ziarul „Pravda”

COMPLETARE LA DECRETUL
CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI
„PATRIA SOCIALISTĂ ESTE ÎN PRIMEJDIE !“

În vederea aplicării juste și riguroase a decretului Consiliului Comisarilor Poporului din 21 februarie, se hotărăște :

(1) Orice muncitor, după ce a lucrat 8 ore pe zi, este obligat să lucreze zilnic 3 ore (sau $4\frac{1}{2}$ ore pe zi cu o întrerupere o dată la 3 zile) în domeniul militar sau administrativ.

(2) Oricine face parte din clasa avută sau din grupurile înstărite (cu un venit de cel puțin 500 de ruble pe lună sau rezerve bănești de cel puțin 1 500 de ruble) este obligat să-și procure imediat o *carte de muncă*, în care se va nota săptămînal dacă posesorul ei a îndeplinit partea de muncă în domeniul militar sau administrativ care-i revine. Notările vor fi făcute de sindicatul muncitorilor, de Sovietul de deputați ai muncitorilor sau de comandamentul detașamentului local al Gărzii roșii, după apartenență.

Pentru oamenii cu stare, cărțile de muncă se eliberează contra sumei de 50 de ruble bucata.

(3) Persoanele care nu sînt muncitori, dar nu fac parte din clasele înstărite sînt, de asemenea, obligate să posedo o carte de muncă, care li se eliberează contra sumei de 5 ruble (sau 1 rublă, adică la prețul de cost).

Cărțile de muncă pentru oamenii cu stare vor fi prevăzute cu rubrici pentru înregistrarea săptămînală a sumei veniturilor și cheltuielilor.

Neposedarea cărții de muncă sau efectuarea unor înregistrări inexacte (și cu atît mai mult efectuarea unor înregistrări false) se pedepsește potrivit legilor stării de asediu.

Toți posesorii de arme trebuie să obțină o nouă autorizație (a) din partea comitetului de imobil respectiv ; (b) din partea instituțiilor arătate la § 2. Fără aceste două autorizații, deținerea de arme este interzisă ; nerespectarea acestei dispoziții se pedepsește cu împușcarea.

Aceași pedeapsă se aplică și pentru tănuirea de stocuri alimentare.

În interesul unei raționale organizări a aprovizionării, toți cetățenii sînt obligați să se unească în *asociații de consum...* *

Scris la 21 sau 22 februarie 1918

*Publicat pentru prima oară
la 22 decembrie 1927, în ziarul
„Pravda” nr. 293*

Se tipărește după manuscris

* Aici manuscrisul se întrerupe. — *Nota red.*

DESPRE RÎIE ¹⁴²

Rîia este o boală chinuitoare. Și, cînd vezi oameni atacați de rîia frazeologiei revoluționare, apoi simpla vedere a acestei boli îți pricinuiește chinuri de nesuportat.

Adevărurile simple, limpezi, evidente, de înțeles pentru orice om din masa muncitoare, adevăruri care par indiscutabile, sînt denaturate de cei contaminați de varietatea de rîie de care ne ocupăm. Deseori, această denaturare provine din cele mai frumoase, cele mai nobile, cele mai înălțătoare imbolduri, „pur și simplu“ din cauză că anumite adevăruri teoretice nu au fost digerate sau din cauza repetării lor inoportune, cu stîngăcie copilărească, cu fidelitate școlărească (nu înțeleg oamenii ăștia, după cum se spune, „că fiecare lucru trebuie să fie la locul lui“), dar asta nu face ca rîia să înceteze de a fi o rîie păcătoasă.

De pildă, ce poate fi mai incontestabil și mai limpede decît următorul adevăr : guvernul care ar da unui popor istovit de pe urma a trei ani de război tîlhăresc Puterea sovietică, pămînt, controlul muncitoresc și pace ar fi de neînvins ? Pacea este esențialul. Dacă, după eforturi *sincere* de a obține o pace generală și dreaptă, s-a dovedit — faptele au dovedit — că ea nu poate fi obținută *în momentul de față*, orice țaran ar înțelege că sîntem nevoiți să acceptăm nu o pace generală, ci o pace separată și nedreaptă. Orice țaran, chiar și cel mai ignorant și mai înapoiat, ar înțelege acest lucru și *ar prețui* guvernul care i-a dat chiar și o astfel de pace.

Numai îmbolnăvindu-se de păcătoasa rîie a frazeologiei, au putut unii bolșevici să uite acest lucru și să-și atragă nemulțumirea foarte legitimă a țăranilor atunci cînd această rîie a dus la un nou război al Germaniei prădalnice împotriva truditei Rusii! Cu ce ridicole și jalnice nimicuri și sofisme „teoretice“ era camuflată rîia am arătat în articolul: „Despre frazeologia revoluționară“ („Pravda“ din 21 (8) februarie)*. Nu m-aș fi apucat să amintesc acest lucru dacă această rîie nu s-ar fi extins astăzi (ce boală molipsitoare!) și în alt loc.

Pentru a explica cum s-a întîmplat aceasta, voi da mai întîi un mic exemplu, cît mai simplu, cît mai limpede, fără „teorie“ — dacă rîia este prezentată drept „teorie“, acest lucru devine însuportabil —, fără cuvinte pretențioase, fără fraze de neînțeles pentru masă.

Să zicem că pentru a ucide tiranul și monstrul, Kaleaev își procură un revolver de la un mare ticălos, un pungaș, un tîlhar, și-i făgăduiește că în schimbul acestui serviciu îi va aduce pîine, bani, rachiu.

Putem noi să-l blamăm pe Kaleaev pentru că a făcut „o tranzacție cu un tîlhar“ pentru a-și procura arma ucigătoare? Orice om cu minte sănătoasă va spune: nu. Dacă Kaleaev nu putea să-și procure pe altă cale un revolver și dacă fapta lui Kaleaev este într-adevăr o faptă cinstită (uciderea unui tiran, iar nu omor în scop de jaf), pentru felul în care și-a procurat revolverul el nu trebuie să fie blamat, ci aprobat.

Dar dacă un tîlhar, pentru a săvîrși un omor în scop de jaf, își procură, dînd bani, rachiu sau pîine, un revolver de la un alt tîlhar, se poate oare compara (ca să nu mai spunem: identifica) această „tranzacție cu un tîlhar“ cu tranzacția făcută de Kaleaev?

Nu. Orice om care nu și-a pierdut mințile și nu s-a contaminat de rîie va recunoaște că nu se poate. Orice țăran, dacă ar vedea un „intelectual“ care vrea să ocolească prin vorbe goale un adevăr atît de evident, ar

* Vezi volumul de față, p. 355—366. — Nota red.

spune : d-ta, boierule, n-ai ce căuta la conducerea statului, locul d-tale e printre clovni buni de gură și mai bine te-ai duce frumușel să-ți faci o baie de aburi ca să scapi de rîie.

Dacă Kerenski, reprezentant al clasei dominante a burgheziei, adică a exploatatorilor, încheie cu exploatatorii anglo-francezi o tranzacție prin care obține de la ei arme și cartofi și, în același timp, ascunde de popor tratatele prin care promite (în caz de succes) unui tâlhar Armenia, Galiția, Constantinopolul, altuia Bagdadul, Siria etc., este oare greu de înțeles că o astfel de tranzacție este o tranzacție tâlhărească, banditească, mîrșavă din partea lui Kerenski și a prietenilor săi ?

Nu. Acest lucru nu este nicidecum greu de înțeles. Orice țăran va înțelege, chiar și cel mai ignorant și mai înapoiat.

Dar, dacă reprezentantul clasei celor exploatați, celor asupriți, după ce această clasă a răsturnat pe exploatatori, a dat publicității și a anulat toate tratatele secrete și de jaf, a fost victima unui atac banditesc din partea imperialiștilor din Germania, poate fi el oare condamnat pentru „o tranzacție cu tâlharii” anglo-francezi, pentru că primește de la ei arme și cartofi contra bani sau chereștea etc. ? Se poate spune că această tranzacție este necinstită, rușinoasă, murdară ?

Nu, nu se poate. Orice om cu mintea sănătoasă va înțelege acest lucru și va rîde ca de niște măscărici de cei care, luînd o atitudine „n-o-o-bilă” și un aer savant, s-ar apuca să demonstreze că „masele nu vor înțelege” deosebirea dintre războiul tâlhăresc al imperialistului Kerenski (și tranzacțiile lui necinstite cu tâlharii în scopul împărțirii prăzii comune, dobîndită prin jaf) și tranzacția *kaleavistă* încheiată de guvernul bolșevic cu tâlharii anglo-francezi în scopul de a-și procura de la ei arme și cartofi pentru a putea da o ripostă tâlharului german.

Orice om cu mintea sănătoasă va spune : să cumperi arme de la un tâlhar în scopuri tâlhărești este o mîrșăvie și o ticăloșie, dar să cumperi arme de la un astfel de tâlhar în vederea unei lupte drepte împotriva asupritorului este un

lucru cît se poate de legitim. Numai niște domnișoare de pension și niște tineri fandosiți care „au citit în carte“, dar n-au învățat decît să se fandosească pot să vadă aici ceva „necurat“. În afară de aceste categorii, numai bolnavii de rîie mai pot cădea într-o asemenea „greșeală“.

Dar muncitorul german va înțelege oare deosebirea dintre cumpărarea de arme de către Kerenski de la tâlharii anglo-francezi pentru a lua turcilor Constantinopolul, Austriei — Galiția, germanilor — Prusia orientală —... și cumpărarea de arme de la aceiași tâlhari de către bolșevici în scopul de a da o ripostă lui Wilhelm atunci cînd acesta și-a trimis trupele împotriva Rusiei socialiste, care a propus tuturor o pace cinstită și dreaptă, împotriva Rusiei, care a declarat războiul terminat ?

E de presupus că muncitorul german „va înțelege“ acest lucru, în primul rînd, pentru că el este un muncitor inteligent și cultivat, iar în al doilea rînd pentru că este obișnuit să trăiască în condiții civilizate și în curățenie și nu suferă nici de rîia rusească în general, nici de rîia frazeologiei revoluționare în special.

Există oare o deosebire între un asasinat în scop de jaf și uciderea unui asupritor ?

Există oare o deosebire între războiul dus între două grupuri de tâlhari pentru împărțirea prăzii și un război drept, pentru lichidarea agresiunii dezlănțuite de un tâlhar împotriva unui popor care i-a răsturnat pe tâlhari ?

Pentru a se aprecia dacă procedez bine sau rău procurîndu-mi arme de la un tâlhar, nu trebuie să se țină seama de scopul și de destinația acestor arme ? de faptul dacă ele sînt folosite într-un război necinstit și mîrșav sau într-un război drept și cinstit ?

Uf ! Păcătoasă boală mai e și rîia. Și grea meserie mai are omul care, la baia de aburi, trebuie să-i frece cu măturica pe cei bolnavi de rîie...

P.S. În lupta lor de eliberare dusă la sfîrșitul secolului al XVIII-lea împotriva Angliei, nord-americanii s-au

folosit de ajutorul unui concurent al Angliei și al unui tâlhar colonial de aceeași teapă cu ea — statul spaniol și cel francez. Se spune că s-au găsit „bolșevici de stînga“ care s-au apucat să scrie „o lucrare savantă“ despre „tranzacția murdară“ a acestor americani...

Scris la 22 februarie 1918

*Publicat la 22 februarie 1918,
în ediția de seară a ziarului
„Pravda“ nr. 33
Semnat: K a r p o v*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

NOTA TRANSMISĂ PRIN FIR DIRECT
LA 22 FEBRUARIE 1918 LUI V. N. POBELSKI
LA MOSCOVA ¹⁴³

Nu dispun de știri noi, verificate, în afară de aceea că germanii, în general vorbind, înaintează fără încetare, deoarece nu întâmpină rezistență. Consider situația deosebit de serioasă, și nu se poate admite nici cea mai mică târăgănare din partea noastră. În ceea ce privește știrea că Austro-Ungaria nu participă la război, eu personal, spre deosebire de Troțki, o socot neîntemeiată. Se spune că au interceptat prin radio telegrame din Stockholm în legătură cu aceasta, dar eu nu am văzut asemenea documente.

Lenin

„Izvestiia Sovietelor de deputați
și muncitorilor, soldaților
și țăranilor din orașul Moscova
și regiunea Moscova” nr. 31
din 23 (10) februarie 1918

Se tipărește după banda de telegraf

PACE SAU RĂZBOI ?

După cum văd cititorii, în răspunsul lor, germanii ne pun condiții de pace și mai grele decît la Brest-Litovsk. Și totuși sînt absolut convins că numai totala îmbătare cu frazeologie revoluționară poate împinge pe cîte unii să refuze semnarea acestor condiții. Tocmai aceasta m-a făcut să încep, în articolele publicate în „Pravda“ (semnate Karpov) despre „frazologia revoluționară“ și despre „rîie“ *, o luptă necruțătoare împotriva frazeologiei revoluționare, pentru că am considerat-o și o consider și acum cel mai mare pericol pentru partidul nostru (deci și pentru revoluție). În istorie s-a întîmplat de multe ori ca partide revoluționare care promovează cu rigurozitate lozinci revoluționare să se îmbolnăvească de frazeologie revoluționară și aceasta să le ducă la pieire.

Pîna acum m-am străduit să conving partidul să lupte împotriva frazeologiei revoluționare. Acum trebuie să fac acest lucru deschis. Căci — vai ! — cele mai rele presupuneri ale mele s-au adevărit.

La 8 ianuarie 1918, la o adunare la care au participat circa 60 dintre cei mai de seamă activiști de partid din Petrograd, am dat citire „tezelor“ mele „cu privire la problema încheierii imediate a unei păci separate și anexioniste“ (17 teze, care vor fi publicate chiar mîine). În aceste teze (§ 13) am declarat război frazeologiei revo-

* Vezi volumul de față, p. 355—366, 374—378. — *Nota red.*

luționare, făcînd acest lucru în cea mai delicată și mai tovrășească formă (acum regret profund această delicațea a mea). Am afirmat că politica de respingere a păcii propuse „ar corespunde, poate, năzuinței omului spre ceea ce e frumos, strălucitor, de efect, dar n-ar ține cîtuși de puțin seama de raportul obiectiv al forțelor de clasă și de factorii materiali în momentul actual al revoluției socialiste care a început” *.

În teza a 17-a am scris că, dacă vom refuza să semnăm pacea propusă, atunci „înfrîngeri grele ar sili Rusia să încheie o pace separată și mai dezavantajoasă”.

Situația este și mai proastă, deoarece armata noastră, care se retrage și se demobilizează, refuză cu desăvîrșire să lupte.

În asemenea condiții, numai o frazeologie deșăntată poate să împingă Rusia în momentul de față la război, și eu personal, firește, n-aș rămîne nici măcar o clipă în guvern, nici în C.C. al partidului nostru dacă politica frazeologiei ar triumfa.

Acum, amarul adevăr a ieșit atît de înspăimîntător la lumină, încît nu se poate să nu-l vezi. Toată burghezia din Rusia jubilează și triumfă în legătură cu venirea germanilor. Numai niște oameni orbi sau îmbătați cu frazeologie pot ignora faptul că politica războiului revoluționar (*fără armată...*) dă apă la moară burgheziei noastre. La Dvinsk, ofițerii ruși au și început să poarte epoleți.

La Rejița, burghezii, jubilînd, au ieșit în întîmpinarea germanilor, la Petrograd, pe Nevski, și în ziarele burgheze („Reci“, „Delo Naroda“, „Novîi Luci“ etc.) ei își savurează marea bucurie în legătură cu iminenta răsturnare a Puterii sovietice de către germani.

Toată lumea să ia aminte : cine este împotriva unei păci imediate, chiar dacă este cum nu se poate mai grea, acela împinge Puterea sovietică la pieire.

Sîntem nevoiți să încheiem o pace grea. Ea nu va opri revoluția în Germania și în Europa. Noi vom porni la pregătirea unei armate revoluționare nu prin fraze și

* Vezi volumul de față, p. 258. — *Nota red.*

exclamații (așa cum au pregătit-o cei care de la 7 ianuarie n-au făcut nimic nici măcar pentru a încerca să oprească trupele noastre care o luau la fugă), *ci printr-o muncă de organizare*, prin fapte, prin făurirea unei armate serioase, puternice, a întregului popor.

Scris la 23 februarie 1918

*Publicat la 23 (10) februarie 1918,
în ediția de seară a ziarului*

„Pravda” nr. 34

Semnat: L e n i n

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

INTERVENȚII FĂCUTE
LA ȘEDINȚA DIN 23 FEBRUARIE 1918 A C.C.
AL P.M.S.D.(b) DIN RUSIA ¹⁴⁴

PROCES-VERBAL

1

Tov. Lenin consideră că politica frazeologiei revoluționare a luat sfârșit. Dacă această politică va continua acum, el își va da demisia din guvern și din C.C. Pentru a purta un război revoluționar este nevoie de armată ; or, ea nu există. Prin urmare, trebuie să acceptăm condițiile care ni se pun.

2

Tov. Lenin. Unii mi-au imputat că dau un ultimatum. Îl dau într-un caz extrem. Faptul că se găsesc membri ai Comitetului nostru Central care să vorbească de un război civil mondial este o bătaie de joc. Război civil există în Rusia, dar nu există în Germania. Agitația noastră continuă. Noi nu facem agitație prin vorbe, ci prin revoluție. Iar această agitație continuă. Stalin nu are dreptate atunci când spune că am putea să nu semnăm. Trebuie să semnăm aceste condiții. Dacă nu le veți semna, veți semna peste trei săptămâni sentința de moarte a Puterii sovietice. Aceste condiții nu lezează Puterea sovietică. Nu am nici umbră de îndoială în această privință. Dacă dau un ultimatum, nu-l dau pentru a-l retrage. Nu vreau frazeologie revoluționară. Revoluția germană nu e încă coaptă. E nevoie de luni de zile. Trebuie să acceptăm condițiile. Dacă se va

da mai târziu un nou ultimatum, el va fi dat într-o situație nouă.

3

Tov. Lenin. Și eu consider necesar să ne pregătim în vederea unui război revoluționar. Un tratat poate fi interpretat, și noi vom face acest lucru. În cazul de față este vorba de o demobilizare sub aspect pur militar. Și înainte de război am avut o armată. Pentru a putea purta un război revoluționar trebuie să ne pregătim în mod serios. Nu mă îndoiesc nici o clipă că masa este pentru pace.

4

Lenin propune să se pună la vot : 1) să se accepte sau nu propunerile germane, 2) să se înceapă sau nu imediat pregătirile în vederea unui război revoluționar, 3) să se treacă imediat sau nu la o consultare a alegătorilor sovietici din Petrograd și Moscova.

5

Tov. Lomov întreabă dacă Vladimir Ilici admite agitația tacită sau fățișă împotriva semnării păcii.

Tov. Lenin răspunde afirmativ.

6

Dat fiind că unii membri ai C.C. au declarat că intenționează să-și dea demisia din toate posturile de răspundere pe care le dețin în aparatul de partid și sovietic, I. M. Sverdlov propune ca membrii C.C. să rămână la posturile lor pînă la congres și să-și desfășoare agitația în cercurile de partid.

Tov. Lenin este de părere că problema ridicată de Sverdlov trebuie discutată, întrucît, în primul rînd, ni s-a dat un termen de 3 zile pentru semnare și, în al doilea rînd, de 12 zile pentru ratificare, prin urmare putem afla

care este părerea partidului, și, în cazul când partidul se va pronunța împotriva semnării tratatului, nu-l vom mai ratifica ; dar, întrucît astăzi nu mai este timp, propune ca discutarea acestei probleme să fie amînată pe a doua zi.

7

I. V. Stalin întrebă dacă demisia din posturi nu înseamnă de fapt ieșirea din partid.

Tov. Lenin arată că ieșirea din C.C. nu înseamnă și ieșirea din partid.

8

Tov. Lenin propune tovarășilor să părăsească ședințele în timpul votării și să nu semneze nici un document pentru a nu-și lua răspunderea, dar să nu renunțe la munca în Consiliu.

*Publicat pentru prima oară :
intervențiile 1—3 — în 1922, în
Operele lui N. Lenin (V. Ulianov),
vol. XV ; intervențiile 4—8 — în 1928,
în revista
„Proletarskaia Revoluția” nr. 2*

*Se tipărește după exemplarul scris
de mîna al procesului-verbal*

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA COMUNĂ
DIN 23 FEBRUARIE 1918
A FRAȚIUNII BOLȘEVICE ȘI A FRAȚIUNII
SOCIALIȘTILOR-REVOLUȚIONARI DE STÎNGA
DIN C.E.C. DIN RUSIA ¹⁴⁵

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Lenin vorbește în favoarea semnării propunerilor făcute de germani. El începe prin a arăta că Puterea sovietică trebuie să privească adevărul în față, că Puterea sovietică trebuie să constate totala imposibilitate de a opune rezistență germanilor. Referindu-se la cele invocate de vorbitorii precedenți, care sînt împotriva semnării tratatului, el arată că afirmația potrivit căreia noi putem organiza o armată în timpul cel mai scurt este cu desăvîrșire neîntemeiată; armata nu vrea să lupte, și nimeni nu o va putea sili să lupte; iar dacă vom porni la organizarea unei armate, dacă vom aduna o mîină de luptători bravi, pe care îi vom arunca pentru a fi devorați de imperialism, aceasta va îndepărta de noi pe luptătorii energici și devotați ideii, care au cucerit libertatea pentru noi.

În continuare, Lenin spune că proletariatul nostru rus n-are absolut nici o vină dacă revoluția din Germania a întîrziat. Ea va veni, dar încă nu a venit, și pentru noi cea mai bună soluție este să cîștigăm timp; dacă în momentul de față vom semna tratatul de pace, vom putea ulterior, printr-o muncă energică și organizată, prin construirea de căi ferate, prin rezolvarea problemei aprovizionării, să creăm o armată puternică și trainică în vederea apărării revoluției noastre, iar pînă atunci va veni neapărat revoluția socialistă în Germania.

Publicat la 24 (11) februarie 1918, în ziarul „Izvestiia Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și tîranilor din orașul Moscova și regiunea Moscova” nr. 32

Se tipărește după textul apărut în ziar

ÎN CE CONSTĂ GREȘALA ? ¹⁴⁶

Cei mai de seamă și cei mai cu răspundere adversari ai încheierii unei păci separate pe baza condițiilor prezentate la Brest au expus esența argumentelor lor în felul următor :

||| „... —————
 —————
 —————...“

Aici sînt formulate argumentele cele mai concentrate, cele mai importante, expuse aproape sub formă de rezoluție. Ca să ne fie mai ușor să analizăm argumentele, am numerotat fiecare propoziție în parte.

Cînd examinezi aceste argumente, îți sare numaidecît în ochi principala greșală a autorilor. Ei nu pomenesc nici un cuvînt despre condițiile concrete ale unui război revoluționar în momentul de față. Ceea ce pentru partizanii păcii constituie considerentul principal și cel mai important, și anume că pentru noi este cu neputință să luptăm *acum*, tocmai acest lucru este ocolit. Drept răspuns — drept răspuns fie și numai la tezele mele *, bine cunoscute autorilor începînd de la 8 ianuarie, — sînt invocate doar considerente *generale*, abstracții, care se transformă inevitabil în vorbe goale. Căci orice considerent istoric general aplicat la un caz concret fără a se analiza în mod special condițiile cazului respectiv devine o vorbă goală.

* Vezi volumul de față, p. 253—262. — *Nota red.*

Să luăm prima teză. Toată „sarea“ ei constă în imputarea, exclamația, declamația, tendința „de a-l rușina“ pe adversar, apelul la sentiment. Ia te uită ce proști sînteți, zic ei : imperialiștii vă atacă „proclamînd“ că scopul lor este să înăbușe revoluția proletară, iar voi drept răspuns consimțiți să încheiați pacea ! Dar argumentul nostru, pe care-l cunosc foarte bine autorii, constă tocmai în aceea că, refuzînd o pace grea, noi *înlesnim* dușmanului înăbușirea revoluției proletare. Și acest argument al nostru este întărit (în tezele mele, de pildă) printr-o serie de indicații foarte concrete cu privire la situația armatei, la compoziția ei de clasă etc. Autorii au ocolit tot ceea ce este concret și s-au mulțumit să înșire doar vorbe goale. Căci, dacă dușmanul „proclamă“ că scopul său este să înăbușe revoluția, este un prost revoluționar acela care, alegînd o formă de rezistență vădit imposibilă, nu face decît să obțină ca dușmanul să treacă de la „proclamarea“ scopurilor sale la *realizarea* lor.

Al doilea argument : „imputările“ se întetesc. Voi, zic ei, consimțiți să încheiați pace chiar de la primul atac al dușmanului... Oare autorii își închipuie în mod serios că acest argument poate fi convingător pentru cei care, începînd din luna ianuarie, cu mult înainte de „atac“, au analizat raportul de forțe și condițiile concrete ale războiului în momentul de față ? Nu înseamnă oare frazeologie să consideri că o „imputare“ poate constitui o obiecție împotriva unei analize ? ?

Acceptarea păcii în condițiile actuale, ni se spune, „înseamnă capitularea detașamentului de avangardă al proletariatului internațional în fața burgheziei internaționale“.

Iarăși frazeologie. Adevărurile generale sînt umflate în așa fel încît devin inexacte și se transformă în declamație. Burghezia germană nu este burghezia „internațională“, deoarece capitaliștii anglo-francezi *salută* refuzul nostru de a semna pacea. „Capitularea“, în general vorbind, este un lucru rău, dar acest adevăr onorabil nu rezolvă fiecare situație în parte, deoarece capitulare putem numi și refuzul de a primi lupta în condiții vădit dezavantajoase, iar *o astfel* de capitulare constituie o obligație pentru un revoluționar serios. Capitulare, în general vorbind, a fost și

hotărîrea de a participa la alegerile pentru Duma a III-a, încheierea păcii cu Stolîpin, cum se exprimau pe atunci declamatorii noștri „de stînga“.

Noi sîntem detașament de avangardă în sensul inițiativei revoluționare, asta este indiscutabil, dar ca să fim detașament de avangardă în sensul unei încăierări militare cu forțele unui imperialism avansat, aceasta... *.

Scris la 23 sau 24 februarie 1918

*Publicat pentru prima oară în 1929,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XI*

Se tipărește după manuscris

* Aici manuscrisul se întrerupe. — *Nota red.*

RAPORT PREZENTAT
LA ȘEDINȚA DIN 24 FEBRUARIE 1918
A C.E.C. DIN RUSIA ¹⁴⁷

Tovarăși, condițiile pe care ni le-au propus reprezentanții imperialismului german sînt nemaipomenit de grele, de împovărătoare, sînt niște condiții banditești. Imperialiștii germani, profitînd de slăbiciunea Rusiei, ne pun genunchiul în piept. Și în această situație trebuie să vă spun, pentru a nu vă ascunde amarul adevăr, de care sînt profund convins, că altă ieșire în afara semnării acestor condiții nu avem. Și că orice altă propunere înseamnă ori să ne atragem, cu voie sau fără voie, nenorociri și mai mari, o mai grea (dacă se poate vorbi aici de grade) supunere totală a Republicii sovietice, înrobirea ei de către imperialismul german, ori o tristă încercare de a ocoli prin vorbe situația amenințătoare, nespuse de grea, dar neîndoielnic reală. Tovarăși, știți cu toții foarte bine, iar mulți dintre voi știu și din propria lor experiență, că asupra Rusiei s-a abătut povara războiului imperialist, care, din cauze înțelese de toată lumea, indiscutabile, a fost mai îngrozitoare și mai grea decît pentru alte țări; de aceea știți că nici o altă armată n-a fost atît de chinuită și de sleită de război ca armata noastră; că toate calomniile, cu care ne-au împroșcat ziarele burgheze și partidele care le-au ajutat sau care sînt ostile Puterii sovietice, și anume că bolșevicii ar fi dus o acțiune de descompunere a armatei sînt prostii. Vă voi reaminti încă o dată proclamația pe care Krîlenko, pe vremea cînd era încă praporgic în timpul guvernării lui Kerenski, a trimis-o trupezilor înainte de a pleca la Petrograd, proclamație care a

fost reprodusă în „Pravda“ și în care el spunea următoarele : nici un fel de răzvrătiri ; noi nu vă chemăm la asta, noi vă chemăm la acțiuni politice organizate, căutați să fiți cât mai bine organizați¹⁴⁸. Iată ce propagandă făcea unul dintre cei mai înflăcărați — și mai apropiați de armată — reprezentanți ai bolșevicilor. Tot ce se putea face pentru a ține în loc această armată nemaipomenit, peste puteri de obosită, tot ce se putea întreprinde pentru a o face mai puternică s-a întreprins. Și dacă — deși în cursul ultimei luni, de pildă, m-am abținut cu desăvârșire de la expunerea părerii mele, care ar fi putut părea pesimistă —, acum vedem că, după ce în cursul ultimei luni în ceea ce privește armata am spus tot ce se putea spune și am făcut tot ce se putea face pentru a ușura situația, realitatea ne-a arătat că după trei ani de război armata noastră în nici un caz nu poate și nu vrea să lupte. Iată cauza principală, simplă, evidentă, nespus de dureroasă și de grea, dar cu desăvârșire limpede, care ne silește, întrucât trăim în vecinătatea unui țîlhar imperialist, să semnăm aceste condiții de pace atunci cînd el ne pune genunchiul în piept. Iată de ce vorbesc pe deplin conștient de răspunderea ce mi-o asum, și repet că nici un reprezentant al Puterii sovietice nu are dreptul să-și decline această răspundere. Desigur, este ușor și plăcut să spui muncitorilor, țăranilor și soldaților, era plăcut și ușor să relevi că după răsturnarea din Octombrie revoluția mergea înainte, — dar cînd ești nevoit să recunoști adevărul amar, greu, neîndoielnic — că un război revoluționar este cu neputință — nu este permis acum să-ți declini această răspundere, trebuie să ți-o asumi fără ocol. Eu mă consider obligat, consider că trebuie să-mi fac datoria și să spun pe față care este adevărul. Și sînt convins că clasa oamenilor muncii din Rusia, care știe ce este războiul, cât a costat el pe oamenii muncii, și în ce hal de istovire și sleire i-a adus, — de acest lucru nu mă îndoiesc nici un minut — care își dă ca și noi seama de caracterul nemaipomenit de împovăraător, brutal, mîrșav al acestor condiții de pace, va aproba totuși comportarea noastră. Ei vor spune : a trebuit să propuneți și ați propus condiții pentru o pace imediată și dreaptă ; a trebuit să folosiți tot ce era cu

putință pentru a amîna pacea, ca să vedeți dacă nu vor adera și alte țări, dacă nu ne va veni în ajutor proletariatul european, fără ajutorul căruia nu putem obține o victorie socialistă trainică. Noi am făcut tot ce era cu putință pentru a prelungi tratativele, am făcut chiar mai mult decît era cu putință, și anume : după tratativele de la Brest am declarat încetarea stării de război, întrucît eram convinși, așa cum erau convinși mulți dintre noi, că situația Germaniei nu-i va permite să dezlănțuie o ofensivă sălbatică și barbară împotriva Rusiei. De data aceasta a trebuit să suferim o înfrîngere grea, și trebuie să știm să privim înfrîngerea drept în față. Da, pînă acum revoluția a mers pe o linie ascendentă, din victorie în victorie ; acum ea a suferit o grea înfrîngere. Mișcarea muncitorească din Germania, care începuse atît de repede, pentru un timp a fost întreruptă. Noi știm că cauzele fundamentale ale acestei mișcări n-au fost înlăturate și că ele cresc și în mod inevitabil se vor lărghi, deoarece războiul chinuitor se prelungește, deoarece bestialitatea imperialismului se dezvăluie tot mai profund și cu tot mai multă nerușinare, deschizînd ochii maselor celor mai străine, s-ar părea, de politică sau incapabile să înțeleagă politica socialistă. Iată de ce s-a creat această situație desperată și tragică, care ne silește acum să acceptăm pacea și care va face masele muncitoare să spună : Da, ei au procedat just, ei au făcut tot ce au putut pentru a propune o pace dreaptă, au trebuit să accepte pacea cea mai împovărătoare și mai nenorocită, deoarece pentru țară nu există altă ieșire. Situația imperialiștilor germani este de așa natură, încît sînt nevoiți să pornească o luptă pe viață și pe moarte împotriva Republicii sovietice ; dacă în momentul de față ei nu continuă să-și pună în aplicare planurile de înaintare spre Petrograd și Moscova, aceasta este numai din cauză că sînt legați printr-un război sîngeros și tîlhăresc cu Anglia, că criza internă continuă. Cînd mi se arată că mîine-poimîine imperialiștii germani ar putea să prezinte condiții și mai grele, eu spun că trebuie să fim pregătiți pentru aceasta ; firește că Republica sovietică, întrucît trăiește în preajma unor tîlhari bestiali, trebuie să se aștepte la un atac. Dacă în momentul de față

nu putem riposta printr-un război, este pentru că nu avem forțe, pentru că nici războiul nu poate fi dus decît împreună cu poporul. Dacă succesele revoluției îi fac pe mulți dintre tovarăși să afirme contrarul, acest lucru nu este un fenomen de masă, nu este expresia voinței și părerii maselor adevărate ; dacă veți lua contact cu adevărata clasă a oamenilor muncii, cu muncitorii și țărani, veți auzi un singur răspuns, și anume : noi nu putem duce în nici un caz războiul, ne lipsesc forțele fizice, ne-am înecat în sînge, cum a spus unul dintre soldați. Aceste mase ne vor înțelege și ne vor aproba atunci cînd vom semna pacea nespuse de grea la care am fost siliți. S-ar putea ca răgazul necesar pentru ca masele să fie cuprinse de avînt să ia destul de mult timp, dar cei care au trecut prin ani îndelungați de bătălii revoluționare, în perioade de avînt al revoluției și în perioade cînd revoluția se prăbușea în prăpastie, cînd chemările revoluționare adresate maselor nu găseau răsunset în rîndurile lor, știu că totuși întotdeauna revoluția se ridică din nou ; de aceea noi spunem : da, acum masele nu sînt în stare să ducă războiul, acum orice reprezentant al Puterii sovietice este dator să spună poporului tot tristul adevăr în față ; va trece perioada de greutăți nemaipomenite pricinuite și de cei trei ani de război și de ruina economică extremă moștenită de la țarism, și poporul va găsi în sine forța și posibilitatea de a da o ripostă. În fața noastră stă acum un asupraitor ; la asupraire, firește, cel mai bine este să se răspundă printr-un război revoluționar, printr-o insurecție, dar, din păcate, istoria ne-a arătat că nu întotdeauna la asupraire se poate răspunde printr-o insurecție ; căci a renunța la o insurecție nu înseamnă încă a renunța la revoluție ; nu vă lăsați duși de o provocare, care pornește din coloanele presei burgheze, de la dușmanii Puterii sovietice ; da, cînd e vorba de această pace, de la ei nu auzi decît : „o pace infamantă“, „rușine!“ , dar în realitate această burghezie îi întîmpină cu entuziasm pe cotropitorii germani. Ei spun : „iată-i pe germani, în sfîrșit, ei vor veni și vor face ordine la noi“, asta vor ei și de aceea ațîță lumea cu țipetele : „pace rușinoasă, pace infamantă“. Ei vor ca Puterea sovietică să se angajeze într-o luptă, într-o luptă nemaipo-

menită, deși știu că nu dispunem de forțe, și ne împing într-o stare de totală înrobire față de imperialiștii germani, ca să încheie ei o tranzacție cu polițiștii germani, dar ei nu fac decît să exprime interesele lor de clasă, căci știu că Puterea sovietică se întărește. Aceste glasuri, aceste strigăte împotriva păcii reprezintă pentru mine cea mai bună dovadă că cei ce sînt împotriva păcii nu numai că se leagănă cu iluzii deșarte, dar se lasă prinși în plasa provocărilor. Nu, adevărul funest trebuie privit drept în față: avem în fața noastră un asupritor care ne-a pus genunchiul în piept, și noi vom lupta prin toate mijloacele luptei revoluționare. Dar acum ne aflăm într-o situație extrem de grea, aliatul nostru nu ne poate veni în ajutor, proletariatul internațional nu poate veni acum, dar va veni.

Mișcarea revoluționară, care acum nu are posibilitatea să dea dușmanului o ripostă militară, se ridică și va da această ripostă mai tîrziu, dar o va da. (A p l a u z e.)

O scurtă dare de seamă a fost publicată la 25 (12) februarie 1918 în ediția de seară a ziarului „Pravda” nr. 35

Publicat pentru prima oară în întregime în 1926, în Operele lui N. Lenin (V. Ulianov), vol XX, partea a II-a

Se tipărește după stenogramă

HOTĂRÎREA
CONSILIULUI COMISARIILOR POPORULUI
CU PRIVIRE LA ACCEPTAREA CONDIȚIILOR
DE PACE PROPUSE DE GERMANIA ¹⁴⁹

Conform hotărîrii adoptate de Comitetul Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor la 24 februarie, ora patru și jumătate noaptea, Consiliul Comisarilor Poporului a hotărît să accepte condițiile de pace propuse de guvernul german și să trimită o delegație la Brest-Litovsk.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului
V. Ulianov (Lenin)

Scris la 24 februarie 1918

*Publicat la 25 (12) februarie 1918,
în ediția de seară a ziarului „Pravda”
nr. 35 și în ediția specială de seară
a ziarului „Izvestiia C.E.C.” nr. 33*

Se tipărește după manuscris

O PACE NEFERICITĂ

Troțki a avut dreptate cînd a spus : o pace poate fi de trei ori o pace nefericită, dar infamă, rușinoasă, murdară nu poate fi pacea care pune capăt acestui război de o sută de ori rușinos.

Nespus, nemaipomenit de greu este să semnezi o pace nefericită, extrem de grea, extrem de umilitoare atunci cînd cel puternic pune genunchiul în pieptul celui slab. Dar nu-ți este îngăduit să te lași pradă desperării, nu este admisibil să uiți că istoria cunoaște exemple de umiliri și mai mari, de condiții de pace și mai nefericite, și mai grele. Și totuși popoarele, strivite de învingătorii de o cruzime bestială, au reușit să-și revină și să renască.

Napoleon I a strivit și a umilit Prusia incomparabil mai mult decît strivește și umilește Wilhelm în prezent Rusia ¹⁵⁰. Ani de-a rîndul Napoleon I a fost învingător deplin pe continent, victoria lui asupra Prusiei era mult mai hotărîtoare decît este victoria lui Wilhelm asupra Rusiei. Dar după cîțiva ani Prusia și-a revenit și într-un război de eliberare, dus nu fără ajutorul statelor tîlhărești care purtau împotriva lui Napoleon un război imperialist și nicidecum un război de eliberare, a scuturat jugul lui Napoleon.

Războaiele imperialiste ale lui Napoleon au durat ani de-a rîndul ; ele au cuprins o întregă epocă și au dat la iveală o rețea de raporturi imperialiste * extrem de com-

* Prin imperialism înțeleg aici jefuirea unor țări străine în general, prin război imperialist — războiul dintre tîlhari pentru împărțirea unei prăzi de acest fel.

plicate, care se împlăteau cu mișcări de eliberare națională. Și, ca urmare, prin toată această epocă neobișnuit de bogată în războaie și tragedii (tragedii ale unor întregi popoare), istoria a mers înainte, de la feudalism la capitalismul „liber“.

Acum istoria pășește și mai repede înainte, tragediile trăite de popoare întregi, pe care le-a strivit și le strivește războiul imperialist, sînt incomparabil mai înfiorătoare. Și aici există o împletire a curentelor, a mișcărilor și tendințelor imperialiste cu cele de eliberare națională, cu marea deosebire că mișcările de eliberare națională sînt incomparabil mai slabe, iar cele imperialiste incomparabil mai puternice. Dar istoria merge înainte fără încetare, și în cadrul tuturor statelor înaintate se coace — se coace trecînd peste orice — revoluția socialistă, revoluție infinit mai profundă, mai populară, mai puternică decît revoluția burgheză din trecut.

De aceea repet iar și iar : lucrul cel mai neîngăduit este să desperăm. Condițiile de pace sînt insuportabil de grele. Și totuși istoria va triumfa ; în ajutorul nostru va veni — chiar dacă nu atît de repede cum am dori noi toți — revoluția socialistă, care se coace fără încetare în alte țări.

Pe noi ne-a asediat, ne-a strangulat și ne-a umilit un tâlhar : vom ști să suportăm toate aceste nenorociri. Noi nu sîntem singuri pe lume. Avem prieteni, adepți, sprijinitori credincioși. Ei au întîrziat — din pricina unei serii de condiții independente de voința lor —, dar vor veni.

La muncă de organizare, organizare și iarăși organizare. În ciuda oricăror încercări, viitorul este al nostru.

NOTĂ CU PRIVIRE LA NECESITATEA DE A SEMNA PACEA

A nu semna pacea în momentul de față înseamnă a proclama o insurecție armată sau un război revoluționar împotriva imperialismului german. Aceasta este ori o vorbă goală, ori o provocare din partea burgheziei ruse, care dorește cu ardoare venirea germanilor. În realitate, noi nu putem lupta în momentul de față, deoarece armata este împotriva războiului, armata nu poate să lupte. O săptămână de război împotriva germanilor, în fața căroro trupele noastre pur și simplu au luat-o la fugă, — săptămâna de la 18 la 24 februarie 1918, — a dovedit pe deplin acest lucru. Sîntem la cheremul imperialismului german. Nu vorbe goale despre o insurecție armată imediată împotriva germanilor, ci o muncă sistematică, serioasă, continuă în vederea pregătirii unui război revoluționar, făuririi unei discipline, a unei armate, normalizării transportului pe căile ferate și a aprovizionării. Acesta este punctul de vedere al majorității C.E.C., printre care și Lenin (și majoritatea C.C. al bolșevicilor), Spiridonova, Malkin (minoritatea C.C. al socialiștilor-revoluționari de stînga).

Scris la 24 februarie 1918

*Publicat pentru prima oară în 1929,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XI*

Se tipărește după manuscris

INTERVENȚII
LA ȘEDINȚA DIN 24 FEBRUARIE 1918 A C.C.
AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA
DIN PROCESUL-VERBAL

1

Se discută problema trimerii unei delegații la Brest pentru semnarea tratatului de pace.

Tov. Lenin consideră că actuala delegație trebuie să aibă o continuitate cu delegația anterioară, și, întrucît nu este suficientă participarea tov. Karahan singur, ar fi cît se poate de dorit să plece tov. Ioffe și Zinoviev.

2

A. A. Ioffe refuză categoric să plece, declarînd că „semnarea păcii înseamnă moartea întregii politici de la Brest“.

Tov. Lenin spune că nu insistă asupra plecării lui Ioffe în calitate de împuternicit pentru semnarea tratatului, dar consideră necesară plecarea tov. Ioffe în calitate de consultant. Fără îndoială că germanii și-au trimis răspunsul într-o formă ultimativă, întrucît se temeau de o opoziție din partea noastră, dar, cînd vor vedea că acceptăm să semnăm pacea, s-ar putea să consimtă și la tratative. Tocmai de aceea este nevoie de un consultant care să cunoască toată problema. Dacă se va constata că nu trebuie decît să se procedeze la semnare, atunci, firește, nu va mai fi nimic de discutat, și consultantul nici măcar nu va lua parte la ședință.

3

Tov. Lenin spune că Radek, deși adversar al încheierii păcii, consimte totuși să plece, dar polonezii i-au interzis acest lucru.

4

În cadrul discuțiilor care au urmat, L. D. Troțki afirmă că la Brest nu va trebui decât să se procedeze la semnarea păcii și că nu va fi nevoie acolo de A. A. Ioffe, deoarece răspunsul germanilor conține formulări în problemele cele mai importante.

Tov. Lenin consideră că Troțki nu are dreptate, deoarece este neîndoielnic că la semnarea unui tratat este nevoie de specialiști, iar noi nu-i avem nici măcar pentru un tratat comercial. Ar fi putut merge Krasin, dar el este plecat pentru un timp la Stockholm. Noi semnăm tratatul cu dinții încheștați, lucru pe care delegația îl declară, dar nu cunoaștem situația, nu știm ce se poate întâmpla pînă în momentul cînd delegația va ajunge la Brest, și de aceea prezența lui Ioffe în calitate de consultant este necesară. În general trebuie să se aibă în vedere că noi însărcinăm delegația să intre în tratative numai dacă există vreo posibilitate în acest sens.

5

În continuarea discuției sînt propuse candidaturile lui G. E. Zinoviev și G. I. Sokolnikov.

Tov. Lenin consideră că trebuie să fie trimiși amîndoi, întrucît, dacă e vorba numai de semnarea păcii, amîndoi vor putea pleca imediat, după ce se vor fi înțeles cu Cicerin asupra acțiunilor ulterioare.

6

G. I. Sokolnikov declară că nu va pleca la Brest și că, în cazul cînd C.C. insistă, el iese din C.C.

Tov. Lenin roagă pe tovarăși să nu se enerveze și arată că din delegație poate face parte tov. Petrovski în calitate de comisar al poporului.

7

Se discută cererea lui Troțki de a fi eliberat din postul de comisar al poporului pentru afacerile externe.

Tov. Lenin arată că acest lucru nu poate fi acceptat, că o schimbare a politicii înseamnă criză. Că provincia a și fost consultată asupra politicii¹⁵¹ și că nu strică să faci puțină polemică.

El prezintă o propunere practică : C.C. roagă pe tov. Troțki să-și amîne cererea pînă la viitoarea ședință a C.C., pînă marți. (Rectificare — pînă la întoarcerea delegației de la Brest.)

8

Tov. Lenin propune să se pună la vot următoarea declarație : întrucît consideră că în momentul de față nu poate accepta demisia tov. Troțki, C.C. îl roagă să-și amîne îndeplinirea acestei hotărîri pînă la înapoierea delegației de la Brest sau pînă la schimbarea situației de fapt.

Se adoptă cu trei abțineri.

9

L. D. Troțki consideră că, întrucît cererea lui nu a fost aprobată, el este nevoit să se țină departe de orice instituții oficiale.

Tov. Lenin propune să se pună la vot următoarea hotărîre : după ce a ascultat cererea tov. Troțki, C.C., pe deplin împăcat cu neparticiparea tov. Troțki la ședințele Consiliului Comisarilor Poporului atunci cînd se iau hotărîri în problemele externe, roagă pe tov. Troțki să participe atunci cînd se iau hotărîri de altă natură.

Se adoptă.

10

Se discută cererea lui A. Lomov, M. S. Urițki, V. M. Smirnov, G. L. Peatakov, A. P. Bogolepov, A. P. Spundă cu privire la eliberarea lor din posturile pe care le dețin în Consiliul Comisarilor Poporului. M. S. Urițki își exprimă speranța că cererea lor de a fi eliberați din posturile de răspundere deținute în aparatul de partid și în aparatul sovietic va fi dată publicității.

Tov. Lenin propune spre adoptare : C.C. roagă pe tovarășii care au prezentat această cerere să amâne hotărârea lor pînă la înapoierea delegației de la Brest și să discute această hotărâre a C.C. în cadrul grupului.

11

Tov. Lenin prezintă două propuneri :

1) Considerînd legitimă cererea celor patru, C.C. îi roagă să discute propunerea C.C. și să amâne cererea lor atît din cauza apropierii congresului, cît și din cauza situației politice complicate.

2) Garantînd tovarășilor că cererile lor vor fi publicate în „Pravda“, C.C. îi roagă să-și revizuiască hotărârea și să discute dacă nu le este cu putință să rămînă atît în posturile lor de răspundere, cît și în C.C. ¹⁵²

Propunerile sînt adoptate.

Publicat pentru prima oară :

intervenițiile 1—10 în 1928,

în revista

„Proletarskaia Revoliuția“ nr. 2 ;

intervenția 11 — în 1922,

în Operele lui Lenin (V. Ulianov, vol. XV

Se tipărește după exemplarul scris de mîină al procesului-verbal

POZIȚIA C.C. AL P.M.S.D. (BOLȘEVIC)
DIN RUSIA ÎN PROBLEMA
UNEI PĂCI SEPARATE ȘI ANEXIONISTE ¹⁵³

Dragi tovarăși !

Biroul organizatoric al C.C. consideră necesar să vă explice motivele care au determinat C.C. să accepte condițiile de pace propuse de guvernul german. Biroul organizatoric vă prezintă aceste explicații, tovarăși, în scopul unei largi informări a tuturor membrilor de partid asupra punctului de vedere al C.C., care în perioadele dintre congrese reprezintă întregul partid. Biroul organizatoric consideră necesar să arate că în problema semnării condițiilor de pace în C.C. nu a existat un punct de vedere unanim. Dar din moment ce o hotărîre a fost adoptată, ea trebuie sprijinită de către întregul partid. În zilele care urmează va avea loc congresul partidului și numai congresul va da un răspuns la întrebarea : în ce măsură C.C. a exprimat adevărata poziție a întregului partid. Pînă la congres toți membrii de partid, în numele datoriei de partid, în numele menținerii unității în propriile noastre rînduri, aplică în viață hotărîrile organului lor central de conducere, C.C. al partidului.

Necesitatea absolută de a semna în momentul de față (24 februarie 1918) o pace anexionistă, extrem de grea cu Germania este dictată în primul rînd de faptul că nu avem o armată, că nu ne putem apăra.

Toată lumea știe de ce, după 25 octombrie 1917, după victoria dictaturii proletariatului și a țărănimii sărace, noi toți am devenit defensiști, toți sîntem pentru apărarea patriei.

Nu este permis, din punct de vedere al apărării patriei, să te lași atras într-o încăierare militară atunci când nu ai armată și când inamicul este înarmat pînă în dinți și foarte bine pregătit.

Republica sovietică socialistă nu poate duce un război atunci când majoritatea vădit covârșitoare a maselor de muncitori, țărani și soldați care aleg în Soviete sînt împotriva războiului. Aceasta ar fi o aventură. Altceva este dacă acest război se va termina fie chiar și printr-o pace extrem de grea, iar după aceea imperialismul german va dori din nou să pornească un război de ofensivă împotriva Rusiei. Atunci majoritatea Sovietetelor vor fi în mod neîndoios pentru război.

A duce război acum înseamnă, în mod obiectiv, a fi victima provocării lansate de burghezia rusă. Ea știe foarte bine că în momentul de față Rusia este lipsită de apărare și că va fi zdrobită chiar și de niște forțe infime ale germanilor, care n-au decît să taie principalele linii de cale ferată pentru a lua prin înfometare Petrogradul și Moscova. Burghezia vrea război, deoarece vrea răsturnarea Puterii sovietice și o înțelegere cu burghezia germană. Jubilarea burghezilor la Dvinsk și Rejița, la Venden și Hapsal, la Minsk și la Drissa, atunci când au intrat germanii, confirmă cum nu se poate mai limpede acest lucru.

Preconizarea unui război revoluționar în momentul de față duce în mod inevitabil la frazeologie revoluționară. Căci fără armată, fără o pregătire economică foarte serioasă nu se poate ca o armată țărănească, destrămată, să ducă un război modern împotriva unui imperialism avansat. Trebuie neapărat să opunem rezistență imperialismului german, care, după ce ne va fi învins, ne va strivi. Dar nu e decît o vorbărie goală dacă se cere : să opunem rezistență tocmai printr-o insurecție armată și tocmai acum, când o *asemenea* rezistență nu are în mod evident nici un fel de sorți de izbîndă și este vădit avantajoasă atît pentru burghezia germană, cît și pentru burghezia rusă.

O frazeologie de același fel este și preconizarea unui război revoluționar imediat, invocîndu-se ca argument spri-

jinirea mișcării socialiste internaționale. Dacă, primind lupta împotriva imperialismului german într-un moment neprielnic, vom face ca acestuia să-i fie mai ușor să zdrobească Republica sovietică, nu vom ajuta, ci vom aduce prejudicii mișcării muncitorești internaționale și germane, precum și cauzei socialismului. Trebuie, printr-o muncă multilaterală, perseverentă și sistematică, să ajutăm numai pe internaționaliștii revoluționari din toate țările, dar să ne lansăm în aventura unei insurecții armate atunci când nu încapă nici o îndoială că este o aventură e un lucru nedemn de un marxist.

Dacă Liebknecht va învinge în 2—3 săptămîni (ceea ce este posibil), el, desigur, ne va scoate din toate greutățile. Dar ar fi pur și simplu o prostie și ar însemna să transformăm măreța lozincă a solidarității oamenilor muncii din toate țările într-o batjocură dacă ne-ar trece prin minte să garantăm poporului că Liebknecht va învinge neapărat și în mod cert în săptămînile care vin. Cei care raționează în felul acesta nu fac decît să transforme într-o vorbă goală măreța lozincă : „Noi am mizat pe revoluția mondială“.

Din punct de vedere obiectiv situația seamănă cu cea din vara anului 1907. Atunci am fost striviți și am ajuns la cheremul monarhistului rus Stolîpin, astăzi la cel al imperialistului german. Atunci lozinca unei insurecții imediate s-a dovedit a fi o vorbă goală, care, din păcate, cucerise întreg partidul socialiștilor-revoluționari. Acum, în momentul de față, lozinca unui război revoluționar este în mod vădit o vorbă goală, care a cucerit pe socialiștii-revoluționari de stînga, ce repetă argumentele socialiștilor-revoluționari de dreapta. Ne aflăm la cheremul imperialismului german, ne așteaptă o luptă grea și îndelungată pentru sfărîmarea acestei forțe de șoc a imperialismului mondial ; această luptă este, fără doar și poate, lupta finală și hotărîtoare pentru socialism, dar să începi această luptă printr-o insurecție armată în momentul de față împotriva forței de șoc a imperialismului este o aventură în care niciodată nu se vor lansa marxiștii.

Făurirea sistematică, perseverentă, multilaterală a capacității de apărare a țării, crearea peste tot și pretutindeni a unei autodisciplinări, folosirea acestei înfrângerii grele pentru a întări disciplina în toate domeniile vieții în scopul ridicării economice a țării și al consolidării Puterii sovietice — aceasta este sarcina zilei, în aceasta constă pregătirea unui război revoluționar cu fapta, și nu cu vorba.

În încheiere, Biroul organizatoric consideră necesar să arate că, întrucât pînă în prezent ofensiva imperialismului german nu a fost oprită, toți membrii de partid trebuie să organizeze cu forțe unite o ripostă. Dacă nu se poate ca prin semnarea unei păci, fie și extrem de grele, să cîștigăm timp pentru a ne pregăti în vederea unor noi bătălii, partidul nostru trebuie să insiste asupra necesității de încordare a tuturor forțelor pentru cea mai fățișă rezistență.

Dacă se poate cîștiga timp, dacă se poate obține un răgaz, fie și scurt, pentru munca organizatorică, sîntem datori să-l obținem. Dacă nu ni se acordă o amîinare, partidul nostru trebuie să cheme masele la luptă, la cea mai energetică autoapărare. Sîntem convinși că toți membrii partidului își vor face datoria față de partid, față de clasa muncitoare din țara lor, față de popor și proletariat. Prin menținerea Puterii sovietice, noi dăm cel mai bun, cel mai puternic sprijin proletariatului din toate țările în lupta sa nespus de grea, extrem de anevoioasă împotriva burgheziei din propria sa țară. Iar în momentul de față nu există și nu poate exista o lovitură mai grea dată cauzei socialismului decît prăbușirea Puterii sovietice în Rusia.

Cu salutări tovarășești

*Biroul organizatoric
al C.C. al P.M.S.D. (bolșevic) din Rusia*

Scris la 24 februarie 1918

*Publicat la 26 (13) februarie 1918,
în ziarul „Pravda” nr. 35*

*Se tipărește după extm.
apărut în ziar*

O LECȚIE DUREROASĂ, DAR NECESARĂ

Săptămîna dintre 18 și 24 februarie 1918 va intra în istoria revoluției ruse — și internaționale — ca una dintre cele mai mari cotituri istorice.

La 27 februarie 1917 proletariatul rus, împreună cu acea parte a țărănimii pe care desfășurarea evenimentelor militare o trezise și împreună cu burghezia, a răsturnat monarhia. La 21 aprilie 1917 el a răsturnat puterea absolută a burgheziei imperialiste, trecînd puterea în mîna conciliatorilor mic-burghezi, care duceau o politică de înțelegere cu burghezia. La 3 iulie proletariatul de la orașe, pornind spontan la demonstrație, a zgîlțuit guvernul conciliatorilor. La 25 octombrie el l-a răsturnat și a instaurat dictatura clasei muncitoare și a țărănimii sărace.

Această victorie a trebuit să fie apărută printr-un război civil. Aceasta ne-a luat aproape trei luni, începînd de la victoria asupra lui Kerenski lîngă Gâtchina, continuînd cu victoriile asupra burgheziei, a iuncherilor, a unei părți a cazăcimii contrarevoluționare la Moscova, Irkutsk, Orenburg, Kiev și terminînd cu victoria asupra lui Kaledin, Kornilov și Alekseev la Rostov pe Don.

Pîrjolul insurecției proletare a cuprins Finlanda. Flăcările ei s-au extins și asupra României.

Victoriile pe frontul intern au fost obținute relativ ușor, deoarece inamicul nu avea nici o superioritate în ceea ce privește tehnica, sau în ceea ce privește organizarea și, totodată, nu avea sub picioare nici un fel de bază economică, nici un fel de sprijin în masele populației. Era firesc ca ușurința cu care au fost obținute victoriile să

provoace amețeală multor conducători. A apărut o stare de spirit care poate fi caracterizată prin cuvintele : „îi dăm gata în doi timp și trei mișcări“.

Unii se făceau că nu văd cât de descompusă era armata, care se demobiliza repede, părăsind frontul. Se îmbătau cu frazeologie revoluționară. Începuseră să recurgă la această frazeologie și în ceea ce privește lupta împotriva imperialismului mondial. Au luat drept o situație normală faptul că, vremelnic, Rusia era „liberă“ de atacurile lui, pe când în realitate această „libertate“ se explica doar prin răgazul survenit în războiul dintre rechinul german și rechinul anglo-francez. Au luat începutul grevelor de masă din Austria și Germania drept o revoluție, care, chipurile, ne-a și izbăvit de grava primejdie care ne amenință din partea imperialismului german. În locul unei munci serioase, practice și susținute pentru sprijinirea revoluției germane care se naște pe o cale deosebit de grea și anevoioasă, asistăm la fanfaronadă : „Ce mai pot face ei, imperialiștii germani, — noi, împreună cu Liebknecht, îi vom da peste cap dintr-o singură lovitură !“

Săptămîna dintre 18 și 24 februarie 1918, de la ocuparea Dvinskului și pînă la ocuparea Pskovului (ulterior recucerit), săptămîna ofensivei militare a Germaniei imperialiste împotriva Republicii sovietice socialiste, a constituit o lecție amară, umilitoare, dureroasă, dar necesară, folositoare, binefăcătoare. Extrem de instructivă a fost compararea celor două categorii de telegrame și comunicări telefonice pe care le-a primit guvernul în această săptămîna ! Pe de o parte, dezmațul fără frîu al frazeologiei revoluționare „rezolutive“ — al frazeologiei steinbergiste, am putea spune, amintindu-ne de o capodoperă în acest stil, cuvîntarea pe care socialistul-revoluționar „de stînga“ (hm... hm...) Steinberg a rostit-o la ședința de sîmbătă a C.E.C.¹⁵⁴. Pe de altă parte, comunicările chinuitor de rușinoase despre refuzul regimentelor de a apăra pozițiile, despre refuzul de a apăra pînă și linia Narvei, despre neexecutarea ordinului de a distruge absolut totul în retragere ; nu mai vorbim de dezertări, de haos, de nepricepere, neputință, debandadă.

Amară, umilitoare, dureroasă lecție, dar necesară, foloșitoare, binefăcătoare !

Muncitorul conștient, care judecă, va trage din această lecție istorică trei concluzii : o concluzie în privința atitudinii noastre față de apărarea patriei, față de capacitatea de apărare a țării, față de un război revoluționar, socialist ; a doua concluzie — în privința condițiilor în care are loc ciocnirea noastră cu imperialismul mondial ; a treia concluzie — în privința modului just de a pune problema raporturilor noastre cu mișcarea socialistă internațională.

Acum — începînd de la 25 octombrie 1917 —, începînd din această zi, noi sîntem defensiști, sîntem pentru apărarea patriei. Căci noi am dovedit *prin fapte* că am rupt cu imperialismul. Noi am denunțat și am dat publicității mîrșavele și sîngeroasele tratate-comploturi imperialiste. Noi am răsturnat burghezia din țara noastră. Am dat libertate popoarelor care erau asuprite *de noi*. Am dat poporului pămînt și controlul muncitoresc. Sîntem pentru apărarea Republicii sovietice socialiste a Rusiei.

Dar tocmai fiindcă sîntem pentru apărarea patriei, noi cerem o atitudine *serioasă* față de capacitatea de apărare și pregătirea de luptă a țării. Noi declarăm război necruțător frazeologiei revoluționare pe tema unui război revoluționar. Pentru un astfel de război trebuie să ne pregătim vreme îndelungată, în mod serios, pornind de la ridicarea economică a țării, normalizarea activității căilor ferate (deoarece fără ele un război modern este o vorbă goală), restabilirea pretutindeni a celei mai riguroase discipline și autodiscipline revoluționare.

Este o crimă din punctul de vedere al apărării patriei să te angajezi într-o încăierare militară cu un dușman mult mai puternic și mai bine pregătit atunci cînd este evident că nu dispui de armată. Din punctul de vedere al apărării patriei, noi sîntem obligați să semnăm această pace extrem de grea, apăsătoare, bestială, rușinoasă nu pentru a „capitula” în fața imperialismului, ci pentru a învăța și a ne pregăti să luptăm împotriva lui într-un mod serios, eficace.

Săptămîna prin care am trecut a ridicat revoluția rusă pe o treaptă incomparabil mai înaltă a dezvoltării istorice

mondiale. În aceste zile istoria a pășit înainte, urcând dintr-o dată câteva trepte.

Pînă acum am avut în fața noastră niște dușmani neînsemnați, dezgustător de jalnici (în comparație cu imperialismul mondial) — idiotul de Romanov, fanfaronul de Kerenski, bandele de iuncheri și de feciori de burjui. Acum s-a ridicat împotriva noastră un gigant al imperialismului mondial, civilizată, înzestrată cu o tehnică de prim rang și foarte bine organizată. Împotriva lui trebuie să luptăm. Împotriva lui trebuie să *știm* să luptăm. O țară de țărani pe care cei trei ani de război au adus-o într-o stare de ruină nemaipomenită și care a început revoluția socialistă trebuie să evite — atîta timp cît este posibil, fie chiar și cu prețul celor mai grele sacrificii — o încăierare militară tocmai pentru a avea posibilitatea să facă un lucru serios în momentul cînd va izbucni „lupta cea mare“.

Această luptă va izbucni numai atunci cînd revoluția socialistă se va dezlănțui în țările imperialiste înaintate. Revoluția, fără îndoială, se coace și se întărește cu fiecare lună, cu fiecare săptămîină care trece. Această forță care se coace *trebuie* ajutată. Trebuie să *știi* s-o ajuți. Și nu o vei ajuta, ci îi vei dăuna, dacă vei expune Republica sovietică socialistă vecină la distrugere într-un moment cînd este evident că ea nu dispune de armată.

Nu trebuie să transformăm într-o vorbă goală măreța lozincă : „Noi mizăm pe victoria socialismului în Europa“. Acesta este un adevăr dacă avem în vedere calea lungă și grea pe care trebuie s-o parcurgem pînă la victoria definitivă a socialismului. Este un adevăr filozofic-istoric, incontestabil, dacă luăm întreaga „eră a revoluției socialiste“ în ansamblul ei. Dar orice adevăr abstract devine o vorbă goală dacă este aplicat la *indiferent* ce situație concretă. Nu se poate tăgădui că „în orice grevă se ascunde hidra revoluției sociale“. Dar e absurd să se spună că de la orice grevă se poate trece imediat la revoluție. Dacă „mizăm pe victoria socialismului în Europa“ în sensul că dăm poporului garanție că revoluția europeană va izbucni și va învinge neapărat în următoarele câteva săp-

tamîni, neapărat înainte ca germanii să reușească să ajungă la Petrograd, la Moscova, la Kiev, înainte ca ei să reușească „să răpună“ transportul nostru feroviar, nu procedăm ca niște revoluționari-internaționaliști serioși, ci ca niște aventurieri.

Dacă Liebknecht va învinge burghezia în 2—3 săptămîni (aceasta nu este imposibil), el ne va scoate din toate greutățile. Asta e în afară de orice discuție. Dar, dacă ne vom întemeia tactica noastră de astăzi în lupta împotriva imperialismului de astăzi pe speranța că Liebknecht trebuie să învingă în mod cert tocmai în săptămînile care vin, nu vom merita decît ironii. Căci astfel vom transforma mărețele lozinci revoluționare ale zilelor noastre în frazeologie revoluționară.

Învățați din lecțiile dureroase, dar folositoare ale revoluției, tovarăși muncitori! Pregătiți-vă în mod serios, cu încordare, neîncetat pentru apărarea patriei, pentru apărarea Republicii sovietice socialiste!

„Pravda“ nr. 35 (ediția de seară)
din 25 (12) februarie 1918
Semnat: *L e n i n*

Se tipărește după textul
apărut în ziar

PROIECT DE HOTĂRÎRE
A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI
CU PRIVIRE LA EVACUAREA GUVERNULUI ¹⁵⁵

- 1) Să fie aleasă ca reședință Moscova.
- 2) Fiecare departament să evacueze numai un număr minim de conducători din aparatul administrativ central, cel mult 20—30 de persoane (plus familiile lor).
- 3) Să fie evacuate cu orice preț și imediat Banca de stat, aurul și Monetăria statului.
- 4) Să se înceapă evacuarea obiectelor de valoare din Moscova.

Scris la 26 februarie 1918

*Publicat pentru prima oară în 1929,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XI*

Se tipărește după manuscris

UN LUCRU STRANIU ȘI MONSTRUOS

Prin rezoluția adoptată la 24 februarie 1918, biroul organizației regionale Moscova al partidului nostru și-a exprimat neîncrederea în Comitetul Central, a refuzat să se supună hotărârilor acestuia „care vor fi legate de aplicarea condițiilor tratatului de pace cu Austro-Germania” și în „textul explicativ” al rezoluției a declarat că „consideră că este puțin probabil ca într-un viitor apropiat” sciziunea partidului să poată fi evitată*.

În toate astea nu este nimic monstruos și nici măcar straniu. Este cât se poate de firesc ca niște tovarăși care se află într-un dezacord categoric cu Comitetul Central în problema păcii separate să dojenească cu asprime Comitetul Central și să-și exprime convingerea că o sciziune este inevitabilă. Toate acestea reprezintă dreptul absolut legitim al membrilor de partid, toate acestea sînt foarte de înțeles.

Dar iată ce este straniu și monstruos. Rezoluția este însoțită de un „text explicativ”. Îl redăm în întregime :

„Biroul organizației regionale Moscova consideră că este puțin probabil ca într-un viitor apropiat sciziunea partidului să poată fi evitată și își propune ca sarcină să contribuie la unirea tuturor

* Iată textul complet al rezoluției : „Luînd în discuție activitatea Comitetului Central și avînd în vedere linia politică și componența acestuia, biroul organizației regionale Moscova al P.M.S.D.R. își exprimă neîncrederea în Comitetul Central și, deîndată ce se va ivi posibilitatea, va insista asupra alegerii unui nou Comitet Central. În afară de aceasta, biroul organizației regionale Moscova nu se consideră obligat să se supună în mod necondiționat hotărîrilor Comitetului Central care vor fi legate de aplicarea condițiilor tratatului de pace cu Austro-Germania”. Rezoluția a fost adoptată în unanimitate.

elementelor comuniste revoluționare consecvente, care luptă atît împotriva partizanilor încheierii unei păci separate, cît și împotriva tuturor elementelor oportuniste moderate din partid. *În interesul revoluției internaționale, socotim indicat să acceptăm posibilitatea pierderii Puterii sovietice, care devine acum pur formală.* Ca și pînă acum, considerăm că principala noastră sarcină constă în propagarea ideilor revoluției socialiste în toate celelalte țări, în exercitarea hotărîtă a dictaturii muncitorești și în reprimarea necrușătoare a contrarevoluției burgheze în Rusia*.

Am subliniat cuvintele care sînt... stranii și monstruoase. Aceste cuvinte reprezintă miezul problemei.

Aceste cuvinte duc pînă la absurd întreaga linie a autorilor rezoluției. Aceste cuvinte dau la iveală cu o claritate neobișnuită rădăcina greșelii lor.

„În interesul revoluției internaționale socotim indicat să acceptăm posibilitatea pierderii Puterii sovietice...” Asta e straniu, căci nu există nici măcar o legătură între premise și concluzie. „În interesul revoluției internaționale este indicat să acceptăm *înfrîngerea militară* a Puterii sovietice” — această teză ar putea fi justă sau nu, dar n-ar putea fi calificată ca stranie. Asta în primul rînd.

În al doilea rînd: Puterea sovietică „devine acum pur formală”. Asta nu e numai straniu, ci de-a dreptul monstruos. E limpede că autorii s-au rătăcit în labirintul unei grave confuzii. Trebuie să descurcăm lucrurile.

În ceea ce privește prima problemă, ideea autorilor este, după cum se vede, că, în interesul revoluției internaționale, este indicat să acceptăm posibilitatea unei înfrîngeri în război, înfrîngere care ar duce la pierderea Puterii sovietice, adică la victoria burgheziei în Rusia. Emițînd această idee, autorii recunosc indirect justetea celor ce am afirmat în tezele mele (din 8 ianuarie 1918, publicate în „Pravda” din 24 februarie 1918)*, și anume că, dacă n-am accepta condițiile de pace propuse de Germania, aceasta ar duce Rusia la o înfrîngere și la răsturnarea Puterii sovietice.

Deci, la *raison finit toujours par avoir raison* — adevărul învinge întotdeauna! Adversarii mei „extremi”, moscoviții, care amenință cu sciziunea, trebuiau — tocmai

* Vezi volumul de față, p. 253—262. — *Nota red.*

pentru că au ajuns să vorbească fățiș despre sciziune — să formuleze pînă la capăt și considerentele lor *concrete*, tocmai acele considerente pe care cei ce caută să se eschiveze prin fraze generale pe tema războiului revoluționar preferă să le ocolească. Întreaga esență a tezelor mele și a argumentelor aduse de mine (după cum va vedea oricine va voi să citească cu atenție tezele mele din 7 ianuarie 1918) constă în indicarea necesității de a accepta o pace extrem de grea *acum*, în momentul de față, *pregătind* totodată în mod serios războiul revoluționar (și tocmai în *interesul* acestei pregătiri serioase). Cei ce se mărgineau la fraze generale pe tema războiului revoluționar ocoleau întreaga esență a argumentelor mele sau n-o observau, nu voiau s-o observe. Iar acum trebuie să mulțumesc din toată inima tocmai adversarilor mei „extremi“, moscoviții, pentru că au rupt „conspirația tăcerii“ din jurul *esenței* argumentelor mele. Moscoviții au fost *primii* care au răspuns la aceste argumente.

Și care a fost răspunsul lor ?

Răspunsul lor a constat în *recunoașterea justeței* argumentului meu *concret* : da, au recunoscut moscoviții, ne așteaptă într-adevăr o înfrîngere dacă primim acum *bătălia* cu germanii *. Da, această înfrîngere va duce într-adevăr la căderea Puterii sovietice.

Încă și încă o dată : mulțumesc din toată inima adversarilor mei „extremi“, moscoviții, pentru că au rupt „conspirația tăcerii“ țesută împotriva *esenței* argumentelor mele, adică împotriva indicației mele *concrete* cu privire la condițiile războiului în cazul cînd l-am primi chiar acum ; le mulțumesc și pentru că nu s-au temut să recunoască *justețea* indicației mele *concrete*.

Mai departe. În ce fel au respins argumentele mele, a căror *justețe*, în fond, moscoviții au fost nevoiți s-o recunoască ?

* La argumentul contrar că *bătălia* oricum nu poate fi ocolită au răspuns faptele : tezele mele au fost citite la 8 ianuarie ; către 15 ianuarie *am fi putut* avea pacea. Ne-ar fi fost asigurat, fără îndoială, un răgaz (iar pentru noi chiar și cel mai mic răgaz prezenta o importanță uriașă atît materială cît și morală, deoarece *germanul* ar fi trebuit să declare un *nou* război), dacă... dacă n-ar fi fost frazeologia revoluționară.

Afirmînd că, în interesul revoluției internaționale, *trebuie* să acceptăm pierderea Puterii sovietice.

De ce cer acest lucru interesele revoluției internaționale? Acesta este miezul, aceasta este însăși esența argumentării acelor care ar vrea să răstoarne argumentele mele. Și tocmai despre acest punct — cel mai important, fundamental, esențial — nici în rezoluție, nici în textul explicativ nu se pomenește nici un cuvîntel. Autorii rezoluției au găsit momentul și locul pentru a vorbi despre lucruri îndeobște cunoscute și indiscutabile — și despre „reprimarea necruțătoare a contrarevoluției burgheze în Rusia” (cu mijloacele și metodele unei politici care duce la pierderea Puterii sovietice?), și despre lupta împotriva tuturor elementelor oportuniste moderate din partid; dar tocmai referitor la ceea ce este discutabil, la ceea ce privește tocmai esența poziției adversarilor păcii, nici un cuvînt!

Straniu. Foarte straniu. Nu cumva autorii rezoluției au trecut sub tăcere acest lucru tocmai pentru că se simțeau deosebit de slabi în acest punct? A spune limpede *de ce* (cer interesele revoluției internaționale acest lucru) ar fi însemnat, poate, să se demaște singuri...

Oricum ar fi, trebuie să căutăm argumentele de care *s-au putut* lăsa călăuziți autorii rezoluției.

Poate că autorii sînt de părere că interesele revoluției internaționale interzic orice fel de pace cu imperialiștii? Părerea aceasta au exprimat-o unii adversari ai păcii la o consfătuire din Petrograd, dar n-a fost susținută decît de o infimă minoritate a celor ce se pronunță împotriva păcii separate¹⁵⁶. E limpede că această părere duce la negarea utilității tratativelor la Brest-Litovsk și la negarea păcii „chiar și” cu condiția restituirii Poloniei, Letoniei și Kurlandei. Cît de greșite sînt aceste păreri (respinse de majoritatea adversarilor petersburghezi ai păcii, de pildă) se vede de la o poștă. Din punctul de vedere al celor care emit asemenea păreri, o republică socialistă înconjurată de puteri imperialiste n-ar putea să încheie nici un fel de tratate economice, n-ar putea să existe decît dacă s-ar instala în lună.

Poate că autorii sînt de părere că interesele revoluției internaționale cer ca ea să fie *stimulată* și că numai războiul ar putea fi un asemenea stimulent, și nicidecum pacea, care ar putea crea maselor impresia unui fel de „legitimări“ a imperialismului? O asemenea „teorie“ ar fi în totală contradicție cu marxismul, care întotdeauna a negat „stimularea“ revoluțiilor, acestea dezvoltîndu-se pe măsură ce se ascut și se coc contradicțiile de clasă care dau naștere revoluțiilor. O asemenea teorie ar echivala cu concepția potrivit căreia insurecția armată este o formă de luptă obligatorie întotdeauna și în orice împrejurări. În realitate, interesele revoluției internaționale cer ca Puterea sovietică, care a doborât burghezia din țară, să *ajute* această revoluție, dar *forma* de ajutorare să fie aleasă în concordanță cu forțele ei. Să ajuți revoluția socialistă pe scară internațională, acceptînd posibilitatea înfrîngerii acestei revoluții în țara *respectivă*, o asemenea concepție nici măcar din teoria stimulării nu rezultă.

Poate autorii rezoluției consideră că revoluția a și început în Germania, că a și ajuns acolo la război civil fățiș, pe scară națională și, de aceea, trebuie să ne consacram forțele ajutorării muncitorilor germani, trebuie să pierim noi înșine („pierderea Puterii sovietice“) pentru a *salva* revoluția germană, care a și început lupta ei decisivă și primește lovituri grele? Potrivit acestui punct de vedere, pierind, am atrage asupra noastră o parte din forțele contrarevoluției germane și în felul acesta am salva revoluția germană.

Se poate admite într-un totu că pornind de la asemenea premise ar fi nu numai „indicat“ (cum s-au exprimat autorii rezoluției), ci de-a dreptul *obligatoriu* să acceptăm posibilitatea unei înfrîngerii și posibilitatea pierderii Puterii sovietice. Dar e limpede că asemenea premise nu există. Revoluția germană se coace, dar este evident că n-a izbucnit încă în Germania, n-a ajuns încă la un război civil în Germania. Este evident că, „acceptînd posibilitatea pierderii Puterii sovietice“, n-am ajuta la coacerea revoluției germane, ci *am împiedica-o*. Am ajuta prin aceasta reacțiunii germane, i-am face jocul, am crea greutatea mișcării

socialiste din Germania, am îndepărta de socialism masele largi ale proletarilor și ale semiproletarilor din Germania, care n-au trecut încă de partea socialismului și pe care zdrobirea Rusiei Sovietice i-ar speria, așa cum pe muncitorii englezi i-a speriat în 1871 zdrobirea Comunei.

Oricum ai suci-o și ai învîrți-o, în raționamentele autorului nu poți găsi nici o logică. Argumente raționale în sprijinul afirmației că, „în interesul revoluției internaționale, este indicat să acceptăm posibilitatea pierderii Puterii sovietice“ nu există.

„Puterea sovietică devine acum pur formală“ — iată teza monstruoasă pe care au ajuns s-o enunțe, așa cum am văzut, autorii rezoluției de la Moscova.

Cu alte cuvinte, din moment ce imperialiștii germani ne vor lua un tribut, din moment ce ne vor interzice propaganda și agitația împotriva Germaniei, Puterea sovietică își pierde însemnătatea, „devine pur formală“, așa se înlănțuie, probabil, „ideile“ autorilor rezoluției. Spunem „probabil“, deoarece autorii n-au afirmat nimic clar și precis în sprijinul tezei pe care o examinăm.

O stare de spirit plină de cel mai profund și mai deznădăjduit pesimism, un sentiment de desperare fără margini — iată conținutul „teoriei“ însemnătății formale, chipurile, a Puterii sovietice și a admisibilității unei tactici a acceptării posibilității de a pierde Puterea sovietică. Oricum, scăpare nu există, piară chiar și Puterea sovietică — iată sentimentul care a dictat această monstruoasă rezoluție. Argumentele așa-zis „economice“ în care sînt uneori învăluite aceste idei se reduc la același pesimism dezdănăjduit: cum mai poate fi vorba de Republica sovietică din moment ce ni se poate lua cutare tribut și cutare, și altul încă.

Desperare și numai desperare: oricum, sîntem pierduți!

Sentiment explicabil în situația nemaipomenit de grea în care se află Rusia. Dar el nu este „explicabil“ la niște revoluționari conștienți. Caracteristice acestui sentiment sînt tocmai părerile duse la absurd ale moscoviților. Franzezii din 1793 n-ar fi spus niciodată că cuceririle lor — republica și democratismul — devin pur formale, că tre-

buie să se accepte posibilitatea pierderii republicii. Ei erau plini de încredere în viitor, și nu de desperare. Dar să chemi la război revoluționar și în același timp să spui într-o rezoluție oficială „să acceptăm posibilitatea pierderii Puterii sovietice“ înseamnă să te demaști total.

La începutul secolului al XIX-lea, în timpul războaielor napoleoniene, Prusia și o serie de alte țări au cunoscut din partea cuceritorului înfrângeri, invazii, umilințe, asupriri incomparabil, infinit mai apăsătoare și mai grele decât Rusia anului 1918. Și totuși, atunci când Napoleon îi strivea de o sută de ori mai tare sub călcâiul cizmei militare decât am fi putut fi striviți noi acum, oamenii cei mai buni ai Prusiei nu desperau, nu vorbeau despre însemnătatea „pur formală“ a instituțiilor lor politice naționale. Ei nu renunțau, nu se lăsau cuprinși de sentimentul: „oricum, sîntem pierduți“. Ei semnav tratate de pace infinit mai grele, mai crude, mai rușinoase și mai împovărătoare decât cel de la Brest-Litovsk, ei știau apoi să aștepte, suportau cu fermitate jugul cuceritorului, reîncepeau războiul, cădeau din nou sub jugul cuceritorului, semnav din nou tratate de pace rușinoase și infamante, se ridicau din nou și *în cele din urmă s-au eliberat* (nu fără a folosi discordiile dintre cei mai puternici cuceritori care se concureau între ei).

De ce nu s-ar repeta lucrul acesta în istoria noastră ?

De ce să ne lăsăm cuprinși de desperare și să scriem rezoluții — zău că mult mai rușinoase decât cea mai rușinoasă pace —, rezoluții în care se spune că „Puterea sovietică devine pur formală“ ?

De ce înfrîngerile militare foarte grele, suferite în lupta împotriva coloșilor imperialismului contemporan, n-ar putea să călească și în Rusia caracterul poporului, să întărească autodisciplina, săucidă lăudăroșenia și frazeologia, să învețe oamenii să dea dovadă de tărie de caracter, să ducă masele la tactica justă a prusienilor striviți de Napoleon : semnează tratatele de pace cele mai rușinoase atunci cînd nu dispui de armată, adună-ți forțele și ridică-te apoi iarăși și iarăși ?

De ce la primul tratat de pace nemaipomenit de greu să ne lăsăm pradă desperării atunci cînd alte popoare au știut să suporte cu tărie nenorociri și mai mari?

Oare tăriei de caracter a proletariatului, care știe ce trebuie să te supui atunci cînd nu ai forțe suficiente și care apoi știe totuși să se ridice, cu orice preț, iarăși și iarăși, acumulînd forțe în *orice* împrejurări, — oare tăriei de caracter a proletariatului să-i corespundă această tactică a desperării, și nu lipsei de caracter a micului burghez care, la noi, prin partidul socialiștilor-revoluționari de stînga, a bătut recordul frazeologiei pe tema războiului revoluționar?

Nu, dragi tovarăși „extremiști“ de la Moscova! Fiecare zi de noi încercări va îndepărta de voi tocmai pe muncitorii cei mai conștienți, pe aceia care vădesc mai multă tărie de caracter. Puterea sovietică, vor spune ei, nu *devine* și nu *va deveni* pur formală nu numai atunci cînd cuceritorul se află la Pskov și ne ia un tribut de 10 miliarde în grîne, minereu și bani, dar nici atunci cînd inamicul ar fi la Nijni și la Rostov pe Don și ne-ar lua un tribut de 20 de miliarde.

Niciodată, nici un fel de cucerire străină nu va face ca o instituție politică populară (iar Puterea sovietică *nu* este numai o instituție politică cu mult superioară tuturor acelor pe care le-a cunoscut vreodată istoria) să devină „pur formală“. Dimpotrivă, cucerirea străină nu va face decît să sporească simpatia poporului pentru Puterea sovietică dacă... dacă aceasta nu va lua calea aventurilor.

Refuzul de a semna o pace rușinoasă atunci cînd nu dispui de armată ar însemna o aventură pentru care poporul ar fi îndreptățit să acuze guvernul vinovat de acest refuz.

În istorie au fost cazuri cînd s-au semnat păci infinite mai grele și mai rușinoase decît cea de la Brest-Litovsk (exemple am dat mai sus), și aceasta n-a făcut ca puterea să-și piardă prestigiul, n-a făcut-o să devină formală, n-a zdrobit nici puterea, nici poporul, ci a oțelit poporul, *l-a învățat* știința grea și anevoioasă de a pregăti o ar-

mată serioasă chiar și într-o situație desperat de grea, când se află sub cizma cuceritorului.

Rusia se îndreaptă spre un nou și adevărat război de apărare a patriei, spre un război pentru menținerea și consolidarea Puterii sovietice. Poate că va fi o epocă — așa cum a fost epoca războaielor napoleoniene — a *războaielor* de eliberare (a războaielor, și nu a unui singur război), pe care cuceritorii le vor impune Rusiei Sovietice. E posibil.

Și de aceea mai rușinoasă decît orice pace grea și nemaipomenit de grea dictată de lipsa unei armate, mai rușinoasă decît orice pace rușinoasă este desperarea rușinoasă. Nici zece tratate de pace nemaipomenit de grele nu ne vor duce la pieire dacă vom avea o atitudine *serioasă* față de insurecție și față de război. Nu vom pieri sub loviturile cuceritorilor dacă nu vom îngădui ca desperarea și frazeologia să ne ducă la pieire.

„Pravda” nr. 37 și 38
din 28 (15) februarie
și 1 martie (16 februarie) 1918
Semnat : N. L e n i n

Se tipărește după textul
apărut în ziar

PE TERENUL PRACTIC

Avântul revoluționar determinat de atacul mișelesc al albgardiștilor germani împotriva revoluției ruse este o realitate. De pretutindeni sosesc telegrame în care oamenii se arată hotărâți să facă zid de apărare în jurul Puterii sovietice și să lupte pînă la ultimul. O altă atitudine față de puterea lor proprie muncitorească-țărănească nici nu era de așteptat.

Dar numai entuziasmul nu este de ajuns pentru a duce război împotriva unui adversar cum e imperialismul german. O atitudine ușuratică față de acest război *autentic, înverșunat, sîngeros* ar însemna cea mai mare naivitate, ba chiar o crimă.

Războiul trebuie ori să fie dus așa cum se cuvine, ori să nu fie dus de loc. În această chestiune cale de mijloc nu poate exista. Din moment ce imperialiștii germani ne impun războiul, avem datoria sfîntă de a judeca cu luciditate situația noastră, de a ne evalua forțele, de a verifica mecanismul economic. Toate acestea trebuie făcute cu repeziciunea necesară în timp de război, deoarece în situația noastră actuală orice întîrziere este într-adevăr „echivalentă cu moartea”. Hannibal e la porțile noastre, — lucrul acesta nu trebuie să-l uităm nici un moment.

Pentru a duce războiul *așa cum se cuvine*, avem nevoie de un spate al frontului puternic și organizat. Cea mai bună armată, oamenii cei mai devotați revoluției vor fi imediat exterminați de adversar dacă nu vor fi îndeajuns de înarmați, de aprovizionați cu alimente și de instruiți. Lucrul acesta este atît de limpede încît nu e nevoie să fie explicat.

În ce situație se află spatele armatei noastre revoluționare? — În situația cea mai de plîns, ca să nu spunem

mai mult. Transporturile noastre au fost cu desăvârșire dezorganizate de războiul precedent, schimbul de mărfuri dintre oraș și sat a fost perturbat, iar urmarea directă și imediată este foametea în orașele mari.

Sub loviturile inamicului, armata noastră se reorganizează în modul cel mai radical. Vechea armată, familiarizată cu condițiile războiului modern, nu mai există. Complet epuizată de războiul precedent, obosită de moarte în urma celor trei ani și jumătate petrecuți în tranșee, ea este inexistentă din punctul de vedere al capacității de luptă. Armata Roșie reprezintă indiscutabil un admirabil material de luptă, însă un material brut, încă neprelucrat. Ca să nu facem din ea carne de tun pentru artileria germană, trebuie s-o instruiem, s-o disciplinăm.

Greutăți uriașe ne stau în față. Toate Sovietele locale trebuie să comunice imediat, după ce vor fi trimis telegrama prin care își exprimă hotărârea lor de a lupta împotriva dușmanului extern, câte vagoane de grâne au fost expediate la Petrograd, câte trupe sînt în stare să trimită imediat pe front, cîți ostași roșii fac instrucție militară. Trebuie să se înregistreze toate armele și munițiile, trebuie reîncepută imediat producția de noi arme și muniții. Căile ferate trebuie să fie curățate de desăgari și de huligani. Pretutindeni trebuie să fie restabilită cea mai riguroasă disciplină revoluționară. Numai dacă vor fi respectate *toate* aceste condiții se va putea vorbi *serios* despre război. Altminteri, toate discuțiile pe tema „războiului cel mai revoluționar“ nu vor fi decît *vorbe goale*. Iar vorbele goale, care întotdeauna sînt dăunătoare, în acest moment critic pot avea un rol funest.

Sînt profund încredințat că revoluția noastră va face față greutăților uriașe ale momentului de față. Ea a și îndeplinit o muncă grandioasă, dar pentru a duce la bun sfîrșit opera noastră trebuie să desfășurăm o energie însutită.

Numai atunci vom învinge.

„Pravda“ nr. 38 din 1 martie
(16 februarie) 1918

Se tipărește după textul
apărut în ziar

PROIECT DE ORDIN CĂTRE TOATE SOVIETELE DE DEPUTAȚI

Credem că mâine, 3 martie, va fi semnată pacea, dar rapoartele agenților noștri, puse în legătură cu întreaga situație, ne fac să ne așteptăm ca în timpul cel mai scurt la germani să învingă partidul războiului împotriva Rusiei. De aceea dăm următorul ordin categoric : să fie încetinită demobilizarea ostașilor roșii ; să fie intensificate pregătirile în vederea aruncării în aer a căilor ferate, a podurilor și a șoselelor ; să fie formate și înarmate detașamente ; evacuarea să fie continuată în ritm accelerat ; armamentul să fie expediat în interiorul țării.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (Lenin)

Scris la 2 martie 1918

*Publicat pentru prima oară în 1929,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XI*

Se tipărește după manuscris

INTERVENȚII FĂCUTE
LA ȘEDINȚA DIN 4 MARTIE 1918 A CONSILIULUI
COMISARILOR POPORULUI ¹⁵⁷

1

Mă raliez întru totul spuselor tovarășului Trutovski, în sensul că încercările și tendințele care s-au făcut auzite aici se abat cu desăvârșire de la sarcinile guvernului muncitoresc și țărănesc și nu au nimic comun cu socialismul ¹⁵⁸. Sarcina socialismului constă în trecerea tuturor mijloacelor de producție în proprietatea întregului popor, și nu înseamnă nicidecum trecerea vaselor în proprietatea muncitorilor care le deserveșc, a băncilor în proprietatea funcționarilor bancari. Dacă oamenii iau în serios asemenea fleacuri, atunci trebuie să anulăm naționalizarea ¹⁵⁹, pentru că acest fel de a privi lucrurile este în general o absurditate. Noi considerăm că sarcina, scopul socialismului constau în transformarea pământului, a întreprinderilor în proprietatea Republicii sovietice. Țăranul primește pământ cu condiția să-l lucreze bine. Lucrătorii din transportul fluvial primesc vase cu condiția să aibă față de ele o atitudine gospodărească: ei trebuie să prezinte bugete pentru a arăta măcar care sînt veniturile și cheltuielile, trebuie să îngrijească bine vasele. Dacă nu se vor pricepe, îi vom înlătura. Iar dacă ei de trei săptămîni discută în contradictoriu, aș propune să-i înlăturăm de la conducere, întrucît asta vădește o totală incapacitate de organizare, o totală lipsă de înțelegere a sarcinilor vitale ale Republicii sovietice. Asta înseamnă haos, dezorganizare, mai rău — ceva foarte apropiat de sabotaj. Au pus la cale un

fel de campanie organizată în Uniune și prezintă jalbe, iar pe Volga vasele stau nereparate. Ce înseamnă asta? E o casă de nebuni? Sînt perfect încredințat că ei știu că, dacă noi vom trăi într-un asemenea haos, asupra noastră se vor abate calamități și mai mari. O condiție esențială pentru noi este disciplina și trecerea organizată a întregii proprietăți în mîna poporului, a tuturor surselor de avuții în mîna Republicii sovietice, precum și administrarea lor riguroasă, disciplinată. Așa că, dacă ni se spune că lucrătorii din transportul fluvial vor fi proprietarii privați ai administrației, este clar că noi nu vom fi de acord cu acest lucru. Conducătoare trebuie să fie Puterea sovietică. Iar voi organizați nu știu ce discuții pe calea unirii tuturor organizațiilor... * Dacă sînt nemulțumiți, ei ar putea cere ca dispozițiile să fie anulate. Dar ei propun să fie reexaminată problema — cui aparțin vasele, pentru ca muncitorii care le deserveșc să ceară un spor de 140%.

2

Cu multe puncte sînt perfect de acord, dar în ceea ce privește componența colegiului, cred că propunerea tovarășilor lucrători din transportul fluvial este absolut inacceptabilă. În primul rînd, noi nu analizăm această problemă. Problema principală este că oamenii nu primesc bani. Aceasta este într-adevăr culmea infamiei. Pentru ce alocăm noi bani? Ca să rămîna pe hîrtie? Am auzit mii de reclamații că, dacă nu se vor trimite bani, transportul nostru se va duce de rîpă. Dacă la 21 februarie au fost alocați banii, iar la 22 nu au ajuns la destinație, la 23 ei trebuiau să reclame. La noi este foame de bani, nu sînt bancnote în cantitate suficientă, nu putem tipări atît cît este necesar. Dacă noi alocăm, iar voi reveniți asupra acestor alocări, atunci într-adevăr nu se trimite nimic. Trebuia să veniți aici la 23 februarie, și nu la 3 martie. Noi am cerut ca aceste zeci de milioane să fie date. Nu știu pe cine să învinuiesc mai mult. Cred că pe reprezen-

* O parte din stenogramă nu a putut fi descifrată. — *Nota red.*

tanții Consiliului economic superior. Pe toți nu-i putem satisface. Hrănim Petrogradul — Moscova duce lipsă de bancnote... * Dacă nu s-a făcut altceva decât să se scrie alocații și nu s-a luat nici o măsură, ei trebuiau să vină aici, să mă cheme pe mine sau pe oricare altul la telefon și să ne anunțe. Nu trece săptămână să nu primesc o cerere în care oamenii se plîng că nu li se dau bani, or de la voi nu am primit nimic. Trebuie să fie trași la răspundere sau cel puțin să li se pună în vedere. Hotărîrea din 21 februarie obligă congresul lucrătorilor din transportul fluvial să prezinte un buget. În ceea ce privește componența colegiului, cred că noi trebuie să modificăm decretul mai curînd în sensul propunerilor făcute de tovarășul Șleapnikov. Paragraful trei prevede că colegiul trebuie să fie format din șapte membri. E de neînțeles de ce nu s-a făcut așa. Aici pot intra o serie de reprezentanți ai sindicatelor. Propun să se ia măsuri hotărîte pentru expedierea acestor bani cu trenuri marșrutizate. Apoi să se aducă imediat la cunoștință, după normele obișnuite, că banii au fost expediați. În ceea ce privește punctul 2, consider că singurul colegiu care poate exista în momentul de față și care este acceptabil pentru toți, și pentru Consiliul Comisarilor Poporului, este cel aprobat ieri de Consiliul Comisarilor Poporului. Nu există nici un temei pentru schimbarea lui. Consider că acest lucru trebuie dus la îndeplinire. Și dacă într-adevăr este un fapt că a fost acceptat ca atare salariul de 200 de ruble și s-a arătat că numai cu această condiție se naționalizează transportul, dacă așa stau lucrurile, dacă se ivesc cereri de egalizare cu alte organizații, în acest caz, eu personal propun să se pună problema de a se anula naționalizarea. Peste cîtva timp se poate crea o asemenea situație încît să nu fie de loc bani. Noi aveam o singură garanție pe baza căreia voiam să naționalizăm, iar această garanție ni se ia. Dacă așa stau lucrurile, trebuie să anulăm această măsură. Dacă nu vom face aceasta, vom avea încă o întreprindere cu deficaturi enorme.

* O parte din stenogramă nu a putut fi descifrată. — *Nota red.*

3

Găsesc că din mai multe puncte de vedere numirea unui comisar nu este indicată. Nu există pentru această funcție o candidatură care să nu stârnească discuții. Întrucât noi nu putem satisface toate cererile, ambele părți rămân nemulțumite. Dacă am înlătura Uniunea prin numirea de către noi a unui comisar, ar fi o măsură nedemocratică. Noi adoptăm o hotărîre ca pînă dimineața ei să prezinte o propunere. Dacă colegiul va fi prea numeros, el va putea alege un comitet executiv. Noi putem face acest lucru în mod organizat mîine sau poimîine, pentru a fi dus în mod organizat la îndeplinire imediat, într-un anumit termen. Atunci cînd va fi desemnat comitetul executiv, vom putea numi unele persoane în acest comitet. Acest lucru ar fi just, întrucît nu i-am elimina pe lucrătorii din transportul fluvial. Împotriva colaborării cu sindicatele, ei nu pot aduce obiecții. Dacă nu se va putea, vom ridica problema numirii unui comisar. Tovarășii comisari ai poporului știu că problema unei candidaturi este, firește, o problemă grea, și a hotărî acum numirea unui comisar, aceasta înseamnă a nu hotărî nimic, întrucît noi am pierde o săptămîină întregă din această cauză. Mai bine să se recurgă la această modalitate. Rămîne o singură propunere — să se anuleze punctele 5, 6 și 7. Se aprobă. Conform paragrafului trei, șase membri ai colegiului să fie înlocuiți printr-o reprezentanță vremelnică a sindicatelor.

*Se tipărește pentru prima oară.
după stenogramă*

O LECȚIE SERIOASĂ ȘI O RĂSPUNDERE SERIOASĂ

Comuniștii noștri pseudo „de stînga“, care au scos ieri un ziar al lor, „Kommunist“¹⁰⁰ (ar trebui adăugat : comunist al epocii premarxiste), caută să scape de lecția și de învățămintele istoriei, să scape de propria lor răspundere.

Zadarnice încercări. Nu vor reuși să scape.

Se dau peste cap, îngrămădesc nenumărate coloane de gazetă, trudesec în sudoarea frunții, nu fac economie „nici măcar“ de cerneală de tipar pentru a prezenta „teoria“ „răgazului“ drept o „teorie“ proastă și lipsită de temeii.

Dar, vai ! Eforturile lor sînt neputincioase în fața faptelor, nu le pot dezminți. Faptele sînt îndărătнице, spune pe bună dreptate un proverb englez. Este un fapt că de la 3 martie, cînd, la ora 1 ziua, germanii au încetat operațiunile militare, și pînă la 5 martie, ora 7 seara, cînd scriu aceste rînduri, avem un răgaz și am și folosit aceste două zile pentru apărarea *practică* (care se manifestă nu prin vorbe, ci prin fapte) a patriei socialiste. Acesta este un fapt care din zi în zi va deveni tot mai evident pentru mase. Este un fapt că într-un moment în care armata de pe front, incapabilă de luptă, o ia la fugă cuprinsă de panică, părăsind tunurile și neapucînd să arunce în aer podurile, apărarea patriei și *sporirea* capacității ei de apărare constau nu în flecăreala pe tema războiului revoluționar (flecăreală de-a dreptul rușinoasă în momentul acesta, cînd armata fuge cuprinsă de panică, iar partizanii războiului revoluționar n-au fost în stare să *oprească* nici

un singur detașament), ci într-o retragere ordonată în vederea salvării rămășițelor armatei și folosirea în acest scop a fiecărei zile de răgaz.

Faptele sînt îndărătnece.

Ocolind faptele, învățămintele lor, problema răspunderii, comuniștii noștri pseudo „de stînga“ caută să ascundă cititorului trecutul apropiat, foarte proaspăt, de importanță istorică, și să-l escamoteze, referindu-se la lucruri de mult trecute și lipsite de importanță. Un exemplu : K. Radek, într-un articol, amintește că în decembrie (în decembrie !) a scris că armata trebuie ajutată să reziste, că a scris acest lucru într-un „memoriu adresat Consiliului Comisarilor Poporului“. N-am avut posibilitatea să citesc acest memoriu, și mă întreb : de ce nu-l publică Karl Radek în *întregime* ? De ce nu explică precis și răspicat ce anume înțelegea el atunci printr-o „pace de compromis ?“ De ce nu-și amintește el de un trecut mai apropiat, cînd își exprima în „Pravda“ iluzia (cea mai rea dintre toate) că ar fi posibilă încheierea unei păci cu imperialiștii germani cu condiția restituirii Poloniei ?

De ce ?

Pentru că cei pseudo „de stînga“ sînt nevoiți să cocoloșească faptele care vădesc ce răspundere poartă ei, cei „de stînga“, pentru că au semănat iluzii care în realitate *i-au ajutat* pe imperialiștii germani și *au împiedicat* creșterea și dezvoltarea revoluției în Germania.

N. Buharin încearcă acum să nege chiar faptul că el și prietenii lui au afirmat că germanul nu va putea trece la ofensivă. Dar mulți, foarte mulți știu că acesta este un fapt, că Buharin și prietenii lui au afirmat acest lucru și că, prin semănarea acestor iluzii, ei *au ajutat* imperialismul german și *au împiedicat* creșterea revoluției germane, slăbită acum ca urmare a faptului că Republica sovietică velicorusă a pierdut, atunci cînd armata țărănească a luat-o la fugă cuprinsă de panică, mii și mii de tunuri, precum și bunuri în valoare de sute și sute de milioane. Eu am prezis clar și precis acest lucru în tezele din 7 ianuarie *. Dacă N. Buharin este nevoit acum „să

* Vezi volumul de față, p. 253—262. — *Nota red.*

se dezică“, cu atît mai rău pentru el. Toți cei care-și amintesc cuvintele lui Buharin și ale prietenilor lui cu privire la faptul că germanii nu au posibilitatea de a trece la ofensivă vor ridica din umeri văzînd că N. Buharin a fost nevoit „să se dezică“ de propriile lui cuvinte.

Iar pentru cei care nu și le amintesc, pentru cei care nu le-au auzit, ne vom referi la un document ceva mai prețios, mai interesant și mai edificator în *momentul de față* decît cele scrise de K. Radek în decembrie. Documentul acesta, pe care „cei de stînga“ îl ascund, din păcate, cititorilor lor, îl constituie rezultatele (1) votărilor din 21 ianuarie 1918 la consfătuirea comună a Comitetului Central al partidului nostru cu actuala opoziție „de stînga“, și (2) ale votării din Comitetul Central din 17 februarie 1918.

La 21 ianuarie 1918, în problema dacă tratativele cu germanii trebuie rupte imediat, Stukov a fost singurul (dintre colaboratorii ziarului pseudo „de stînga“, „Kommunist“) care a votat *pentru*. Toți ceilalți au votat *contra*.

În problema dacă *este admisibil* să se accepte semnarea unei păci anexioniste în cazul cînd germanii ar rupe tratativele sau ar da un ultimatum au votat *contra* numai Obolenski (cînd vor fi oare publicate tezele „lui“ ? de ce „Kommunist“ nu vorbește despre ele ?) și Stukov. Toți ceilalți au votat *pentru*.

La întrebarea dacă în acest caz *trebuie* semnată pacea propusă au votat *contra* numai Obolenski și Stukov ; ceilalți comuniști „de stînga“ *s-au abținut* !! Este un fapt.

La 17 februarie 1918, la întrebarea : cine este pentru un război revoluționar, Buharin și Lomov „refuză să ia parte la vot dacă problema este pusă astfel“. *Pentru* nu votează nimeni. Este un fapt !

La întrebarea dacă trebuie „să se aștepte cu reluarea tratativelor de pace pînă cînd ofensiva germană se va fi manifestat îndeajuns (așa cum vă spun !) și pînă cînd se va fi vădit influența ei asupra mișcării muncitorești germane“, dintre actualii colaboratori ai ziarului „de stînga“ votează *pentru* Buharin, Lomov și Urișki.

La întrebarea : „încheiem ori nu pace în cazul cînd ofensiva germană devine un fapt, iar în Germania și în

Austria nu va surveni un avînt revoluționar" ? Lomov, Buharin și Urițki *s-au abținut*.

Faptele sînt îndărătnice. Iar faptele arată că Buharin a negat posibilitatea unei ofensive germane, a semănat iluzii prin care *în fapt*, în pofida dorinței sale, *i-a ajutat* pe imperialiștii germani și *a împiedicat* creșterea revoluției germane. Tocmai în aceasta constă esența frazeologiei revoluționare : unde dai și unde crapă.

N. Buharin îmi reproșează că nu analizez în mod concret condițiile păcii actuale. Dar nu e greu de înțeles că nici pentru argumentarea mea și nici pentru fondul chestiunii nu era cîtuși de puțin nevoie de acest lucru. Era destul să demonstrez că ne aflăm în fața unei singure dileme reale, nu fanteziste : ori *aceste* condiții, care ne dau un răgaz fie chiar de cîteva zile, ori soarta Belgiei și a Serbiei. Și lucrul acesta Buharin nu l-a contestat nici măcar în ceea ce privește Petrogradul. Acest lucru l-a recunoscut colegul lui, M. N. Pokrovski.

Iar dacă noile condiții sînt mai proaste, mai grele, mai umilitoare decît condițiile proaste, grele și umilitoare de la Brest-Litovsk, *de acest lucru sînt vinovați* față de marea Republică sovietică rusă comuniștii *noștri pseudo „de stînga“*, Buharin, Lomov, Urițki & Co. Acesta este un fapt istoric, dovedit de votările menționate mai sus. Acest fapt nu poate fi cocoloșit prin nici un fel de subterfugii. Vi *s-au oferit* condițiile de la Brest-Litovsk, iar voi ați răspuns prin fanfaronadă și lăudăroșenie, ceea ce *a dus* la condiții și mai rele. Este un fapt. Și de răspunderea pe care o purtați pentru acest fapt nu vă puteți scutura.

În tezele mele din 7 ianuarie 1918 am prezis cît se poate de limpede că, din cauza stării armatei noastre (stare pe care frazeologia „*contra*“ maselor țărănești obosite n-o putea schimba), Rusia *va trebui* să încheie o pace separată *mai rea* dacă nu va accepta pacea de la Brest-Litovsk.

Cei „*de stînga*“ au căzut în cursa întinsă de burghezia rusă, care *avea nevoie* să ne împingă într-un război *cît mai dezavantajos* pentru noi.

Este un fapt că „*sociaștii-revoluționari de stînga*“, pronunțîndu-se pentru un război în momentul de față,

sînt într-un vădit dezacord cu țărănimea. Și acest fapt dovedește că politica socialiștilor-revoluționari de stînga este *nserioasă*, așa cum politica aparent „revoluționară” a tuturor socialiștilor-revoluționari în vara anului 1907 a fost *nserioasă*.

Faptul că muncitorii cei mai conștienți și mai înaintați se smulg repede din beția frazeologiei revoluționare îl dovedește exemplul Petrogradului și al Moscovei. La Petrograd, cele mai bune raioane muncitorești, Vîborg și Vasileostrovski, s-au și dezmeticit. Sovietul de deputați ai muncitorilor din Petrograd nu este pentru un război *în momentul de față*, el a înțeles că războiul trebuie pregătit și îl pregătește¹⁶¹. La Moscova, la Conferința orășenească a bolșevicilor din 3 și 4 martie 1918, adversarii frazeologiei revoluționare¹⁶² au și biruit.

La ce monstruoasă autoamăgire au ajuns cei „de stînga” se vede dintr-o frază a articolului lui Pokrovski, în care se spunea: „Dacă e să luptăm, apoi să luptăm *acum*” (subliniat de Pokrovski), ...cînd — ascultați! ascultați! — „cînd armata rusă, inclusiv unitățile recent formate, nu e încă demobilizată”.

Dar cine nu vrea să ignoreze faptele știe că în februarie 1918 și în Velicorusia, și în Ucraina, și în Finlanda cea mai mare *piedică* în calea rezistenței împotriva germanilor a fost *armata noastră nedemobilizată*. Este un fapt. Căci ea nu putea să n-o ia la fugă cuprinsă de panică, antrenînd după sine și detașamentele de ostași roșii.

Cine vrea să învețe din lecțiile istoriei, și nu să fugă de răspunderea care îi revine pentru ele, nu să le ocolească, își va aminti fie și de războaiele lui Napoleon I cu Germania.

În repetate rînduri Prusia și Germania au încheiat cu cuceritorul tratate de pace *de zece* ori mai grele și mai umilitoare (decît al nostru), mergînd pînă la a admite poliția străină, pînă la obligația de a ajuta cu trupele lor campaniile de cucerire ale lui Napoleon I. Prin tratatele sale cu Prusia, Napoleon I a oprimat și a fărîmițat Germania de zece ori mai rău decît ne-au strivit pe noi acum Hindenburg și Wilhelm. Și totuși în Prusia s-au găsit

oameni care nu făceau fanfaronadă, ci semnav tratate de pace arhi-„rușinoase“, le semnav pentru că nu aveau armată, semnav condiții de zece ori mai asupritoare și mai umilitoare și apoi *totuși* porneau la insurecție și la război. Așa s-a întâmplat nu o dată, ci de multe ori. Nu un singur tratat de pace și război de acest fel cunoaște istoria. Nu un singur răgaz. Nu o singură nouă declarație de război din partea cuceritorului. Nu un singur caz de alianță a națiunii asuprite cu o națiune asupritoare, concurentă a națiunii cuceritoare și tot atât de cuceritoare ca și aceasta (în atenția partizanilor unui „război revoluționar“ fără a se recurge la ajutorul imperialiștilor!).

Acesta a fost mersul istoriei.

Așa a fost. Așa va fi. Am intrat în epoca unui *șir* de războaie. Mergem spre un nou război *de apărare a patriei*. Mergem spre el în condițiile coacerii revoluției socialiste. Și pe acest drum greu proletariatul rus și revoluția rusă vor ști să se vindece de fanfaronadă, de frazeologia revoluționară, vor ști să accepte și tratate de pace nemai-pomenit de grele, vor ști să se ridice din nou.

Am încheiat *o pace în genul păcii de la Tilsit*. Vom ajunge și noi la victoria noastră, la eliberarea noastră, tot așa cum după pacea de la Tilsit din 1807 germanii au ajuns în 1813 și 1814 la eliberarea lor de sub jugul lui Napoleon. Distanța dintre pacea noastră de la Tilsit și eliberarea noastră va fi, probabil, mai mică, căci istoria pășește mai repede.

Jos fanfaronada! Pentru o muncă serioasă, pentru disciplină și organizare!

Scris la 5 martie 1918

Publicat la 6 martie (21 februarie) 1918,
în ziarul „Pravda“ nr. 42
Semnat: N. Lenin

Se tipărește după manuscris

MATERIALE
PREGĂTITOARE

PLANUL CUVÎNTĂRII ÎN PROBLEMA AGRARĂ,
ROSTITĂ LA CONGRESUL GENERAL
EXTRAORDINAR AL SOVIETELOR DE DEPUTAȚI
AI ȚĂRANILOR DIN RUSIA
14 (27) NOIEMBRIE 1917 *

Plan

- introducere
- { (1) Nu în numele guvernului, ci în numele
partidului și al fracțiunii.
(2) Pro domo sua **.
- (3) Confiscarea — *eserü* au trădat.
(4) Era nevoie de o *a 2-a* revoluție, „puterea
se afla în mâna burgheziei“ (a spus referen-
tul) și în mâna *conciliatorilor*.
(5) O revoluție muncitorească, socialistă.
(6) „Coaliția“ cu țărănimea.
(7) Legea = cele 242 de mandate, *păturile*
de jos.
(8) *Păturile* de jos și *păturile* de sus, masele și
funcționarii, oamenii muncii și cei obiș-
nuiți ¹⁶³.
(9) Socialismul în legea *celor 242 de*
mandate:
10. { confiscarea...
băncile... Nu împărțire, ci o
inventarul... economie comună.
11. Ruptura cu conciliatorismul...
12. — — — alegerile pentru Adunarea
constituantă. Listele.

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

* Vezi volumul de față, p. 98—100. — *Nota red.*

** Textual: „pentru casa sa“; în apărarea cauzei sale. — *Nota trad.*

TEZE CU PRIVIRE LA SARCINILE PARTIDULUI + MOMENTUL ACTUAL

- (α) Recunoașterea revoluției din 25. X. ca revoluție socialistă.
- (β) Respingerea tuturor încercărilor de a limita această teză în spiritul revenirii la revoluția burghezo-democratică (trecerea treptată ; „stadiul“ unui bloc cu mica burghezie etc.).
- (γ) Dictatura proletariatului, particularitățile ei spre deosebire de democratismul (burghez) „în general“, formal, tactica ei.
- (δ) Puterea sovietică și puterea bolșevicilor.
- (ε) Înțelegerea cu mica burghezie nu în sensul unui bloc în vederea unei revoluții burghezo-democratice, nu în sensul limitării sarcinilor revoluției socialiste, ci numai în sensul *formelor* de trecere la socialism a *diferitelor* pături ale micii burghezii.
- (ι) Libertățile burgheze *versus* reprimarea exploatatorilor.
- (κ) Sabotorii și capitaliștii ; capitaliștii și „opinia publică“ a burgheziei.
- (ζ) Adunarea constituantă și subordonarea ei față de Puterea sovietică, interesele și condițiile războiului civil.
- (η) Organizațiile superioare (Vikjelul, C.E.C. al țăranilor etc.) și lupta împotriva lor.
- (θ) Lupta împotriva reformismului în manifestarea lui *actuală* :

- (1) legarea mâinilor proletariatului de către tovarășii de drum din rîndurile micii burghezii
- (2) limitarea amploarei luptei revoluționare a păturilor „de jos“
- (3) renunțarea la teroare.

Scris în noiembrie 1917

*Publicat pentru prima oară în 1957,
în revista*

„Voprosi Istorii KPSS“ nr. 1

Se tipărește după manuscris

PLANUL TEZELOR
CU PRIVIRE LA ADUNAREA CONSTITUANTĂ *

Teze cu privire
la Adunarea constituantă :

1. Adunarea constituantă și revoluția de la 25.X. : 12/XI. poporul nu putea încă ști.
 2. Adunarea constituantă și lupta pentru pace : la 12/XI. poporul nu putea încă să-și spună părerea despre aceasta, nu putea nici măcar să știe.
 3. Adunarea constituantă și apartenența la un partid (alegerile proporționale).
 4. Scindarea congresului țăranilor la 6.XII. 1917.
 5. Scindarea partidului socialist-revoluționar (sfârșitul lunii noiembrie 1917).
 6. Lupta din cadrul Vikjelului și de la congresul feroviarilor (10 și 15. XII.).
 7. Lupta din rîndurile armatei (masele și comitetele din armată)
- (ad 4—7 **). Valul muncitoresc și sovietic (din preajma lui 25.X. 1917) : listele au fost gata numai cu 18 zile înainte de 12.XI.
Armata este *pentru* (congresele armatei din XI.1917).
Țărănimea este *pentru* (cel de-al II-lea Congres general al țăranilor din 7.XII. 1917).
8. Adunarea constituantă și Puterea sovietică. Avangarda masei și întreaga masă.

* Vezi volumul de față, p. 170—175. — *Nota red.*

** — la punctele 4—7. — *Nota trad.*

9. Adunarea constituantă și războiul civil (răscoala armată cadeto-kaledinistă).
10. ΣΣ* = nu omul este făcut pentru sîmbătă.
11. Avîntul (revoluției) nu a coincis cu momentul alegerilor în Adunarea constituantă.
12. Dreptul la noi alegeri.
Alegerile și democratismul. Dreptul de revocare.
13. Alegeri la întîmplare : cînd poporul *nu cunoaște* adevăratul mobil al luptei.
(ad 12)
14. Adunarea constituantă și programul partidului.
Programul versus X.—XII.1917 :
Republica cu Adunare constituantă este superioară republicii cu preparlament.
Republica sovietelor este superioară republicii cu Adunare constituantă.
Republica socialismului deplin este superioară republicii sovietelor.
Societatea comunistă este superioară republicii socialiste.

Scris la 11 sau 12 (24 sau 25)
decembrie 1917

Publicat pentru prima oară în 1957,
în revista
„Voprosi Istorii KPSS” nr. 3

Se tipărește după manuscris

PENTRU PROIECTUL DE DECRET CU PRIVIRE
LA ÎNFĂPTUIREA NAȚIONALIZĂRII BĂNCILOR
ȘI LA MĂSURILE NECESARE
ÎN LEGĂTURĂ CU ACEASTA *

1

SCHIȚĂ A PROIECTULUI DE DECRET **

5. Regulile amănunțite cu privire la plățile în bani efectuate de către bănci și la operațiile băncilor în conturile persoanelor particulare, la tranzacțiile de credit etc. vor fi publicate separat.

Plata pentru produse se încasează în proporție de 50% din prețul obișnuit, cu condiția ca ele să fie vândute asociațiilor de consum, iar achitarea să se facă prin contul curent la bănci ***.

7. Persoanele particulare trebuie să păstreze în cont curent la Banca de Stat și la sucursalele ei toți banii de care dispun cu excepția a 100—200 de ruble pe săptămână pentru consumul personal. Tăinuirea se pedepsește cu confiscarea.

8. Persoanele care fac parte din clasele avute sînt obligate să aibă cărți de muncă și de consum (de buget) și să prezinte săptămînal la Banca de Stat extrase din acestea.

9. Din clasele avute fac parte persoanele care au bunuri imobiliare în valoare de peste 25 000 de ruble sau un venit de peste 500 de ruble lunar sau rezerve în bani de peste 1 000 de ruble.

10. Consiliul economic superior creează echipe volante de controlori (revizori, calculatori, contabili etc. etc.), iar aceste echipe, cu mandat din partea C.E.S., au dreptul să

* Vezi volumul de față, p. 183—186. — *Nota red.*

** Prima pagină a manuscrisului nu s-a păstrat. — *Nota red.*

*** În manuscris, acest alineat este șters. Numărul de ordine „6” este omis. — *Nota red.*

efectueze cel mai riguros și cel mai amănunțit control în orice întreprindere și în orice gospodărie particulară.

11. Comerțul exterior este declarat monopol de stat.

2

TEZELE PROIECTULUI DE DECRET

1. Toate întreprinderile pe acțiuni sînt declarate proprietate a statului.

2. Membrii consiliilor de administrație, directorii și acționarii care au o avere *totală* de 5 000 de ruble răspund cu averea și libertatea pentru buna conducere a treburilor („dușmani ai poporului“).

(8) 3. Populația este obligată să facă parte din asociații de consum.

(9) 4. Sprijinul acordat sărăcimii (în special țăranilor) în această privință. Urmărirea speculanților și a celor care ocolesc legea : „dușmani ai poporului“.

(7) 5. Păstrarea la bancă a tuturor sumelor care depășesc 500 de ruble, sub amenințarea confiscării și arestării (apoi ștampilarea, schimbarea pe alte semne bănești și alte măsuri). Norma de consum să nu depășească 125 de ruble pe săptămîină.

trimiterea
pe front
munci
forțate

}} (3) 6. Obligativitatea generală a muncii : prima măsură — cărți de muncă și de consum, carnete de muncă și de buget pentru cei avuți, controlarea lor. Datoria lor — să muncească în direcția în care sînt îndreptați, în caz contrar — „dușmani ai poporului“.

{confiscare, } (12) (10) 7. Sabotorii și funcționarii care fac grevă
{arestări } — dușmani ai poporului.

(4) 8. Pe căile ferate vor fi transportate de urgență, peste rînd, produsele alimentare

- și încărcăturile necesare, dându-se curs în primul rînd bonurilor emise de Consiliul economic superior și de Sovietele de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor. Lupta împotriva „desăgarilor“, urmărirea pe toate căile a speculanților.
- (5) 9. Trecerea la producția de produse utile și îneperea schimbului sistematic de cereale pe produse : munca de sus și de jos, găsirea comenzilor, a materiilor prime etc., la această acțiune să se pornească din toate direcțiile.
- (6) 10. Împrumuturile de stat sînt anulate. Ocrotirea și respectarea intereselor micilor depunători.
- (10) 11. Echipe volante de controlori (Consiliul economic superior și Sovietele) cu participarea unor persoane recomandate de organizațiile de partid.
- (11) 12. Tribunale din muncitori (și țărani) pentru evidența cantității și calității muncii.

*Scris în decembrie,
nu înainte de 14 (27), 1917*

*Publicat pentru prima oară în 1957.
în : „Decretele Puterii sovietice“, vol. I*

Se tipărește după manuscris

LISTA LUCRĂRILOR LUI
V. I. LENIN
CARE N-AU FOST GĂSITE

—
ADNOTĂRI

—
INDICI

—
DATE DIN
VIAȚA ȘI ACTIVITATEA LUI
V. I. LENIN

LISTA LUCRĂRILOR LUI V. I. LENIN
CARE N-AU FOST GĂSITE PÎNA
ÎN PREZENT

(25 octombrie (7 noiembrie) 1917—5 martie 1918)

1917

CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA POLITICA AGRARĂ
A PUTERII SOVIETICE, ROSTITĂ LA ȘEDINȚA
SOVIETULUI DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR
ȘI SOLDAȚILOR DIN PETROGRAD

30 octombrie (12 noiembrie) 1917

Despre această cuvîntare a lui V. I. Lenin a scris John Reed în cartea „10 zile care au zguduit lumea“ (București, Editura politică, 1962, p. 281—282).

PROIECTUL DE REZOLUȚIE
AL C.C. AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA
CU PRIVIRE LA VIKJEL

Acest proiect de rezoluție a fost scris de V. I. Lenin în legătură cu discutarea, la ședința din 1 (14) noiembrie 1917 a C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia, a participării la tratativele din cadrul Vikjelului cu privire la schimbarea componenței guvernului sovietic; despre acest proiect de rezoluție se amintește în procesul-verbal al ședinței C.C. (vezi „Procese-verbale ale Comitetului Central al P.M.S.D. (b) din Rusia. August 1917 — februarie 1918“. Moscova, 1958, p. 129).

RĂSPUNS
LA ÎNTREBĂRILE „ASOCIAȚIEI INTERNAȚIONALE
PENTRU INFORMAREA PRESEI MUNCITOREȘTI
DIN AMERICA, FRANȚA ȘI ANGLIA“

V. I. Lenin a scris reprezentantului din Petrograd al „Asociației internaționale pentru informarea presei muncitorești din America, Franța și Anglia“ că este de acord să răspundă la întrebările puse în legătură cu politica externă și internă a guvernului sovietic numai în cazul cînd: se vor da garanții că răspunsul lui va fi adus

la cunoștința întregii prese muncitorești, inclusiv a celei internaționaliste, și va fi publicat fără modificări; pe scrisoarea de răspuns în care reprezentantul „Asociației” declară că acceptă aceste condiții există următoarea însemnare făcută de V. I. Lenin: „S-a răspuns la 10.XI.1917”. („Pravda” nr. 27 din 27 ianuarie 1960; „Voprosî Istoriei KPSS”, 1960, nr. 3, p. 147)¹⁶⁴.

SCRISOARE CĂTRE COMITETUL DIN MOSCOVA AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA

Această scrisoare a fost scrisă în prima jumătate a lunii noiembrie 1917. În „Amintiri despre V. I. Lenin”, D. P. Bogolepov scria: „Lucram la secția financiară a Sovietului din Moscova, când la 12 noiembrie 1917 mi s-a arătat o scrisoare scrisă de mâna lui Ilici, prin care eu și alți tovarăși eram chemați la Petrograd” („Despre Lenin”, vol. IV, Moscova, 1925, p. 116—117).

SCHIȚA DE RĂSPUNS AL C.C. AL P.M.S.D.(b) DIN RUSIA LA CEREREA LUI RIKOV, KAMENEV, MILIUTIN ȘI NOGHIN DE A FI REPRIMIȚI ÎN C.C. AL PARTIDULUI

Această schiță a fost scrisă de V. I. Lenin ca răspuns la cererea lui Rîkov, Kamenev, Miliutin și Noghin de a fi reprimiți în C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia, cerere care a fost discutată în ședința Comitetului Central din 29 noiembrie (12 decembrie) 1917; conținutul acestei schițe este redat în procesul-verbal al ședinței: „Tov. Lenin dă citire schiței sale de răspuns la acest apel, în care se arată că din cererea celor 4 rezultă totalul dezacord dintre aceștia și noi, deoarece ei consideră că C.C. a pornit pe calea concesiilor. În mod concret, el propune să se ceară celor 4 o declarație în scris în care să arate unde vor să transmită scrisoarea, adică dacă vor s-o dea publicității. Din proprie inițiativă, noi nu o vom da, ci le vom răspunde în scris că nu-i reprimim” („Procesele-verbale ale Comitetului Central al P.M.S.D. (b) din Rusia. August 1917—februarie 1918”. Moscova, 1958, p. 154—155).

INCEPUTUL SCHIȚEI „PROIECTULUI DE DECRET CU PRIVIRE LA ÎNFĂPTUIREA NAȚIONALIZĂRII BĂNCILOR ȘI LA MĂSURILE NECESARE ÎN LEGĂTURĂ CU ACEASTA”

Schița a fost scrisă nu înainte de 14 (27) decembrie 1917. În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează manuscrisul unei părți a schiței, începînd de la punctul cinci (vezi volumul de față, p. 442—443).

1918

ÎNCEPUTUL PLANULUI
„TEZELOR CU PRIVIRE LA ÎNCHEIEREA IMEDIATĂ
A UNEI PĂCI SEPARATE ȘI ANEXIONISTE“

Planul tezelor a fost scris între 5 și 7 (18 și 20) ianuarie 1918. În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează manuscrisul unei părți a planului, începînd de la punctul nouă (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XI, p. 37—38).

BILET CĂTRE COMISARIILE POPORULUI

Acest bilet a fost scris la 15 februarie 1918. Despre el amintește L. A. Ghijițki, membru al Sovietului din Pudoj (gubernia Oloneț), în raportul cu privire la călătoria sa la Petrograd și la discuțiile purtate cu V. I. Lenin: „Totodată, V. I. Lenin mi-a dat un bilet special către toți comisarii (pentru problemele respective), cerîndu-le să mă primească peste rînd, întrucît aveam de discutat probleme importante și urgente“ („Lupta pentru instaurarea și consolidarea Puterii sovietice în Karelia“. Culegere de documente și materiale. Petrozavodsk, 1957, p. 185).

SFÎRȘITUL COMPLETĂRII LA DECRETUL
CONSILIULUI COMISARIILOR POPORULUI
„PATRIA SOCIALISTĂ ESTE ÎN PRIMEJDIE!“

Completarea la decretul „Patria socialistă este în primejdie!“ a fost scrisă la 21 sau 22 februarie 1918. În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează o parte din manuscrisul completării (vezi volumul de față, p. 372—373).

SFÎRȘITUL ARTICOLULUI „ÎN CE CONSTĂ GREȘEA?“

Articolul „În ce constă greșea?“ a fost scris la 23 sau 24 februarie 1918. În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează începutul manuscrisului acestui articol (vezi volumul de față, p. 387—389).

PROIECTUL DE DECRET
„CU PRIVIRE LA ACHIZIȚIONAREA DE CEREALE“

Proiectul de decret a fost scris nu înainte de 25 februarie 1918. A. D. Țiurupa, care la 25 februarie 1918 a fost numit comisar al poporului pentru aprovizionare, a pomenit despre acest proiect în

amintirile sale „Vladimir Ilici și politica aprovizionării cu alimente“: „La o ședință a Comisiei extraordinare pentru aprovizionarea cu alimente și pentru transporturi mi s-a dat un proiect de decret «cu privire la achiziționarea de cereale», scris de Vladimir Ilici. În acest proiect Vladimir Ilici se pronunța cu hotărâre pentru cel mai riguros monopol al cerealelor“ („Amintiri despre Vladimir Ilici Lenin“, partea a 2-a, București, Editura politică, 1958, p. 132).

TELEGRAMĂ CĂTRE V. A. ANTONOV-OVSEENKO

Această telegramă a fost scrisă nu mai devreme de 28 februarie 1918. V. A. Antonov-Ovseenko scria în amintirile sale: „...Imediat după ce am dat dispozițiile respective a sosit o telegramă cifrată de la Lenin prin care îmi ordona, amintind de originea mea ucraineană, să preiau comanda tuturor trupelor sovietice care luptau împotriva invaziei austro-germane din Ucraina“ („Însemnări despre războiul civil“, vol. 1, Moscova, 1924, p. 298).

LISTA DOCUMENTELOR
LA A CĂROR REDACTARE A PARTICIPAT
V. I. LENIN

REGULAMENTUL
CU PRIVIRE LA CONTROLUL MUNCITORESC

Date în legătură cu participarea lui V. I. Lenin la elaborarea proiectului de „Regulament cu privire la controlul muncitoresc”, care a fost confirmat de C.E.C. din Rusia la 14 (27) noiembrie 1917, găsim în amintirile publicate de N. K. Krupskaia și de G. V. Țîperovici (vezi N. K. Krupskaia. „Amintiri despre Lenin”, București, Editura politică, 1960, p. 351 ; G. V. Țîperovici. „Amintiri despre Lenin”. „Krasnaia Letopis”, 1927, nr. 2, p. 230—231).

COMUNICAT OFICIAL
CU PRIVIRE LA PRIMIREA DIPLOMAȚILOR ACREDITAȚI
LA PETROGRAD DE CĂTRE V. I. LENIN,
PREȘEDINTELE CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI
1 (14) IANUARIE 1918

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează proiectul de comunicat corectat de V. I. Lenin. Comunicatul a fost publicat în ediția de scară a ziarului „Pravda” nr. 1 din 15 (2) ianuarie 1918.

TELEGRAMĂ CĂTRE DIRECȚIILE
ȘI ORGANIZAȚIILE OBȘTEȘTI DE LA CĂILE FERATE
CU PRIVIRE LA ANULAREA TELEGRAMEI
DIN 2 (15) IANUARIE 1918 A COMISARULUI POPORULUI
PENTRU CĂILE DE COMUNICAȚIE CU PRIVIRE
LA NORMELE DE RETRIBUIRE A FERVIARILOR

7 (20) ianuarie 1918

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează originalul telegramei corectat de V. I. Lenin.

LEGEA FUNDAMENTALĂ CU PRIVIRE LA SOCIALIZAREA PĂMÎNTULUI

27 ianuarie (9 februarie) 1918

Participarea lui V. I. Lenin la redactarea proiectului de „Lege fundamentală cu privire la socializarea pământului“ o atestă o notă a sa către M. A. Spiridonova în care îi scria că e ocupat în „comisia (cu eserii) pentru redactarea legii agrare“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXI, p. 274); completarea la proiect, scrisă de el, a fost inclusă în lege, devenind articolul 26 (vezi op. cit., p. 144), precum și amintirile lui S. V. Ivanov, unul dintre membrii comisiei celui de-al III-lea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor pentru redactarea proiectului de lege (vezi „Din februarie pînă în octombrie“. (Din chestionarele completate de participanții la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie)“. Moscova, 1957, p. 165—166).

TRATATUL DINTRE REPUBLICA SOCIALISTĂ RUSĂ ȘI CEA FINLANDEZĂ

1 martie 1918

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează proiectele de hotărîri ale Consiliului Comisarilor Poporului, scrise de V. I. Lenin în legătură cu discutarea proiectului de tratat în ședințele Consiliului Comisarilor Poporului din 25 și 27 februarie 1918, precum și proiectul de tratat cu îndreptările lui V. I. Lenin (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXI, p. 241—243, 244—245; „Decretele Puterii sovietice“, vol. 1, Moscova, 1957, p. 503—510).

DECRETE, HOTĂRÎRI, PROIECTE DE DECRETE ȘI DE HOTĂRÎRI ALE CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI

DECRET CU PRIVIRE LA INTRODUCEREA MONOPOLULUI DE STAT ASUPRA ANUNȚURILOR. *Nu mai târziu de 7 (20) noiembrie 1917.*

DECRET CU PRIVIRE LA AGENȚIA TELEGRAFICĂ DIN PETROGRAD. *18 noiembrie (1 decembrie) 1917.*

PROIECT DE DECRET CU PRIVIRE LA DESFIINȚAREA DREPTULUI DE PROPRIETATE PRIVATĂ ASUPRA BUNURILOR IMOBILIARE DE LA ORAȘE. *23 noiembrie (6 decembrie) 1917.*

DECRET CU PRIVIRE LA INTERZICEREA VINZARII, GAJARII ȘI INCHIRIERII VASELOR COMERCIALE RUSE CĂTRE PERSOANE SAU INSTITUȚII STRĂINE. *24 noiembrie (8 decembrie) 1917.*

DECRET CU PRIVIRE LA ACORDAREA UNUI IMPRUMUT DE 20 000 000 DE RUBLE CONSILIULUI DUMELOR RAIONALE DIN ORAȘUL MOSCOVA. *24 noiembrie (7 decembrie) 1917.*

DECRET CU PRIVIRE LA DREPTUL EXCLUSIV AL STATULUI DE A (SPUNE DE MAȘINILE ȘI UNELTELE AGRICOLE. 25 noiembrie (8 decembrie) 1917.

DECRET CU PRIVIRE LA DESFIINȚAREA BĂNCII AGRICOLE NOBILIARE ȘI A CELEI FUNCİARE ȚĂRĂNEȘTI. 25 noiembrie (8 decembrie) 1917.

PROIECT DE HOTĂRIRE CU PRIVIRE LA RECHIZIȚIONAREA UNELTELOR ȘI MAȘINILOR AGRICOLE. 4 (17) decembrie 1917.

DECRET CU PRIVIRE LA CONFISCAREA AVERII SOCIETĂȚII PE ACȚIUNI DIN DISTRICTUL MINIER BOGOSLOVSKI. 7 (20) decembrie 1917.

DECRET CU PRIVIRE LA CONFISCAREA AVERII LUI PUTILOV, DECLARAT DUȘMAN AL POPORULUI. 13 (26) decembrie 1917.

DECRET CU PRIVIRE LA INFIINȚAREA COMISARIATULUI PENTRU PROBLEMELE ADMINISTRAȚIEI LOCALE. 18 (31) decembrie 1917.

DECRET CU PRIVIRE LA ALOCAREA UNUI CREDIT DE 200 000 000 DE RUBLE COMISIEI INTERDEPARTAMENTALE PENTRU ACORDAREA DE ÎMPRUMUTURI ORAȘELOR ȘI ZEMSTVELOR. 18 (31) decembrie 1917.

HOTĂRIRE CU PRIVIRE LA COMPETENȚA COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU JUȘȚIȚIE ȘI LA COMISIILE CARE AU DREPTUL DE A EMITE MANDATE DE ARESTARE. 19 decembrie 1917 (1 ianuarie 1918).

HOTĂRIRE CU PRIVIRE LA RAPORTURILE DINTRE COMISARIATUL PENTRU JUȘȚIȚIE ȘI COMISIILE DE ANCHETĂ. 21 decembrie 1917 (3 ianuarie 1918).

DECRET CU PRIVIRE LA FIXAREA OREI OFICIALE. 22 decembrie 1917 (4 ianuarie 1918).

DECRET CU PRIVIRE LA OBLIGATIVITATEA GENERALĂ DE A MUNCII LA CURĂȚIREA ZĂPEZII ÎN PETROGRAD ȘI LA NODUL DE CALE FERATĂ DIN PETROGRAD. 22 decembrie 1917 (4 ianuarie 1918).

HOTĂRIRE CU PRIVIRE LA VERIFICAREA TUTUROR DEȚINUȚILOR POLITICI DIN INCHISORI ȘI LA ELIBERAREA IMEDIATĂ A ACELORA ÎMPOTRIVA CĂRORA NU SE POATE ADUCE NICI O ACUZAȚIE REALĂ. 7 (20) ianuarie 1918.

DECRET CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA ARMATEI ROȘII MUNCITOREȘTI-ȚĂRĂNEȘTI. 15 (28) ianuarie 1918.

DECRET CU PRIVIRE LA ALOCAREA UNEI SUME DE 20 000 000 DE RUBLE PENTRU ORGANIZAREA ARMATEI ROȘII MUNCITOREȘTI-ȚĂRĂNEȘTI. 16 (29) ianuarie 1918.

HOTĂRIRE CU PRIVIRE LA TRANSFERAREA UNOR FONDURI BĂNEȘTI CĂTRE COMITETUL DE ÎNTREPRINDERE AL UZINEI DE AUTOMOBILE DIN PETROGRAD A SOCIETĂȚII PE ACȚIUNI „RENAULT DIN RUSIA” PENTRU A ACHITA SALARIILE MUNCITORILOR ȘI FUNCȚIONARILOR. 19 ianuarie (1 februarie) 1918.

CIRCULARĂ CU PRIVIRE LA RAPORTURILE DINTRE COMISARIATELE POPORULUI ȘI CONSILIUL ECONOMIC SUPERIOR. 19 ianuarie (1 februarie) 1918.

DECRET CU PRIVIRE LA LIBERTATEA CONȘTIINȚEI, A ASOCIAȚIILOR BISERICEȘTI ȘI RELIGIOASE. 20 ianuarie (2 februarie) 1918.

PROIECT CU PRIVIRE LA IMPOZITUL EXCEPȚIONAL PE AVERE. 20 ianuarie (2 februarie) 1918.

DECRET CU PRIVIRE LA LICHIDAREA INSTITUȚIILOR GUVERNAMENTALE DISTRICTUALE, GUBERNIALE ȘI JUDEȚENE EVACUATE. 23 ianuarie (5 februarie) 1918.

DECRET CU PRIVIRE LA TRECEREA TUTUROR ORGANIZAȚIILOR CE SE OCUPĂ CU PROBLEMA PRIZONIERILOR DE RAZBOI LA SECȚIA PENTRU DEMOBILIZAREA ARMATEI. 29 ianuarie (11 februarie) 1918.

HOTĂRIRE CU PRIVIRE LA OBLIGATIVITATEA INDEPLINIRII ÎNSĂR-
CINĂRILOR TRASATE DE SOVIETE ÎN APLICAREA MASURILOR FISCALE.
29 ianuarie (11 februarie) 1918.

DECRET CU PRIVIRE LA ÎNFIINȚAREA COMISIEI INTERDEPARTA-
MENTALE EXTRAORDINARE DIN RUSIA PENTRU PAZA DRUMURILOR.
30 ianuarie (12 februarie) 1918.

REGULAMENT CU PRIVIRE LA COMITETUL PENTRU ÎMPRUMUT ȘI
SCONT CENTRAL. 30 ianuarie (12 februarie) 1918.

HOTĂRIRE CU PRIVIRE LA DELIMITAREA CU PRECIZIE A FUNC-
ȚIILOR ACTUALELOR INSTITUȚII ȘI ORGANE DE URMĂRIRE, REPRI-
MARE, ANCHETĂ ȘI JUDECATĂ. 31 ianuarie (13 februarie) 1918.

CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA JUDECĂTOREASCĂ (DECRETUL NR. 2).
15 februarie 1918.

DECRET CU PRIVIRE LA NAȚIONALIZAREA TUTUROR DEPOZITELOR
DE CEREALE. 15 februarie 1918.

DECRET CU PRIVIRE LA DESFIINȚAREA CONSILIULUI CENTRAL AL
PERSONALULUI MEDICO-SANITAR. 16 februarie 1918.

DECRET CU PRIVIRE LA SOLDA SOLDAȚILOR DEMOBILIZAȚI CARE
RĂMIN UN TIMP ÎN UNITAȚILE LOR. 18 februarie 1918.

HOTĂRIRE CU PRIVIRE LA FORMAREA COMITETULUI EXECUTIV PRO-
VIZORIU AL CONSILIULUI COMISARIILOR POPORULUI. 20 februarie 1918

HOTĂRIRE CU PRIVIRE LA ÎNFIINȚAREA UNUI COLEGIU SPECIAL
PENTRU EVACUAREA MONETĂRIEI STATULUI. 27 februarie 1918.

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează proiectele și originalele hotărârilor și decretelor enumerate mai sus ale Consiliului Comisarilor Poporului cu îndreptările lui V. I. Lenin (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXI, p. 102—104, 112—113, 113—114, 116, 120—121, 143 ; „Decretele Puterii sovietice“, vol. 1, Moscova, 1957 p. 54—56, 109—110, 133—137, 140—141, 145—146, 148, 148—151, 186—188, 251—252, 256—257, 279—280, 281—282, 308, 352—357, 365—366, 371—374, 384—386, 399—401, 444—445, 447—448, 450—452, 453—454, 463—474, 475—476, 479—480, 556, 558—559, 561—562).

ADNOTĂRI

- 1 „*Către cetățenii Rusiei!*” — apelul a fost scris de V. I. Lenin în numele Comitetului militar-revoluționar de pe lângă Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd. La 25 octombrie (7 noiembrie) 1917 apelul a fost publicat în ziarul „*Rabocii i Soldat*”, iar apoi în ziarele „*Derevenskaia Bednota*”, „*Izvestiia C.E.C.*” și în alte ziare.
- „*Rabocii i Soldat*” — cotidian de seară, organ al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd; a apărut de la 17 (30) octombrie 1917 până în februarie 1918. — 1.
- 2 *Comitetul militar-revoluționar de pe lângă Sovietul din Petrograd* a fost creat la 12 (25) octombrie 1917, la indicația C.C. al partidului bolșevic. Din C.M.R. făceau parte reprezentanți ai Comitetului Central al partidului, ai Comitetului din Petersburg, ai Sovietului din Petrograd, ai comitetelor de întreprindere, ai sindicatelor și ai organizațiilor din armată. Desfășurându-și activitatea sub conducerea nemijlocită a Comitetului Central al partidului și păstrînd o legătură strînsă cu organizația bolșevică din armată, C.M.R. a condus acțiunea de formare a detașamentelor Gărzii roșii și de înarmare a muncitorilor. Sarcina principală a C.M.R. era pregătirea insurecției armate conform direcțivelor C.C. al partidului bolșevic. C.M.R. a desfășurat o activitate multilaterală în vederea organizării forțelor de luptă pentru victoria Revoluției Socialiste din Octombrie. Nucleul conducător al C.M.R. îl constituia Centrul militar-revoluționar, care a fost creat la ședința din 16 (29) octombrie 1917 a Comitetului Central; din el făceau parte: A. S. Bubnov, F. E. Dzerjinski, I. V. Stalin, I. M. Sverdlov și M. S. Urișki. Acest centru își desfășura activitatea sub îndrumarea permanentă a lui V. I. Lenin. După victoria Revoluției Socialiste din Octombrie și formarea guvernului sovietic, la al doilea Congres al Sovietelor, sarcina centrală a Comitetului militar-revoluționar a devenit lupta împotriva contrarevoluției și pentru asigurarea ordinii revoluționare. Pe măsură ce se crea și se întărea aparatul sovietic,

C.M.R. își transmitea funcțiile comisariatelor poporului în curs de organizare; la 5 (18) decembrie 1917 C.M.R. a fost desființat. — 1.

- 3 *Ședința (extraordinară) a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd* s-a deschis la 25 octombrie (7 noiembrie), ora 2 și 35 de minute după-amiază. Ședința a ascultat comunicarea Comitetului militar-revoluționar cu privire la răsturnarea guvernului provizoriu și victoria revoluției. Raportul cu privire la sarcinile Puterii sovietice a fost prezentat de V. I. Lenin. Cu o uriașă majoritate de voturi a fost adoptată rezoluția scrisă de Lenin (vezi volumul de față, p. 4—5). — 2.
- 4 Este vorba de documentele diplomației secrete — tratatele secrete încheiate de guvernul țarist, iar apoi și de guvernul provizoriu burghez al Rusiei, cu guvernele Angliei, Franței, Germaniei, Japoniei și ale altor state imperialiste. Începând de la 10 (23) noiembrie 1917, documentele diplomației secrete au fost publicate în ziarele „Pravda” și „Izvestiia C.E.C.”, apoi în decembrie ele au început să apară în ediții separate sub titlul: „Culegere de documente secrete din arhiva fostului minister al afacerilor externe”. Din decembrie 1917 pînă în februarie 1918 au apărut șapte culegeri. Publicarea tratatelor secrete a avut o uriașă însemnătate revoluționar-propagandistică în lupta dusă de guvernul sovietic pentru încheierea unei păci democratice generale fără anexiuni și contribuții, precum și în demascarea caracterului imperialist al primului război mondial. — 2.
- 5 *Al doilea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia* a avut loc la Petrograd în zilele de 25 și 26 octombrie (7 și 8 noiembrie) 1917. La congres au participat și delegați din partea unei serii de Soviete guberniale și județene de deputați ai țăranilor. Potrivit datelor comisiei de verificare a mandatelor, în momentul deschiderii congresului erau prezenți 649 de delegați, dintre care 390 — bolșevici, 160 — socialiști-revoluționari, 72 — menșevici și 14 — menșevici-internaționaliști. Delegații au continuat să sosească și după deschiderea congresului.

Congresul s-a deschis la 25 octombrie, ora 10 și 40 de minute seara, la Smolnii. În acest timp, detașamentele Gărzii roșii, marinarii și partea revoluționară a garnizoanei din Petrograd dezlănțuiau asaltul împotriva Palatului de iarnă, unde, sub paza iuncherilor și a batalioanelor „de șoc”, se afla guvernul provizoriu. Fiind ocupat cu conducerea insurecției, V. I. Lenin nu a luat parte la prima ședință a congresului. În prezidiul congresului au fost aleși 14 bolșevici — V. I. Lenin, V. A. Antonov-Ovseenko, N. V. Krilenko, A. V. Lunacearski și alții, 7 socialiști-revoluționari de stînga, printre care: B. D. Kamkov, V. A. Karelin, M. A. Spiridonova, și 1 reprezentant al Partidului socialist ucrainean. Menșevicii și socialiștii-revolu-

ționari de dreapta au refuzat să facă parte din prezidiu. Liderii aripii de dreapta a menșevicilor și a socialiștilor-revoluționari cereau să se înceapă tratative cu guvernul provizoriu în vederea formării unui guvern de coaliție, calificând revoluția socialistă în curs de desfășurare drept un complot. Convingându-se că majoritatea congresului îi sprijină pe bolșevici, menșevicii, socialiștii-revoluționari și bundiștii au părăsit congresul. La 26 octombrie (8 noiembrie), ora 4 dimineața, congresul a ascultat comunicarea cu privire la ocuparea Palatului de iarnă și la arestarea guvernului provizoriu și a adoptat apelul „Către muncitori, soldați și țărani!”, scris de Lenin, în care se proclama trecerea puterii în mâna Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor. Ședința s-a terminat la ora șase dimineața.

Ședința a doua a congresului s-a deschis la 26 octombrie (8 noiembrie), ora 9 seara. Lenin a prezentat rapoartele asupra păcii și asupra pământului. La congres au fost adoptate istoricele decrete asupra păcii și asupra pământului, scrise de Lenin. Congresul a format guvernul muncitoresc-țăranesc — Consiliul Comisarilor Poporului, în frunte cu V. I. Lenin. Socialiștii-revoluționari de stînga au refuzat să facă parte din guvernul sovietic, în care au intrat numai bolșevici. Din Comitetul Executiv Central din Rusia ales de congres făceau parte 101 persoane, dintre care: 62 bolșevici, 29 socialiști-revoluționari de stînga, 6 social-democrați internaționaliști, 3 — din partea Partidului socialist ucrainean și 1 — din partea eserilor-maximaliști. Congresul a hotărît de asemenea că C.E.C. din Rusia poate fi completat cu reprezentanți ai Sovietelor satești și ai organizațiilor din armată, precum și cu reprezentanți ai grupurilor care au părăsit congresul. Congresul și-a încheiat lucrările la ora 6 dimineața. — 7.

- 6 Este vorba de Comitetul Executiv Central ales la primul Congres general al Sovietelor din Rusia, care a avut loc la Petrograd între 3 și 24 iunie (16 iunie și 7 iulie) 1917. În Comitetul Executiv Central al primei legislaturi, majoritatea o aveau socialiștii-revoluționari de dreapta și menșevicii, care se situau pe poziția sprijinirii guvernului provizoriu burghez. — 11.
- 7 Este vorba de țările participante la războiul imperialist mondial (1914—1918): pe de o parte, blocul țărilor Antantei (Franța, Marea Britanie, Rusia, Italia și S.U.A., care li s-a alăturat), precum și Belgia, Serbia, România, Japonia și China, iar pe de altă parte — așa-zisa Cvadruplă alianță — Germania, Austro-Ungaria, Turcia și Bulgaria. — 13.
- 8 *Mișcarea cartistă din Anglia, cartism* (de la cuvîntul englez charter — cartă) — mișcare revoluționară de masă a muncitorilor englezi din deceniile al 4-lea și al 5-lea ale secolului

al XIX-lea. Centrul organizatoric al acestei mișcări era „Asociația muncitorilor din Londra“. În 1838, conducerea asociației a întocmit o petiție (Cartă a poporului) adresată parlamentului, care conținea următoarele revendicări: vot universal pentru bărbații care au împlinit vârsta de 21 de ani, vot secret, desființarea censului de avere pentru cei ce candidează la alegerile de deputați în parlament, noi alegeri anuale în parlament etc. În 1840 a luat ființă „Asociația națională cartistă“, primul partid muncitoresc de masă din istoria mișcării muncitorești. La 2 mai 1842 a fost depusă în parlament o a doua petiție a cartiștilor, prin care se revendica reducerea zilei de muncă, mărirea salariilor etc. Petiția a fost respinsă de parlament. Drept răspuns, cartiștii au organizat o grevă generală. În 1848, cartiștii se pregăteau să organizeze o cortegiu de masă spre parlament pentru a prezenta o a treia petiție, dar guvernul a concentrat trupe și a împiedicat formarea cortegiului. Cîteva luni mai târziu, petiția a fost examinată și respinsă. După 1848, mișcarea cartistă a început să decadă. Principala cauză a insucceselor mișcării cartiste a fost lipsa unui program și a unei tactici precise, precum și lipsa unei conduceri proletare consecvent revoluționare. Totuși, cartiștii au exercitat o mare influență atît asupra istoriei politice a Angliei, cît și asupra evoluției mișcării muncitorești internaționale. V. I. Lenin a caracterizat cartismul ca fiind „cea dintîi mișcare revoluționară proletară, mișcare largă, cu adevărat de masă, încheșată din punct de vedere politic“ (Opere, vol. 29, București, Editura politică, 1959, p. 293). — 16.

- 9 *Legea excepțională împotriva socialiștilor* a fost introdusă în Germania în 1878 de guvernul Bismarck, în vederea luptei împotriva muncitorilor și a mișcării socialiste. Prin această lege erau interzise toate organizațiile partidului social-democrat, organizațiile muncitorești de masă, presa muncitorească și erau confiscate publicațiile socialiste; social-democrații erau prigoniți, expulzați. Dar represiviunile nu au reușit să zdrobească partidul social-democrat, a cărui activitate a fost reorganizată și adaptată la condițiile ilegalității: a fost organizată apariția în străinătate a ziarului „Der Sozial-Demokrat“, organul central al partidului; tot acolo s-au ținut regulat congresele partidului (în 1880, 1883 și 1887); în Germania au fost repede refăcute, în condițiile ilegalității, organizațiile și grupurile social-democrate, în fruntea cărora se afla Comitetul Central ilegal. Totodată, partidul a folosit pe scară largă posibilitățile legale pentru a-și întări legăturile cu masele, iar influența lui a crescut neîncetat: numărul voturilor întrunite de social-democrați în alegerile pentru Reichstag a crescut, din 1878 pînă în 1890, de peste trei ori. Un mare ajutor au primit social-democrații germani din partea lui K. Marx și F. Engels. În 1890, sub pre-

siunea mișcării muncitorești de masă, care devenea din ce în ce mai puternică, legea excepțională împotriva socialiștilor a fost abrogată. — 16.

- 10 Lenin se referă la apelul Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd „Către popoarele din lumea întreagă”, publicat în nr. 15 al ziarului „Izvestiia Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd” din 15 martie 1917. — 17.
- 11 Lenin se referă la acțiunile revoluționare ale marinarilor din flota germană care au avut loc în august 1917. Acțiunile au fost conduse de organizația revoluționară a marinarilor, care la sfârșitul lunii iulie număra 4000 de membri. În fruntea organizației se aflau marinarii Max Reichpitsch și Albin Kebis de pe nava „Friedrich cel Mare”. Organizația a hotărât să lupte pentru o pace democratică și să pregătească insurecția. La începutul lunii august, în flotă au început acțiuni fățișe. Marinarii de pe vasul de linie „Prințul-regent Luitpold”, care se afla la Wilhelmshafen, au debarcat cu de la sine putere ca să lupte pentru eliberarea tovarășilor lor arestați anterior pentru că au participat la o grevă; la 16 august fochiștii de pe vasul „Westfalia” au refuzat să iasă la lucru. În același timp s-a răscolat echipajul de pe crucișătorul „Nürnberg”, care se afla în larg. Mișcarea din rândurile marinarilor s-a extins asupra navelor din câteva escadre din Wilhelmshafen. Acțiunile revoluționare din flota germană au fost înăbușite cu cruzime. Conducătorii mișcării, Reichpitsch și Kebis, au fost împușcați, iar ceilalți marinari care au participat activ la mișcare au fost condamnați la ani grei de muncă silnică. — 18.
- 12 *Socialiștii-revoluționari (eserii)* — partid mic-burghez din Rusia; a luat ființă pe la sfârșitul anului 1901 — începutul anului 1902, prin contopirea diferitelor cercuri și grupuri narodnice („Uniunea socialiștilor-revoluționari”, Partidul socialiștilor-revoluționari etc.). Concepțiile lor reprezentau un amestec eclectic de idei narodnice și revizioniste. Eserii, după cum spunea Lenin, încercau să cîrpească „găurile narodnicismului” cu „peticele «criticii» oportuniste — astăzi la modă — a marxismului” (Opere complete, vol. 11, București, Editura politică, 1962, ed. a doua, p. 283). În anii primului război mondial, majoritatea eserilor s-au situat pe pozițiile social-șovinismului.
- După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, eserii împreună cu menșevicii au constituit principalul sprijin al guvernului provizoriu burghezo-moșieresc contrarevoluționar, iar liderii partidului lor (Avksentiev, Kerenski, Cernov) au făcut parte din acest guvern. Partidul eserilor a refuzat să sprijine revendicarea țărănimii de a se trece la lichidarea proprietății funciare moșierești și s-a pronunțat pentru menținerea proprietății moșierești asupra pământului; miniștrii eseri din guvernul pro-

vizoriu trimiteau detașamente de represiune împotriva țăranilor care ocupau pământurile moșierești.

La sfârșitul lunii noiembrie 1917, aripa stângă a eserilor a format partidul de sine stătător al eserilor de stînga.

În anii intervenției militare străine și ai războiului civil, eserii au desfășurat o activitate subversivă contrarevoluționară, au dat un sprijin activ intervenționiștilor și albgardiștilor, au participat la comploturi contrarevoluționare și au pus la cale acte teroriste împotriva activiștilor Statului sovietic și ai partidului comunist. După terminarea războiului civil, eserii și-au continuat activitatea lor dușmănoasă atît în interiorul țării, cît și în tabăra emigranților albgardiști. — 23.

- 13 „*Izvestiia Sovietului de deputați ai țăranilor din Rusia*” — cotidian, organ oficial al Sovietului de deputați ai țăranilor din Rusia. A apărut la Petrograd de la 9 (22) mai pînă în decembrie 1917; ziarul exprima punctul de vedere al aripii de dreapta a partidului socialiștilor-revoluționari. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă; a fost interzis din pricina orientării lui contrarevoluționare. — 24.
- 14 Legea cu privire la controlul muncitoresc asupra producției a început să fie elaborată imediat după victoria Revoluției Socialiste din Octombrie. „Proiectul de lege cu privire la controlul muncitoresc”, scris de V. I. Lenin la 26 sau 27 octombrie (8 sau 9 noiembrie) 1917, a fost discutat în cadrul unei consfătuiri a Consiliului central al comitetelor de întreprindere din Petrograd, la care a participat și V. I. Lenin și, în linii generale, a fost adoptat de consfătuire. Apoi, la 27 octombrie proiectul a fost înaintat spre examinare Consiliului Comisarilor Poporului, care i-a însărcinat pe V. P. Miliutin și pe I. Larin să întocmească în decurs de două zile un proiect amănunțit de lege cu privire la controlul muncitoresc. Dar proiectul elaborat de ei era în contradicție cu sarcinile controlului muncitoresc revoluționar formulate de Lenin. Din el lipsea, de pildă, un punct de mare importanță, și anume specificarea că hotărârile adoptate de organele controlului muncitoresc sînt obligatorii pentru proprietarii de întreprinderi. La baza elaborării mai departe a proiectului de lege cu privire la controlul muncitoresc a stat proiectul lui Lenin, care la 1 (14) noiembrie a fost publicat cu unele completări în „Gazeta Vremennogo Rabocego i Krestianskogo Pravitelstva” nr. 3 sub titlul: „Proiect de lege cu privire la controlul muncitoresc (înaintat spre examinarea comisiei pentru problemele muncii)”. Cu prilejul discutării în continuare a proiectului s-a propus ca organele locale ale controlului muncitoresc să fie înlocuite cu organe de stat și controlul muncitoresc să nu fie introdus în toate întreprinderile, ci numai în fabricile și uzinele mari, la căile ferate etc. Lenin a insistat asupra necesității de a se stimula inițiativa muncitorilor în introducerea controlului muncitoresc pretutindeni. Elaborarea

definitivă a proiectului a fost încredințată unei comisii create la ședința din 8 (21) noiembrie a C.E.C. din Rusia. La 14 (27) noiembrie C.E.C. din Rusia a examinat proiectul prezentat de comisie și a adoptat decretul intitulat: „Legea cu privire la controlul muncitoresc”. În decret și-au găsit reflectarea principalele teze din proiectul lui Lenin. Decretul a fost publicat la 16 (29) noiembrie în „Izvestiia C.E.C.” nr. 227.

Adoptarea „Legii cu privire la controlul muncitoresc” a contribuit la dezvoltarea pe scară largă a inițiativei muncitorilor în introducerea controlului asupra producției și repartiției produselor. Pe baza „Legii cu privire la controlul muncitoresc”, o serie de Soviete locale, birouri și conferințe ale comitetelor de întreprindere au elaborat instrucțiuni concrete în legătură cu aplicarea controlului muncitoresc. O foarte mare însemnătate pentru realizarea practică a controlului muncitoresc au avut-o instrucțiunile elaborate de Consiliul comitetelor de întreprindere din Petrograd. Secretariatul C.C. al partidului a considerat că aceste instrucțiuni trebuie trimise muncitorilor din întreprinderi atunci când cer lămuriri în legătură cu aplicarea controlului muncitoresc. Introducerea controlului muncitoresc asupra producției a avut un rol important în pregătirea naționalizării industriei. Făcînd bilanțul primului an de construcție socialistă, în cuvîntarea rostită la 6 noiembrie 1918 la cel de-al VI-lea Congres extraordinar al Sovietelor din Rusia, V. I. Lenin a spus: „Noi n-am decretat dintr-o dată socialismul în întreaga noastră industrie, pentru că socialismul poate să se organizeze și să se consolideze numai atunci cînd clasa muncitoare a învățat să conducă, cînd autoritatea maselor muncitoare s-a consolidat. Fără aceasta socialismul rămîne un simplu deziderat. De aceea am introdus controlul muncitoresc, știind că aceasta era o măsură contradictorie, o măsură incompletă, dar că era necesar ca muncitorii să pășească ei înșiși la realizarea măreței opere a construirii industriei unei țări imense — fără exploatare, împotriva exploatarelor...” (Opere, vol. 28, București, Editura politică, 1959, p. 127). — 31.

- 15 *Consfătuirea reprezentanților regimentelor din garnizoana Petrograd din 29 octombrie (11 noiembrie) 1917*, convocată de Comitetul militar-revoluționar, a fost consacrată problemei apărării Petrogradului împotriva forțelor contrarevoluției. La consfătuire au participat 40 de reprezentanți ai unităților militare. Pe ordinea de zi erau următoarele probleme: 1. Informări. 2. Formarea statului-major. 3. Înarmarea unităților. 4. Instaurarea ordinii în oraș. După raportul special asupra situației de pe front, consfătuirea a ascultat raportul lui V. I. Lenin, președintele Consiliului Comisarilor Poporului, cu privire la momentul actual. Lenin a luat cuvîntul și în legătură cu celelalte probleme de pe ordinea de zi. O serie de participanți la consfătuire au prezentat informări asupra situației din diferite unități.

Consfătuirea a adoptat în unanimitate un apel către soldații din Petrograd, chemându-i la luptă pentru cucerirea revoluției. — 37.

- 16 *Socialiștii-revoluționari de stînga* — partidul socialiștilor-revoluționari (internaționaliști) de stînga; s-a constituit din punct de vedere organizatoric la primul său congres general care a avut loc între 19 și 28 noiembrie (2 și 11 decembrie) 1917. Pînă la acest congres, socialiștii-revoluționari de stînga reprezentau aripa de stînga a partidului socialiștilor-revoluționari, aripă care a început să se formeze în anii războiului imperialist mondial. În fruntea socialiștilor-revoluționari de stînga se aflau M. A. Spiridonova, B. D. Kamkov și M. A. Natanson (Bobrov). Rîndurile socialiștilor-revoluționari de stînga au început să crească rapid după evenimentele din iulie 1917. Acest proces reflecta creșterea unei stări de spirit radicale în rîndurile țărănimii. În august, în mina socialiștilor-revoluționari de stînga se afla Comitetul din Petersburg al partidului socialiștilor-revoluționari cu ziarul „Znamea Truda”, care ulterior a devenit organul central al partidului socialiștilor-revoluționari de stînga.

La cel de-al doilea Congres general al Sovietelor din Rusia, socialiștii-revoluționari de stînga reprezentau majoritatea în fracțiunea socialiștilor-revoluționari, care s-a scindat în problema participării la congres; socialiștii-revoluționari de dreapta, supunându-se directivei date de C.C. al partidului socialiștilor-revoluționari, au părăsit congresul; socialiștii-revoluționari de stînga au rămas însă la congres și în principalele probleme ale ordinii de zi au votat alături de bolșevici. Considerînd că este necesar să încheie un bloc cu partidul socialiștilor-revoluționari de stînga, care în acea perioadă avea un număr considerabil de adepți în rîndurile țărănimii, bolșevicii au propus socialiștilor-revoluționari de stînga să intre în guvernul sovietic. Socialiștii-revoluționari de stînga însă au refuzat. Ei cereau să se creeze un așa-zis „guvern socialist omogen” la care să participe menșevicii, socialiștii-revoluționari de dreapta și alte partide și grupări. După multe șovăieli, căutînd să-și mențină influența în rîndurile țărănimii, socialiștii-revoluționari de stînga au acceptat să colaboreze cu bolșevicii. În urma tratatelor care au avut loc în noiembrie și la începutul lunii decembrie 1917, bolșevicii și socialiștii-revoluționari de stînga au ajuns la un acord cu privire la participarea acestora din urmă la guvern. Socialiștii-revoluționari de stînga s-au angajat ca în activitatea lor să urmeze politica generală a Consiliului Comisarilor Poporului și au intrat într-o serie de colegii ale comisariatelor poporului.

Deși au acceptat să colaboreze cu bolșevicii, socialiștii-revoluționari de stînga erau în divergență cu ei în problemele fundamentale ale construcției socialiste, se pronunțau împotriva dictaturii proletariatului. În ianuarie-februarie 1918, C.C. al partidului socialiștilor-revoluționari de stînga a început lupta împotriva încheierii tratatului de pace de la Brest-Litovsk, iar după semnarea și ratificarea lui la cel de-al IV-lea Congres

al Sovietelor, în martie, socialiștii-revoluționari de stînga au ieșit din Consiliul Comisarilor Poporului, continuînd însă să rămînă în colegiile comisarilor poporului și în organele locale ale puterii. Socialiștii-revoluționari de stînga se pronunțau împotriva măsurilor luate de Puterea sovietică pentru introducerea principiului conducerii unice în întreprinderi și la căile ferate și pentru întărirea disciplinei în muncă. În vara anului 1918, cînd la sate se desfășura revoluția socialistă și se organizau comitetele sărăcimii, a început să se accentueze în rîndurile socialiștilor-revoluționari de stînga starea de spirit antisovietică. În iulie, la Moscova, C.C. al socialiștilor-revoluționari de stînga a pus la cale asasinarea ambasadorului german Mirbach și o rebeliune armată împotriva Puterii sovietice, socotind că în felul acesta va zădărnici pacea de la Brest-Litovsk și va provoca un război între Rusia Sovietică și Germania. Ca urmare, după înăbușirea rebeliunii din iulie, cel de-al V-lea Congres general al Sovietelor din Rusia a hotărît să excludă din Soviete pe socialiștii-revoluționari de stînga care împărtășeau concepțiile vîrfurilor lor conducătoare. Pierzîndu-și orice sprijin în mase, partidul socialiștilor-revoluționari de stînga a pormit pe calea luptei armate împotriva Puterii sovietice. O parte dintre socialiștii-revoluționari de stînga — cei care se situau pe poziția colaborării cu bolșevicii, au creat partidul „comuniștilor-narodníci” și partidul „comuniștilor revoluționari”. Un număr important de membri ai acestor partide au fost primiți ulterior în rîndurile partidului comunist.

V. I. Lenin i-a caracterizat pe socialiștii-revoluționari de stînga ca revoluționari mic-burghezi, care șovăie la fiecare cotitură a evenimentelor, și a arătat că acest partid „este și în rîndurile țărănimii un balon de săpun, la fel cum s-a dovedit a fi și în rîndurile clasei muncitoare” (Opere, vol. 27, București, Editura politică, 1959, p. 176). — 37.

- 17 „*Delo Naroda*” — cotidian, organ de presă al partidului socialiștilor-revoluționari; a apărut la Petrograd din martie 1917 pînă în iulie 1918, schimbîndu-și în repetate rînduri denumirea. S-a situat pe pozițiile defensivismului și conciliatorismului și a sprijinit guvernul provizoriu burghez. A apărut din nou în octombrie 1918 la Samara (în total patru numere) și în martie 1919 la Moscova (zece numere). Din pricina activității sale contrarevoluționare, a fost interzis. — 38.
- 18 În jurnalele radiotelegrafice ale stațiilor de radio de pe vasul de linie „*Respublika*” și de pe crucișătorul „*Admiral Makarov*” care au recepționat radiograma, această frază a fost consemnată astfel: „Credincioasă cauzei revoluției, flota din Marea Baltică a venit în sprijinul poporului răscolat”. Rectificarea din textul radiogramei a fost determinată de faptul că, în locul vasului de linie „*Respublika*”, la Petrograd au sosit crucișătorul „*Oleg*” și contratorpilorul „*Pobeditel*”. — 42.

19 Procesele-verbale ale ședințelor C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia s-au păstrat în Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. sub formă de note luate de secretari pe foi separate în perioada 10 (23) octombrie 1917 — 24 februarie 1918 și sub formă de caiet al Secretariatului C.C. care conține procese-verbale ale ședințelor C.C. din perioada 4 (17) august 1917 — 24 februarie 1918.

În volumul de față, cuvântările lui V. I. Lenin la ședințele C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia se tipăresc după textul notelor luate de secretari, care au fost confruntate cu textul proceselor-verbale din caietul Secretariatului C.C., în afară de cuvântările rostite la 29 noiembrie (12 decembrie) și 11 (24) decembrie 1917, care se tipăresc după textul proceselor-verbale din caietul Secretariatului C.C. — 45.

20 Este vorba despre participarea bolșevicilor la consfătuirea convocată în cadrul Vikjelului (Comitetului executiv al sindicatului feroviarilor din Rusia) pentru a se duce tratative în legătură cu componența guvernului.

Vikjelul, în care rolul conducător îl aveau menșevicii și socialiștii-revoluționari, după victoria insurecției armate din Octombrie la Petrograd a devenit unul dintre bastioanele contra-revoluției. Camuflându-se în dosul unor declarații de neutralitate și al unor îndemnuri la încetarea războiului civil, Vikjelul împiedica trimiterea unor detașamente revoluționare din Petrograd la Moscova, unde continua lupta armată pentru instaurarea Puterii sovietice, și amenința cu întreruperea transportului pe calea ferată. La 29 octombrie (11 noiembrie) 1917, Vikjelul a adoptat o rezoluție în care cerea să se creeze un nou guvern, un așa-zis „guvern socialist omogen”, din care să facă parte reprezentanți ai tuturor partidelor — „de la bolșevici pînă la socialiștii-populiști”. În aceeași zi s-a deschis consfătuirea convocată în cadrul Vikjelului la care urma să se discute problema componenței guvernului. La consfătuire au participat reprezentanți ai menșevicilor-defensiști, ai menșevicilor-internaționaliști, ai socialiștilor-revoluționari de dreapta, ai socialiștilor-revoluționari de stînga, ai sindicatului funcționarilor de la poștă și telegraf, ai Dumei din Petrograd, ai Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai țăranilor și alții. C.C. al partidului bolșevic a socotit că poate să participe la tratative, considerînd că orice fel de tratative cu privire la lărgirea componenței guvernului și a Comitetului Executiv Central din Rusia sînt posibile numai pe baza recunoașterii programului de activitate al Puterii sovietice adoptat la cel de-al doilea Congres al Sovietelor. Din însărcinarea C.C. al partidului, la consfătuire au participat L. B. Kamenev și G. I. Sokolnikov. C.E.C. din Rusia a trimis și el reprezentanți la consfătuire — pe D. B. Reazanov și alții.

Menșevicii și socialiștii-revoluționari sperau să dețină rolul conducător în guvernul de coaliție și să folosească acest guvern în lupta împotriva dictaturii proletariatului. La consfătuire,

precum și în cadrul ședințelor comisiei de coordonare desemnate de consfătuire, ei cereau să se pună capăt rezistenței împotriva trupelor lui Kerenski, insistau ca în locul C.E.C. din Rusia să se creeze un „Soviet al poporului” în care să precumpănească reprezentanții Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai țărilor din Rusia, reprezentanții dumelor orașenești și ai altor organizații conduse de conciliatori, propuneau să se creeze un nou guvern în frunte cu Cernov sau Avksentiev. Reprezentanții bolșevicilor care au participat la consfătuire s-au situat pe o poziție conciliatoare, nu au obiectat împotriva discutării propunerilor prezentate de menșevici și de socialiștii-revoluționari.

Problema tratativelor cu Vikjelul și problema comportării delegației bolșevicilor au fost discutate în ședința C.C. al partidului din 1 (14) noiembrie. Majoritatea participanților la ședință a condamnat politica conciliatoare și a propus ca tratativele să fie întrerupte sau să li se dea un caracter de ultimatum. Kamenev, Miliutin, Rîkov și Reazanov au insistat ca tratativele să fie continuate. În rezoluția adoptată la ședința C.C. se arăta că partidele conciliatoare duc tratative în scopul subminării Puterii sovietice și că de aceea C.C. permite reprezentanților bolșevicilor să participe la viitoarea ședință în legătură cu problema puterii cu un singur scop: să demaște inconsistența încercării de a crea un guvern de coaliție și să curme definitiv tratativele. În seara zilei de 1 (14) noiembrie problema desfășurării tratativelor a fost examinată într-o ședință a C.E.C. din Rusia, în cadrul căreia s-a adoptat rezoluția propusă de fracțiunea bolșevică; rezoluția fusese întocmită în spiritul hotărîrii C.C. din 1 (14) noiembrie. Totuși, grupul opoziționist Kamenev, Zinoviev, Rîkov, Miliutin, Larin, Reazanov și alții, care s-a situat pe poziții oportuniste de dreapta, a opus liniei C.C. al partidului linia sa proprie, zădărnîcînd hotărîrea C.C. La 2 (15) noiembrie, C.C. a adoptat o rezoluție în problema opoziției din cadrul C.C. (vezi volumul de față, p. 50—52). La ședința C.E.C. din Rusia, care a avut loc în noaptea de 2 (15) spre 3 (16) noiembrie, după ce au luat cuvîntul socialiștii-revoluționari de stînga și au cerut să fie revizuită hotărîrea C.E.C. din Rusia cu privire la condițiile înțelegerii, Kamenev și Zinoviev au făcut să fie adoptată o rezoluție care era în contradicție cu rezoluția C.C. din 2 (15) noiembrie și care prevedea schimbarea componenței guvernului, admișînd ca bolșevicii să nu ocupe decît jumătate din locuri. Opozițiștii au votat în C.E.C. din Rusia pentru această rezoluție. După ultimatumul adresat la 3 (16) noiembrie de majoritatea C.C. minorității opoziționiste (vezi volumul de față, p. 50—52), Kamenev, Zinoviev, Rîkov, Miliutin și Noghin au ieșit din C.C., iar ultimii trei, precum și Teodorovici au demisionat din funcția de comisari ai poporului. La declarația lor s-au alăturat Reazanov, Larin și alți cîțiva activiști din aparatul de stat. La 5 sau 6 (18 sau 19) noiembrie, C.C. al partidului a adresat din nou un ultimatum lui Kamenev, Zinoviev, Reazanov și

Larin, care se pronunțau în organizațiile fără partid împotriva hotărârilor C.C., cerându-le să înceteze activitatea lor dezorganizatoare (vezi volumul de față, p. 73—74). La 7 (20) noiembrie, C.C. al partidului a publicat în „Pravda” un apel către toți membrii de partid și către toate clasele de oameni ai muncii din Rusia, în care opoziționiștii au fost caracterizați ca dezertori ai revoluției, care au renunțat la principiile bolșevismului (vezi volumul de față, p. 75—80). — 45.

- 21 În manuscris, primele trei puncte ale rezoluției sînt șterse. Întrucît pe marginea manuscrisului există însemnări făcute de Lenin în legătură cu rezultatele votării, probabil că la început rezoluția a fost votată pe puncte. Pe verso ultimei foi există următoarea însemnare a lui Lenin : „Total
+ 10
— 5
0”. — 47.

- 22 Ultimatumul dat minorității membrilor C.C., care insista asupra împărțirii puterii cu partidele mic-burghize conciliatoare, a fost semnat, în afară de V. I. Lenin, de A. S. Bubnov, F. E. Dzerjinski, A. A. Ioffe, M. K. Muranov, G. I. Sokolnikov, I. V. Stalin, I. M. Sverdlov, L. D. Troțki și M. S. Urițki. — 50.

- 23 Grupul de la „Novaia Jizn” — menșevicii-internaționaliști care s-au grupat în jurul ziarului „Novaia Jizn”.
„Novaia Jizn” — cotidian; a apărut la Petrograd de la 18 aprilie (1 mai) 1917 pînă în iulie 1918. Inițiatorii înființării acestui ziar au fost menșevicii-internaționaliști și publiciștii grupați în jurul revistei „Letopis”. Caracterizîndu-i pe cei de la „Novaia Jizn”, Lenin releva că „starea lor de spirit predominantă este scepticismul intelectualist, care ascunde și exprimă lipsă de principialitate” (Opere complete, vol. 34, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 112); el i-a numit în mod ironic „preținși internaționaliști” și, vezi doamne, marxiști. Ziarul a întîmpinat cu ostilitate Revoluția Socialistă din Octombrie și instaurarea Puterii sovietice. Începînd de la 1 iunie 1918, el a apărut în două ediții: una la Petrograd și alta la Moscova. Ambele ediții au fost interzise în iulie 1918. — 52.

- 24 Proiectul de rezoluție cu privire la libertatea presei a fost scris de V. I. Lenin în legătură cu examinarea acestei probleme în ședința C.E.C. din Rusia din 4 (17) noiembrie 1917.

Printr-o hotărîre a Comitetului militar-revoluționar, la 26 octombrie (8 noiembrie) 1917 o serie de ziare burghize, „Reci”, „Den” și altele, au fost interzise din pricina agitației lor contra-revoluționare, iar a doua zi Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat decretul cu privire la presă. Cînd s-a discutat problema presei în ședința din 4 (17) noiembrie a C.E.C. din Rusia, împotriva decretului s-au pronunțat Larin și socialiștii-revoluționari de stînga — Kolegaev, Karelin, Proșian și alții.

Lenin a rostit o cuvântare în care a arătat de ce au fost necesare măsurile luate de Comitetul militar-revoluționar și de Consiliul Comisarilor Poporului (vezi volumul de față, p. 56—58). Cu o majoritate de 34 de voturi contra 24 și o abținere, C.E.C. din Rusia a adoptat rezoluția fracțiunii bolșevice cu privire la sprijinirea necondiționată a politicii Consiliului Comisarilor Poporului în domeniul presei. Proiectul de rezoluție scris de Lenin nu a fost supus discuției în cadrul C.E.C. din Rusia. — 54.

- 25 „*Reci*” — cotidian, organul central al partidului cadet; a apărut la Petersburg de la 23 februarie (8 martie) 1906. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a sprijinit în mod activ politica internă și externă a guvernului provizoriu, a dus o campanie pogromistă de calomnii împotriva lui Lenin și a partidului bolșevic. A fost interzis de Comitetul militar-revoluționar de pe lângă Sovietul din Petrograd la 26 octombrie (8 noiembrie) 1917. După aceea a apărut (până în august 1918) sub diferite denumiri: „*Nașa Recî*”, „*Svobodnaia Recî*”, „*Vek*”, „*Novaia Recî*”, „*Naș Vek*”. — 57.
- 26 „*Russkoe Slovo*” — cotidian; a apărut la Moscova începând din 1895 (primul număr, de probă, a apărut în 1894); editorul ziarului era I. D. Sîtin. Fiind formal un ziar fără partid, el apăra interesele burgheziei ruse de pe poziții liberale moderate. În 1917 ziarul a sprijinit întru totul guvernul provizoriu burghez și a dus o campanie de calomnii împotriva lui Lenin și a partidului bolșevic.
În noiembrie 1917, pentru publicarea unor știri antisovietice calomnioase, ziarul a fost interzis. Începând din ianuarie 1918, el a apărut cîtva timp sub denumirile de „*Novoe Slovo*” și „*Nașe Slovo*”; în iulie 1918 a fost interzis definitiv. — 58.
- 27 Interpelarea fracțiunii socialiștilor-revoluționari de stînga i-a fost adresată lui V. I. Lenin, președintele Consiliului Comisarilor Poporului, în ședința C.E.C. din Rusia din 4 (17) noiembrie 1917, în legătură cu emiterea de către Consiliul Comisarilor Poporului a unei serii de decrete care nu fuseseră sancționate de C.E.C. din Rusia. Ascultînd explicațiile date de Lenin, fracțiunea socialiștilor-revoluționari de stînga le-a considerat ca nesatisfăcătoare. În numele fracțiunii bolșevice, M. S. Urișki a prezentat o rezoluție prin care se exprima încrederea deplină în Consiliul Comisarilor Poporului. Înainte de a se pune la vot această rezoluție, socialiștii-revoluționari de stînga au declarat că comisarilor poporului, ca persoane interesate, nu trebuie să participe la vot. C.E.C. din Rusia a adoptat cu majoritate de voturi o rezoluție prin care se aproba activitatea Consiliului Comisarilor Poporului. — 59.
- 28 Este vorba despre ordinul nr. 1 din 1 (14) noiembrie 1917 al lui Muraviev, comandantul suprem al trupelor pentru apărarea

Petrogradului, prin care soldații, marinarii și ostașii din Garda roșie erau chemați să reprime imediat și fără cruțare elementele criminale. Intrucît forma în care era redactat textul ordinului putea avea consecințe neplăcute, în ședința din 2 (15) noiembrie, C.E.C. din Rusia a propus Comisariatului poporului pentru afacerile interne să anuleze acest ordin. — 61.

- 29 V. I. Lenin se referă la cuvîntarea socialistului-revoluționar de stînga G. D. Zaks în care acesta susținea poziția oportunistă de dreapta a lui V. P. Noghin, A. I. Rîkov, V. P. Miliutin ș.a., pronunțîndu-se pentru crearea unui așa-zis „guvern socialist omogen”. În cuvîntarea sa, Zaks și-a exprimat temerea că revoluția socialistă din Rusia ar putea să rămînă izolată, întrucît „Europa occidentală tace în mod rușinos”. — 63.
- 30 Grupul „Spartacus” — organizație revoluționară a social-democraților de stînga germani; a fost format la începutul războiului mondial imperialist de către K. Liebknecht, R. Luxemburg, F. Mehring, C. Zetkin, J. Marhlewski, L. Joghihes (Tyszka), W. Pieck. În aprilie 1915, R. Luxemburg și F. Mehring au fondat revista „Die Internationale”, în jurul căreia s-a încheat grupul principal al social-democraților de stînga din Germania. În afară de manifestele politice care au fost scoase în 1915, în 1916 grupul „Die Internationale” a trecut la editarea și difuzarea ilegală a „Scrisorilor politice” sub semnătura „Spartacus” (au apărut regulat pînă în octombrie 1918); de atunci grupul „Die Internationale” a început să se numească și grupul „Spartacus”. Spartachiștii au desfășurat o propagandă revoluționară în mase, au organizat mari acțiuni împotriva războiului, au condus o serie de greve, au demască caracterul imperialist al războiului mondial și trădarea comisă de liderii oportuniști ai social-democrației. Spartachiștii au făcut însă greșeli serioase într-o serie de probleme teoretice și politice importante: ei contestau posibilitatea războaielor de eliberare națională în epoca imperialismului, dădeau dovadă de inconsecvență în ceea ce privește lozincă transformării războiului imperialist în război civil, subapreciau rolul partidului proletar ca avangardă a clasei muncitoare, se temeau de o ruptură definitivă cu oportuniștii. Lenin a criticat în repetate rînduri greșelile social-democraților de stînga din Germania, ajutîndu-i să se situeze pe o poziție justă (vezi lucrările „Broșura lui Junius”, „Programul militar al revoluției proletare” ș.a. Opere complete, vol. 30, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 1—16, 133—145).

În aprilie 1917, spartachiștii au intrat în Partidul social-democrat independent din Germania, partid centrist, păstrîndu-și în cadrul lui independența organizatorică. În noiembrie 1918, în timpul revoluției din Germania, spartachiștii au constituit „Uniunea Spartacus” și, după ce și-au publicat la 14 decembrie 1918 programul, au rupt-o cu „independenții”. La Congresul

de constituire (30 decembrie 1918 — 1 ianuarie 1919), spartachiștii au creat Partidul Comunist din Germania. — 63.

- 31 Lenin se referă la „Proiectul de lege cu privire la controlul muncitoresc (înaintat spre examinare comisiei pentru problemele muncii)”, adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului și publicat la 1 (14) noiembrie 1917 în „Gazeta Vremennogo Rabocego i Krestianskogo Pravitelstva” nr. 3. — 66.
- 32 *Comitetul salvării, Comitetul securității publice* a fost creat la 25 octombrie (7 noiembrie) 1917 pe lângă Duma orașenească din Moscova în scopul luptei armate împotriva Sovietelor din Moscova; el a condus răscoala contrarevoluționară pornită de iuncheri la 28 octombrie (10 noiembrie). La 2 (15) noiembrie răscoala iuncherilor a fost înăbușită, iar Comitetul securității publice a capitulat în fața Comitetului militar-revoluționar din Moscova. — 68.
- 33 „Răspunsul la întrebările țăranilor” a fost scris de V. I. Lenin în legătură cu numeroasele întrebări trimise de delegații țăranilor la Consiliul Comisarilor Poporului. Multiplicat la mașina de scris, „Răspunsul” era adresat guberniei de unde veneau țăranii și înmînat delegaților sub semnătura personală a lui Lenin. În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează originalul „Răspunsului” destinat țăranilor din județul Rejița și din garnizoana orașului Rejița, gubernia Vitebsk. „Răspunsul” a fost publicat în ziarele „Derevenskaia Bednota”, „Izvestiia C.E.C.” ș.a. și a fost editat ca foaie volantă sub titlul „Instrucțiuni pentru țăranii”. La 4 (17) decembrie 1917 răspunsul a fost publicat în „Colecția de hotărîri și dispoziții ale guvernului muncitoresc și țăranesc” sub titlul: „Cu privire la trecerea pămîntului la dispoziția comitetelor agrare”. Document de o mare importanță, „Răspunsul la întrebările țăranilor” a contribuit la reglementarea desființării pe cale revoluționară a proprietății funciare moșierești. — 71.
- 34 Hotărîrea C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia amintită de Lenin nu a fost găsită. — 77.
- 35 Este vorba de consfătuirea din cadrul Vikjelului în care s-au dus tratative în legătură cu crearea unui așa-zis „guvern socialist omogen”. — 79.
- 36 Împrejurările în care a avut loc convorbirea între guvernul sovietic și marele cartier general care se afla la Moghilev au fost expuse de Lenin în radiograma-apel din 9 (22) noiembrie 1917 către toate comitetele de regiment, divizie, corp, armată și alte comitete, către soldați și marinari, precum și în raportul cu privire la tratativele cu Duhonin, prezentat în ședința din

- 10 (23) noiembrie a C.E.C. din Rusia (vezi volumul de față, p. 85—86, 89—90).
- La 20 noiembrie (3 decembrie), cartierul general, care în acele zile era unul din centrele unde se elaborau planuri contra-revoluționare de sugrumare a Puterii sovietice, a fost ocupat de trupele revoluționare. — 81.
- 37 Convorbirea era purtată în numele lui N. V. Krîlenko, comisar al poporului pentru problemele militare. — 82.
- 38 Apelul guvernului sovietic către soldați, prin care aceștia erau îndemnați să ia inițiativa în problema tratativelor cu privire la armistițiu, a găsit un larg răspuns în armată. În diferite sectoare ale frontului, unele divizii, corpuri, armate și chiar fronturi întregi (de pildă Frontul de vest) trimiteau parlamentari în unitățile inamicului care se aflau în fața lor și încheiau armistițiu. Condițiile armistițiului prevedeau să se înceteze operațiile militare, să nu se aducă noi trupe, să nu se construiască noi fortificații etc. Aceste acorduri, așa-zise „păci ale soldaților“, au fost în vigoare pînă la încheierea armistițiului general. — 85.
- 39 „*Rabocii Puti*“ — cotidian, Organul Central al partidului bolșevic; a apărut de la 3 (16) septembrie pînă la 26 octombrie (8 noiembrie) 1917, în locul ziarului „Pravda“, care fusese interzis de guvernul provizoriu. De la 27 octombrie (9 noiembrie), ziarul „Pravda“ a început să apară sub denumirea sa. — 88.
- 40 L. B. Kamenev a propus crearea unei comisii pentru a elabora un apel în numele C.E.C. din Rusia în care să se explice apelul Consiliului Comisarilor Poporului către soldați transmis la radio la 9 (22) noiembrie 1917 (vezi volumul de față, p. 85—86). După cuvîntul de încheiere rostit de V. I. Lenin, Kamenev a declarat că e de acord ca funcțiile comisiei să nu fie stabilite dinainte. — 92.
- 41 *Congresul general extraordinar al Sovietelor de deputați ai țăranilor din Rusia* a fost convocat conform hotărîrii C.E.C. din Rusia și a avut loc la Petrograd între 11 și 25 noiembrie (24 noiembrie și 8 decembrie) 1917. Comitetul Executiv eserist de dreapta al Sovietelor de deputați ai țăranilor, ales la primul Congres general al deputaților țăranilor din Rusia, în luna mai 1917, a încercat să împiedice convocarea congresului, sperînd că în felul acesta îi va izola pe deputații țăranilor de bolșevici. Prin acțiunile lor energice, bolșevicii, sprijiniți de delegații Sovietelor locale ale țăranilor și de minoritatea socialiștilor-revoluționari de stînga din Comitetul executiv al țăranilor, au zădărnicit aceste încercări.
- La congres au participat delegați din partea Sovietelor guberniale, județene, de front, de armată, de corp și de divizie ale țăranilor. La prima ședință a congresului au participat circa 260 de delegați, iar la 18 noiembrie (1 decembrie) — 330 de delegați cu vot deliberativ, printre care 195 de socialiști-revolu-

ționari de stînga, 37 de bolșevici, 65 de socialiști-revoluționari de dreapta și de centru. Ulterior, numărul delegaților a continuat să crească.

La congres s-a dus o luptă aprigă între aripa de dreapta și aripa de stînga, în urma căreia socialiștii-revoluționari de dreapta au părăsit congresul. Lupta dusă de bolșevici împotriva socialiștilor-revoluționari de dreapta a întâmpinat dificultăți din cauză că socialiștii-revoluționari de stînga s-au situat pe o poziție șovăielnică. Rezoluția congresului „Cu privire la putere”, prezentată de socialiștii-revoluționari de stînga, conținea revendicarea esero-menșevică de creare a unui guvern „la care să participe toate partidele socialiste — de la socialiști-populiști pînă la bolșevici inclusiv”. Totuși, în această rezoluție congresul a declarat că guvernul este creat „în vederea înlăturării programului celui de-al doilea Congres al Sovietelor”. În rezoluție se prevedea, de asemenea, fuzionarea Comitetului executiv al Sovietelor de deputați ai țăranilor cu C.E.C. din Rusia.

Încercările socialiștilor-revoluționari de dreapta de a scinda congresul au eșuat. În ședința din 15 (28) noiembrie a fost discutat și aprobat raportul prezidiului congresului cu privire la condițiile unificării C.E.C. din Rusia cu Comitetul executiv al țăranilor, condiții elaborate de prezidiul congresului și prezidiul C.E.C. din Rusia. Cu acest prilej, I. M. Sverdlov a salutat congresul în numele C.E.C. din Rusia. Apoi toți participanții la congres au plecat la Smolnii, unde, la ora 6 seara, într-un cadru solemn, a avut loc ședința comună a C.E.C. din Rusia, a delegaților la Congresul extraordinar al Sovietelor de deputați ai țăranilor și a Sovietului din Petrograd. La ședință s-a dat citire și a fost discutat raportul cu privire la fuzionarea C.E.C. din Rusia cu Comitetul executiv ales la Congresul extraordinar al țăranilor și a fost adoptată o rezoluție care confirma decretul celui de-al doilea Congres al Sovietelor asupra păcii și asupra pămîntului și decretul C.E.C. din Rusia cu privire la controlul muncitoresc.

În problema agrară, congresul a adoptat rezoluția propusă de socialiștii-revoluționari de stînga, la baza căreia se afla principiul folosirii egalitare a pămîntului.

Congresul a însărcinat prezidiul să deschidă la 26 noiembrie (9 decembrie) cel de-al doilea Congres general al Sovietelor de deputați ai țăranilor din Rusia. Delegații la congresul extraordinar au rămas cu toții la cel de-al doilea Congres general.

La congres, V. I. Lenin a luat de trei ori cuvîntul și a explicat punctul de vedere al bolșevicilor în problema agrară și condițiile unei înțelegeri cu socialiștii-revoluționari de stînga. Cuvîntările sale au avut o mare importanță pentru orientarea lucrărilor congresului și închegarea aripii lui de stînga. — 95.

- 42 *Declarația adresată fracțiunii bolșevice din Congresul general extraordinar al Sovietelor de deputați ai țăranilor din Rusia a fost scrisă în legătură cu faptul că socialiștii-revoluționari de*

stînga obiectau împotriva cererii fracțiunii bolșevice de a i se da lui V. I. Lenin cuvîntul la congres în calitate de președinte al Consiliului Comisarilor Poporului, considerînd că aceasta ar putea să hotărască problema puterii. La propunerea socialiștilor-revoluționari de stînga, congresul a respins cu majoritate de voturi cererea bolșevicilor, și Lenin a luat cuvîntul la congres nu în calitate de președinte al Consiliului Comisarilor Poporului, ci ca membru al fracțiunii bolșevice. — 97.

- 43 Este vorba de instrucțiunile cu privire la activitatea comitetelor agrare de plasă, instrucțiuni confirmate de primul Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia la 23 iunie (6 iulie) 1917 și publicate ca lege în nr. 4 al publicației „Gazeta Vremennogo Rabocego i Krestianskogo Pravitelstva” din 3 (16) noiembrie 1917 sub titlul „Cu privire la comitetele de plasă”. — 99.

- 44 Este vorba de începerea tratativilor de pace cu Germania.

După publicarea Decretului asupra păcii, adoptat la cel de-al doilea Congres general al Sovietelor din Rusia, guvernul sovietic a întreprins o serie de acțiuni concrete menite să ducă la încheierea unei păci democratice generale între țările beligerante. La 7 (20) noiembrie 1917, Consiliul Comisarilor Poporului a dat dispoziție generalului Duhonin, comandantul suprem al armatei, să propună comandamentului trupelor inamicului încetarea operațiilor militare și începerea tratativilor de pace. În dispoziție se arăta că Consiliul Comisarilor Poporului consideră necesar „să facă neîntîrziat tuturor țărilor beligerante, atît celor aliate, cît și celor care se află în stare de război cu noi, o propunere oficială de armistițiu” („Izvestiia C.E.C.”, nr. 221 din 10 noiembrie 1917). Dar generalii contrarevoluționari, care erau în legătură cu misiunile militare ale țărilor Antantei, puneau tot felul de piedici în calea încheierii armistițiului. La 8 (21) noiembrie, Comisariatul poporului pentru afacerile externe a adresat o notă ambasadurilor puterilor aliate în care propunea să se încheie imediat armistițiu pe toate fronturile și să se înceapă tratative de pace. La 9 (22) noiembrie, ambasadorii din țările Antantei, întrunindu-se la Ambasada S.U.A. din Petrograd, au hojărît să nu țină seama de nota guvernului sovietic.

Refuzul imperialiștilor din țările Antantei de a sprijini inițiativa de pace a guvernului sovietic, faptul că ei se opuneau categoric încheierii păcii au silit Consiliul Comisarilor Poporului să adopte calea unor tratative separate de pace cu Germania. La 14 (27) noiembrie s-a primit știrea că comandamentul suprem german acceptă să înceapă tratative în vederea încheierii unui armistițiu. La propunerea guvernului sovietic, începerea tratativilor a fost amînată cu 5 zile pentru a se mai face o dată guvernelor puterilor aliate propunerea de a-și preciza atitudinea în problema păcii. La 15 (28) noiembrie, guvernul sovietic a adresat guvernelor și popoarelor tuturor țărilor beligerante pro-

punerea de a se ralia la tratativele de pace. Puterile aliate nu au răspuns la acest apel.

La 19 noiembrie (2 decembrie), delegația guvernului sovietic pentru tratative de pace, în frunte cu A. A. Joffe, a sosit în zona neutră și a plecat la Brest-Litovsk, unde s-a întâlnit cu delegația blocului austro-german, din care făceau parte și reprezentanți ai Bulgariei și Turciei. În urma tratativilor care au avut loc între 20 și 22 noiembrie (3 și 5 decembrie), s-a ajuns la un acord în privința unui armistițiu provizoriu pe o durată de 10 zile. Guvernul sovietic s-a folosit de armistițiu pentru a încerca din nou să transforme tratativele separate cu Germania în tratative pentru o pace generală și democratică. La 24 noiembrie (7 decembrie) s-a trimis din nou o notă ambasadorilor din țările aliate, propunându-li-se să participe la tratative. Această notă a rămas fără răspuns. La 2 (15) decembrie tratativele au fost reluate și chiar în aceeași zi s-a încheiat un armistițiu pe termen de 28 de zile. Acordul cu privire la armistițiu prevedea convocarea unei conferințe de pace, care s-a deschis la 9 (22) decembrie la Brest-Litovsk. — 100.

- 4^{*} Proiectul de față a fost scris în ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 18 noiembrie (1 decembrie) 1917, cu prilejul discutării problemei salariilor comisarilor poporului, și adoptat cu unele mici modificări; el a fost publicat ca hotărâre a Consiliului Comisarilor Poporului „Cu privire la cuantumul remunerării comisarilor poporului și a funcționarilor superiori” în „Gazeta Vremennogo Rabocego i Krestianskogo Pravitelstva” nr. 16 din 23 noiembrie (6 decembrie) 1917.

Problema retribuirii specialiștilor a fost ulterior reexaminată de partid și de guvernul sovietic. Hotărârea Consiliului Comisarilor Poporului din 2 (15) ianuarie 1918 „Cu privire la normele de retribuire a persoanelor cu funcții de răspundere” (vezi volumul de față, p. 228) conține indicația că limitarea salariilor comisarilor poporului nu exclude plata unor salarii mărite pentru specialiști. Lenin a subliniat mai târziu: „...În martie și în aprilie 1918 s-a pus problema retribuirii specialiștilor pe baza unor tarife de salarizare care nu corespundeau relațiilor sociale, ci celor burgheze, adică pe baza unor tarife de salarizare care nu erau în raport cu greutatea muncii sau cu condițiile de muncă deosebit de grele, ci în raport cu deprinderile burgheze și cu condițiile societății burgheze. O asemenea retribuire a specialiștilor, extrem de ridicată — ridicată în accepțiunea burgheză a cuvântului —, nu intra inițial în planul Puterii sovietice și era chiar în contradicție cu o serie întreagă de decrete emise la sfârșitul anului 1917. Dar la începutul anului 1918 au existat directive precise ale partidului nostru, în sensul că în această privință trebuie să facem un pas înapoi și să acceptăm un anumit «compromis»... Printr-o hotărâre a C.E.C. din Rusia, dată la 29 aprilie 1918, a fost recunoscută necesitatea de a introduce

această schimbare în sistemul general de salarizare" (Opere, vol. 33, București, E.S.P.L.P. 1957, p. 70). — 110.

- 46 „Proiectul de decret cu privire la dreptul de revocare” a fost prezentat de fracțiunea bolșevică în ședința C.E.C. din Rusia din 21 noiembrie (4 decembrie) 1917. Necesitatea acestui decret a fost motivată de V. I. Lenin în cuvântarea rostită de el în ședința C.E.C. din Rusia (vezi volumul de față, p. 114—116). La discutarea proiectului, pentru dreptul de revocare s-a pronunțat în principiu majoritatea membrilor C.E.C. din Rusia cu două voturi contra și o abținere. Apoi proiectul a fost transmis pentru a i se da forma definitivă comisiei de coordonare, la lucrările căreia au participat și socialiștii-revoluționari de stînga. În proiectul lui Lenin au fost introduse punctele potrivit cărora dreptul de a fixa noi alegeri se acorda nu Sovietelor, ci congreselor Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor, Sovietele avînd dreptul să fixeze noi alegeri la cererea unui număr de peste jumătate din alegătorii circumscripției electorale respective. Proiectul de decret propus de comisia de coordonare a fost adoptat în unanimitate de C.E.C. din Rusia și publicat la 23 noiembrie (6 decembrie) în „Izvestiia C.E.C.” nr. 233.

Conform decretului cu privire la dreptul de revocare, o serie de congrese ale țăranilor și soldaților au hotărît să fie rechemate din Adunarea constituantă deputații cadeți, socialiștii-revoluționari de dreapta și menșevicii, între care Avksentiev, Goț, Mi-liukov ș.a. — 111.

- 47 Tezele au fost scrise de V. I. Lenin în legătură cu elaborarea de către Consiliul Comisarilor Poporului a proiectului de decret cu privire la naționalizarea bunurilor imobile de la orașe. Proiectul a fost confirmat în ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 23 noiembrie (6 decembrie) 1917 și publicat la 25 noiembrie (8 decembrie) în „Gazeta Vremennogo Rabocego i Krestianskogo Pravitelstva” nr. 18, sub titlul „Proiect de decret cu privire la desființarea dreptului de proprietate privată asupra bunurilor imobile de la orașe (adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului)”. La 20 august 1918 decretul a fost confirmat în ședința C.E.C. din Rusia, iar la 24 august el a fost publicat în „Izvestiia C.E.C. din Rusia” nr. 182. — 113.
- 48 Lenin se referă la Congresul general extraordinar al Sovietelor de deputați ai țăranilor din Rusia, care a avut loc între 11 și 25 noiembrie (24 noiembrie și 8 decembrie) 1917. — 116.
- 49 *Primul Congres general al flotei militare din Rusia* a avut loc la Petrograd între 18 și 25 noiembrie (1 și 8 decembrie) 1917. Pe ordinea de zi a congresului au figurat următoarele probleme: momentul actual și problema puterii; activitatea Comitetului executiv central al flotei militare; reformele în departamentul maritim și altele. V. I. Lenin a rostit la congres o cuvîntare cu privire la momentul actual. Congresul a condamnat activi-

tatea Comitetului executiv central al flotei militare, care și-a trădat alegătorii, și a salutat acțiunile Comitetului militar-revoluționar al flotei maritime, care a dizolvat Comitetul executiv central al flotei militare; a aprobat schema de organizare a conducerii departamentului maritim; a ales 20 de persoane în Comitetul Executiv Central al Sovietului de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din Rusia. Congresul a adresat un salut Consiliului Comisarilor Poporului și un apel către întreaga Rusie. — 117.

- 50 „*Conspectul de program al tratativilor de pace*” a fost scris, probabil, în legătură cu discutarea la 27 noiembrie (10 decembrie) 1917, în ședința Consiliului Comisarilor Poporului, a problemei instrucțiunilor pentru delegația sovietică împuternicită să ducă tratative cu privire la încheierea păcii cu Germania la Conferința de pace de la Brest-Litovsk. În hotărârea Consiliului Comisarilor Poporului adoptată în această problemă s-a scris: „Instrucțiuni cu privire la tratative — pe baza «Decretului asupra păcii»”.

Conferința de pace de la Brest-Litovsk s-a deschis la 9 (22) decembrie 1917. La ea au participat delegații din partea Rusiei Sovietice și din partea țărilor Cvadruplei alianțe (Germania, Austro-Ungaria, Bulgaria și Turcia). Chiar la prima ședință a conferinței, delegația sovietică a dat citire unei declarații cu privire la condițiile de pace. Formal, reprezentanții Cvadruplei alianțe au acceptat să ducă tratative pe baza acestor condiții, dar în fapt, chiar în această etapă preliminară a tratativilor, au ieșit la iveală intențiile anexioniste ale Germaniei. La 5 (18) ianuarie 1918, reprezentanții Cvadruplei alianțe au prezentat delegației sovietice pretențiile teritoriale ale guvernelor lor. Potrivit planului lor, Rusia trebuia să cedeze Germaniei și Austro-Ungariei un teritoriu de peste 150 000 km²: Polonia, Lituania, o parte din Estonia și Letonia, precum și mari întinderi locuite de ucraineni și bieloruși.

Deși condițiile prezentate de imperialiștii germani aveau un caracter de jaf vădit, Lenin a insistat să se încheie pacea, deoarece considera că pentru întărirea Puterii sovietice este nevoie de un răgaz, că, întrucât populația este enervată de pe urma războiului, țara se află într-o stare de ruină și armata nu este capabilă să lupte, continuarea războiului ar duce în mod inevitabil la pierirea Puterii sovietice. Poziția lui Lenin și a adepților lui a întâmpinat rezistență din partea lui Troțki și a grupului „comuniștilor de stînga” — N. I. Buharin, A. Lomov (G. I. Opopkov), A. A. Ioffe, G. L. Peatakov, N. Osinski (V. V. Obolenski) și alții. „Comuniștii de stînga” au cerut să se întrerupă tratativele, au lansat lozincă aventuristă a „războiului revoluționar” și au pornit o luptă înverșunată împotriva lui Lenin și a adepților lui. Concepțiile „comuniștilor de stînga” au găsit un anumit sprijin într-o serie de organizații de partid din Moscova, Petrograd, Ural și altele. Biroul regional din Moscova

al P.M.S.D.(b) din Rusia, unde „comuniștii de stînga“ au deținut un timp majoritatea, a adoptat la 28 decembrie 1917 (10 ianuarie 1918) o rezoluție în care se cerea întreruperea tratatelor cu Germania. Troțki, care în cea de-a doua etapă a tratatelor de pace se afla în fruntea delegației sovietice, s-a situat pe o poziție capitulară, insistînd ca la Brest-Litovsk să se declare: „nu semnăm pacea, nu continuăm războiul, demobilizăm armata“. Troțki și „comuniștii de stînga“ căutau să impună partidului o politică care ar fi dus la pieirea Statului sovietic.

La 8 (21) ianuarie 1918, Lenin a fundamentat în mod amănunțit necesitatea semnării păcii și, la consfătuirea membrilor C.C. cu unii activiști de partid, a dat citire „Tezelor cu privire la încheierea imediată a unei păci separate și anexioniste“, elaborate de el (vezi volumul de față, p. 253—262). Dar în rîndurile membrilor C.C. nu exista unanimitate în problema păcii. Lenin a reușit să obțină doar adoptarea unei hotărîri în sensul că tratativele să fie tergiversate prin toate mijloacele. Înainte de plecarea delegației sovietice la Brest-Litovsk în vederea continuării tratatelor, Lenin i-a dat lui Troțki indicații să tergiverseze prin toate mijloacele tratativele, iar dacă germanii vor prezenta un ultimatum, să semneze pacea.

Tratativele de pace au fost reluate la 17 (30) ianuarie. La 27 ianuarie (9 februarie), delegația blocului austro-german a încheiat un tratat secret cu reprezentanții Radei centrale ucrainene burghezo-naționaliste, potrivit căruia Germaniei i se dădea de fapt mîna liberă să jefuiască Ucraina. Consolidîndu-și pozițiile, delegația germană a cerut în ședințele din 27 și 28 ianuarie (9 și 10 februarie) să nu se mai tergiverseze tratativele. La 28 ianuarie (10 februarie), fiind întrebare de delegația sovietică cum trebuie să se procedeze, Lenin a confirmat indicațiile sale anterioare (vezi volumul de față, p. 344). Totuși, încălcînd în mod trădător aceste indicații, Troțki a declarat la Brest-Litovsk că Rusia Sovietică nu semnează pacea, dar încetează războiul și demobilizează armata. Această declarație a dus la întreruperea tratatelor. La 18 februarie, germanii au pornit ofensiva pe tot frontul.

În ședințele C.C. din 17 și 18 februarie (dimineața), propunerea lui Lenin de a se începe imediat tratative cu Germania nu a întrunit majoritatea de voturi. În ședința C.C. convocată urgent în seara zilei de 18 februarie, cînd ofensiva germană devenise un fapt împlinit, Lenin, după o luptă îndelungată și îndîrjită dusă împotriva lui Troțki și a „comuniștilor de stînga“, a reușit, pentru prima oară, să obțină majoritatea voturilor în favoarea semnării păcii.

În dimineața zilei de 19 februarie s-a trimis o radiogramă guvernului german în care se arăta că guvernul sovietic acceptă să semneze pacea pe baza condițiilor prezentate de germani la Brest-Litovsk (vezi volumul de față, p. 351). Comandamentul german întîrzia cu răspunsul, iar între timp trupele germane

continuau ofensiva pe tot frontul. În decurs de o săptămână, ele au ocupat o serie de orașe și amenințau Petrogradul.

În dimineața zilei de 23 februarie s-a primit un răspuns din partea comandamentului german care conținea condiții și mai grele de pace. La discutarea noului ultimatum german în C.C. al partidului la 23 februarie, lupta încordată a continuat, și rezultatul a fost că propunerea lui V. I. Lenin de a se încheia imediat pacea în condițiile prezentate de Germania a întrunit majoritatea de voturi în C.C. În noaptea de 24 februarie, C.E.C. din Rusia, iar apoi și Consiliul Comisarilor Poporului au hotărât să accepte condițiile de pace puse de Germania, lucru care s-a comunicat imediat guvernului german.

„Comuniștii de stînga“ nu încetau lupta împotriva semnării păcii, dar poziția lui Lenin și a adepților lui se bucura de un sprijin tot mai larg în masa membrilor de partid. Majoritatea organizațiilor sovietice locale care au fost consultate de Consiliul Comisarilor Poporului și de C.E.C. din Rusia s-au pronunțat și ele pentru semnarea păcii. La 3 martie pacea a fost semnată. Convocat de urgență, Congresul al VII-lea al partidului a confirmat cu majoritate de voturi justețea liniei leniniste în problema păcii. Cel de-al IV-lea Congres extraordinar al Sovietelor care a avut loc între 14 și 16 martie a ratificat tratatul de la Brest.

Revoluția din noiembrie din Germania (1918) a doborât puterea kaiserului Wilhelm al II-lea, și guvernul sovietic a căpătat posibilitatea de a anula tratatul de la Brest. — 126.

- 51 Textul documentului este scris în continuare de I. V. Stalin. — 126.
- 52 Pe cît se pare, documentul de față a fost scris de V. I. Lenin în legătură cu discutarea în ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 27 noiembrie (10 decembrie) a propunerii lui Lenin cu privire la organizarea unei comisii speciale pentru aplicarea politicii socialiste în domeniul economic. În unul din punctele hotărîrii adoptate în această problemă, hotărîre al cărui proiect fusese scris de Lenin, se spunea: „Să se formeze o comisie din 3—5 membri (și nemembri) ai Consiliului Comisarilor Poporului care să examineze principalele probleme ale politicii economice promovate de guvern“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXI, p. 107). În document erau enumerate problemele politicii economice pentru care urma să se întocmească instrucțiuni în vederea traducerii lor în viață. — 128.
- 53 Problema demobilizării industriei, adică problema trecerii uzinelor care lucrau pentru nevoile războiului la producția obiectelor de consum, a avut o uriașă importanță pentru lichidarea ruinei postbelice și îmbunătățirea situației economice a populației. În ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 27 noiembrie (10 decembrie) 1917, la unul din punctele proiectului de hotărîre prezentat de Lenin cu privire la organizarea unei comisii

speciale pentru aplicarea politicii socialiste în domeniul economic s-a trecut: „Să se trimită 2—3 ingineri în comisia specială pentru problemele apărării ca să efectueze controlul și să întocmească un plan general de demobilizare a industriei“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXI, p. 107).

Dezvoltarea în continuare a acestei probleme de către Lenin și-a găsit oglindirea în „Proiectul de decret cu privire la înfăptuirea naționalizării băncilor și la măsurile necesare în legătură cu aceasta“ și în proiectul de hotărîre al Consiliului Comisarilor Poporului „Cu privire la organizarea unei comisii de practicieni“ (vezi volumul de față, p. 183—186, 187). La 9 (22) decembrie, Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat apelul „Către toți tovarășii muncitori din Rusia“, în care erau trasate măsurile pentru trecerea industriei la producție de pace. — 128.

- 54 Însemnările lui V. I. Lenin „Cu privire la lozincile demonstrației“ sînt o completare la apelul Sovietului din Petrograd „Către muncitorii și soldații din Petrograd“, care a apărut în ziarele „Pravda“ și „Izvestiia C.E.C.“ din 28 noiembrie (11 decembrie) 1917. Pentru această zi, cadeții au fixat o demonstrație, intenționînd să deschidă cu de la sine putere ședința Adunării constituante și să dea o lovitură de stat contrarevoluționară.

Apelul a fost adoptat la ședința Sovietului din Petrograd din 27 noiembrie (10 decembrie), după comunicarea lui V. Volodarski cu privire la acțiunea contrarevoluționară în curs de pregătire. Sovietul din Petrograd i-a îndemnat pe muncitori și soldați să nu participe la demonstrație.

Încercarea burgheziei contrarevoluționare, sub conducerea cadeților, de a pune mîna pe putere a fost zădărnicită datorită măsurilor adoptate de Consiliul Comisarilor Poporului și de Sovietul din Petrograd. — 130.

- 55 „Decretul cu privire la arestarea conducătorilor războiului civil împotriva revoluției“ a fost adoptat în ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 28 noiembrie (11 decembrie) 1917. Motivul adoptării acestui decret l-a constituit demonstrația contrarevoluționară organizată în ziua aceea de cadeți. Cadeții intenționau să dea o lovitură de stat contrarevoluționară deschizînd cu de la sine putere ședința Adunării constituante, în pofida decretului Consiliului Comisarilor Poporului din 26 noiembrie (9 decembrie) 1917, care prevedea că ședința acesteia poate fi deschisă numai de către o persoană desemnată în mod special de Consiliul Comisarilor Poporului și cu condiția să fie prezenți cel puțin jumătate din numărul membrilor Adunării constituante. — 131.

- 56 Proiectul de hotărîre al C.C. al partidului cu privire la răspunderea pentru formularea unor acuzații neîntemeiate a fost scris de V. I. Lenin în legătură cu acuzația anonimă adusă lui I. S. Ganețki că s-ar afla în serviciul unei firme germane de

- comerț. Vezi în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI, p. 18—20, scrisoarea lui Lenin către C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia în legătură cu această problemă. — 132.
- 57 Aici și mai departe, la publicarea intervențiilor lui V. I. Lenin în ședințele C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia textul întocmit de redacție este tipărit cu petite. — 133.
- 58 Este vorba de crearea unui organ economic superior al Statului sovietic; inițial se proiectase să poarte denumirea de Conferința economică superioară. — 133.
- 59 Cererea lui A. I. Rîkov, L. B. Kamenev, V. P. Miliutin și V. P. Noghin de a fi reprimiți în C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia, precum și proiectul de rezoluție al lui V. I. Lenin nu s-au păstrat în procesele-verbale ale C.C. Comitetul Central a luat ca bază proiectul lui Lenin, a hotărât să fie dat spre redactare unei comisii formate din trei membri ai C.C. și publicat în cazul când Kamenev și alții vor cere ca scrisoarea lor să fie publicată. Nici unul dintre aceste documente nu a fost publicat. — 133.
- 60 Problema creării C.E.S. (Consiliului economic superior) a fost pusă imediat după victoria Revoluției din Octombrie. La 26 sau 27 octombrie (8 sau 9 noiembrie) 1917 s-a discutat în ședința Consiliului Central al comitetelor de întreprindere din Petrograd, consfătuire la care a participat și V. I. Lenin, proiectul creării unui organ economic conducător. Luînd cuvîntul la 9 (22) noiembrie la ședința lărgită a Consiliului sindicatelor din Petrograd, Lenin a atras atenția asupra necesității de a se crea un aparat care să conducă economia Țării sovietice și a arătat că au și început pregătirile în vederea creării unor astfel de organizații. Proiectul de organizare a unui organ economic superior a fost elaborat de o comisie specială creată de Consiliul Comisarilor Poporului.
- Examinînd problema creării C.E.S., fracțiunea bolșevică din C.E.C. din Rusia a subliniat necesitatea de a transforma C.E.S. într-un organ de luptă al dictaturii muncitorilor și de a i se da puteri legislative. La 1 (14) decembrie problema creării C.E.S. a fost examinată în ședința C.E.C. din Rusia. Socialiștii-revoluționari de stînga au cerut să se majoreze numărul de membri ai secției țărănești din C.E.S., iar acesta să fie organizat nu pe lângă Consiliul Comisarilor Poporului, cum se prevedea în proiectul prezentat, ci pe lângă C.E.C. din Rusia. Lenin s-a pronunțat împotriva acestor amendamente. Amendamentele socialiștilor-revoluționari de stînga au fost respinse cu majoritate de voturi. „Decretul cu privire la crearea Consiliului economic superior“ a fost adoptat și publicat la 5 (18) decembrie în „Gazeta Vremennogo Rabocego i Krestianskogo Pravitelstva“ nr. 25.

Lenin a acordat o mare atenție organizării muncii C.E.S., a îndrumat munca acestuia și a luat cuvîntul la congresele consiliilor economice. Problema organizării activității C.E.S. a fost examinată în repetate rînduri în ședințele Consiliului Comisarilor Poporului. Astfel, în hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului din 23 decembrie 1917 (5 ianuarie 1918) se arăta că Consiliul economic trebuie să se transforme, dintr-un organ de discuții, într-un organ care să conducă în mod practic industria. Examinînd problema activității C.E.S. și a necesității de a se înlătura paralelismul dintre munca acestuia și munca comisarierilor și departamentelor economice, la 19 ianuarie (1 februarie) Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat o circulară prin care obligă C.E.S. și toate comisariatele să lucreze în strînsă colaborare. Proiectul circularii a fost completat și redactat de Lenin (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXI, p. 122—123).

O dată cu desăvîrșirea naționalizării marii industrii, C.E.S. s-a transformat într-un organ de conducere a industriei de stat din Țara sovietică. — 139.

- 61 Cuvîntarea a fost rostită cu prilejul discuțiilor la interpelarea cu privire la arestarea membrilor cadeți ai Comisiei generale pentru alegerile în Adunarea constituantă, interpelare prezentată de fracțiunea socialiștilor-revoluționari de stînga în ședința C.E.C. din Rusia din 25 noiembrie (8 decembrie). În interpelarea lor, socialiștii-revoluționari de stînga cereau să se explice pe ce teme a fost încălcată inviolabilitatea persoanei membrilor Adunării constituante în calitatea lor de membri ai organului suprem al puterii. După cuvîntarea lui Lenin și după discuțiile care au avut loc a fost adoptată cu o majoritate de 150 de voturi, contra 98 și 3 abțineri rezoluția scrisă de Lenin prin care se aproba decretul Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la arestarea conducătorilor războiului civil împotriva revoluției (vezi volumul de față, p. 131). — 140.
- 62 Lenin se referă la decretul „Cu privire la deschiderea Adunării constituante“, adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 26 noiembrie (9 decembrie) 1917 și publicat la 27 noiembrie în „Izvestiia C.E.C.“ nr. 237. Emiterea acestui decret a fost determinată de faptul că la 17 (30) noiembrie într-o serie de ziare de dreapta fusese publicată hotărîrea unui grup de foști miniștri în guvernul provizoriu, care continuau să se intituleze „guvern provizoriu“, cu privire la deschiderea Adunării constituante la 28 noiembrie (11 decembrie), ora 2 după-amiaza, în palatul Tavriceski. — 141.
- 63 *Al doilea Congres general al Sovietelor de deputați ai țăranilor din Rusia* a avut loc la Petrograd între 26 noiembrie și 10 decembrie (19 și 23 decembrie) 1917. În afară de delegații veniți din provincie la invitația Comitetului executiv eserist de dreapta al Sovietelor de deputați ai țăranilor, la congres au participat

toți delegații de la Congresul extraordinar al țăranilor. Au participat 790 de delegați cu vot deliberativ, dintre care: 305 socialiști-revoluționari de centru și de dreapta, 350 de socialiști-revoluționari de stînga, 91 de bolșevici. Congresul s-a desfășurat într-o atmosferă extrem de încordată. Socialiștii-revoluționari de dreapta au încercat să domine congresul, să-i îndepărteze de bolșevici pe socialiștii-revoluționari de stînga, care se situau pe o poziție echivocă, conciliatoare. O luptă deosebit de aprigă s-a încins la congres în legătură cu problema atitudinii față de Adunarea constituantă și în legătură cu decretul Consiliului Comisarilor Poporului prin care cadeții au fost declarați dușmani ai poporului.

La 2 (15) decembrie, V. I. Lenin a luat cuvîntul în aceste probleme. Inițial, congresul adoptase, cu o majoritate neînsemnată de voturi, o rezoluție a socialiștilor-revoluționari de dreapta prin care se cerea trecerea puterii în mîna Adunării constituante și erau condamnate acțiunile Consiliului Comisarilor Poporului, din dispoziția căruia fuseseră arestați mai mulți cadeți. Frațiunea bolșevică a insistat ca rezoluția să fie pusă încă o dată la vot, și la a doua votare congresul a adoptat rezoluția socialiștilor-revoluționari de stînga. Divergențele în această problemă au dus la scindarea congresului, și socialiștii-revoluționari de dreapta au părăsit congresul. Partea de stînga care a rămas constituia majoritatea la congres și a continuat lucrările. Congresul a confirmat hotărîrile Congresului general extraordinar al țăranilor din Rusia și s-a raliat la hotărîrile celui de-al doilea Congres general al Sovietelor din Rusia. Congresul a ales un nou Comitet executiv al Sovietelor de deputați ai țăranilor, pe care l-a însărcinat să traducă în viață, împreună cu C.E.C. din Rusia, principalele revendicări ale țăranilor cu privire la pămînt și pace.

În această perioadă apare „Apelul socialiștilor români către revoluția rusă”, datat 4 decembrie 1917, în care se face un succint tablou al dezvoltării mișcării socialiste din România. „Prin lupta noastră — se spune în apel —, clasa muncitoare a devenit un factor important al vieții noastre politice și sociale”. — 145.

- 64 *Rada centrală ucraineană* — organizație burghezo-naționalistă contrarevoluționară, înființată în aprilie 1917 de blocul partidelor și grupurilor naționaliste burgheze și mic-burgheze ucrainene la Congresul național ucrainean care a avut loc la Kiev. Președintele Radei a fost M. S. Grușevski, ideologul burgheziei ucrainene, iar locțiitorul său — V. K. Vinnicenko. Din Rada au făcut parte Petliura, Efremov, Antonovici și alți naționaliști. Baza ei socială o constituiau burghezia de la orașe și de la sate, intelectualitatea naționalistă mic-burgheză. Rada centrală a încercat să consolideze puterea burgheziei și a moșierimii ucrainene, să creeze un stat burghez ucrainean, folosind în acest scop mișcarea de eliberare națională din Ucraina. Camuflîndu-se sub steagul luptei pentru independență națională, ea s-a străduit să

tragă după sine masele populare ucrainene, să le rupă de mișcarea revoluționară generală din Rusia, să le subordoneze burgheziei ucrainene și să împiedice victoria revoluției socialiste în Ucraina. Rada a sprijinit guvernul provizoriu, deși între ele au existat divergențe în problema acordării autonomiei Ucrainei.

După victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, Rada s-a declarat organul suprem al „Republicii populare ucrainene” și a pornit pe calea luptei fățișe împotriva Puterii sovietice, fiind unul dintre principalele centre ale contrarevoluției din Rusia.

În decembrie 1917, la primul Congres general al Sovietelor din Ucraina, care a avut loc la Harkov, Ucraina a fost proclamată Republică sovietică. Congresul a declarat răsturnată Rada centrală. Consiliul Comisarilor Poporului al R.S.F.S.R. a recunoscut guvernul sovietic ucrainean ca singurul guvern legal al Ucrainei și a hotărât să-i acorde imediat ajutor în lupta împotriva Radei contrarevoluționare. În decembrie 1917 și ianuarie 1918 au avut loc în întreaga Ucraină răscoale armate împotriva Radei centrale, pentru restaurarea Puterii sovietice. În ianuarie 1918, trupele sovietice din Ucraina au trecut la ofensivă și la 26 ianuarie (8 februarie) au ocupat Kievul, dobărând dominația Radei burgheze.

Infrântă și alungată de pe teritoriul Ucrainei Sovietice și lipsită de orice sprijin în rândurile maselor muncitoare, Rada centrală s-a aliat cu imperialiștii germani în scopul de a răsturna Puterea sovietică și de a restaura orînduirea burgheză în Ucraina. În timpul tratativilor de pace dintre Republica sovietică și Germania, Rada a trimis la Brest-Litovsk o delegație proprie și, fără știrea delegației sovietice, a încheiat cu Germania un tratat de pace separată, prin care, în schimbul ajutorului militar împotriva Puterii sovietice, ceda Germaniei grînele, cărbunele și materiile prime ucrainene. În martie 1918, Rada s-a înapoiat la Kiev, împreună cu ocupanții austro-germani, devenind o jalnică marionetă în mîna acestora. Convingîndu-se de incapacitatea totală a Radei de a înăbuși mișcarea revoluționară din Ucraina și de a asigura livrarea cantităților de produse alimentare cerute de ei, la sfîrșitul lunii aprilie germanii au dizolvat-o. — 149.

65 În continuare, textul a fost scris de L. D. Troțki și îndreptat ulterior de V. I. Lenin și I. V. Stalin. — 151.

66 „Proiectul de apel al celui de-al doilea Congres general al Sovietelor de deputați ai țărănilor din Rusia către țărănime” a fost scris de Lenin la 6—7 (19—20) decembrie 1917. După ce membrii prezidiului congresului au luat cunoștință de textul proiectului, el a fost citit în numele prezidiului, la ședința congresului în seara zilei de 8(21) decembrie. La insistența socialiștilor-revoluționari de stînga, o serie de formulări ale apelului au fost considerabil atenuate. În această formă, apelul a fost adoptat de congres și publicat, în numele Comitetului executiv al Sovietelor de deputați ai țărănilor din Rusia, în nr. 22 al zia-

rului „Golos Trudovogo Krestianstva“ din 15 (28) decembrie sub titlul „Către țărănimea muncitoare“. — 156.

67 Problema luptei împotriva contrarevoluției interne și a sabotajului a fost pusă de V. I. Lenin în ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 6 (19) decembrie 1917 în legătură cu împotrivirea înverșunată a funcționarilor superiori din instituțiile guvernamentale față de măsurile adoptate de Puterea sovietică și cu eventualitatea unei greve a acestora. F. E. Dzerjinski a fost însărcinat să creeze o comisie care să stabilească metodele de luptă împotriva sabotajului. Raportul lui Dzerjinski a fost ascultat în ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 7 (20) decembrie. Pe cât se pare, proiectul de decret a fost scris de Lenin în legătură cu acest raport. Tot în această ședință a fost formată Comisia extraordinară din Rusia (Ceka) pentru lupta împotriva contrarevoluției și a sabotajului, al cărei președinte a fost numit F. E. Dzerjinski. — 163.

68 Problema raionului minier Aleksandrov-Grușevsk a fost examinată în ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 9 (22) decembrie 1917. — 166.

69 *Monotop* — Consiliul pentru problemele monopolului comerțului cu combustibilul din Doneț a fost creat de guvernul provizoriu în 1917. După Revoluția Socialistă din Octombrie, Monotopul a dus o politică de sabotare a aprovizionării cu combustibil a transporturilor și a întreprinderilor industriale din centrul Rusiei Sovietice. — 166.

70 În ședința C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia din 11 (24) decembrie 1917 a fost pusă și discutată o singură problemă — poziția fracțiunii bolșevice din Adunarea constituantă, „întrucât în fracțiune s-a statornicit starea de spirit a aripii de dreapta și divergențele dintre ea și C.C.“ („Procesele-verbale ale Comitetului Central al P.M.S.D. (b) din Rusia. August 1917 — februarie 1918“, Moscova, 1958, p. 160).

Biroul provizoriu al fracțiunii se pronunța împotriva liniei trasate de C.C. în problema Adunării constituante. Apreciind rolul Adunării constituante de pe poziții burghezo-democratice, biroul considera convocarea acesteia drept ultima etapă a revoluției și propunea să se renunțe la controlul asupra convocării ei. Comitetul Central al partidului a hotărât să se elaboreze tezele cu privire la Adunarea constituantă și a stabilit ca în ziua de 12 (25) decembrie, ora 4 după-amiază, să se țină la Smolnîi o ședință a fracțiunii la care să se discute raportul C.C., precum și tezele, și să se aleagă un nou birou al fracțiunii. La această ședință, V. I. Lenin a dat citire „Tezelor cu privire la Adunarea constituantă“, scrise de el din însărcinarea C.C. (vezi volumul de față, p. 170—175). După dezbateri îndelungate, tezele au fost adoptate în unanimitate de fracțiune. La 13 (26) decembrie ele au fost publicate în „Pravda“. — 168.

71 *Congresul general extraordinar al muncitorilor și maiștrilor feroviari* a avut loc între 12 (25) decembrie și 30 decembrie 1917 (12 ianuarie 1918), la Petrograd. Congresul a fost convocat din inițiativa sindicatelor feroviarilor din Moscova și Petrograd. La congres au participat circa 300 de delegați, dintre care peste jumătate erau bolșevici. V. I. Lenin a rostit în a doua zi a lucrărilor congresului un cuvânt de salut și a fost ales președinte de onoare al congresului. Congresul a ascultat rapoartele cu privire la momentul actual, cuvântarea reprezentantului Vikjelului, rapoartele cu privire la situația aprovizionării, la construcția sindicală, la organizarea rețelei de Soviete locale de deputați ai muncitorilor de la căile ferate. Majoritatea zdrobitoare a congresului s-a situat pe poziția celui de-al doilea Congres general al Sovietelor din Rusia. Congresul a adoptat o rezoluție prin care se recunoștea că politica Vikjelului a constituit un sprijin pentru burghezia contrarevoluționară și și-a exprimat neîncrederea în el. Congresul a desemnat 78 de reprezentanți pentru congresul general al feroviarilor, a cărui convocare fusese stabilită de Vikjel pentru 19 decembrie 1917 (1 ianuarie 1918). — 176.

72 Este vorba despre cuvântările conducătorilor partidului socialiștilor-revoluționari — principalii organizatori ai *primului Congres general al deputaților țăranilor din Rusia*, care a avut loc între 4 și 28 mai (17 mai și 10 iunie) 1917 la Petrograd.

La lucrările congresului au participat 1 115 delegați din partea congreselor țărănești guberniale și a organizațiilor de țărani din armată. Majoritatea covârșitoare la acest congres au avut-o socialiștii-revoluționari, care au exercitat o mare influență asupra alegerilor de delegați din diferite localități. Prin proveniența lor socială, majoritatea delegaților la congres făceau parte din țărănimea înstărită, iar sărăcimea satelor era reprezentată prin delegații din armată.

Pe ordinea de zi au figurat: problema guvernului provizoriu de coaliție, problema aprovizionării, problema războiului și a păcii, problema agrară și altele. Congresul a devenit o arenă de luptă a bolșevicilor împotriva socialiștilor-revoluționari, pentru atragerea maselor țărănești. Lucrările fracțiunii bolșevice s-au desfășurat sub conducerea directă a lui V. I. Lenin, care a acordat o mare atenție congresului țăranilor. Bolșevicii au fost susținuți de așa-zisul grup al celor „14 fără partid”, organizat de M. V. Frunze (Mihailov).

La 7 (20) mai, V. I. Lenin a adresat o scrisoare deschisă delegaților la congres; la 22 mai (4 iunie), el a rostit o cuvântare cu privire la problema agrară și a prezentat în numele fracțiunii bolșevice un proiect de rezoluție scris de el. În scrisoarea către delegații la congres, în cuvântarea sa și în proiectul de rezoluție, V. I. Lenin a propus ca pământul să fie declarat proprietate a întregului popor și să se treacă imediat la transmiterea fără plată a pământurilor moșierești în mâna țăranilor, fără a mai aștepta convocarea Adunării constituante. Cuvântarea lui

V. I. Lenin a produs o puternică impresie asupra delegaților țărani la congres.

Dar liderii socialiștilor-revoluționari au reușit totuși să impună congresului rezoluțiile lor. Congresul a aprobat politica guvernului provizoriu burghez și intrarea „socialiștilor“ în acest guvern, s-a pronunțat pentru continuarea războiului „pînă la victoria finală“ și pentru ofensiva pe front. Rezolvarea problemei agrare congresul a amînat-o pînă la convocarea Adunării constituante. La congres a fost ales un Comitet executiv al Sovietelor de deputați ai țăranilor, format din socialiști-revoluționari, care a dus o politică conciliatoare. Hotărîrile adoptate de congres exprimau interesele burgeziei sătești, ale chiaburilor. — 176.

- 73 Articolul „*Pentru pîine și pace*“ a fost scris de V. I. Lenin în ziua de 14 (27) decembrie 1917, la rugămintea lui Hoglund, social-democrat de stînga suedez, care venise în acea vreme la Petrograd din însărcinarea Partidului social-democrat de stînga din Suedia. Articolul a fost publicat pentru prima oară în limba germană, în mai 1918, în ziarul „Jugend-Internationale“, organ al Uniunii internaționale a organizațiilor socialiste de tineret, care a aderat la stînga zimmerwaldiană (a apărut la Zürich din septembrie 1915 pînă în mai 1918).

În noiembrie 1919, începutul articolului a fost reprodus în facsimil într-o publicație specială „Det röda Ryssland. 1917 7/11 1919“ („Revoluția rusă. 1917 7/11 1919“), publicație scoasă de editura socialistă de stînga „Fram“ din Stockholm cu prilejul celei de-a doua aniversări a Revoluției Socialiste din Octombrie din Rusia.

În arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. nu există manuscrisul articolului. — 178.

- 74 Cuvîntarea a fost rostită de V. I. Lenin în legătură cu discutarea în ședința C.E.C. din Rusia din 14 (27) decembrie 1917 a decretului cu privire la naționalizarea băncilor.

Măsurile practice în vederea naționalizării băncilor au început să fie pregătite imediat după victoria revoluției socialiste. La 25 octombrie (7 noiembrie) 1917 a fost ocupată Banca de Stat. Înfrîngînd sabotajul funcționarilor burghezi, Puterea sovietică a pus curînd după aceea în mod practic stăpînire pe Banca de Stat și a stabilit un control asupra băncilor particulare, aceasta fiind o măsură tranzitorie în vederea naționalizării lor. Sabotajul bancherilor a silit însă guvernul sovietic să accelereze naționalizarea băncilor particulare. Din ordinul guvernului, în dimineața zilei de 14 (27) decembrie toate băncile și instituțiile de credit din Petrograd au fost ocupate de detașamente de muncitori și de ostași ai Gărzii roșii. În aceeași zi au fost adoptate în ședința C.E.C. din Rusia decretul „Cu privire la naționalizarea băncilor“ și „Cu privire la controlul seifurilor din bănci“.

Ambele decrete au fost publicate la 15 (28) decembrie în „Izvestia C.E.C.“ nr. 252. — 180.

75 „Proiectul de decret cu privire la înfăptuirea naționalizării băncilor și la măsurile necesare în legătură cu aceasta” a fost prezentat de V. I. Lenin spre examinare biroului Consiliului economic superior în jurul datei de 14 (27) decembrie 1917. Procesul-verbal al ședinței în care s-a discutat acest proiect nu s-a păstrat.

Proiectul de decret a fost publicat în noiembrie 1918, în organul C.E.S. — revista „Narodnoe Hozeaistvo” nr. 11. Ultimul alineat al proiectului de decret a fost publicat pentru prima oară în 1949, în ed. a 4-a a Operelor lui V. I. Lenin. — 183.

76 Proiectul de față a fost prezentat de V. I. Lenin și adoptat în ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 15 (28) decembrie 1917, cu ocazia discutării problemei încetării lucrului la Uzinele „Putilov”; el a fost publicat ca o hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului „Cu privire la organizarea unei comisii de practicieni” la 17 (30) decembrie 1917, în „Gazeta Vremennogo Rabocego i Krestianskogo Pravitelstva” nr. 35. — 187.

77 Întrebările de față au fost puse de Lenin la 17 (30) decembrie 1917, în cadrul unei consfătuiri a delegaților pe care Congresul general al reprezentanților armatei în legătură cu demobilizarea armatei i-a desemnat pentru a participa la lucrările comisiei pentru demobilizarea armatei de pe lîngă Comisariatul poporului pentru problemele militare. În arhive nu s-au găsit nici răspunsurile la întrebări, nici materiale care să conțină un rezumat al acestor răspunsuri. Pe cît se pare, aceste răspunsuri l-au ajutat pe Lenin să ajungă la ferma convingere că războiul cu germanii nu poate fi continuat și s-a ținut seama de ele la stabilirea tacticii partidului în problema tratativelor de pace cu Germania. Rezultatele sondajului au fost discutate la 18 (31) decembrie în ședința Consiliului Comisarilor Poporului pe baza raportului lui N. V. Krîlenko cu privire la situația de pe front și la starea armatei. Consiliul Comisarilor Poporului a hotărît să se considere concluzente rezultatele sondajului și a adoptat proiectul de rezoluție propus de Lenin (vezi volumul de față, p. 190).

Manuscrisul chestionarului lui Lenin nu s-a păstrat; textul după care se tipărește documentul este reprodus într-o scrisoare adresată în 1924 Institutului „V. I. Lenin” de către D. S. Vitbski, participant la consfătuire.

Congresul general al reprezentanților armatei în legătură cu demobilizarea armatei a avut loc la Petrograd între 15 (28) decembrie 1917 și 3 (16) ianuarie 1918. La congres au fost trimiși delegați din partea Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților, din partea comitetelor de front și de corpuri de armată, a unităților de geniu, a divizioanelor și brigăzilor de artilerie, a statelor-majore etc. La deschiderea congresului au fost prezenți 234 de delegați, dintre care 119 bolșevici și 45 socialiști-revoluționari de stînga. În jurul grupului de delegați așa-zis „din afara fracțiunilor” s-au unit, pe cît se vede, menșevicii și socialiștii-revoluționari de dreapta. Ulterior, numărul

delegaților a sosit la 272. Sarcina congresului era de a lua măsuri pentru ca demobilizarea armatei, care începuse în mod stihinic, să se desfășoare în mod organizat și de a examina problema creării unei armate noi — armata statului socialist. Congresul a fost în fond organul provizoriu pentru conducerea acțiunii de demobilizare a armatei și a desfășurat o importantă activitate în această direcție.

Cînd, la 28 decembrie 1917 (10 ianuarie 1918), s-a discutat problema organizării unei armate socialiste, fracțiunea bolșevică a prezentat un proiect cu privire la crearea unei armate muncitorești-țărănești. Împotriva proiectului propus de bolșevici s-au pronunțat menșevicii și socialiștii-revoluționari de dreapta. După o oarecare ezitare, socialiștii-revoluționari de stînga i-au sprijinit pe bolșevici. Proiectul prezentat de bolșevici a fost adoptat cu 153 de voturi pentru, 40 contra și 13 abțineri.

Inițial se proiectase ca Lenin să țină o cuvîntare la congres, dar, fiind ocupat, nu a mai luat cuvîntul. La 3 (16) ianuarie, în ziua încheierii lucrărilor congresului, Lenin a trimis un salut delegaților la congres (vezi volumul de față, p. 234). — 188.

78 Proiectul de rezoluție a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 18 (31) decembrie 1917. — 190.

79 În continuare, pînă la cuvîntul „hotărăște :“, textul este scris de L. D. Troțki. — 191.

80 Insemnările „Din jurnalul unui publicist (Teme de prelucrat)“ au fost scrise de V. I. Lenin în timpul unui concediu de 4 zile petrecut între 24 și 27 decembrie 1917 (6 și 9 ianuarie 1918) în Finlanda. Prima temă de prelucrat — „Acum nu mai trebuie să-ți fie teamă de omul cu armă“ — a fost prilejuită de o conversație pe care Lenin a auzit-o într-un vagon de cale ferată din Finlanda. Despre aceasta, Lenin a povestit ulterior în raportul prezentat la cel de-al treilea Congres general al Sovietelor din Rusia în ziua de 11 (24) ianuarie 1918 (vezi volumul de față, p. 279). În timpul concediului, Lenin a scris și articolele „Cei speriați de prăbușirea vechiului și cei care luptă pentru nou“, „Cum trebuie organizată întrecerea?“ și „Proiect de decret cu privire la comunele de consum“ (vezi volumul de față, p. 200—204, 205—215, 216—220), în care au fost analizate o mare parte din temele menționate în „Insemnările unui publicist“. Aceste articole nu au fost editate în timpul vieții lui Lenin, deoarece, după cum afirmă N. K. Krupskaja, Lenin, „considerînd că articolele scrise în cele patru zile de odihnă nu sînt bine puse la punct, nu le-a publicat atunci“ (N. K. Krupskaja, „Amintiri despre Lenin“, București, Editura politică, 1960, p. 356).

Temele cu privire la construcția economică menționate în „Insemnările unui publicist“ au fost analizate de Lenin cît se poate de complet în martie-aprilie 1918, în lucrarea „Sarcinile

- imediate ale Puterii sovietice" (vezi Opere, vol. 27, București, Editura politică, 1959, p. 219—260). — 196.
- 81 Lenin se referă la fraza: „Împotrivirea capitaliștilor a fost, pe cât se pare, zdrobită" din cuvîntarea rostită de A. V. Peșehonov la 5 (18) iunie 1917, la primul Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia. Despre această cuvîntare, Lenin amintește în articolul „Cei speriați de prăbușirea vechiului și cei care luptă pentru nou" (vezi volumul de față, p. 202). — 196.
- 82 Este vorba de cuvîntarea rostită de G. V. Plehanov în ședința din 30 iulie (12 august) 1903 a Congresului al II-lea al P.M.S.D.R. În cuvîntarea sa, Plehanov declarase că toate principiile democratice trebuie să fie subordonate exclusiv cauzei revoluției, cauzei clasei muncitoare, că, pentru asigurarea succesului în revoluție, social-democrația poate să admită restrîngerea temporară a acțiunii unui principiu democratic sau altul, și că, în interesul revoluției, social-democrații pot să se pronunțe chiar și împotriva dreptului de vot universal (vezi „Congresul al doilea al P.M.S.D.R. Procese-verbale". Moscova, 1959, p. 181—182).
 Lenin a analizat problema atitudinii partidului revoluționar față de teroare în articolul „Plehanov despre teroare" (vezi volumul de față, p. 193—195). — 197.
- 83 În „Tezele cu privire la încheierea imediată a unei păci separate și anexioniste" (vezi volumul de față, p. 253—262), Lenin a elaborat temele 20 și 20 bis; fraza „Die Deutschen brauchen eine Niederlage" („Germanii au nevoie de o înfrîngere") este analizată amănunțit în teza 11. — 197.
- 84 În articolul „Planul lor", apărut la 24 decembrie 1917 (6 ianuarie 1918), în ziarul „Pravda" nr. 223, se anunța: „Lloyd George s-a pronunțat în sensul că mai întîi Rusia trebuie să-și stabilească viitoarele granițe cu Germania și Austro-Ungaria și abia după aceea se va pune problema tratativelor cu privire la pacea generală". Mai departe, în articol se spunea că publiciștii oficiali din țările Antantei se pronunță și ei în sensul că ar fi mai avantajos ca aliații să ducă tratative de pace fără Rusia. Autorul ajunge la concluzia că aliații tatonează terenul pentru tratative de pace cu Germania, „dar consideră că este mai avantajos ca Germania să fie lăsată să-și încheie mai întîi socotelile cu Rusia. Germania trebuie.... să se despăgubească pe socoteala Rusiei". — 198.
- 85 V. I. Lenin citează lucrarea lui K. Marx și F. Engels „Sfînta familie sau critica criticii critice. Împotriva lui Bruno Bauer & Co." (vezi K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 2, București, Editura politică, 1962, ed. a II-a, p. 91). — 198.

- 86 Lenin se referă la articolul lui P. Kievski (I. Peatakov) „Proletariatul și băncile”, apărut la 5 (18) decembrie 1917 în ziarul „Pravda” nr. 206. — 199.
- 87 Vezi scrisorile lui K. Marx către W. Liebknecht din 6 aprilie 1871 și către L. Kugelmann din 12 aprilie 1871 (K. Marx — F. Engels. *Ausgewählte Briefe*, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 306—308). (Vezi și K. Marx, F. Engels, V. I. Lenin. *Despre internaționalismul proletar*, București, Editura politică, 1952, p. 118—119). — 202.
- 88 K. Marx. Scrisoarea către W. Bracke din 5 mai 1875 (vezi K. Marx și F. Engels. *Opere*, vol. 19, București, Editura politică, 1964, p. 13). — 212.
- 89 V. I. Lenin citează aici cuvintele lui Mefistofel din tragedia „Faust” de J. W. Goethe (vezi J. W. Goethe. „Faust”. Partea I. „Odaia de studiu”, București, E.S.P.L.A. 1955, p. 109). — 213.
- 90 „Proiectul de decret cu privire la comunele de consum”, scris de V. I. Lenin, a fost detaliat de Comisariatul poporului pentru aprovizionare și publicat la 19 ianuarie (1 februarie) 1918, în „Izvestiia C.E.C.”. Proiectul a provocat o împotrivire înverșunată din partea cooperativelor burgeze care se pronunțau pentru independența cooperativelor față de organele Puterii sovietice. Considerînd că este necesar ca aparatul cooperativ să fie folosit în scopul organizării comerțului și al repartizării produselor alimentare pentru populație, Consiliul Comisarilor Poporului a fost nevoit să facă unele concesii cooperativelor. În urma tratatelor care au avut loc în martie și la începutul lunii aprilie 1918 între reprezentanții C.E.S., ai cooperativelor și ai organizațiilor de aprovizionare, s-a elaborat un proiect de decret care a fost discutat în ședințele Consiliului Comisarilor Poporului din 9 și 10 aprilie. Proiectul a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului cu unele completări și îndreptări făcute de Lenin. Punctele 11, 12 și 13 din decret au fost scrise în întregime de Lenin (vezi „Decretele Puterii sovietice”, vol. 2, 1959, p. 86—91). Decretul a fost confirmat în ședința C.E.C. din Rusia din 11 aprilie. Totodată a fost adoptată o rezoluție propusă de fracțiunea bolșevică în care se sublinia că „decretul cu privire la cooperativă de consum constituie o hotărîre de compromis, care prezintă lipsuri esențiale”, și că C.E.C. din Rusia „adoaptă decretul cu privire la cooperativele de consum ca o măsură tranzitorie” („Izvestiia C.E.C. din Rusia” nr. 72 din 12 aprilie 1918). Decretul a fost publicat la 13 aprilie în ziarul „Pravda” nr. 71.

În lucrarea sa „Sarcinile imediate ale Puterii sovietice“ (vezi Opere, vol. 27, București, Editura politică, 1959, p. 219—260), Lenin face o apreciere asupra decretului. — 216.

- 91 V. I. Lenin are în vedere directiva dată de Comisariatul poporului pentru aprovizionare Sovietelor locale în legătură cu organizarea aparatului de aprovizionare, proiectul Comisariatului poporului pentru aprovizionare cu privire la Comisariatul aprovizionării și hotărîrea Consiliului economic superior cu privire la consiliile economice raionale.

Intrucît vechile organe de aprovizionare sabotau decretul Puterii sovietice, la 22 decembrie 1917 (4 ianuarie 1918) Comisariatul poporului pentru aprovizionare a dat Sovietelor locale directiva de a lua în propriile lor mîini problema aprovizionării și de a organiza un aparat propriu de aprovizionare, sprijinindu-se în această acțiune pe organizațiile de delegați din partea guberniilor consumatoare și a armatei („comitetele de delegați“), create pe lîngă organele de aprovizionare. În același timp, în cadrul Comisariatului poporului pentru aprovizionare se elabora proiectul de reorganizare a acestuia în „comisariat al aprovizionării“, în atribuțiile căruia trebuia să treacă aprovizionarea populației nu numai cu produse alimentare, ci și cu tot felul de mărfuri, comerțul particular urmînd a se reduce în mod simțitor. Potrivit acestui proiect, organele locale ale comisariatului aprovizionării urmau să se transforme în secții de aprovizionare pe lîngă Soviete.

În scopul organizării și reglementării vieții economice a fiecărui raion industrial, C.E.S., în ședința din 23 decembrie 1917 (5 ianuarie 1918), a adoptat „Hotărîrea cu privire la consiliile economice raionale (regionale) și locale“, care, sub conducerea C.E.S., urmau să organizeze și să reglementeze producția din întreprinderi. — 216.

- 92 Este vorba de declarația pe care S. A. Lozovski, pe atunci secretar al Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia, a făcut-o în cadrul fracțiunii bolșevice a C.E.C. Declarația a fost publicată la 4 (17) noiembrie 1917 în nr. 172 al ziarului „Novaia Jizn“. În decembrie 1917, S. A. Lozovski a fost exclus din rîndurile partidului bolșevic. În decembrie 1919 a fost reprimat în rîndurile P.C. (b) din Rusia. — 223.

- 93 Lenin se referă la articolele lui S. A. Lozovski „Către congresul general al sindicatelor din Rusia“ și „Sindicatul și Puterea sovietică“, publicate în nr. 7 și 8 ale revistei „Professionalnii Vestnik“ pe 1917.

„Professionalnii Vestnik“ — revistă, organ al Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia; a apărut la Petrograd din septembrie 1917 pînă în martie 1919. — 224.

- 94 Festivitatea organizată cu prilejul plecării primelor eşaloane ale armatei socialiste din Petrograd pe front a avut loc la 1 (14) ianuarie 1918 la manejul Mihailovski. Pe cînd se întorcea de la manej la Smolnîi, V. I. Lenin a fost victima unui atentat. Glonşul a pătruns prin geamul maşinii şi a trecut pe deasupra capului lui Lenin. Comunistul elveţian Fritz Platten, care îl însoţea, a fost uşor rănit. — 226.
- 95 Proiectul de faţă a fost prezentat de V. I. Lenin şi adoptat în şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului din 2 (15) ianuarie 1918, cu ocazia discuţiilor în jurul interpelării lui A. G. Şleapnikov cu privire la normele de retribuire a funcţionarilor superiori din conducerea întreprinderilor. — 228.
- 96 Lenin se referă la hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului din 18 noiembrie (1 decembrie) 1917 „Cu privire la cuantumul remunerării comisarilor poporului şi a funcţionarilor superiori“ (vezi volumul de faţă, p. 110). — 228.
- 97 Proiectul „*Declaraţiei drepturilor poporului muncitor şi exploataat*“ a fost prezentat în şedinţa din 3 (16) ianuarie 1918 a C.E.C. din Rusia. Proiectul a fost adoptat ca bază cu majoritate de voturi contra două şi o abţinere şi transmis spre definitivare comisiei de coordonare. „Declaraţia“ adoptată de C.E.C. din Rusia a fost publicată la 4 (17) ianuarie în „Izvestiia C.E.C.“ La 5 (18) ianuarie, I. M. Sverdlov, în numele C.E.C. din Rusia, a dat citire „Declaraţiei“ la prima şedinţă a Adunării constituante şi a propus ca ea să fie confirmată. Propunerea de a se discuta „Declaraţia“ a fost respinsă cu majoritate de voturi de către partea contrarevoluţionară a Adunării constituante. La 12 (25) ianuarie, „Declaraţia“ a fost confirmată de cel de-al treilea Congres general al Sovietelor din Rusia şi ulterior a stat la baza Constituţiei sovietice.
- La punctul 2 al manuscrisului „Declaraţiei“ lui Lenin există îndreptări făcute de I. V. Stalin; alineatul care începe cu cuvintele: „Iar din punct de vedere al fondului Adunarea constituantă consideră“ este scris de N. I. Buharin şi redactat de V. I. Lenin. — 231.
- 98 La 6 (19) decembrie 1917, Seimul finlandez a adoptat o declaraţie cu privire la proclamarea Finlandei ca stat independent. În conformitate cu politica naţională a Statului sovietic, la 18 (31) decembrie 1917 Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat decretul cu privire la independenţa de stat a Finlandei. În timpul unei şedinţe a Consiliului Comisarilor Poporului, V. I. Lenin a înmînat personal premierului Finlandei P. E. Svinhufvud, conducătorul delegaţiei guvernamentale finlandeze, textul decretului. La 22 decembrie 1917 (4 ianuarie 1918), decretul cu privire la independenţa Finlandei a fost confirmat de C.E.C. din Rusia.

Conform tratatului încheiat de Rusia cu Germania, Austro-Ungaria, Turcia și Bulgaria la 2 (15) decembrie la Brest, guvernul sovietic a propus la 19 decembrie 1917 (1 ianuarie 1918), guvernului persan să se elaboreze un plan comun de retragere a trupelor rusești din Persia.

La 29 decembrie 1917 (11 ianuarie 1918), Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat „Decretul cu privire la «Armenia Turcească»”. Decretul a fost publicat la 31 decembrie 1917 (13 ianuarie 1918) în ziarul „Pravda” nr. 227. — 232.

- 99 După ce majoritatea contrarevoluționară din Adunarea constituantă a refuzat să ia în discuție „Declarația drepturilor poporului muncitor și exploatat”, fracțiunea bolșevicilor și cea a socialiștilor-revoluționari de stînga au cerut să se întrerupă ședința pentru a se ține consfătuiri pe fracțiuni. În ședința fracțiunii bolșevice, V. I. Lenin a rostit o scurtă cuvîntare (nici procesul-verbal al secretarilor, nici stenograma acestei cuvîntări nu s-a păstrat). Lenin a propus ca în ședința Adunării constituate să dea citire declarației fracțiunii bolșevice scrise de el și apoi fracțiunea să părăsească Adunarea constituantă. Fracțiunea a acceptat această propunere.

Socialiștii-revoluționari de stînga, care șovăiau în problema atitudinii față de Adunarea constituantă, după plecarea bolșevicilor au propus să se pună imediat la vot problema atitudinii față de politica de pace promovată de Puterea sovietică. Cînd deputații de dreapta din Adunarea constituantă au respins această propunere, socialiștii-revoluționari de stînga au părăsit și ei sala de ședințe.

Curînd după plecarea bolșevicilor și a socialiștilor-revoluționari de stînga, comisarul poporului pentru problemele maritime P. E. Dîbenko, care era însărcinat cu paza palatului Tavriceski, a dat ordin gărzii să închidă ședința Adunării constituate. Aflînd despre aceasta, Lenin a dat următoarea dispoziție: „Se ordonă tovarășilor soldați și marinari care fac de gardă în incinta palatului Tavriceski să nu comită nici un act de violență față de partea contrarevoluționară a Adunării constituate, să-i lase pe toți să iasă din palatul Tavriceski și fără dispoziții speciale să nu permită nimănui să intre în palat. Președintele Consiliului Comisarilor Poporului V. Ulianov (Lenin)” („Cu-legeri din Lenin”, vol. XVIII, p. 46).

Adunarea constituantă și-a sistat lucrările la ora 4 și 40 de minute în noaptea de 5 spre 6 (18 spre 19) ianuarie 1918. — 237.

- 100 Problema dizolvării Adunării constituate a fost examinată în ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 6 (19) ianuarie 1918. Conținutul principal al decretului cu privire la dizolvarea Adunării constituate a fost expus de V. I. Lenin în schița inițială a tezelor decretului (vezi „Cu-legeri din Lenin”, vol. XVIII, p. 48). Pentru ședința Consiliului Comisarilor

Poporului, Lenin a dezvoltat această schiță în tezele decretului (vezi volumul de față, p. 242—245), cărora li s-a dat citire și au fost adoptate pe puncte. La punctul 2, care în procesul-verbal al Consiliului Comisarilor Poporului figurează astfel: „Părăsirea Adunării constituante de către fracțiunea bolșevicilor și cea a socialiștilor-revoluționari de stînga”, s-a adoptat hotărîrea: „se adoptă, menționîndu-se că și o parte a fracțiunii musulmane a plecat”; la celelalte puncte: „se adoptă” („Cu-legeri din Lenin”, vol. XVIII, p. 50).

În noaptea de 6 spre 7 (19 spre 20) ianuarie a avut loc o ședință a C.E.C. din Rusia, la care a fost adoptat cu majoritate de voturi, 2 voturi contra și 5 abțineri decretul cu privire la dizolvarea Adunării constituante. Lenin a rostit o cuvîntare cu privire la dizolvarea Adunării constituante (vezi volumul de față, p. 248—252). La baza decretului adoptat de C.E.C. din Rusia a stat proiectul lui Lenin.

La 7 (20) ianuarie 1918, decretul cu privire la dizolvarea Adunării constituante a fost publicat în ziarele „Pravda” și „Izvestiia C.E.C.” — 242.

- 101 „Tezele cu privire la încheierea imediată a unei păci separate și anexioniste” au fost citite de V. I. Lenin în ziua de 8 (21) ianuarie 1918, la consfătuirea membrilor C.C. cu unii activiști de partid. La consfătuire au participat 63 de persoane. Procesul-verbal al consfătuirii nu s-a păstrat. S-au păstrat numai niște scurte însemnări făcute de Lenin cu privire la cuvîntările lui Osinski (Obolenski), Troțki, Lomov (Oppokov), Kamenev și alții.

La consfătuire sfîrșitul tezei 21 (de la cuvintele „Dar nici un marxist”) a fost expus de Lenin oral. În manuscrisul tezelor, Lenin a marcat acest loc cu trei linii verticale și a scris pe margine: „Dactilografie: rog ca și la transcriere să se pună aceste trei linii verticale”.

Din cuvîntarea rostită de Lenin la ședința C.C. din 11 (24) ianuarie se știe că 15 participanți la consfătuire au votat pentru tezele lui Lenin, 32 au sprijinit poziția „comuniștilor de stînga” și 16 poziția lui Troțki.

Tezele au fost publicate abia la 24 februarie, cînd în problema semnării păcii majoritatea C.C. s-a situat pe poziția lui Lenin. — 253.

- 102 În ședința C.C. din 11 (24) ianuarie 1918, după cuvîntarea lui Lenin, s-a discutat problema războiului și a păcii. Împotriva lui Lenin s-au ridicat „comuniștii de stînga” și Troțki. O parte dintre „comuniștii de stînga” — Buharin, Urițki, Lomov (Oppokov) — au sprijinit propunerea lui Troțki — „nici pace, nici război”. Pentru semnarea păcii s-au pronunțat Stalin, Sergheev (Artem), Sokolnikov. Fiind convinși că lozinca războiului revoluționar imediat nu va avea succes (pentru ea au votat numai două persoane), „comuniștii de stînga” au făcut să precumpă-

nească propunerea lui Troțki, care a obținut 9 voturi contra 7. Sperînd să biruie împotrivirea față de încheierea păcii din cadrul C.C. și să determine o cotitură în starea de spirit a acelei părți din masele care îi urma pe adepții războiului revoluționar, Lenin a propus să se tergiverseze prin toate mijloacele tratativele, propunere care a fost adoptată cu 12 voturi contra 1. — 265.

103 V. I. Lenin se referă, probabil, la un articol apărut fără semnătură în nr. 7 al ziarului „Novaia Jizn” din 11 (24) ianuarie 1918, sub titlul „Bolșevicii și social-democrația germană”. În ziar se arată că acest articol aparține unui reprezentant de seamă al Partidului social-democrat independent din Germania. — 266.

104 V. I. Lenin se referă la următoarele cuvinte din procesul-verbal al cuvîntării lui I. V. Stalin : „Tov. Stalin consideră că, adoptînd lozincă războiului revoluționar, facem jocul imperialismului. Poziția tov. Troțki nu este o poziție. În Occident nu există o mișcare revoluționară, nu există fapte care să confirme acest lucru, există numai o potență, iar pe o potență nu ne putem bizui. Dacă germanii vor începe ofensiva, aceasta va duce la întărirea contrarevoluției de la noi.

Din cuvîntarea lui G. E. Zinoviev, Lenin se referă la următoarele cuvinte : „...Desigur, ne aflăm în fața unei grele operații chirurgicale, deoarece, încheind pacea, noi facem ca șovinismul din Germania să se întărească și, pentru un timp, să slăbească pretutindeni mișcarea în Occident. Dar se deschide și o altă perspectivă — pieirea republicii socialiste” („Procesele-verbale ale Comitetului Central al P.M.S.D. (b) din Rusia. August 1917 — februarie 1918”, Moscova, 1958, p. 171—172). — 267.

105 *Al treilea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din Rusia* a avut loc între 10 și 18 (23 și 31) ianuarie 1918, la Petrograd.

La congres au fost reprezentate 317 Soviete de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor și 110 comitete de armată, de corpurile de armată și de divizii. La începutul lucrărilor congresului au fost prezenți 707 delegați, dintre care 441 bolșevici. La 13 (26) ianuarie s-au alăturat congresului participanții la cel de-al III-lea Congres general al Sovietelor de deputați ai țăranilor din Rusia. În afară de aceasta, numărul delegaților creștea neîncetat, pe măsură ce soseau delegații care au întârziat la deschiderea congresului. La ședința de încheiere a lucrărilor congresului au participat 1 587 de delegați.

În prezidiul congresului au fost aleși 10 bolșevici, 3 socialiști-revoluționari de stînga și 1 reprezentant al altor fracțiuni (socialiști-revoluționari de dreapta, menșevici etc.).

Congresul a fost salutat de reprezentanți ai social-democrației elvețiene, române, suedeze și norvegiene, ai Partidului socialist britanic, ai muncitorilor socialiști din America. Au mai rostit

cuvântări de salut și scriitorul socialist american John Reed, marinarul Anaroli Jelezneakov (din partea detașamentelor revoluționare din Petrograd) și alții.

Congresul a discutat raportul de activitate al C.E.C. din Rusia, prezentat de I. M. Sverdlov. V. I. Lenin a prezentat la congres raportul de activitate al Consiliului Comisarilor Poporului. La discutarea rapoartelor C.E.C. din Rusia și Consiliului Comisarilor Poporului, menșevicii, socialiștii-revoluționari de dreapta și menșevicii-internaționaliști s-au pronunțat împotriva politicii interne și externe duse de Puterea sovietică. Lenin a criticat poziția acestora în cuvântul de încheiere la raportul de activitate al Consiliului Comisarilor Poporului. Congresul a confirmat „Declarația drepturilor poporului muncitor și exploatat”, care a fost scrisă de Lenin și care ulterior a stat la baza Constituției Statului sovietic. În rezoluția adoptată de congres se aproba întru totul politica promovată de C.E.C. din Rusia și de Consiliul Comisarilor Poporului și se exprima deplina încredere în aceste organe ale puterii.

Congresul a aprobat de asemenea politica Consiliului Comisarilor Poporului în problema păcii și i-a acordat cele mai largi împuterniciri în această problemă.

Congresul a ascultat raportul lui I. V. Stalin, comisar al poporului pentru problemele naționalităților, cu privire la bazele organizării federative a republicilor sovietice și cu privire la politica națională a Puterii sovietice și a hotărât ca Republica socialistă rusă să se întemeieze pe baza unirii libere a popoarelor din Rusia ca federație a republicilor sovietice. Congresul a aprobat politica Puterii sovietice în problema națională.

Un eveniment remarcabil în lucrările congresului l-a constituit sosirea delegațiilor la cel de-al III-lea Congres general al țăranilor din Rusia, după care congresul și-a continuat lucrările ca un congres unificat al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor.

Congresul a confirmat principiile fundamentale ale Legii cu privire la socializarea pământului, elaborată pe baza Decretului asupra pământului.

Din C.E.C. din Rusia ales la congres făceau parte 160 de bolșevici, 125 de socialiști-revoluționari de stînga, 2 social-democrați internaționaliști, 3 comuniști-anarhiști, 7 socialiști-revoluționari-maximaliști, 7 socialiști-revoluționari de dreapta și 2 menșevici.

La închiderea congresului, V. I. Lenin a rostit cuvântul de încheiere. El a arătat că congresul „a deschis o nouă epocă în istoria lumii” și, consfințind organizarea unei noi puteri de stat, create de Revoluția din Octombrie, „a fixat jaloanele viitoarei construcții socialiste pentru întreaga lume, pentru oamenii muncii din toate țările” (vezi volumul de față, p. 296). — 269.

106 V. I. Lenin se referă la tratativele dintre sindicatul muncitorilor din industria pielăriei din Rusia și patroni. Sindicatul munci-

torilor din industria pielăriei a cerut lărgirea reprezentanței muncitorești în Comitetul general pentru industria pielăriei și reorganizarea acestuia pe baze democratice. În urma acestor tratative, la începutul anului 1918 Comitetul general și comitetele regionale pentru industria pielăriei au fost reorganizate, și muncitorii au obținut aici două treimi din numărul voturilor. La 6 aprilie 1918 s-a trimis o telegramă către toate Sovietele, semnată de V. I. Lenin, cu privire la necesitatea democratizării organelor locale ale Comitetului general pentru industria pielăriei și la aplicarea cu strictețe a dispoziției Comitetului general și a comitetelor regionale pentru industria pielăriei (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXI, p. 125—126. — 286.

- 107 K. Marx. Scrisoarea către F. Engels din 12 februarie 1870 (vezi K. Marx — F. Engels. Briefwechsel, IV. Band, Dietz Verlag, Berlin, 1950, p. 334). — 288.
- 108 Lenin se referă la acțiunile împotriva războiului ale muncitorilor italieni din Torino din august 1917, care au declarat greva generală, și la grevele muncitorilor austrieci din ianuarie 1918 în legătură cu tratativele de pace de la Brest-Litovsk. Grevele din Austria s-au desfășurat sub lozinca încheierii unei păci generale și a îmbunătățirii aprovizionării cu alimente a muncitorilor. — 289.
- 109 Problema înlăturării din legislația sovietică a referirilor la Adunarea constituantă a fost prezentată spre confirmare celui de-al III-lea Congres al Sovietelor, la care a și fost adoptată hotărârea formulată de V. I. Lenin în ultimul alineat al proiectului.
Primele două alineate și începutul celui de-al treilea au fost șterse în manuscris. — 295.
- 110 Este vorba de „Apelul guvernului revoluționar din Finlanda către Consiliul Comisarilor Poporului din Republica Rusă“, publicat la 17 (30) ianuarie 1918 în ziarul „Pravda“ nr. 13 (ediția de seară).
Revoluția din Finlanda a început la mijlocul lunii ianuarie 1918 în regiunile industriale din sud. La 15 (28) ianuarie, Garda roșie finlandeză a ocupat capitala Finlandei — Helsingfors; guvernul burghez reacționar al lui Svinhufvud a fost răsturnat. La 16 (29) ianuarie a fost creat guvernul revoluționar al Finlandei — Consiliul înputerniciților poporului. În orașele și satele din sudul Finlandei, puterea a trecut în mâna muncitorilor. Întărindu-se în nordul țării, guvernul Svinhufvud a cerut ajutor guvernului german al kaiserului. În urma intervenției forțelor armate germane, după un război civil înverșunat, în mai 1918, revoluția din Finlanda a fost înăbușită. — 298.
- 111 Lenin se referă la „Legea fundamentală cu privire la socializarea pământului“, prezentată spre confirmare celui de-al III-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. Proiectul de lege a fost

redactat de o comisie a celui de-al III-lea Congres al Sovietelor cu participarea lui Lenin. La 18 (31) ianuarie 1918, „Legea fundamentală cu privire la socializarea pământului“ (partea I — „Principii generale“) a fost confirmată de cel de-al III-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. Ea a fost apoi elaborată amănunțit în ședințele comune ale congresului comitetelor agrare și secției țărani din cadrul celui de-al III-lea Congres al Sovietelor. Textul definitiv al legii a fost confirmat în ședința din 27 ianuarie (9 februarie) a C.E.C. din Rusia și publicat la 15 și 16 februarie în ziarul „Soldatskaia Pravda“ nr. 25 și 26. — 298.

- 112 *Congresul general extraordinar al feroviarilor din Rusia* a avut loc între 5 și 30 ianuarie (18 ianuarie și 12 februarie) 1918, la Petrograd. La congres au participat reprezentanții părții de stînga a celui de-al II-lea Congres extraordinar al feroviarilor — convocat de Vikjel la 19 decembrie 1917 (1 ianuarie 1918) —, pe care l-au părăsit după ce partea de dreapta (socialiștii-revoluționari de dreapta, menșevicii etc.), cu o majoritate de 12 voturi, a adoptat o rezoluție în care se spunea că toată puterea în țară trebuie să aparțină Adunării constituante.

În rezoluția sa, Congresul general extraordinar al feroviarilor din Rusia declara că se situează întru totul de partea Puterii sovietice. Congresul a elaborat un nou tarif de salarizare a muncitorilor și funcționarilor de la căile ferate, a adoptat un regulament cu privire la administrarea căilor ferate, cu privire la miliția populară a căilor ferate și a ascultat un raport cu privire la naționalizarea căilor ferate particulare etc. Congresul a ales un nou Comitet executiv al feroviarilor din Rusia (Vikjedor). — 302.

- 113 Ordinul de arestare a participanților la congresul cazacilor de pe front din stanița Kamenskaia a fost dat de Kaledin, dar era prea tîrziu — Comitetul militar-revoluționar creat la congres preluase în stanița Kamenskaia puterea în mîna sa. Acest fapt a fost relatat la cel de-al III-lea Congres general al Sovietelor din Rusia de către un delegat care participase la evenimentele din stanița Kamenskaia. — 306.

- 114 *Preparlamentul (Consiliul provizoriu al republicii)* a fost creat în octombrie 1917, în baza unei hotărîri a Consfătuirii democratice convocate de C.E.C. menșevic-erist al Sovietelor, legislația I. Aceasta era o încercare de a crea aparența că în Rusia a fost introdus un regim parlamentar. Lenin a cerut în mod categoric ca bolșevicii să părăsească preparlamentul, întrucît considera că, rămînînd în cadrul lui, ar fi putut crea oamenilor iluzia că această instituție este în stare să rezolve problemele revoluției. Comitetul Central al partidului a examinat propunerea lui Lenin și a hotărît ca bolșevicii să părăsească preparlamentul, învingînd împotrivirea lui Kamenev, Rîkov și

- altor capitularzi, care se pronunțau pentru participarea la pre-parlament. La 7 (20) octombrie, în prima zi a deschiderii pre-parlamentului, bolșevicii au dat citire declarației lor și s-au retras. — 308.
- 115 Este vorba de decretul comisarului poporului pentru căile de comunicații M. T. Elizarov din 2 (15) ianuarie 1918 cu privire la normele de salarizare a feroviarilor, potrivit căruia munca muncitorilor cu o înaltă calificare și a inginerilor era retribuită aproape la fel cu munca muncitorilor necalificați. La 7 (20) ianuarie, Consiliul Comisarilor Poporului a anulat acest decret și a propus ca, pînă la convocarea Congresului general extraordinar al feroviarilor din Rusia, salariile să fie calculate după normele stabilite prin hotărîrea din 2 (15) decembrie 1917 a C.E.C. din Rusia, potrivit căreia retribuirea muncii feroviarilor se făcea după categoria funcționarilor și muncitorilor și după raioanele căilor ferate. — 318.
- 116 Consfătuirea prezidiului Sovietului din Petrograd cu reprezentanții organizațiilor de aprovizionare a fost consacrată discutării problemei situației alimentare grele a muncitorilor și soldaților din garnizoana Petrograd, care primeau o rație de piine de 100 de grame pe zi. Consfătuirea a ascultat raportul reprezentantului oficiului de aprovizionare cu privire la perspectivele transportării alimentelor la Petrograd și raportul reprezentantului comisiei de descărcare. În conformitate cu hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului, începînd de la 19 ianuarie (1 februarie) 1918, rația de piine pentru întreaga populație a fost mărită pînă la 200 de grame. — 321.
- 117 Proiectul de hotărîre „Despre măsurile în vederea îmbunătățirii situației aprovizionării” a fost adoptat la ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 14 (27) ianuarie 1918. Prin această hotărîre s-a făcut încercarea de a atrage în muncă Consiliul general al aprovizionării din Rusia, care se opunea Comisariatului poporului pentru aprovizionare și sabota măsurile luate de Puterea sovietică. Primul congres al lucrătorilor din domeniul aprovizionării, care s-a deschis la 14 (27) ianuarie la Petrograd și la care au luat parte delegații la cel de-al III-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, a desființat Consiliul aprovizionării și alte organizații care se ocupau cu aprovizionarea și a concentrat conducerea problemelor aprovizionării în mîna organelor Puterii sovietice. — 325.
- 118 Problema salarizării funcționarilor de la poștă și telegraf a fost examinată în ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 16 (29) ianuarie 1918. Proiectul de hotărîre scris de V. I. Lenin a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului. — 326.
- 119 Problema naționalizării flotei comerciale maritime și fluviiale a fost examinată în ședința Consiliului Comisarilor Poporului din

18 (31) ianuarie 1918. La ședință au fost ascultate trei rapoarte : raportul prezentat de Țentrovolga, de C.C. al sindicatului marinarilor din flota comercială maritimă și fluvială din Rusia și raportul reprezentantului Consiliului economic superior. Proiectul lui Lenin a fost confirmat ca hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului „Cu privire la marinarii din flota comercială maritimă și fluvială”.

În manuscrisul proiectului de decret, după punctul 4 există o însemnare a lui V. I. Lenin : „să se adauge § 3 din Obolenski”, iar după punctul 5 : „+ + § 1 din rezoluția tov. Obolenski”.

În § 3 din proiectul de hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului, propus de N. Osinski (V. V. Obolenski), se spunea : „Pînă la rezolvarea problemei naționalizării flotei să se pună sechestru pe toate vasele maritime și fluviale de pasageri și comerciale și să se efectueze la aceste vase reparații obligatorii în contul proprietarilor și sub controlul organizațiilor muncitorilor de pe vase”.

În § 1 se spunea : „Să se propună C.C. al sindicatului marinarilor din flota maritimă și fluvială și Țentrovolgăi să se unifice la viitorul congres al marinarilor din flota maritimă și fluvială și să stabilească neîntîrziat o legătură între ele”.

— 327.

- 120 Este vorba de Comitetul central al sindicatului marinarilor din flota comercială maritimă și fluvială din Rusia. — 327.
- 121 Este vorba de declarația pe care grupul „comuniștilor de stînga” — N. I. Buharin, A. Lomov (G. I. Oppokov), N. Osinski (V. V. Obolenski) ș.a. — a prezentat-o la 15 (28) ianuarie 1918 Comitetului Central al partidului, cerînd să se convoace o conferință de partid la care să se discute și să se rezolve problema păcii. — 329.
- 122 Propunerea lui V. I. Lenin cu privire la convocarea congresului a fost adoptată. Inițial, la ședința Comitetului Central din 19 ianuarie (1 februarie) 1918 s-a stabilit ca congresul să fie convocat la 20 februarie, ulterior însă el a fost amînat pentru 6 martie 1918. — 329.
- 123 Propunerea lui V. I. Lenin cu privire la convocarea unei consfătuiri a reprezentanților diferitelor curente în problema păcii a fost adoptată. Consfătuirea a avut loc la 21 ianuarie (3 februarie) 1918. Procesul-verbal al consfătuirii nu s-a găsit. S-a păstrat numai o însemnare cu privire la voturile date de participanții la consfătuire în 10 probleme legate de încheierea păcii (vezi „Procesele-verbale ale Comitetului Central al P.M.S.D. (b) din Rusia. August 1917 — februarie 1918”, 1958, p. 190—191). La întrebarea principală : „Este oare posibil să se semneze acum o pace anxionistă cu Germania?” au răspuns afirmativ

5 participanți la consfătuire — Lenin, Stalin, Muranov, Artem (Sergheev) și Sokolnikov, negativ 9 — Lomov (Oppokov), Krestinski, Bubnov, Kosior, Osinski (Obolenski), Stukov, Preobrajenski, Spunde și Fenigstein. Zinoviev, Buharin și Uriști au plecat de la consfătuire înainte de votare. — 331.

- 124 Lenin se referă la întreruperea legăturii telegrafice dintre Moscova și Brest-Litovsk, care era adeseori deranjată sau întreruptă de germani. — 332.
- 125 Lenin se referă la un fapt relatat în raportul prezentat de un participant la congresul cazacilor din stanița Kamenskaia în ședința Congresului al III-lea al Sovietelor din 16 (29) ianuarie 1918 (vezi „Al treilea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din Rusia“, Petersburg, 1918, p. 83—84). — 338.
- 126 Ședința C.C. din 24 ianuarie (6 februarie) 1918 a fost consacrată discutării ordinii de zi a Congresului al VII-lea al partidului care urma să aibă loc. Pe baza propunerilor prezentate, Comitetul Central a aprobat următoarea ordine de zi: 1) revizuirea programului; 2) momentul actual (situația internă, situația externă, situația economică); 3) sindicatele, comitetele de întreprindere și altele; 4) problema organizatorică; 5) diverse.

Pentru elaborarea proiectului de program al partidului a fost creată o comisie în care au intrat: V. I. Lenin, N. I. Buharin și G. I. Sokolnikov. — 341.

- 127 Cuvîntarea lui V. I. Lenin a fost rostită la ședința de încheiere a congresului comitetelor agrare și al secției țărănești a celui de-al III-lea Congres al Sovietelor.

Congresul comitetelor agrare s-a deschis la 17 (30) ianuarie 1918, la Petrograd. La prima ședință a congresului au participat 472 de delegați din 43 de gubernii și 243 de județe. Mai departe congresul și-a continuat lucrările împreună cu secția țărănească a celui de-al III-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, care s-a încheiat la 18 (31) ianuarie 1918. La ședințele comune ale congresului comitetelor agrare și secției țărănești au participat peste 1 000 de persoane. În aceste ședințe și în diversele comisii a fost elaborată în amănunt „Legea fundamentală cu privire la socializarea pământului“. — 342.

- 128 Telegrama constituie răspunsul la întrebarea lui Troțki în legătură cu ultimatumul prezentat de germani la Brest-Litovsk la 15 (28) ianuarie 1918.

În afară de V. I. Lenin, documentul e semnat de I. V. Stalin. Cuvintele: „Răspuns“, 28 I, 6,30 seara“, „Informați-ne mai des“ sînt scrise de I. V. Stalin. — 344.

- 129 Hotărîrea „Cu privire la normele potrivit cărora pot fi primiți în serviciu sabotorii“ a fost adoptată de Consiliul Comisarilor

Poporului în ședința din 31 ianuarie (13 februarie) 1918 pe baza raportului lui I. M. Sverdlov cu privire la lichidarea sabotajului foștilor funcționari. — 345.

- 130 În ședința de dimineață a Comitetului Central din 18 februarie 1918 s-a discutat problema ofensivei germanilor și a trimiterii unei telegrame guvernului german prin care să i se aducă la cunoștință că guvernul sovietic consimte să semneze pacea.

Drept pretext pentru ofensivă germanii au folosit declarația făcută de Troțki la Brest-Litovsk că refuză să semneze tratatul de pace. În ziua de 16 februarie 1918, la ora 19 și 30 de minute, comandamentul german a declarat în mod oficial reprezentanților sovietici la Brest-Litovsk că la 18 februarie ora 12 expiră starea de armistițiu între Rusia și Germania și reîncepe starea de război. Potrivit condițiilor tratatului de armistițiu încheiat la 2 (15) decembrie 1917 la Brest-Litovsk, părțile semnatare erau obligate, în cazul în care una din părți ar intenționa să anuleze tratatul, să anunțe cealaltă parte cu 7 zile înainte de începerea operațiilor militare. Comandamentul german a încălcat această condiție. Guvernul sovietic a înaintat un protest guvernului Germaniei în legătură cu încălcarea condițiilor armistițiului, dar n-a primit nici un răspuns. În dimineața zilei de 18 februarie s-a primit știrea că trupele germane au trecut la ofensivă.

În ședința C.C., Troțki și Buharin s-au pronunțat împotriva propunerii lui Lenin de a se trimite imediat o telegramă guvernului german, iar Zinoviev pentru trimiterea telegramii. După aceea, propunerea lui Lenin a fost pusă la vot. Pentru au votat 6 persoane, contra — 7. S-a hotărât ca ședința următoare să se țină a doua zi la ora 2, dar, întrucât trupele germane porniseră ofensiva, ea a fost convocată pentru 18 februarie seara. — 346.

- 131 Este vorba de ședința C.C. al partidului din seara zilei de 17 februarie, la care s-a discutat problema unei eventuale ofensive a germanilor. Pentru propunerea lui Lenin de a se începe imediat noi tratative cu Germania cu privire la semnarea păcii au votat 5 membri ai C.C. (Lenin, Stalin, Sverdlov, Sokolnikov, Smilga), contra — 6 (Troțki, Buharin, Lomov, Urițki, Ioffe, Krestinski). Dar, când problema a fost pusă în felul următor: „Dacă ofensiva germană va deveni un fapt împlinit și în Germania și Austria nu va avea loc un avânt revoluționar, vom încheia pacea?“, Troțki a votat pentru; Buharin, Lomov, Urițki și Krestinski s-au abținut, și numai Ioffe a votat contra. Astfel, această propunere a fost adoptată cu majoritate de voturi. — 347.

- 132 Ședința C.C. al partidului din seara zilei de 18 februarie 1918 s-a desfășurat într-o atmosferă extrem de încordată. Ea a fost convocată în legătură cu faptul că, în cursul zilei, germanii, pornind ofensiva pe tot frontul, înaintaseră rapid și ocupaseră orașul Dvinsk. La această ședință, „comuniștii de stînga“ s-au ridicat din nou împotriva poziției lui Lenin, iar Troțki a pro-

pus să se întrebe Berlinul și Viena care sînt pretențiile guvernului german, fără să se comunice însă că guvernul sovietic consimte să semneze pacea. Sverdlov, Stalin și Zinoviev s-au pronunțat pentru trimiterea unei telegrame guvernului german prin care să i se aducă la cunoștință că guvernul sovietic consimte să fie reluate tratativele. După o luptă înverșunată, Lenin a reușit să obțină la această ședință pentru prima oară majoritatea de voturi pentru semnarea păcii: propunerea lui de a se comunica imediat guvernului german că guvernul sovietic consimte să încheie pacea a fost adoptată cu 7 voturi contra 6. — 348

- 133 Radiograma Consiliului Comisarilor Poporului adresată guvernului imperiului german a fost transmisă la Berlin în dimineața zilei de 19 februarie. Dar răspunsul guvernului german, care conținea alte condiții, și mai grele, de pace, a fost înmînat curierului sovietic abia la 22 februarie și primit la Petrograd în dimineața zilei de 23 februarie. În răspunsul dat de germani se cerea ca noile condiții de pace să fie examinate în decurs de 48 de ore. În timp ce tărăgănu cu răspunsul, germanii au continuat ofensiva și în aceste trei zile au înaintat mult pe teritoriul Rusiei Sovietice, au ocupat o serie de orașe și amenințau Petrogradul. — 351.
- 134 Articolul „*Despre frazeologia revoluționară*“, apărut în ziarul „Pravda“ din 21 februarie 1918, a marcat începutul luptei fățișe duse de Lenin în presă pentru încheierea păcii. — 355.
- 135 Este vorba de votările care au avut loc cu prilejul discutării problemei păcii în ședințele din 11 (24) ianuarie și 17 februarie 1918 ale C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia. La prima ședință au votat pentru războiul revoluționar 2 membri ai C.C., la a doua ședință pentru această propunere n-a votat nimeni (adeptii continuării războiului s-au abținut de la vot). — 357.
- 136 Este vorba de votările care au avut loc la Consfătuirea democratică în problema coaliției cu burghezia. Analiza votărilor a fost făcută de V. I. Lenin în lucrarea „Vor putea păstra bolșevicii puterea de stat?“. „Și avem date obiective și indiscutabile — scria Lenin —, datele recente referitoare la votul *pentru* sau *contra* coaliției cu burghezia în «curiile» «Dumii bulghiniste» a lui Tereteli, faimoasa Consfătuire «democratică». Să luăm curia Sovietelor. Avem :

	Pentru coaliție	Contra
Sovietele de deputați ai munc. și sold.	83	192
Sovietele de deputați ai țărănilor	102	70
Sovietele în ansamblu	185	262

Așadar, în ansamblul ei, majoritatea în Soviete este pentru lozincă proletară: *împotriva* coaliției cu burghezia“ (Opere complete, vol. 34, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 313—314).

Consfătuirea democratică din Rusia a fost convocată de C.E.C. menșevico-eserist al Sovietelor pentru a se rezolva problema puterii. Scopul real al consfătuirii pe care și l-au propus organizatorii ei era însă acela de a abate atenția maselor populare de la revoluția în creștere. Consfătuirea, la care au participat peste 1 500 de persoane, a avut loc între 14 și 22 septembrie (27 septembrie și 5 octombrie) 1917 la Petrograd. Liderii menșevicilor și socialiștilor-revoluționari au luat toate măsurile pentru a restrânge numărul de reprezentanți ai muncitorilor și țăranilor și pentru a spori numărul de delegați ai diverselor organizații burgheze și mic-burgheze, asigurându-și astfel majoritatea la consfătuire. Bolșevicii au participat la consfătuire cu scopul de a o folosi ca tribună pentru demascarea menșevicilor și socialiștilor-revoluționari. — 362.

- 137 Este vorba despre poziția capitulardă a lui Zinoviev și Kamenev, care s-au ridicat împotriva insurecției armate în octombrie 1917. — 362.
- 138 La începutul războiului imperialist mondial (1914—1918), Belgia a fost ocupată de trupele germane. Această ocupație a durat aproape 4 ani, pînă la înfrîngerea Germaniei în 1918. — 364.
- 139 *Grupul „Novii Luci”* — menșevicii grupați în jurul ziarului „Novii Luci”, organul comitetului central unificat al menșevicilor. Ziarul a apărut la Petrograd începînd de la 1 (14) decembrie 1917, sub îngrijirea lui Dan, Martov, Martînov și altora; în iunie 1918 a fost interzis pentru agitație contrarevoluționară. — 364.
- 140 În afară de semnătura lui V. I. Lenin, telefonograma poartă semnătura lui I. V. Stalin.
Pînă în 1948, Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. dispunea numai de o copie dactilografiată a telefonogramei, după care ea a fost publicată în 1947 în *Operele lui I. V. Stalin* (vol. 4, București, Editura P.M.R., 1949, p. 39). În 1948 arhiva a primit manuscrisul lui V. I. Lenin, după care se tipărește telefonograma în ediția de față. — 367.
- 141 Decretul „*Patria socialistă este în primejdie!*” a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 21 februarie 1918 și a fost publicat la 22 februarie în „Pravda” și „Izvestiia C.E.C.”; în afară de aceasta, a apărut și în foaie volantă. — 368.
- 142 Articolul „*Despre riie*” a fost scris de V. I. Lenin în legătură cu atitudinea „comuniștilor de stînga”, care în ședința din 22 februarie 1918 a C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia s-au pronunțat împotriva procurării din Anglia și Franța a armamentului și alimentelor necesare în vederea apărării împotriva imperialiștilor germani. La discutarea acestei probleme în Consiliul Comi-

sarilor Poporului la 21 februarie, socialiștii-revoluționari de stînga s-au pronunțat împotriva folosirii ajutorului aliaților și s-a adoptat următoarea hotărîre: „Date fiind divergențele ivite în legătură cu tratativele duse cu puterile aliate pentru aprovizionarea țării cu alimente și armament, se suspendă discuțiile în vederea consultării fracțiunilor“.

Problema a fost discutată în ședința din 22 februarie a C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia. Lenin nu a participat la această ședință. El a trimis Comitetului Central următoarea declarație: „Către C.C. al P.M.S.D.R. Rog să luați în considerație și votul meu pentru procurarea unor cantități de cartofi și armament de la rechini imperialismului anglo-francez“. Cu 6 voturi contra 5, C.C. al partidului a adoptat o rezoluție în care se stabilea că mijloacele necesare pentru înarmarea și echiparea armatei revoluționare pot fi procurate și de la guvernele țărilor capitaliste, păstrînd în același timp independența deplină a politicii externe.

După votare, Buharin a depus o cerere de a i se aproba retragerea din C.C. și din postul de redactor al ziarului „Pravda“. Afară de aceasta, 11 „comuniști de stînga“ — Lomov (Oppokov), Urișki, Buharin, Bubnov, Peatakov și alții — au înaintat C.C. o declarație în care îl acuzau că ar fi capitulat în fața burgheziei internaționale și declarau că vor desfășura o largă agitație împotriva politicii promovate de C.C.

În aceeași zi, problema procurării de armament și alimente de la puterile aliate a fost pusă din nou în discuția Consiliului Comisarilor Poporului, care a hotărît „să se procure“. — 374.

- 143 Nota de față constituie răspunsul la următoarea întrebare a lui V. N. Podbelski, comisar al poștei și telegrafului din Moscova și din regiunea Moscova: „Chiar acum ni s-a comunicat telefonic din partea lui Troțki că Austro-Ungaria ar fi declarat că refuză să pornească împotriva Rusiei. Vă rog să căutați imediat să obțineți legătura telefonică cu Troțki sau cu vreun alt comisar al poporului pentru a verifica această știre și apoi să ne înștiințați și pe noi. La noi se ține acum o adunare a Sovietului de deputați ai muncitorilor, care așteaptă verificarea acestei comunicări. Cu această ocazie căutați să aflați și ultimele noutăți, dar verificate, și să ni le aduceți imediat la cunoștință. Vă rog, tovarășe, să faceți acest lucru, care este foarte important pentru noi“. — 379.
- 144 Ședința C.C. al partidului din 23 februarie 1918 a fost convocată în legătură cu faptul că germanii au prezentat alte condiții, și mai grele, de pace și cereau ca ele să fie examinate în curs de 48 de ore. Împotriva propunerii ultimative a lui Lenin de a se accepta imediat condițiile puse de germani și de a se semna pacea, „comuniștii de stînga“ — Buharin, Urișki și Lomov (Oppokov) — au ridicat din nou obiecții. Pronunțîndu-se împotriva

semnării păcii, Troțki a declarat că, întrucît nu este de acord cu poziția lui Lenin, demisionează din postul de comisar al poporului pentru afacerile externe. Pentru semnarea păcii s-au pronunțat Sverdlov, Zinoviev și Sokolnikov. Propunînd să se înceapă tratativele de pace, Stalin a declarat în prima sa intervenție că „pacea poate să nu fie semnată”. După ce Lenin a criticat poziția lui Stalin, acesta, în cea de-a doua intervenție, s-a pronunțat pentru semnarea imediată a păcii. Pentru acceptarea imediată a propunerilor germane au votat Lenin, Stasova, Zinoviev, Sverdlov, Stalin, Sokolnikov și Smilga; împotriva — Bubnov, Urițki, Buharin și Lomov (Oppokov); s-au abținut — Troțki, Krestinski, Dzerjinski și Ioffe. După ce s-a votat, grupul „comuniștilor de stînga” — Buharin, Lomov, Bubnov, Peatakov, Iakovleva și Urițki — au declarat că se retrag din toate posturile de răspundere pe care le dețin pe linie de partid și de stat și că își păstrează deplina libertate de agitație atît în interiorul partidului cît și în afara lui. — 383.

- 145 Ședința comună a fracțiunii bolșevice și a fracțiunii socialiștilor-revoluționari de stînga din C.E.C. din Rusia a fost convocată în seara zilei de 23 februarie 1918 pentru a discuta problema acceptării noilor condiții de pace propuse de Germania. Ședința s-a desfășurat într-o atmosferă extrem de încordată. După raportul cu privire la situația de pe front, prezentat de comandantul suprem, N. V. Krîlenko, care a arătat că demobilizarea armatei se face în mod stihinic, s-au pronunțat împotriva semnării păcii K. B. Radek, D. B. Reazanov și socialistul-revoluționar de stînga I. Z. Șteinberg. Pentru semnarea păcii s-a pronunțat V. I. Lenin.

La această ședință nu s-a adoptat nici o hotărîre.

După ședința comună a fracțiunilor a avut loc ședința fracțiunii bolșevice din C.E.C. din Rusia. „Comuniștii de stînga” au cerut ca la viitoarea ședință a C.E.C. din Rusia să se voteze liber, dar fracțiunea a respins această cerere și a hotărît cu majoritate de voturi ca la ședința C.E.C. din Rusia să se voteze pentru semnarea păcii. — 386.

- 146 Articolul „*În ce constă greșeala?*” este consacrat analizei declarației „comuniștilor de stînga” depuse la C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia la 22 februarie și semnate de un grup de membri ai C.C. și de comisari ai poporului — A. Lomov (G. I. Oppokov), M. S. Urițki, N. I. Buharin, A. S. Bubnov, V. M. Smîrnov, I. N. Stukov, M. G. Bronski, V. N. Iakovleva, A. P. Spunde, M. N. Pokrovski, G. L. Peatakov.

Exemplarul declarației pe care Lenin a făcut însemnări pentru a-l cita în articol nu s-a pastrat. — 387.

- 147 Ședința C.E.C. din Rusia consacrată problemei încheierii păcii cu Germania a fost deschisă la 24 februarie 1918, ora 3 dimi-

- neața, sub președinția lui I. M. Sverdlov. La discuțiile pe marginea raportului lui Lenin s-au pronunțat împotriva semnării păcii reprezentanții menșevicilor, ai socialiștilor-revoluționari de dreapta și de stînga și ai anarhiștilor. Cu 116 voturi, contra 85 și 26 de abțineri, ședința a aprobat rezoluția propusă de bolșevici în sensul acceptării condițiilor de pace propuse de Germania. Majoritatea „comuniștilor de stînga” nu au participat la vot și în timpul votării au părăsit sala de ședințe. — 390.
- 148 Este vorba de apelul lui N. V. Krîlenko către soldați pe care V. I. Lenin îl citează în articolul „Bolșevismul și «descompunerea» armatei”, apărut la 3 (16) iunie 1917, în ziarul „Pravda” nr. 72 (vezi Opere complete, vol. 32, București, Editura politică, 1964, p. 273—274). — 391.
- 149 La 24 februarie, ora 7 dimineața, a fost comunicată guvernului german, la Berlin, hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului. Cu toate acestea, la radiograma prin care N. V. Krîlenko, comandantul suprem al trupelor sovietice, propunea să se considere valabil armistițiul încheiat înainte, comandamentul german a răspuns că acesta și-a pierdut valabilitatea. Trupele germane au continuat ofensiva pînă în ziua de 3 martie, cînd a fost semnat tratatul de pace. — 395.
- 150 Este vorba de tratatul de pace de la Tilsit, încheiat în iulie 1807 între Franța și Prusia, prin care Prusiei i se impuneau obligații grele și umilitoare. Prusia pierdea un mare teritoriu și urma să plătească contribuții în sumă de 100 000 000 de franci; ea se angaja să-și reducă efectivele armatei la 40 000 de oameni, să pună la dispoziția lui Napoleon, la cerere, forțe armate auxiliare și să sisteze comerțul cu Anglia. — 396.
- 151 V. I. Lenin se referă la ancheta trimisă telegrafic de Consiliul Comisarilor Poporului și de C.E.C. din Rusia tuturor Sovietelor guberniale și județene, tuturor comitetelor agrare guberniale, județene și de plasă, rugîndu-le să comunice de urgență care este atitudinea lor față de semnarea condițiilor de pace propuse de guvernul german. Ancheta a fost trimisă pe baza hotărîrii adoptate de C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia, pe baza propunerii făcute de V. I. Lenin la 23 februarie 1918. În anchetă erau expuse condițiile de pace propuse de Germania, se menționa că C.E.C. din Rusia și-a dat consimțămîntul pentru acceptarea acestor condiții, se arăta care erau rezultatele votării din cadrul C.E.C. din Rusia, precum și cele două puncte de vedere în problema încheierii păcii. Pe exemplarul documentului care reprezintă manuscrisul unei persoane necunoscute și care se păstrează în Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S., Lenin a înlocuit cu mîna lui semnătura :

„Secretar al Comitetului Executiv Central“ cu semnătura : „Secretar al Consiliului Comisarilor Poporului“. Documentul nu a fost publicat în ziare ; a apărut pentru prima oară în 1931, în „Culegeri din Lenin“, vol. XI (p. 60—61).

Lenin a studiat cu multă atenție răspunsurile primite. „Îmi amintesc că a doua zi (după trimiterea anchetei. — *Nota red.*) o parte din răspunsurile primite prin fir direct — scria în amintirile sale B. Malkin — le-am prezentat lui Vladimir Ilici, care le-a repartizat repede pe centre industriale și agricole și a declarat : *«Este absolut clar că satul nu vrea să lupte — trebuie să fie consultate în mod special toate plășile, și atunci tabloul va deveni perfect clar»*. În numele Consiliului Comisarilor Poporului și al C.E.C. din Rusia au fost trimise telegrame-anchete urgente la toate organele locale, inclusiv cele de plasă. În decurs de două săptămâni au început să sosească răspunsuri din toată Rusia“ (B. Malkin. Vladimir Ilici și pacea de la Brest. „Komsomolskaia Pravda“ nr. 56 din 6 martie 1928). Răspunsurile au fost publicate între 28 februarie și 8 martie în „Izvestiia C.E.C. din Rusia“. Lenin a întocmit două tabele cu răspunsurile pe care le-a grupat în două rubrici : „Pentru pace“ și „Pentru război“ (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XI, p. 59—60, și vol. XXXVI, p. 30).

În tabelul centralizator întocmit de V. I. Lenin, după toate probabilitățile, în ajunul deschiderii Congresului al VII-lea al partidului figurează următoarele date :

Pentru pace		Pentru război		Răspunsuri	
26. II	60	61	} primite de : C.C.P. C.E.C.	pentru	
27. II	54	24		pace	război
28. II	26	23		155+119=274	
1. III	9	7		95+105=200	
2. III	6	4		$\Sigma = 250+224=474$	
Total	<u>155</u>	<u>119</u>			
3,4 și 5. III	<u>12</u>	<u>9</u>			
	167	128			$\parallel 167+128=295$ $95+105=200$ $262+233=495. - 401.$

152 La 25 februarie, „comuniștii de stînga“ au declarat că „atîta timp cît C.C. și Consiliul Comisarilor Poporului sînt nevoite să promoveze o linie defensivă, noi amînăm aducerea la îndeplinire a hotărîrii noastre“, dar după semnarea păcii ei au confirmat din nou declarația lor în sensul că demisionează din C.C. și din posturile de răspundere. — 402.

153 În documentul „Poziția C.C. al P.M.S.D.(bolșevic) din Rusia în problema unei păci separate și anexioniste“ primul și ultimele două alineate de la sfîrșit sînt scrise de I. M. Sverdlov. — 403.

- 154 Lenin se referă la ședința comună din 23 februarie 1918 a fracțiunii bolșevice și a fracțiunii socialiștilor-revoluționari de stînga din C.E.C. din Rusia. — 408.
- 155 Problema evacuării guvernului și a instituțiilor guvernamentale de la Petrograd la Moscova în legătură cu ofensiva germanilor asupra Pskovului a fost discutată în ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 26 februarie 1918. Proiectul de hotărîre întocmit de Lenin, cu unele modificări neînsemnate, a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului. Hotărîrea definitivă cu privire la mutarea capitalei Republicii sovietice la Moscova a fost adoptată în martie 1918 de către cel de-al IV-lea Congres general extraordinar al Sovietelor din Rusia. — 412.
- 156 Este vorba de votarea în problema păcii cu Germania, care a avut loc la consfătuirea din 21 ianuarie (3 februarie) 1918 a C.C. al partidului cu reprezentanții diferitelor curente din cadrul partidului. La această consfătuire împotriva admisibilității în general a păcii între statul socialist și statele imperialiste au votat doi „comuniști de stînga” — Osinski (Obolenski) și Stukov. Majoritatea „comuniștilor de stînga” s-au situat însă în timpul votării pe o poziție ambiguă: admitînd posibilitatea încheierii unei păci între statul socialist și statele imperialiste, ei au votat în același timp împotriva semnării imediate a păcii cu Germania (vezi „Procese-verbale ale Comitetului Central al P.M.S.D.(b) din Rusia. August 1917 — februarie 1918”. 1958, p. 190—191). — 416.
- 157 Intervențiile lui V. I. Lenin se tipăresc după stenograma ședinței Consiliului Comisarilor Poporului care se păstrează în Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. Stenograma a fost descifrată în 1962, în vederea publicării ei în ediția de față. Una dintre intervenții (vezi volumul de față, p. 425—426) a fost publicată în 1962, în revista „Voprosi istorii K.P.S.S.” nr. 2 după descifrarea făcută în 1931. — 425.
- 158 Este vorba despre propunerea reprezentanților C.C. al sindicatului lucrătorilor din transporturile pe apă de a se concentra conducerea transporturilor pe apă în mîna sindicatului.
- În ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 4 martie 1918 s-a discutat problema creării unui colegiu pentru conducerea transporturilor pe apă conform hotărîrii Consiliului Comisarilor Poporului „Cu privire la conducerea flotei comerciale maritime și fluviale și a transporturilor pe apă”, adoptată la 27 februarie 1918, precum și problema achitării salariilor muncitorilor de la canalele Volgăi și ale sistemului Mariinsk. Conform hotărîrii Consiliului Comisarilor Poporului, conducerea transporturilor pe apă trecea în mîna Consiliului economic superior; pe lîngă el

se crea o secție a transporturilor pe apă, al cărei colegiu trebuia să fie format din reprezentanți ai C.E.S., ai Consiliului Comisarilor Poporului, ai sindicatului lucrătorilor din transporturile pe apă și ai consiliilor economice regionale.

Consiliul Comisarilor Poporului a respins pretențiile anarho-sindicaliste ale reprezentanților lucrătorilor din transporturile pe apă. La propunerea lui V. I. Lenin, Consiliul Comisarilor Poporului a hotărât să creeze imediat un colegiu pe baza § 3 din hotărârea Consiliului Comisarilor Poporului din 27 februarie, să majoreze temporar numărul reprezentanților sindicatelor în colegiu, să ia măsuri pentru expedierea imediată a banilor în vederea achitării salariilor muncitorilor de la canalele Volgăi și ale sistemului Mariinsk. Punctele principale ale hotărârii Consiliului Comisarilor Poporului au fost scrise de V. I. Lenin (Vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXI, p. 194). — 425.

- 159 Este vorba de decretul Consiliului Comisarilor Poporului „Cu privire la naționalizarea flotei comerciale“, adoptat la 23 ianuarie (5 februarie) 1918. Decretul a fost publicat la 26 ianuarie (8 februarie) în „Gazeta Vremennogo Rabocego i Krestianskogo Pravitelstva“ nr. 18. — 425.
- 160 „*Kommunist*“ — cotidian, organul fracționist al grupului „comuniștilor ‘de stînga’“; a apărut la Petrograd de la 5 pînă la 19 martie 1918 ca „Organ al Comitetului din Petersburg și al Comitetului districtual Petersburg al P.M.S.D.R.“. În total au apărut 11 numere. Editarea ziarului a fost interzisă în baza hotărârii Conferinței orășenești de partid din Petrograd din 20 martie 1918. Conferința a constatat că politica Comitetului din Petrograd, exprimată în coloanele ziarului „*Kommunist*“, era profund greșită și nu reflecta în nici un caz poziția organizației Petrograd a partidului comunist. Conferința a hotărât că în locul ziarului „*Kommunist*“, ziarul „*Petrogradskaia Pravda*“ va fi organ al organizației de partid Petrograd. — 429.
- 161 La 24 februarie 1918 Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd a adoptat o rezoluție prin care a aprobat hotărârea C.E.C. din Rusia cu privire la necesitatea încheierii păcii, ca „singura ieșire din actuala situație grea“. Totodată, Sovietul din Petrograd a hotărât „să ia toate măsurile necesare pentru organizarea de eșaloane care să fie trimise pe front“. — 433.
- 162 La 3 martie 1918 a avut loc la Moscova ședința Sovietului de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din Moscova cu participarea comitetelor de întreprindere, sindicatelor, Sovietelor raionale, activiștilor cu munci de răspundere etc. Majoritatea participanților la ședință s-a pronunțat pentru semnarea păcii. La 4 martie, problema păcii a fost discutată în ședința Comitetului din Moscova al P.M.S.D.(b) din Rusia; cu 10 voturi

- contra 7 a fost adoptată o rezoluție pentru semnarea păcii. În noaptea de 4 spre 5 martie a avut loc Conferința organizației orășenești Moscova a P.M.S.D.(b) din Rusia. În afară de delegați, la conferință au participat mulți muncitori. Conferința a adoptat cu majoritate de voturi o rezoluție care aproba poziția C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia în problema păcii. — 433.
- 163 Lenin se referă la funcționarii și intelectualii burghezi obișnuiți să slujească burghezia (vezi volumul de față, p. 202 și 208). — 437.
- 164 Acest răspuns al lui Lenin se referă la scrisoarea pe care N. D. Cocea i-a adresat-o, în numele „Asociației internaționale pentru informarea presei muncitorești din America, Franța și Anglia“, și în care cerea să-i acorde un interviu spre a-l publica apoi în presa muncitorească din țările mai sus-amintite. — 448.
-

INDICE DE LUCRĂRI
ȘI IZVOARE CITATE SAU MENȚIONATE
DE V. I. LENIN

- Acuzațiile aduse Consiliului Comisarilor Poporului — vezi Ședința Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților.*
- Adunarea constituantă.* Dare de seamă stenografică. Petrograd, Tipografia de stat nr. 5, 1918. 112 p. Pe copertă titlul: Prima zi a Adunării constituante din Rusia. — 239—240, 276.
- Al doilea Congres general al deputaților țăranilor din Rusia.* Ședința din 18 noiembrie [1917] a Congresului extraordinar al țăranilor. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1917, nr. 230, 19 noiembrie, p. 5. — 98.
- Al treilea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia.* Ședința din 12 ianuarie. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor și soldaților și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1918, nr. 10 (274), 14 ianuarie, p. 2. — 290, 291.
- Al treilea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din Rusia.* (Ședința din 18 ianuarie). — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor și soldaților și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1918, nr. 15 (279), 20 ianuarie, p. 2. — 295.
- Al treilea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din Rusia.* Petersburg, 1918. 99 p. (P.M.S.D.R.). — 338.

- Apelul [Comitetului militar suprem polonez. 12 noiembrie 1917].* — „Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1917, nr. 230, 19 noiembrie, p. 5—6. — 104.
- Apelul cu privire la pace — vezi Lenin, V. I. Decret asupra păcii,* adoptat în unanimitate la ședința din 26 octombrie 1917 a Congresului general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din Rusia.
- Apelul guvernului revoluționar din Finlanda către Consiliul Comisarilor Poporului din Republica Rusă.* — „Pravda“. Ediția de seară, Petrograd, 1918, nr. 13, 30 (17) ianuarie, p. 1. — 298.
- Bolșevicii și social-democrația germană.* — „Novaia Jizn“, Petrograd, 1918, nr. 7 (23), 11 (24) ianuarie, p. 2. — 266.
- Buharin, N. I. Despre frazeologia oportunistă.* — „Kommunist“, Petrograd, 1918, nr. 1, 5 martie, p. 2—3. — 430, 431, 432.
- „Buletinul guvernului provizoriu“,* Petrograd, 1917, nr. 111 (157), 22 iulie (4 august), p. 1—2. — 115, 303.
- Care-i soluția? (Editorial).* — „Novaia Jizn“, Petrograd, 1917, nr. 161 (155), 24 octombrie (6 noiembrie), p. 1. — 180.
- Către muncitorii și soldații din Petrograd.* — „Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1917, nr. 238, 28 noiembrie, p. 1. Semnat: Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd. — 130.
- Către popoarele din lumea întreagă.* — „Izvestiia Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1917, nr. 15, 15 martie, p. 1. Semnat: Sovietul de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd. — 17.
- Către toate Societele de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor.* [Apelul C.E.C. din Rusia către toate Societele de deputați în legătură cu organizarea unor comisii pentru problemele aprovizionării. 22 decembrie 1917 (4 ianuarie 1918)]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1917, nr. 259, 23 decembrie, p. 4. Sub titlu comun: Comitetul pentru aprovizionare din Rusia. — 216.
- Cehov, A. P. Omul în cutie.* — 250, 291.
- Condițiile armistițiului.* Prin fir direct de la Brest-Litovsk. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1917, nr. 243, 3 decembrie. Ediție specială, p. 1—2. — 329, 351.

Condițiile de pace prezentate de Germania Consiliului Comisarilor Poporului. Petrograd. Răspunsul guvernului german la apelul guvernului rus [din 19 (6) februarie 1918]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țărănilor, muncitorilor și soldaților și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1918, nr. 33 (297), 24 (11) februarie, p. 3. Sub titlul comun: Un nou război. — 380, 432.

**Congresul al II-lea ordinar al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia.* Textul integral al proceselor-verbale. Editat de C.C. Genève, tip. partidului, [1904]. 397, II p. (P.M.S.D.R.) — 168, 170, 193—194, 197, 224, 272, 441.

Congresul general al țăranilor din Rusia. Ședința din 2 decembrie [1917]. — „Izvestiia Sovietului de deputați ai țăranilor din Rusia“, Petrograd, 1917, nr. 177, 5 decembrie, p. 2—3. — 145.

Congresul general extraordinar al deputaților țăranilor din Rusia. 14 noiembrie [1917]. — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 190 (121), 28 (15) noiembrie, p. 2. — 99.

Culegere de documente secrete din arhiva fostului Minister al Afacerilor Externe. Nr. 1—7. — Editat de Comisariatul poporului pentru afacerile externe. Petrograd, tip. Com. pentru afacerile externe, decembrie 1917—februarie 1918, 7 volume. — 15, 121, 122, 159, 173, 376, 409.

Cu privire la comitetele de plasă. — „Gazeta Vremennogo Rabocego i Krestianskogo Pravitelstva“, Petrograd, 1917, nr. 4, 3 (16) noiembrie, p. 1—2. — 99.

Cu privire la deschiderea Adunării constituante. [Decretul C.C.P., 26 noiembrie (9 decembrie) 1917]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1917, nr. 237, 27 noiembrie, p. 7. Sub titlul comun: Cu privire la alegerile pentru Adunarea constituantă. — 140—141, 155.

Cu privire la problema păcii. [Rezoluție adoptată la al treilea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților, țăranilor și cazacilor din Rusia. 14 (27) ianuarie 1918]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor și soldaților și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1918, nr. 14 (278), 19 ianuarie, p. 5. Sub titlul comun: Hotărârile

* Cu asteric sînt notate cărțile, ziarele, articolele și documentele pe care se află însemnări făcute de V. I. Lenin și care se pastrează în Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.

adoptate de Congresul general al deputaților muncitorilor, soldaților, țăranilor și cazacilor din Rusia. — 329.

Declarația „Vikjelului” — vezi Al doilea Congres general al deputaților țăranilor din Rusia.

Declarație cu privire la pace — vezi Lenin, V. I. Decret asupra păcii, adoptat în unanimitate la ședința din 26 octombrie 1917 a Congresului general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din Rusia.

Decret cu privire la anularea împrumuturilor de stat (adoptat la ședința din 21 ianuarie (3 februarie) 1918 a C.E.C.). — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor și soldaților și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd”, 1918, nr. 20 (284), 26 ianuarie, p. 2, la rubrica : Acte și dispoziții ale guvernului. — 231—232.

Decret cu privire la controlul muncitoresc — vezi Regulamentul C.E.C. din Rusia și al C.C.P. cu privire la controlul muncitoresc.

Decret cu privire la dizolvarea Adunării Constituante, adoptat la ședința din 6 ianuarie 1918 a Comitetului Executiv Central. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor și soldaților și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd”, 1918, nr. 5 (269), 7 ianuarie, p. 1. — 295, 305.

Decretul C.C.P. cu privire la „Armenia Turcească”. [29 decembrie 1917 (11 ianuarie 1918)]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor și soldaților și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd”, 1918, nr. 1 (265), 3 ianuarie, p. 3. — 232.

Decretul C.C.P. cu privire la libertatea conștiinței, a asociațiilor bisericesti și religioase. [20 ianuarie (2 februarie) 1918]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor și soldaților și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd”, 1918, nr. 16 (280), 21 ianuarie, p. 2, la rubrica : Acte și dispoziții ale guvernului. — 333.

Decretul C.C.P. cu privire la naționalizarea flotei comerciale. [23 ianuarie (5 februarie) 1918]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor și soldaților și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd”, 1918, nr. 21 (285), 27 ianuarie, p. 4, la rubrica : Acte și dispoziții ale guvernului. — 425.

- Decretul C.C.P. cu privire la presă.* [27 octombrie (9 noiembrie) 1917]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1917, nr. 209, 28 octombrie, p. 2. — 57.
- [*Decretul C.E.C. din Rusia cu privire la dreptul de revocare a delegaților.* 21 noiembrie (4 decembrie) 1917]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1917, nr. 233, 23 noiembrie, p. 3. În ziar titlul a fost dat greșit: Proiect de decret cu privire la dreptul de revocare a delegaților. — 141—143, 174.
- Decretul C.E.C. din Rusia cu privire la naționalizarea băncilor.* [14 (27) decembrie 1917]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1917, nr. 252, 15 decembrie, p. 1. — 180, 182, 283, 335.
- Decretul [C.E.C. din Rusia și al C.C.P. cu privire la înființarea Consiliului economic superior.* 2 (15) decembrie 1917]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1917, nr. 244, 6 decembrie, p. 11. — 231.
- Decretul Consiliului Comisarilor Poporului [cu privire la organizarea Armatei Roșii muncitorești-țărănești].* 15 (28) ianuarie 1918. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor și soldaților și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1918, nr. 14 (278), 19 ianuarie, p. 2. Sub titlul comun: Formarea Armatei Roșii muncitorești și țărănești. — 232.
- „*Delo Naroda*“, Petrograd. — 38, 88, 364, 381.
— 1917, nr. 183, 18 octombrie, p. 4. — 88.
- Engels, F. Scrisoare către P. Lafargue.* 2 iunie 1894. — 288, 289.
- „*Gazeta Vremennogo Rabocego i Krestianskogo Pravitelstva*“, Petrograd, 1917, nr. 3, 1 (14) noiembrie, p. 2—3. — 66.
— 1917, nr. 4, 3 (16) noiembrie, p. 1—2. — 95
— 1918, nr. 1 (46), 3 (16) ianuarie, p. 1—2. — 216.
- Goethe, J. W. Faust.* — 213.
- Griboedov, A. S. Prea multă minte strică.* — 432.
- Hotărârea [C.C.P.] cu privire la conducerea flotei comerciale maritime și fluviale și a transporturilor pe apă.* [27 februarie 1918]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al So-

victului de deputați ai țăranilor, muncitorilor, soldaților și cazacilor din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd", 1918, nr. 41 (305), 6 martie, p. 5, la rubrica: Acte și dispoziții ale guvernului. — 428.

Hotărârea Congresului extraordinar al țăranilor cu privire la problema agrară. — „Izvestiia Congresului general extraordinar al țăranilor din Rusia“, Petrograd, 1917, nr. 1, 22 noiembrie, p. 1. — 105.

Hotărârea Consiliului Comisarilor Poporului [cu privire la cuantumul remunerării comisarilor poporului și a funcționarilor superiori. 18 noiembrie (1 decembrie) 1917]. — „Pravda“. Ediția de seară, Petrograd, 1917, nr. 16, 3 decembrie (20 noiembrie), p. 1, la rubrica: Activitatea guvernului. — 228.

Hotărârea cu privire la consiliile economice raionale (regionale) și locale. (Adoptată la ședința din 23 decembrie 1917 a Consiliului economic superior). — „Gazeta Vremennogo Rabocego i Krestianskogo Pravitelstva“, Petrograd, 1918, nr. 1 (46), 3 (16) ianuarie, p. 1—2. — 216.

Internaționala. — 411.

Interpelarea făcută de socialiștii-revoluționari de stînga lui V. I. Lenin — vezi Ședința Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților.

„Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor, soldaților și cazacilor din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1918, nr. 41 (305), 6 martie, p. 5. — 428.

„Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor și soldaților și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1918, nr. 1 (265), 3 ianuarie, p. 3. — 232.

— 1918, nr. 2 (266), 4 ianuarie, p. 1. — 236, 246.

— 1918, nr. 5 (269), 7 ianuarie, p. 1. — 295, 305.

— 1918, nr. 8 (272), 12 ianuarie, p. 2; nr. 9 (273), 13 ianuarie, p. 2; nr. 10 (274), 14 ianuarie, p. 2. — 290, 291.

— 1918, nr. 14 (278), 19 ianuarie, p. 2, 5. — 232, 329.

— 1918, nr. 15 (279), 20 ianuarie, p. 2. — 295.

— 1918, nr. 16 (280), 21 ianuarie, p. 2. — 333.

— 1918, nr. 20 (284), 26 ianuarie, p. 2. — 232—233.

— 1918, nr. 21 (285), 27 ianuarie, p. 4. — 425.

- 17
17
— 1918, nr. 28 (292), 19 (6) februarie, p. 3. — 356.
— 1918, nr. 31 (295), 22 (9) februarie, p. 1. — 372.
— 1918, nr. 33 (297), 24 (11) februarie, p. 3. — 380, 432.
- „*Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd*”, 1917, nr. 208, 27 octombrie, p. 1. — 13, 16, 17, 19—22, 37, 43, 59, 65, 68, 237.
- 1917, nr. 209, 28 octombrie, p. 1, 2. — 19, 23—27, 37, 41, 49, 57, 59, 61, 68, 71, 87, 101, 102, 108, 119, 124—125, 158—159, 237, 335, 342.
- 1917, nr. 214, 2 noiembrie, p. 1—2. — 61.
- 1917, nr. 217, 5 noiembrie, p. 4; nr. 218, 7 noiembrie, p. 3—4. — 56, 59, 61, 63, 64.
- 1917, nr. 221, 10 noiembrie, p. 2. — 89, 91, 92.
- 1917, nr. 223, 12 noiembrie, p. 4—7. — 91, 92.
- 1917, nr. 227, 16 noiembrie, p. 6. — 183, 231, 237, 287.
- 1917, nr. 230, 19 noiembrie, p. 5—6. — 108, 104.
- 1917, nr. 233, 23 noiembrie, p. 3. — 141—142, 174.
- 1917, nr. 237, 27 noiembrie, p. 7. — 140—143, 155.
- 1917, nr. 238, 28 noiembrie, p. 1. — 130.
- 1917, nr. 239, 29 noiembrie, p. 1. — 142—143, 144, 147.
- 1917, nr. 243, 3 decembrie, p. 4. — 142—143.
- 1917, nr. 243, 3 decembrie. Ediție specială, p. 1—2. — 329, 351.
- 1917, nr. 244, 6 decembrie, p. 1—2. — 221, 231.
- 1917, nr. 246, 8 decembrie, p. 2. — 221.
- 1917, nr. 252, 15 decembrie, p. 1. — 180, 182, 284, 335.
- 1917, nr. 253, 16 decembrie, p. 9. — 180, 182.
- 1917, nr. 255, 19 decembrie, p. 4. — 232.
- 1917, nr. 259, 23 decembrie, p. 4. — 216.
- „*Izvestiia Congresului general extraordinar al țăranilor din Rusia*”, Petrograd, 1917, nr. 1, 22 noiembrie, p. 1. — 105.
- „*Izvestiia Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd*”, 1917, nr. 15, 15 martie, p. 1. — 16.
- 1917, nr. 85, 7 iunie, p. 11—16. — 196, 202.
- „*Izvestiia Sovietului de deputați ai țăranilor din Rusia*”, Petrograd. — 24.

- 1917, nr. 88, 19 august, p. 3—4. — 24—27, 28, 37, 49, 119, 124—125.
- 1917, nr. 177, 5 decembrie, p. 2—3. — 145.
- [*Kamenev, L. B.*] *I. Kamenev despre „insurecție“*. — „*Novaia Jizn*“, Petrograd, 1917, nr. 156 (150), 18 (31) octombrie, p. 3. — 77.
- „*Kommunist*“, Petrograd. — 429, 431.
- 1918, nr. 1, 5 martie, p. 1—3. — 430, 431, 432, 438.
- [*Kriľenko, N. V.* *De ce plec la Petrograd. Apel*]. — „*Pravda*“, Petrograd, 1917, nr. 72, 16 (3) iunie, p. 1, în: Lenin, V. I. *Boșevismul și „descompunerea“ armatei*. — 390, 391.
- Legea fundamentală cu privire la socializarea pământului*. [27 ianuarie (9 februarie) 1918]. — „*Soldatskaia Pravda*“, Petrograd, 1918, nr. 25 (141), 15 (2) februarie, p. 2; nr. 26 (142), 16 (3) februarie, p. 2. — 356.
- [*Lenin, V. I.*] *Către muncitori, soldați și țărani!* — „*Rabocii i Soldat*“, Petrograd, 1917, nr. 9, 26 octombrie (8 noiembrie), p. 1. Semnat: Congresul general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia. Delegații Sovietelor de deputați ai țăranilor. — 57.
- *Către toți cetățenii Rusiei!* — „*Rabocii i Soldat*“, Petrograd, 1917, nr. 20, 9 (22) noiembrie, p. 2. — 91, 92.
- *— *Cîteva teze*. Din partea redacției. — „*Soțial-Demokrat*“, Geneva, 1915, nr. 47, 13 octombrie, p. 2. — 258.
- *Congresul general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din Rusia hotărăște*. — „*Rabocii i Soldat*“, Petrograd, 1917, nr. 10, 27 octombrie (9 noiembrie), p. 1. Sub titlul comun: Consiliul Comisarilor Poporului. — 48, 72, 76.
- *Consiliul Comisarilor către Radă*. — „*Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd*“, 1917, nr. 244, 6 decembrie, p. 1—2. Semnat: Consiliul Comisarilor Poporului. — 221.
- *Cum au înșelat poporul socialiștii-revoluționari și ce a dat poporului noul guvern bolșevic*. Petrograd, tip. „*Selskii Vestnik*“, 1917. 32 p. („*Biblioteca soldatului și țăranului*“, Nr. 18). Înaintea titlului, autor: N. Lenin. — 87—88.
- *Cuvîntarea rostită de tov. Lenin, președintele Consiliului Comisarilor Poporului, la cel de-al treilea Congres general al Sovietelor*. — „*Izvestiia Comitetului Executiv Central al So-*

vietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor și soldaților și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd", 1918, nr. 8 (272), 12 ianuarie, p. 2; nr. 9 (273), 13 ianuarie, p. 2; nr. 10 (274), 14 ianuarie, p. 2. Sub titlul comun: Al treilea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia. — 290.

- *— *Cuvîntare în legătură cu problema agrară*. Moscova. Comitetul subraional P.M.S.D.R. al tipografilor din Moscova, [1917]. 16 p. (P.M.S.D.R.). Înaintea titlului, autor: N. Lenin. — 342.
- [*Cuvînt de încheiere rostit la Congresul general extraordinar al Sovietelor de deputați ai țăranilor din Rusia. 18 noiembrie (1 decembrie) 1917*]. — „Pravda”, Petrograd, 1917, nr. (126) 195, 4 decembrie (21 noiembrie), p. 2. Sub titlul comun: Ședința Congresului țăranilor. — 107—109.
- *Declarația drepturilor poporului muncitor și exploatat*. 3 (16) ianuarie 1918. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor și soldaților și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd”, 1918, nr. 2 (266), 4 ianuarie, p. 1. — 236, 246.
- *Decret asupra păcii, adoptat în unanimitate la ședința din 26 octombrie 1917 a Congresului general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din Rusia*. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd”, 1917, nr. 208, 27 octombrie, p. 1. — 13, 16, 17, 19—22, 37, 42, 59, 65, 68, 237.
- *Decret asupra pămîntului, adoptat de Congresul Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților (în ședința din 26 octombrie, ora 2 noaptea)*. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd”, 1917, nr. 209, 28 octombrie, p. 1. — 23—28, 37, 42—43, 48—49, 59, 68, 71, 87, 101, 102, 108, 119, 124—126, 158—159, 237, 335, 342.
- *Decret asupra pămîntului, adoptat de Congresul Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților (la ședința din 26 octombrie, ora 2 noaptea)*. — În: [Lenin, V. I.] *Materiale cu privire la problema agrară*. Petrograd, „Priboi”, 1917, p. 30—32. (P.M.S.D.R.). Înaintea titlului, autor: N. Lenin. — 124.
- *Decretul [C.C.P.] cu privire la arestarea conducătorilor războiului civil împotriva revoluției*. 28 noiembrie 1917. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd”, 1917, nr. 239, 29 noiembrie, p. 1. — 142—143, 144, 147.

- *Despre frazeologia revoluționară.* — „Pravda“, Petrograd, 1918, nr. 31 (257), 21 (8) februarie, p. 2—3. Semnat : Karpov. — 375, 380.
- *Despre riie.* — „Pravda“. Ediția de seară, Petrograd, 1918, nr. 33, 22 (9) februarie, p. 1. Semnat : Karpov. — 372.
- *Despre sarcinile proletariatului în actuala revoluție.* — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 26, 7 aprilie, p. 1—2. Semnat : N. Lenin. — 250, 292, 308.
- *Din jurnalul unui publicist. Țărani și muncitori.* — „Rabocii“, Petrograd, 1917, nr. 6, 11 septembrie (29 august), p. 2—3. Semnat : N. Lenin. — 124—125.
- *Hotărâre cu privire la formarea guvernului muncitoresc și țărănesc* — vezi Lenin V. I. Congresul general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din Rusia hotărăște.
- *În legătură cu istoricul unei păci nenorocite.* — „Pravda“, Petrograd, 1918, nr. 34 (260), 24 (11) februarie, p. 2—3. Semnat : N. Lenin. — 197, 263, 265, 380—381, 387, 384, 414, 415, 430, 432.
- *Legea cu privire la pământ, adoptată de cel de-al doilea Congres al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților* (în ședința din 26 octombrie, ora 2 noaptea). — În : [Lenin, V. I.] Cum au înșelat poporul socialiștii-revoluționari și ce a dat poporului noul guvern bolșevic. Petrograd, tip. „Selskii Vestnik“, 1917, p. 27—32. („Biblioteca soldatului și țăranului“. Nr. 18). Înaintea titlului, autor : N. Lenin. — 88.
- *Manifest către poporul ucrainean cu revendicări ultimative adresate Radei ucrainene* — vezi Lenin, V. I. Consiliul Comisarilor către Radă.
- *— *Materiale cu privire la problema agrară.* Petrograd, „Priboi“, 1917. 32 p. (P.M.S.D.R.). Înaintea titlului, autor : N. Lenin. — 124.
- *Partidul socialist-revoluționar înșală din nou pe țărani.* — În : [Lenin, V. I.] Cum au înșelat poporul socialiștii-revoluționari și ce a dat poporului noul guvern bolșevic. Petrograd, tip. „Selskii Vestnik“, 1917, p. 17—26. („Biblioteca soldatului și țăranului“. Nr. 18). Înaintea titlului, autor : N. Lenin. — 88.
- *Partidul socialist-revoluționar înșală din nou pe țărani.* — „Rabocii Puti“, Petrograd, 1917, nr. 44, 6 noiembrie (24 octombrie), p. 1. Semnat : N. Lenin. — 88.
- *Patria socialistă este în primejdie!* [Decretul Consiliului Comisarilor Poporului. 21 februarie 1918]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor,

- muncitorilor și soldaților și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd^a, 1918, nr. 31 (295), 22 (9) februarie, p. 1. — 372.
- *Prima etapă a primei revoluții*. (Scrisori din depărtare; scrisoarea întâi). — „Pravda”, Petrograd, 1917, nr. 14, 21 martie, p. 2—3; nr. 15, 22 martie, p. 2. Semnat: N. Lenin. — 196.
- *Prin radio către toate comitetele de regiment, divizie, corp, armată și alte comitete, către toți soldații armatei revoluționare și marinarii flotei revoluționare* — vezi Lenin, V. I. Către toți cetățenii Rusiei!
- [*Raport asupra păcii prezentat la cel de-al doilea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia. 26 octombrie (8 noiembrie) 1917*]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd^a, 1917, nr. 209, 28 octombrie, p. 4—5. Sub titlul comun: Al doilea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia și al reprezentanților Sovietelor județene și guberniale de deputați ai țăranilor. — 19.
- *Raportul de activitate al Consiliului Comisarilor Poporului prezentat la cel de-al treilea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din Rusia. 11 (24) ianuarie 1918* — vezi Lenin, V. I. Cuvîntarea rostită de tov. Lenin, președintele Consiliului Comisarilor Poporului, la cel de-al treilea Congres general al Sovietelor.
- *Rezoluția C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia în problema opoziției din cadrul C.C. 2 (15) noiembrie 1917* — vezi Lenin V. I. Rezoluție adoptată în ședința din 2 noiembrie a C.C. al P.M.S.D.R.
- *Rezoluție cu privire la problema agrară adoptată la Conferința generală a P.M.S.D. (bolșevic) din Rusia. 24—29 aprilie 1917*. — În: [Lenin, V. I.] Materiale cu privire la problema agrară. Petrograd, „Priboi”, 1917, p. 27—29. (P.M.S.D.R.). Înaintea titlului, autor: N. Lenin. — 124.
- *Rezoluția în problema agrară* — vezi Lenin, V. I. Rezoluția cu privire la problema agrară, adoptată la Conferința generală a P.M.S.D. (bolșevic) din Rusia. 24—29 aprilie 1917.
- *Rezoluție adoptată la ședința din 2 noiembrie a C.C. al P.M.S.D.R.* — „Pravda”, Petrograd, 1917, nr. 180 (111), 17 (4) noiembrie, p. 2. — 50, 51.
- *Teze cu privire la Adunarea constituantă*. — „Pravda”, Petrograd, 1917, nr. 213 (144), 26 (13) decembrie, p. 3. — 168.

- *Teze cu privire la încheierea imediată a unei păci separate și anexioniste* — vezi Lenin, V. I. În legătură cu istoricul unei păci nenorocite.
- *Ultimatum adresat de majoritatea C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia minorității.* 3 (16) noiembrie 1917. — 73.
- [*Lenin, V. I. și alții*] *Convorbirea guvernului cu Cartierul general prin fir direct.* — „Rabocii i Soldat“, Petrograd, 1917, nr. 20, 9 (22) noiembrie, p. 2. Semnat : Lenin, Stalin, Krilenko. — 89.
- Lozincile pentru demonstrație* — vezi Către muncitorii și soldații din Petrograd.
- Lozovski, S. A. Către Congresul general al sindicatelor din Rusia* — „Professionalnii Vestnik“, Petrograd, 1917, nr. 7, 10 decembrie, p. 2—3. — 223.
- *Declarație făcută în cadrul fracțiunii bolșevice a C.E.C.* — „Novaia Jizn“, Petrograd, 1917, nr. 172 (166), 4 (17) noiembrie, p. 1—2. — 223—224.
- *Sindicatelor și Puterea sovietică.* — „Professionalnii Vestnik“, Petrograd, 1917, nr. 8, 20 decembrie, p. 1—3. — 223—224.
- Mandatul model.* Întocmit pe baza a 242 de mandate prezentate de deputații locali la primul Congres general al Sovietelor de deputați ai țăranilor, care a avut loc la Petrograd în 1917. — „Izvestiia Sovietului de deputați ai țăranilor din Rusia“, Petrograd, 1917, nr. 88, 19 august, p. 3—4. — 24—26, 27, 37, 48—49, 119, 125, 437.
- Manifestul din 14 martie* — vezi Către popoarele din lumea întreagă.
- Marx, K. Scrisoare către W. Bracke.* 5 mai 1875. — 212.
- *Scrisoare către F. Engels.* 12 februarie 1870. — 201.
- *Scrisoare către L. Kugelmann.* 12 aprilie 1871. — 201.
- *Scrisoare către W. Liebknecht.* 6 aprilie 1871. — 288.
- Marx, K. și Engels, F. Sfânta familie, sau critica criticii critice.* Împotriva lui Bruno Bauer et Co. Septembrie-noiembrie 1844. — 198.
- Maslov, S. L. Norme privind reglementarea relațiilor agrare de către comitetele agrare.* — „Delo Naroda“, Petrograd, 1917, nr. 183, 18 octombrie, p. 4. — 84.
- [*Proiect de lege cu privire la reglementarea relațiilor agrare de către comitetele agrare*]. — În : [Lenin, V. I.] Cum au înșelat poporul socialității-revoluționari și ce a dat poporului noul guvern bolșevic. Petrograd, tip. „Selskii Vestnik“, 1917, p. 7—15. („Biblioteca soldatului și țăranului“. Nr. 18). Înaintea titlului, autor : N. Lenin. — 87, 88.

Miliukov, P. N. Cuceririle teritoriale ale Rusiei. — În: Ce aşteaptă Rusia de la război. Culegere de articole scrise de Tugan-Baranovski, M. N. și alții. În anexă 4 hărți geografice. Ediția a 2-a. Petrograd, „Prometeu”, [1915], p. 53—66. — 304.

Neledinski-Melefki, I. A. Cîntec („Mă duc la rîuleț...”). — 364, 366.

„*Novaia Jizn*”, Petrograd. — 52, 77, 202, 293, 318, 364.

— 1917, nr. 156 (150), 18 (31) octombrie, p. 3. — 77.

— 1917, nr. 161 (155), 24 octombrie (6 noiembrie), p. 1. — 180.

— 1917, nr. 172 (166), 4 (17) noiembrie, p. 1—2, 3. — 223.

— 1918, nr. 7 (23), 11 (24) ianuarie, p. 2. — 266.

„*Novii Luci*”, Petrograd. — 364, 381.

Ordin cu privire la apărarea Petrogradului. 1 noiembrie 1917.

Nr. 1. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd”, 1917, nr. 214, 2 noiembrie, p. 1—2. — 61.

[*Peatakov, G. L.*] *Proletariatul și băncile.* — „Pravda”, Petrograd, 1917, nr. 206 (137), 18 (5) decembrie, p. 2. Semnat: P. Kievski. — 199.

Planul lor. Aliații trădează Polonia, Lituania, Kurlanda și România. — „Pravda”, Petrograd, 1918, nr. 223 (154), 6 ianuarie (24 decembrie), p. 1. — 198—199.

Pokrovski, M. N. Condițiile de pace prezentate de Germania. — „Kommunist”, Petrograd, 1918, nr. 1, 5 martie, p. 1. — 432, 433.

„*Pravda*”, Petrograd. — 107, 133, 311, 402, 430.

— 1917, nr. 14, 21 martie, p. 2—3; nr. 15, 22 martie, p. 2. — 196.

— 1917, nr. 26, 7 aprilie, p. 1—2. — 250, 292, 308.

— 1917, nr. 72, 16 (3) iunie, p. 1. — 391.

— 1917, nr. 180 (111), 17 (4) noiembrie, p. 2. — 50, 51.

— 1917, nr. 181 (112), 18 (5) noiembrie, p. 2. — 57.

— 1917, nr. 190 (121), 28 (15) noiembrie, p. 2. — 99.

— 1917, nr. 195 (126), 4 decembrie (21 noiembrie), p. 2. — 107—109.

— 1917, nr. 206 (137), 18 (5) decembrie, p. 2. — 199.

— 1917, nr. 213 (144), 26 (13) decembrie, p. 3. — 168.

- 1918, nr. 223 (154), 6 ianuarie (24 decembrie), p. 1. — 198.
- 1918, nr. 31 (257), 21 (8) februarie, p. 2—3. — 375, 380.
- 1918, nr. 34 (260), 24 (11) februarie, p. 2—3. — 197, 263, 265, 380—381, 387, 388, 414, 415, 430, 432.
- „*Pravda*”. Ediția de seară, Petrograd, 1917, nr. 16, 3 decembrie (20 noiembrie), p. 1. — 228.
- Ediția de seară, Petrograd, 1918, nr. 13, 30 (17) ianuarie, p. 1. — 298.
- Ediția de seară, Petrograd, 1918, nr. 33, 22 (9) februarie, p. 1. — 380.
- „*Professionalnii Vestnik*”, Petrograd, 1917, nr. 7, 10 decembrie, p. 2—3. — 223—224.
- 1917, nr. 8, 20 decembrie, p. 1—3. — 223—224.
- Programul agrar [adoptat la Congresul al IV-lea (de unificare) al P.M.S.D.R.]*. — În foaia volantă: Hotărârile și rezoluțiile Congresului de unificare al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. [Petersburg], tip. Comitetului Central, [1906], p. 1. (P.M.S.D.R.). — 119.
- Programul Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia adoptat la Congresul al II-lea al partidului*. — În: Cel de-al II-lea Congres ordinar al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. Textul integral al proceselor-verbale. Editat de C.C. Genève, tip. partidului, [1904], p. 1—6. (P.M.S.D.R.). — 170, 193, 224, 272, 441.
- Programul și statutul de organizare al partidului socialiștilor-revoluționari, adoptate la primul congres al partidului*. Editat de Comitetul Central al partidului socialiștilor-revoluționari. F. I., tip. partidului socialiștilor-revoluționari, 1906. 32 p. (Partidul socialiștilor-revoluționari). — 119, 158.
- Proiectul de lege cu privire la controlul muncitoresc*. (Înaintat spre examinare comisiei pentru problemele muncii). — „Gazeta Vremennogo Rabocego i Krestianskogo Pravitelstva”, Petrograd, 1917, nr. 3, 1 (14) noiembrie, p. 2—3. Sub titlul comun: Cu privire la controlul muncitoresc. — 66.
- Propunerea lui L. B. Kamenev* — vezi Ședința Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților.
- „*Rabocii*”, Petrograd, 1917, nr. 6, 11 septembrie (29 august), p. 2—3. — 124—125.
- „*Rabocii i Soldat*”, Petrograd, 1917, nr. 9, 26 octombrie (8 noiembrie), p. 1. — 57.

- 1917, nr. 10, 27 octombrie (9 noiembrie), p. 1. — 48, 72, 76.
- 1917, nr. 20, 9 (22) noiembrie, p. 2. — 89, 91, 92.
- „*Rabocii Puti*“, Petrograd, 1917, nr. 44, 6 noiembrie (24 octombrie), p. 1. — 88.
- Radek, K. *Victoria imperialismului asupra revoluției ruse.* — „*Kommunist*“, Petrograd, 1918, nr. 1, 5 martie, p. 1—2. — 430.
- Răspunsul Secretariatului general al Radei la ultimatumul prezentat de Consiliul Comisarilor Poporului.* — „*Izvestiia* Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1917, nr. 246, 8 decembrie, p. 2. Sub titlul comun : *Burghezia ucraineană și contrarevoluția.* — 221.
- „*Reci*“, Petrograd. — 57, 202, 381.
- Recunoașterea independenței Finlandei.* [Decretul C.C.P. 18 (31) decembrie 1917]. — „*Izvestiia* Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1917, nr. 255, 19 decembrie, p. 4. — 232.
- Regulamentul alegerilor pentru Adunarea constituantă.* — „*Buletinul guvernului provizoriu*“, Petrograd, 1917, nr. 111 (157), 22 iulie (4 august), p. 1—2, la rubrica : *Acte guvernamentale.* — 115, 303.
- Regulamentul [C.E.C. din Rusia și al C.C.P.] cu privire la controlul muncitoresc.* [14 (27) noiembrie 1917]. — „*Izvestiia* Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1917, nr. 227, 16 noiembrie, p. 6, la rubrica : *Acte guvernamentale.* — 183, 231, 237, 287.
- Rezoluția fracțiunii bolșevice [propusă la ședința din 17 (4) noiembrie 1917 a C.E.C. din Rusia].* — „*Pravda*“, Petrograd, 1917, nr. 181 (112), 18 (5) noiembrie, p. 2. Sub titlul comun : *Ședința Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților.* — 57.
- Rezoluție cu privire la activitatea Comitetului Executiv al Sovietelor de deputați ai țăranilor adoptată la cel de-al doilea Congres general al Sovietelor de deputați ai țăranilor din Rusia.* — În : *Rezoluțiile Congresului extraordinar și ale celui de-al doilea Congres general al Sovietelor de deputați ai țăranilor din Rusia.* (Noiembrie—decembrie 1917). Petrograd, tip. „*Kopeika*“, 1917, p. 21—22. — 158—159.
- „*Russkoe Slovo*“, Moscova. — 58.

- „*Soldatskaia Pravda*”, Petrograd, 1918, nr. 25 (141), 15 (2) februarie, p. 2; nr. 26 (142), 16 (3) februarie, p. 2. — 356.
- *„*Soșial-Demokrat*”, Geneva, 1915, nr. 47, 13 octombrie, p. 2. — 258.
- „*Soșial-Demokrat*”, Moscova, 1918, nr. 9, 14 (27) ianuarie, p. 3. — 306.
- Statutul de organizare al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia adoptat la Congresul al II-lea al partidului.* — În: Congresul al II-lea ordinar al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. Textul integral al proceselor-verbale. Editat de C.C. Genève, tip. partidului, [1904], p. 7—9. (P.M.S.D.R.). — 168.
- Ședința Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor.* Ședința din 14 decembrie. Problema naționalizării băncilor. — „*Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd*”, 1917, nr. 253, 16 decembrie, p. 9. — 180, 182.
- Ședința Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților.* [4 noiembrie 1917]. — „*Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd*”, 1917, nr. 217, 5 noiembrie, p. 4; nr. 218, 7 noiembrie, p. 3—4. — 56, 59, 61, 62.
- Ședința Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților.* [10 noiembrie 1917]. — „*Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd*”, 1917, nr. 223, 12 noiembrie, p. 4—5. — 91, 92.
- Ședința Comitetului Executiv Central.* 1 decembrie 1917. — „*Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd*”, 1917, nr. 243, 3 decembrie, p. 4. — 142.
- Ședința Congresului țăranilor (18 noiembrie. Continuare).* — „*Pravda*”, Petrograd, 1917, nr. (126) 195, 4 decembrie (21 noiembrie), p. 2. — 107, 108—109.
- Ședința [primului Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia]. Din 5 iunie [1917]. Seara.* — „*Izvestiia Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd*”, 1917, nr. 85, 7 iunie, p. 11—16. — 196, 202.

[Telegramă adresată Consiliului Comisarilor Poporului în legătură cu Congresul cazacilor de pe front întrunit în stanița Kamenskaia. 13 ianuarie 1918]. — „Soțial-Demokrat“. Moscova, 1918, nr. 9, 14 (27) ianuarie, p. 3, la rubrica: Știri din țară. Sub titlul comun: Revoluția pe Don. — 306.

Gesetz gegen die gemeingefährlichen Bestrebungen der Sozialdemokratie. Vom 21. Oktober 1878. — „Reichsgesetzblatt“, Berlin, 1878, Nr. 34, S. 351—358. — 16.

„Reichsgesetzblatt“, Berlin, 1878, Nr. 34, S. 351—358. — 16.

INDICE DE NUME

A

*Abramovici, R. (Rein, R. A. *)* (n. 1880) — unul dintre liderii Bundului. În anii reacțiunii și ai noului avânt revoluționar s-a situat pe poziții lichidatoriste. În timpul primului război mondial s-a manifestat ca centrist. În 1917, înapoiindu-se din străinătate în Rusia, a aderat la aripa de dreapta a menșevicilor internaționaliști. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice, a susținut ideea creării unui guvern de coaliție cu participarea menșevicilor și a socialiștilor-revoluționari; a luat poziție împotriva încheierii păcii de la Brest. În 1920 a emigrat în Germania; împreună cu L. Martov a editat la Berlin publicația menșevică contrarevoluționară „Sozialistisches Vestnik”. În 1923 a fost unul dintre întemeietorii organizației oportuniste Internaționala socialistă unită (a II-a) a muncitorilor și membru în biroul Comitetului executiv al acesteia. După 1930 a plecat în S.U.A., unde a colaborat la „Vorwärts”, ziar evreiesc cu orientare socialistă de dreapta. — 79.

Alekseev, M. V. (1857—1918) — general în armata țaristă, monarhist și contrarevoluționar inveterat. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost comandant suprem, apoi, un timp, șef al statului-major al comandantului suprem Kerenski. În timpul războiului civil și al intervenției militare străine împotriva Rusiei Sovietice s-a aflat în fruntea „armatei de voluntari” albgardiste organizate în Caucazul de nord. — 407.

Antonov — vezi Antonov-Ovseenko, V. A.

Antonov-Ovseenko, V. A. (1884—1939) — participant activ la Revoluția Socialistă din Octombrie, comandant sovietic de seamă. A intrat în mișcarea revoluționară în 1901. În 1910 a emigrat la Paris, unde a aderat la menșevici. La sfârșitul anului 1914 a rupt

* În paranteze sînt scrise cu litere cursive adevăratele nume de familie.

cu menșevismul. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste. Întorcându-se din emigrație, în iunie 1917 a intrat în partidul bolșevic. În zilele lui Octombrie 1917 a fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd și unul dintre conducătorii asaltului Palatului de iarnă. La cel de-al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia a fost ales în Consiliul Comisarilor Poporului ca membru al Comitetului pentru problemele militare și maritime. La sfârșitul anului 1917 și începutul anului 1918 a comandat trupele sovietice care luptau împotriva kalediniștilor și a Radei centrale. Din martie până în mai 1918 a fost comandant al trupelor sovietice din sudul Rusiei; din ianuarie până în iunie 1919 — comandant al Frontului ucrainean. În anii 1922—1924 a fost șeful Direcției politice a Consiliului revoluționar al Republicii. În anii care au urmat a lucrat în aparatul de stat, pe tărâm militar și în diplomație. În 1923—1927 a aderat la opoziția troțkistă. — 29, 225.

Artem (Sergheev, F. A.) (1883—1921) — militant de seamă al partidului comunist și al Statului sovietic. Membru de partid din 1901. A desfășurat activitate revoluționară la Ekaterinoslav, Harkov și în Ural. În repetate rânduri a fost arestat. La mijlocul anului 1911 a emigrat în Australia. În timpul emigrației a participat activ la mișcarea muncitorească din Australia. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 s-a întors în Rusia, unde a fost ales secretar al biroului Comitetului regional al partidului bolșevic, birou care reunea organizațiile de partid din Donbass și din guberniile Harkov și Ekaterinoslav. La Congresul al VI-lea al P.M.S.D.(b) din Rusia a fost ales membru al C.C. A participat activ la Revoluția Socialistă din Octombrie și a fost unul dintre organizatorii luptei împotriva contrarevoluției și a ocupanților germani din Ucraina. După revoluție a fost președintele Consiliului Comisarilor Poporului al Republicii sovietice din Doneț și Krivoi Rog, membru al C.C. al P.C. (b) din Ucraina. În 1920—1921 a fost secretar al Comitetului din Moscova al P.C. (b) din Rusia, din 1921 — președinte al C.C. al sindicatului minerilor din Rusia, membru în C.E.C. din Rusia. A murit în timpul experimentării unui vagon aeropropulsat pe linia ferată Moscova-Kursk. — 166.

Avilov, N. P. (Glebov, N.) (1887—1942) — membru al partidului bolșevic din 1904. A desfășurat activitate revoluționară la Kaluga, Moscova, în Ural, la Petersburg și în alte orașe din Rusia. Participant activ la prima revoluție rusă. În repetate rânduri a fost arestat și deportat. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 — membru în comisia executivă a Comitetului de partid din Petrograd, a lucrat în Biroul central al sindicatelor din Petrograd, iar apoi în prezidiul C.C.S. din Rusia. După Revoluția Socialistă din Octombrie a făcut parte din Consiliul Comisarilor Poporului în calitate de comisar al poporului pentru poștă și telegraf. Începând din 1918 a avut munci de răspundere în aparatul politic al armatei, pe linie sindicală, de stat și de

partid. În 1925, la Congresul al XIV-lea al P.C. (b) din Rusia, a aderat la „noua opoziție”; după Congresul al XV-lea al partidului a declarat că-și recunoaște greșelile și că se va supune hotărârilor partidului. Începînd din 1928 a fost director al uzinei constructoare de mașini agricole din Rostov pe Don. — 30.

Avksentiev, N. D. (1878—1943) — unul dintre liderii partidului socialist-revoluționar, membru al Comitetului Central al acestui partid. În timpul primului război mondial s-a manifestat ca social-șovinist inveterat; a colaborat la publicațiile defensiste „Za rubejom”, „Novosti” și „Priziv”. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost președinte al Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai țărănilor din Rusia; ministru de interne în cel de-al doilea guvern provizoriu de coaliție prezidat de Kerenski, iar mai târziu președinte al „Consiliului provizoriu al Republicii ruse” (Preparlament), instituție contrarevoluționară. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii unor rebeliuni contrarevoluționare. În 1918 a fost președinte al așa-numitului „Directorat de la Ufa”; apoi a emigrat în străinătate, unde și-a continuat lupta activă împotriva Puterii sovietice. — 99.

B

Belinski, V. G. (1811—1848) — mare democrat-revoluționar rus, critic literar și publicist, filozof materialist. Belinski a fost ideologul maselor țărănești care se ridicau la luptă împotriva iobăgiei. În 1833—1836 a colaborat la revista „Teleskop”; în 1838—1839 a fost redactorul revistei „Moskovskii Nabliudatel”; în 1839—1846 a condus rubrica de critică literară a revistei „Otecestvennîe Zapiski”, iar începînd din 1847 a devenit colaborator și îndrumător ideologic al revistei „Sovremennik”. La 3 iulie 1847 a scris, din străinătate, celebra „Scrisoare către Gogol”. Belinski a pus bazele esteticii și ale criticii literare democrat-revoluționare. În articolele sale despre Pușkin, Lermontov și Gogol, în articolele despre literatura rusă din 1840 pînă în 1847, Belinski a scos în evidență specificul și marea literaturii ruse, realismul ei și caracterul ei popular. Activitatea lui a exercitat o influență covârșitoare asupra dezvoltării ulterioare a gândirii sociale și a mișcării de eliberare din Rusia. — 207.

Bogolepov, D. P. (n. 1885) — economist și om politic. Membru al partidului bolșevic din 1907. În 1914—1915 a făcut parte din fracțiunea social-democrată a Dumei a IV-a de stat. În 1917 a lucrat la ziarele „Soșial-Demokrat”, „Pravda” și la alte ziare bolșevice. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru finanțe și locuitor al comisariatului poporului. În 1918 s-a situat pe pozițiile „comuniștilor de stînga”. În anii care au urmat a lucrat în aparatul de stat

și în învățământ. A scris o serie de cărți și articole pe teme financiare și economice. — 402.

Buharin, N. I. (1888—1938) — din 1906 membru al P.M.S.D.R.; a activat ca propagandist în diferite raioane ale Moscovei. În 1911 a emigrat în străinătate. În 1915 a colaborat la revista „Kommunist”; s-a situat pe poziții nemarxiste în problema statului, a dictaturii proletariatului, a dreptului națiunilor la autodeterminare etc. La Congresul al VI-lea al partidului a prezentat o schemă antileninistă de dezvoltare a revoluției, bazată pe negarea alianței dintre clasa muncitoare și țărăimea săracă.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost redactor al ziarului „Pravda”, membru al Biroului Politic al C.C., membru al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste. S-a pronunțat în repetate rânduri împotriva politicii leniniste a partidului; în 1918 se afla în fruntea grupului antipartinic al „comuniștilor de stînga”; în timpul discuției din partid cu privire la sindicate (1920—1921) s-a situat mai întîi pe o poziție „tampon”, iar apoi a aderat la grupul lui Troțki; începînd din 1928 a condus opoziția de dreapta din rîndurile partidului. În 1929 a fost scos din Biroul Politic al C.C. În 1937, ca urmare a activității sale antipartinice, a fost exclus din rîndurile partidului. — 133, 330, 331, 349, 430, 431, 432.

C

Cernov, V. M. (1876—1952) — unul dintre liderii și teoreticienii partidului socialist-revoluționar. În anii 1902—1905 a fost redactor al ziarului „Revoluționnaia Rossiia”, organul central al eserilor. În anii primului război mondial, camuflîndu-se îndărătul unei frazeologii de stînga, s-a situat de fapt pe pozițiile social-șovinismului. Din mai pînă în august 1917 a fost ministru al agriculturii în guvernul provizoriu burghez; a dus o politică de crunte represii împotriva țăranilor care trecuseră la ocuparea pămînturilor moșierești. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii rebeliunilor antisovietice. În 1920 a emigrat. În străinătate a continuat să desfășoare activitate antisovietică. — 88, 142, 158, 159, 237, 239, 240, 246, 252, 308, 312.

Cicerin, G. V. (1872—1936) — om de stat sovietic, eminent diplomat. Din 1904 pînă în 1917 s-a aflat în emigrație, unde în 1905 a intrat în P.M.S.D.R. În perioada reacțiunii a fost adept al menșevismului; în anii primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste; spre sfîrșitul anului 1917 a trecut pe pozițiile bolșevismului și în 1918 a intrat în P.C. (b) din Rusia. Membru al delegației sovietice în a doua perioadă a tratatelor de pace de la Brest. A avut munci de răspundere în aparatul de stat și în diplomație: din 1918 pînă în 1930 a fost comisar al poporului pentru afacerile externe, a condus delegațiile sovietice la conferințele internaționale de la Geneva și Lausanne. A fost membru

al C.E.C. din Rusia și al C.E.C. al U.R.S.S. La congresele al XIV-lea și al XV-lea ale partidului a fost ales membru al C.C. — 400.

Ciheidze, N. S. (1864—1926) — unul dintre liderii menșevismului. Deputat în Dumele a III-a și a IV-a de stat din partea guberniei Tiflis, liderul fracțiunii menșevice din Duma a IV-a. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții centriste. În timpul revoluției burghezo-democratice din februarie 1917 a fost membru al Comitetului provizoriu al Dumei de stat, defensist. Ciheidze a fost președinte al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd, președinte al C.E.C. în prima legislatură, a sprijinit activ guvernul provizoriu burghez. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost președinte al Adunării constituante din Gruzia, care era un guvern menșevic contrarevoluționar. În 1921, după instaurarea Puterii sovietice în Gruzia, a emigrat în Franța. — 282.

Ciudnovski, G. I. (1894—1918) — social-democrat; la începutul activității sale revoluționare s-a situat pe poziții menșevice. Întors din emigrație în 1917, a intrat în grupul interraioniștilor și împreună cu ei, la Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia, a fost primit în partidul bolșevic. Participant activ la insurecția armată din octombrie 1917 de la Petrograd, unul dintre conducătorii asaltului împotriva Palatului de iarnă. După victoria Revoluției Socialiste din Octombrie a fost comisar cu împuterniciri speciale pe Frontul de sud-vest, a participat la lupta împotriva Radei centrale ucrainene, organizație contrarevoluționară. După eliberarea Kievului de către trupele sovietice a fost comisar militar al orașului. A căzut în luptă pe Frontul ucrainean. — 91.

Clemenceau, Georges-Benjamin (1841—1929) — om politic reacționar francez; unul dintre liderii partidului radical. Din 1876 — membru al Camerei deputaților din Franța. Între 1906 și 1909 a fost șeful guvernului francez. Apărând interesele marelui capital, a aplicat o politică de crunte represii împotriva clasei muncitoare. În timpul primului război mondial s-a manifestat ca un șovinist inveterat. Din noiembrie 1917, Clemenceau a devenit din nou șef al guvernului francez, instaurând în țară un regim de dictatură militară. El a fost unul dintre organizatorii și inspiratorii intervenției armate împotriva Rusiei Sovietice și Ungariei Sovietice; s-a străduit să realizeze „încercuirea economică” a Republicii sovietice. El a fost unul dintre autorii tratatului de pace de la Versailles (1919). Fiind înfrânt în alegerile prezidențiale din 1920, s-a retras din viața politică. — 90.

D

Dan (Gurvoici), F. I. (1871—1947) — unul dintre liderii menșevicilor. În anii reacțiunii și ai noului avânt revoluționar a condus un grup de lichidatori din străinătate. În timpul războiului

imperialist mondial s-a situat pe poziții social-șoviniste. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului Executiv al Sovietului din Petrograd și a făcut parte din Prezidiul Comitetului Executiv Central în prima legisla-tură; a sprijinit guvernul provizoriu burghez. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice. La începutul anului 1922 a fost expulzat din țară ca dușman al Sta-tului sovietic. — 196.

Dibenko, P. E. (1889—1938) — militar și om de stat sovietic. Membru al partidului bolșevic din 1912. În anii primului război mondial a desfășurat muncă revoluționară și de propagandă în rândurile armatei. A fost arestat în repetate rânduri pentru activitate revoluționară intensă. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost președintele Comitetului central al flotei din Marea Baltică (Țentrobalt), a participat activ la pregătirea flotei din Marea Baltică în vederea insurecției armate din octom-brie 1917. La cel de-al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia a fost ales în Consiliul Comisarilor Poporului ca membru al Comitetului pentru probleme militare și navale. Din octom-brie 1918 și pînă la sfîrșitul războiului civil a comandat unități și formații ale Armatei Roșii pe Frontul de sud, pe Frontul ucrainean, pe cel caucazian etc. După terminarea războiului civil a ocupat posturi de conducere în Armata Roșie. — 29.

Dridzo, S. A. — vezi Lozovski, S. A.

Duhonin, N. N. (1876—1917) — general în armata țaristă, monarhist. În septembrie 1917 a fost numit de către guvernul provizoriu burghez șeful statului-major al comandantului suprem. După Revoluția Socialistă din Octombrie s-a proclamat comandant suprem și a încercat să organizeze o rebeliune contrarevoluționară împotriva Puterii sovietice. A fost demis din postul său și arestat la cartierul general întrucît a refuzat să execute ordinul Consiliu-lui Comisarilor Poporului din 7 (20) noiembrie 1917 cu privire la încheierea imediată a armistițiului și începerea tratativelor cu țările beligerante în vederea încheierii tratatului de pace. A fost ucis de către soldații răsculați. — 81, 82—83, 84, 85—86, 89, 91—92, 99, 104, 148.

Dutov, A. I. (1864—1921) — colonel în armata țaristă, ataman al oastei cazacilor din Orenburg; unul dintre conducătorii contra-revoluției cazace. După Revoluția Socialistă din Octombrie, îm-preună cu menșevicii și socialiștii-revoluționari, a organizat la Orenburg „Comitetul salvării patriei și revoluției“, care la mijlocul lunii noiembrie a mobilizat căzăcimea, a arestat pe membrii Comitetului militar-revoluționar și a pus mîna pe putere. La 18 (31) ianuarie 1918 Dutov a fost izgonit din Orenburg de către

detașamentele Gărzii roșii. În anii 1918—1919 el a comandat o unitate de cazaci din armata lui Kolceak. După zdrobirea armatei lui Kolceak, în martie 1920 Dutov, împreună cu rămășițele trupelor sale, a trecut granița chineză. — 333, 337.

Dzerjinski, F. E. (1877—1926) — eminent activist al partidului comunist și al Statului sovietic, membru de partid din 1895. Unul dintre organizatorii social-democrației din Polonia și Lituania. A desfășurat muncă de partid în Polonia și Rusia. Participant activ și unul dintre conducătorii luptei proletariatului polonez în anii primei revoluții ruse. În repetate rânduri a fost victima represiviilor guvernului țarist: a stat mai bine de 11 ani în închisori, la ocnă și în deportare. La Congresul al IV-lea al partidului a fost ales membru al C.C. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a desfășurat muncă de partid la Moscova. În perioada de pregătire și înlăptuire a Revoluției Socialiste din Octombrie a fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd și al Centrului militar-revoluționar pentru conducerea insurecției creat de Comitetul Central al partidului. După victoria revoluției a fost președintele Comisiei extraordinare pe întreaga Rusie pentru lupta împotriva contrarevoluției și sabotajului (Ceka). La începutul anului 1918 s-a situat pe o poziție greșită în problema încheierii păcii de la Brest. În 1921 a fost numit comisar al poporului pentru căile de comunicație, rămânând și în funcțiile de președinte al Ceka și de comisar al poporului pentru afacerile interne; din 1924 — președinte al Consiliului economic superior. Începând din iunie 1924 a fost membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia și membru al Biroului Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia. — 163—165.

E

Elizarov, M. T. (1862—1919) — revoluționar de profesie, bolșevic, om de stat sovietic. Membru al P.M.S.D.R. din 1893. A desfășurat muncă de partid la Petersburg, Moscova și în regiunea Volgăi. Participant activ la prima revoluție rusă; unul dintre conducătorii grevei generale a feroviarilor din 1905. A fost în repetate rânduri arestat și deportat. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost comisar al poporului pentru căile de comunicație, apoi membru al colegiului Comisariatului poporului pentru comerț și industrie. — 318.

Engels, Friedrich (1820—1895) — unul dintre întemeietorii comunismului științific, conducător și învățător al proletariatului internațional, prieten și tovarăș de luptă al lui K. Marx (vezi articolul lui V. I. Lenin „Friedrich Engels“. Opere complete, vol. 2, București, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 1—14). — 198, 201, 288, 289.

F

Fenigstein, I. G. (1888—1937) — militant al mișcării revoluționare poloneze și ruse, ulterior activist de partid și de stat; în 1904 a intrat în rândurile Social-democrației din Regatul Poloniei și din Lituania. A dus muncă de partid în Polonia și în străinătate. În 1917 a fost membru al Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia și al Comisiei executive a partidului, precum și membru al C.C. al Social-democrației din Polonia și din Lituania și membru al colegiului redacțional al revistei poloneze bolșevice „Tribuna”. În 1918 s-a situat pe pozițiile „comuniștilor de stînga”. Începînd de la sfîrșitul anului 1918 a fost membru al C.C. al Partidului Comunist din Lituania și Bielorusia și vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului din R.S.S. Lituiano-Bielorusă. În 1920, în timpul ofensivei Armatei Roșii asupra orașului Varșovia, a lucrat în biroul polonez al C.C. și în comitetul revoluționar polonez. După războiul civil a lucrat în aparatul de stat; a fost director al agenției Rosta, iar apoi al agenției TASS. — 331.

Feofilaktov, A. E. — socialist-revoluționar de stînga, delegat la Congresul extraordinar al Sovietelor de deputați ai țăranilor din noiembrie 1917. La congres a fost ales în colegiul Comisariatului poporului pentru agricultura. — 108—109.

Finn-Enotaevski, A. I. (1872—1943) — social-democrat, economist și publicist. În anii 1903—1914 a aderat la bolșevici. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții social-șoviniste. A scris o serie de lucrări de economie, în care a denaturat esența marxismului. După Revoluția Socialistă din Octombrie a colaborat la ziarul semimensevic „Novaia Jizn”. În 1919 și 1920 a lucrat în învățămînt. În 1931, fiind implicat în procesul unei organizații contrarevoluționare a menșevicilor, a fost condamnat. — 319.

G

Glebov, N. — *vezi* Avilov, N. P.

Goldendab, D. B. — *vezi* Reazanov, D. B.

Goldman, M. I. — *vezi* Liber, M. I.

Grușevski, M. S. (1866—1934) — istoric ucrainean, unul dintre conducătorii mișcării naționaliste burgheze ucrainene. În martie 1917 a intrat în partidul socialiștilor-revoluționari ucraineni. În 1917—1918 a fost președintele Radei centrale ucrainene contrarevoluționare. După izgonirea ocupanților germani din Ucraina a emigrat în străinătate. În 1924 i s-a permis să se întoarcă la Kiev, a lucrat la Academia de Științe a R.S.S. Ucrainene. — 191.

Gucikov, A. I. (1862—1936) — mare capitalist, organizator și lider al partidului octombrist („Uniunea 17 octombrie”). În timpul primului război mondial a fost președinte al Comitetului Central pentru sprijinirea industriei de război și membru al Comisiei speciale pentru problemele apărării. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru de război și ministru al marinei în primul guvern provizoriu burghez. În august 1917 a participat la organizarea rebeliunii lui Kornilov. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice; ulterior, emigrant alb. — 310.

Gukovski, I. E. (1871—1921) — și-a început activitatea revoluționară în 1898, bolșevic. A activat în organizațiile social-democrate din Petersburg și Baku. În 1906 a fost secretar de redacție al ziarului bolșevic „Novaia Jizn”, apoi a emigrat în străinătate. În 1907 s-a înapoiat în Rusia și a lucrat la Moscova. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost comisar al poporului pentru finanțe, apoi reprezentant plenipotențiar al R.S.F.S.R. în Estonia. — 135—136.

Gurvici, F. I. — vezi Dan, F. I.

H

Hanibal, Barca (247—183 î.e.n.) — conducător de oști cartagineze. A reputat o serie de victorii în lupta împotriva romanilor, printre care și marea victorie de la Cannae din anul 216 î.e.n., punând în primejdie existența statului roman. — 422.

Hindenburg, Paul (1847—1934) — militar și om de stat german, feldmareșal, reprezentant al elementelor reacționare și șoviniste ale imperialismului german. În anii primului război mondial — comandant al armatei germane pe Frontul de est, apoi șeful marelui stat-major. Unul dintre organizatorii intervenției militare împotriva Rusiei Sovietice. A participat la înăbușirea revoluției din noiembrie 1918 din Germania. În 1925—1934 a fost președinte al Germaniei. În 1933 l-a însărcinat pe Hitler cu formarea guvernului, trecând astfel întreaga putere în mâna fasciștilor. — 433.

I

Ioffe, A. A. (1883—1927) — diplomat sovietic de seamă. A intrat în mișcarea social-democrată la sfârșitul ultimului deceniu al secolului trecut. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la menșevici. Începând din 1908, împreună cu Troțki a editat la Viena ziarul „Pravda”. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a intrat în grupul interraioniștilor, a fost membru al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd, membru al C.E.C. în prima legislatură. La Congresul

al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia a fost primit împreună cu interraioniștii în partidul bolșevic și ales în C.C. În zilele din octombrie 1917 a fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd. În 1918 s-a situat pe pozițiile „comuniștilor de stînga”. În timpul tratativilor de pace de la Brest a fost președinte, apoi membru al delegației sovietice, iar în ultima perioadă — consultant. În anii următori a lucrat în diplomatie. În 1925—1927 a aderat la opoziția troțkistă. — 344, 348, 349, 350, 399, 400.

Izmailov, N. F. (n. 1891) — marinar din flota Mării Baltice. Membru al partidului bolșevic din iulie 1917. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ales membru în primul Soviet de deputați ai muncitorilor și soldaților din Kronstadt. În iunie 1917 a fost ales în Comitetul central al flotei din Marea Baltică (Tentrobalt). Începînd de la 27 octombrie (9 noiembrie) 1917 a fost președintele acestui comitet; la 5 (18) februarie 1918 a fost confirmat comisar general al flotei din Marea Baltică. În mai 1918 a fost numit comisar al Direcției economice generale a marinei. În anii următori a deținut posturi de răspundere în Flota maritimă militară sovietică. În prezent este pensionar. — 35—36.

K

Kaleaev, I. P. (1877—1905) — membru al organizației de luptă a partidului socialiștilor-revoluționari. A participat la o serie de acte teroriste. La 4 (17) februarie 1905 l-a ucis pe guvernatorul general al Moscovei, marele duce Serghei Aleksandrovici (unchiul lui Nicolaie al II-lea). A fost executat la 10 (23) mai la Schlüsselburg. — 375.

Kaledin, A. M. (1861—1918) — general în armata țaristă, ataman al cazacilor de pe Don. În august 1917, la Consfătuirea de stat de la Moscova a prezentat un amplu program de înăbușire a revoluției. Participant activ la rebeliunea lui Kornilov. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre conducătorii mișcării contrarevoluționare a cazacilor de pe Don, a participat la crearea „armatei de voluntari” a albardiștilor. Aflînd de înfrîngerea de pe front din ianuarie 1918, s-a împușcat. — 12, 45, 56, 57, 79, 143, 148, 150, 191—192, 221, 225, 240, 252, 278, 280, 299, 306, 307, 308, 332, 333, 334, 336, 407.

Kamenev (Rozenfeld), L. B. (1883—1936) — membru al partidului bolșevic din 1901. A făcut parte din redacția ziarelor „Proletarii” și „Pravda”. La Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia a fost ales în C.C. al partidului. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 s-a ridicat împotriva liniei leniniste a partidului, orientată spre revoluția socialistă. În octombrie 1917, în numele lui și al lui Zinoviev a publicat în ziarul semimenșevic „Novaia Jizn” o declarație în care își exprima dezacordul față de hotărîrea Comitetului Central cu privire la

insurecția armată, ceea ce însemna divulgarea unei hotărâri secrete a partidului, trădarea revoluției.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost președinte al Sovietului din Moscova, vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului, membru în Biroul politic al C.C. În repetate rânduri s-a ridicat împotriva politicii leniniste a partidului: în noiembrie 1917 s-a pronunțat pentru crearea unui guvern de coaliție în care să intre și menșevicii și socialiștii-revoluționari, în 1925 a fost unul dintre organizatorii „noii opoziții”, iar în 1926 unul dintre liderii blocului antipartinic troțkisto-zinovievist. În 1927, Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S. l-a exclus din partid ca militant activ al opoziției troțkiste. În 1928 a declarat că-și recunoaște greșelile și a fost reprimat în partid, dar, întrucît nu și-a încetat activitatea antipartinică, în 1932 a fost din nou exclus din P.C. (b) al U.R.S.S. În 1933 a fost din nou reprimat în partid. În 1934, pentru activitate antipartinică, a fost pentru a treia oară exclus din partid. — 45, 73—74, 76, 77, 92, 133—134, 363.

Kamkov (Kaț), B. D. (1885—1938) — membru al partidului socialiștilor-revoluționari. Unul dintre organizatorii și liderii partidului socialiștilor-revoluționari de stînga. În 1918 s-a pronunțat împotriva încheierii păcii de la Brest, a fost unul dintre inițiatorii asasinării ambasadorului german Mirbach și unul dintre organizatorii rebeliunii socialiștilor-revoluționari de stînga din Moscova. Pentru activitatea sa contrarevoluționară a fost arestat, judecat și condamnat de Tribunalul militar. Ulterior a lucrat în domeniul statisticii. — 75.

Karahan, L. M. (1889—1937) — diplomat sovietic. A aderat la mișcarea revoluționară în 1904. În 1913 a intrat la Petersburg în organizația interraională a P.M.S.D. din Rusia. În toamna anului 1915 a fost arestat și deportat la Tomsk. întorcîndu-se la Petrograd, după evenimentele din iulie 1917 a intrat în partidul bolșevic. În august-septembrie a fost membru al prezidiului și secretar al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd, membru al Comitetului militar-revoluționar. În 1917—1918 — secretar și membru al delegației sovietice pentru tratativele de pace de la Brest. Ulterior a avut munci de răspundere în diplomație; a fost locțiitor al comisarului poporului pentru afacerile externe, reprezentant plenipotențiar în China, ambasador în Turcia. — 399.

Karelin, V. A. (1891—1938) — unul dintre organizatorii partidului socialiștilor-revoluționari de stînga și membru în C.C. al acestui partid. În decembrie 1917 a făcut parte din Consiliul Comisarilor Poporului în calitate de comisar al poporului pentru bunurile statului; în 1918 a fost membru al delegației sovietice pentru tratativele de pace de la Brest. În martie 1918, în legătură cu semnarea păcii de la Brest, s-a retras din Consiliul Comisarilor Poporului. A fost unul dintre conducătorii rebeliunii

socialiştilor-revoluţionari de stînga din iulie 1918. După înăbuşirea rebeliunii a emigrat în străinătate. — 56, 76.

Karpov — vezi Lenin, V. I.

Kať, B. D. — vezi Kamkov, B. D.

Kautsky, Karl (1854—1938) — unul dintre liderii social-democraţiei germane şi ai Internaţionalei a II-a ; la început marxist, mai tîrziu renegat al marxismului, ideolog al centrismului (kautskişmului), una dintre cele mai periculoase şi mai dăunătoare variante ale oportunismului. A fost redactorul revistei „Die Neue Zeit”, publicaţie teoretică a social-democraţiei germane.

În mişcarea socialistă a intrat în 1874. Concepţiile sale din acea vreme reprezentau un amestec de lassalleanism şi anarhism. În 1881 a făcut cunoştinţă cu K. Marx şi F. Engels şi, sub influenţa lor, a aderat la marxism. În această perioadă a activităţii sale a publicat o serie de lucrări valoroase, ca „Doctrina economică a lui Karl Marx” (1887), „Problema agrară” (1899) ş.a., contribuind la popularizarea teoriei marxiste în Germania şi în alte ţări. Totuşi, încă în această perioadă, el a dat dovadă de inconsecvenţă ideologică, a făcut concesii revizionismului. La începutul secolului al XX-lea, inconsecvenţa ideologică a lui Kautsky s-a accentuat pe linia renunţării treptate la esenţa revoluţionară a marxismului. El a devenit ideologul centrismului. În timpul războiului mondial s-a situat în esenţă pe poziţiile social-şovinismului. A formulat teoria antimarxistă a „ultraimperialismului”, care estompa contradicţiile imperialismului.

În 1918 Kautsky a luat atitudine împotriva revoluţiei din Germania. După victoria Revoluţiei Socialiste din Octombrie, Kautsky a negat necesitatea dictaturii proletariatului, opunîndu-i teoria utopică, neştiinţifică a democraţiei „pure”, situată deasupra claselor. Concepţiile antimarxiste ale lui Kautsky au fost combătute de Engels, ca şi de fruntaşii aripii de stînga ai social-democraţiei germane, şi supuse unei aspre critici de către V. I. Lenin, mai ales în lucrarea „Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky” (1918). — 108.

Kerenski, A. F. (n. 1881) — socialist-revoluţionar. Deputat în Duma a IV-a de stat. În Dumă s-a alăturat un timp grupului trudovicilor şi a fost preşedintele acestui grup. În anii primului război mondial a fost un social-şovinist înveterat. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru al justiţiei, ministru de război şi ministru al marinei, iar apoi prim-ministru în guvernul provizoriu burghez şi comandant suprem. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice ; în 1918 a fugit peste graniţă. În prezent trăieşte în S.U.A., unde desfăşoară o propagandă antisovietică. — 12, 33, 37, 42, 50, 56, 57, 59, 68, 79, 90, 117, 120, 140, 142, 168, 195, 238, 246, 250, 276, 278, 280, 293, 297, 299, 304—305, 306, 308, 310, 311, 313, 317, 319, 336, 363, 376, 390, 407, 410.

Kolegaev, A. L. (1887—1937) — membru al partidului socialiștilor-revoluționari din 1906. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a aderat la aripa stîngă a socialiștilor-revoluționari. În decembrie 1917 a făcut parte din Consiliul Comisarilor Poporului în calitate de comisar al poporului pentru agricultură. În martie 1918, în urma semnării tratatului de pace de la Brest, s-a retras din Consiliul Comisarilor Poporului. După înăbușirea rebeliunii socialiștilor-revoluționari de stînga a rupt cu partidul socialiștilor-revoluționari și în noiembrie 1918 a intrat în partidul bolșevic. A fost șeful serviciului aprovizionare al Frontului de sud și membru al Consiliului militar-revoluționar al acestui front. În 1920 a fost numit membru al colegiului Comisariatului poporului pentru căile de comunicație; din 1921 a lucrat în domeniul economic. — 64.

Kornilov, L. G. (1870—1918) — general țarist, monarhist. În iulie-august 1917 — comandant suprem al armatei ruse. În august a organizat o rebeliune în scopul zdrobirii forțelor revoluționare. După victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie a fost unul dintre organizatorii armatei contrarevoluționare care acționa în sudul țării. A fost ucis în timpul luptelor de lîngă Ekaterinodar. — 39, 45, 142, 148, 195, 276, 407.

Koziubinski, I. M. (1895—1937) — membru al partidului bolșevic din 1913. Aflîndu-se, începînd din 1916, în armata țaristă, a desfășurat activitate revoluționară și propagandistică în rîndurile soldaților. În perioada Revoluției Socialiste din Octombrie a fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd, a participat la asaltul Palatului de iarnă. În decembrie 1917, la primul Congres al Sovietelor din Ucraina, a fost ales în Secretariatul poporului al Republicii Muncitorești-Țărănești Ucrainene și numit locțiitor al secretarului poporului pentru probleme militare. La 16 (29) ianuarie 1918 a fost numit comandant suprem al trupelor Republicii Ucrainene. Ulterior a avut munci de răspundere pe linie de partid, de stat și în diplomație. — 332.

Krasin, L. B. (1870—1926) — revoluționar de profesie, eminent om de stat sovietic. Începînd din 1890 a participat la mișcarea social-democrată. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la bolșevici, a fost cooptat în C.C. al partidului, unde un timp s-a situat pe o poziție împăciuitoare față de menșevici. A participat activ la prima revoluție rusă. La Congresele al III-lea și al IV-lea ale P.M.S.D.R. a fost ales membru al C.C., iar la Congresul al V-lea membru supleant al C.C. al P.M.S.D.R. În 1908 a emigrat. Cîțva timp a făcut parte din grupul antipartinic „Vpered”; ulterior s-a retras din activitatea politică și a lucrat ca inginer în străinătate și în Rusia. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii aprovizionării Armatei Roșii, apoi membru al Prezidiului Consiliului economic superior și comisar al poporului pentru căile de comunicație. În 1919 a intrat în di-

plomație. În 1922 a fost numit comisar al poporului pentru comerțul exterior. În 1924 a fost trimis ca reprezentant plenipotențiar al U.R.S.S. în Franța, iar în 1925 în Anglia. — 400

Krasnov, P. N. (1869—1947) — general țarist, participant activ la rebeliunea lui Kornilov din august 1917. La sfârșitul lunii octombrie 1917 a comandat detașamentele de cazaci trimise de Kerenski împotriva Petrogradului în timpul unei rebeliuni antisovietice. În 1918—1919 a condus o armată albgardistă de cazaci pe Don. În 1919 a fugit în străinătate, unde și-a continuat activitatea contrarevoluționară antisovietică. În anii 1941—1945 a colaborat cu hitleriștii. A fost luat prizonier, judecat și spânzurat în baza unei sentințe a Colegiului militar al Tribunalului suprem al U.R.S.S. — 56.

Krilenko, N. V. (1885—1938) — membru al partidului bolșevic din 1904, remarcabil om de stat sovietic. După revoluția burghezodemocratică din februarie 1917 a lucrat la ziarul „Soldatskaia Pravda”, a participat la Conferința generală a organizațiilor P.M.S.D.(b) din Rusia din armata de pe front și din spatele frontului. A fost delegat la primul Congres general al Sovietelor din Rusia. A participat activ la Revoluția Socialistă din Octombrie. La cel de-al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia a fost ales în Consiliul Comisarilor Poporului ca membru al Comitetului pentru problemele militare și maritime, iar mai târziu a fost numit comandant suprem. Începând din 1918 a lucrat în diverse organe ale justiției sovietice: a fost președinte al Tribunalului revoluționar suprem al C.E.C. din Rusia, locuitor al comisarului poporului la justiție, procuror al republicii; în 1931 a fost numit comisar al poporului pentru justiție al R.S.F.S.R., iar în 1936 comisar al poporului pentru justiție al U.R.S.S. La congresele al XV-lea și al XVI-lea ale partidului a fost ales membru al Comisiei Centrale de Control. — 29, 83, 84, 85, 86, 89, 99, 256, 266, 376—377.

Kuusinen, O. V. (1881—1964) — militant de seamă al mișcării muncitorești finlandeze și internaționale, al partidului comunist și al Statului sovietic. În 1905 a intrat în Partidul social-democrat din Finlanda și în curând a ajuns conducătorul aripii de stînga, revoluționare, a acestui partid. A desfășurat activitate publicistică în presa socialistă, și între 1908 și 1917 în repetate rînduri a fost ales deputat în Seim. În 1918 a fost unul dintre conducătorii revoluției muncitorești din Finlanda, membru al guvernului revoluționar. Kuusinen a fost unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Finlanda (1918). La Congresul al III-lea al Internaționalei Comuniste a fost ales membru în Comitetul Executiv. După 1940 a fost deputat în Sovietul Suprem al U.R.S.S. și președinte al Prezidiului Sovietului Suprem al R.S.S. Karelo-Fine. Din 1941 a fost membru al C.C. al P.C.U.S., iar din iunie 1957 și secretar și membru al Prezidiului C.C. al P.C.U.S. În 1958 a

fost ales membru al Academiei de Științe a U.R.S.S. El a scris o serie de lucrări cu privire la istoria P.C.U.S. și la mișcarea muncitorească internațională. În 1961 i s-a acordat titlul de Erou al Muncii Socialiste. — 94.

L

Larin, I. (Lurie, M. A.) (1882—1932) — social-democrat. În anii reacțiunii și ai noului avânt revoluționar a fost unul dintre liderii lichidatorilor. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții centriste. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a condus grupul menșevicilor-internaționaliști. În august 1917 a fost primit în partidul bolșevic. După Revoluția Socialistă din Octombrie s-a pronunțat pentru formarea unui guvern de coaliție la care să participe și menșevicii și socialiștii-revoluționari. A lucrat în aparatul de stat și în diferite organizații economice. — 73—76.

Lenin, V. I. (Ulianov, V. I., Karpov, Lenin, N.) (1870—1924) — vezi date biografice. — 23—24, 29, 42, 43, 49, 50, 51, 59, 62, 64, 70, 72, 84, 85, 86, 88, 89—90, 91, 92, 93, 94, 97, 107, 108—109, 124—125, 130, 131, 133—134, 136, 145, 155, 167, 234, 235, 239, 248—249, 250, 251, 253, 263, 264, 265, 271, 274, 279, 285, 286, 287, 292, 293—294, 301, 308, 310, 311, 312, 318—319, 331, 332, 344, 355, 367, 375, 379, 380—381, 383, 387, 388, 391, 392—393, 395, 398, 414, 415, 424, 426—428, 429, 430, 437.

Liber (Goldman), M. I. (1880—1937) — unul dintre liderii Bundului. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziții social-șoviniste. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd și al Prezidiului C.E.C. în prima legislatură; s-a situat pe o poziție menșevică și s-a pronunțat pentru un guvern de coaliție. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. Ulterior a lucrat în domeniul economic. — 195.

Liebknicht, Karl (1871—1919) — militant de seamă al mișcării muncitorești germane și internaționale; unul dintre conducătorii aripii de stînga a social-democrației germane. A luptat activ în rîndurile social-democrației împotriva oportunismului și militarismului. În 1912 a fost ales deputat în Reichstag. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții internaționaliste revoluționare. K. Liebknecht a fost unul dintre organizatorii și conducătorii grupului „Die Internationale”, care ulterior și-a schimbat denumirea în „Spartacus”, iar mai tîrziu în „Uniunea Spartacus”. Pentru propaganda antimilitaristă desfășurată de el, în 1916 a fost condamnat la muncă silnică. În timpul revoluției din noiembrie 1918 din Germania s-a aflat, împreună cu R. Luxemburg, în fruntea avangărzii revoluționare a muncitorilor germani. A fost redactor al ziarului

„Die Rote Fahne” și unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Germania și dintre conducătorii insurecției din ianuarie 1919 a muncitorilor din Berlin. După înăbușirea insurecției a fost ucis în mod bestial de către contrarevoluționari. Apreciind activitatea lui K. Liebknecht, Lenin scria : „Acest nume este... simbolul conducătorului devotat intereselor proletariatului, simbolul devotamentului față de revoluția socialistă... Acest nume este simbolul luptei... neîmpăcate împotriva imperialismului, nu în vorbe, ci în fapte...” (Opere, vol. 28, București, Editura politică, 1959, p. 433—434). — 63, 332, 360, 405, 408, 411.

Linde, F. F. (1881—1917) — membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd în prima legislatură ; a participat la demonstrațiile soldaților în timpul evenimentelor din aprilie 1917. Ulterior comisar al guvernului provizoriu burghez pe Frontul de sud-vest. A fost ucis în timp ce-i îndemna pe soldați să pornească la luptă. — 309.

Lloyd George, David (1863—1945) — om de stat și diplomat englez, lider al partidului liberal. Din 1890, membru al parlamentului. În 1905—1908 a fost ministru al comerțului, iar în 1908—1915 ministru de finanțe. A jucat un rol important în stabilirea liniei politice a guvernului englez, orientată spre pregătirea primului război mondial. Prin lingușeli, minciuni, precum și prin făcăduieli făcute muncitorilor, a încercat să împiedice crearea în Anglia a unui partid revoluționar al clasei muncitoare. V. I. Lenin scria că „Lloyd George slujește burghezia în mod admirabil și o slujește tocmai în rîndul muncitorilor, promovează influența ei tocmai în rîndurile proletariatului, acolo unde este cel mai necesar și cel mai greu să-ți subordonezi din punct de vedere moral masele” (Opere complete, vol. 30, București, Editura politică, ed. a doua, 1964, p. 177). În 1916—1922, în calitate de prim-ministru, a căutat să consolideze pozițiile imperialismului englez în Orientul Apropiat și Mijlociu, precum și în Balcani ; a reprimat cu cruzime mișcarea de eliberare națională din colonii și din țările dependente. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre inspiratorii și organizatorii intervenției armate și ai blocadei împotriva Statului sovietic. În 1922, după o serie de eșecuri politice, și-a dat demisia, dar pînă la sfîrșitul vieții a continuat să se bucure de o anumită influență politică. — 198.

Lomov, A. (Oppokov, G. I.) (1888—1938) — membru al partidului bolșevic din 1903, revoluționar de profesie, om de stat sovietic. A avut munci de partid la Petersburg, Ivanovo-Voznesensk, Moscova, Saratov. A fost în repetate rînduri victima represiei guvernului țarist. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a devenit membru al Biroului regional Moscova și al Comitetului Moscova al P.M.S.D.(b) din Rusia. În octombrie 1917 a fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Moscova, și

cepreședinte al Sovietului de deputați ai muncitorilor din Moscova. La cel de-al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia a intrat în Consiliul Comisarilor Poporului în postul de comisar al poporului pentru justiție. În 1918 s-a situat pe pozițiile „comuniștilor de stînga”. A fost membru al Prezidiului și vicepreședinte al Consiliului economic superior, vicepreședinte al Comitetului de Stat al Planificării al U.R.S.S., membru al C.C. al P.C.(b) din Bielorusia, membru supleant și membru al C.C. al P.C.(b) al Uniunii Sovietice. — 30, 331, 402, 431, 432.

Lozovski (Dridzo), S. A. (1878—1952) — membru al P.M.S.D.R. din 1901. Participant la prima revoluție rusă. A fost de mai multe ori arestat și deportat. Din 1909 pînă în 1917 a trăit în emigrație, unde a aderat la grupul bolșevicilor-conciliatoriști. În iunie 1917 s-a înapoiat în Rusia; la Conferința a III-a generală a sindicatelor din Rusia (iulie 1917) a fost ales secretar al C.C.S. din Rusia. În decembrie 1917 a fost exclus din rîndurile P.M.S.D.(b) din Rusia pentru acțiunile sale îndreptate împotriva politicii partidului. Ulterior a condus grupul social-democraților internaționaliști, în decembrie 1919 a fost reprimat în P.C.(b) din Rusia împreună cu membrii acestei grupări. În 1920 a fost președintele Consiliului gubernial al sindicatelor din Moscova. După 1921 a fost secretar general al Internaționalei Sindicale Roșii, director la Goslitizdat, locuitor al comisarului poporului (apoi al ministrului) pentru afacerile externe al U.R.S.S. Începînd de la Congresul al XV-lea al partidului, membru supleant al C.C., iar de la Congresul al XVIII-lea, membru al C.C. al P.C.(b) al U.R.S.S. — 223—224.

Lunacearski, A. V. (1875—1933) — revoluționar de profesie și remarcabil om de stat sovietic. A intrat în mișcarea revoluționară la începutul ultimului deceniu al secolului trecut. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., bolșevic. A făcut parte din redacțiile ziarelor bolșevice „Vpered”, „Proletarii” și „Novaia Jizn”. În anii reacțiunii s-a îndepărtat de marxism, a făcut parte din grupul anti-partinic „Vpered” și a propagat ideea îmbinării marxismului cu religia. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste. Înapoiindu-se în Rusia în 1917, Lunacearski a aderat la grupul interraioniștilor, împreună cu care, la Congresul al VI-lea al P.M.S.D.(b) din Rusia, a fost primit în partidul bolșevic. După Revoluția Socialistă din Octombrie — comisar al poporului pentru învățămîntul public, iar apoi președinte al Comitetului pentru problemele științifice de pe lîngă C.E.C. al U.R.S.S. În 1930 a devenit academician. În august 1933 a fost numit reprezentant plenipotențiar al U.R.S.S. în Spania. Publicist și dramaturg, Lunacearski este autorul unor lucrări în domeniul artei și literaturii. — 30.

Lurie, M. A. — vezi Larin, I.

M

Malkin, B. F. (1891—1938) — membru al partidului socialiștilor-revoluționari din 1908, unul dintre organizatorii partidului socialiștilor-revoluționari de stînga și membru al C.C. al acestui partid. După Revoluția Socialistă din Octombrie — membru al prezidiului C.E.C. din Rusia în legislaturile a II-a și a VI-a; a condus agenția telegrafică din Petrograd și a fost unul dintre redactorii ziarului „Izvestiia”. În primăvara anului 1918 a intrat în partidul bolșevic și a lucrat ca director la Izoghiz. — 398.

Mandelberg, V. E. (Posadovski) (n. 1870) — delegat la Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. din partea Uniunii din Siberia, iskrist din minoritate. După congres — menșevic. A fost deputat în Duma a II-a de stat, în 1907 a emigrat. — 193—194.

Manikovski, A. A. (1865—1920) — general în armata rusă; a fost comandantul fortăreței Kronstadt. În timpul primului război mondial — șeful Direcției generale a artileriei. Locuitor al ministrului de război în ultimul guvern provizoriu burghez. După Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat în Armata Roșie. — 81, 82, 89.

Manner, Kullervo (n. 1880) — membru al Partidului social-democrat din Finlanda din 1905. În 1911—1913 — membru al Comitetului executiv al partidului, iar în 1917—1918 președinte al partidului. În 1910—1918 — deputat în Seim. În timpul revoluției muncitorești din 1918 din Finlanda a fost în fruntea guvernului revoluționar — Consiliul împuterniciților poporului. A participat la crearea Partidului Comunist din Finlanda (1918) și a fost secretar general al partidului. Ulterior a aderat la troțkiști și în 1935 a fost exclus din partid pentru activitatea sa antipartinică. — 94.

Martov, L. (*Federbaum, I. O.*) (1873—1923) — unul dintre liderii menșevismului. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar s-a situat pe poziții lichidatoriste, a fost redactor responsabil al ziarului „Golos Soțial-Demokrata”. În perioada războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții centriste. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a condus grupul menșevicilor-internaționaliști. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luat atitudine împotriva Puterii sovietice. În 1920 a emigrat în Germania și a editat la Berlin revista menșevică contrarevoluționară „Soțialisticeskii Vestnik”. — 52, 79.

Marx, Karl (1818—1883) — întemeietor al comunismului științific, gînditor genial, conducător și învățător al proletariatului internațional (vezi articolul lui V. I. Lenin „Karl Marx [Scurtă schiță biografică și expunere a marxismului]”, în Opere complete, vol. 26, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 43—92). — 198, 201, 212, 288, 289.

Maslov, S. L. (n. 1873) — socialist-revoluționar de dreapta. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 — membru în Comitetul Executiv al Sovietului de deputați ai țărănilor din Rusia; în septembrie a fost numit ministru al agriculturii în guvernul provizoriu burghez. Deși înainte se pronunțase pentru socializarea pământului, în 1917 Maslov a prezentat un proiect de lege, despre care V. I. Lenin a spus că înseamnă „o trădare totală a țărănilor de către partidul socialiștilor-revoluționari“, o înșelare a țărănilor.

După Revoluția Socialistă din Octombrie, Maslov a lucrat în diverse organizații economice și instituții științifice. A scris o serie de lucrări în problema agrară. Una din cărțile lui, „Economia țărănească“, a fost aspru criticată de V. I. Lenin în 1921. — 88, 158, 159.

Mihailov — în 1917 președinte al secției militare a comitetului regional al armatei, flotei și muncitorilor din Finlanda. — 34.

Miliukov, P. N. (1859—1943) — lider al partidului cadet, ideolog al burgheziei imperialiste ruse, istoric și publicist. În octombrie 1905 a fost unul dintre întemeietorii partidului cadet, iar apoi președinte al Comitetului Central al acestui partid și redactor al ziarului „Reci“, organul central al cadeților. Deputat în Dumele a III-a și a IV-a de stat. În 1917 a fost ministru de externe în primul guvern provizoriu burghez; a promovat politica de continuare a războiului imperialist „pînă la victoria finală“. În august 1917 a fost unul dintre inspiratorii rebeliunii korniloviste. După Revoluția Socialistă din Octombrie a participat la organizarea intervenției militare străine împotriva Rusiei Sovietice; militant activ al emigrației albe. — 57, 304, 309.

Miliutin, V. P. (1884—1938) — a intrat în mișcarea social-democrată în 1903; la început a fost menșevic, din 1910 — bolșevic. A avut munci de partid la Kursk, Moscova, Orel, Petersburg și Tula; a fost deseori victimă a represuniilor. La Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D.(b) din Rusia a fost ales membru al C.C. al partidului. La Congresul al II-lea al Sovietelor a intrat în Consiliul Comisarilor Poporului în calitate de comisar al poporului pentru agricultură. În noiembrie 1917 s-a pronunțat pentru formarea unui guvern de coaliție în care să intre și menșevicii, și socialiștii-revoluționari și, declarîndu-se în dezacord cu politica partidului, a ieșit din C.C. și din guvern. În 1918—1921 a fost vicepreședinte al Consiliului economic superior, apoi a deținut alte funcții de răspundere în aparatul de stat și economic. — 29, 76, 133—134.

Muraviev, M. A. (1880—1918) — ofițer țarist. După Revoluția Socialistă din Octombrie a aderat la socialiștii-revoluționari de stînga. În timpul ofensivei lui Kerenski împotriva Petrogradului a fost numit comandant-șef și însărcinat cu apărarea orașului. La începutul anului 1918 a comandat trupele care ac-

ționau împotriva Radei centrale ucrainene și împotriva lui Kaledin. În iulie 1918, fiind comandant al trupelor de pe Frontul de răsărit, a trădat Puterea sovietică și a încercat să provoace o rebeliune în armată. Această provocare a fost descoperită și lichidată, iar Muraviev a fost judecat și împușcat. — 61.

N

Napoleon I (Bonaparte) (1769—1821) — împărat al francezilor în 1804—1814 și în 1815. — 296—297, 419, 438, 434.

Neuski, V. I. (1876—1937) — membru al P.M.S.D.R. din 1898, revoluționar de profesie, bolșevic. A dus muncă de partid la Rostov pe Don, Moscova, Petersburg, Voronej, Harkov și în alte orașe. În repetate rânduri a fost victima represiunilor guvernului țarist. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost unul dintre organizatorii și conducătorii Organizației din armată de pe lângă Comitetul din Petersburg și C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia. A participat activ la insurecția armată din Octombrie și a fost membru în Comitetul militar-revoluționar din Petrograd. După Revoluția Socialistă din Octombrie a deținut diverse funcții de răspundere pe linie de stat și de partid și a desfășurat activitate științifică. — 301.

Nicolaie al II-lea (Romanov) (1868—1918) — ultimul împărat al Rusiei; a domnit de la 1894 pînă la revoluția burghezo-democratică din februarie 1917. La 17 iulie 1918 a fost executat la Ekaterinburg (Sverdlovsk), în baza unei hotărâri a Sovietului regional de deputați ai muncitorilor și soldaților din Ural. — 120, 122, 304, 307, 309, 310, 409.

Noghin, V. P. (1878—1924) — membru al P.M.S.D.R. din 1898, revoluționar de profesie, bolșevic. După victoria Revoluției Socialiste din Octombrie a fost ales în Consiliul Comisarilor Poporului în calitate de comisar al poporului pentru comerț și industrie. În noiembrie 1917 a fost adept al formării unui guvern de coaliție la care să participe menșevicii și socialiștii-revoluționari, a declarat că nu este de acord cu politica partidului și a demisionat din C.C. și din guvern. Ulterior și-a recunoscut greșelile; a avut munci de răspundere în aparatul de stat și în organizații economice. — 30, 61, 76, 133—134.

Novih, G. E. — *vezi* Rasputin, G. E.

O

Obolenski, V. V. — *vezi* Osinski, N.

Oppokov, G. I. — *vezi* Lomov, A.

Osinski, N. (Obolenski, V. V.) (1887—1938) — membru al partidului bolșevic din 1907. A dus muncă de partid la Moscova, Tv Harkov. A fost în repetate rânduri victima represiunilor guvernului țarist. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 membru în Biroul regional din Moscova al P.M.S.D.(b) din Rusia, a făcut parte din redacția ziarului bolșevic „Soțial-Democrat”

După Revoluția Socialistă din Octombrie a activat în diferite organizații economice. În 1918 s-a situat pe pozițiile „comuniștilor de stînga”, fiind autorul principal al platformei „comuniștilor de stînga”, platformă publicată în revista „Kommunist”. În 1920 a fost președinte al Comitetului executiv gubernial din Tula, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare. În 1920—1921 a fost membru activ al grupului antipartinic al „centralismului democratic”, iar în 1923 a aderat la opoziția troțkistă. În 1921—1923 a fost locțiitor al comisariatului poporului pentru agricultură; în 1926 a fost numit director la Direcția Centrală de Statistică a U.R.S.S.; ulterior a avut munci de conducere pe linie de partid și în diplomație. — 331, 431.

Ovseenko, V. A. — vezi Antonov-Ovseenko, V. A.

P

Peatakov, G. L. (1890—1937) — membru al partidului bolșevic din 1910. A dus muncă de partid în Ucraina și în străinătate; a colaborat la revista „Kommunist”. În 1915—1917 s-a situat pe o poziție antileninistă în problema dreptului națiunilor la autodeterminare și în alte probleme importante ale politicii partidului. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost președinte al Comitetului din Kiev al P.M.S.D.(b) din Rusia și membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor din Kiev; s-a ridicat împotriva liniei partidului, orientată spre revoluția socialistă.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a făcut parte din guvernul sovietic al Ucrainei. Începînd din 1920 a lucrat în domeniul economic și în aparatul de stat. La Congresele al XII-lea, al XIII-lea, al XIV-lea și al XVI-lea ale partidului a fost ales membru al C.C. S-a ridicat în repetate rânduri împotriva politicii leniniste a partidului: în 1918 s-a aflat în fruntea grupului antipartinic al „comuniștilor de stînga” din Ucraina; în timpul discuției din partid cu privire la sindicate (1920—1921) a fost adept al platformei lui Troțki, iar din 1923 militant activ al opoziției troțkiste. În 1927, Congresul al XV-lea al P.C.(b) al U.R.S.S. l-a exclus din partid pentru activitatea sa fracționistă.

În 1928 a declarat că-și recunoaște greșelile și a fost reprimat în partid, dar, întrucît nu și-a încetat activitatea antipartinică, în 1936 a fost din nou exclus din P.C.(b) al U.R.S.S. — 193, 331, 402

Peșehonov, A. V. (1867—1933) — militant pe tărîm obștească și publicist burghez. În ultimul deceniu al secolului trecut — narodnic liberal, colaborator la „Russkoe Bogatstvo“, iar cu începere din 1904 membru al redacției acestei reviste; a colaborat la revista liberalo-monarhistă „Osvobođenje“ și la „Revoluționnaia Rossiia“, ziar al eserilor. Începînd din 1906 a fost unul dintre conducătorii partidului mic-burghez al „socialiștilor-populiști“ (enesii). În 1917 a fost ministru al aprovizionării în guvernul provizoriu burghez. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice; din 1922 — emigrant alb. — 196, 202.

Petrovski, G. I. (1878—1958) — membru de partid din 1897, unul dintre cei mai vechi participanți la mișcarea muncitorească revoluționară, bolșevic, eminent activist de partid și de stat. În timpul primei revoluții ruse a fost unul dintre conducătorii mișcării muncitorești din Ekaterinoslav (azi Dnepropetrovsk). Deputat în Duma a IV-a de-stat din partea muncitorilor guberniei Ekaterinoslav, a făcut parte din fracțiunea bolșevică din Dumă. În noiembrie 1914 a fost arestat împreună cu ceilalți deputați bolșevici pentru activitate revoluționară îndreptată împotriva războiului imperialist și deportat, în 1915, în ținutul Turuhan. A participat activ la Revoluția Socialistă din Octombrie. În 1917—1919 a fost comisar al poporului pentru afacerile interne al R.S.F.S.R.; din 1919 pînă în 1938 a fost președintele C.E.C. al Ucrainei; după formarea U.R.S.S. — vicepreședinte al C.E.C. al U.R.S.S.; în anii 1938—1940 — vicepreședinte al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. În 1926—1939 a fost membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. Începînd din 1940 — director adjunct al Muzeului Revoluției al U.R.S.S. — 401.

Plehanov, G. V. (1856—1918) — militant de seamă al mișcării muncitorești ruse și internaționale, primul propagator al marxismului în Rusia. În 1883 a creat la Geneva prima organizație marxistă rusă, grupul „Eliberarea muncii“. Plehanov a luptat împotriva narodnicismului și a combătut revizionismul din mișcarea muncitorească internațională. La începutul primului deceniu al secolului nostru a făcut parte din redacția ziarului „Iskra“ și a revistei „Zarea“.

În 1883—1903 Plehanov a scris o serie de lucrări care au avut un rol important în apărarea și propagarea concepției materialiste despre lume. Dar încă de pe atunci au început să se manifeste la Plehanov greșeli serioase, care au constituit germele concepțiilor sale menșevice de mai târziu. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., Plehanov s-a situat pe o poziție împăciuitoare față de oportunism, iar mai târziu s-a alăturat menșevicilor. În perioada primei revoluții ruse s-a situat în toate problemele fundamentale pe poziții menșevice. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar, Plehanov a luat atitudine împotriva revizuirii marxismului de către machiști și împotriva lichidatorismului, situîndu-se în fruntea grupului

menșevicilor-partiții. În timpul războiului imperialist mondial a trecut pe poziții social-șoviniste. Întors în Rusia după revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, Plehanov s-a situat în fruntea grupului „Edinstvo“, grup de extremă dreaptă al menșevicilor-defensiști, și a luat atitudine împotriva bolșevicilor, împotriva revoluției socialiste, considerînd că în Rusia nu s-au copt condițiile pentru trecerea la socialism. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine negativă, dar nu a participat la lupta împotriva Puterii sovietice.

Dînd o înaltă prețuire lucrărilor filozofice ale lui Plehanov și rolului său în răspîndirea marxismului în Rusia, V. I. Lenin îl critica în același timp cu asprime pentru abaterile de la marxism și pentru gravele lui greșeli în activitatea politică. — 193, 194, 197.

Podbelski, V. N. (1887—1920) — activist al partidului comunist și al Statului sovietic. Membru al partidului comunist din 1905. A dus muncă de partid la Tambov, apoi la Moscova. Pentru activitatea sa revoluționară a fost în repetate rînduri arestat și deportat. A fost în emigrație în Franța. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului din Moscova al P.M.S.D. (b) din Rusia, a lucrat în redacția ziarului „Soțial-Demokrat“. Participant activ la insurecția armată din octombrie la Moscova și membru al Comitetului militar-revoluționar din Moscova. În octombrie 1917 a fost comisar pentru poșta și telegraful din Moscova și din regiunea Moscova. În mai 1918 a fost numit comisar al poporului pentru poștă și telegraf al R.S.F.S.R. — 379.

Podvoiski, N. I. (1880—1948) — militant de seamă al mișcării revoluționare din Rusia, activist de partid și militar. Membru al partidului bolșevic din 1901. A dus muncă de partid în Ucraina, la Ivanovo-Voznesensk, Iaroslavl, Kostroma, Baku, Petersburg. A fost în repetate rînduri arestat și închis. A participat activ la prima revoluție rusă. În anii 1912—1914 a participat la organizarea ziarelor bolșevice „Zvezda“ și „Pravda“ și a lucrat în redacțiile acestora. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia și unul dintre organizatorii și conducătorii Organizației din armată de pe lângă Comitetul din Petersburg și C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia. În perioada de pregătire și înfăptuire a insurecției armate din octombrie a fost președinte al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd și unul dintre conducătorii asaltului împotriva Palatului de iarnă. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost membru al Comitetului pentru problemele militare și maritime, comandant al districtului militar Petrograd. În 1919 a fost numit comisar al poporului pentru problemele militare și maritime din Ucraina. A fost ales în repetate rînduri membru al Comisiei centrale de control a P.C. (b) al Uniunii Sovietice. În ultimii ani de viață a dus activitate propagandistică și publicistică. — 234.

Pokrovski, M. N. (1868—1932) — membru al partidului bolșevic din 1905, remarcabil om de stat sovietic, militant pe tărîm obștească, istoric. A participat activ la revoluția din 1905—1907; a fost membru al Comitetului de partid din Moscova. La Congresul al V-lea (din Londra) al P.M.S.D.R. a fost ales membru supleant al C.C. Din 1908 pînă în 1917 a trăit în emigrație. În anii reacțiunii a aderat la otzoviști și ultimațiști, iar apoi la grupul antipartinic „Vpered“, de care s-a desprins în 1911. În 1917 s-a întors în Rusia, a participat la insurecția armată din Moscova, a fost membru al statului-major revoluționar din raionul Zamoskvo-recie. Din noiembrie 1917 pînă în martie 1918 a fost președinte al Sovietului din Moscova. Un timp a aderat la grupul „comuniștilor de stînga“ și s-a pronunțat împotriva semnării tratatului de pace de la Brest. În 1918 a fost numit locțiitor al comisarului poporului pentru învățămînt din R.S.F.S.R. În anii 1923—1927 a participat activ la lupta împotriva troțkismului. În decursul anilor a condus Academia comunistă, Institutul de istorie al Academiei de Științe a U.R.S.S., Institutul Profesura roșie etc. În 1929 a devenit academician. A fost ales, în repetate rînduri, în C.E.C. din Rusia și în C.E.C. al U.R.S.S. — 432, 433.

Porș, N. V. (n. 1879) — membru al Partidului muncitoresc social-democrat din Ucraina, partid menșevic-naționalist. În 1917—1918 a făcut parte din Rada centrală ucraineană, organizație contrarevoluționară. În noiembrie 1917 a fost numit în Secretariatul general al Radei, unde a deținut funcția de secretar pentru problemele muncii. Din ianuarie 1918, după reorganizarea Secretariatului general și transformarea lui în Consiliu al comisarilor poporului, a fost ministru de război și ministru al muncii. — 191.

Posadovski — vezi Mandelberg, V. E.

Proșian, P. P. (1883—1918) — membru al partidului socialiștilor-revoluționari. A fost în repetate rînduri victimă a represiunilor guvernului țarist și a emigrat. Inapoiat în Rusia după revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, a editat la Helsingfors ziarul „Soșialist-Revoluționer“, a aderat la aripa de stînga a socialiștilor-revoluționari, iar după constituirea partidului socialiștilor-revoluționari de stînga a făcut parte din C.C. al acestui partid. Membru al C.E.C. din Rusia în a doua legislatură. În decembrie 1917 a fost ales în Consiliul Comisarilor Poporului în calitate de comisar al poporului pentru poștă și telegraf. În martie 1918, nefiind de acord cu semnarea păcii de la Brest, s-a retras din Consiliul Comisarilor Poporului; a participat la rebeliunea socialiștilor-revoluționari de stînga din Moscova.

V. I. Lenin l-a caracterizat pe Proșian în articolul său „În memoria tov. Proșian“ (vezi Opere, vol. 36, București, Editura politică, 1958, p. 512—514). — 61—62, 191.

Purișkevici, V. M. (1870—1920) — mare moșier, reacționar înveterat, monarhist. A fost unul dintre inițiatorii creării organizației pogromiste „Uniunea poporului rus“; în 1907 a ieșit din această uniune și a creat o nouă organizație contrarevoluționară monarhistă — „Oastea arhanghelului Mihail“; a devenit faimos prin discursurile sale antisemite și pogromiste.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice. A fost organizatorul unui complot contrarevoluționar al ofițerilor descoperit la începutul lunii noiembrie 1917. — 79.

R

Radek, K. B. (1885—1939) — începând din primul deceniu al secolului al XX-lea a participat la mișcarea social-democrată din Galiția, Polonia și Germania; a colaborat la publicațiile social-democraților de stînga germani. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziții internaționaliste, dar a manifestat șovăieli în direcția centrismului; o poziție greșită a adoptat în problema dreptului națiunilor la autodeterminare. În partidul bolșevic a intrat în 1917. După Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat la Comisariatul poporului pentru afacerile externe, a fost secretar al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste, a colaborat la ziarele „Pravda“ și „Izvestiia“. La congresele VIII-XII ale P.C. (b) din Rusia a fost ales membru al C.C. al partidului. S-a ridicat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului: în 1918 s-a situat pe pozițiile „comuniștilor de stînga“; începînd din 1923 — adept activ al opoziției troțkiste. În 1927, Congresul al XV-lea al P.C.(b) al U.R.S.S. l-a exclus din partid pentru activitatea sa fracționistă. În 1929 a declarat că-și recunoaște greșelile și a fost reprimat în partid, dar nu și-a încetat activitatea antipartinică, și în 1936 a fost din nou exclus din P.C. (b) al U.R.S.S. — 400, 430, 431.

Raskolnikov, F. F. (n. 1892) — membru al partidului bolșevic din 1910. A dus muncă de partid la Petersburg, a colaborat la ziarele bolșevice „Zvezda“ și „Pravda“. După revoluția burghezodemocratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului din Kronstadt al P.M.S.D. (b) din Rusia, vicepreședinte al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Kronstadt și redactor al ziarului „Golos Pravdî“. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost locuitor al comisariatului poporului pentru problemele maritime, comandant al flotei de pe Volga și al flotei din Marea Caspică și din Marea Baltică. În timpul discuției din partid cu privire la sindicate (1920—1921) a fost adept al platformei lui Troțki. Din 1921 pînă în 1938 a lucrat în diplomatie: a fost reprezentant plenipotențiar al U.R.S.S. în Afganistan, Estonia, Danemarca, Bulgaria. — 135.

Rasputin (Novih), G. E. (1872—1916) — aventurier, s-a bucurat de o mare influență la curtea lui Nicolaie al II-lea. Se trăgea dintr-o familie de țărani din gubernia Tobolsk. În 1907, dându-se drept „călugăr sfânt” și „profet”, a reușit să câștige încrederea familiei imperiale. „Rasputinismul” a constituit expresia cea mai evidentă a obscurantismului, bigotismului și descompunerii morale, caracteristice vîrfurilor guvernante din Rusia țaristă. Rasputin a fost ucis la Petrograd de către un grup de monarhiști, care prin acest act au încercat să salveze prestigiul monarhiei și să înăbușe revoluția în creștere. — 122.

Reabușinski, P. P. (n. 1871) — mare bancher și industriaș din Moscova, una din căpeteniile contrarevoluției. A participat activ la crearea partidului burghez al progresiștilor, a editat ziarul „Utro Rossii”, care exprima interesele marii burgezii. În august 1917 a amenințat că va înăbuși revoluția „cu mîna scheletică a foamei”; a fost unul dintre inițiatorii și organizatorii rebeliunii lui Kornilov. După victoria Revoluției Socialiste din Octombrie a emigrat în Franța, unde a desfășurat o activitate contrarevoluționară împotriva Statului sovietic. — 240, 252, 276, 277, 306, 307, 308, 309, 318, 320.

Reazanov (Goldendab), D. B. (1870—1938) — a intrat în mișcarea social-democrață în ultimul deceniu al secolului trecut. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții centriste, a colaborat la ziarele menșevice. La Congresul al VI-lea al partidului (1917) a fost primit în P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluția Socialistă din Octombrie a activat în mișcarea sindicală. La începutul anului 1918, nefiind de acord cu hotărîrea adoptată în problema păcii de la Brest, a ieșit temporar din rîndurile partidului; în timpul discuției cu privire la sindicate (1920—1921) s-a situat pe o poziție antipartinică, ceea ce a dus la înlăturarea lui din munca în sindicate. Începînd din 1921 a fost director al Institutului K. Marx și F. Engels. În februarie 1931 a fost exclus din rîndurile P.C.(b) al U.R.S.S. pentru sprijinul dat menșevicilor în activitatea lor contrarevoluționară. — 73—74.

Rein, R. A. — vezi Abramovici, R.

Romanov — vezi Nicolaie al II-lea (Romanov).

Rikov, A. I. (1881—1938) — membru al partidului bolșevic din 1899. A dus muncă de partid la Saratov, în guberniile Iaroslavl, Kostroma și Nijni Novgorod, la Moscova și Petersburg; a fost în repetate rînduri victima represiunilor. La Congresul al III-lea al P.M.S.D.R. a fost ales membru al C.C. al partidului. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 s-a ridicat împotriva liniei leniniste a partidului, orientată spre revoluția socialistă.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost comisar al poporului pentru afacerile interne, președinte al Consiliului economic superior, vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului și

al Consiliului muncii și apărării, președinte al Consiliului Comisarilor Poporului al U.R.S.S. și al R.S.F.S.R.; a fost membru al Biroului politic al C.C. S-a ridicat în repetate rânduri împotriva politicii leniniste a partidului: în noiembrie 1917 s-a pronunțat pentru crearea unui guvern de coaliție în care să intre și menșevicii, și socialiștii-revoluționari, a declarat că nu este de acord cu politica partidului și s-a retras din C.C. și din guvern; în 1928 a fost unul dintre liderii devierii oportuniste de dreapta din partid. În 1937, pentru activitatea sa antipartinică a fost exclus din partid. — 29, 61, 76, 133—134.

S

Savinkov, B. V. — fruntaș al partidului socialist-revoluționar, unul dintre conducătorii „organizației de luptă” a acestui partid. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții social-șoviniste. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost adjunct al ministrului de război, iar apoi guvernator general militar al Petrogradului. După Revoluția Socialistă din Octombrie a participat la organizarea mai multor rebeliuni contrarevoluționare și a intervenției militare împotriva Republicii sovietice; emigrant alb. În 1924 a venit clandestin în U.R.S.S. și a fost arestat. Colegiul militar al Tribunalului Suprem al U.R.S.S. l-a condamnat la moarte prin împușcare, dar printr-o hotărâre a C.E.C. al U.R.S.S. pedeapsa capitală i-a fost comutată în închisoare pe timp de 10 ani. În 1925 s-a sinucis în închisoare. — 42, 195.

Sergheev, F. A. — vezi Artem.

Sirola, Iurie Elias (1876—1936) — militant de seamă al mișcării muncitorești finlandeze, unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Finlanda. În 1903—1918 membru al Partidului social-democrat finlandez, în 1905—1906 secretar, iar în 1909—1911 președinte al acestui partid. În repetate rânduri a fost ales deputat în Seim. În timpul revoluției muncitorești din Finlanda din 1918 a făcut parte din guvernul revoluționar — Consiliul împuterniciților poporului. După înființarea Partidului Comunist din Finlanda (1918) a fost membru al C.C. al partidului. În 1921—1922 și 1928—1936 — membru al Comisiei internaționale de control a Internaționalei Comuniste. Sirola a desfășurat o amplă activitate politică și propagandistică, a tradus în limbile finlandeză și suedeză un mare număr de lucrări ale clasicilor marxism-leninismului. — 94.

Skvortov — vezi Skvortov-Stepanov, I. I.

Skvortov-Stepanov, I. I. (1870—1928) — unul dintre cei mai vechi militanți ai mișcării revoluționare din Rusia, remarcabil activist de partid și om de stat sovietic, publicist marxist, autor a numeroase lucrări economice, istorice și antireligioase. A tradus cele trei volume ale „Capitalului” și o serie de alte lucrări ale lui K. Marx și

F. Engels. Începînd din 1892 a participat la mișcarea revoluționară, iar în 1896 a intrat în P.M.S.D.R. ; la sfîrșitul anului 1904 a devenit bolșevic. Pentru activitatea sa revoluționară a fost de mai multe ori arestat și deportat. În perioada Revoluției Socialiste din Octombrie a fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Moscova ; cel dintîi comisar al poporului pentru finanțe al Republicii sovietice. A fost ales în repetate rînduri membru al C.E.C. din Rusia și al C.E.C. al U.R.S.S. ; a fost membru al Comisiei centrale de revizie a P.C. (b) din Rusia (în perioada Congreselor X-XIII), membru al C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. (începînd de la Congresul al XIV-lea), redactor al mai multor organe de partid și sovietice, director al Institutului Lenin de pe lîngă C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S., membru al Prezidiului Academiei comuniste. — 30, 239—240.

Smirnov, V. M. (1887—1937) — membru al partidului bolșevic din 1907. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a activat la Moscova, a fost membru al colegiului de redacție al publicațiilor bolșevice „Soțial-Demokrat” și „Spartakus”. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost membru al Prezidiului Consiliului economic superior. În 1918 s-a situat pe pozițiile „comuniștilor de stînga”. Unul dintre liderii „opozității militare” la Congresul al VIII-lea al partidului din 1919. În 1920—1921 — militant activ al grupului antipartinic „centralismul democratic”. În 1923 a aderat la opoziția troțkistă. Pentru activitatea sa fracționistă a fost exclus din partid în 1926. La scurt timp după aceea a fost reprimat, dar în 1927, la Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S., a fost exclus din nou pentru activitate antipartinică. — 331, 402.

Sokolnikov (Brilliant), G. I. (1888—1939) — membru al partidului bolșevic din 1905. A activat pe linie de partid la Moscova și în străinătate. În anii primului război mondial a colaborat la ziarul troțkist „Nașe Slovo”. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului organizației Moscova și al Biroului regional Moscova ale P.M.S.D. (b) din Rusia, membru al redacției ziarului „Pravda”. După Revoluția Socialistă din Octombrie a deținut o serie de funcții în aparatul de partid și de stat. În 1925 s-a alăturat „noii opoziții”, apoi a intrat în blocul unit troțkisto-zinovievist. În 1936 a fost exclus din partid pentru activitate antipartinică. — 133, 331, 400.

Spiridonova, M. A. (1884—1941) — unul dintre liderii partidului socialiștilor-revoluționari. Pentru atentatul comis în 1906 împotriva lui Lujenovski, conducătorul pogromurilor organizate de sutele negre în gubernia Tambov, a fost condamnată la muncă silnică. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a aderat la aripa stîngă a socialiștilor-revoluționari, iar după constituirea partidului socialiștilor-revoluționari de stînga, în noiembrie 1917, a făcut parte din C.C. al acestui partid. S-a pronunțat împotriva

încheierii păcii de la Brest și a luat parte activă la rebeliunea contrarevoluționară a socialiștilor-revoluționari de stînga din iulie 1918. După înăbușirea rebeliunii a continuat să desfășoare o activitate ostilă Puterii sovietice. Ulterior s-a retras din viața politică. — 398.

Spiro, V. B. — unul dintre liderii partidului socialiștilor-revoluționari de stînga, delegat la cel de-al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. Ulterior a activat în Ucraina, în primăvara anului 1918 a fost comisar cu împuterniciri speciale al Frontului românesc. — 76.

Spunde, A. P. (1892—1962) — membru al partidului bolșevic din 1909. A dus muncă de partid la Riga și a avut de suferit represiuni din partea guvernului țarist. În 1917 a fost membru în biroul Comitetului din Perm și în Comitetul regional din Ural ale P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost adjunct al comisarului general al Băncii de Stat din Petrograd, apoi a lucrat în aparatul de partid și de stat în diverse orașe. În 1931 i s-a acordat pensie personală. — 402.

Stepanov — *vezi* Skvorțov-Stepanov, I. I.

Stolîpin, P. A. (1862—1911) — om de stat din Rusia țaristă, mare moșier. În 1906—1911 a fost președinte al Consiliului de Miniștri și ministru de interne. De numele lui este legată perioada de cruntă reacțiune politică, în care pedeapsa cu moartea a fost folosită pe scara largă ca mijloc de înăbușire a mișcării revoluționare (reacțiunea stolîpinistă din anii 1907—1910), Stolîpin a efectuat o reformă agrară cu scopul de a crea gospodării chiburești, care să constituie un reazem al absolutismului țarist la sate. Dar încercarea lui de a consolida absolutismul cu ajutorul cîtorva reforme de sus, efectuate în interesul burgheziei și al moșierilor, a suferit un eșec. În 1911, Stolîpin a fost asasinat la Kiev de socialistul-revoluționar Bogrov, agent al ohranei. — 389, 405.

Stukov, I. N. (1887—1937) — revoluționar de profesie. Membru al partidului bolșevic din 1905. A dus muncă de partid la Kiev, Tomsk, Barnaul. Pentru activitatea sa revoluționară a fost în repetate rînduri victimă a represiunilor țariste. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru în Comitetul din Petersburg, apoi în Comitetul regional Moscova și în Biroul Comitetului regional Moscova ale partidului. După Revoluția Socialistă din Octombrie a avut diferite funcții în aparatul de partid și de stat: șef de secție în cadrul Comitetului din Moscova al P.C. (b) din Rusia, redactor al ziarului „Moskovskii Rabocii”, redactor la editura „Krasnaia novi”. În 1918 s-a situat pe pozițiile „comuniștilor de stînga”. În 1920—1921 a aderat la grupul anti-partinic „centralismul democratic”. În 1927 s-a alăturat opoziției tročkiste. — 331, 431.

Sverdlov, I. M. (1885—1919) — militant de vază al partidului comunist și al Statului sovietic. Membru de partid din 1901. A desfășurat activitate revoluționară la Nijni Novgorod, Sormovo, Kostroma, Kazan, Moscova, Petersburg și în alte orașe din Rusia. În timpul revoluției din 1905—1907 a condus organizațiile bolșevice din Ural. După Conferința a VI-a (de la Praga) a P.M.S.D.R. (ianuarie 1912) a fost cooptat ca membru al C.C. al P.M.S.D.R. și a făcut parte din Biroul din Rusia al C.C. Colaborator al redacției ziarului „Pravda”. Pentru activitatea sa revoluționară a fost în repetate rânduri victima a persecuțiilor guvernului țarist, stînd 12 ani în închisoare și în deportare. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost unul dintre conducătorii organizației de partid din Ural. La Conferința a VII-a generală (din aprilie) a fost ales membru al C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia; a condus secretariatul C.C. Sverdlov a participat activ la pregătirea și înfăptuirea Revoluției Socialiste din Octombrie. A fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd și al Centrului militar-revoluționar pentru conducerea insurecției, creat de Comitetul Central al partidului. La 8 (21) noiembrie 1917 a fost ales președinte al C.E.C. din Rusia. V. I. Lenin l-a caracterizat pe I.M. Sverdlov ca un organizator talentat al maselor și eminent revoluționar proletar (vezi V. I. Lenin. Opere, vol. 29, București, Editura politică, 1959, p. 71—76, 77). — 384.

Ș

Șeininkel, M. K. — vezi Vladimirov, M. K.

Șeinman, A. L. (n. 1886) — membru al partidului bolșevic din 1903. În martie 1917 a fost membru al Comitetului din Helsingfors al P.M.S.D.(b) din Rusia, în octombrie — președinte al Comitetului executiv al Sovietului din Helsingfors de deputați ai armatei, flotei și muncitorilor din Finlanda. Începînd din 1918 a avut munci de răspundere la Comisariatul poporului pentru finanțe, Comisariatul poporului pentru aprovizionare și Comisariatul poporului pentru comerțul exterior: a fost locțiitor al comisarului poporului pentru comerțul interior și exterior, membru în consiliul de administrație al Băncii de Stat a R.S.F.S.R. și președinte al consiliului de administrație al Băncii de Stat a U.R.S.S., locțiitor al comisarului poporului pentru finanțe al U.R.S.S. — 33.

Șleapnikov, A. G. (1885—1937) — membru al partidului bolșevic din 1901. A dus muncă de partid la Sormovo, Murom, Petersburg și Moscova. În 1914 a fost trimis la Stockholm de C.C. al P.M.S.D.R., avînd sarcina de a stabili legătura dintre Biroul din străinătate al C.C. și partea din Rusia a C.C. și Comitetul din Petersburg. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului din Petrograd al P.M.S.D.(b) din Rusia, membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd și președinte al Sin-

dicatului metalurgiștilor din Petrograd. După Revoluția Socialistă din Octombrie a intrat în Consiliul Comisarilor Poporului, avînd funcția de comisar al poporului pentru problemele muncii; apoi a lucrat pe linie sindicală și în sectorul economic. În 1920—1922 a fost organizator și lider al grupului antipartinic „oposiția muncitorească”. În 1933, în timpul curățirii rîndurilor partidului, a fost exclus din P.C.(b) al U.R.S.S. — 29, 228, 427.

Steinberg, I. Z. — unul dintre liderii partidului socialiștilor-revoluționari de stînga, de profesiune avocat. După Revoluția Socialistă din Octombrie a făcut parte din Consiliul Comisarilor Poporului în calitate de comisar al poporului pentru justiție. A fost un adversar înverșunat al încheierii păcii de la Brest. După ratificarea tratatului de pace s-a retras din Consiliul Comisarilor Poporului împreună cu alți socialiști-revoluționari de stînga. După zdrobirea definitivă a socialiștilor-revoluționari de stînga a emigrat în străinătate, unde s-a situat în fruntea grupului socialiștilor-revoluționari care a intrat în Internaționala a 2^{1/2}; a colaborat la revista „Znamea Borbî” (Berlin), publicație antisovietică a socialiștilor-revoluționari de stînga. — 142, 408.

T

Teodorovici, I. A. (1875—1940) — revoluționar de profesie, bolșevic, și-a început activitatea revoluționară în 1895. După Revoluția Socialistă din Octombrie a intrat în Consiliul Comisarilor Poporului, avînd funcția de comisar al poporului pentru problemele aprovizionării. În noiembrie 1917 a fost adept al formării unui guvern de coaliție în care să intre menșevicii și socialiștii-revoluționari, a declarat că nu este de acord cu politica partidului și s-a retras din guvern. În anii războiului civil a făcut parte din detașamentele de partizani care au luptat împotriva lui Kolceak; începînd din 1920 a lucrat la Comisariatul poporului pentru agricultură. În 1928—1929 s-a făcut vinovat de greșeli oportuniste de dreapta în activitatea sa. În 1928—1930 — secretar general al Internaționalei țărănești, director al Institutului agrar internațional; ulterior a activat în domeniul publicistic. — 30.

Troțki (Bronștein), L. D. (1879—1940) — membru al P.M.S.D.R. din 1897, menșevic. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar, camuflîndu-se sub masca „nefracționismului”, s-a situat de fapt pe pozițiile lichidatorilor. În 1912 a organizat Blocul antipartinic din august. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziții centriste. Înapoiindu-se din emigrație după revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, a aderat la grupul interraioniștilor și, împreună cu ei, la Congresul al VI-lea al P.M.S.D.(b) din Rusia a fost primit în partidul bolșevic. Dar Troțki nu a trecut pe pozițiile bolșevismului și a dus o luptă fățișă și camuflată împotriva leninismului, împotriva politicii partidului.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost comisar al poporului pentru afacerile externe, comisar al poporului pentru problemele militare și maritime, președinte al Consiliului militar-revoluționar al Republicii, membru în Biroul Politic al C.C. și membru în Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste. În 1918 s-a opus încheierii păcii de la Brest, în 1920—1921, în discuția cu privire la sindicate s-a situat în fruntea opoziției, iar începînd din 1923 a dus o înverșunată luptă fracționistă împotriva liniei generale a partidului, împotriva programului leninist de construire a socialismului; a propagat ideea imposibilității victoriei socialismului în U.R.S.S. Partidul comunist, demascînd troțkismul ca o deviere mic-burgheză în partid, l-a zdrobit din punct de vedere ideologic și organizatoric. În 1927, Troțki a fost exclus din partid, în 1929 a fost expulzat din U.R.S.S. pentru activitatea sa antisovietică, iar în 1932 i s-a retras cetățenia sovietică. În străinătate, Troțki, dușman înrăit al leninismului, a continuat lupta împotriva Statului sovietic și a partidului comunist, împotriva mișcării comuniste internaționale. — 30, 56, 59, 133, 235, 263, 267, 333, 334, 379, 396, 400—401.

Trutovski, V. E. (1889—1937) — membru al partidului socialiștilor-revoluționari de stînga, a făcut parte din C.C. al acestui partid. În decembrie 1917 a intrat în Consiliul Comisarilor Poporului, avînd funcția de comisar al poporului pentru problemele administrației municipale și locale. În martie 1918 s-a retras din Consiliul Comisarilor Poporului, întrucît nu a fost de acord cu semnarea păcii de la Brest. — 425.

T

Federbaum, I. O. — vezi Martov, L.

Tereteli, I. G. (1882—1959) — unul dintre liderii menșevismului. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar a fost lichidator. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții centriste. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd și membru al C.E.C. al Sovietelor în prima legislatură. În mai 1917 a intrat în guvernul provizoriu burghez ca ministru al poștelor și telegrafului, iar după evenimentele din iulie a fost ministru de interne, unul dintre inspiratorii prigoanei pogromiste dezlănțuite împotriva bolșevicilor. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre conducătorii guvernului menșevic contra-revoluționar din Gruzia. După victoria Puterii Sovietice în Gruzia — emigrant alb. — 239, 240, 252, 281—282, 308, 312.

U

Urișki, M. S. (1873—1918) — participant activ la mișcarea revoluționară din Rusia. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. menșevic. În 1905 a desfășurat activitate revoluționară la Peters-

burg. A fost în repetate rânduri arestat și deportat. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții centriste. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a aderat la interraioniști și, împreună cu ei, a fost primit în partidul bolșevic. La Congresul al VI-lea al P.M.S.D.(b) din Rusia a fost ales membru în C.C., iar în octombrie 1917 a fost ales în Centrul militar-revoluționar, înființat de C.C. în vederea conducerii insurecției. În problema păcii de la Brest s-a situat pe pozițiile „comunismului de stînga”. La Congresul al VII-lea al P.M.S.D.(b) din Rusia a fost ales membru supleant al C.C. În 1918 a fost numit președinte al Comisiei extraordinare din Petrograd pentru lupta împotriva contrarevoluției și a sabotajului. A fost asasinat de un cșer. — 348, 402, 431, 432.

V

Vinnicenko, V. K. (1880—1951) — scriitor ucrainean, naționalist burghez. Unul dintre conducătorii Partidului muncitoresc social-democrat menșevico-naționalist din Ucraina. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost unul dintre organizatorii și liderii Radei centrale ucrainene contrarevoluționare, apoi, împreună cu Petliura, a fost în fruntea Directoratului (guvern naționalist al Ucrainei din 1918—1919), fiind în slujba intereselor imperialismului german și ale celui anglo-francez. După instaurarea Puterii sovietice în Ucraina — emigrant alb. — 191.

Vladimirov (Șeinfinkel), M. K. (1879—1925) — social-democrat, bolșevic, membru al P.M.S.D.R. din 1903. Din pricina reperițiilor la care a fost supus de guvernul țarist a emigrat. În 1911 s-a îndepărtat de bolșevici, ulterior a intrat în grupul plehanovist de la Paris, care edita ziarul „Za Partiu”. În timpul primului război mondial a colaborat la ziarul „Nașe Slovo”, editat de Troțki la Paris. După revoluția din februarie 1917 s-a întors în Rusia, a aderat la interraioniști și împreună cu ei a fost primit la Congresul al VI-lea în partidul bolșevic. După Revoluția Socialistă din Octombrie a avut diverse munci în sectorul economic. — 321.

Voinov, I. A. (1884—1917) — membru al P.M.S.D.R. din 1909, bolșevic, colaborator și corespondent activ la ziarele „Zvezda” și „Pravda”. Se trăgea dintr-o familie de țărani sărați din gubernia Iaroslavl. La Petersburg a avut legături cu organizația bolșevică de la căile ferate. În repetate rânduri a fost arestat și deportat. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a revenit la Petrograd și a lucrat la tipografia „Trud”, unde se tipărea „Pravda”, fiind și corespondent la acest ziar. La 6 (19) iulie a fost asasinat de cazaci și iuncheri pe strada Șpalernaia (astăzi stradă Voinov), în timp ce difuza ziarul „Liștok «Pravdi»”. — 148.

Vorovski, V. V. (1871—1923) — revoluționar de profesie, militant de seamă al partidului bolșevic, eminent diplomat sovietic, publicist și critic literar. Și-a început activitatea revoluționară în 1890. În 1902 a devenit colaborator al „Iskrei“ leniniste. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la bolșevici. În 1905, împreună cu V. I. Lenin, M. S. Olminski și A. V. Lunacearski, a făcut parte din redacția ziarelor „Vpered“ și „Proletarii“. De la sfârșitul anului 1905 a activat în organizația bolșevică din Petersburg și a lucrat la redacția ziarului bolșevic „Novaia Jizn“. Din 1907 pînă în 1912 a condus organizația bolșevică din Odesa. Pentru energia sa activitate revoluționară a fost în repetate rînduri arestat și deportat. În 1915 a plecat la Stockholm, iar în 1917, la propunerea lui V. I. Lenin, a fost cooptat în Biroul din străinătate al C.C. al P.M.S.D.R. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost reprezentant plenipotențiar al Republicii sovietice în țările scandinave (1917—1919) și în Italia (1921—1923). A luat parte la conferințele de la Genua și Lausanne. A fost ucis de un albgardist la Lausanne, la 10 mai 1923. — 312.

W

Walpas-Hänninen, Edward (1873—1937) — membru al Partidului social-democrat din Finlanda, în 1905—1909 — președintele Comitetului Executiv al acestui partid. Din 1901 pînă în 1918 a fost unul dintre redactorii ziarului „Työmies“, organul central al partidului. În 1920, fiind acuzat de „pregatire a insurecției“, a fost condamnat la închisoare pe viață, dar în 1924 a fost grațiat. Ulterior a activat în sindicate și pe tărîm publicistic. — 94.

Wiik, Karl Harald (1883—1946) — social-democrat finlandez. Din 1909 pînă în 1940 a fost, cu mici întreruperi, membru al Comitetului Executiv, iar în 1926—1936 secretar al Partidului social-democrat din Finlanda. În timpul revoluției muncitorești din Finlanda din 1918 a făcut parte din guvernul revoluționar — Consiliul împuterniciților poporului. A fost deputat în Seim în mai multe legislaturi. Ca urmare a participării sale la mișcarea anti-războinică, în 1941 i s-a ridicat imunitatea parlamentară și a fost arestat. În 1941—1944 a fost deținut în închisoare. În 1944 a participat în fruntea unui grup de social-democrați de stînga la crearea, împreună cu Partidul Comunist din Finlanda, a Uniunii democratice a poporului din Finlanda și a fost primul ei președinte. — 94.

Wilhelm al II-lea (Hobenzollern) (1859—1941) — împărat al Germaniei și rege al Prusiei (1888—1918). — 18, 22, 360, 377, 396, 438.

Z

Zaks, G. D. (1882—1937) — socialist-revoluționar ; în 1917 — unul dintre organizatorii partidului socialiștilor-revoluționari de stînga. În perioada Revoluției Socialiste din Octombrie a fost membru al Comitetului militar-revoluționar și membru al Comisiei extraordinare de anchetă, iar apoi vicepreședinte al Dumei orășenești din Petrograd. Începînd din decembrie 1917 a fost locțiitor al comisarului poporului pentru învățămînt, vicepreședinte al Ceka. După rebeliunea socialiștilor-revoluționari de stînga (din iulie 1918) și scindarea partidului lor a fost unul dintre organizatorii partidului „comuniștilor-narodnici”. În noiembrie 1918 a intrat în partidul bolșevic. Participant la războiul civil ; ulterior a lucrat în armată și în aparatul de stat. — 64.

Zinoviev (Radomîlski), G. E. (1883—1936) — a făcut parte din partidul bolșevic din 1901. Din 1908 pînă în aprilie 1917 s-a aflat în emigrație, a făcut parte din redacția ziarelor „Proletarii” și „Soșial-Demokrat”, Organul Central al partidului. La Congresul al V-lea al P.M.S.D.R. a fost ales membru al C.C. al partidului. În perioada de pregătire și de desfășurare a Revoluției Socialiste din Octombrie a avut o atitudine șovăitoare. S-a pronunțat împotriva insurecției armate. Declarația publicată de Kamenev, în numele lui și al lui Zinoviev, în ziarul semimenșevic „Novaia Jizn”, în care era exprimat dezacordul lor cu rezoluția Comitetului Central cu privire la insurecția armată, a constituit o divulgare a unei hotărîri secrete a partidului, o trădare a revoluției.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost președinte al Sovietului din Petrograd, membru al Biroului Politic al Comitetului Central, președinte al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste. S-a ridicat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului : în noiembrie 1917 s-a declarat pentru crearea unui guvern de coaliție din care să facă parte și menșevicii, și socialiștii-revoluționari ; în 1925 a fost unul dintre organizatorii „noii opoziții”, iar în 1926 unul dintre conducătorii blocului antipartinic troțkist-zinovievist. În noiembrie 1927 a fost exclus din partid pentru activitate fracționistă. În 1928 a declarat că-și recunoaște greșelile și a fost reprimat în partid, dar, întrucît nu și-a încetat activitatea antipartinică, în 1932 a fost din nou exclus din P.C.(b) al U.R.S.S. În 1933 a fost din nou reprimat în partid. În 1934 a fost pentru a treia oară exclus din partid pentru activitatea lui antipartinică. — 73—74, 76, 77, 267, 363, 399, 400.

DATE DIN VIAȚA ȘI ACTIVITATEA LUI V. I. LENIN

(25 octombrie (7 noiembrie) 1917 — 5 martie 1918)

1917

*Octombrie, în
noaptea de 24
spre 25 (6 spre 7
noiembrie)*

Lenin sosește ilegal la Smolnii și preia conducerea practică generală a insurecției armate a muncitorilor, soldaților și marinarilor din Petrograd.

Lenin participă la ședința C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia, la care se discută problema componenței guvernului sovietic din Rusia.

*Octombrie, 25
(noiembrie, 7)*

La ora 10 dimineața, Lenin scrie în numele Comitetului militar-revoluționar apelul „Către cetățenii Rusiei!”, prin care se anunță că guvernul provizoriu a fost răsturnat și că puterea a trecut în mâna Comitetului militar-revoluționar.

Lenin participă la ședința Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd, scrie un proiect de rezoluție și prezintă raportul cu privire la sarcinile Puterii Sovietelor.

Lenin scrie apelul celui de-al II-lea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia „Către muncitori, soldați și țărani!”

*Octombrie, 25
sau 26 (noiembrie,
7 sau 8)*

Lenin face însemnări cu privire la organizarea guvernului sovietic și la programul lui de activitate.

*Octombrie, 26
(noiembrie, 8)*

Lenin scrie proiectele de decrete asupra păcii, asupra pământului și cu privire la formarea guvernului muncitoresc-țăranesc din Rusia — Consiliul Comisarilor Poporului.

Lenin participă la ședința C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia, la care se discută problema componenței, structurii și denumirii guvernului sovietic.

*Octombrie, 26
noiembrie, 8) și
noaptea spre 27
9 noiembrie)*

Lenin participă la lucrările celui de-al II-lea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, prezintă rapoartele asupra păcii și asupra pământului. Congresul adoptă Decretul asupra păcii, Decretul asupra pământului și hotărârea cu privire la formarea guvernului muncitoresc și țărănesc, scrise de Lenin; aprobă componența Consiliului Comisarilor Poporului, în frunte cu Lenin; Lenin este ales membru în Comitetul Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia, legislatura a doua.

*Octombrie, 26 sau
27 (noiembrie,
8 sau 9)*

Lenin scrie „Proiectul de lege cu privire la controlul muncitoresc”.

Lenin participă la ședința Consiliului central al comitetelor de întreprindere din Petrograd, la care se discută problema introducerii controlului muncitoresc asupra producției și problema creării unui organ economic conducător.

*Octombrie, 27
(noiembrie, 9)*

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se hotărăște ca la baza proiectului de lege al guvernului să stea „Proiectul de lege cu privire la controlul muncitoresc”, scris de Lenin, și se adoptă „Decretul cu privire la presă” și „Hotărârea guvernului cu privire la convocarea Adunării constituante la termenul fixat”.

Lenin discută cu delegații marinarilor la cel de-al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, propune să se dizolve Comitetul central al flotei (Tentroflot), care s-a alăturat Comitetului salvării patriei și revoluției, organizație contrarevoluționară.

*Octombrie, 27
noiembrie, 9) și
noaptea spre 28
(10 noiembrie)*

Lenin participă la prima ședință a C.E.C. din Rusia, legislatura a doua.

*Octombrie,
noaptea de 27
spre 28 (9 spre
10 noiembrie)*

Comitetul Central al partidului și Consiliul Comisarilor Poporului creează o comisie, în frunte cu Lenin, pentru conducerea nemijlocită a acțiunii de lichidare a rebeliunii contra-revoluționare puse la cale de Kerenski și Krasnov.

Lenin sosește la statul-major al districtului militar Petrograd, ascultă rapoartele lui N. I. Podvoiski, V. A. Antonov-Ovseenko și K. A. Mehanosin cu privire la situația creată după ocuparea Gatcinei de către trupele de cazaci ale generalului Krasnov și cu privire la planurile de luptă împotriva acestora. La propunerea lui Lenin, se hotărăște ca în operațiile împotriva trupelor lui Krasnov să se folosească vasele din flota Mării Baltice.

Lenin dă dispoziție prin fir direct la Helsingfors să se trimită de urgență la Petrograd detașamente de marinari și vase din flota Mării Baltice, precum și unități militare în vederea luptei împotriva trupelor lui Krasnov și Kerenski.

Lenin îi informează pe membrii Comisiei executive a Comitetului de partid din Petersburg despre ofensiva trupelor lui Krasnov împotriva Petrogradului și propune să se organizeze de urgență săpatul tranșeelor și să se ridice bariere de sîrmă ghimpată pe căile de acces ale orașului.

*Octombrie, 28
(noiembrie, 10)*

Lenin conduce pregătirea acțiunii de lichidare a rebeliunii contra-revoluționare a lui Kerenski și Krasnov, participă la elaborarea planurilor de operații împotriva trupelor rebele.

Lenin ține o consfătuire cu reprezentanții organizațiilor de partid, comitetelor de întreprindere, sindicatelor, Sovietelor raionale și unităților din garnizoana Petrograd, în cadrul căreia se discută problema organizării apăării orașului Petrograd.

Lenin cere muncitorilor de la Uzinele „Putilov” să dea câteva baterii și un tren blindat pentru front.

Lenin discută cu P. N. Amosov și M. N. Jivotov, reprezentanți ai prezidiului Consiliului central al comitetelor de întreprindere, problema creării unui organ economic superior.

Lenin discută cu P. E. Dîbenko și V. A. Antonov-Ovseenko despre situația din sectorul Pulkovo al frontului.

*Octombrie,
noaptea de 28
spre 29 (10 spre
11 noiembrie)*

Lenin sosește la Uzinele „Putilov“, discută cu muncitorii, le cere să accelereze construirea trenului blindat și montarea tunurilor.

*Octombrie, 29
(noiembrie, 11)*

Lenin ține o consfătuire cu membrii Comitetului militar-revoluționar în legătură cu rebeliunea iuncherilor care izbucnise la Petrograd în noaptea de 29 octombrie (11 noiembrie).

Lenin discută cu M. P. Tomski, reprezentantul Comitetului militar-revoluționar din Moscova, despre desfașurarea insurecției la Moscova.

Lenin explică agitatorilor convocați de el că e necesar să desfășoare munca de agitație în cazărmi pentru ca regimentele din garnizoana Petrograd să pornească împotriva trupelor contra-revoluționare ale lui Krasnov și Kerenski.

Lenin prezintă la consfătuirea reprezentanților regimentelor din garnizoana Petrograd un raport cu privire la momentul actual și rostește cuvântări cu privire la înarmarea unităților și instaurarea ordinii în oraș.

*Octombrie, 29
(noiembrie, 11) și
noaptea spre 30
(12 noiembrie)*

Lenin participă la ședința fracțiunii bolșevice a C.E.C. din Rusia, la care se discută propunerea Comitetului executiv al Sindicatului feroviarilor din Rusia (Vikjel) cu privire la crearea „unui guvern socialist omogen“ cu participarea menșevicilor și socialiștilor-revoluționari, demască pe Kamenev și pe ceilalți capitularzi, care au sprijinit această propunere.

*Octombrie, 30
noiembrie, 12)*

Lenin, la ședința Sovietului din Petrograd, rostește o cuvântare cu privire la politica agrară a Puterii sovietice.

Lenin întocmește radiograma Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la trecerea puterii în mâna Sovietelor și la principalele hotărâri ale celui de al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, cu privire la înăbușirea rebeliunii iuncherilor și la măsurile adoptate de guvernul sovietic pentru lichidarea trupelor lui Krasnov și Kerenski.

Pe ordinul statului-major al Comitetului militar-revoluționar cu privire la măsurile de organizare a apărării Petrogradului, Lenin scrie următoarea rezoluție: „Rog să se ia măsuri în vederea executării imediate“.

*Octombrie, 31
(noiembrie, 13)*

Lenin sosește la statul-major al districtului militar Petrograd, unde prezidează consfătuirea în cadrul căreia se discută problema acordării unui ajutor militar insurecției din Moscova.

*Sfârșitul lunii
octombrie*

Lenin scrie „Ciornă de regulament pentru funcționari“.

*Inceputul lunii
noiembrie*

Lenin ia cuvîntul în fața unui grup de muncitori și soldați care sînt trimiși în provincie ca emisari ai C.E.C. din Rusia și ai Comitetului militar-revoluționar în vederea lămuririi importanței Revoluției din Octombrie, a stabilirii ordinii revoluționare locale și a unirii strînse a țăranimii sărace în jurul Puterii sovietice.

Noiembrie, 1 (14)

Lenin, la ședința Comitetului de partid din Petersburg, rostește o cuvîntare în care explică esența Puterii sovietice, demască poziția capitulară a lui Kamenev și Zinoviev, care ceruseră să se ajungă la un acord cu menșevicii și socialiștii-revoluționari în problema creării „unui guvern socialist omogen“.

*Noiembrie, 1 (14)
și noaptea
spre 2 (15)*

Lenin participă la ședința lărgită a Comitetului Central cu reprezentanții Comitetului de partid din Petersburg, ai organizației din armată și cu membrii Consiliului Comisarilor Poporului, demască esența capitulară a poziției adoptate de Kamenev și de alți oportuniști în timpul tratativelor duse cu Vikjelul, prezintă un proiect de rezoluție în problema acestor tratative.

*Între 1 și 8 (14
și 21) noiembrie*

Lenin conduce lucrările comisiei care elaborează legea cu privire la controlul muncitoresc.

Noiembrie, 2 (15)

Lenin semnează „Declarația drepturilor popoarelor din Rusia“, prin care se proclamă egalitatea deplină în drepturi a tuturor naționalităților din Rusia.

Lenin participă la ședința Comitetului Central al partidului, la care se discută problema comportării capitulare a lui Kamenev, Zinoviev și a altora; în timpul ședinței, Lenin

scrie un bilet Comitetului de partid din Petersburg, prin care îl roagă „să adopte **imediat** o hotărâre împotriva conciliatorismului și să o prezinte la C.C.” Comitetul Central adoptă rezoluția scrisă de Lenin cu privire la opoziția din cadrul C.C.

Noiembrie, 3 (16) Lenin scrie „Ultimatum adresat de majoritatea C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia minorității” și aduce la cunoștința membrilor C.C. textul „Ultimatumului”.

Lenin conduce ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care este ascultat raportul lui V. P. Noghin cu privire la evenimentele din Moscova.

Noiembrie, 4 (17) Lenin scrie „Proiect de rezoluție cu privire la libertatea presei”.

Lenin discută cu marinarii din flota Mării Baltice care urmau să plece ca agitatori în guberniile din sud.

Lenin îl primește pe A. S. Kiselev, președintele statului-major revoluționar al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Ivanovo-Voznesensk, și se interesează de situația din oraș și raion.

Lenin participă la ședința Comitetului Central al partidului, la care se dă citire „Ultimatumului adresat de majoritatea C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia minorității”.

Noiembrie, 4 (17) Lenin participă la ședința C.E.C. din Rusia, rostește cuvântări în problema presei și în legătură cu cererea lui Noghin, Rîkov, Miliutin și Teodorovici de a li se admite retragerea din Consiliul Comisarilor Poporului, răspunde la interpelările socialiștilor-revoluționari de stînga.

și noaptea spre 5 (18)

Lenin, la ședința comună a Sovietului din Petrograd și a reprezentanților de pe front, rostește o cuvîntare despre programul și sarcinile guvernului sovietic.

Noiembrie, 5 (18) Lenin scrie apelul „Către populație” și „Răspuns la întrebările țăranilor”, dă dispoziție secretarului Consiliului Comisarilor Poporului să înmîneze delegaților țăranilor care vin la Smolnîi

- copii scrise la mașină după „Răspuns“, sub semnătura lui Lenin.
- Lenin discută cu F. Sideakin, A. Klimov și A. Șișkin, delegați ai Sovietului din Serdobsk (gubernia Saratov).
- Lenin primește o delegație a muncitorilor belgieni de la uzina din Sestroretsk și de la alte uzine din Petrograd, în frunte cu Lebrén.
- Noiembrie, 5 sau 6 (18 sau 19)* Lenin scrie în numele C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia al doilea ultimatum adresat lui Kamenev, Zinoviev, Reazanov și Larin, care continuau să încalce disciplina de partid și să saboteze hotărârile C.C.
- Noiembrie, 5—6 (18—19)* Lenin scrie apelul „Din partea Comitetului Central al Partidului muncitoresc social-democrat (bolșevic) din Rusia. Către toți membrii de partid și către toate clasele de oameni ai muncii din Rusia“.
- Noiembrie, noaptea de 5 spre 6 (18 spre 19)* Lenin primește o delegație a conferinței muncitorilor din Petrograd și din împrejurimi. Lenin rostește la adunarea soldaților de pe front o cuvântare despre caracterul și sarcinile Revoluției Socialiste din Octombrie.
- Noiembrie, noaptea de 7 spre 8 (20 spre 21)* Lenin semnează radiograma Consiliului Comisarilor Poporului către generalul Duhonin, comandant suprem, prin care i se ordonă să înceapă tratative de armistițiu cu comandamentul trupelor austro-germane.
- Noiembrie, 8 (21)* Lenin participă la ședința Comitetului Central al partidului, propune candidatura lui I. M. Sverdlov pentru postul de președinte al C.E.C. din Rusia.
- Lenin participă la ședința C.E.C. din Rusia.
- Noiembrie, noaptea de 8 spre 9 (21 spre 22)* Lenin, de la statul-major al districtului militar Petrograd, duce tratative prin fir direct cu generalul Duhonin.
- Lenin sosește la postul de radio „Olanda nouă“, scrie „Prin radio către toate comitetele de regiment, divizie, corp, armată și alte comitete, către toți soldații armatei revoluționare și marinarii flotei revoluționare“.

- Noiembrie, înainte de 9 (22)* Lenin îl primește pe G. I. Petrovski și discută cu el problema naționalizării industriei metalurgice și carbonifere din Donbass.
- Noiembrie, 9 (22)* Lenin scrie prefața la broșura „Cum au înșelat poporul socialistii-revoluționari și ce a dat poporului noul guvern bolșevic” și prefața la ediția a doua a broșurii sale „Vor putea păstra bolșevicii puterea de stat?”
- Lenin rostește la ședința lărgită a Consiliului sindicatelor din Petrograd o cuvântare despre caracterul Revoluției din Octombrie și despre sarcinile Puterii sovietice.
- Noiembrie, nu mai târziu de 10 (23)* În numele Consiliului Comisarilor Poporului, Lenin dă dispoziție Comitetului militar-revoluționar din Petrograd să ia măsuri energice pentru lichidarea speculei și a sabotajului.
- Noiembrie, 10 (23)* Lenin participă la ședința C.E.C. din Rusia, prezintă un raport și rostește cuvântul de încheiere la raportul cu privire la tratativele purtate cu Duhonin.
- Noiembrie, 11 (24)* Lenin scrie o scrisoare către K. Manner, I. Sirola, O. Kuusinen, E. Walpas și K. Wiik, conducători ai aripii de stînga a Partidului muncitoresc social-democrat din Finlanda.
- Lenin discută cu N. V. Krîlenko și A. A. Ioffe și le dă instrucțiuni amănunțite cu privire la tratativele de armistițiu cu comandamentul trupelor germane.
- Lenin semnează decretul C.E.C. din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului „Cu privire la desființarea stărilor sociale și a gradelor civile”.
- Noiembrie, 12 (25)* Lenin ascultă o informare a președintelui fracțiunii bolșevice din Congresul general extraordinar al Sovietelor de deputați ai țăranilor din Rusia, D. I. Grazkin, cu privire la lucrările congresului și scrie o declarație adresată fracțiunii bolșevice din congres.
- Lenin primește pe delegații Corpului 49 armată, discută cu ei despre politica Statului sovietic și le înmînează răspunsul oficial al Consiliului Comisarilor Poporului la întrebarea comitetului Corpului 49.

- Noiembrie, 12 sau 13 (25 sau 26)* Lenin discută cu A. G. Șlihter, care venise de la Moscova, îl anunță că a fost numit locțiitor al comisarului poporului pentru agricultură și îl însărcinează să se ocupe de îndată de primirea delegaților țăranilor.
- Noiembrie, 13 (26)* Lenin discută cu V. V. Obolenski (N. Osinski) în legătură cu numirea acestuia în funcția de comisar al Băncii de Stat.
- Noiembrie, 14 (27)* Lenin scrie proiectul de rezoluție al Congresului general extraordinar al Sovietelor de deputați ai țăranilor din Rusia cu privire la problema agrară.
- Lenin asistă la ședința Congresului general extraordinar al Sovietelor de deputați ai țăranilor din Rusia, face însemnări pe marginea raportului prezentat de socialistul-revoluționar de stînga Kacinski, rostește, din însărcinarea fracțiunii bolșevice, o cuvîntare în problema agrară și citește proiectul de rezoluție scris de el.
- Lenin participă la ședința C.E.C. din Rusia, la care se adoptă „Legea cu privire la controlul muncitoresc”.
- Noiembrie, noaptea de 14 spre 15 (de 27 spre 28)* Lenin participă la ședința comună a C.C. al partidului bolșevic și a C.C. al partidului socialistilor-revoluționari de stînga, ședință la care se hotărăște să fie incluși în C.E.C. din Rusia reprezentanți ai Congresului general extraordinar al Sovietelor de deputați ai țăranilor din Rusia, reprezentanți ai armatei și flotei, ai sindicatelor, ai Vikjelului și ai Sindicatului muncitorilor și funcționarilor de la poștă și telegraf.
- Noiembrie, înainte de 15 (28)* Lenin îi primește pe T. S. Morozkin și A. Timofeeva, muncitori la fabrica de textile din Likino (gubernia Vladimir); discută cu ei despre situația din fabrică.
- Noiembrie, 15 (28)* În nr. 190 al ziarului „Pravda” apare sub semnătura lui Lenin apelul Consiliului Comisarilor Poporului către guvernele și popoarele țărilor beligerante, apel prin care acestea sînt chemate să se alăture tratativelor de armistițiu dintre Rusia Sovietică și statele coaliției germano-austriece; tratativele urmau să înceapă la 19 noiembrie (2 decembrie).

Lenin scrie o scrisoare generalului-maior S. I. Odințov în legătură cu elaborarea problemelor tehnice-militare ale armistițiului cu Germania.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisariilor Poporului; propune să se încredințeze conducerea Ministerului de Interne Comitetului militar-revoluționar. La ședință se discută și problema organizării Consiliului economic, problema confiscării fabricii de textile din Likino și altele.

Lenin acordă un interviu corespondentului agenției americane Associated Press, G. Iarros, în legătură cu rezultatele alegerilor pentru Adunarea constituantă în circumscripția electorală Petrograd.

Noiembrie, 16 (29) Lenin prezidează ședința Consiliului Comisariilor Poporului, la care se discută proiectul de decret cu privire la tribunalele revoluționare și la lichidarea tuturor instanțelor judecătorești vechi, problema remiterii relicvelor naționale ucrainene poporului ucrainean, problema tratativelor cu socialiștii-revoluționari de stînga în legătură cu participarea acestora la guvern și altele.

Noiembrie, înainte de 17 (30) Lenin semnează apelul Consiliului Comisariilor Poporului către soldații germani, apel prin care aceștia sînt chemați să sprijine lupta oamenilor muncii din Rusia Sovietică pentru o pace democratică și pentru socialism.

Noiembrie, 18 (decembrie, 1) Lenin îi primește pe P. A. Kozmin și A. S. Iakubov, lucrători ai Comisariatului poporului pentru aprovizionare; discută cu ei despre situația din cadrul comisariatului.

Lenin discută cu președintele delegației ruse la conferința de armistițiu cu statele coaliției germane, A. A. Ioffe, înainte de plecarea acestuia la Brest-Litovsk; dă indicații în legătură cu tactica pe care trebuie s-o adopte delegația rusă.

Lenin participă la ședința Congresului general extraordinar al Sovietelor de deputați ai țăranilor din Rusia; ia de două ori cuvîntul pentru a respinge acuzația adusă de reprezentantul Vikjelului în sensul că bolșevicii ar ațîța

războiul civil și se alătură, în numele fracțiunii bolșevice, la rezoluția propusă de prezidiul congresului în legătură cu declarația Vikjelului; rostește cuvântul de încheiere în problema agrară.

Lenin scrie articolul „Alianța dintre muncitori și țărani muncitori și exploatați. Scrisoare către redacția «Pravdei»”.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; scrie proiectul de hotărâre cu privire la retribuirea slujbașilor și funcționarilor superiori și la limitele remunerării comisarilor poporului, participă la discuțiile purtate în legătură cu această problemă. La ședință se discută și proiectul de decret cu privire la Consiliul economic superior, problema naționalizării uzinelor din regiunea Donețului, problema rechiziționării mașinilor și uneltelor agricole și altele.

*Noiembrie, 19
(decembrie, 2)*

Lenin scrie proiectul de decret al C.E.C. din Rusia cu privire la dreptul alegătorilor de a revoca pe deputații lor și cu privire la dreptul Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor de a fixa noi alegeri pentru toate instituțiile reprezentative, inclusiv Adunarea constituantă.

Lenin scrie o telegramă Sovietului gubernial din Moscova în care se arată că hotărârea acestuia cu privire la numirea unui nou comisar gubernial este lege și nu are nevoie de confirmare, întrucât toată puterea se află în mâna Sovietelor.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; scrie proiectul de hotărâre la raportul cu privire la Ministerul de Război. La ședință se discută, de asemenea, raportul cu privire la situația din Ucraina și la Rada centrală, întrebarea Sovietului din Moscova cu privire la dreptul Sovietelor de a sechestra fabrici și uzine, problema comerțului și a relațiilor financiare cu Finlanda, problema verificării lucrătorilor din ministere și altele.

*Noiembrie, 20
(decembrie, 3)*

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; scrie proiectul de hotărâre cu privire la finanțarea C.E.C. din Rusia și „Tezele legii cu privire la confiscarea imobilelor cu

- locuințe de închiriat*. La ședință se discută, de asemenea, problema creării unui Comitet special pentru ocrotirea sănătății și altele.
- Noiembrie, 21
(decembrie, 4)* Lenin prezidează ședința de dimineață a Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema unui nou impozit pe venit și altele.
- Noiembrie, 21
(decembrie, 4)
și noaptea spre
22 (5 decembrie)* Lenin participă la ședința C.E.C. din Rusia, prezintă un raport cu privire la dreptul de revocare a deputaților de către alegători.
- Noiembrie, 22
(decembrie, 5)* În nr. 196 al ziarului „Pravda” și în nr. 232 al ziarului „Izvestiia” se publică, sub semnătura lui Lenin, apelul guvernului sovietic „Către toți oamenii muncii musulmani din Rusia și din Orient”.
- Lenin primește pe delegații Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Lgovski.
- Lenin rostește la ședința primului Congres general al flotei militare o cuvântare cu privire la momentul actual.
- Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută proiectul de decret cu privire la organizarea judecătorească și alte probleme.
- Noiembrie, 23
(decembrie, 6)* Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema convocării Congresului general al feroviarilor din Rusia, proiectul de decret cu privire la naționalizarea bunurilor imobiliare de la orașe și la încasarea chiriilor de către stat și altele.
- Noiembrie, 24
(decembrie, 7)* Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută proiectul de decret cu privire la impozitul pe venit, problema organizării unei comisii pentru reducerea cheltuielilor statului și altele.
- Lenin participă la ședința C.E.C. din Rusia.
- Între 24 și 29
noiembrie (7 și
12 decembrie)* Lenin primește pe socialiștii suedezi Zet Höglund și Karl Cilbum, care transmit salutul adresat de Partidul social-democrat de stînga din Suedia oamenilor muncii din Rusia și guvernului sovietic.

- Noiembrie, 25*
(decembrie, 8) Lenin trimite un bilet Comitetului de partid din Petersburg prin care roagă să i se comunice dacă Sovietul din Petrograd a adoptat rezoluția cu privire la organizarea judecătorească și „ce s-a făcut în mod practic în această direcție“.
- Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; prezintă un raport despre vizita pe care i-a făcut-o o delegație a „Uniunii trușelor căzăcești“; scrie partea introductivă la proiectul de decret cu privire la desființarea Băncii agricole nobiliare și Băncii funciare țărănești; face propuneri cu privire la degrevarea Comitetului militar-revoluționar de sarcinile ce revin altor comisariate.
- Noiembrie, 26*
(decembrie, 9) Lenin primește o delegație a feroviarilor din Orenburg, discută cu ei despre sarcinile luptei împotriva rebeliunii contrarevoluționare a lui Dutov, scrie un bilet lui N. I. Podvoiski și V. A. Antonov-Ovseenko prin care îi roagă să rezolve problema trimerii unor detașamente împotriva lui Dutov.
- Noiembrie, 26 —*
decembrie, 10 (de-
cembrie, 9—23) Lenin discută în repetate rânduri cu membrii C.C. al partidului socialiștilor-revoluționari de stînga, care se aflau în fruntea aripii de stînga a celui de-al II-lea Congres general al Sovietelor de deputați ai țăranilor din Rusia, îi pune în gardă împotriva unei separări premature de aripa de dreapta a congresului.
- Noiembrie, 27*
(decembrie, 10) Lenin scrie prefața la culegerca „Materiale cu privire la problema agrară“.
- Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; propune să se organizeze o comisie specială în vederea aplicării politicii socialiste în domeniul financiar și economic, ia de cinci ori cuvîntul în timpul discutării acestei probleme, scrie schița instrucțiunilor pentru comisie — „Probleme ale politicii economice“. La ședință se discută, de asemenea, problema componenței delegației sovietice care urma să ducă tratative cu Germania în legătură cu încheierea armistițiului și a păcii, problema instrucțiunilor pentru ducerea tratativilor și altele.
- Lenin scrie partea politică generală a „Conspec-tului de program al tratativilor de pace“.

- Nu înainte de
27 noiembrie
(10 decembrie)* Lenin scrie „Schiță a programului de măsuri economice“.
- Noiembrie, 28
(decembrie, 11)* Lenin scrie însemnările „Cu privire la lozincile demonstrației“.
- Lenin adresează o cerere Comisiei centrale pentru alegerile în Adunarea constituantă și roagă să fie considerat ales în Adunarea constituantă din partea flotei din Marea Baltică.
- Lenin îl primește pe A. D. Ţiurupa, comisar pentru aprovizionare în gubernia Ufa, și îi propune să accepte funcția de locțiitor al comisariului poporului pentru aprovizionare; el relevă că la repartizarea rațiilor alimentare trebuie să se aplice principiul de clasă.
- Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema plotului contrarevoluționar al partidului cadet; prezintă spre aprobare Consiliului Comisarilor Poporului proiectul său de decret cu privire la arestarea conducătorilor războiului civil împotriva revoluției.
- Noiembrie, 29
(decembrie, 12)* Lenin scrie proiectul de hotărâre al Comitetului Central al partidului „Cu privire la răspunderea pentru formularea unor acuzații neîntemeiate“.
- Lenin participă la ședința Comitetului Central al partidului, la de două ori cuvântul în problema „Repartizării forțelor («Pravda» și munca de partid)“; este ales în biroul C.C., birou creat pentru rezolvarea treburilor urgente.
- Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; scrie proiectul de rezoluție cu privire la trecerea uzinelor care execută comenzi militare pentru departamentul marinei la o activitate economică utilă și îl prezintă spre aprobare Consiliului Comisarilor Poporului.
- Noiembrie, 30
(decembrie, 13)* Lenin scrie postfața la prima ediție a cărții „Statul și revoluția“.
- Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută proiectul de lege cu privire la asigurarea în caz de șomaj, raportul cu privire la Comitetul militar-revoluționar și altele.

Lenin primește o delegație a muncitorilor de la Uzinele metalurgice din Petrograd, declară că Consiliul Comisarilor Poporului va lua toate măsurile pentru a asigura întreprinderilor ocupate cu comenzi militare mijloacele necesare pentru trecerea la o producție pașnică.

*Sfârșitul lunii
noiembrie*

Lenin discută, în prezența lui I. M. Sverdlov, cu V. A. Vorobiev, reprezentant al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din regiunea Ural, despre situația industriei din Ural, scrie un bilet lui A. G. Șleapnikov și F. E. Dzerjinski în care arăta că trebuie pregătit un proiect de hotărâre cu privire la naționalizarea tuturor uzinelor din Ural.

Lenin primește pe delegații aripii de stînga a Congresului extraordinar al muncitorilor, maiștrilor și funcționarilor de la calea ferată Nikolaev.

Lenin discută cu O. A. Peatnički, membru al Comitetului din Moscova al P.M.S.D.(b) din Rusia, despre tactica față de Adunarea constituantă.

Noiembrie

Lenin scrie însemnările „Despre sarcinile Bibliotecii publice din Petrograd“.

Lenin scrie „Teze cu privire la sarcinile partidului + momentul actual“.

Decembrie, 1 (14)

Lenin participă la ședința fracțiunii bolșevice din Adunarea constituantă, prezintă un raport cu privire la tactica partidului față de Adunarea constituantă.

*Decembrie,
noaptea de 1
spre 2 (14
spre 15)*

Lenin participă la ședința C.E.C. din Rusia, rostește cuvîntări în problema creării Consiliului economic superior și ia cuvîntul la discutarea interpelării fracțiunii socialiștilor-revoluționari de stînga în legătură cu decretele Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la Adunarea constituantă și la arestarea unor membri ai partidului cadet.

Decembrie, 2 (15)

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută instrucțiunile pentru comandantul suprem, N. V. Krîlenko, în problema ucraineană, despre Rada bielorusă și acordarea unui ajutor financiar Comitetului regional din Bielorusia și altele.

La ședința celui de-al II-lea Congres general al Sovietelor de deputați ai țăranilor din Rusia, Lenin rostește o cuvântare în numele fracțiunii bolșevice.

Decembrie, 3 (16) Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; este ales în comisia pentru elaborarea proiectului de manifest către poporul ucrainean și a proiectului de ultimatum către Rada centrală; în pauză, Lenin scrie tezele fundamentale ale manifestului către poporul ucrainean și proiectul de manifest către poporul ucrainean. La ședința de seară a Consiliului Comisarilor Poporului este adoptat proiectul de „Manifest către poporul ucrainean cu revendicări ultimative adresate Radei ucrainene“, proiect prezentat de Lenin.

Decembrie, 4 (17) La ședința comună a secției muncitorești a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd, a Consiliului sindicatelor din Petrograd, a conducerii sindicatelor și a Consiliului central al comitetelor de întreprindere, Lenin prezintă raportul cu privire la situația economică a muncitorilor din Petrograd și la sarcinile clasei muncitoare.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; își scrie observațiile și face modificări în proiectul de hotărâre cu privire la rechiziționarea mașinilor și uneltelor agricole. În ședință se discută, de asemenea, probleme legate de politica alimentară și altele.

Decembrie, înainte de 5 (18) Lenin discută cu membrii Consiliului central al comitetelor de întreprindere din Petrograd, îi sfătuiește să desfășoare agitație în mase în sprinul metodelor revoluționare de înfăptuire a controlului muncitoresc.

Decembrie, 5 (18) Lenin primește pe A. Kurlînin și M. A. Andreev, reprezentanți ai Consiliului central al comitetelor de întreprindere din districtul minier Bogoslovski; discută cu ei despre situația de la uzinele din Nadejdinsk și de la minele din district.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; unei comisii din care face parte și Lenin i se trasează sarcina de a lua măsurile necesare în vederea organizării operațiilor mili-

tare împotriva Radei centrale și de a adresa în numele Consiliului Comisarilor Poporului un apel către poporul ucrainean și către soldați: Lenin este ales și în comisia pentru examinarea proiectelor de lege și a instrucțiunilor cu privire la comitetele de plasă.

*Decembrie,
noaptea de 5
spre 6 (18
spre 19)*

Lenin îl primește pe căpitanul G. Sadoul, membru al misiunii militare franceze în Rusia; îi spune că țările Antantei trebuie să participe la tratativele generale de pace.

*Între 5 și 11
(18 și 24)
decembrie*

În Editura „Jizn i znanie” apare cartea lui Lenin „Noi date cu privire la legile dezvoltării capitalismului în agricultură. Partea I. Capitalismul și agricultura în Statele Unite ale Americii”; această lucrare fusese scrisă în 1914—1915.

Decembrie, 6 (19)

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; scrie completarea la proiectul de decret cu privire la confiscarea averii societății pe acțiuni din districtul minier Bogoslovski.

*Decembrie,
6—7 (19—20)*

Lenin scrie „Proiect de apel al celui de-al doilea Congres general al deputaților țaranilor din Rusia către țărănime”.

Decembrie, 7(20)

Lenin scrie o notă către F. E. Dzerjinski în legătură cu raportul prezentat de acesta la ședința Consiliului Comisarilor Poporului; nota conține proiectul de ‘decret „Cu privire la lupta împotriva contrarevoluționarilor și sabotorilor”.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema intrării socialiștilor-revoluționari de stînga în guvern și altele.

Decembrie, 8(21)

Lenin scrie o notă către Comitetul din Petersburg al P.M.S.D.(b) din Rusia în care arată că trebuie să pună cel puțin 100 „de membri de partid *absolut* siguri” la dispoziția Comitetului de pe lângă Sovietul din Petrograd pentru combaterea pogromurilor la care se dedau bețivii.

Răspunzînd președintelui Sovietului din Ostrogojsk, care îl întrebese ce să facă cu obiectele de valoare de pe moșiile jefuite, Lenin transmite prin telegraf indicația de a le in-

ventaria și păstra, iar jefuitorii să fie deferiți justiției, comunicându-se, totodată, Consiliului Comisarilor Poporului ce pedepse li s-au aplicat.

Lenin îl primește pe V. A. Antonov-Ovseenko, care se întorsese de la Cartierul general, ascultă comunicarea acestuia cu privire la planurile de luptă împotriva trupelor contrarevoluționare ale lui Kaledin și a Radei centrale ucrainene, examinează însemnările lui în legătură cu pregătirile pentru operațiile militare.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema intrării socialiștilor-revoluționari de stînga în guvern și altele.

*Decembrie,
înainte de
9 (22)*

Lenin primește o delegație a muncitorilor de la Fabrica de țevi din Petrograd.

*Decembrie,
noaptea de
9 spre 10
(22 spre 23)*

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema intrării socialiștilor-revoluționari de stînga în guvern, problema demobilizării industriei și altele.

*Decembrie,
11 (24)*

Lenin răspunde la întrebările puse de delegația muncitorilor din raionul Aleksandrov-Grușevski (Donbass).

Lenin participă la ședința Comitetului Central al partidului, la care face următoarele propuneri : să se desființeze biroul provizoriu al fracțiunii bolșevice din Adunarea constituantă, să se expună sub forma de teze problema atitudinii C.C. al partidului față de Adunarea constituantă, să se desemneze un membru al C.C. pentru conducerea fracțiunii și altele.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema trecerii școlilor parohiale la Comisariatul poporului pentru învățămînt, problema separării cît mai urgente a bisericii de stat și altele.

*Decembrie,
11 sau 12
24 sau 25)*

Lenin scrie „Proiectul de rezoluție cu privire la biroul provizoriu al fracțiunii bolșevice din Adunarea constituantă” și întocmește „Tezele cu privire la Adunarea constituantă”.

- Decembrie, 12 (25)* În legătură cu pregătirile pentru naționalizarea băncilor particulare din Petrograd, Lenin dă directivă să se țină o adunare a funcționarilor de bancă bolșevici și socialiști-revoluționari de stînga.
- Lenin participă la ședința fracțiunii bolșevice din Adunarea constituantă și în numele C.C. al partidului prezintă „Tezele cu privire la Adunarea constituantă”, scrise de el. În urma discuțiilor, tezele sînt adoptate în unanimitate de fracțiune.
- Decembrie, 12 sau 13 (25 sau 26)* Lenin conduce ședința închisă a Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema naționalizării băncilor particulare.
- Între 12 și 20 decembrie (25 decembrie și 5 ianuarie 1918)* În editura „Jizn i znanie” apare, pentru prima oară, lucrarea lui Lenin „Programul agrar al social-democrației în prima revoluție rusă din 1905—1907”, scrisă în noiembrie-decembrie 1907.
- Decembrie, 13 (26)* Lenin rostește, în numele Consiliului Comisarilor Poporului, o cuvîntare de salut la Congresul general extraordinar al muncitorilor și maiștrilor feroviari.
- Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; scrie un proiect de hotărîre cu privire la retribuirea funcționarilor din instituțiile guvernamentale.
- Decembrie, noaptea de 13 spre 14 (26 spre 27)* Lenin ține o consfătuire închisă pentru pregătirea acțiunii de ocupare a tuturor băncilor particulare din Petrograd, în scopul naționalizării lor.
- Decembrie, 14 (27)* Lenin ascultă rapoartele prezentate de persoanele care au condus operația de ocupare a băncilor particulare.
- Lenin scrie articolul „Pentru pîine și pace”.
- Lenin participă la ședința C.E.C. din Rusia, rostește o cuvîntare în timpul discutării raportului cu privire la naționalizarea băncilor.
- Decembrie, nu mai devreme de 14 (27)* Lenin scrie însemnări în legătură cu politica economică a Statului sovietic.
- Lenin elaborează „Proiectul de decret cu privire la înfăptuirea naționalizării băncilor și la măsurile necesare în legătură cu aceasta”.

Lenin participă la ședința biroului Consiliului economic superior, pune în discuție „Proiectul de decret cu privire la înfăptuirea naționalizării băncilor și la măsurile necesare în legătură cu aceasta”, scris de el, prezintă un raport în care fundamentează acest proiect și răspunde la întrebări.

*Decembrie,
înainte
de 15 (28)*

Lenin discută cu o delegație a C.C. al Partidului muncitoresc social-democrat din Finlanda, care a adresat C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia cererea de a sprijini proclamarea independenței Finlandei; Lenin promite că va susține această cerere în cadrul Consiliului Comisarilor Poporului.

Decembrie, 15 (28) Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; scrie proiectul de hotărîre cu privire la organizarea unei comisii de practicieni pe lîngă Consiliul economic superior și proiectul de hotărîre cu privire la reorganizarea Comisiei speciale pentru aprovizionarea cu combustibil. La ședință se discută, de asemenea, proiectele de decrete cu privire la acordarea de drepturi egale pentru toți militarii, cu privire la principiul eligibilității în armată și altele.

Lenin primește o delegație a Senatului finlandez, care îl întreabă ce atitudine va avea guvernul sovietic față de cererea de a se acorda independență Finlandei; Lenin asigură delegația că Consiliul Comisarilor Poporului va recunoaște independența Finlandei.

Decembrie, 16 (29) Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema formelor de trecere în ceea ce privește organizarea armatei în perioada de demobilizare, problema formării unor unități naționale în armată și altele.

Decembrie, 17 (30) Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută raportul delegației sovietice la Conferința de pace de la Brest-Litovsk și altele.

Lenin sosește la consfătuirea, convocată la propunerea sa, a reprezentanților Congresului general al armatei în legătură cu demobilizarea armatei, scrie „Întrebări puse delegațiilor la

Congresul general al armatei în legătură cu demobilizarea armatei", le dă citire și propune participanților la consfătuire și delegaților la congres să răspundă în scris la aceste întrebări.

Decembrie, 18 (31) Lenin ia cunoștință de răspunsurile pe care delegații la Congresul general al armatei în problema demobilizării armatei le-au dat la chestionarul întocmit de el, scrie un proiect de rezoluție al Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la situația de pe front și la starea armatei.

Decembrie, 18 (31) Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; prezintă spre aprobare instrucțiunile, scrise de el, cu privire la pregătirea ședințelor Consiliului Comisarilor Poporului și proiectul de rezoluție la raportul lui N. V. Kriľenko cu privire la situația de pe front și la starea armatei. La ședință se discută, de asemenea, raportul cu privire la crearea Micului C.C.P. (Comisia de pe lângă C.C.P. pentru pregătirea și rezolvarea operativă a problemelor curente ale C.C.P.) și altele.

Lenin înmânează delegației guvernamentale finlandeze decretul Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la recunoașterea independenței de stat a Finlandei.

Decembrie, 19
(1 ianuarie 1918) Lenin primește pe delegații de la Oțelăria nr. 2 din stanița Kamenskaia.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; prezintă spre aprobare Consiliului Comisarilor Poporului proiectele de hotărâri, scrise de el, cu privire la începerea tratativelor cu Rada centrală și cu privire la eliberarea de către comisarul poporului pentru justiție, I. Z. Șteinberg, a membrilor „Uniunii apărării Adunării constituante”, arestați de Ceka.

Decembrie,
noaptea de
20 spre 21 (2 spre
3 ianuarie 1918) Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problemele legate de pregătirea convocării Adunării constituante și altele.

Decembrie, 21
(3 ianuarie 1918) Lenin primește de la socialistul francez Charles Dumas, venit la Petrograd, o scrisoare în care roagă să fie primit. În scrisoarea de răspuns (scrisă în limba franceză), Lenin îi mulțumește lui Dumas „pentru schimbul de opinii avut și

pentru informațiile extrem de prețioase în legătură cu mișcarea socialistă din Franța“ pe care i le-a furnizat pe cînd se afla la Paris și își exprimă totodată regretul că între ei nu mai sînt cu puțință relații personale din cauza profundelor divergențe politice care îi despart.

*Decembrie,
noaptea de 21
spre 22 (3 spre
4 ianuarie 1918)*

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; redactează și completează proiectul de hotărîre cu privire la raporturile dintre Comisariatul poporului pentru justiție, Ceka și comisiile de anchetă; face modificări în proiectul de decret cu privire la obligativitatea muncii la curățirea zăpezii pentru întreaga populație din Petrograd, îl completează cu punctul referitor la obligativitatea muncii în primul rînd pentru persoanele care nu desfășoară o activitate productivă.

*Decembrie, 22
(4 ianuarie 1918)*

În nr. 221 al ziarului „Pravda“ apare articolul lui Lenin „Plehanov pentru teroare“. (În ziarul „Izvestiia“ nr. 259 din 23 decembrie 1917, articolul a apărut sub titlul „Plehanov despre teroare“.)

Lenin participă la consfătuirea convocată de Comisariatul poporului pentru problemele militare în legătură cu comunicarea Cartierului general despre situația grea de pe Frontul românesc, propune să se reglementeze transportul și aprovizionarea frontului cu alimente, să se trimită de urgență pe front detașamente ale Gărzii roșii din districtele militare Petrograd și Moscova și să se treacă de îndată la organizarea în aceste districte a zece corpuri de armată cu un efectiv de cîte 30 000 de persoane.

*Decembrie, 23
(5 ianuarie 1918)*

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută proiectul de decret cu privire la „Armenia turcească“ și altele.

Consiliul Comisarilor Poporului hotărăște să i se acorde lui Lenin un concediu de 3—5 zile.

*Decembrie 24—27
(6—9 ianuarie 1918)*

În timpul concediului, Lenin locuiește la șanatoriul „Halila“, scrie conspectul „Din jurnalul unui publicist (Teme de elaborat)“, articolele „Cei speriați de prăbușirea vechiului și cei care luptă pentru nou“ și „Cum trebuie organizată întrecerea?“, tezele preliminare și textul definitiv al „Proiectului de decret cu privire la comunele de consum“.

Decembrie, 28
(10 ianuarie 1918) Lenin discută cu comisarul poporului pentru problemele militare, N. I. Podvoiski, îi propune să se pună în discuția Sovietelor, și în primul rând a Sovietului din Petrograd, problema formării unei armate noi, socialiste.

Decembrie, 29
(11 ianuarie 1918) Într-o telegramă adresată lui V. A. Antonov-Ovseenko, comisar al poporului pentru lupta împotriva contrarevoluției din sudul Rusiei, Lenin aduce un omagiu activității energice desfășurate de acesta în lupta împotriva kalediniștilor.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; prezintă spre aprobare proiectul său de hotărâre „Cu privire la acoperirea cheltuielilor C.E.C.”; ia cuvântul în problema centralizării ziarelor guvernamentale. La ședință se discută, de asemenea, proiectul de hotărâre cu privire la sistemul de acordare a autorizațiilor pentru importul și exportul de mărfuri și altele.

Lenin îl primește pe căpitanul G. Sadoul, membru al misiunii militare franceze în Rusia, cu care discută problema unui răgaz necesar Rusiei Sovietice și despre încheierea păcii separate cu Germania, precum și despre crearea armatei noi, socialiste.

Decembrie, 30
(12 ianuarie 1918) Lenin scrie proiectul de rezoluție al C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia cu privire la excluderea lui S. A. Lozovski din partid pentru comportarea sa antipartinică.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; prezintă spre aprobare proiectele de hotărâri scrise de el: cu privire la răspunsul dat de Rada centrală la propunerea Consiliului Comisarilor Poporului de a se începe tratative, cu privire la raporturile dintre V. A. Antonov-Ovseenko, pe de o parte, și C.E.C. din Ucraina și G. K. Ordjonikidze, comisar provizoriu cu împuterniciri speciale în Ucraina, pe de altă parte, cu privire la activitatea lui Antonov-Ovseenko în Ucraina și la dreptul acestuia de a recurge la măsuri de represiune împotriva capitaliștilor-sabotori.

Decembrie, 31
(13 ianuarie 1918) Lenin scrie o notă lui I. M. Sverdlov prin care îl roagă să discute cu I. S. Ganețki problema trimiterii unei delegații în străinătate în vederea stabilirii unor legături cu partidele socialiste.

Lenin semnează „Ultimatumul dat guvernului român de către Consiliul Comisarilor Poporului“ în legătură cu dezarmarea de către autoritățile românești a unor unități ale Diviziei 49 revoluționare și arestarea unor soldați ruși.

Lenin dă dispoziție în scris comisarului poporului pentru problemele militare să aresteze imediat pe toți membrii Ambasadei și misiunii militare române, precum și pe funcționarii din instituțiile românești oficiale.

Lenin, împreună cu N. K. Krupskaia, participă la revelionul organizat de Comitetul raional de partid, de Sovietul raional și de statul-major al Gărzii roșii din cartierul Viborg în cinstea activului și a muncitorilor din Garda roșie care pleacă pe front.

1918

Ianuarie, 1 (14)

Lenin primește pe reprezentanții diplomatici ai țărilor Antantei și ai țărilor neutre acreditați la Petrograd, care îi înmânează un memorandum în care cer să fie eliberat ambasadorul român Diamandi. Lenin arată că arestarea a fost dictată de împrejurări excepționale și declară că el nu consideră inadmisibilă arestarea reprezentantului diplomatic al unei țări care, fără a declara război, a pornit operații militare împotriva unei divizii ruse; că „pentru un socialist viața a mii de ostași valorează mai mult decât liniștea unui diplomat“; că va veni timpul când „popoarele — care nu vor război — putea preîntîmpina războiul prin toate mijloacele de care dispun“.

Lenin rostește o cuvîntare de salut la mitingul consacrat plecării pe Frontul de vest a primului detașament de marș al armatei socialiste. Niște contrarevoluționari teroriști au tras asupra automobilului în care Lenin se întorcea de la miting.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; prezintă un raport cu privire la evenimentele la ordinea zilei în legătură cu arestarea ambasadorului român și a întregului personal al ambasadei și al misiunii militare (Lenin este însărcinat să întocmească un comunicat al guvernului în legătură cu aceste evenimente și să rezolve problema eliberării lui

Diamandi); scrie o completare la rezoluția cu privire la dreptul lui V. A. Antonov-Ovseenko de a recurge la măsuri de represiune împotriva capitaliștilor-sabotori, completare care prevede înființarea unor tribunale revoluționare în vederea rezolvării problemei legalității represiunilor.

*Ianuarie,
noaptea de
1 spre 2
(14 spre 15)*

Lenin dă dispoziție în scris comisarului fortăreței Petropavlovskaja să elibereze pe ambasadorul român și pe toți membrii Ambasadei române.

Ianuarie, 2 (15)

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; scrie proiectul de hotărâre cu privire la normele de retribuire a persoanelor cu funcții de răspundere.

*Ianuarie, nu
mai târziu
de 3 (16)*

Lenin scrie „Declarația drepturilor poporului muncitor și exploatat”.

Ianuarie, 3 (16)

Lenin scrie o scrisoare Congresului general al armatei în legătură cu demobilizarea armatei.

Lenin scrie proiectul de hotărâre al C.E.C. din Rusia prin care sînt considerate drept contrarevoluționare încercările unor persoane sau instituții de a-și atribui funcții ale puterii de stat în Republica rusă.

Lenin discută cu delegația C.E.C. din Ucraina înainte de plecarea acesteia la Brest-Litovsk.

Lenin comunică comandantului suprem, N. V. Krîlenko, textul raportului Comitetului militar-revoluționar al Armatei a 8-a cu privire la acțiunile contrarevoluționare ale Radei ucrainene pe Frontul românesc, îl sfătuiește „să nu se lase provocat de Rada de la Kiev, să nu aibă încredere în ea, să acționeze înarmat, organizat și cu toată fermitatea împotriva comandamentului contrarevoluționar român, împotriva kalediniștilor și a complicilor lor din Rada de la Kiev”.

Lenin dă dispoziție prin fir direct delegației ruse de la Brest-Litovsk să obțină o întrerupere a lucrărilor conferinței de pace și să vină la Petrograd.

- Ianuarie, 4 (17)* Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută politica antisovietică a Vikjelului, trecerea instituțiilor Cruci Roșii și Uniunii orașelor din Rusia la stat și altele.
- Ianuarie, 5 (18)* Lenin discută cu N. V. Krîlenko despre situația de pe front.
- Ianuarie, 5 (18) și noaptea spre 6 (19)* Lenin participă la ședința Adunării constituante; în pauză, el participă la ședința C.C. al partidului, la care se discută tactica față de Adunarea constituantă, scrie proiectul de declarație cu privire la retragerea bolșevicilor din Adunarea constituantă, discută cu deputații bolșevici din Adunarea constituantă și rostește la adunarea fracțiunii o cuvîntare în care fundamentează propunerea C.C. cu privire la retragerea bolșevicilor din Adunarea constituantă și la atitudinea față de aceasta în viitor.
- Ianuarie, noaptea de 5 spre 6 (18 spre 19)* Lenin discută în câteva rînduri cu membrii C.C. al partidului socialiștilor-revoluționari de stînga despre necesitatea de a adopta o linie comună cu bolșevicii în problema Adunării constituante.
- Lenin conduce o consfătuire neoficială a membrilor Consiliului Comisarilor Poporului, întocmește schița inițială a tezelor decretului cu privire la dizolvarea Adunării constituante, ia de 4 ori cuvîntul în această problemă.
- Lenin dă dispoziție gărzii de la palatul Tavriceski să nu permită acte de violență împotriva părții contrarevoluționare a Adunării constituante, dar, după ce toate persoanele din palatul Tavriceski vor ieși, să nu permită nimănui, pînă la noi ordine, să intre înapoi.
- Ianuarie, 6 (19)* Lenin scrie articolul „Oameni de pe lumea cealaltă”.
- Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; pune în discuție tezele decretului, scrise de el, cu privire la dizolvarea Adunării constituante, își notează completările propuse.
- Lenin scrie „Proiectul de decret cu privire la dizolvarea Adunării constituante”.

- ianuarie, noaptea
de 6 spre 7
'9 spre 20)* La ședința C.E.C. din Rusia, Lenin rostește o cuvîntare cu privire la dizolvarea Adunării constituante. C.E.C. din Rusia adoptă „Proiectul de decret cu privire la dizolvarea Adunării constituante“, scris de Lenin.
- ianuarie, 7 (20)* Fiind informat că niște marinari anarhiști i-au ucis pe A. I. Șingarev și pe F. F. Kokoșkin, foști miniștri în guvernul provizoriu, Lenin dă dispoziție să se facă imediat cercetări amănunțite în legătură cu atentatul, iar cei vinovați să fie arestați.
- Lenin scrie „Teze cu privire la încheierea imediată a unei păci separate și anexioniste“.
- Lenin discută cu I. V. Stalin, comisar al poporului pentru problemele naționalităților, cu Mullanur Vahitov, președinte al Comitetului socialist musulman, și cu Șarif Manatov, președinte al Sovietului regional din Bașkiria, despre mișcarea de eliberare națională a tătarilor și bașkirilor, îi sfătuiește pe deputații musulmani din Adunarea constituantă care sprijină Puterea sovietică să organizeze o instituție musulmană centrală și să înceapă elaborarea unor decrete cu privire la populația musulmană.
- Lenin primește o delegație a aripii de stînga a Congresului general extraordinar al feroviarilor din Rusia.
- Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută un raport cu privire la mersul tratativilor de pace de la Brest-Litovsk și altele.
- Ianuarie,
nu înainte
de 7 (20)* Lenin scrie pentru ziarul socialist englez „The Call“ articolul „Ce sînt Sovietele?“
- Ianuarie, 8 (21)* La consfătuirea C.C. cu unii activiști de partid, Lenin dă citire și fundamentează „Tezele cu privire la încheierea imediată a unei păci separate și anexioniste“.
- Între 8 și 11
(21 și 24 ianuarie)* Lenin face bilanțul discuțiilor purtate la consfătuirea de partid din 8 (21) ianuarie asupra „Tezelor cu privire la încheierea imediată a unei păci separate și anexioniste“ și scrie postfața la „Teze“.

- Ianuarie, 9 (22)* Lenin participă la ședința C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia la care se discută următoarele probleme: repartizarea forțelor, cu privire la Organul Central al partidului, cu privire la Comisariatul poporului pentru afacerile externe, cu privire la bănci.
- Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului la care se discută problema creării Consiliului economic superior, problema intrării reprezentantului Republicii Sovietice Ucrainene, V. P. Zatonski, în Consiliul Comisarilor Poporului și altele.
- Ianuarie, 11 (24)* Lenin participă la ședința C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia, rostește cuvântări în problema păcii, își face însemnări asupra discuțiilor purtate. La ședință se discută, de asemenea, problema alegerii prezidiului Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia.
- Lenin prezintă la a doua ședință a celui de-al III-lea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia raportul de activitate al Consiliului Comisarilor Poporului.
- Ianuarie, 12 (25)* Lenin dă dispoziție statului-major al Gărzii roșii să ajute la controlarea căilor ferate din Petrograd și din împrejurimi în vederea descoperirii vagoanelor cu cereale și cu alte produse alimentare, precum și la prinderea speculanților și sabotorilor.
- Lenin rostește la a treia ședință a celui de-al III-lea Congres general al Sovietelor din Rusia cuvântul de încheiere la raportul de activitate al Consiliului Comisarilor Poporului. Congresul adoptă o rezoluție, propusă de fracțiunea bolșevică, prin care aprobă politica dusă de C.E.C. din Rusia și de C.C.P.; confirmă „Declarația drepturilor poporului muncitor și exploatat“.
- Ianuarie, 13 (26)* Lenin îi primește pe Suvorov și Antipov, împuterniciți ai Comitetului raional al Sovietelor din Ural. După ce discută cu ei, îi trimite la comisariatele poporului pentru aprovizionare și pentru căile de comunicație, precum și la secția de aprovizionare a Consiliului economic superior cu o notă în care arată că acestor tovarăși

trebuie să li se încredințeze sarcina de a lua cele mai drastice măsuri pentru trimiterea vagoanelor cu cereale din Siberia la Petrograd.

Lenin primește o delegație a Regimentului 3 pușcași letoni din Kurzem, care urma sa plece pe front pentru a lupta împotriva lui Kaledin; explică situația internă și internațională a Rusiei Sovietice și sarcinile Puterii sovietice în lupta împotriva contrarevoluției.

Lenin prezintă la Congresul general extraordinar al feroviarilor din Rusia un raport, apoi răspunde la biletele delegaților.

*Între 13 și 18
(26 și 31) ianuarie*

Lenin participă la lucrările comisiei alese de cel de-al III-lea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din Rusia în vederea redactării proiectului de lege cu privire la socializarea pământului.

Ianuarie, 14 (27)

Lenin participă la consfătuirea prezidiului Sovietului din Petrograd cu reprezentanții organizațiilor de aprovizionare, ia cuvântul în problema măsurilor de luptă împotriva foametei.

Lenin primește pe reprezentanții Congresului general al lucrătorilor din domeniul aprovizionării din Rusia, discută cu ei rezoluția adoptată de congres.

*Ianuarie, noaptea
de 14 spre 15
(27 spre 28)*

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; scrie un proiect de hotărîre în legătură cu situația aprovizionării cu alimente la Petrograd și cu privire la conflictul dintre A. G. Șlihter, comisar al poporului pentru problemele aprovizionării, și Consiliul aprovizionării. La ședință se discută de asemenea situația industriei din Petrograd și altele.

Ianuarie, 15 (28)

Lenin trimite la Harkov o scrisoare lui G. K. Ordjonikidze, comisar cu împuterniciri speciale în Ucraina, și comandantului-șef V. A. Antonov-Ovseenko; cere să se ia „cele mai energice și mai revoluționare măsuri” pentru a se trimite cereale la Petrograd.

Lenin dă dispoziție Comitetului revoluționar al marinei să trimită 2 000 de marinari pentru a participa la operații militare împotriva Radei centrale.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, anunță că s-a alocat suma de 1 000 000 de ruble pentru statul-major revoluționar de pe lângă cartierul general al comandantului suprem; supune spre aprobare Consiliului Comisarilor Poporului proiectul său de hotărâre cu privire la subordonarea flotei din Marea Baltică și a celei din Marea Neagră; redactează proiectul de decret cu privire la organizarea Armatei Roșii și proiectul de decret cu privire la organizarea judecătorească.

Lenin semnează decretul Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la organizarea Armatei Roșii muncitorești-tărănești.

Ianuarie, 16 (29) Lenin primește o delegație a congresului cazacilor de pe front, congres care s-a ținut în stațiunea Kamenskaia și s-a situat de partea Puterii sovietice.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; scrie proiectul de hotărâre cu privire la retribuirea funcționarilor de la căile ferate; participă la discutarea problemei organizării unui centru unic de aprovizionare, aprobă tezele prezentate de prezidiul Congresului general al lucrătorilor din domeniul aprovizionării din Rusia și scrie două proiecte de apel pe care Consiliul Comisarilor Poporului le adresează acestui congres.

Ianuarie, 17 (30) Într-o telegramă adresată lui V. A. Antonov-Ovseenko, Lenin salută hotărârea Comitetului militar-revoluționar din regiunea Donului de a recunoaște Consiliul Comisarilor Poporului.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; întocmește o schemă privind deplasarea și sosirea încărcăturilor cu cereale la Petrograd.

Lenin discută cu membrii Comisariatului pentru problemele musulmanilor, aprobă proiectele lor de decrete cu privire la restituirea către musulmani a turnului Suumbik și a Karavan-saraiului.

Ianuarie, 18 (31) Lenin discută cu delegații Țentrovogăi (Comitetul central al sindicatelor funcționarilor și muncitorilor de la serviciul de navigație din bazinul Volgăi) în legătură cu examinarea la

viitoarea ședință a Consiliului Comisarilor Poporului a problemei naționalizării flotei comerciale.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; ia cuvântul la discuții în problema naționalizării flotei comerciale maritime și fluviale, întocmește tezele pentru proiectul de decret și scrie proiectul de decret.

Lenin scrie proiectul de decret cu privire la înlăturarea din legislația sovietică a referirilor la Adunarea constituantă.

Lenin ia cuvântul la ședința fracțiunii bolșevice din cadrul celui de-al III-lea Congres general al Sovietelor și explică proiectul „Legeii fundamentale cu privire la socializarea pământului”.

*Ianuarie, noaptea
de 18 spre 19
(31 ianuarie
spre 1 februarie)*

Lenin rostește o cuvântare la ședința de încheiere a lucrărilor celui de-al III-lea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din Rusia.

*Ianuarie,
înainte de 19
(1 februarie)*

Lenin dă dispoziție colegiului Comisarului poporului pentru justitie să urgenteze elaborarea decretului cu privire la separarea bisericii de stat.

*Ianuarie, 19
(februarie, 1)*

Lenin participă la ședința C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia, ia cuvântul în problema încheierii păcii cu Germania.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; face îndreptări și aduce completări la proiectul de hotărâre cu privire la raporturile dintre comisariatele poporului și Consiliul economic superior.

*Ianuarie, nu
înainte de 19
— nu mai
târziu de 21
(1—3) februarie*

Lenin primește pe reprezentantul Consiliului legislativ al departamentului marinei, discută cu el despre situația flotei.

*Ianuarie, 20
(februarie, 2)*

Lenin discută cu N. I. Muralov, comandantul districtului militar Moscova, și cu A. V. Mandelștam, adjunctul acestuia, critică lozincă „războiul revoluționar“ împotriva Germaniei, îi informează despre situația armatei ruse.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; redactează și completează proiectul de „Decret cu privire la libertatea conștiinței,

- a asociațiilor bisericești și religioase“ ; scrie notele la articolele 1 și 2 din „Proiectul cu privire la impozitul excepțional pe avere“.
- Ianuarie, înainte de 21 (3 februarie)* Intr-o telegramă adresată lui V. A. Antonov-Ovseenko la Harkov, Lenin îl întreabă care sînt cauzele fricțiunilor dintre el și C.E.C. din Ucraina, arată că nu este de dorit să se intervină în treburile interne ale Ucrainei dacă acest lucru nu este determinat de nevoile de ordin militar.
- Ianuarie, 21 (februarie, 3)* Lenin participă la ședința C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia cu reprezentanții diferitelor curente în problema încheierii tratatului de pace cu Germania ; întocmește un tabel cu rezultatele votării în problemele discutate la ședință.
- Lenin scrie radiograma „Către toți cetățenii. Către delegația pentru tratativele de pace de la Brest-Litovsk în special“, cu privire la situația din țară și la evenimentele revoluționare din Occident.
- Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului ; scrie proiectul de hotărîre la raportul de activitate al Comisiei de anchetă de pe lângă Sovietul din Petrograd.
- Ianuarie, 22 (februarie, 4)* Lenin scrie radiograma „Către toți cetățenii Rusiei“ cu privire la situația din țară.
- Lenin îl primește pe căpitanul G. Sadoul, membru al misiunii militare franceze, arată că guvernul sovietic trebuie să semneze pacea cu Germania.
- Ianuarie, 23 (februarie, 5)* Lenin semnează radiograma nr. 4, „Către toți cetățenii Rusiei!“ , cu privire la lichidarea Radei contrarevoluționare, proclamarea C.E.C. al Sovietelor din Ucraina și a Secretariatului poporului ca putere supremă în Ucraina, cu privire la stabilirea unor relații federative între Ucraina Sovietică și Rusia Sovietică, precum și cu privire la lichidarea rebeliunii lui Dutov în Ural și la victoria Puterii sovietice în Crimeea.
- Lenin rostește o cuvîntare în fața absolvenților cursurilor de agitatori trimiși în provincie, la sate.
- Lenin scrie proiectul de hotărîre al Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la condițiile

în care li se acordă locuitorilor comisarilor poporului dreptul de vot deliberativ la ședințele Consiliului Comisarilor Poporului și un proiect de hotărâre prin care se cere sindicatului metalurgiștilor din Petrograd să treaca de îndată, cu ajutorul Consiliului economic superior și al comisariatelor poporului pentru problemele muncii și pentru căile de comunicație, uzinele metalurgice la o muncă economică utilă.

*Ianuarie,
înainte de 24
(6 februarie)*

Lenin scrie o completare la proiectul „Legii fundamentale cu privire la socializarea pământului“ (completarea reprezintă articolul 26 din lege).

*Ianuarie, 24
(februarie, 6)*

Lenin participă la ședința C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia, ia de trei ori cuvântul în problema ordinii de zi a celui de-al VII-lea Congres al partidului. Comitetul Central îl alege pe Lenin în Comisia pentru elaborarea programului partidului.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului la care se discută problema introducerii stilului nou, problema înființării unui organ sanitar superior — Consiliul colegiilor de medici — și altele.

*Ianuarie, 25
(februarie, 7)*

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului la care se discută problema aprovizionării și altele.

*Ianuarie, 27
(februarie, 9)*

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului la care se discută proiectul de lege cu privire la tariful poștal și telegrafic, problema organelor de finanțare și altele.

*Ianuarie, 28
(februarie, 10)*

Lenin rostește o cuvântare la ședința de încheiere a lucrărilor congresului comitetelor agrare și al secției țărănești de la cel de-al III-lea Congres al Sovietelor.

Ca răspuns la întrebarea lui Troțki, președintele delegației ruse la Conferința de pace de la Brest-Litovsk, cum să reacționeze la ultimatumul prezentat de delegația germană, Lenin trimite o telegramă în care confirmă punctul său de vedere anterior, adică necesitatea semnării tratatului de pace cu Germania.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului la care se discută problema în-

ființării Tribunalului revoluționar al presei și altele.

*Ianuarie, 29
(februarie, 11)
și noaptea
spre 30 (12
februarie)*

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; prezintă un raport în problema adopțării cât mai urgente a unor măsuri financiare și face modificări în proiectul de hotărâre cu privire la obligativitatea îndeplinirii însărcinărilor trasate de Soviete în aplicarea măsurilor fiscale. La ședință se discută situația politică a Rusiei Sovietice în legătură cu declarația lui Troțki că refuză să semneze tratatul de pace cu Germania.

*Ianuarie, 30
(februarie, 12)*

Lenin discută cu membrii conducerii primei Asociații a plugarilor-comuniști din Rusia, organizație înființată de muncitorii de la Uzinele „Obuhov“, apoi îi trimite la comisarul poporului pentru agricultură, A. L. Kolegaev, cu o scrisoare de recomandare, în care îl roagă să sprijine inițiativa lor și să-i sfătuiască cum și de unde ar putea să capete pământ; trimite un bilet la Sovietul din Petrograd în care propune să se trimită la adunarea asociației un practician cu experiență.

Lenin primește o delegație a muncitorilor de la Uzina de avioane „Melțer“, discută despre situația din uzină și își notează informațiile primite de la delegați.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; scrie o completare la proiectul de decret cu privire la paza căilor ferate și proiectele de hotărâri cu privire la elaborarea unui decret prin care să se interzică orice călătorii gratuite pe calea ferată, cu privire la obligația directorului Băncii de Stat de a trimite „în primul rînd și cu orice preț“ 200 000 000 de ruble în sud pentru a fi puse la dispoziția expediției lui A. S. Iakubov în vederea aprovizionării cu cereale a localităților care duc lipsă și cu privire la atragerea detașamentelor de la căile ferate de pe front la munca de aprovizionare; corectează și completează proiectul de decret nr. 2 „Cu privire la organizarea judecătorească“.

*Noaptea de
31 ianuarie
(13 spre 14
februarie)*

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; scrie proiectele de hotărâri cu privire la crearea comisiei extraordinare pentru aprovizionare și la raportul lui I. M. Sverdlov cu

privire la reprimirea în serviciu a funcționarilor care au încetat de a mai sabota. La ședință se discută de asemenea raportul cu privire la Conferința de pace de la Brest-Litovsk, la situația internațională și altele.

*Sfârșitul lunii
ianuarie*

Lenin primește pe reprezentanții Consiliului central al comitetelor de întreprindere din Petrograd, le spune că situația economică a Rusiei nu permite o centralizare a comenzilor în industrie.

Ianuarie

Lenin discută cu I. Anvelt, unul dintre conducătorii bolșevicilor estoni, problema proclamării Estoniei ca Republică sovietică independentă.

Lenin se întâlnește cu P. N. Lepeșinski.

*Ianuarie —
februarie*

Lenin discută cu comunistul ungar Béla Kun despre încheierea păcii cu Germania.

Februarie, 14

Lenin trimite o telegramă lui M. A. Muraviov la Kiev în care îi dă directiva ca, de comun acord cu Colegiul suprem pentru problemele ruso-române, să acționeze cât se poate de energic pe Frontul românesc.

Februarie, 15

Lenin îl primește pe L. A. Ghijițki, membru al Comitetului executiv al Sovietului din Pudoj (gubernia Oloneț), discută cu el despre nevoile economice ale guberniei Oloneț și ale județului Pudoj, scrie o notă către toți comisarii poporului în care roagă ca Ghijițki să fie primit peste rînd, dată fiind importanța problemelor pe care le are de discutat.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului la care se discută problema naționalizării exploatărilor petrolifere, a depozitelor de cereale și altele.

Februarie, 16

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; scrie proiectul de hotărîre cu privire la alocarea unei sume de 100 000 de ruble pentru expediția nordică organizată de C.C.P. în vederea protejării bunurilor Republicii Sovietice Federative Ruse care se află în gubernia Arhanghelsk. La ședință se discută de asemenea declararea căilor ferate în stare de război și crearea Comitetului special pentru reducerea cheltuielilor etc.

Februarie, 17

Lenin participă la ședința C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia, ședință convocată în legătură cu fap-

- tul că, la 16 februarie, Comandamentul militar german a declarat că armistițiul încetează și că la 18 februarie, ora 12, trupele austro-germane vor relua operațiile militare împotriva Rusiei.
- Februarie, 18* Lenin participă la ședința C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia.
- Februarie, 18 și noaptea spre 19* Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului la care se discută situația creată în urma ultimatumului dat de guvernul german și a ofensivei pornite de trupele germane.
- Lenin participă la ședința C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia, se pronunță pentru acceptarea imediată a condițiilor de pace propuse de Germania.
- Din însărcinarea C.C. al partidului, Lenin scrie un proiect de radiogramă către guvernul german.
- Lenin participă la ședința comună a C.C. al partidului bolșevic și a C.C. al partidului socialiștilor-revoluționari de stînga.
- Februarie, 19* Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului la care se discută probleme ale politicii externe și ale organizării apărării țării în legătură cu ofensiva începută de Germania.
- Februarie, 19 și noaptea spre 20* Lenin participă la ședința comună a fracțiunii bolșevice și a fracțiunii socialiștilor-revoluționari de stînga din C.E.C. din Rusia, rostește o cuvîntare despre necesitatea încheierii păcii separate cu Germania, răspunde la întrebări.
- Februarie, 20* Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului la care se discută un raport cu privire la situația de pe front și altele ; este ales în Comitetul executiv provizoriu al Consiliului Comisarilor Poporului.
- Lenin răspunde prin fir direct la întrebarea fracțiunii bolșevice din Sovietul din Moscova cu privire la situația creată în urma ofensivei pornite de trupele germane și la măsurile adoptate de Consiliul Comisarilor Poporului.
- Lenin rostește la adunarea pușcașilor letoni o cuvîntare cu privire la război și pace.

Februarie, 20
și noaptea
spre 21

Lenin participă la lucrările Comitetului executiv provizoriu al Consiliului Comisarilor Poporului.

Februarie, 21

În nr. 31 al ziarului „Pravda” apare articolul lui Lenin „Despre frazeologia revoluționară”.

Lenin scrie o telefonogramă adresată Comisiei executive a Comitetului din Petersburg și tuturor comitetelor raionale ale partidului bolșevic în care dă directiva cu privire la organizarea apărării Petrogradului.

Lenin scrie proiectul de decret-apel al Consiliului Comisarilor Poporului „Patria socialistă este în primejdie !”.

Lenin dă dispoziție prin fir direct lui V. A. Antonov-Ovseenko la Harkov : „Să se cucerească imediat orașele Rostov și Novocerkassk. Să se trimită în acest scop circa 2 000 de ostași de nădejde ai Gărzii roșii din Petrograd”.

Lenin dă o dispoziție prin fir direct la Revel : „Să se trimită unități împotriva dușmanului și să fie respins. Dacă acest lucru e greu de realizat, să se distrugă toate drumurile, să se întreprindă o serie de incursiuni de partizani pentru a nu permite dușmanului să-și întărească pozițiile pe uscat”.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului ; dă citire proiectului său de decret-apel „Patria socialistă este în primejdie !”.

Februarie,
21 sau 22

Lenin scrie o completare la decretul-apel al Consiliului Comisarilor Poporului „Patria socialistă este în primejdie !”.

Februarie, 22

În legătură cu discutarea în C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia a posibilității de a obține armament și alimente de la țările Antantei în vederea organizării unei rezistențe împotriva agresiunii germane, Lenin trimite o notă Comitetului Central în care face cunoscut că el se alătură propunerii „de a se lua cartofi și armament de la rechini imperialismului anglo-francez”.

Lenin scrie articolul „Despre rîie”.

Lenin comunică prin fir direct la Moscova comisarului pentru poștă și telegraf V. N. Podbelski despre situația creată în legătură cu ofensiva trupelor germane.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului la care se discută problema asigurării pazei la căile ferate în legătură cu demobilizarea armatei, posibilitatea de a obține armament, produse alimentare și alte mărfuri de la țările Antantei și altele.

Lenin discută cu M. D. Bonci-Bruevici, șeful statului-major al Cartierului general lichidat, care venise de la Moghilev, și cu alți generali; le trasează sarcina să elaboreze un plan de apărare a Petrogradului.

Februarie, 23

Lenin scrie articolul „Pace sau război?”.

Lenin participă la ședința C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia, cere să se semneze pacea în condițiile prezentate de Germania.

Lenin pregătește pentru tipar „Tezele cu privire la încheierea imediată a unei păci separate și anexioniste” sub formă de articol, intitulat „În legătură cu istoricul unei păci nenorocite”; scrie nota introductivă la teze.

Lenin discută cu socialistul american Albert P. Williams, aprobă propunerea acestuia de a se organiza un detașament internațional al Armatei Roșii, cheamă la telefon redacția „Pravdei” și roagă să se publice un apel către toți partizanii Puterii sovietice din străinătate, îndemnându-i să se încadreze în detașamentul ce urmează să fie format.

Lenin participă la ședința comună a C.C. al partidului bolșevic și a C.C. al partidului socialiștilor-revoluționari de stînga, critică aspru pe „comuniștii de stînga” și pe socialiștii-revoluționari de stînga, care cer să se respingă condițiile de pace propuse de Germania și să se ducă un „război revoluționar”.

Lenin participă la ședința comună a fracțiunii bolșevice și a fracțiunii socialiștilor-revoluționari de stînga din C.E.C. din Rusia, rostește o cuvîntare în care susține propunerea de a se accepta condițiile prezentate de Germania pentru încheierea tratatului de pace.

Înainte de ședința fracțiunii bolșevice a C.E.C. din Rusia, Lenin discută cu muncitorii membri ai fracțiunii, căutînd să afle care este atitu-

- dinea acestora în problema războiului și a păcii.
- Februarie, 23 și noaptea spre 24* Lenin participă la ședința fracțiunii bolșevice a C.E.C. din Rusia cu activul de partid al organizației din Petrograd, rostește o cuvîntare, răspunde la întrebări.
- Lenin participă la ședința C.E.C. din Rusia, prezintă un raport cu privire la condițiile prezentate de Germania pentru încheierea tratatului de pace; cînd se votează nominal, se pronunță pentru semnarea tratatului de pace.
- Februarie, 23 sau 24* Lenin scrie articolul „În ce constă greșeala?”.
- Februarie, 24* Dis-de-dimineață, Lenin scrie hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la acceptarea condițiilor de pace prezentate de Germania.
- În nr. 34 al ziarului „Pravda” apare articolul lui Lenin „O pace nefericită”.
- Lenin scrie o notă cu privire la necesitatea semnării păcii cu Germania.
- Lenin participă la ședința C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia, ia cuvîntul în problema trimiterii unei delegații la Brest-Litovsk pentru semnarea tratatului de pace.
- Lenin și Sverdlov scriu apelul Biroului organizatoric al C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia către membrii de partid: „Poziția C.C. al P.M.S.D.(bolșevic) din Rusia în problema unei păci separate și anexioniste”.
- Februarie, noaptea de 24 spre 25* Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului la care se discută situația creată în urma ocupării orașului Pskov de către trupele germane.
- Februarie, după 24* Lenin rostește o cuvîntare în fața detașamentelor de muncitori din Petrograd care pleacă să lupte împotriva trupelor germane ce înaintază spre Petrograd.
- Februarie, nu mai tîrziu de 25* Lenin primește o delegație a Consiliului împuterniciților poporului din Finlanda care ceruse să se accelereze discutarea proiectului de tratat dintre Republica socialistă rusă și cea finlandeză.

- Februarie, 25* În ediția de seară a ziarului „Pravda“ nr. 35 apare articolul lui Lenin „O lecție dureroasă, dar necesară“.
- Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; în timpul discutării proiectului de tratat dintre Republica socialistă rusă și cea finlandeză scrie proiectele de hotărâri ale Consiliului Comisarilor Poporului în această problemă.
- Februarie, nu înainte de 25* Lenin discută cu comisarul poporului pentru aprovizionare, A. D. Țiurupa, despre principiile politicii Puterii sovietice în domeniul aprovizionării.
- Februarie, 26* Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; scrie proiectul de hotărâre cu privire la evacuarea guvernului la Moscova și o completare la hotărârea adoptată în baza raportului comisiei pentru verificarea activității Comisiei de anchetă de pe lângă Sovietul din Petrograd.
- Februarie, 27* Lenin primește pe contele de Lubersaque, ofițer în armata franceză, în legătură cu propunerea unor ofițeri artificialieri francezi de a se distruge căile ferate în zonele în care înaintează trupele germane.
- Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; participă la discutarea proiectului de tratat dintre Republica socialistă rusă și cea finlandeză, scrie proiectul de hotărâre cu privire la modificarea § 13 din proiectul de tratat. La ședință se discută, de asemenea, proiectul de hotărâre cu privire la administrarea flotei comerciale și altele.
- Februarie, 28* Într-o telegramă adresată lui V. A. Antonov-Ovseenko, Lenin propune ca proiectul de lege agrară pentru regiunea Donului să fie elaborat la congresul regional al Sovietelor orașenești și sătești și apoi prezentat spre aprobare Consiliului Comisarilor Poporului, iar problema hotarelor regiunii Don să fie rezolvată de comun acord cu populația din regiunile învecinate și din Republica Don-Krivoi-Rog.
- Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; face modificări în §§ 5, 11, 13, 15 și 16 din proiectul de tratat dintre Republica socialistă rusă și cea finlandeză; este îm-

- puternicit să semneze tratatul în numele Republicii Sovietice Federative Ruse.
- Februarie, 28 și martie, 1* În nr. 37 și 38 ale ziarului „Pravda” apare articolul lui Lenin „Un lucru straniu și monstruos”.
- Sfârșitul lunii februarie-începutul lunii martie* Lenin discută cu E. A. Rahia despre desfășurarea revoluției muncitorești în Finlanda și despre perspectivele acesteia.
- Februarie-începutul lunii martie, înainte de 8* Lenin scrie un bilet Mariei Ilinicina Ulianova prin care o roagă să adune materialele cu privire la revizuirea programului partidului și să le aducă la Smolnii.
- Martie, 1* În nr. 38 al ziarului „Pravda” apare articolul lui Lenin „Pe terenul practic”.
- În „Izvestiia Sovietului din Moscova” nr. 36 se publică declarația făcută de Lenin unui corespondent al acestui ziar în legătură cu rezoluția împotriva încheierii păcii cu Germania.
- Lenin îl primește pe agentul diplomatic englez R. Lokkart ; discută cu el despre mersul tratatelor de pace cu Germania.
- Lenin îl primește pe G. Sadoul, îi propune să plece la Vologda și să-l informeze pe ambasadorul american Francis că pericolul unei intervenții japoneze în Siberia poate crea greutate pentru „aliați” în Rusia.
- Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului la care se discută problema naționalizării exploatărilor petrolifere, a uzinelor „Putilov” și altele.
- Lenin semnează „Tratatul dintre Republica socialistă rusă și cea finlandeză”.
- Martie, 2* Lenin scrie „Proiectul de ordin către toate Sovietele de deputați” cu privire la necesitatea de a se lua noi măsuri de apărare în legătură cu eventualitatea reînțepirii ofensivei trupelor germane.
- Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului la care se discută raportul comisiei pentru desconggestionarea Petrogradului și altele.
- Martie, 4* Lenin semnează comunicatul „Către toți cetățenii Rusiei !” cu privire la semnarea, la 3 mar-

tie, ora 17, a tratatului de pace cu Germania și cu aliații ei și la convocarea, la 12 martie, la Moscova, a celui de-al IV-lea Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, soldaților și cazacilor din Rusia în vederea ratificării tratatului de pace.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; prezintă spre aprobare și dă citire procesului-verbal întocmit la ședința din 4 martie 1918 a Comisiei de pe lângă C.C.P.; ia cuvîntul la discutarea problemei alocării de fonduri pentru întreținerea și aprovizionarea detașamentelor de cazaci care au luptat împotriva contrarevoluției pe Don, a problemei înființării Colegiului pentru conducerea transportului pe apă și altele.

Martie, 5

Lenin primește pe colonelul american R. Robins, însoțit de ziaristul A. Humbert; le dă explicații în legătură cu nota adresată de guvernul sovietic guvernului S.U.A. prin care întrebă dacă guvernul sovietic poate conta pe sprijinul S.U.A., al Marii Britanii și al Franței în cazul reluării operațiilor militare între Rusia Sovietică și Germania și pe ce sprijin anume.

Lenin scrie articolul „O lecție serioasă și o răspundere serioasă”.

Martie, 5 sau '6

Lenin întocmește niște tabele centralizatoare cu răspunsurile primite de C.E.C. din Rusia din partea Sovietelor locale la întrebarea pusă de Consiliul Comisarilor Poporului la 25 februarie tuturor Sovietelor de deputați și comitetelor agrare în legătură cu atitudinea față de semnarea păcii în condițiile propuse de guvernul german.

CUPRINS

Prefață	VII
-------------------	-----

1917

CĂTRE CETĂȚENII RUSIEI!	1
*ȘEDINȚA SOVIETULUI DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR ȘI SOLDAȚILOR DIN PETROGRAD 25 OCTOMBRIE (7 NOIEMBRIE) 1917	2—5
*1. RAPORT CU PRIVIRE LA SARCINILE PUTERII SOVIETELOR. <i>Relatare apărută în presă</i>	2
2. REZOLUȚIE	4
*AL DOILEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR ȘI SOLDAȚILOR DIN RUSIA 25—26 octombrie (7—8 noiembrie) 1917	7—30
1. CĂTRE MUNCITORI, SOLDAȚI ȘI ȚĂRANI!	11
*2. RAPORT ASUPRA PĂCII. 26 OCTOMBRIE (8 NOIEMBRIE)	13
Decret asupra păcii	13
*3. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL ASUPRA PĂCII. 26 OCTOMBRIE (8 NOIEMBRIE)	19
*4. RAPORT ASUPRA PĂMÎNTULUI 26 OCTOMBRIE (8 NOIEMBRIE)	23
Decret asupra pămîntului	24
*5. HOTĂRÎRE CU PRIVIRE LA FORMAREA GUVERNULUI MUNCITORESC ȘI ȚĂRĂNESC	29

* Cu asterisc sînt notate titlurile date de Institutul de marxism leninism de pe lină C.C. al P.C.U.S.

*PROIECT DE LEGE CU PRIVIRE LA CONTROLUL MUNCITORESC	31—32
*CONVORBIRE PRIN FIR DIRECT CU HELSINGFORS 27 OCTOMBRIE (9 NOIEMBRIE) 1917	33—36
*1. Convorbire cu A. L. Şeinman, preşedintele comitetului executiv al sovietului din Helsingfors de deputaţi ai armatei, flotei şi muncitorilor din Finlanda	33
*2. Convorbire cu Mihailov, preşedintele secţiei militare a comitetului regional al armatei, flotei şi muncitorilor din Finlanda	34
*3. Convorbire cu N. F. Izmailov, preşedintele Ţentrobalt-ului	35
<i>CONSFĂTUIREA REPREZENTANŢILOR REGIMENTELOR DIN GARNIZOANA PETROGRAD 29 OCTOMBRIE (11 NOIEMBRIE) 1917. Relatare apărută în presă .</i>	37—41
*1. RAPORT CU PRIVIRE LA MOMENTUL ACTUAL	37
*2. INTERVENŢIE ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA ÎNARMĂRII UNITĂŢILOR	40
*3. INTERVENŢIE ÎN LEGĂTURĂ CU INSTAURAREA ORDINII ÎN ORAŞ	41
*RADIOGRAMĂ A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI 30 OCTOMBRIE (12 NOIEMBRIE) 1917 .	42—43
*CIORNA DE REGULAMENT PENTRU FUNCŢIONARI	44
*CUVÎNTĂRI ROSTITE LA ŞEDINŢA C.C. AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA 1 (14) NOIEMBRIE 1917 <i>Proces-verbal</i>	45—46
*1.	45
*2.	45
*3.	45
*REZOLUŢIA C.C. AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA ÎN PROBLEMA OPOZIŢIEI DIN CADRUL C.C. 2 (15) NOIEMBRIE 1917	47—49
*ULTIMATUM ADRESAT DE MAJORITATEA C.C. AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA MINORITĂŢII	50—52

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI 3 (16) NOIEMBRIE 1917	53
*PROIECT DE REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA LIBER- TATEA PRESEI	54—55
*ȘEDINȚA C.E.C. DIN RUSIA 4 (17) NOIEMBRIE 1917	56—64
*1. CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA PRESEI	56
*2. RĂSPUNS LA INTERPELAREA SOCIALIȘTI- LOR-REVOLUȚIONARI DE STÎNGA	59
*3. INTERVENȚIE ÎN LEGĂTURĂ CU INTERPE- LAREA SOCIALIȘTILOR-REVOLUȚIONARI DE STÎNGA	61
*1.	61
*2.	62
*4. CUVÎNTARE ȘI REZOLUȚIE ÎN LEGĂTURĂ CU DECLARAȚIA UNUI GRUP DE COMISARI AI POPORULUI CĂ SE RETRAG DIN CON- SILIUL COMISARILOR POPORULUI	63
*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA COMUNĂ A SOVIETULUI DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR ȘI SOLDAȚILOR DIN PETROGRAD ȘI A REPREZEN- TANȚILOR DE PE FRONT 4 (17) NOIEMBRIE 1917. <i>Relatare apărută în presă</i>	65—67
CĂTRE POPULAȚIE	68—70
*RĂSPUNS LA ÎNTREBĂRILE ȚĂRANILOR	71—72
DIN PARTEA COMITETULUI CENTRAL AL PARTI- DULUI MUNCITORESC SOCIAL-DEMOCRAT (BOL- ȘEVIC) DIN RUSIA	73—74
DIN PARTEA COMITETULUI CENTRAL AL PARTI- DULUI MUNCITORESC SOCIAL-DEMOCRAT (BOL- ȘEVIC) DIN RUSIA. <i>Către toți membrii de partid și către toate clasele de oameni ai muncii din Rusia</i>	75—80
CONVORBIREA GUVERNULUI CU CARTIERUL GE- NERAL PRIN FIR DIRECT 9 (22) NOIEMBRIE 1917	81—84

PRIN RADIO CĂTRE TOȚI. <i>Către toate comitetele de regiment, divizie, corp, armată și alte comitete, către toți soldații armatei revoluționare și marinarii flotei revoluționare</i>	85—86
*PREFAȚĂ LA BROȘURA: „CUM AU ÎNȘELAT POPORUL SOCIALIȘTII-REVOLUȚIONARI ȘI CE A DAT POPORULUI NOUL GUVERN BOLȘEVIC	87—88
*ȘEDINȚA C.E.C. DIN RUSIA DIN 10 (23) NOIEMBRIE 1917	89—92
*1. RAPORT CU PRIVIRE LA TRATATIVELE DUSE CU DUHONIN	89
*2. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE	91
CONSILIUL COMISARILOR POPORULUI CĂTRE COMITETUL MILITAR-REVOLUȚIONAR	93
SCRISOARE CĂTRE TOVARĂȘII FINLANDEZI	94
*CONGRESUL GENERAL EXTRAORDINAR AL SOVIETELOR DE DEPUTAȚI AI ȚĂRANILOR DIN RUSIA. 10—25 noiembrie (23 noiembrie—8 decembrie) 1917	95—106
*1. DECLARAȚIE ADRESATĂ FRAȚIUNII BOLȘEVICE DIN CONGRESUL GENERAL EXTRAORDINAR AL SOVIETELOR DE DEPUTAȚI AI ȚĂRANILOR DIN RUSIA	97
*2. CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA AGRARĂ 14 (27) NOIEMBRIE. <i>Relatare apărută în presă</i>	98
3. PROIECT DE REZOLUȚIE	101
*4. CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ CU DECLARAȚIA REPREZENTANTULUI VIKJELULUI 18 NOIEMBRIE (1 DECEMBRIE). <i>Relatare apărută în presă</i>	103
*5. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE ÎN PROBLEMA AGRARĂ 18 NOIEMBRIE (1 DECEMBRIE). <i>Relatare apărută în presă</i>	105
ALIANȚA DINTRE MUNCITORI ȘI ȚĂRANII MUNCITORI ȘI EXPLOATAȚI. <i>Scrisoare către redacția „Pravdei”</i>	107—109

*CU PRIVIRE LA RETRIBUIREA SLUJBAȘILOR ȘI FUNȚIONARILOR SUPERIORI. <i>Proiect de hotărîre a C.C.P.</i>	110
*PROIECT DE DECRET CU PRIVIRE LA DREPTUL DE REVOCARE	111—112
TEZELE LEGII CU PRIVIRE LA CONFISCAREA IMO- BILELOR CU LOCUINȚE DE ÎNCHIRIAT	113
*RAPORT CU PRIVIRE LA DREPTUL DE REVOCARE PREZENTAT LA ȘEDINȚA C.E.C. DIN RUSIA 21 NO- IEMBRIE (4 DECEMBRIE) 1917	114—116
*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMUL CONGRES GE- NERAL AL FLOTEI MILITARE 22 NOIEMBRIE (5 DECEMBRIE) 1917. <i>Proces-verbal</i>	117—123
*PREFAȚĂ LA BROȘURA „MATERIALE CU PRIVIRE LA PROBLEMA AGRARĂ”	124—125
CONSPECT DE PROGRAM AL TRATATIVELOR DE PACE	126—127
*PROBLEME ALE POLITICII ECONOMICE	128
*SCHIȚĂ A PROGRAMULUI DE MĂSURI ECO- NOMICE	129
*CU PRIVIRE LA LOZINCILE DEMONSTRAȚIEI	130
DECRET CU PRIVIRE LA ARESTAREA CONDUCĂ- TORILOR RĂZBOIULUI CIVIL ÎMPOTRIVA REVO- LUȚIEI	131
*CU PRIVIRE LA RĂSPUNDEREA PENTRU FORMU- LAREA UNOR ACUZAȚII NEÎNTEMEIATE. <i>Proiect de hotărîre a C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia</i>	132
*INTERVENȚII FĂCUTE LA ȘEDINȚA DIN 29 NO- IEMBRIE (12 DECEMBRIE) 1917 A C.C. AL P.M.S.D.(b) DIN RUSIA. <i>Proces-verbal</i>	133—134
*1	133
*2	133
*3	133

*CU PRIVIRE LA TRECEREA UZINELOR MILITARE LA O ACTIVITATE ECONOMICĂ UTILĂ. <i>Hotărâre a Consiliului Comisarilor Poporului</i>	135—136
*DESPRE SARCINILE BIBLIOTECII PUBLICE DIN PETROGRAD	137—138
*ŞEDINŢA C.E.C. DIN RUSIA 1 (14) DECEMBRIE 1917	139—144
*1. INTERVENŢIE ÎN PROBLEMA CREĂRII CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR. <i>Relatare apărută în presă</i>	139
*2. CUVÎNTARE ÎN PROBLEMA ADUNĂRII CONSTITUANTE	140
*3. REZOLUŢIE CU PRIVIRE LA DECRETUL ÎN LEGĂTURĂ CU PARTIDUL CADET	144
*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA AL DOILEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DE DEPUTAŢI AI ȚĂRANILOR DIN RUSIA 2 (15) DECEMBRIE 1917	145—148
*MANIFEST CĂTRE POPORUL UCRAINEAN CU REVENDICĂRI ULTIMATIVE ADRESAT RADEI UCRAINESE	149—151
*RAPORT CU PRIVIRE LA SITUAŢIA ECONOMICĂ A MUNCITORILOR DIN PETROGRAD ŞI SARCINILE CLASEI MUNCITOARE PREZENTAT LA ŞEDINŢA SECŢIEI MUNCITOREŞTI A SOVIETULUI DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI SOLDAŢILOR DIN PETROGRAD 4 (17) DECEMBRIE 1917. <i>Relatare apărută în presă</i>	152—154
CU PRIVIRE LA DESCHIDERA ADUNĂRII CONSTITUANTE	155
*PROIECT DE APEL AL CELUI DE-AL DOILEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DE DEPUTAŢI AI ȚĂRANILOR DIN RUSIA CĂTRE ȚĂRĂNIME	156—162
*NOTĂ CĂTRE F. E. DZERJINSKI CONȚINÎND PROIECTUL DE DECRET CU PRIVIRE LA LUPTA ÎMPOTRIVA CONTRAREVOLUȚIONARILOR ŞI SABOTORILOR	163—165

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRILE PUSE DE DELEGAȚIA MUNCITORILOR DIN RAIONUL ALEKSANDROV-GRUȘEVSK	166—167
*CUVINTARE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA C.C. AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA 11 (24) DECEMBRIE 1917. <i>Proces-verbal</i>	168
*PROIECT DE REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA BIROUL PROVIZORIU AL FRAȚIUNII BOLȘEVICE DIN ADUNAREA CONSTITUANTĂ	169
TEZE CU PRIVIRE LA ADUNAREA CONSTITUANTĂ	170—175
*CUVINTARE ROSTITĂ LA CONGRESUL GENERAL EXTRAORDINAR AL MUNCITORILOR ȘI MAIȘTRILOR FERVIARI 13 (26) DECEMBRIE 1917	176—177
PENTRU PIINE ȘI PACE	178—179
*CUVINTARE CU PRIVIRE LA NAȚIONALIZAREA BĂNCILOR, ROSTITĂ LA ȘEDINȚA DIN 14 (27) DECEMBRIE 1917 A C.E.C. DIN RUSIA. <i>Proces-verbal</i>	180—182
PROIECT DE DECRET CU PRIVIRE LA ÎNFĂPTUIREA NAȚIONALIZĂRII BĂNCILOR ȘI LA MĂSURILE NECESARE ÎN LEGĂTURĂ CU ACEASTA	183—186
*CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA UNEI COMISII DE PRACTICIENI. <i>Proiect de hotărâre a C.C.P.</i>	187
ÎNTREBĂRI PUSE DELEGAȚILOR LA CONGRESUL GENERAL AL ARMATEI ÎN LEGĂTURĂ CU DEMOBILIZAREA ARMATEI	188—189
*PROIECT DE REZOLUȚIE AL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI	190
*REZOLUȚIA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA TRATATIVELE CU RADA	191—192
PLEHANOV DESPRE TEROARE	193—195
DIN JURNALUL UNUI PUBLICIST. (<i>Teme de prelucrat</i>)	196—199
CEI SPERIAȚI DE PRĂBUȘIREA VECHIULUI ȘI CEI CARE LUPTĂ PENTRU NOU	200—204

CUM TREBUIE ORGANIZATĂ ÎNTRECEREA ?	205—215
*PROIECT DE DECRET CU PRIVIRE LA COMU- NELE DE CONSUM	216—220
*1. Teze preliminare	216
*2. Proiect de decret	218
*HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARIILOR PO- PORULUI CU PRIVIRE LA RĂSPUNSUL DAT DE RADĂ CONSILIULUI COMISARIILOR POPORULUI	221—222
*PROIECT DE REZOLUȚIE A C.C. AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA EXCLUDEREA LUI S. A. LOZOVSKI DIN PARTID	223—224
*HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA LUPTA ÎM- POTRIVA LUI KALEDIN	225
*1. Hotărîrea C.C.P.	225
*2. Completare la hotărîrea C.C.P.	225
1918	
*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PLECAREA PRIMELOR EȘALOANE ALE ARMATEI SOCIALISTE 1 (14) IA- NUARIE 1918. <i>Scurtă relatare apărută în presă</i>	226—227
*CU PRIVIRE LA NORMELE DE RETRIBUIRE A PERSOANELOR CU FUNCȚII DE RĂSPUNDERE <i>Proiect de hotărîre a C.C.P.</i>	228
DECLARAȚIA DREPTURILOR POPORULUI MUNCII- TOR ȘI EXPLOATAT	231—233
CĂTRE CONGRESUL GENERAL AL ARMATEI ÎN LEGĂTURĂ CU DEMOBILIZAREA ARMATEI	234
*CONVORBIRE PRIN FIR DIRECT CU L. D. TROȚKI, PREȘEDINTELE DELEGAȚIEI SOVIETICE LA CON- FERINȚA DE PACE DE LA BREST-LITOVSK 3 (16) IANUARIE 1918	235
*1.	235
*2.	235
*3.	235
*4.	235

*HOTĂRÎREA C.E.C. DIN RUSIA DIN 3 (16) IANUARIE 1918	236
*DECLARAȚIA FRAȚIUNII P.M.S.D. (BOLȘEVIC) DIN RUSIA CITITĂ LA ȘEDINȚA ADUNĂRII CONSTITUANTE DIN 5 (18) IANUARIE 1918	237—238
OAMENI DE PE LUMEA CEALALTĂ	239—241
*PROIECT DE DECRET CU PRIVIRE LA DIZOLVAREA ADUNĂRII CONSTITUANTE	242—247
1. Teze	242
*2. Proiect de decret	245
*CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA DIZOLVAREA ADUNĂRII CONSTITUANTE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA COMITETULUI EXECUTIV CENTRAL DIN RUSIA 6 (19) IANUARIE 1918	248—252
ÎN LEGĂTURĂ CU ISTORICUL UNEI PĂCI NENOROCITE	253—262
Teze cu privire la încheierea imediată a unei păci separate și anexioniste	253
*POSTFAȚA LA TEZELE CU PRIVIRE LA ÎNCHEIEREA IMEDIATĂ A UNEI PĂCI SEPARATE ȘI ANEXIONISTE	263—264
*CUVÎNTĂRI ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA RĂZBOIULUI ȘI PĂCII ROSTITE LA ȘEDINȚA C.C. AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA DIN 11 (24) IANUARIE 1918. <i>Proces-verbal</i>	265—268
*1.	265
*2.	267
*3.	268
*AL TREILEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR, SOLDAȚILOR ȘI ȚĂRANILOR DIN RUSIA. 10—18 (23—31) ianuarie 1918	269—300
*1. RAPORTUL DE ACTIVITATE AL CONSILIULUI COMISARIILOR POPORULUI 11 (24) IANUARIE	271

*2. CUVINT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI 12 (25) IANUARIE	290
*3. PROIECT DE DECRET CU PRIVIRE LA ÎNLĂTURAREA DIN LEGISLAȚIA SOVIETICĂ A REFERIRILOR LA ADUNAREA CONSTITUANTĂ	295
*4. CUVINT DE ÎNCHEIERE ROSTIT LA ÎNCHIDEREA CONGRESULUI 18 (31) IANUARIE	296
*DISPOZIȚIE CĂTRE STATUL-MAJOR AL GĂRZII ROȘII	301
*CONGRESUL GENERAL EXTRAORDINAR AL FEROVARIILOR DIN RUSIA. 5—30 ianuarie (18 ianuarie — 12 februarie) 1918	302—320
*1. RAPORTUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI 13 (26) IANUARIE	302
*2. RĂSPUNSURI LA BILETE	316
*CONSFĂTUIREA PREZIDIULUI SOVIETULUI DIN PETROGRAD CU REPREZENTANȚII ORGANIZAȚIILOR DE APROVIZIONARE 14 (27) IANUARIE 1918	321—324
*1. INTERVENȚII ÎN LEGĂTURĂ CU PROBLEMA MĂSURILOR CE TREBUIE LUATE ÎN VEDEREA LUPTEI ÎMPOTRIVA FOAMETEI	321
*1.	321
*2.	321
*2. PROIECT DE REZOLUȚIE	323
*DESPRE MĂSURILE ÎN VEDEREA ÎMBUNĂTĂȚIRII SITUAȚIEI APROVIZIONĂRII. <i>Proiect de hotărâre a C.C.P.</i>	325
*CU PRIVIRE LA SALARIU. <i>Proiect de hotărâre a C.C.P.</i>	326
*PROIECT DE DECRET CU PRIVIRE LA NAȚIONALIZAREA FLOTEI COMERCIALE MARITIME ȘI FLUVIALE	327—328
1. Proiect de decret	327
*2. Adaos la proiect	328

*INTERVENȚII FĂCUTE LA ȘEDINȚA C.C. AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA 19 IANUARIE (1 FEBRUARIE) 1918. <i>Proces-verbal</i>	329—331
*1.	329
*2.	330
*3.	330
*4.	330
*5.	331
*6.	331
PRIN RADIO CĂTRE TOȚI CETĂȚENII. CĂTRE DELEGAȚIA PENTRU TRATATIVELE DE PACE DE LA BREST-LITOVSK ÎN SPECIAL	332
*RADIOGRAMĂ CĂTRE TOȚI CETĂȚENII	333
*CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN FAȚA AGITATORILOR TRIMIȘI ÎN PROVINCIE 23 IANUARIE (5 FEBRUARIE) 1918. <i>Relatare apărută în presă</i>	334—339
*CU PRIVIRE LA TRECEREA UZINELOR DE ARMAMENT LA O ACTIVITATE ECONOMICĂ UTILĂ. <i>Proiect de hotărâre a C.C.P.</i>	340
*INTERVENȚII FĂCUTE LA ȘEDINȚA DIN 24 IANUARIE (6 FEBRUARIE) 1918 a C.C. AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA. <i>Proces-verbal</i>	341
*1.	341
*2.	341
*3.	341
*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA DIN 28 IANUARIE (10 FEBRUARIE) 1918 A CONGRESULUI COMITETELOR AGRARE ȘI AL SECȚIEI ȚĂRĂNEȘTI A CELUI DE-AL III-LEA CONGRES AL SOVIETELOR. <i>Relatare apărută în presă</i>	342—343
BREST-LITOVSK. DELEGAȚIA RUSĂ PENTRU TRATATIVELE DE PACE. LUI TROȚKI.	344
HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA NORMELE POTRIVIT CĂRORA POT FI PRIMIȚI ÎN SERVICIU SABOTORII	345

*INTERVENȚII FĂCUTE LA ȘEDINȚA DIN 18 FEBRUARIE 1918 (DIMINEAȚA) A C.C. AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA. <i>Proces-verbal</i>	346—347
*1.	346
*2.	346
*3.	346
*CUVÎNTĂRI ROSTITE LA ȘEDINȚA DIN 18 FEBRUARIE 1918 (SEARA) A C.C. AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA. <i>Proces-verbal</i>	348—350
*1.	348
*2.	349
*PROIECTUL RADIOGRAMEI CĂTRE GUVERNUL IMPERIULUI GERMAN	351
*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA COMUNĂ DIN 19 FEBRUARIE 1918 A FRAȚIUNII BOLȘEVICILOR ȘI A ESERILOR DE STÎNGA DIN C.E.C. DIN RUSIA. <i>Scurtă relatare apărută în presă</i>	352
*CONVORBIREA DIN 20 FEBRUARIE 1918 CU SOVIETUL DIN MOSCOVA PRIN FIR DIRECT	353
*CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN FAȚA PUȘCAȘILOR LE-TONI 20 FEBRUARIE 1918. <i>Scurtă relatare apărută în presă</i>	354
DESPRE FRAZEOLOGIA REVOLUȚIONARĂ	355—366
1.	355
2.	357
3.	359
4.	360
5.	361
6.	363
7.	364
8.	366
TELEFONOGRAMĂ CĂTRE COMISIA EXECUTIVA A COMITETULUI DIN PETROGRAD ȘI CĂTRE TOATE COMITETELE RAIONALE ALE PARTIDULUI BOLȘEVIC	367

PATRIA SOCIALISTĂ ESTE ÎN PRIMEJDIE !	368—371
*COMPLETARE LA DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI „PATRIA SOCIALISTĂ ESTE ÎN PRIMEJDIE !“	372—373
DESPRE RÎIE	374—378
*NOTA TRANSMISĂ PRIN FIR DIRECT LA 22 FEBRUARIE 1918 LUI V. N. PODBELSKI LA MOSCOVA	379
PACE SAU RĂZBOI?	380—382
*INTERVENȚII FĂCUTE LA ȘEDINȚA DIN 23 FEBRUARIE 1918 A C.C. AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA.	
<i>Proces-verbal</i>	383—385
*1.	383
*2.	383
*3.	384
*4.	384
*5.	384
*6.	384
*7.	385
*8.	385
*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA COMUNĂ DIN 23 FEBRUARIE 1918 A FRAȚIUNII BOLȘEVICE ȘI A FRAȚIUNII SOCIALIȘTILOR-REVOLUȚIONARI DE STINGA DIN C.E.C. DIN RUSIA. <i>Relatare apărută în presă</i>	386
ÎN CE CONSTĂ GREȘEA LA?	387—389
*RAPORT PREZENTAT LA ȘEDINȚA DIN 24 FEBRUARIE 1918 A C.E.C. DIN RUSIA	390—394
*HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ACCEPTAREA CONDIȚIILOR DE PACE PROPUSE DE GERMANIA	395
O PACE NEFERICITĂ	396—397
*NOTĂ CU PRIVIRE LA NECESITATEA DE A SEMNA PACEA	398

*INTERVENȚII LA ȘEDINȚA DIN 24 FEBRUARIE 1918 A C.C. AL P.M.S.D. (b) DIN RUSIA. <i>Din procesul- verbal</i>	399—402
*1.	399
*2.	399
*3.	400
*4.	400
*5.	400
*6.	400
*7.	401
*8.	401
*9.	401
*10.	402
*11.	402
POZIȚIA C.C. AL P.M.S.D. (BOLȘEVIC) DIN RUSIA ÎN PROBLEMA UNEI PĂCI SEPARATE ȘI ANEXIO- NISTE	403—406
O LECȚIE DUREROASĂ, DAR NECESARĂ	407—411
*PROIECT DE HOTĂRIRE A CONSILIULUI COMI- SARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA EVACUAREA GUVERNULUI	412
UN LUCRU STRANIU ȘI MONSTRUOS	413—421
PE TERENUL PRACTIC	422—423
*PROIECT DE ORDIN CĂTRE TOATE SOVIETELE DE DEPUTAȚI	424
*INTERVENȚII FĂCUTE LA ȘEDINȚA DIN 4 MAR- TIE 1918 A CONSILIULUI COMISARILOR POPORU- LUI	425—428
*1.	425
*2.	426
*3.	428
O LECȚIE SERIOASĂ ȘI O RĂSPUNDERE SERIOASĂ	429—434

MATERIALE PREGATITOARE

*PLANUL CUVINTĂRII ÎN PROBLEMA AGRARĂ, ROSTITĂ LA CONGRESUL GENERAL EXTRAORDINAR AL SOVIETELOR DE DEPUTAȚI AI ȚĂRANILOR DIN RUSIA 14 (27) NOIEMBRIE 1917	437
TEZE CU PRIVIRE LA SARCINILE PARTIDULUI + MOMENTUL ACTUAL	438—439
*PLANUL TEZELOR CU PRIVIRE LA ADUNAREA CONSTITUANTĂ	440—441
*PENTRU PROIECTUL DE DECRET CU PRIVIRE LA ÎNFĂPTUIREA NAȚIONALIZĂRII BĂNCILOR ȘI LA MĂSURILE NECESARE ÎN LEGĂTURĂ CU ACEASTA	442—444
*1. Schiță a proiectului de decret	442
*2. Tezele proiectului de decret	443

Lista lucrărilor lui V. I. Lenin care n-au fost găsite pînă în prezent (25 octombrie (7 noiembrie) 1917 — 5 martie 1918)	447—450
--	---------

Lista documentelor la a căror redactare a participat V. I. Lenin	451—454
--	---------

Adnotări	455—510
Indice de lucrări și izvoare citate sau menționate de V. I. Lenin	511—527
Indice de nume	528—562
Date din viața și activitatea lui V. I. Lenin	563—604

ILUSTRATII

Portretul lui V. I. Lenin. 1918	XXVIII—1
---	----------

Prima pagină a ziarului „Rabocii i Soldat” nr. 9 din 26 octombrie (8 noiembrie) 1917, cu apelul „Către muncitori, soldați și țărani”, scris de V. I. Lenin	9
--	---

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Din jurnalul unui publicist (Teme de preluat)”. — Sfirșitul lunii decembrie 1917	196—197
--	---------

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Declarația drepturilor poporului muncitor și exploatat”. — Începutul lunii ianuarie 1918	229
Manuscrisul lui V. I. Lenin al tezelor proiectului de decret cu privire la dizolvarea Adunării constituante. — 6 (19) ianuarie 1918	243
Manuscrisul lui V. I. Lenin al proiectului de decret cu privire la naționalizarea flotei comerciale maritime și fluviale 18 (31) ianuarie 1918	326—327
Decretul C.C.P. „Patria socialistă este în primejdie!” (foaie volantă), scris de V. I. Lenin — 21 februarie 1918	369

Dat la cules 28.05.1965. Bun de tipar 08.08.1965. Apărut 1965. Hirtie scris 1 A de 63 g/m², 540×840 16. Coli editoriale 36,53. Coli de tipar 40,50. A. 6216/1965. 1 planșă tipografică + 2 planșe offset. C. Z. pentru bibliotecă JC23—R.

Tiparul executat sub comanda nr. 50 420 6000 la Combinatul Poligrafic „Casa Științei”, Piața Științei nr. 1, București — Republica Socialistă România.

